T. C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZKİRE-İ RUMÂT (DİL İNCELEMESİ – METİN - DİZİN)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Saddam I. A. BZOUR

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Levent YENER

Çanakkale – 2016

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "Tezkire-i Rumât (Dil İncelemesi – Metin - Dizin)" adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Saddam Bzour

27.../06/2016

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Saddam I. A. BZOUR'a ait **Tezkire-i Rumât (Dil İncelemesi – Metin - Dizin)** adlı çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Üye Prof. Dr. Zafer ÖNLER

Üye Yrd. Doç. Dr. Mustafa Levent YENER

(Danışman)

Üye Yrd. Doç. Dr. Fatma Sibel BAYRAKTAR

Tez No: 10116206

Tez Savunma Tarihi: 27.06.2016

O N A Y

Doç. Dr. Şerif Korkmaz

Enstitü Müdürü

01.../07.../2016

ÖZET

Tezkire-i Rumât (Dil İncelemesi – Metin – Dizin)

Bu çalışma, 17. yüzyıl okçu, meydan şeyhi ve kâtiplerinden olan Abdullâh El-Kâtib tarafından kaleme alınan *Tezkire-i Rumât* adlı eser üzerine yapılmıştır. Okçuluk konusunda yazılmış olan bu eser, hem çeşitli okçuluk terimleri içermesi hem de Osmanlı dönemi okçuları, kırdıkları rekorları ve Osmanlı coğrafyasındaki menzil taşlarını kaydetmiş olması bakımından önemlidir. Çalışmanın giriş kısmında okçuluk, Abdullah el-Kâtib hakkında bilgi verildi ve *Tezkire-i Rumât* adlı eser tanıtıldı. I. bölümde yazım özellikleri ele alınarak eserdeki ünlü ve ünsüz harflerin yazımı gösterildi. II. bölümde ise eserin ses bilgisi; ünlü uyumları ve eklerin yazımı incelendi. 'Yapı Bilgisi' başlığını taşıyan III. bölümde ise eserde yer alan adlar ve eylemler üzerinde duruldu. Türkiye Türkçesinden farklı olan yapılar örneklerle açıklandı. Çalışmanın metin bölümünde eserin çeviri yazısı verildi. Dizin bölümünde eserin gramatikal dizini oluşturuldu. Son olarak özel adlar dizinine yer verildi.

ABSTRACT

Tezkire-i Rumât (Language Review – Text – İndex)

This study is about a manuscript, "*Tezkire-i Rumat*" written by Abdullâh El-Kâtib in the 17th century. This manuscript is considered a very important task for the reason that it contained the words concerning the archery terms, the fields of archery, the arrow squares, range rocks and archery competition during the Ottoman period. Then, the introduction of the study gives information on the auther Abdullah El-katip. Chapter one dealt with the orthography characteristics and vowels and consonants. The second chapter dealt with the phonology and the suffixes "endings of words". The third chapter dealt with the morphology "nouns and verbs" it studied the differences of structure in spoken Turkish language through examles focusing on nouns and verbs. The text chapter of the study offers translation of works. The index chapter offers a grammatical directory of the text. Finally, an index of proper nouns was prepared at the end of the study.

ÖN SÖZ

Okçuluk kadim Türk toplumlarında hem savaş yöntemi hem de spor olarak önemli bir yere sahiptir. Osmanlı devletinde de, kendisine gelene kadar hem yöntem hem de sistem olarak olgunlaşmış olan okçuluk müessesesi, savaş ve spor sanatı olmak üzere yerini korumuştur. Osmanlı toplumunda giderek gelişen okçuluk, zaman içerisinde kendi kaynaklarını oluşturmaya başlamıştır. 17. yüzyıl meydan şeyhlerinden olan Abdullâh el-Kâtib'in *Tezkire-i Rumât* adlı eseri de bu kaynaklar arasında yerini almıştır.

İşbu çalışma *Tezkire-i Rumât* adlı eseri, yazım özellikleri, ses bilgisi ve yapı bilgisi yönlerinden incelemiştir. Yazım özellikleri bölüm I'de, ses bilgisi; bölüm II'de ve yapı bilgisi; bölüm III'te yer almıştır. Metin kısmında eserin çeviri yazısı verilmiştir. Sonda ise, metindeki sözcükler anlam ve köken olarak gramatikal dizin şeklinde kaydedildi.

Çalışma boyunca pek çok kişinin yardım ve desteğini gördüm. Danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mustafa Levent Yener'e, Prof. Dr. Zafer Önler'e, Yrd. Doç. Dr. Ferudun Hakan Özkan'a, Ar. Gör. Dr. Elif Kaya'ya ve bana yardım eden tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca, Nour İmraish ve Önder Yaşar arkadaşlarıma da şükürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET i
ABSTRACT ii
ÖN SÖZ iii
KISALTMALAR viii
GİRİŞ 1

BÖLÜM I

YAZIM

1. 1. Ünlülerin Yazımı 7
1. 1. 1. "a" Ünlüsünün Yazımı 7
1. 1. 2. "e" Ünlüsünün Yazımı 8
1. 1. 3. Kapalı "ė" Ünlüsünün Yazımı 8
1. 1. 4. "ı, i" Ünlülerinin Yazımı 9
1. 1. 5. "o, ö, u, ü" Ünlülerinin Yazımı 10
1. 2. Ünsüzlerin Yazımı 10
1. 2. 1. "p" Ünsüzünün Yazımı 10
1. 2. 2. "ç" Ünsüzünün Yazımı 11
1. 2. 3. "s" Ünsüzünün Yazımı 12
1. 2.4. "t" Ünsüzünün Yazımı 13
1. 2. 5. Nazal n ünsüzünün yazımı (ŋ) 14

BÖLÜM II

SES BİLGİSİ

2.1. Ünlü Uyumları 15
2. 1. 1. Dil Benzeşmesi (Büyük Ünlü Uyumu) 15
2. 1. 1. 1. Metinde Dil Benzeşmesine Aykırı Olan Ekler 15
2. 1. 2. Dudak Benzeşmesi (Küçük Ünlü Uyumu) 15
2. 1. 2. 1. Sözcük Kök ve Gövdelerinde Uyumsuzluk 15
2. 1. 2. 2. Yuvarlak Ünlülü Ekler 16
2. 1. 2. 3. Düz Ünlülü Ekler 20
2. 2. Ötümlüleşme 24
2. 2. 1. Sözcük Başında Ötümlüleşme 24
2. 2. 2. Sözcük İçinde Ötümlüleşme 24

2. 2. 3. Ötümlülüğün Korunması (Ötümsüzleşme kuralının işlemediği durumlar) 25
2. 3. Ötümsüzleşme 27
2. 3. 1. Ön Seste Ötümlülüğün Korunması 27
2. 4. Ses Değişmeleri 27
2. 4. 1. Orta Hecede Dar Ünlü Düşümü 27
2. 4.2. Ünsüz Türemesi 27
2. 4. 3. Hece Kaynaşması 28

BÖLÜM III

YAPI BİLGİSİ

3. 1. Adlar / Ad Çekimi 29
3. 1. 1. Ad Durum Ekleri 29
3. 1.1. 1. Yönelme Durumu Eki 29
3. 1. 1. 2. Belirtme Durumu Eki 29
3. 1. 1. 3. Bulunma Durumu Eki 29
3. 1. 1. 4. Ayrılma Durumu Eki 30
3. 1. 1. 5. İlgi Durumu Eki 30
3. 1. 1. 6. Araç Durumu Eki 30
3. 2. İyelik Ekleri 31
3. 3. Sayı Adları 32
3. 3. 1. Asıl Sayılar 32
3. 3. 2. Kesir Sayıları 33
3. 3. 3. Sıra Sayıları 33
3. 3. 4. Üleştirme Sayıları 34
3. 4. Edatlar 34
3. 4. 1. Edatların İstemleri 35
3. 4. 1. 1. Kim/kimin Hali İsteyen Edatlar 35
3. 4. 1. 2. Kime Hali İsteyen Edatlar 35
3. 4. 1. 3. Kimden Hali İsteyen Edatlar 35
3. 5. Eylemler 35
3. 5. 1. Yapı 35
3. 5. 1. 1. Yalın 35
3. 5. 1. 2. Türemiş (çatılar) 35
3. 5. 1. 2. 1. Edilgen Çatı 35

3. 5. 1. 2. 2. Dönüşlü Çatı 36
3. 5. 1. 2. 3. Ettirgen Çatı 36
3. 5. 1. 2. 4. Oldurgan Çatı 36
3. 5. 1. 2. 5. İşteş Çatı 36
3. 5. 1. 3. Birleşik Eylemler 37
3. 5. 1. 3. 1. Tasvirî Eylemler 37
3. 5. 1. 3. 1. 1. Tezlik ve yaklaşma eylemleri (-I+ver-; A+yaz) 37
3. 5. 1. 3. 1. 2. Yeterlilik Birleşik Eylemi (-A+bil-) 37
3. 5. 1. 3. 1. 3. Sürerlilik Birleşik Eylemi (-A+gel-) 37
3. 5. 1. 3. 2. Ad ve Yardımcı Eylemlerden Oluşan Birleşik Eylemler 37
3. 6. Eylem Çekimi 38
3. 6. 1. Basit Çekimler 38
3. 6. 1. 1. Bildirme Kipleri 38
3. 6. 1. 1. 1. Geniş Zaman 38
3. 6. 1. 1. 2. Bilinen Geçmiş Zaman 40
3. 6. 1. 1. 3. Öğrenilen Geçmiş Zaman 42
3. 6. 1. 2. Dilek Kipleri 44
3. 6. 1. 2. 1. Dilek – Şart Çekimi 44
3. 6. 1. 2. 2. İstek Çekimi 45
3. 6. 1. 2. 3. Emir Çekimi 46
3. 6. 1. 2. 4. Gereklilik Çekimi 47
3. 6. 2. Birleşik Çekimler 47
3. 6. 2. 1. Hikâye Birleşik Çekimi 47
3. 6. 2. 2. Rivâyet Birleşik Çekimi 50
3. 6. 2. 3. Şart Birleşik Çekimi 50
3. 7. Eylemsiler 51
3. 7. 1. Mastarlar 51
3. 7. 2. Ortaçlar 51
3. 7. 3. Ulaçlar 53
METİN 58
DİZİN 147
ÖZEL ADLAR DİZİNİ 297
SONUÇ 330

KAYNAKÇA..... 333

KISALTMALAR

a. g. e.	: Adı geçen eser
a. g. m.	: Adı geçen makale
Alm.	: Almanca
Ar.	: Arapça
bk.	: Bakınız
Far.	: Farsça
H. / h.	: Hicrî / hicrî
İta.	: İtalyanca
krş.	: Karşılaştırınız
m.	: miladî
Mac.	: Macarca
Moğ.	: Moğolca
Rum.	: Rumca
s.	: sayfa
Sırp.	: Sırpça
Tr.	: Türkçe
vb.	: ve benzeri

GİRİŞ

Yay ve okun, ilk zamanlardan on beşinci yüzyıla kadar savaş aletleri arasında en önemli silah olduğunu söylemek mümkündür. Yapılan araştırmalar, okun taş devrinden beri kullanıldığını göstermektedir. Ok hem spor alanında çok rağbet gören bir alet hem de savaşlarda kullanılan en etkili silahlardan biriydi. Bununla ilgili İsmail Fazıl Ayanoğlu, *Ok Meydanı* ve *Okçuluk Tarihi* kitabında şu sözleri söylemektedir "*Tarih, bize, insanların taş devrinde ok ve yay kullandıklarını göstermektedir. Spor ve savaş aracı olarak kullanılan oklar on beşinci yüzyılda yerini yeni ve ateşli silahlara terketmiştir. Bu döneme gelinceye kadar yay, en baş silah olarak önemini yüzyıllar boyu sürdürmüştür.*"[1]

Yay ve okun bütün milletler için önemli bir silah çeşidi olduğunu söylemek gerekir. Mısırlılar, Yunanlılar, Japonlar, Hunlar, Kızılderililer, Türkler, Avarlar ve İsveçler okçuluğa çok önem vermişlerdir. Bu milletler arasında Türklerin müstesna bir yeri vardır. Tarihi araştırmalara bakarakTürklerin okçuluk konusunda, tarih boyunca ne kadar başarılı oldukları anlaşılabilir. Kök Türklerden yakın zamana kadar okçuluk,Türklerin hayatlarında hem bir meslek hem de spor dalı olarak önemini korumuştur. Modern silahların ortaya çıkması, okçuluğa verilen önemi ister istemez azaltmıştır. Ancak pek çok millette olduğu gibi Türklerin de okçuluk sporuna hala önem verdikleri bilinmektedir. Bu önem, zamanla okçuluğun terminolojisini ve kaynaklarını oluşturmuştur. Türklerin tertiplediği okçuluk yarışmaları, yarışmalardaki okçuluk âdâbı, okun nasıl atılması gerektiği vb. anlatılmaktadır. Okçuluk konusunda bu ve buna benzer pek çok eser yazılmıştır.[2]

Tarih boyunca ok ve yayı en iyi kullanan milletler arasında yer alan Türkler, hatta en iyi kullanan millet oldukları söylenebilir. Atıcılığı bir gelenek haline getirmişlerdir. Bu konu ile ilgili, Halim Baki Kunter, "Atıcılar Kânun-nâmesi" adlı yazısında şu sözleri söylemektedir: "*Tarihte ok ve yayı en iyi kullanmış olan milletler arasında Türkler başta gelmektedir* (…) *Eski Türk geleneklerinde ve efsanelerinde ok ve yay kuvvetli bir yer tutmuştur. Bunun en güzel örneklerinden biri Uğuz Destanı'nda görülmektedir.*"[3]

---

[1] İsmail Fazıl Ayanoğlu, *Ok Meydanı ve Okçuluk Tarihi*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, İstanbul 1974, s. 11.
[2] İsmail Fazıl Ayanoğlu, a.g.e., s. 11.
[3] Halim Baki Kunter, "Atıcılar Kanun-nâmesi", *Tarih Vesikaları*, Cilt: II, Sayı: 10, 1942, s. 253.

Türkler okçulukta zaman geçtikçe hep ilerleme kaydetmişlerdir. Türk kavimleri, yaşadıkları her yerde okçulukta üstün olduklarını göstermişlerdir.[4]

Osmanlı Devletinin genişlemesi ve İstanbul'un fethedilmesiyle birlikte okçuluğa verilen önem daha da artmaya başladı ve farklı boyutlar kazandı; Okçuluk sadece silah ve savaşların bir aleti olmaktan çıkıp önemli bir spor dalı haline geldi.[5] Osmanlı Devletinin her döneminde okçuluğa verilen önem, onun Osmanlı insanı yanında değerinin korunmasını ve kültürel bir unsur olarak günümüze dek yaşamasını sağladı.

Selçuklular ve Osmanlılar atıcılığa çok önem verip fethettikleri heryerde atış meydanları inşa etmişler, bu meydanlarda okçuluk kurallarının uygulanması ve kontrol edilmesi için vakıflar kurmuşlardır. Atıcılıkla ilgili bu vakıflar dönemin en güçlü ve en önemli vakıflar arasına girmeyi başarmıştır.[6] Modern ve barutlu silahlar kullanılmaya başlandıktan sonra da atıcılığa verilen önem azalmamış olup, okçuluk eski bir gelenek olarak varlığını sürdürmüştür.

Spor Okçuluğu ve İslam

Günümüzde yay ve ok savaş silahı olma özelliğinden çıkmakla birlikte, birçok yerde geleneğe uygun olarak spor yapmak ve avlanmak için hâlâ kullanılır. Yeni çağda okçuluk ve atıcılık genel olarak spor niteliğinde olup bu sporu yapmak için belli şartlara ve kurallara bağlı kalmak gerekir. Eski dönemlerde ok, savaşçının en önemli silahlarından olup bunun yanında eğlence ve vücud geliştirmek için de kullanılırdı. Bu yüzden yalnız günümüzde değil eski dönemlerde de bir spor dalı sayılırdı. Ok atmak belli kurallara dikkat edilerek gerçekleşirdi. Okun rüzgâra, yarışmacılara, şeyhe ve yaşlılara dikkat edilerek atılması gerekirdi.

Ok ve yayın sadece savaş silahı olarak değil, farklı işlerde de kullanıldığı bilinmektedir. Bununla ilgili Halim Baki Kunter, "Atıcılar Kânun-nâmesi" adlı yazısında şunu söylemektedir:*"Ok ve yayın çok eski bir tarihi vardır. Harp ve av silahı, spor aleti olarak insanların elinde uzun asırlar ok ve yayı görüyoruz."* [7]

---

[4] Hasan Çağrı Ölçücü, *Tuhfetü'l-Hasîb (İnceleme – Metin – Dizin)*, (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Çanakkale 2014, s. 13.
[5] Ünsel Yücel, *Türk Oçuluğu*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999, s. 22.
[6] Kemal Edip Ünsel, Tezkire-i Rumat (Atıcılar Tezkiresi), *Tarih Vesikaları* Cilt. III. Sayı: 12, 1944, s. 16
[7]Halim Baki Kunter, a. g. m., s. 253.

İslâm dininde okçuluğun kutsal bir meslek olduğu anlaşılmaktadır. Osmanlılar, İslam'ın etkisiyle okçuluğa çok önem verip onu kutsal bir iş olduğunu düşünürlerdi. Bununla ilgili Kürşad Aktepe'nin *Okçuluk* kitabından şu cümleler verilebilir: "*Meydanın mescit kadar kutsal sayılması, oraya abdestsiz veya içkili olarak girilmemesi, örgüt reisinin 'şeyh' diye anılması, ok ve yaya kutsal birer eşya diye bakılması atışların dua ile başlatılıp sürdürülmesi, bunu göstermektedir.*"[8] Bazıları, "attığı zaman atan sen değilsin, atan Allah'tır" anlamını taşıyan şu ayette "*وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى*"[9] atmaktan kastedilen şeyin ok atmak olduğunu düşünmektedir.

Kürşat Aktepe, okçuluğun kutsal bir meslek olduğuna dair Hz. Peygamber'in okçulukla ilgili bazı hadislerini şu şekilde kaydetmiştir.

- *Bir ok sayesinde üç kişi cennete girer; oku yapan, sunan ve atan.*
- *Ok atmak nafile ibadetten daha hayırlıdır.*
- *Şu üç mecliste melekler sizinle beraber olurlar: Biri ok atışmak, biri pehlivanlık yapmak ve biri helaliyle sevişmek.*
- *Ok atmayı öğrenen sonradan terk eden bizden değildir.*[10]

Ok Meydanları

Osmanlı Devleti, fethettiği her yerde okçuluk meydanları ve bununla ilgili tekyeler kurmuştur. Bu ok meydanlarının en önemlisi İstanbul okmeydanı olmakla birlikte ok meydanları ve seng-i menzil (menzil taşı) içeren birçok şehir bulunmaktadır. Bu şehirlerin bazılarında bir bazılarında iki bazılarında üç ve daha fazla seng-i menzil bulunmaktadır. Mustafa Kâni Bey'in *Telhis-i Resâlât-ı Rumât* adlı kitabına dayanarak bu şehirlerin bazılarını şu şekile sıralayabiliriz: Mekke-i Mükerreme, Cidde, İskenderiyye, Lâzıkiyye, Şam, Marʿaş, Amâsya, Tokat, Ankara, Kütahya, Tîre, Akhisâar, Yenice-i Vardar, Avlonya, Gelibolı ve Kağıdhânede birer seng-i menzil, Diyâr-ı Bekir, Konya, Bergama, Balıkesir, İpsala ve Usturumcada ikişer seng-i menzil, Haleb, Ayazmend, Mağnisa, Sofya ve Üskübde üçer seng-i menzil kurulup, civâr-ı Asitâne, Üsküdar, Eyyûb yakınlarında ve İdrîs Köşkü adlı mahallede beşer seng-i menzil, Bursa'da altı seng-i menzil, Bağdâd ve Mısır'da yedişer seng-i menzil,

[8] Kürşat Aktepe, *Okçuluk*, 1. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2003, s. 8.
[9] Enfal suresi 17. âyet, *Kur'ân-ı Kerim Meâli*, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 2007, s. 179.
[10] Kürşat Aktepe, a.g.e., s. 1.

Edirne'de on üç seng-i menzil kurulmuştur. Toplamda otuz dört beldede doksan seng-i menzil kurulmuştur.[11] Ünsal Yücel tarafından bu şehirlere Arnavutluk, Peşte Kalesi, Budin ve Samsun eklenmiştir.[12]

Abdullâh El-Kâtib, Tezkire-i Rumât ve Okçuluk

17. yüzyılın ikinci yarısında Ok Meydanı şeyhliği yapmış olan Abdullâh El-Kâtib, Eminönü Yeni Valide Camii kâtibidir. Kendi adıyla bir menzili vardır. Rekor kırdığı atışla meşhur olmuş, dikilen menzil taşını IV. Mehmed teşrif etmiştir. At üzeri atışlarda ve puta atışlarında dönemin ustalarındandır.[13]

İncelediğimiz eser, okçu ve atıcı olan Abudullâh El-Kâtib tarafından kaleme alınmıştır. Eserin yazılış tarihi net olarak belli değildir. Ancak yazılış tarihi ile ilgili Kemal Edip Ünsel'in tespit ettiği şu inceleme verilebilir:

"*Ancak, metinde kâtibi bulunduğu Valide Camii'nden bahsederken müellif, (cāmiʿi merḥūmun ve maġfūrun lahā Vālide Sulṭān ṭāba ṣarāhā) dediğine ve camii yaptıran Hadice Turhan Sultan, (İrciʿī ilā Rabbiki) âyetinin ebced hesabiyle tekabül ettiği (547)'nin iki misli olan 1094 yılında öldüğüne göre* ***Tezkire-i Rumat****, (1094 = 1683) tarihinden sonra ve Abdullâh Efendi* ***Sicill-i Rumat****'taki kayıttan anlaşıldığı vecihle* (...) *1103'te (1691) ölmüş bulunduğuna göre de bu tarihten önce, yani 1094 ile 1103 (1683 ile 1691) yılları arasında yazılmış demektir.*"[14]

Eser, tarihî bir değere sahip olması yanında okçuluk ile ilgili birçok değerli bilgi içermektedir. Eser, okçulukla ilgili terimler yönünden zengin olup Osmanlı devletinin içerisinde atıcılığa ne kadar önem verildiğini göstermektedir. Eserde Osmanlı devletindeki ok meydanları hakkında bilgi verilmektedir. Eserin başka bir değeri de İstanbul fethinden eserin yazıldığı tarihe kadar yani 1453 yılından yaklaşık olarak 1689 yılına kadar gelip geçen ya da eserin yazıldığı dönemde yaşayan atıcılar ve menzilleri hakkında kısa kısa bilgiler

[11] Mustafa Kânî, *Okçuluk Kitabı – Telhîs-i Resâilât-ı Rumât*, (haz. Kemal Yavuz, Mehmed Canatar), İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2010.
[12]Ünsel Yücel, a.g.e., s. 58.
[13] İlhan Uçar, *Kavâidü'r-Remy, Ok Atıcılığının Kuralları, Abdullah el-Kâtip*, Mucize Yayınları, Sakarya 2013, s. 8 – 9.
[14]Kemal Edip Ünsel, a.g.m., s. 17.

vermesidir.[15] Bu eser sayesinde, 1453-1689 yılları arasında yaşamış olan bazı okçular hakkında bilgi edinebiliyoruz. Mesela eserde, pehlivanların bazılarına lakap verilme nedenleri açıklamaktadır. Örneğin: Tozkoparan'a bu lakabın takılma nedeni, çektiği yayın tozunu koparmasıdır. Kendisine bu lakabı Sultan Bayezid Han uygun görmüştür.

Eserin başka değeri de çeşitli dönemlerde yapılan okçuluk yarışmaları hakkında bilgi vermesidir. Eserde, yarışmalarda kaç gez atıldığı, uzaklık olarak ne kadar atıldığı, nişantaşlarının kim tarafından dikildiği ve menzilin hangi rüzgârla atıldığı anlatılmaktadır.

Abdullâh El-Kâtip, *Tezkire-i Rumât* adlı eserini yazarken Bahtiyar-zâde Hasan Çelebi'nin risâlesi ile Âli'nin *Künhü'l-Ahbâr*'ından yararlandığını söylemektedir. Ancak, Kemal Edip Ünsel eserin içeriği hakkında şu sözleri söylemektedir:

"*Eserin muhteva yükü, müellifin şahsî inceleme ve araştırmalarına dayanmaktadır; kendisinin Atıcılar ve Meydanlar hakkında bilgi edinmek üzere taşra vali ve kadılariyle muhabereye giriştiği anlaşılmaktadır.*"[16]

Eserin tespit edilebilen nüshaları şunlardır:

a. İstanbul Üniversitesi Nüshası (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi): Bu nüshanın yer numarası 355, barkodu ise NEKTY2638'dir. Çalışmamızda asıl olarak yararlanılan nüshadır. Bilinen en eski nüshadır. 189x119 mm boyutlarında 15 satırlık 99 varaktan oluşup harekesiz nesih ile yazılmıştır. İstinsah tarihi, H.1176 (M. 1763)Muharrem ayını göstermektedir. Müstensihi ise Alî İbrâhim bin İsmâ'îl Hatîbzâdedir.

b. İstanbul Üniversitesi Nüshası (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi): Yer numarası 355, barkodu ise NEKTY6892'dir. Nüsha, 200 x115 mm boyutlarında 19 satırlık 125 varaktan oluşup nesihle yazılmıştır. H. 1233 (M. 1818) yılında Süleymân Hikmetî tarafından istinsâh edilmiştir.

c. İstanbul Üniversitesi Nüshası (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi): Yer numarası 355, barkodu ise NEKTY334'dir. 134x224 mm boyutlarında 31 satırlık 60 varaktan oluşup harekesiz talikle yazılmıştır. Üzerinde müstensih adı ile istinsâh tarihi bulunmamaktadır.

---

[15] Kemal Edip Ünsel, a.g.m., s. 18.
[16] Kemal Edip Ünsel, a.g.m., s. 17-18.

d. Ankara Üniveristesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi: Kütüphanede 44891 numarada bulunmaktadır. Birinci sayfa 12; yüz on birinci sayfa 16; yüz on dört ve yüz on beşinci sayfalar on yedişer, öbür sayfalar da yirmi birer satır olup nesihle yazılmıştır. 13x22, 8x19 ebatlarındadır.

e. Michigan Üniversitesi Nüshası (University Of Michigan): Bu nüsha, 215x158 mm boyutlarında 17 satırlık 86 varaktan oluşup harekesiz nesihle yazılmıştır. Hicrî 1214/1215-1255/1256? yani 1800-1840? yılları arasında istinsâh edildiği tahmin edilmektedir. Müstensihi belli değildir.

Üzerinde çalışılan, İstanbul Üniversitesi NEKTY2638 barkot numaralı nüshayı belirlerken şu noktaları göz önüne aldık: İstanbul Üniversitesi NEKTY334 barkot numaralı nüshanın üzerinde istinsah tarihi bulunmamaktadır. Ayrıca 60 varaktan oluşan nüsha diğerler nüshalara göre eksiktir. Bu nedenle değerlendirmeye alınmamıştır.

İstanbul Üniversitesi NEKTY6892 barkot numaralı nüsha, varak sayısı en çok olan nüshadır. Fakat eser, katalogda var olmasına rağmen kütüphanenin yazma eserler veri tabanında bulunamamıştır. Bu nedenle değerlendirmeye alınamamıştır.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi 44891 numarada bulunan nüsha, Kemal Edip Ünsel tarafından Latin harflerine aktarılmıştır. Ancak 57 varaktan oluşan eser, burada çalışılan esere göre eksiktir. Eser tarih vesikaları dergisinin 12, 13 ve 14. sayılarında yayınlanmıştır. Fakat bu üç sayıda yayınlanan eser, bizim çalıştığımız nüshaya göre 42b'ye kadar gelmektedir. Bizdeki eser ise 99b'ye kadar devam etmektedir. Bu nedenle Kemal Edip Ünsel'in çalıştığı nüshanın eksik olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca Kemal Edip Ünsel, eserin sadece metnini yayınlamış,[17] üzerinde herhangi bir inceleme yapmamıştır. Bu çalışmada ise eserin, dil incelemesi yapılmış ve dizini hazırlanmıştır.

Michigan Üniversitesi 394 numaralı nüsha 86 varaktan oluşup 1800-1840 yılları arasında istinsah edildiği düşünülmektedir. Bu nüsha, hem geç tarihli, hem de son sayfası eksik olduğundan değerlendirilmeye alınmamış, sağlam bir metin oluşturmak için, üzerinde çalışılan nüshayla karşılaştırılarak, bulunan farklar dipnotlarda kaydedilmiştir.

[17] Kemal Edip Ünsel, "Tezkire-i Rumât (Atıcılar Tezkiresi), *Tarih Vesikaları*, C. III, S. 12, s. 16 – 25, 1944. Kemal Edip Ünsel, a.g.m., S. 13, s. 90 – 101, 1944. Kemal Edip Ünsel, a.g.m., S. 14, s. 171 – 182, 1944.

BÖLÜM I

YAZIM

1. 1. Ünlülerin Yazımı

1. 1. 1. “a” Ünlüsünün Yazımı

Ön Seste

Medli Elif (آ) ile Yazım: “a” ünlüsünün uzun okunmasına neden olur. Metinde bazı Türkçe sözcükler, hem normal elif hem de medli elif olarak yazıldığı görülmüş olup genellikle normal elif “ا” ile yazılmıştır. Şu sözcükler örnek olarak verilebilir:

aşurı آشوری (50b/12), adım آدیم (4b/13), ayaḳ آیاق (4b/15), menzil atar ise منزل آتار ایسه (4b/10), tekye ardından gider تکیه اردندن کیدر (15a/11).

İç Seste

“a” ünlüsü sözcüğün içinde “ا” olarak yazılmıştır. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

ṭayanmayup طیانمیوب (71a/13), ayaḳṭaşı آیاق طاشي (72a/13), arasında اراسنده (35b/6), yaylar یایلر (55a/2), başṭaşı باش طاشي (55a/13), aġaç اغاج (56a/10), yalŋuz یالکز (51b/6), ḳalmış قالمش (24b/15), başdı باصدي (31a/5).

Medli elifin sözcüğün ortasında da yazıldığı görülmüştür. Bununla ilgili metinden birkaç örnek şu şekilde verilebilir:

vardur وآردر (15a/6), biraz برآز (7a/11), tozḳoparan توزقوبرآ ن (67a/15).

“a” ünlüsünün metinde sözcüğün sonunda ve içinde Arap alfabesiyle güzel he harfiyle “ه” yazılmıştır. Sözcüğün içinde “a” ünlüsünün güzel he ile yazıldığı bazı örnekler verilebilir:

gezlerin ataraḳ (33b/6), at bağlamayalar dėyü (9b/8), ortasına (22a/7).

Son Seste

Metinde genel olarak “a” ünlüsünün son seste güzel “he” harfiyle “ه” yazıldığını söyleyebiliriz. Buna ilişkin birçok örnek verilebilir:

orta اورته (75b/2), yanında یاننده (47a/12), altında التنده (26a/4), anda انده (19b/11), ardınca اردنجه (40a/12), olmaġla اولمغله (86b/6), vaṣf olınmaġa وصف اولنمغه (22b/6).

Çok olmasa da “a” ünlüsünün son seste elif harfiyle “ا” yazılmıştır. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

ḳaya قيا (28b/4), ana انا (53b/13), baba بابا (82a/3), baŋa بكا (69a/6), saŋa سكا (34b/3), aġa اغا (50a/9).

1. 1. 2. “e” Ünlüsünün Yazımı

Ön Seste

Ön seste “e” ünlüsünün elif “ا” ile yazıldığı görülmektedir.

elli اللي (53b/11), eski اسكي (59b/9), efendi افندي (63a/9), eger اكر (65a/9).

İç Seste

“e” ünlüsünün güzel he “ه” harfiyle yazıldığı görülebilir. Ancak seksen sözcüğünde “e” ünlüsü elif “ا” harfiyle yazılmıştır. Bununla ilgili şu örnekler verilebilir:

“ا”: seksen سكسان (16a/10).

“ه”: dikeler ديكه لر (5b/2), icrā ėderek اجرا ايده رك (69b/8), tepeden تپه دن (53b/10).

Son Seste

“e” Ünlüsünün son sestegüzel he “ه” harfiyle yazıldığı görülmüştür. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

yėrde يرده (65b/8), maḥşerde محشرده (66a/3), bizde بزده (66a/2), hele هله (66a/12), öyle اويله (69b/4), birle برله (69b/5), dėmekle ديمكله (69b/1).

1. 1. 3. Kapalı “ė” Ünlüsünün Yazımı

Ön Seste

“ė” ünlüsü metinde ön seste elif “ا” harfinin ile ye “ي” harflarından oluşan “اي” ile yazıldığı görülmüştür. Buna ilişkin metinden örnekler verilebilir:

ėrmez ايرمز (65b/8), öyle eylediler اويله ايلديلر (69a/11), öyle ėtdiler اويله ايتديلر (69b/4), rūm ėli روم ايلى (70b/14).

İç Seste

“ė” ünlüsünün iç seste ye “ي” harfiyle yazıldığı görülmüştür. Buna ilişkin metinden şu örnekler verilebilir:

vėrende ویرندن (69b/10), gėydürüp کیدوروب (70a/7), yėrde یرده (65b/8), gėce کیجه (71a/8), tėmür تمور (50b/6), gėrü idi کیرو ایدی (25a/4).

Son Seste

nėçe نیچه (94b/6).

Bazı sözcükler "ė" yazılmadığı hâlde sözcükler kapalı e ile okunmuştur.

nėçe نچه (93a/6), nėçün نچون (12a/14)

1. 1. 4. "ı, i" Ünlülerinin Yazımı

Metinde "ı / i" ünlüleri ön seste "اي", iç seste "ي", son seste ise "ى" harflarıyla yazılmıştır. Bunları farklı başlıklar altında metinden örnekler verilerek gösterilebilir.

Ön Seste

"اي": iki ايكي (33a/4), ilerü ايلرو (54b/12), ile ايله (56a/10), içün ايچون (56b/13), iş ايش (68b/5), imdi ايمدي (12b/6).

"ı, i" ünlülerinin ön seste "اي" ile yazılmayıp "ا" ile yazıldığı ve "ı/i" olarak okunmuş sözcüklere de rastlanmıştır. Bu sözcülerin bazıları hem "اي", hem "ا" ile yazılmıştır. Buna ilişkin bazı örnekler şu şeklide verilebilir:

işler اشلر (68b/2), istersiŋüz استرسكز (5a/6).

İç Seste

"ي": kimde كمده (69a/10), gider كيدر (72a/1), dikenler ديكنلر (73a/8), biŋ بيك (74a/1)

Bazı sözcüklerin iç sesinde "ي" sesi olmadan "i/ı" ünlülü okunduğu görülebilir. Buna ilişkin metinden şu örnekler verilebilir:

şimdi شمدي (20a/5), gitmişidi كمشيدي (65b/1), atılmaḳ اتلماق (68a/1), bir بر (68a/11), dibinde دبنده (73b/10).

Son Seste

"ى": burusalı بروسه لى (73b/10), ḳaldı قالدى (74a/7), altı آلتى (74a/1), deli دلى (79b/15), begli بكلى (80b/7), oġlı اوغلى (81a/10), atıcı آتيجي (81b/11).

1. 1. 5. “o, ö, u, ü” Ünlülerinin Yazımı

Metinde “o, ö, u, ü” ünlülerinin Osmanlı Türkçesinde farklı olmayıp “و” harfiyle gösterilmiştir. Bazı sözcüklerin de “و” olmadan “o, ö, u, ü” okunduğu görülebilir.

Ön Seste

“او”: olmışdur اولمشدر (81b/14), uzun اوزون (16a/9), üç yüz اوج یوز (16a/15), öŋinde اوکنده (16b/13), on اون (20a/4), oḳ اوق (23a/8), üsti اوستی (30a/14), ol اول (30b/11).

İç Seste

“و”: yoḳ یوق (31a/10), buluşup بولوشوب (31a/15), olup اولوب (31b/6), ḳuşaġına قوشاغنه (31b/8), aşurı آشوری (31b/13), ṭurup طوروب (32a/4), gördüm کوردم (32a/2), otuz اوتوز (33a/6), gözine کوزینه (76b/1), söyleyüp سویلیوب (76b/1), böyle بویله (77a/7).

Metinde “و” olmadan “o, ö, u, ü” ünlülü yazılıp okunmuş sözcükler bulunmaktadır. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

şoŋra صکره (31a/13), ṭolu طلو (31b/8), ṭoḳsan طقسان (41b/15), ṭoḳuz طقوز (42a/6), küçük کوچك (44a/4), büyük بیوك (46b/3), bölük بلوك (67a/11).

Son Seste

“و”: dėyü دیو (67b/10), berü برو (71b/1), şevketlü شوکتلو (75b/5), bu بو (75b/7), yapu یاپو (3a/3), ṭolu طلو (31b/8), ḳapu قپو (40a/7), ḳarşu قارشو (72b/6), şu شو (67b/12), kendü کندو (84b/15).

1. 2. Ünsüzlerin Yazımı

1. 2. 1. “p” Ünsüzünün Yazımı

Ön Seste

paşa پاشا (86b/15), parmaḳ پرمق (48a/14), pişürür پشورر (47b/5), pidesi پده سی (47b/7).

“parmaḳ” sözcüğü metinde altı kez geçmiştir. Beşinde “p” ünsüzü ile yazılıp birinde de “b” ünsüzüyle yazılmıştır: başbarmaġınuŋ باش بارمغینك (37b/2).

İç Seste

ḳapu قپو (40a/7), yapu یاپو (3a/3), tozḳoparan توزقوپران (47a11), ṭopal طوپال (96b/15), yapduḳları یابدقلری (3a/15), depesi دپه سی (15b/12)

Metinde “tepe” sözcüğünün yirmi yedi kez geçip bir kez “tepe” “تپه” biçiminde, bir kez de “tebe” “تبه” biçiminde ve yirmi beş kez ise “depe” “دپه” biçinde yazıldığı görülmektedir.

tebe (14b/7), tepeden (53b/10).

Metinde kimi sözcükler “ب” ünsüzlü yazılıp “پ” ünsüzlü okunmuştur. Buna ilişkin şu iki örnek verilebilir:

ṭopḫāne طوپخانه (85a/7), yapduḳları یابدقلری (3a/15).

Son Seste

Metinde ulaç eki olan “-Up” ile biten sözcüklerin “ب” harfiyle yazıldığı görülebilir. Ancak “پ” olarak okunmaktadır.

çeküp چكوب (91b/12), olup اولوب (92a/9), oturup اوتوروب (92a/15), ṭop طوب (44a/2), ip ايب (96a/3), urup اوروب (96a/3).

1. 2. 2. “ç” Ünsüzünün Yazımı

Ön Seste

“ç” ünsüzü ön seste genel olarak “چ” ile yazılmış olup bazı sözcüklerde “c” ünsüzü “ج” biçiminde görülmektedir.

çıḳarup چقاروب (10b/2), çullı چوللی (35b/4), çizmeci جزمه جی (35b/4), çelebi چلبي (36b/2), çalışduġı چالشدوغی (49a/11), çalıḳ چالق (90b/5), çaġırdıġum چاغرديكم (33b/15), çoḳ چوق (44b/3).

Yukarıda yazılan bazı sözcüklerin ön seste hem “ج” hem de “چ” ile yazıldığı görülebilir. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

çoḳ جوق (4a/3), çoḳluḳ چوقلق (7a/7).

çaġırdup جاغردوب (7a/15), çaġırdıġum چاغرديكم (33b/15).

İç Seste

“ç” ünsüzü iç seste genel olarak “چ” ile yazılmış olup bazı sözcüklerde “c” ünsüzü “ج” biçiminde görülmektedir. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

“چ”: açuḳ آچق (52a/10), küçük كۆچك (53a/15), için اچون (54a/14), geçürmeyüp كچورمه يوب (65b/3), geçen كچن (50a/9), üçinci اوچنجی (51a/8).

“ج”: oḳçıdur اوقجيدر (59b/13), nėçe نيجه (67b/4), olduḳça اولدقجه (96b/14), kepenekçi كپنكجى (46a/13).

Son Seste

“ç” ünsüzü son seste genel olarak “ج” ile yazılıp “چ” okunmuştur. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

“ج”: üç اوج (46b/10), aġaç اغاج (22a/7), iç اچ (48a/13), birḳaç برقاج (48b/8), ḳılıç قليج (50b/8), suç صوج (37a/2).

1. 2. 3. “s” Ünsüzünün Yazımı

“s” ünsüzü, metinde “س / ص” ile yazılmaktadır. “s” ünsüzünden sonra gelen ünlü kalın ise “ص” ile yazılıp ince ise “س” ünsüzüyle yazılır. Ancak “س” ünsüzüyle yazılan kalın ünlülü sözcükler de bulunmaktadır.

Ön Seste

“ص” ile (kalın ünlülü): ṣoŋra صكره (25b/2), ṣolaḳ صولاق (25b/4), ṣu صو (72a/1), ṣaġ صاغ (73b/4), ṣolında صولنده (73b/9), ṣıçrayup صچرايوب (69b/10), ṣaymayup صايميوب (4b/12).

Ön Seste, “س” ünsüzü ile başlayan kalın ünlülü sözcükler bulunmaktadır. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

saŋa سكا (34b/3), sancaḳ سنجاق (37b/5), saz ساز (51a/4), salḳuya سلقويه (26b/11).

“س” ile (ince ünlülü): sizler سزلر (7b/2), seksen سكسان (11a/9), sürüp سوروب (20a/15), sekizinci سكزنجى (53b/6), söz سوز (56b/13), söyleyüp سويليوب (76b/1), semiz سميز (47b/4).

İç Seste

“ص” ile (kalın ünlülü): ḳıṣa قصه (55a/2).

“س” ile (ince ünlülü): İç Seste, “س” ünsüzü ile başlayıp kalın ünlülü sözcükler bulunmaktadır. Şart ekinin “-sA” sürekli “س” ünsüzü ile yazılmıştır. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

girerse كيررسه (12b/14), gelse كلسه (31b/6), atarsa آترسه (35a/10), olsa اولسه (52a/14), ṭoḳsan طقسان (52b/5), ḳulaḳsuz قولاقسز (13b/4), ikisi ايكيسى (68a/8), gerisiye كرسيه (69b/9).

Son Seste

“ص” ile (kalın ünlülü): başdı (13a/5), yaşduŋ (32b/3).

1. 2.4. “t” Ünsüzünün Yazımı

Metinde “t” ünsüzü, kalınlık ve incelik durumuna göre hem “ت” hem de “ط” ile yazılmıştır. “t” ünsüzünden önce ya da sonra ince bir ünlü geldiğinde “ت” ünsüzüyle yazılır, “t” ünsüzü kalın bir ünlüden önce ya da sonra geldiğinde “ط” ünsüzüyle yazılır. Ancak bazı sözcüklerde kalın ünlüden önce ve sonra “ت” ünsüzünün geldiği söylenebilir. Buna dair şu örnekler verilebilir

Ön Seste

“ط” ile (kalın ünlülü): ṭoḳsan طقسان (14a/7), ṭoġrı طوغرى (15b/12), ṭopṭaşı طوب طاشى (23b/11), ṭoḳuz طقوز (24b/3), ṭaş طاش (24b/6), ṭoldurup طولدوروب (34a/1), ṭosun طوسون (41a/3), ṭutar طوتار (60a/4), ṭuruşı طوروشى (62a/10), ṭaḳup طاقوب (66a/15), ṭaşra طشره (20b/11).

Bazı sözcükler ise kalın ünlülü olduğu hâlde “ت” ünsüzü ile yazılmıştır. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

“ت” ile (kalın ünlülü): tozḳoparan توزقوپران (21a/10), tozın توزين (28b/11).

“ت” ile (ince ünlülü): tėmürṭaş تيمورطاش (74b/10), türkīye تركيه (70b/7), tepe تبه (14b/7).

Metinde bazı sözcüklerin hem “ط” hem de “د” ünsüzleriyle yazıldığı görülmektedir. Buna ilişkin şu örnekler verilebilir:

ṭuruşı طوروشى (62a/10), duruşda دورشده (51a/6).

ṭoġrıltmaḳ طوغريلتمق (74a/4), doġrı طوغرى (16b/15).

oṭa başı اوطه باشى (84b/6), odada اوده ده (70b/13).

dėmürden دموردن (22b/13), tėmürci تيمورجى (49a/3).

Son Seste

“ت” ile (kalın ünlülü): at آت (71b/9), toḳat توقات (81a/14).

“ت” ile (ince ünlülü): üst (13b/10), dört (14b/9), gitdi (21a/13), yigit (39b/7).

1. 2. 5. Nazal n ünsüzünün yazımı (ŋ)

Müstensih, elimizdeki metinde birçok yerde belirtmeyi "ن" harfiyle yazması gerekirken "ك" harfiyle yazmıştır. Bundan dolayı müstensihin dil bilgisi çok iyi olmadığı ve zayıf kaldığı söylenebilir. Bu durum, belirtme durumunun birçok yerde yanlış yazıldığını açık bir biçimde göstermektedir. Bununla ilgili şu örnekler verilebilir.

dikilen *ṭaşıŋ* çıḳarup kimseye sened vėrmeyüp… (58a/6), biŋden ziyāde oḳ *atdugˇıŋ* bilürüz (60b/11), *nizāʿıŋ* yine ehline ḥavāle buyurdılar (67a/6), maʿlūmātıŋ icrā ėderek (69b/8), tekmīl içün ayaḳ ve *anaṭaşlarıŋ* çıḳarup atmış idüm (75b/1), oḳ yapmada müsellem *oldugˇıŋ* bilsem (76a/7), *buldugˇıŋ* gördük (82a/1).

İç Seste

diŋleyüp دكليوب (5a/13), şoŋra صكره (76b/7), yeŋiçeri يكچرى (85b/15), saŋa سكا (34b/3)

Son Seste

cümlenüŋ جمله نك (34b/1), teşrīf ėdüŋ تشريف ايدك (76b/5), menzillerinüŋ منزللرينك (20a/6)

BÖLÜM II

SES BİLGİSİ

2.1. Ünlü Uyumları

2. 1. 1. Dil Benzeşmesi (Büyük Ünlü Uyumu)

Metinde dil benzeşmesi sağlamdır. Ancak bazı ekler dolayısıyla kimi zaman bu uyumun bozulduğu görülmektedir.

2. 1. 1. 1. Metinde Dil Benzeşmesine Aykırı Olan Ekler

+ken (Ulaç Eki): Bu ek her zaman bu şekilde yazılır. Büyük ünlü uyumuna girmez. aşurı atmış+ken (38a/2)

+ki (Aitlik Eki)

istanbulda+ki (67a/15)

2. 1. 2. Dudak Benzeşmesi (Küçük Ünlü Uyumu)

2. 1. 2. 1. Sözcük Kök ve Gövdelerinde Uyumsuzluk

+ġ ve +g Seslerinin Düşmesi Nedeniyle

Eski Türkçede genel olarak +ġ ve +g düşerken kendinden önceki ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır. Ancak bazı yerlerde de düz yazılmıştır.

şevketlü (75b/5), tėmür gėyimlü (50b/6), yapu (30a/3), ḳapu (14a/6).

Dudak Ünsüzleri Nedeniyle

Dudak ünsüzleri b, m ve p'nin etkisiyle bazı sözcüklerde yuvarlaklaşma görülmektedir. Metinden şu örnek verilebilir: tėmür (50b/6).

-UK Eki Nedeniyle

Eylemden ad yapan -UK ekinin Eski Türkçe döneminde yuvarlak olup sonraki dönemlerde de aynı şekilde devam etmiştir. Bunu elimizde olan metinde açık bir şekilde

görülebilir, onunla ilgili şu örnekler verilebilir: açuk (13b/11), delükli ḳaya (20a/5), ḳıruḳ (41a/10).

Nedeni Olmadan Yuvarlak Ünlü Taşıyan Bazı Sözcükler

eyü (41a/12), kendü (42b/4), içün (54a/14)

Türkiye Türkçesinde yuvarlak ünlülü olup küçük ünlü uyumuna giren birçok sözcüğün elimizde olan metinde düz ünlülü olduğu görülmüştür. Bununla ilgili şu örnekler verilebilir: ṭoġrı (17a/3), köpri (17a/3).

2. 1. 2. 2. Yuvarlak Ünlülü Ekler

-AlUm (İstek Kipi Birnci Çoğul Kişi Eki). Bu ek metinde birçok yerde vav harfi ile yazılmamıştır. Ancakklasik imlâ geleneğine göre yuvarlak olarak okunmuştur.

farż ėd-elüm (35a/3), dikelüm (35a/7), duʿā ėdelüm (69b/2), temāşā ėdelüm (76b/8), ṣabr ėdelüm (7a/7), meşy ėdelüm (10b/8).

-AyUm (İstek Kipi Birinci Tekil Kişi Eki):Bu ek metinde birçok yerde vav harfi ile yazılmamıştır. Ancak yuvarlak olarak okunmuştur.

ḳoyayum (69a/9), taḳayum (11b/13).

+ArU (Yön Gösterme Durumu Eki): Metinde bu ek vav "و" harfiyle yazılmıştır.

yuḳaru (13a/9), ilerü (54b/12), içerüden (68a/13), içerü (22b/14).

+cUGAz (Addan Ad Yapım Eki): Bu ek "جغز" biçiminde yazılmış olup dar–düz ünlüyle okunmuştur. Bu ek, metinde sadece iki kez geçmiş "oḳcuġaz" sözcüğünde bulunmaktadır.

oḳcuġaz (76b/7), oḳcuġazı (44b/4).

-dUK (Görülen Geçmiş Zaman Birinci Çoğul Kişi Eki): Bu ek "دق/دك" şeklinde yazılmış, yuvarlak ünlü olarak okunmuştur.

görmedük (23b/9), dėmiş idük (28b/2), gitmiş idük (57b/6), geldük (76b/9), gördük (82a/1).

-dUK (Geçmiş Zaman Ortacı): Metinde bu eke çok rastlanmıştır. Ayrıca "دق/دك" ve "و" harfi yazılmaksızın yuvarlak olarak okunup yazılmıştır. Bu ekin sonuna bazı ekler eklenince de "ي" harfinin kullanıldığı görülebilir.

dėdükde ديدكده (7b/5), vaż‘ ėtdükde وضع ايتدكده (4b/15), istedükde استدكده (7a/8), dikildügi ديكلدوكي (30a/9), düşdügin دوشدوكين (67a/5), çekdüginden چكدوكندن (85b/14), istimā‘ ėtdüginde استماع ايتدوكنده (22b/10), bulduġından بولدوغندن (8b/3).

Bu örneklerde "ي" harfinin kullanıldığı metinde görülebilir:

götürdigi كتورديكي (65b/4), sürdigi سورديكي (66a/5), vėrdigi ويرديكي (87b/11), giydürdigi كيدرديكي (87b/12).

-dUm (Bilinen Geçmiş Zaman Birinci Tekil Kişi Eki): Elimizde olan metinde bu ek her zaman "دم" biçiminde yazılıp yuvarlak okunmuştur.

aldum (8a/13), oldum (24b/2), açdum (47a/11), atdum (47a/14), bozdum (71b/4), aşardum (72b/13), atdum (81b/12), sünnet eyledüm (10b/14), girdüm (11a/2), gördüm (11a/14), geldüm (11b/7), görmişdüm (12a/1), dėdüm (12b/2), gėydüm (29a/9), yapışabildüm (29a/10), atabildüm (32b/14), ölçdüm (35b/1), geçerdüm (76a/8).

-dUr- (Üçüncü Tekil Kişi Bildirme Eki): Metinde bu ek daima "در" biçiminde yazılıp yuvarlak olarak okunmuştur.

atmışdur (76a/9), çoḳdur (77a/15), tozḳoparandur (77b/4), ma‘rūfdur (77b/10), ḥaḳḳumdur (78a/6), anuŋdur (78a/9), ḳonmışdur (78b/1), hevāsıyladur (78b/11), ṭaşdur (79a/4), begdür (79a/3), ‘alīdür (79a/6), menzildür (79a/6), iskelesidür (81b/1), degüldür (81b/1), ḳarībdür (82a/6), gerekdür (83a/11), işidür (83b/10), ādemdür (84a/6), s̱ābitdür (84b/4), māliklerdür (85a/3), mükerremdür (85a/6).

-dUr (Eylemden Eylem Yapım Eki): Bu ek genel olarak "در" biçiminde yazılıp yuvarlak olarak okunmuştur. Ancak bazı yerlerde "ي" harfi yazılıp düz olarak okunmuştur.

ḳaldırur (22b/8), ḳaldırup (72a/3), yapdırup (22b/14), ḳondurılmadı (30b/15)

-KU (Eylemden Ad Yapım Eki): Bu ek metinde "و" harfiyle yazılıp yuvarlak olarak okunmuştur.

salḳuya (26b/12).

+(U)mUz (Birinci Çoğul Kişi İyelik Eki): Metinde bu ek genel olarak "مز" biçiminde yazılmıştır. Birçokyerde ek "یز" biçimiyle yazıldığından düz olarak okunmuştur;Ancak dönemin dil özelliklerine dayanarak düz ünlülü yazımlar dışında yuvarlak olarak okunmuştur.

ʿaṣrımuz(63a/8), pādşāhımuz (9b/7), meydānımuzı (10a/9), zamānumuza (91a/15), maḳbūlımuzdur (34b/14), pādşāhumuza (58b/15), meydānumuzuŋ (61b/15).

+(I)ŋUz (İkinci Çoğul Kişi İyelik Eki): Metinde bu ek her zaman "کز" olarak yazılmış, dönemin özelliklerine dayanarak yuvarlak olarak okunmuştur. Yardımcı ünlüsü ise düz biçiminde okunmuştur. ḳolıŋuza (66a/10), ḳudūmıŋuz (76b/5), ṭaşıŋuz (5a/6), ʿalaḳaŋuz (7b/2).

-(U)r (Geniş Zaman Eki): Metinde bu ek "ور/ ر" biçiminde yazılıp dönemin dil özellikleri nedeniyle yuvarlak olarak okunmuştur.

ḳalur (40a/9), olur (9b/5), dikilür (58a/14), gelür (75a/8), atılur (77b/13), geçinür (7b/3), görinür (45a/3), olınur (47b/12), alınur (82a/15).

-sAŋUz (Dilek-Şart Kipi İkinci Çoğul Kişi Eki): Metinde bu ek her zaman "سکز" biçiminde yazılıp yuvarlak ünlülü okunmuştur.

murād ėderseŋüz (34b/14)

-sUn/sUnlAr (Üçüncü Kişi Buyruk Eki): Bu ek genel olarak "سون/سونلر" biçiminde yazılıp yuvarlak olarak okunmuştur. Ancak çok olmasa da bazı yerlerde "سن/سین" biçiminde yazılmıştır.

raġbet eylesünler (59b/2), dikilmesün (75a/13), ögretmesün (78b/8), vėrsün (8b/13), delsün (12b/1), diksün (25a/11), olmasun (44b/8), atsunlar (69a/10), olsun (69a/10), çalışsun (71a/2)

"سن" ile yazılan şu örneği verebiliriz: atsun (30b/14). "سین" biçiminde yazımına şu örnek verilebilir: atılmasın (68a/4).

+sUz (Addan Ad Yapım Eki, Addan Sıfat Yapım Eki): Metinde bu ek her zaman "سز" biçiminde yazılıp dönemim dil özelliklerine göre yuvarlak olarak okunmuştur.

gereksüz (76b/11), sizsüz (7b/3), abdestsüz (29a/3), idmānsuz (67b/10), ḳulaḳsuz (13b/8).

-U (Ulaç Eki): Metinde bu ek "dėyü" sözcüğünde sık bir biçimde görülmüştür. Metinde elli bir kez geçmiştir.

dėyü (6b/11).

-U (Eylemden Ad yapım Eki):

yapu (3a/3), ḳapu (14a/6), gėrü (25a/4), yazu (29a/4), ölçüde (24a/8), ṭolu (31b/8), berü (50a/6)

Bazı durumlarda da "ي" harfiyle yazılmış olduğu tesbit edildi. Örneğin: baṭı (38b/8), ṭoġrıdur (43a/5)

-UK (Eylemden Ad Yapım Eki): Metinde bu ek genellikle "و" harfi olmadan yazılıp yuvarlak olarak okunmuştur. Ancak ilk sözcükte "و" harfi ile yazıldığı görülebilir.

bölük (67a/11), delükli (20a/5), kesük (80a/11), buçuḳ (59a/11), açuk (13b/11).

+Uŋ/+nUŋ (İlgi Durumu Eki): Metinde bu ek genellikle "ك" ve "نك" ile yazılmıştır. Ayrıca dönemin dil özelliklereine göre yuvarlak olarak okunmuştur.

aġalarınuŋ (57b/2), merḥūmuŋ (58a/4), ʿaşrımuzuŋ (58b/13), meydānumuzuŋ (61b/15), dükkānınuŋ (62b/8), sinānuŋ (65a/1), pehlevānlaruŋ (65a/12), oḳuŋ (66b/2), tozḳoparannuŋ (68a/4), ḳapusınuŋ (74a/14), ʿarabacınuŋ (74b/13), olmayanuŋ (75a/3), oḳınuŋ (78a/4), menzillerüŋ (81b/6), cümlesinüŋ (81b/5), yürmeyenüŋ (81b/15).

-Up (Ulaç Eki): Metinde bu "وب" olarak yazılmıştır. Yuvarlak olarak okunmuştur.

atup (65b/6), ṭurmayup (65b/10), olup (66a/8), ḳalup (66a/13), ṭaḳup (65a/15), varılup (66b/3), çıḳarup (66b/4), baḳup (66b/4), buyurup (67a/4), bozup (67b/1), (67b/11), dėyüp (68a/1), gelüp (68a/6), biriktürüp (69a/1), yükleyüp (69a/1), gezleyüp (79b/8), çeküp (70a/2).

-Ur- (Eylemden Eylem Yapım Eki): Bu ek genellikle "ور" harfiyle yazılmıştır. Ancak metnin bazı sözcüklerinde "و" harfinin yazılmadığı görülebilir. Dönemin dil özelliklerine göre yuvarlak ünlülü olarak okunmuştur. Metinde sıkça geçen "aşurı" sözcüğü bunu en fazla bulunan örneğidir.

Vav harflı örnekler: ḳaçurup (26a/15), ayurmış (98a/10),

Vav harfi içermeyen örnekler: aşurı (72b/2), düşürüp (27b/7)

+Uz (Birinci Çoğul Kişi Eki): Metinde bu ek en çok "ز" biçiminde yazılıpyuvarlak olarak okunmuştur. Ancak bazı sözcüklerde "وز" biçiminde yazıldığı görülmektedir. Vav harfi ile yazılmış şu sözcük örnek olarak verilebilir: rāżıyuz (34b/13).

Sadace "ز" harfiyle yazılan şu sözcükler örnek olarak verilebilir: çıḳarıruz (74a/6), dikerüz (5a/14), diŋlerüz (5b/9), degüllerüz (6a/1), bilürüz (60b/11), dikmezüz (82b/7).

2. 1. 2. 3. Düz Ünlülü Ekler

+cI (Addan Ad Yapım Ek): Bu ek metinde sıkça geçmiş olup "ي" harfiyle yazılmıştır.

oḳçı (45b/10), mektūbcısı (54b/15), būstāncı (56a/12), uncı (65a/13), ḥelvācılar (58a/12), yaycı (58a/14), çaḳırcı başı (51b/13), bozdoġancı (68a/14), nişāncı (69a/6), balcı (71a/13), ʿarabacınuŋ(74b/13), ḥammāmcıdur (78a/3), kürekçi (79a/1), ḳapucı (79a/12), ṭopçı (80a/1), ḳaracızāde (80b/13), mumcı (81b/3), baḳırcı (83a/4), çorbacı (85a/15), börekçi (36a/1), loḳmacı (43a/1), ḳalaycı (25b/10), ḳuburcı (44b/1), çizmeci (79b/5), teḳyeci (21a/4), kepenekçi (46a/7), zih-gīrci (78b/4), taʿlīmḫāneci (79b/5), zaġarcı (39a/2).

-dI (Görülen Geçmiş Zaman): Metinde üçüncü tekil ve çoğul kişi çekiminde ek, her zaman düz ünlülüdür.

taʿaccüb ėtdiler (41a/11), dikdi (48b/4), gitdi (76b/2), geldi (77a/9), dögişdiler (62b/6), merḥabālaşdılar (70a/3), müsāmaḥa olındı (74b/8), iskāt olındı (75b/4), çaġırdı (69b/10), bozdı (69b/15), çekdiler (26b/5), uġrayamadı (44b/4).

+I (Belirtme Durumu Eki): Metinde bu ek her zaman düz ünlülüdür.

menzili atmışdur (62b/7), yayı at (65a/8), oḳı gizleyüp (69b/7), yaşını mütevāviz (88b/12), ṭaşını dikmişdür (24b/9), ḳalʿayı küffār alduḳda (97b/4), pūtayı daḫı geregi gibi atup (24a/13), oḳçı başıyı dikleyüp (7a/3), sancaġı ḳapup (27b/5).

+I / +sI (Üçüncü Tekil Kişi İyelik Eki): Metinde bu genel olarak "ي" harfiyle yazılmış olduğu görülebilir. Ancak bazı sözcüklerde de "ي" harfi yazılmamıştır. Bütün durumlarda düz ünlülü olarak okunmuştur. Bununla ilgili şu örnekler verilebilir:

"ي" harfi ile yazılan bazı örnekler: menzili ne vechle dikildügi (30a/9), şücāʿüŋ oḳı (32b/9), yėrine (34a/8), ḫünkār ayaġı (51b/5), deresi (19b/14), yayıyla (34a/9), oġlıdur (36a/4), yaycısı (32a/1), ḳapusı (73b/10), ikisi (26b/15), sarāy-ı ʿatīḳ imāmı (54b/9)

"ي" harfi olmadan yazılan bazı sözcükler:ṣaġında (61b/7) ṭarafına (34a/10), ṣolındadur (61b/10), öniŋde (13a/10).

-IcAk (Ulaç Eki): Bu ek metinde sadece bir kez geçmiş olup ekin başındaki ünlü düz olarak yazılmıştır.

şürūʿ ėdicek (30b/9).

-Im+ (Eylemden Ad Yapım Eki): Bu ek, metinde "ي" harfiyle yazıldığı görülmektedir.

adım ادم (77a/5), gėyimlü كيملو (50b/6), gėyimleridür كيملريدر (71a/15).

-IncA (Ulaç Eki): Bu ek metinde bulabildiğimiz sözcüklerde "ي" harfi göstermeden yazılmış düz ünlülü olarak okunmuştur.

ḳalınca قالنجه (7a/4), varınca وارنجه (13b/6), olmayınca اولماينجه (75a/13), şürūʿ ėdince شروع ايدنجه (77a/9), gelince كلنجه (4a/1), görünince كورونجه (15a/5), dikince ديكنجه (26a/6).

+ki (Aitlik Eki): Bu ek, her zaman düz ünlülü olarak yazılır. Bu ek, metinde otuz kez geçen "evvelki" sözcüğünde sık bir biçimde görülebilir.

evvelki (72a/12), istanbuldaki (67a/15), ḳāhiredeki (81b/6), edrenedeki (58b/7).

-(I)l- (Eylemden Eylem Yapım Eki): Metinde bu ek "ول/يل/ل" biçiminde yazılmıştır. Yazılış biçimleriyle ilgili şu örnekler verilebilir:

“ل” ile yazılan bazı örnekler: atılmayup (21b/4), dikilüp (27b/3), ḳondurılmadı (30b/15), çekildi (31a/2), bozıldığı (32b/6), atılmaz (35a/12).

“یل” ile yazılan bazı örnekler: görilüp (21b/10), atılup (27b/5), varılup (33b/3), bozılup (34a/4), vėrilüp (34b/14).

“ول” ile yazılan bazı örnekler: ṭoġruldup (27a/4), yunulmamış (30a/14), ṣoyulmış (35b/14).

+lI (Addan Olumlu Sıfat Yapım Eki): Bu ek genel olarak “ي” harfiyle yazılmış olup “و” harfiyle da yazıldığı metinde açık bir biçimde görülebilir. Ye’li yazımların çokluğundan dolayı düz ünlülü ekler arasında incelenmiştir.

“ي” harfiyle yazılan bazı örnekler: burusalı (67b/8), ḳaramanlıdur (78a/7), ṣaḳallı (80a/11), ṭopḳapulı (98b/12), baġdādlı (92b/9), burnı pamuḳlı (98b/11), ḫāṣ odalı (21b/7), delükli (40a/1), başlı (27b/5), incirli (15a/11), filibeli (73a/15), ḳabuḳlı (30a/15), erkekli dişli (52b/8).

“و” harfiyle yazılan bazı örnekler: devletlü (94a/14), faẓīletlü (14a/12), şevketlü (58b/15), saʿādetlü (7a/8), gėyimlü (50b/6), Çullu (36b/3), gediklü (51a/2), çaḳıllu (16a/8).

+lIK (Addan Ad Yapım Eki): Elimizde olan metinde bu ek “لق / لك” biçiminde yazılmış olup dar ünlülü olarak okunmuştur. Ekin sonuna bir ek eklenince asıl ekin kalınlık ve inceliğine göre “ك” ünsüzü “ك” olarak kalır,“ق” ünsüzü ise “غ” harfina dönüşür.

beglik (18a/8), eksükcilikden (91b/13), cündīlik (96b/8), mīr-ʿalemlik (21b/8), silāḥ-şorlıḳ (96b/8), sipāhlıḳ (20b/10), tīrendāzlıḳ (29a/12), pehlevānlıḳ (40a/12), çoḳlıḳ (50a/12), zaġarcı başılıḳ (50a/15), oṭa başılıḳdan (62a/13), ṣaġlıḳla (78b/8), atcılıġı (20a/13), pīrligi (20a/15), ḳapudanlıġı (21b/9), pehlevānlıġı (34a/7), yararlıġı (60b/2), babalıġı (7a/6), bekçiliginden (89b/11).

mI (Soru Eki): Metinde bu ek yalnız düz ünlülü olarak yazılmıştır.

degül mi (70b/4), sezā mı (70a/5).

-mIş (Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki / Geçmiş Zaman Ortacı): Elimizde olan metinde "مش" biçiminde yazılıp her zaman düz ünlülü olarak okunmuştur.

Öğrenilen geçmiş zaman eki ile şu örnekler verilebilir: olınmışdur (70a/13), buyurmışlar (70b/3), ḳalmışdur (71b/11), atmışdur (71a/11), dikmişler (72b/4), atmış (72b/11), iḥrāc ėtmişler (73a/5), dikmişdür (73a/14), ḳalmışdur (73b/2), gitmiş (76a/2), durmış (77a/11), raġbet ėtmemişdür (77b/11), ḳonmışdur (78b/1), göndermişler (83a/10).

Geçmiş zaman ortacı ile ilgili şu örnekler verilebilir: ṭurmış aġa (74b/10), atmış müntehā pehlevāndur (84b/1), gūşiş ėtmiş pehlevānlardan (85b/11), aşmış maʿmūr rāmīlerdendür (89a/8).

-(I)n (Eylemden Eylem Yapım Eki): Elimizdeki metinde bu ek çoğunlukla "ن" harfiyle yazılmış olmakla birlikte "ين" biçiminde de yazılmıştır.

"ن" harfiyle yazılan bazı örnekler şu biçimde verilebilir: olınur (92b/3), bulınup (97b/3), sürinüp (25a/9), geçinürdi (68a/10), alınur (82a/15)

"ين" harflarıyla yazılan şu sözcük örnek olarak verilebilir: görinür (45a/3)

+(I)ncI (Addan Sıfat Yapım Eki): Bu ek sıra sayı sıfatı türeten ektir. Metinde sıkça rastlanan bu ekin yardımcı ünlüsü "ي" harfiyle yazılmamış olup dönemin dil özelliklerine göre düz ünlüyle okunmuştur. Ancak çok olmasa da ekin yardımcı ünlüsünün yazıldığına dair birkaç örnek verilebilir.

"ي" harfiyle yazılan bazı örnekler: ikinci (79a/12), üçinci (74b/12)

"ي" harfi kullanılmadan yazılan örnekler: dördinci (79b/4) beşinci (79b/5), altıncı (79b/5), yėdinci (33a/7), sekizinci (33a/8), ṭoḳuzıncı (59a/9), onıncı (61a/4).

+sIn (İkinci Tekil Kişi Eki): Metinde bu ek "سن / سك" biçiminde yazılıp düz olarak okunmuştur.

ber-murād olasın (30b/2).

+sIz (İkinci Çoğul Kişi Eki): Bu ek metinde "سز" biçiminde yazılmış olup düz ünlülü olarak okunmuştur.

ehl-i ḫībresisiz (34b/13), dėrsiz (34b/10), ḳavmsiz (21a/13).

2. 2. Ötümlüleşme

2. 2. 1. Sözcük Başında Ötümlüleşme

t- Sesinin Korunduğu Sözcükler

Bu konuda, elimizdeki metinde bazı sözcükler, Eski Türkçe döneminde olduğu gibi korunmuştur. Yani "t / ṭ" sesinin "d" sesine dönüşmediği söylenebilir. Bu durum daha çok "ṭ" harfiyle başlayan sözcüklerde görülmektedir. Bununla ilgili şu örnekler verilebilir:

ṭoḳuz (37a/8), ṭoḳsan (41a/15), ṭolu (31b/8), ṭurup (32a/4), ṭaşra (61b/3), ṭaġ (15a/5).

t- Sesinin Ötümlüleştiği Bazı Sözcükler

dar (66a/12), deveci (97b/9), delükli (20a/5), dere (52b/11), degül (66b/14), dişli (52b/8), dikmek (5a/11), dek (18b/6), diŋlerdiler (79b/12), deli (79b/10), dibine (44a/6), diziyle (37b/2), düşdi (69a/13), dėmekle (77b/10), düz (95b/9), dört (9a/13), dögişdiler (26b/6), donanma (97b/9), daḫı (98a/8).

Metnimizde bazı sözcüklerin Türkiye Türkçesinde farklı olarak ilk seslerinin ötümlüleştiği görülmektedir. Bunula ilgili şu sözcükler, örnek olarak verilebilir:

Metinde: dükendikden (50b/8), dürlü (68a/11), ditrerdi (49b/14), dutup (33b/14).

Bazı sözcükler ise hem "t" hem "d" ile yazılmıştır. Buna dair şu örnekler verilebilir:

tepe (14b/7)	depe (16a/1)
doġrısıŋ (26b/14)	toġrı (75a/3)
dėmürden (22b/13)	tėmür (50b/6)

2. 2. 2. Sözcük İçinde Ötümlüleşme

-ç-> -c-

aġacından (13a/14)

-k- > -g-

geregi (24a/3), piyādeliginde (25b/7), etegine (29a/10), yelegine (50b/6), dikmege (58b/11), düşdügin (67a/5), daʿvet ėtdügümüzde (6a/4), dikildügin (6b/10).

-ḳ- > -ġ-

babalığı (7a/6), olduġı (7b/12), bulduġından (8b/3), atcılığı (20a/13), ḳapudanlığı (21b/9), tīrendāzlığından (22b/5), ḳarluġı (26a/14), pehlevānlığı (34a/7), yararlığı (60b/2), mezārlığa (64a/4), yumruġa (19b/6), ḳurmaġı (37b/3), duraġı (39b/7), ocaġından (46a/3).

-p- > -b-

Türkçede sadece aslî uzun ünlü taşıyan "dip" sözcüğünde ötümlüleşme görülmektedir.

dibinde (73b/10)

Günümüzde son sesi ötümsüzleşmiş Arapça kökenli sahip, hesap sözcükleri ünlüyle başlayan ek aldıklarında ötümlüleşerek asıl hâllerine döner.

ṣāḥibine (74a/6), ḥesābında (83b/10).

-t- > -d-

giderken (4a/14), ardında (14b/5), adım (27a/8), ḥīle edüp (40b/1), ceng ėdüp (50b/9), hücūm ėdüp (80b/9), idmān ėdüp (67b/6), segirdüp (69b/14), ḳapadup (85b/6), çaġırdup (7a/15), ṭoġrıldup (27a/4), aġrıdup (50a/12).

-t- > -d- değişimiyle ilgili de bazen aynı anlamda olan bazı sözcükler hem "t"li hem de "d"li olarak yazılmıştır. Buna dair şu örnekler verilebilir: odalı (21b/7), oṭa (62a/13).

2. 2. 3. Ötümlülüğün Korunması (Ötümsüzleşme kuralının işlemediği durumlar)

Ötümsüzleşme kuralı dışında kalan ekler:

Ötümlü “d” ünsüzüyle başlayan bazı ekler ötümsüz ünsüzden sonra gelmeleri durumunda ötümlülüklerini korumuşlardır.

+dA (Bulunma Durumu Eki): memālikde (83b/15), aralıḳda (17a/4), yaycıluḳda (65a/1), pehlevānlıḳda (70a/1), duruşda (51a/6).

+dAn (Ayrılma Durumu Eki): oṭa başılıḳdan (62a/13), ḳarluḳdan (49a/15), tīr-dārlıḳdan (54b/6), ṭaşdan (13b/1), şaştdan (26b/14), sāliḥātdan (29a/2), ṣanʿatdan (76a/7), rumātdan (90b/13), etrākdandur (87a/1), olduḳdan (95a/12), buyurduḳdan (51b/10), atduḳdan (72b/10), bulduḳdan (78b/7), penāhdan (10a/15).

+dI (Belinen Geçmiş Zaman Eki): gitdi (21a/13), iṣbāt ėtdiler (27a/1), suʾāl ėtdiler (32b/2), taʿaccüb ėtdiler (41a/11), belʿ ėtdiler (8a/2), dikdi (25a/13), çekdiler (26b/5), geçdi (97a/3), dögişdiler (26b/6), gitmişdi (65b/1), atdı (66b/11), azġaşdılar (26b/6), merḥabālaşdılar (70a/3), yapdı (68b/14).

+dUk (Geçmiş Zaman Ortacı): dėdükde (69a/8), dėnildükde (74a/6), çekdükden (90b/4), atduḳları (95a/8), olduḳdan (95a/12), olduġı (95a/11), ḳalduġı (4a/10).

+dUkdA (Zarf Yapım Eki): helāk eyledükde (65b/11), geldükde (67b/13), dėdükde (69a/8), dėnildükde (74a/6).

+dUkCA (Ulaç Eki): meyl ėtdükçe (70a/11)

+dUm (Bilinen Geçmiş Zaman Birinci Tekil Kişi Eki): taʿẓīm ėtdüm (5a/2), görmişdüm (12a/1), (12b/2), ölçdüm (35b/1), çekdüm (78b/6), açdum (47a/11), atdum (47a/14).

+dUŋ (Bilinen Geçmiş Zaman İkinci Tekil Kişi Eki): yaşduŋ (32b/3).

+dUr (Üçüncü Tekiş Kişi Bildirme Eki): muḫālifdür (32b/8), tahrīr eylemişdür (35b/1), müteʿārefdür (86b/12), müṣbetdür (42b/5), dörtdür (44b/14), ʿibāretdür (10b/11), gerekdür (41a/11), güçdür (60a/5), dikmişdür (60b/3), başṭaşdur (60b/8), maʿrūfdur (61b/12), çoḳdur (65a/7), aġaçdur (39b/12), olmışdur (40a/4),

-dUr- (Eylem Eylem Yapım Eki): alışdurup (76b/14), ḥüccet ėtdürüp (83a/9), dikdürmezüz (5a/14), yapdurup (22b/14).

2. 3. Ötümsüzleşme

2. 3. 1. Ön Seste Ötümlülüğün Korunması

Metinde kimi sözcüklerin ön sesinin bazen günümüz Türkiye Türkçesinde olduğu gibi ötümsüz olup bazen aynı sözcüğün ötümlülüğünü devam ettirdiği görülmektedir. Bununla ilgili şu örnekleri verebiliriz: parmaḳ (48a/14), başbarmaġınuŋ (37b/2), bıŋārında (70a/6)

2. 4. Ses Değişmeleri

2. 4. 1. Orta Hecede Dar Ünlü Düşümü

Ünlü düşmesi karşımıza üç farklı biçimde çıkmıştır. Bunları üç ayrı başlık altında örneklerle şu şekilde gösterilebilir:

Metinde ünlü düşmesi sözcüğün ortasında olup örneklerden düşen ünlünün dar–düz ünlü olduğunu anlamak mümkündür.

Sözcük içinde: oġlı (31a/14), yalŋuz (51b/6), burnı pamuḳlıda (98b/11).

Eklerde: birbirinden (66b/12), kimesne (54a/11).

Yardımcı Eylem ile olanlar (i- yardımcı eylemi): giderken (79a/1), yapardı (85a/1).

2. 4.2. Ünsüz Türemesi

Metnimizde ünlü türemesi yalnız yardımcı sesler ile karşımıza çıkmış olmakla birlikte yardımcı sesin M. nüshasında genel olarak “n” biçiminde olup N. nüshasında “y” olarak yazılmıştır. Örneğin: N. nüshası: ḳabžaya (26b/10); M. nüshası: ḳabžana (21a/8).

Üçüncü tekil kişi iyelik ekinden sonra bir ek eklendiğinde, iyelik ekiyle diğer ek arasında adıl n'si “n” sesi türetilir.

Yardımcı ses örnekleri: olmayan (88a/10), olınmaya (90a/6), murūrıyla (3a/11), yürüyen (25b/6), taʿyīn eyleyen (54a/12), dikeyüm (25a/10).

Adıl n'si örnekleri: zümresinden (27b/12), başlarından (30b/7), ulularından (31a/3), ḳalʿasını (85b/2), eyledüginde (85b/2), çekdüginden (85b/14), dikilmesini (34b/5).

2. 4. 3. Hece Kaynaşması

Bazı sözcükler ünlü ile bitip o sözcüğe ünlü ile başlayan bir ek eklenince ortaya iki ünlü ard arda çıkar. Bu durum Türkçenin sözcük yapısına uygun olmadığı için iki ünlünün birleşip tek ses olarak okunur. Metinde bu duruma birçok sözcükte görülmüştür.

şol (94a/12) **<** şu + ol

nėçün (12a/14) **<** nė + içün

şimdi (20a/5) **<** şu + imdi

yalŋuz (51b/6) **<** yalıŋ + öz

böyle (70b/4) **<** bu + eyle

şöyle (32b/15) **<** şu + eyle

Şol sözcüğünde hem ünlü düşmesi hem de hece kaynaşması vardır. *Nėçün* sözcüğünde hem hece kaynaşması hem de ünlü düşmesi bulunmaktadır. *Şimdi* sözcüğünde hece kayaşması ile ünlü düşmesi bulunmaktadır. *Yalŋuz* sözcüğünde hem ünlü değişimi hem de ünlü düşmesi bulunmaktadır. *Böyle* sözcüğünde ünlü değişimi, hece kaynaşması ve ünlü düşmesi bulunup aynı şey *böyle* sözcüğü için geçerlidir.

BÖLÜM III

YAPI BİLGİSİ

3. 1. Adlar / Ad Çekimi

3. 1. 1. Ad Durum Ekleri

3. 1. 1. 1. Yönelme Durumu Eki: Bu ek metinde Türkiye Türkçesinde olduğu gibi +A biçiminde olup bir ad ünlü ile bittiğinde "y" yardımcı ünsüzü yönelme eki ile adın arasına girer. Bir sözcüğün sonuna üçüncü tekil kişi iyelik eki geldiğinde de adıl n'si sözcük ile yönelme ekinin arasına girer.

yėrine (2b/9), ʿulemāya (2b/11), defterḫāneye (31a/1), ṭāʾifesine (3a/5), meydāna (3b/1), erbābına (4a/3), yaycı başıya (5a/11), oḳçı başıya (5a/12), paşaya (6a/8), ḳorıcılara (10a/2), ṣuffesine (11b/1).

3. 1. 1. 2. Belirtme Durumu Eki: Belirtme durumu elimizdeki metinde üç farklı biçimde yazılmıştır. Birincisi, Türkiye Türkçesinde olduğu gibi "+I"; bu ek ise "+n" üçüncü iyelik ekinden sonra gelir.

+I: maḳtūlı (11b/1), oḳı (26b/5), ṭaşını (27a/12), dikilmesini (34b/5), pāresini (41a/6), kendüyi (83b/9), risāleyi (2a/3), ṭaşını (19b/15), yolını (13b/13), ḳabrini (42b/6), şerīflerini (55b/14), ʿömrini (65a/13), birini (65b/9), pederlerini (70b/15).

+n: cezāsın (73a/8), yayların (66b/11), selāmın (66b/15), ṭāʾifesin (4b/15), yėrin (4b/15), sāʾirlerin (5a/1), murābaḥasın (8a/1), aḳçasın (8b/1), gezlerin (33b/6), şerīflerin (45b/7), yüklerin (69a/1), ḳolların (35b/14), ḥudūdların (3b/11), ṭaşın (4a/3), atduġın (23a/12), ḳabżasın (32a/15).

3. 1. 1. 3. Bulunma Durumu Eki: Metinde bulunma durumu eki sadece +dA biçiminde olup Türkiye Türkçesinde olduğu gibidir. Ancak ötümsüz biçimi bulunmamaktadır. Bununla ilgili metinden şu örnekler verilebilir:

ocaġında (27b/13), meydānında (28a/14), üsküdārda (29b/8), altında (29b/6), vāḳıʿamda (32a/2), ṭarafda (32b/2), istanbulda (33a/15), ḥużūrında (33b/7), dünyāda (35a/11),

arasında (35b/6), beyninde (36b/10), selefde (50a/9), ʿizzetde (3b/14), āḫiretde (27a/10), āteşde (55a/5).

3. 1. 1. 4. Ayrılma Durumu Eki: Elimizdeki metinde bulunma eki her zaman +dAn biçiminde olup Türkiye Türkçesinde olduğu gibidir. Ancak ekin ötümsüz biçimi bulunmamaktadır. Metinden bazı örnekler vererek şu şekilde gösterilebilir:

ṭaşından (56a/14), bunlardan ṣoŋra (56b/9),ocaġından (57a/1), pehlevānlardandur (58b/4), iḫtiyārlarından (61b/15), ṣanʿatdan (76a/7), etrākdandur (87a/1), rumātdan (90a13), şaṣtdan (26b/14), ḳabżadan (26b/14), ṭaşdan (56b/11), risālet-penāhdan (10a/14).

3. 1. 1. 5. İlgi Durumu Eki: Elimizdeki metinde ilgi durumu eki +nUŋ ve +Uŋ biçimindedir. Ad ünlü ile bitiyorsa +nUŋ biçiminde olup ünsüz ile bitiyorsa +Uŋ olarak yazılmıştır. Ayrıca ekin sonundaki ünsüz her zaman zaman "ŋ" sesidir. Bununla ilgili metinden şu örnekler gösterilebilir:

meydanınuŋ (10b/14), vāḳıʿanuŋ (11b/4), sınurınuŋ (13a/7), menzilinüŋ (13b/10), bāġçenüŋ (14a/9), tekyenüŋ (13b/15), evinüŋ (14a/13), yėrinüŋ (16a/15), ḫaḳīrüŋ (17a/8), mezbūrenüŋ (17a/13), begüŋ (19b/5), ḫüsrevüŋ (19b/8), mezbūruŋ (19b/15), ʿarabuŋ (20b/9), ʿaṣruŋ (22a/2), pehlevānlaruŋ (23b/5).

Birinci tekil kişi ile birinci çoğul kişi adıllarıyla gelen ilgi eki +Um biçimindedir. Buna dair şu örnekler verilebilir: bizüm (75a/6), benüm (78a/6).

3. 1. 1. 6. Araç Durumu Eki: Metnimizde araç durumu eki +lA, +(y)lA ve yardımcı eylemli (i+le) olarak görülmektedir. Bu durum addaki son sesin ünlü veya ünsüz olup olmadığna bağlıdır. Adın son sesi ünlü ise araç durumu eki +(y)lA, son ses ünsüz ise +lA biçiminde kullanılmıştır. Eki taşıyan sözcüğün cümledeki yerine göre ek, araç, birliktelik ve karşılıklılık anlamlarını verebilir. Metinden şu örnekler verilebilir:

oḳıyla (24b/14), iltimāsiyle (25a/11), ṭoġrısıyla (27a/1), yolıyla (27b/15), buyurmalarıyla (28b/13), geziyle (18b/4), sebebiyle (20a/13), olmaġla (21b/6), yayla (21b/14), ḫesābla (22a/4), dėmekle (23b/11), pehlevānlar ittifāḳıyla ṭaş dikilmişdür (44a/12).

3. 2. İyelik Ekleri

Birinci Tekil Kişi İyelik Eki [+(U)m]: Metnimizde kullanılan birinci tekil kişi iyelik ekinin Türkiye Türkçesinde farkı her zaman yuvarlak ünlülü olmasıdır.

menzilüm (64a/16), beglerüm (64a/16), ḥaḳḳumdur (78a/6), maʿlūmum (81b/4), ṭaşum (32b/14), yayum (66a/8), atduġumda (87a/14), vāḳıʿamda (11a/13).

İkinci Tekil Kişi İyelik Eki [+ŋ]: oḳıŋ (65b/9), nizāʿıŋ (67a/6), maʿlūmātıŋ (69b/8)

Üçüncü Tekil Kişi İyelik Eki [+I/+sI]: Metinimizde üçüncü tekil kişi iyelik eki sık olarak görülmüştür. Ad ünlü ile bitiyorsa +sI, ünsüz ile bitiyorsa +I biçiminde yazılmıştır. Ekin Türkiye Türkçesinden farkı ise her zaman düz ünlülü olmasıdır.

pıŋarına (72b/6), hevāsıyla (72b/6), ḳapusı (73b/10), şandūḳası (76a/4), ḳarşusına (77a/4), begisi (81a/3), iskelesidür (81b/1), zamānında (81b/8), vālīsi (81b/10), ḳışlasında (82b/4), atından (82b/5), seferinde (82b/11).

Birinci Çoğul Kişi İyelik Eki [+(U)mUz]: Metnimizde birinci çoğul kişi iyelik eki Türkiye Türkçesinde olduğu gibidir. Tek farkı ise her zaman yuvarlak ünlülü olmasıdır. Ancak bazı sözcüklerde bağlayıcı ünlünün (+U) değil, (+I) olarak yazıldığı görülebilir. Herhangi bir ad ünlü ile bitiyorsa bağlayıcı ünlü eklenmez, ama ad ünsüz ile bitiyorsa bağlayıcı ünlü eklenir. Buna dair metinden şu örnekler verilebilir:

+(U)mUz "مز": meydānumuzda (78b/13), zamānumuza (19a/15), ḳarındaşumuzuŋ (35a/1), ʿaşrumuzda (58b/7), yanumuzda (62b/3), maʿlūmumuzdur (62b/14), olınduġumuzda (75b/2), pādşāhumuzuŋ (34b/8).

+(I)mUz "یز": maḳbūlımuzdur (34b/14), pādşāhımuz (65b/5), iḳtidārımuz (80b/5), ʿaşrımuza (94b/14), ḳuşūrlarımuzı (19b/1), żarūrımuz (20b/2).

Ünlü ile biten sözcük: tekyemüzüŋ (93a/13).

İkinci Çoğul Kişi İyelik Eki [+(U)ŋUz]: Metnimizde ikinci çoğul kişi iyelik eki Türkiye Türkçesinde olduğu gibidir. Tek farkı ise her zaman yuvarlak ünlülü olmasıdır. Ancak bazı sözcüklerde bağlayıcı ünlünün (+U) değil, (+I) olarak yazıldığı görülebilir. Herhangi bir ad ünlü ile bitiyorsa bağlayıcı ünlü eklenmez, ama ad ünsüz ile bitiyorsa bağlayıcı ünlü eklenir. Buna dair metinden şu örnekler verilebilir:

+(U)ŋUz: ḥükmüŋüz (7b/4), ḳudūmuŋuz (76b/5), ṭaşuŋuz (5a/6), ḳoluŋuza (66a/10).

+(I)ŋUz: himmetlerinüz (32b/3).

Ünlü ile biten sözcük: vėrmeŋüz (67a/9).

Üçüncü Çoğul Kişi İyelik Eki [+lArI]: Metnimizde üçüncü çoğul kişi iyelik eki Türkiye Türkçesindeki gibidir; +lArI ekiyle kullanılmıştır. Buna ilişkin şu örneklerverilebilir:

ʿāşıḳlarından (94b/2), atduḳları (95a/8), aġalarına (96b/8), atıcılarından (96b/13), cānların (50b/7), oḳları (50b/7), aralarında (54a/7), ḳapucılarından (54b/13), ḳolları (55a/2), yelekleri (65b/14), şāhidlerin (67a/5), dėmeleriyle (67a/8), menzilleri (67b/1), raġbetleri (67b/5), bellerin (67b/9), yüklerin (69a/1).

3. 3. Sayı Adları

Metin, sayılar bakımından zengin bir metindir. Bunun nedeni ise ok atma yarışmalarında hesaplama yapılmasıdır. Asıl sayılar, kesir sayılar ve sıra sayılar olmak üzere birçok sayı adı bulunmaktadır.

3. 3. 1. Asıl Sayılar

bir: bir gez (60a/11), her biri (68a/11).

iki: iki cānibi (72a/1), iki oḳ (75b/3).

üç: üç barmaḳ (78a/4), üç sene (85a/4).

dört: dört yol (14b/9), dört ḳapu (14b/13).

beş: beş gez (36a/6), ʿaded beşdür (49a/9).

altı: altı ṭaş (52a/5), altı gez (58a/8).

yedi: yėdi gez (58a/13), yėdi ṭaşdur (72a/4).

sekiz: sekiz gün (77a/7), sekiz gezdür (59a/5).

ṭoḳuz: ṭoḳuz gezdür (61a/3), ṭoḳuz yaya (50b/4).

on: on gez (51a/8).

yigirmi: yigirmi aḳça (59a/1), yigirmi gezdür (61a/5).

otuz: otuz gez (14a/15).

ḳırḳ: ḳırḳ gün (33b/1), ḳırḳ gez (39a/15).

elli: elli gez (42a/10).

altmış: altmış gez (95b/11).

yetmiş: yetmiş ġuruşa (8a/14).

seksen: seksen gezdür (17b/7).

ṭoḳsan: ṭoḳsan gez (44a/10).

yüz: yüz gez (52a/9).

sekiz yüz elli beş: sekiz yüz elli beş gezdür (57b/7).

biŋ: biŋ gezden (58b/6).

biŋ on altı: biŋ on altı gezdür (58b/8).

biŋ yüz elli: biŋ yüz elli (16b/14).

beş biŋ: beş biŋ ādem (71a/6).

3. 3. 2. Kesir Sayıları

ṭoḳuz yüz seksen buçuḳ: ṭoḳuz yüz seksen buçuḳ gezdür (59a/11).

3. 3. 3. Sıra Sayıları

birinci: birinci anaṭaşı (53a/6).

ikinci: ikinci ḫaṭṭāṭ şeyḫ merḥūm (33a/2).

üçinci: üçinci gürz sinġn (33a/4).

dördinci: dördinci beŋli ḳaragöz (33a/5).

beşinci: beşinci, sinān ṣubaşı (33a/6).

altıncı: altıncı bozdoġancı muṣṭafā (36b/1).

yedinci: yėdinci pehlevġn lenduhā (36b/2)

sekizinci: sekizinci başṭaşıdur (27a/9).

ṭoḳuzıncı: ṭoḳuzıncı sulṭān bāyezīd (56a/7).

onıncı: onıncı, beg muṣṭafāsı (56a/8).

on birinci: on birinci, ḥācī ismaʿīl (56a/9).

on ikinci: on ikinci, yūsuf aġa (61a/6).

on üçinci: on üçinci, tīr-dġr aḥmed beg aşurı on beş gezdür (61a/7).

on dördinci: on dördinci, ḳuġu muṣṭafā aşurı on gezdür (61a/8).

on beşinci: on beşinci, abaza ʿoṣmān aşurı on üç gezdür (61a/8).

3. 3. 4. Üleştirme Sayıları

Birer: birer oḳçı ile birer yaycı (68b/1).

İkişer: ikişer dirhem (63a/14).

Üçer: üçer barmaḳ idi (65b/14).

3. 4. Edatlar[18]

Metnizimizde edatlar, Türkiye Türkçesinde olduğu gibidir.

[18] Edatlar başlığı hazırlanırken Tahsin Banguoğlu'nun tasnifi esas alınmıştır. Tahsin, Banguoğlu *Türkçenin Grameri*, 8. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2007, s. 385-388

gibi (24a/13), içün (24b/14), ile (26a/8), göre (66a/13), dek (75b/12), ḳadar (94a/12), beri (49a/15), içinde (40a/10), +dan ṣoŋra (40b/4), dėyü (44b/8), üzre (32a/8), ṭoġrı (13a/9), yuḳaru (56a/14), aşaġı (13a/15), içerü (22b/14).

3. 4. 1. Edatların İstemleri

3. 4. 1. 1. Kim/kimin Hali İsteyen Edatlar: Miktar ve nitelik karşılaştırmaları yaparlar.

yigit gibi (39b/7), anuŋ içün (19b/13), birāder dėyü (29a/5), lodos ile (38b/9), menzil üzre (33a/14).

3. 4. 1. 2. Kime Hali İsteyen Edatlar: Karşılaştırmalar yaparlar ve yer yön, sınır ilişkileri kurarlar.

ḳolıŋa göre (66a/13), aşaġı dereye ṭoġrı (13a/13), aḫşama dek (85b/4).

3. 4. 1. 3. Kimden Hali İsteyen Edatlar: Zaman ve yer yön ilişkileri kurarlar ve sebep, sonuç, ayrılık göstermeye yararlar.

maʿmūr olduḳdan ṣoŋra (97b/12), günden beri (78b/5), ṭaşından yuḳaruca (56a/14), saḳız aġacından aşaġı (13a/15), ḳalʿadan içerü (22b/14).

3. 5. Eylemler

3. 5. 1. Yapı

3. 5. 1. 1. Yalın

gir- (4b/4), dė- (5a/5), gel- (9a/7), gėy- (29a/9), aṭ- (73a/1).

3. 5. 1. 2. Türemiş (çatılar)

Elimizdeki metinde olan çatı ekleri ile Türkiye Türkçesinde olan çatı ekleri aynıdır. İncelemede hiçbir farka rastlanmamıştır. Edilgen, dönüşlü, ettirgen, oldurgan ve işteş çatıları bulunmaktadır. Bu çatıları ayrı ayrı başlaıklar altında metinden örnekler verilerek açıklanacaktır.

3. 5. 1. 2. 1. Edilgen Çatı: Edilgen çatı Türkiye Türkçesinde olduğu gibi –(I)l- ve –(I)n- ekleriyle gösterilmiştir. Metinden örneklerle şu şekilde açıklanabilir:

-l-: buyurılduġı (70a/13), ḳırılan (70a/15), vėrilüp (9b/14), urılup (96b/10), vėrilmişdür (10a/2), dikilen (28a/14), ṣoyulmış (35b/14), atılur (40a/1), çekildi (31a/2), yazıldı (52a/8), görilmeyüp (20a/14), bozıldıġı (32b/6).

-n-: iṣbāt olınup (5b/14), bulınmayup (47b/1), alınmayup (8a/2), diŋlenüp (35a/8), ḳondurılmadı (30b/15), görünince (15a/5).

3. 5. 1. 2. 2. Dönüşlü Çatı: Dönüşlü çatı Türkiye Türkçesinde olduğu gibi -(I)l- ve -(I)n- bazen de -ş- ekleriyle göserilmiştir. -ş- eki bazı eylemlerde görev olarak dönüşlülük bildirir. Metinden örnekler verilerek şu şekilde açıklanabilir:

-l-: ṭurılduḳda (60a/1), ṭurulsa (72a/11), atılup (27b/5).

-n-: ḳondurılmadı (30b/15), geçinürdi (38a/10).

-ş-: yetişdirelerdi (71b/5), yetişüp (94b/14).

3. 5. 1. 2. 3. Ettirgen Çatı: Metinde ettirgen çatı Türkiye Türkçesinde olduğundan farklı olmayıp -Ar-, -dUr-, -t- ve -Ur- ekleriyle karşımıza çıkmıştır. Metinden örnekler verilerek açıklanabilir:

-Ar-: ḳoparup (28b/11), çıḳarup (38a/3).

-dUr-: yapdurup (22b/14), dikdürmezüz (5a/14), ėtdürmek (25b/15), ḳondurılmadı (30b/15), gėydürüp (4a/6), kesdürdi (76b/1)

-t-: çaġırdup (69a/7), ḳapadup (85b/6).

-Ur-: aşurduḳda (83a/13), ayurmış (98a/10), aşurı (20a/2).

Yukarıda verilen eklerden farklı olarak aşağıdaki örnekte oldurgan çatı “dır” ile yazılmıştır. yetişdirelerdi (71b/5).

3. 5. 1. 2. 4. Oldurgan Çatı: Bu çatı ettirgen çatının yazıldığı eklerle yazılır. Oldurgan çatıyla ilgili şu örnekler verilebilir:

segirdüp (32b/5), ḳaldurur (22b/8), döndürüp (71a/11), ṭoldurdıŋuz (5a/5), ḳaçurup (25a/15), düşürüp (27b/7), yaġdurup (71a/12), aġrıdup (50a/12), ṭoġrıldup (27a/4).

3. 5. 1. 2. 5. İşteş Çatı: Türkiye Tükçesinde olduğu gibi işteş çatı metinde “ş” ile gösterilmiştir. Çatıyla ilgili şu örnekler verilebilir:

söyleşerek (26b/6), azġaşdılar (26b/6), merḥabālaşdılar (70a/3), dögişüp (71a/8), bulışmışlardur (29b/1), çekişüp (26b/6), yapışup (50b/8), ḳarışmayup (8a/6).

3. 5. 1. 3. Birleşik Eylemler

3. 5. 1. 3. 1. Tasvirî Eylemler

3. 5. 1. 3. 1. 1. Tezlik ve yaklaşma eylemleri (-I+ver-; A+yaz)

Tezlik: alıvėr (69a/7).

Yaklaşma: düşe yazdı (77a/9).

3. 5. 1. 3. 1. 2. Yeterlilik Birleşik Eylemi (-A+bil-): Yeterlilik birleşik eylemi metnimizde sadece iki kez görülmüştür.

yapışabildüm (29a/10), *atabildüm* (32b/14).

Yeterliliğin olumsuzu: yanına *uġrayamadı* (44b/4).

3. 5. 1. 3. 1. 3. Sürerlilik Birleşik Eylemi (-A+gel-): Sürerlilik birleşik eylemi, metinde sadece bir kez geçmiştir.

vėregeldüklerinden (9a/9).

3. 5. 1. 3. 2. Ad ve Yardımcı Eylemlerden Oluşan Birleşik Eylemler

Bir adın yardımcı eylemle birleşmesinden ortaya çıkan eylemlerdir. Bu tür eylemler, iki sözcüklü olup genel olarak ad yabancı dilden geçmiş olur. Ada "bul-, eyle-, ėt-, ol-, ḳıl- buyur-" vb. yardımcı eylemleri eklenerek ortaya birleşik eylerleri çıkar. Bunlara dair metinden birçok örnek verilebilir.

bul-: selāmet buldılar (65b/12), şuyūʿ bulduḳdan ṣoŋra (78b/7), nihāyet bulup (15a/2).

eyle-: Eylemek yardımcı eylemi, genel olarak yabancı adlara eklenerek birleşik eylem türetir.

iḫrāc eylemişdür (47b/13), ḥükm eylemeyüp (67a/7), ẓulm eylemezler (34b/11), ḳatl eylemişdür (41a/8), ḫidmet eylemiş (76a/4), nişān eylemişler (83b/5), yemīn eylemiş (83b/8), tecessüs eyleyüp (30b/8), hevā eyleyüp (30b/12), şehādet eylediler (30b/3), żıyāfet eyleyüp (31b/4), dülbend eylediler (32a/8), şād eyleye (42a/7), ġazālar eyleyüp (50a/13), ḥaşr eyleye (51b/13), küçük eyleyüp (55b/13).

ėt-: ġayret ėtmişdi (69a/1), taşmīm ėtdügümüz (70b/7), icābet ėtmedi (71a/1), meyl ėtdükçe (71a/11),) iḥrāc ėtmişler (73a/5), tahrīr ėtmişdür (73a/5), ḳarār ėtdükden (75a/14), ricā ėtdiler (76b/7), raġbet ėtmemişdür (77b/11), murād ėtdükde (82b/6), ḥüccet ėtdürüp (83a/9), vaż‘ ėtdükde (4b/15), ta‘ẓīm ėtdüm (5a/2), ḥāl ėtdüklerinde (6a/8), bel‘ ėtdiler (8a/2), da‘vet ėtmeleriyle (8a/3), vefā ėtmemiş (9a/14), tecübe ėtmemişdür (9b/5).

ol-: fesād olup (11b/10), ẓāhir oldı (12a/1), cem‘ olup (12a/8), ilḥāḳ olan (13a/6), tamām olup (15b/10), lāḥıḳ olduġı (19a/12), taḫmīn olup (19a/13), żāyı‘ olmaġla (19b/14), şehid olmışdur (20a/9), ma‘rūf olup (20a/11), müyesser olmayup (21b/6), meşġūl olan (21b/8), munżamm olup (21b/12), merḥūm olduḳdan (22a/12), maġfūr oldum (24b/2), vāsıl olmışdur (24b/12), muṣanna‘ olan (25b/13), cem‘ olup (26a/1), i‘lā olduġı (29a/1),

olın-: ḳatl olınup (11a/15),īrād olınur (21a/3), ta‘arruż olınmayup (12b/7),ẕikr olınan (14a/4), bed’ olınur (15b/11), vaż‘ olınan (15b/9), beyān olınur (19a/8), defn olınmışdur (29b/8), ḳıyās olınmaya (23b/14), fehm olına (29a/12), tercīḥ olınur (23a/14), vaṣf olınmaġa (22b/6),

buyur-: iḥsān buyurmışlardur (9b/9), naṣb-ı ḫıyām buyurmışlar (11a/12), ma‘ẕūr buyuralar (19b/2), teşrīf buyurup (21b/3), su’āl buyurduḳlarında (21b/5), ikrām buyurup (29a/5), murād buyurup (34a/13), ḥavāle buyurup (34b/12), müdāvemet buyursalar (51b/7), raġbet buyurduḳları (67a/1), niṣār buyurmışlar (51b/12), ta‘yīn buyurup (67b/6), inzivā buyurmışlardur (70b/10), nefy buyurduḳlarından ṣoŋra (72b/13), binā buyurup (93a/14), men‘ ü def‘ buyurmışlar (93b/6), tenbīh buyurmışlar (96b/12).

ḳıl-: Metnimizde bu yardımcı eyleme nadir rastlanmıştır. Şu örnek verilebilir: nevbetçi ḳıldılar (50b/1).

3. 6. Eylem Çekimi

3. 6. 1. Basit Çekimler

3. 6. 1. 1. Bildirme Kipleri

3. 6. 1. 1. 1. Geniş Zaman: Metinde geniş zaman -r/-Ar ekleriyle yapılmıştır.

Birinci Tekil Kişi: ʿalīye oḳıŋı iṣbāt ile ve illā ṭaşını *atarum* dėr imiş (66a/6), recā *ėderüm* ki ḳırāʾet ėden iḫvān bu faḳīri duʿā-i ḫayrdan ferāmuş ėtmeyüp inṣāf ile naẓar ėdeler (2a/5).

İkinci Tekil Kişi: ṣāḥibine yā *atarsıŋ* yā ṭaşı çıḳarıruz (74a/6).

Üçüncü Tekil Kişi:

“muṣṭafā usta ṣolaġına *atar* lā-naẓīr tīr-endāzdur” (89b/14)

“şücāʿ salḳuya şaşta *diker*” (26b/11)

“bayaġı ḫākī yėrine anaṭaşı gibi *görinür*”(45a/3)

“anaṭaşı yėdi yüz gez ancaḳ *olur*”(74b/6)

“atış ėtmege meʾmūr olan tīr-endāzlar ẕikr *olınur*” (91b/6)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“bu menzillerüŋ ikisi de *atılmaz* ilā inḳırāżu’d-devrān” (35a/12)

“ol yėrden oḳ *gelmez* dėrler” (65b/9)

“bunlara menzil *dėnilmez*”(74b/8)

Birinci Çoğul Kişi:

“dikülür ise varur *dikerüz*” (5a/14)

“elbette pehlevānı bizler *diŋlerüz*” (5a/9)

“biŋden ziyāde oḳ atduġıŋ *bilürüz*” (60b/11)

Birinci Çoğul Kişi Olumsuz:

“ṭaş dikülür ise varur dikerüz ve illā ṭaş *dikdürmezüz*” (5a/14)

“yėrde ṭaş *dikmezüz*” (82b/7)

İkinci Çoğul Kişi: ne dėmek *istersiŋüz* (5a/6)

Üçüncü Çoğul Kişi:

“baḫtiyār deresi *dėrler*” (19b/14)

“taşı dikerüz ve illā kendüleri *bilürler*” (6a/6)

“ḳaṣṣāba *üzdürürler*” (22b/12)

“oḳı *bulurlar*” (30b/10).

Üçüncü Çoğul Kişi Olumsuz: kimesneye ẓulm *eylemezler* (34b/11).

3. 6. 1. 1. 2. Bilinen Geçmiş Zaman:

Birinci Tekil Kişi:

“on iki biŋ tīr-endāz ile *bozdum*”(71b/4)

“anuŋla *maġfūr oldum* dėmiş” (24b/2)

“oḳ atmaḳda ferācenüŋ etegine *yapışabildüm*” (29a/10)

“ben bu gėçe vāḳıʿ amda *gördüm*” (32a/2)

“anuŋ içün *söyledüm*” (32a/3)

“bu faḳīr-i pür-taḳṣīr*ölçdüm*”(35b/1)

“bu faḳīr ṣoŋra olan menzilleri taḥrīr *eyledüm*” (73b/5)

“teẕkire-i rumġt *tesmiye eyledüm*” (2a/4)

“iḥyā-yı sünnet *eyledüm*” (10b/14)

Birinci Tekil Kişi Olumsuz:

“mızrāḳ ṭutmaġı bilür ādem *görmedüm*”(71b/10)

“buŋa ḥīle *ėtmedüm* dėmişler” (83b/9)

“mızrāḳ ṭutmaġı bilür ādem *görmedüm*” (71b/10)

İkinci Tekil Kişi:

“maḳṣūdına *nāʾil olduŋ*” (77a/14)

“neden *ḥükm eyledüŋ*” (32a/2)

Üçüncü Tekil Kişi:

“menzil atup ṭaş dikmek *iḳtiżā eyledi*”(5a/11)

“oḳları tecrübe ile menzil atmaḳ ümidin *eyledi*” (69a/14)

“ʿ āḳibet ḥaydūdlar *ḳatl eyledi*” (54b/15)

“cümleden icāzet *ṭaleb eyleyüp* atmaġa *mübāşeret eyledi*” (77a/1)

“ayaḳlarıyla anuŋ ḳarnını sıḳup ayaḳlarıyla atı *ḳaldurdi*” (23a/4)

“sinān paşa cāmiʿ i ḳurbünde *olurdi*”(61b/12)

“ṣoŋra dāye ḳulı bālī beg deve kemālden aşurı *atdi*”(66b/11)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“bir pehlevān bizlerden aşurı atdı ve lakin henüz ṭaş *dikmedi*” (25a/9)

“ʿ aşrımuzda anda[n] ilerü oḳçı *gelmedi*” (54b/12)

“deve kemāl *rıżā vėrmedi*” (66b/13)

“ser-dār olmaḳ içünādem gönderüp *icābet ėtmedi*” (71a/1)

“bu oḳ menzili bozdı ve lākin *ḳondurılmadı*”(30b/15)

“ḳayyum zāde ḳadar çoḳ yay çeker kimesne *istimaʿ olınmadı*” (55a/11)

“yanmaz aġaç oġlı dėr ki bu sene daḫı *olmadi*” (68b/12)

Birinci Çoğul Kişi:

“bunda oḳ atmaġa *geldük*” (77b/9)

“bulduġıŋ *gördük*” (82a/1)

“oḳçılaruŋ ḥükmi ile ṭaş dikildügin ne *gördük* ve ne *ėşitdük*” (6b/10)

Birinci Çoğul Kişi Olumsuz:

“ol ṭaşları *bulmaduḳ*” (47b/11)

“biz şerʿ le ṭaş dikildügin *görmedük*”(85b/1)

İkinci Çoğul Kişi:

“vilāyetli gelüp pehlevān *ṣafā geldiŋüz* ḳadem *getürdiŋüz*” (76b/4)

“menzil taşlarıyla *ṭoldurdıŋuz*” (5a/5).

Üçüncü Çoğul Kişi:

“ḳalʿa-ı budinde nevbetçi *ḳıldılar*” (50b/1)

“ol yėrden murūr eyleyüp selāmet *buldılar*”(65b/12)

“hevācılar üzerine segirdüp dülbend *bozdılar*” (66a/1)

“ḫalḳ ṭarafeyn *oldılar*”(66b/14)

“buyurup kemāl mertebe raġbet *buyurdılar*” (68a/3)

“üçer oḳ *atdılar*” (69b/6)

“hevācılar segirdüp oḳ üzerine *vardılar*” (69b/14)

“cümle-i pehlevānlar oḳ üzerine *geldiler*” (69b/15)

“tekrār ādem *gönderdiler*” (71a/2)

“cavāb *vėrdiler*”(73b/3)

Üçüncü Çoğul Kişi Olumsuz:

“bir cānibe ḥükm eylemeyüp *faṣl vėremediler*” (67a/7)

“saʿd menzil yolına *oḳ atmadılar*” (23a/8)

3. 6. 1. 1. 3. Öğrenilen Geçmiş Zaman: Metinde birinci ve ikinci tekil kişi ile birinci ve ikinci çoğul kişi çekimleri bulunmamaktadır. Metinde yalnız üçüncü tekil kişi ile üçüncü çoğul kişi vardır. Bunlar örneklerle şu biçimde yazılabilir:

Üçüncü Tekil Kişi:“anuŋla maġfūr oldum *dėmiş*” (24b/2)

“bir ʿarabacınuŋ yolda bulduġı oḳ ile *dikmiş*” (74b/14)

“frengistān’a *gitmiş*”(76a/2)

“bundan ṣoŋra meydānda iḫtiyār *olmış*”(59b/13)

“donanmaya gidüp *resm ėtmiş*” (27a/15)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“ol kāfir müselmān olmış ṣaġlıḳla ögretmesün eyü *ėtmemiş*” (78b/8)

“ʿ ömrleri *vefā ėtmemiş*” (9a/14)

“ol kāfir müselmān *olmış* ṣaġlıḳla ögretmesün *eyü ėtmemiş*” (78b/8)

Üçüncü Çoğul Kişi:

“şeh zāde ḥażretleri istimāʿ ėtdüginde *menʿ buyurmışlar*” (22b/10)

“ʿ oṣmān aġaya bir yėri yetmiş ġurūşa beyʿ *ėtmişler*” (8a/14)

“baʿżıları *görmişler*”(12a/7)

“per-tāb oḳından evlādur *dėmişler*”(23a/7)

“ol iki defʿa atılan yėrlere daḫı nişānṭaşı *dikmişler*” (47b/10)

Üçüncü Çoğul Kişi Olumsuz:

“ol yėri aġaç oḳıyla ata anun içün nişān *naṣb ėtmemişler*” (24b/14).

Metinde –mIş ekiyle –dUr- ekinin birleşmesinden oluşan –mIşdUr yapısı Türkiye Türkçesinde olduğu gibi kesinlik anlam vermekte ve bilinen geçmiş zaman ifade etmektedir. Bununla ilgili aşağıda metinden şu örnekler verilebilir:

Üçüncü Tekil Kişi:

“gürz sinān ṣubaşı yigirmi iki gez aşurı atup ṭaş *dikmişdür*” (29b/11)

“ṣāḥib-risāle ḥasan çelebi *taḥrīr ėtmişdür*” (73a/5)

“ḥüccet-i şerʿiyye ile hedm *olınmışdur*”(10a/4)

“ḥudūdı taḥrīr ve bir mücessem ḫarṭı *yapılmışdur*”(10a/5)

“āḫir deve kemāl ilerüde ḳalup sinān ṣubaşı ḫāricde *ḳalmışdur*” (30a/4)

“baḫtiyār oḳıyla *atılmışdur*” (30a/13)

“ḳabża ṭarafına bir ṭaş *ḳonmışdur*” (45b/4)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“ṭaş diküp el-ān ve ṣoŋra daḫı kimesne yaḳın *olmamışdur*”(42b/3)

“pehlevān-ı ʿālem lenduhā caʿfer yigirmi beş gez aşurı atup begenmeyüp ṭaş *dikmemişdür*” (44b/7)

“mezbūrdan ṣoŋra kendü ʿayarında kimesne *gelmemişdür*” (48b/9)

“oḳ atmaġı terk ėdeli bir şey *ḥāṣıl ėdememişdür*”(70b/6)

3. 6. 1. 2. Dilek Kipleri

3. 6. 1. 2. 1. Dilek – Şart Çekimi

Birinci Tekil Kişi:

“ben daḫı düşmenden yüz *döndürürsem* beni ḳatl eyle” (71a/7)

“eger bu lāciverd ḳaya altında oḳ yapmada müsellem olduġuŋ *bilsem* bu ṣanʿatdan geçerdüm” (76a/7)

Üçüncü Tekil Kişi:

“pādşāhlar himmetine muḳāren *olsa* aḥmed aġa ḳadar olacaġında şübhe yoḳdur” (52a/14)

“ḥaḳḳ teʿālā *muvaffaḳ ėderse* ʿarabī küttāblardan türkīye tercüme olınmaḳ taṣmīm ėtdügümüz kitābda tafṣīl olınur” (70b/6)

“müdāvemet *buyursalar* şübhe yoḳ imiş ki tozḳoparanı atarlardı” (51b/7).

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“beŋli ḳaragöz *atmasa* bu gün hevā muvāfıḳ degüldür” (22a/14)

“herkes ol oḳ *çekilmese* biri yaḳın ve biri daḫı bedel olmaḳ ile ilerüde olan ḳulaġuz ṣābitdür” (31a/8)

Üçüncü Çoğul Kişi:

“sāʾiri gibi müdāvemet *buyursalar* şübhe yoḳ imiş ki tozḳoparanı atarlardı” (51b/7)

“her ḳanda *gitseler* bir ḳaç yüz pūte atmaġa ḳāniʿ olmazlardı” (94a/13)

“aḳşemsüddīn işāretleriyle ḳazılmış dėrler atıcı ṭāʾifesi mizācın *şikest eyleseler* şifā niyyetine nūş ėderler” (9b/4)

Üçüncü Çoğul Kişi:

“fārigˇ olmazlar ise” (60a/9).

3. 6. 1. 2. 2. İstek Çekimi

Birinci Tekil Kişi (-AyAm):

“yıldız menzilini atarum eger atmaz isem bir daḫı elime oḳ yay *almayam*”(32a/1)

“ḫazīnedār başıdan ḫavf eylerüm ve lākin ben bir yay öŋdül *ḳoyayum* atsunlar” (69a/9)

“meydānuŋ żarūrī ferāmūş olınmış bu vezīre çeng *taḳayum* ki buradan ḥażret-i saʿduŋ ġāʾib oḳından cānın ḫalāṣ ėde” (11b/13)

Üçüncü Tekil Kişi -(yA):

“ḥaḳḳ teʿālā ikisine daḫı āḫiretde ʿālī menziller *eyleye*” (27a/10)

“yigit gibi ṭurur durağı cennet-i ʿālī *ola*”(39b/7)

“aġaç oḳıyla *ata*” (24b/14)

“saʿduŋ ġāʾib oḳından cānın ḫalāṣ *ėde*” (11b/14)

“ḥaḳḳ teʿālā şefāʿetlerin *müyesser eyleye* āmīn” (27b/10)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz(-mAyA):

“eger meşḳ ėderler ise biŋ geze ḳarīb atmalarına iştibāh *olınmaya* pehlevān dėmege ḳarīndür” (90a/6)

“şeyḫ u iḫtiyār taʿbīr *olınmaya*” (8a/7)

Birinci Çoğul Kişi (-AlUm):

“geliŋ iki ṭabla mābeyninde *meşy ėdelüm*” (10b/8)

“ḳabżadan geçüp doġrısın ḥaḳ teʿālāden *ṭaleb ėdelüm*”(26b/15)

“tozḳoparanuŋ oḳı başḳa menzil olmaḳ üzere *farż ėdelüm*” (35a/3)

“bunuŋ üzerine fātiḥa oḳıyup bu ṭaşı *dikelüm*” (35a/7)

“luṭf ėdiŋüz bir ḳaç oḳcuġaz atıŋuz *temāşā ėdelüm* dėdiler” (76b/8)

Birinci Çoğul Kişi Olumsuz (-mAyAlUm):

“böyle oldı ṣabr ėdelüm ve meydāna çoḳluḳ *varmayalum* saʿādetlü pādşāhımuz atıcı istedükde yaycılar ve oḳçılar varsun” (7a/8)

Üçüncü Çoğul Kişi (-A):

“bir fesād ėden kimesneye mānīʿ *olalar*”(10a/8)

“ḥaḳḳ teʿālā rūḥ-pākin münevver eyleyüp dīdār-ı ilāhi ile mütecelli *olalar* āmīn” (29b/9)

“ʿafv ėdüp maʿẕūr *buyuralar*” (19b/2)

“düşen ṭaşları maḥalline vażʿ *ėdeler*” (45b/6)

Üçüncü Çoğul Kişi Olumsuz:

“yemīn eyleseler ḥāniṣ *olmayalar*”(11a/3)

“ḳuş daḫı *geçürmeyeler*” (3a/5)

“şevketlü pādşāhımuza ʿarż ḥāl vėrildükde min baʿd kimse at *baġlamayalar*”(9b/8)

3. 6. 1. 2. 3. Emir Çekimi

İkinci Tekil Kişi:

“cümlemüzüŋ vekīli olup*ḥavāle eyle*” (12b/3)

“bu oḳı şaṣta cānibine *at*”(33b/13)

“tozḳoparan şücāʿa sen şaṣtdan *geç*” (26b/14)

“gūyā oḳı fülān yėre *gel* dėyü daʿvet ėderdi” (77a/6)

Üçüncü Tekil Kişi (-sUn):

“bir daḫı *atsun* dėyü buŋa gönderdiler” (30b/14)

“evvel ben dikeyem ṣoŋra sinān ṣubaşı *diksün* iltimāsiyle ricāsın ḳabūl ėdüp seyis maḥmūd yigirmi gez aşurı diküp baʿdehü sinān ṣubaşı on gez aşurı dikdi” (25a/11)

“devletlüye murādın *vėrsün*” (8b/13)

“ol ādeme vaṣıyyet *olsun*” (71b/4)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz (-MasUn):

“menzil *dikilmesün*” (75a/13)

“ol kāfir müselmān olmış ṣaġlıḳla *ögretmesün* eyü ėtmemiş” (78b/8)

“hīç fārigˇ *olmasun*” (20b/2)

“ṣoŋra pehlevānlar ittifāḳ edüp żāyiʿ *olmasun* dėyü ṭaş dikmişlerdür” (44b/8)

3. 6. 1. 2. 4. Gereklilik Çekimi

Metinde gereklilik çekiminde özel bir ek bulunmamaktadır. Ancak “–mAK” ekine “gerek” sözcüğü eklenip gereklilik ve ihtimal anlamı verdiği görülmektedir.

“ol ṭaşları bulmaduḳ ġālibā yėri anaṭaşı *olmaḳ gerekdür*” (47b/11)

“düz ḥesābında ṭoḳuz yüze ḳarīb *olmaḳ gerekdür*” (83a/11)

“ġālibā bu menzil aġaç *olmaḳ gerekdür*” (42b/8).

3. 6. 2. Birleşik Çekimler

3. 6. 2. 1. Hikâye Birleşik Çekimi

Geniş Zamanın Hikâyesi

Birinci Tekil Kişi:

“şāhid zūr ile ve bīgāne ile *aşardum*”(72b/12)

“oḳ yapmada müsellem olduġıŋ bilsem bu ṣanʿatdan *geçerdüm* dėr imiş” (76a/8)

Üçüncü Tekil Kişi:

“elbetde ol yayı *çekerdi*” (25b/1)

“mezbūr ġāyet eyü *atardı*” (61b/13)

“laṭīfe-gūy kimesne kemānı çekerken elleri *ditrerdi*” (49b/13)

“sinān paşa cāmiʿi ḳurbünde *olurdı*”(61b/12)

“saʿd-ı vaḳḳāṣdan ṣoŋra oḳ atmaḳ benüm ḥaḳḳumdur dėyü *iddiʿā ėderdi*” (78a/6)

“edrenede merḥūm olduḳda bizüm birāder bu oḳları ve yayları cümlesiŋ alup teberrüken bizde yādigār *dururdı* dėyü ḥasan çelebi naḳl ėder” (66a/3)

“bozdoġancı muṣṭafā çelebiye ḳapu aġası muʿāvenet *ėderdi*” (68a/14)

“oḳ atmaġı *sever* idi” (38b/1)

“mezbūr aḥmed kendi içün oḳ daḫı *yapardı*” (88a/4)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“ammā birbirinden farḳ *olınmazdı*”(66b/12)

“yaz u ḳış meydāndan eksük olmazdı” (78a/9)

Üçüncü Çoğul Kişi:

“adına taḳyeci ḳulı burusevī şücāʿ *dėrler idi*” (21a/4)

maḳtūl muṣṭafā paşanuŋ mektūbcisi aḥmed efendi ḳabżadan pūtesiŋ ayurmış ġāyet maʿḳūl pūte *dögerler idi*” (98a/10)

“defn ėdesin dėyü teẕkireler vėrüp ve *yazarlardı*” (8a/12)

“sāʾiri gibi müdāvemet buyursalar şübhe yoḳ imiş ki tozḳoparanı *atarlardı*” (51b/8)

“deve kemālüŋ atılmasın pādşāh merḥūm ġāyet murād *buyururlardı*” (68a/4)

“bölükden ādem bulınup her atıcıya ṭarafdār *olurlardı*” (68a/7)

“yedekler ve oḳlar *vėrürlerdi*” (68a/12)

“ḳulaḳ vėrüp *diŋlerdiler*”(69b12)

Üçüncü Çoğul Kişi Olmusuz:

“her ḳanda gitseler bir ḳaç yüz pūte atmaġa *ḳānīʿ olmazlardi*” (94a/13).

Bilinen Geçmiş Zamanın Hikâyesi:

Üçüncü Tekil Kişi:

“belki ata mulāḥāẓasıyla *çekildi idi*” (31a/2).

Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi:

Birinci Tekil Kişi:

“tekmīl içün ayaḳ ve anaṭaşlarıŋ çıḳarup *atmış idüm*”(75b/1).

Üçüncü Tekiş Kişi:

“istanbula bir günde *gelmiş idi*” (25b/8)

“bir gün birin *göndermiş idi*” (25b/15)

“açıḳ bir oḳ *atmış idi*” (26b/10)

“süleymānuŋ aḥvāli ẕikr *olınmış idi*” (51a/1)

“yıldız menzilüŋ ve heftesinde burusada şücāʿ menzilüŋ müʾeẕẕin zādenüŋ bir oḳıyla *bozmış idi*” (68b/7)

“altı oḳ *ṭutmış idi* (68b/9)

“ol ʿazīz ol gün menzilden seksen adım gėrü *durmış idi*” (77a/11)

“bu minvāl üzere nėçe müddet *geçmişdi*”(67b/12)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“sinān ṣubaşı daḫı *dikmemiş idi*” (25a/4)

Birinci Çoğul Kişi:

“lodos menziline ayaḳṭaşıdur *dėmiş idük*” (28b/2)

“reyḥān aġa ḥazretleri maʿen ḥācc-i şerīfe *gitmiş idük*” (57b/6)

“lodos menziline ayaḳṭaşıdur *dėmişidük*” (28b/2)

3. 6. 2. 2. Rivâyet Birleşik Çekimi

Geniş Zamanın Rivâyeti

Üçüncü Tekil Kişi:

"mezbūr ḥaydar beg çoḳ çeküp azdan *atar imiş*" (41a/13)

"sulṭān süleymān merḥūm maġnisada iken ṣabāveti ʿāleminde bir merkebi odun yükiyle *ḳaldırur imiş* (22b/8)

"pehlevān deve kemāl atup mulāḥaża *ėder imiş*" (24b/13)

"hevā ġāyet şedīd *eser imiş*" (30b/5)

"mezbūr meḥmed efendi ehl-i ʿilm u ṣāḥib-ḳalem kimesne olup ḥattā reʾīs daḫı olmaḳ ẓann olınur ḫayli yay *çeker imiş*" (55a/9)

Üçüncü Çoğul Kişi:

"vālidesine selām gönderüp duʿā istimdād *ėderler imiş*"(29a/6)

"çaġırdıḳları günden beri ġāyet berk yay çekdüm dėyü *naḳl ėderler imiş*" (78b/6)

"gāhī beŋli ḳaragözden aşurı aġaç piş-rev *atarlar imiş*" (22b/1)

3. 6. 2. 3. Şart Birleşik Çekimi

Geniş Zamanın Şartı

Birinci Tekil Kişi:

"ben daḫı düşmenden yüz *döndürürsem* beni ḳatl eyle" (71a/7)

Birinci Tekil Kişi Olumsuz:

"meẕkūr burusevī şücāʿdan rivāyet olınur ki bir gün ben yıldız menzilini atarum eger *atmaz isem* bir daḫı elime oḳ yay almayam" (31b/15)

Üçüncü Tekil Kişi:

“burusevī şücāʿuŋ menzili üzerine kim aşurı *atarsa* ṭaş dikmek üzere ḳarār vėrildi” (35a/10)

“hevā kimde *ḳalur ise* anuŋ olsun” (69a/10)

Üçüncü Tekil Kişi Olumsuz:

“*olmaz* ise olmaz dėmiş” (38b/13)

İkinci Çoğul Kişi:

“biz cümlemüz size rāżıyuz nėçe *murād ėderseŋüz* maḳbūlımuzdur” (34b/14)

Üçüncü Çoğul Kişi Olumsuz:

“yigirmi gez aşurı atup ṭaş dikmişler *olmazlar* ise eyü atıcıdur” (60a/10)

3. 7. Eylemsiler

3. 7. 1. Mastarlar

-mAḳ: dikmemek (61b/2), gelmek (65b/8), dėmekle (88a/12), vaḳf ėtmek (93a/14), tercüme olınmaḳ (70b/7), atmaḳ (78b/1), ṭurmaḳ (4b/3), olmaḳ (48b/11), ṭoġurtılmaḳ (58a/5), yapmaḳda (54b/15), ḳaldurmaḳ (70b/13), çıḳarmaḳ (74a/4), oturmaḳ (96a/7).

-mA:ṭaş dikmede (12a/4), çekmede (25b/1), ṣadāsından ṣoŋra ėşidüp diŋlemede (32b/1), saz vėrmede (51a/4), pūta dögmede (89b/3), zihgīr yapmada (62b/13), azmāyīş atmada (85a/13), vücūhla atılması (31a/11), iş görmesi (68b/5).

3. 7. 2. Ortaçlar

-AcAK(Gelecek zaman ortacı):

“pādşāhlar himmetine muḳāren olsa aḥmed aġa ḳadar *olacaġında* şübhe yoḳdur” (52a/14)

“tekyede bir *oturacaḳ* ve bir *döşünecek* şey olmayup” (8b/13)

-An(Geniş zaman ortacı):

“żıyāfetlerinde eṭrāfına *gelenlere* bir ṣofra taʿām vėregeldüklerinden” (9a/9)

“*görenler* bekrī ẓann ėderlerdi” (49b/14)

“ṭaş *dikenler* der-ʿuḳb cezāsın buldı” (73a/8)

“*atan* kimesne” (92b/2)

“miṣli *gelmeyenlerdendür*” (48b/10)

“naẓīri *olmayanlardandur*” (19b/7)

“taʿyīn *eyleyen*” (54a/12)

“bünyād *eyleyen*” (59a/15)

“seng-i menzil naṣb *ėden*” (56a/5)

“ẕikri sıbḳ *ėden*”(73b/4).

-dUK (Görülen geçmiş zaman ortacı):

“*istedükleri* ṭaşdur” (58b/2)

“leh seferinde *ėtdükleri* ġazā maʿlūmdur” (91b/5)

“dīvāne ḳāsımdan Aġaç pīş-rev ile aşurı *atduḳları* rummāt beyninde menḳūl ü müṣbetdür” (95a/7)

“ṭaş *sürdigi* beyān olınur” (66a/5)

“saʿduŋebū’l-hāşim el-bārūdī ḥażretlerine vėrdigi ḳabża” (87b/11)

“vālī-i mışr çıḳarup ṭaşın atup nefy *buyurduḳlarından* ṣoŋra” (72b/14)

“bir ẕirāʿ ṭopraḳ ile *ṭoldurduḳları* mesmūʿ u ẓāhirdür” (10a/12)

-mAz (Olumsuz geniş zaman ortacı):

“tozḳoparan ḳarındaşumuzuŋ miṣli *olmaz* bir oḳ atmış” (35a/1)

“atmaz olmış idi” (50a/12)

“*yanmaz* aġaç oġlı el-ḥācc ʿalī aşurı atmışdur” (65a/4)

“mezbūr ḥācī bālī kiriş *düşmez* olup mışırda merḥūm olmışdur” (26b/14)

“*ėrmez* yėrde” (65b/8)

“meydānımuzı *yaramaz* şerrinden ḥıfẓ eyleyüp ilā yevmil -ḳıyām maʿmūr ābādān eyleye āmīn” (10a/9)

-r/-Ar (Geniş zaman ortacı):

“*oḳur* var ise” (65b/8)

“muṣṭafā usta ṣolaġına *atar* lā-naẓīr tīr-endāzdur” (89b/14)

“ġāyet yay *çeker* ḳaṣīrü’l-ḳāme ādem imiş” (39a/1)

“ḳayyum zāde ḳadar çoḳ yay *çeker* kimesne istimaʿ olınmadı” (55a/11)

“kemügine beŋzer iken” (35b/14)

“mızrāḳ ṭutmaġı bilür ādem görmedüm” (71b/10)

-mIş (Öğrenilen geçmiş zaman ortacı):

“mezbūr aḥmed beg biŋ gezden ziyāde oḳ *atmış* pehlevāndur” (58b/6)

“*ṣoyulmış* ḳoyun” (35b/14)

“*pārelenmiş* iken” (41a/5)

“*dėmişken*” (5b/7)

“maʿ ḳūl cevāb *vėrmiş* iken” (6a/13)

“şücāʿ uŋ oḳına bir yay boyı yaḳın *atmış* iken” (32b/13)

“oḳ *atmış* pehlevāndur” (87a/12)

-IcI:

ḳabaḳ atıcı idi (48a/13), çekici (25a/15), ol maḥalle ḳurıcılar dikmişler (52a/11),

3. 7. 3. Ulaçlar

-(y)A: Bir eylem ünlü ile bitiyorsa bu ulaç ekiyle eylemin arasına bağlayıcı ünsüz “y” gir. Buna dair şu örnekler verilebilir:

“oḳ atmaḳda ferācenüŋ etegine *yapış-**a** bildüm*” (29a/10)

“ṭaşum maḥallini *at-**a** bildüm*”(32b/14)

“yanına *uġrayamadı*” (44b/4).

-ArAK:

“cümle-i maʿlūmātıŋ icrā ėderek…” (69b/8)

“gezlerin ataraḳ ayaḳyėrine varılup…” (33b/6).

-dUGIndA:

“muḥāṣāra *eyledüginde*” (85b/2)

“istimāʿ *ėtdüginde* menʿ buyurmışlar” (22b/10)

“menzilin *atduġında*” (38a/2)

“ravżatün min rıyāzi’l-cenneti *olduġında*” (10b/15)

-dUGIndAn:

“menzil-i poyrazdan ʿālī *olduġından* nizāʿ yoḳdur” (35b/3)

“bedel *atduġından* ḫaberdār degüller idi” (76b/3)

“ḥaḳḳ yėrin bulduġından” (8b/3)

“meydān müdāvimlerinden olup çekdüginden ziyāde oḳ atar” (92a/7)

-dUKçA:

“ṣaġa meyl *ėtdükçe*” (71a/11)

“ḫāneci bālī sarāy-ı ʿatīḳ atıcılarından olup *olduḳça* meydāna aşup pehlevān ādem idi” (66b/14)

“her menzil ṭaşında *atılduḳça*” (36a/14)

-dUKdA:

“nāşī göndermişler *dėnildükde*” (9a/10)

“ʿarż ḥāl *vėrildükde*” (9b/8)

“tamām *ėtdükde*” (11b/15)

“nevbet havāndelene ṣolaḳ bālīye *geldükde*” (30b/6)

“menzil *dikdükde*” (48b/7)

“helāk *eyledükde*” (65b/11)

“ṣola *gitdükde*” (71a/12)

“ḫācı ismāʿīl menzili yuḳaruya *ṭurmışduḳda*” (47b/12)

“atılana iʿtibār olınmayup menzile *ṭurılduḳda*” (60a/1)

“çıḳmasun *buyurduḳda*” (66b/7)

“yėrin *aşurduḳda*” (83a/13)

“uyvarı küffār*alduḳda* şehīd olmışdur” (98a/4)

“ḳalʿayı küffār *alduḳda* maḳtūl muṣṭafā paşa ḳatl eylemişdür” (97b/4)

-IcAK:-IncA anlamını vermektedir.

“bir kimesne daḫı oḳ atmaġa şürūʿ *ėdicek* mezbūr oḳı bulurlar” (30b/9).

-IncA:

“ḳarīb yėrde *ḳalınca*” (38b/6)

“yazın oraya *varınca* idmānsuz bozdılar dėyü bir ḳışın edrenede ḳışlayup yaza idmān içün çalışup yine ḫāʾibā döndiler” (67b/10)

“sekiz yüz otuz ḫākī *olmayınca*” (75a/13)

“ṣoŋra ḳalkup oḳ atmaġa *şürūʿ ėdince* eline bir lerze geldi ki yay düşe yazdı” (77a/9)

“murād ḫān zamān devletlerine *gelince*” (40a/1)

“piyāle paşa maḥallesi evleri öŋinden yolca bir ṭarafı ṭaġ piyāle paşa tekyesi *görüninc*e gider” (15a/5)

“olduġı yėre ṭaş *dikince* ġavġalar olmışdur” (26a/6)

-ken/iken:

“merḥūm sulṭān selīm ḫān ile mışra giderken” (31b/8)

“yanıḳ seferinden *gelürken* merḥūm olmışdur” (49b/4-5)

“laṭīfe-gūy kimesne kemānı *çekerken* elleri ditrerdi” (39b/13)

“iskenderiye ḳalʿasın *dögerken* bir kāfir çoḳ müselmān tüfeng ile şehīd eyleyüp”(78b/2).

-mAdAn:

“bir daḫı ellerine *girmeden* ḥıfẓ eyleye āmīn” (13a/1).

-mAGIn:

“gayri menzilde ṭaş *dikmegin* öylece ḳalmış” (23b/13)

“żiyāfet eyledüklerinde ol daḫı öyle *ėtmegin* ol sebebden ḥelvā yėri tesmiye olınmışdur” (47b/8)

“maʿḳūl *görülmegin*” (67a/10)

“ʿaṣruŋ cemşīdi olup yüz seneden berü ferāmūş olınan ḳamış oḳuŋ ibtidā fetḥi müyesser olup *işlemegin* mücid-i ṣānī olduġı meşhūr-ı ʿālem-ārādur” (87a/7)

“mümtāz ü müsellem *olmaġın* meşhūr u müteʿāref olup vüzerāt-ı ʿuẓamāyā nāʾil olmışlardur” (93a/5)

“çoḳ ṭaş ḫilāfda *bulınmaġın*” (61a/12)

“pīr olup yetmiş dirhem yay ile *atmaġın*” (74b/7)

“fermān *buyurmaġın* firār ėdüp āḫir nām u nişānı güm olmışdur” (81b/14)

-mAKlA:

“küçük arnavūd *dėmekle* beyne’r-rumāt meşhūr u müteʿārefdür” (86b/12)

“bir sevdāya *düşmekle* marḥūm olmışdur” (98b/2)

“muʿvecc menzil istemem dėyüp sefere *gitmekle* ḳaldı” (48b/13)

“aḥmed efendi elli gez aşurı atup *sürmekle* ṭaş dikdi” (55a/14)

“yazu *yazmaḳla* oḳ atmaḳ güyā bir ferāce gėymek gibidür” (29a/8)

-mAzdAn:

“pehlevān *gelmezden* evvel oḳı çekdiler” (26b/5)

“merḥūm tozḳoparan menzili *atmazdan* evvel etmekçi ocaġında olup menzil muḳābelesinde yeŋiçeri olduḳda yeŋiçeri ocaġı pehlevāna söz yoḳdur” (27b/13)

“lākin ḳondurılmadı dėdiler oḳ *varmazdan* muḳaddem atış tamām olup geldiler” (30b/15)

-U:

“belki lodos menzili biter *dėyü* çıḳarup atmışlar” (38a/3)

-Up:

“bir ḳaç ṭaş iḫrāc *eyleyüp* atmışumdur” (73a/7)

“hevāsına rāst *gelmeyüp* düz yėrde olmaġla ʿaksine ṭurup atmışdur” (71a/10)

“yetmiş gez ḳabżaya bir ṭaş *diküp* ṭoġrıltmaḳ şarṭıyla olmazsa çıḳarmaḳ üzere dikmiş” (74a/3)

“boyından ziyāde çul *gėyüp* iskāt olındı” (75b/4)

“atmaḳ ümīdiyle *dikmeyüp* ṣoŋra bir nişān ḳonmışdur” (78b/1)

“zamānında atılup ṣāḥibleri maʿlūm degüldür” (79a/5)

“yüz gez aşurı *atup* istanbulda olan menzilinden ʿālīdür” (79b/6)

“eyyām u aʿvām merḥūm-ı meẕkūr ile meydāna *aşup* maʿmūr rāmīlerdendür” (91a/2)

“ādem yėrine *ṣaymayup*” (4b/12)

“ṣulḥ ve fātiḥa *oḳuyup*” (5b/6)

“umūr-ı meydāna *ḳarışmayup*” (7a/6)

“taʿyīn buyurılup” (2b/14)

METİN

Hāẕā Kitābu Teẕkire-i Rumāt

1b

(1) bismillahi'rraḥmānı'rraḥīm (2) el-ḥamdulillāhi rabbi'l-ʿālemīn ve'ṣ-ṣalātu ve's-selāmu ʿalā (3) seyyidinā muḥammedin elleẕī fażżala'r-ramya ʿalā sāʾiri'l-esliḥeti (4) ecmaʿīn ve emere bi'r-remyi li külli kebīrin ve ṣaġīrin mine- (5) -'l müʾminīn ve ʿalāālihi ve aṣḥābihi'ṭ-ṭayyibīna'ṭ-ṭāhirīn (6) ḫuṣūṣen minhum mine'l-eʾimmeti'r-rumāti saʿd ibni ebī (7) vaḳḳās ve ebī hāşim ve ebī isḥāḳ ve ṭāhirü'l-belḫī (8) ve ʿuḳbe ibni ʿāmir (9) ve ġayrihim mine'ṣ-ṣaḥābeti ecmeʿīn

2a

(1) ve baʿd bu ʿabd[19] faḳīr pür taḳṣīr ʿabdullāh el-kātib (2) bi-cāmiʿi merḥūme ve maġfūrın lehā vālide sultān (3) ṭābe ṣerāhā bu risāleyi sekiz bāb üzere tezyīn (4) ü tenmīḳeyleyüp teẕkire-i rumāt tesmiye eyledüm recā (5) ėderüm ki ḳırāʾat ėden iḫvān bu faḳīri duʿā-yı (6) ḫayrdan ferāmuş ėtmeyüp inṣāf ile naẓar ėdeler (7) eger ḥaḳḳı buldılar ise tābiʿ olalar ve illā ıṣlāḥ ėdeler (8) ve inne'llāha lā yużīʿu ecre'l-müʾminīn ve her taḥrīr ėden iḫvāndan (9) mercūdur ki baʿde't-taḥrīr vaḳf olınan nüsḫadan (10) muḳābele ėtdürdüp merḥūm ḥasan çelebi nüsḫası[20] gibi (11) muḥabbaṭ olmaya **bābı evvel** beyān-ı aḥvāli meydān-ı tīr der-ḳosṭanṭiniyye (12) **bāb-ı ṯānī** beyān-ı fażāʾil u esrār-ı meydān der-ḳosṭanṭiniyye **bāb-ı** (13) **ṯālis** beyān-ı ḥudūd-ı meydān der-ḳosṭanṭiniyye **bāb-ı rābi** beyān-ı (14) menāzil-i meydān der-ḳosṭanṭiniyye **bāb-ı ḫāmis** beyān-ı (15) menāzil-i edrene **bāb-ı sādis** beyānı menāzil-i burusa

2b

(1) **bāb-ı sābiʿ** beyān-ı menāzil-i sāʾirü'l-memāliki'l-maḥrūse **(2) bāb-ı ṯāmin** beyān-ı pehlevānān u ġayr ez-ṣāhibi menāzil (3) bāb-ı evvel[21] aḥvāl-i meydān-ı tīr der-ḳosṭanṭiniyye merḥūm (4) cennet-mekān firdevs-āşiyān sulṭān ebu'l-feṭḥ (5) muḥammed ḫān ʿaleyhi'r-

[19] ʿabd N: -M
[20] nüshası N: nüsha M
[21] bāb-ı evvel N: el-bābu'l-evvel M

raḥmetü ve'l-ġufrān ḥażretleri sekiz (6) yüz elli yėdi tārīḫinde maḥrūse-i edreneden aḳ- (7) -şemseddīn ḥażretleri ve bunuŋ emṣāli ʿazīzlerüŋ himmetleri (8) ve ḥaḳḳ teʿālā ḥażretlerinüŋ ʿināyetiyle istanbul fetḥinden (9) ḥālā[22] oḳ meydānında tekye yėrine naṣb-ı ḫıyām ve (10) fetḥ ol maḳām-ı mübārekden müyesser olmaḳ ile ṣuleḥāya[23] ve ʿulemāya (11) bu mübarek maḳāmdan istanbuluŋ fetḥi müyesser olmaġın (12) bu maḥalli ne ėtmek maʿḳūldur buyurduḳlarında cümlesi (13) oḳ meydānı olup duʿāda cümleye bu maḥalle taḳdīm (14) olınup muṣallā olmaḳ maʿḳūldur dėmeleriyle ve ʿalā hāẕā (15) ol meydāna muḥarrirler[24] taʿyīn buyurılup ve atıcı ṭāʾifesine maḫṣūṣ

3a

(1) sınurṭaşları ḳoyup defterḫāneye taḥrīr (2) olınup ve atıcı ṭāʾifesine maḫṣūṣ olup (3) min baʿd bir yėrinde yapu[25] u mezār u ṣu yolları (4) ve bāġlar ve ġayrı olmayup mümkin ise üstinden (5) ḳuş daḫı geçürmeyeler ve bu atıcı ṭāʾifesine (6) vaḳf ve ḥükm-i şerīf vėrilmegin oḳ atmaġa maḫṣūṣ (7) olup erbābı oḳ atup ḥālā tekye öŋinde ve mezārlıḳ (8) başında olan[26] ḳırḳ ʿaded[27] mermer ayaḳṭaşı olmaḳ (9) üzere vażʿ olınup merḥūm mīr-ʿalem aḥmed aġa- (10) -nuŋ menzili deresi ki baḫtiyār deresi dėrler ol ṭarafa (11) oḳ atılup zamān mürūriyle ol ayaḳ yėrin kim(12) dikdüġi maʿlūm degüldür sultān bāyezīd merḥūm (13) nevvere'llāhu merḳadehü[28] ḥażretleri zamān devletlerinde ġāyet (14) oḳa raġbet buyurup kendüleri daḫı atup ʿilm-i (15) remyde kemālden ṣoŋra ḥattā yay yapduḳları elsine-i

3b

(1) nāsda meşhūrdur meydāna ġāyet raġbet ve ehline (2) ʿizzet buyurup deve kemāl ve şücāʿ ve tozḳoparan (3) ve hevāndelen[29] ṣolak bālī ve ġayrı mümtāz atıcılar (4) ve bā-ḫuṣūṣ ser-ceşme-i ḫaṭṭāṭān u rāmīyān (5) ḥamdullāh el-maʿrūf bi ibni şeyḫ ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān (6) ḥażretleri cümlenüŋ şeyḫi olup pīr-i pīş-ḳadem (7) ėtdiler ẕikr olınduġı üzere meydān-ı mezbūre tīr-endāz (8) ṭāʾifesi muteṣarrıf olup bundan ġayrı merḥūm (9) sultān bāyezīd ḫān

[22] ḥālā N: ḥāliyā M
[23] ṣuleḥāya M: ṣuleḥā N
[24] muḥarrirler M: muḥarrir N
[25] yapu N: binā M
[26] olan N: olana M
[27] ḳırḳ ʿadet mermer ayaḳṭaşı M: ḳırḳ mermer ayaḳṭaşı N
[28] merḳadehu N: merāḳidehu M
[29] ve hevāndelen N: -M

ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān baʿżı (10) bāġlar ve yėrler daḫı alup ilḥāḳ buyurup ḥudūdların (11) ziyāde eyleyüp baʿdehu merḥūm cennet-mekān firdevs- (12) -āşiyān sultān süleymān ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān ḥażretlerinüŋ zamān devletlerinde (13) daḫı atıcı ṭā'ifesine kemāl-i raġbetleri olup gāhī (14) ʿizzetde teraḳḳī ve gāhī noḳṣān ile merḥūm u maġfūr-leh (15) ḳahramān-ı zamān fātiḥ-i baġdād ḫayrü'l-bilād sultān

4a

(1) murād ḫān zamān devletlerine gelince anlar (2) daḫı kemāl-i raġbet ḥattā maḫṣūṣ menzil açup (3) oḳın atup ṭaşın diküp erbābına çoḳ iḥsānlar (4) eyleyüp ol vaḳtde güzīde-i ʿaṣr pīr-i pīş-ḳadem-i rāmīyān (5) olan ḥācı süleymān nām pehlevānı üstād ittihāẕ buyurup (6) kürk gėydürüp ziyāde ʿizzet ü ikrām buyurmışlardur (7) bunlardan ṣoŋra ʿaṣrımuzda bulınan şeyḫler ve pīr-i pīş-ḳademler ki (8) merḥūm ḥācı ismāʿīlve ʿalī ḫāce ve eski sarāy (9) imāmı ve bunuŋ emṣālı bunlardan ṣoŋra bu meydāna gāhi (10) raġbet gāhi ḫālī ḳalduġı üzere ḥakīr-i pür-taḳṣīre (11) gelince taḥrīr olındıġı üzere olup cümleten selāṭīn-i ʿiẓām (12) raḥimehumu'llāhu teʿālāḥażarāt-ı ʿaṣırlarında atıcı ṭā'ifesine (13) maḫṣūṣ vaḳf olmaḳ üzere evāmir-i ḫaṭṭı şerīfleri[30] (14) iḥsān buyurılup bu ḥāl üzere giderken şevketlü (15) ʿināyetli pādşāhımuz ġāzi sultān meḥmed ḫān ḫalleda'llāhu

4b

(1) mülkehu ve ebbede salṭanetehu ḥażretleri daḫı ibḳā-yı mā-kān[31] (2) buyurmışlar iken ve evāmir-i şerīfeler merḥūm sarāy-ı (3) ʿatīḳ imāmında ṭurmaḳ ile fevt olduḳda bir taḳrīb (4) ile yaycılar ve oḳçılar eline girmek ile meydān bizümdür (5) dėyüp tekye ve içinde olan ālātini[32] żabṭ eyleyüp (6) ve mezār yėrlerin beyʿ eyleyüp baʿżı ṣaḥan ve ṭancaralara (7) vaḳf-ı tekye-i oḳçıyān u yaycıyān dėyü taḥrīr eyleyüp (8) bundan ġayrı oḳçı ve yaycı tekyesi dėyü dīvārlara (9) taḥrīr eyleyüp bu ḳabāḥati etdüklerinden māʿadā[33] her kim (10) menzil atar ise bizüm ḥükmümüz ile ṭaş dikerler iddiʿāsın[34] (11)eyleyüp birḳaç sene bu daʿvā üzere iken ṭā'ife-i atıcıyānı (12) ādem yėrine ṣaymayup murādlarından ol meydānda at (13) sürüp adım

[30] ḫaṭṭ-ı şerīfleri N: ḥaṭṭ-ı şerīfler M
[31] ibḳā-yı ʿalā mā-kān M: ibḳa-yı mekān N
[32] ālātini N: ālāti
[33] māʿadā N: ġayrı M
[34] iddiʿāsın N: İddiasıŋ M

ḳalgımışlar iken bu ṭarīḳuŋ pīrlerinüŋ rūḥāniyyeti (14) rāżī olmayup faḳīr bir menzil açmaḳ murād eyleyüp (15) ayaḳ yėrin[35] vaż‘ ėtdükde żiyāfete atıcı ṭā’ifesin

5a

(1) ve oḳçı başı ve yaycıbaşı ve sā’irlerin dā‘vet eyleyüp (2) şol mertebe ta‘ẓīm ėtdüm ki ḥattā ṭa‘āmda kendülere (3) dīvān ṭurup ṭa‘āmı yėyüp ayaḳ ṭaşın dikdükden (4) ṣoŋra vāfir sözler söyleyüp bu meydānı mezār- (5) -istān gibi[36] eyleyüp menzil ṭaşlarıyla ṭoldurdıŋuz ne dėmek (6) istersiŋüz[37] ancaḳ sizler oḳ atup meydānda ṭaşuŋuz (7) lāzım degüldür dėyü raṭb u yābis sözler söyleyüp (8) revāne oldılar ve cümle-i ṭā’ife-i tīr-endāzān āh u enīn ile (9) ḳaldılar çāresine heves eyleyüp bir gün aġalar (10) menzilinde ferīdūn zāde muṣṭafā aġa nām pehlevān (11) menzil atup ṭaş dikmek iḳtiżā eyledi yaycı başıya (12) ve oḳçı başıya menzil dikmek içün ḫaber vėrildükde (13) eger bizler ol da‘vāyı diŋleyüp bizüm ḥükmümüz ile ṭaş (14) dikilür ise varur dikerüz ve illā ṭaş dikdürmezüz (15) dėyü cevāb vėrdiler tīr-endāzlıḳ ne güne ḳala ki

5b

(1) atıcınuŋ ḫidmetkārı pāyesinde olan kimselerüŋ (2) ḥükmi ile ṭaş dikeler bir vechle söz kār ėtmeyüp (3) ḥattā yaycı başıya atıcılar ile varılduḳda güciyle buŋa[38] (4) rāżī oldı ki pehlevānı pehlevān diŋleyüp yay kimüŋdür (5) ve oḳ kimüŋdür anlar su’āl eyleye bunuŋ üzerine (6) ṣulḥ ve fātiḥa oḳuyup rücū‘ ėden fātiḥa-i şerīfe- (7) -nüŋ ḫışmına uġrasun dėmişken rücū‘ eyleyüp (8) āḫir fātiḥa-i şerīfenüŋ ḫışmına uġradılar yoḳ (9) elbette pehlevānı bizler diŋlerüz dėyü bu ‘ināḍlarına muṣırr olma- (10) -larıyla mulāḥaẓa olınup her ‘anūduŋ ‘ināḍı def‘-i seyf (11) şerī‘at-ı ġarrā[39] ile ḳat‘ olup kimesne daḫı söz (12) söylemez mulāḥaẓasıyla istanbul efendisinden (13) nā’ib alınup meẕkūr ṭaşuŋ üzerine varılup (14) hużūr-ı şer‘de iṣbāt olınup dikildükde (15) cümle-i yaycılar ve oḳçılar feryād eyleyüp bu āna gelince

6a

[35] yėrine M: yėrin N
[36] gibi N: -M
[37] istersiŋiz N: istersiz M
[38] buŋa N: şuŋa M
[39] ġarrā N: -M

(1) şerʿle ṭaş dikdügin[40] görmedük rāżī degüllerüz[41] (2) dīvāne olduḳların bilmeyüp piyāle paşa tekyesine (2) ṭoġrı revāne oldılar ādem gönderilüp ṭaʿāma (4) daʿvet ėtdügümüzde ol şerʿle dikilen ṭaşı iḫrāc (5) eylesünler ṭaʿāmların yėdükden ṣoŋra bizler (6) ṭaşı dikerüz ve illā kendüleri bilürler dėyüp ṭaʿāma (7) gelmeyüp evlerine gidüp ėrtesi gün beç seferine giden (8) vezīr-i aʿẓam muṣṭafā paşaya ʿarż-ı ḥāl ėtdüklerinde (9) ḳadīmü'l-eyyāmdan menzil ṭaşı bizüm ḥükmümüz ile dikile (10) gelmiş iken fülān ü fülān kimesneler nāʾib ile (11) ṭaş dikdiler dėyü şikāyet eyleyüp murāfaʿaya varılup (12) suʾāl olınduḳda vāḳiʿ ḥāli söyleyüp vezīri merḳūm (13) daḫı maʿḳūl cevāb vėrmiş iken vāfir oḳ yay ihdā (14) olınmaġın[42] istanbul efendisine fermān vėrüp yaycılar[43] (15) ve oḳçılar ve yaycılar meydānda cemʿ olsunlar ḳadīmi

6b

(1) suʾāl olunsun[44] dėyü meʾmūr olmaġın cümlemüz ve cümle-i (2) yaycı vü oḳçı cemʿ olup tīr-endāzlardan suʾāl (3) olınduḳda ʿaṣr-ı bāyezīd ḫānda ser-çeşme-i ḫaṭṭāṭān (4) ve reʾīs-i pīş-ḳadem-i rāmīyān olan[45] merḥūm şeyḫ ḥükmi (5) ile ṭaş dikilüp andan ṣoŋra ḳarībü'l-ʿaḥdde (6) merḥūm ḥāc süleymān ve ḥācı ismāʿīl ve ʿali ḫāce (7) ve sarāy-ı ʿatīḳ imāmı meḥmed efendi bunlar cümle-i tīr-endāzānuŋ (8) reʾīsleri ve şeyḫleri ve pīş-ḳademleri olup bunlaruŋ (9) ḥükmi ile ṭaş dikilür idi bu meydānda yaycılaruŋ (10) ve oḳçılaruŋ ḥükmi ile ṭaş dikildügin ne gördük (11) ve ne ėşitdük ḳaṭʿā anlaruŋ ʿalāḳaları yoḳdur dėyü (12) cevāb vėrildükde anlardan suʾāl olınup[46] anlar (13) daḫı ḳadīmü'l-eyyām her kim yaycı başı olur ise (14) anlar dikerler[47] dėyüp sözlerin tamām ve cümlesin nāʾib-i mezbūr (15) ḳaleme alup dağıldılar bu aḥvāli her kim olursa

7a

(1) fehm eyleyüp eṣnāf maḳūlesi atıcıya şeyḫ ve ḥükm (2) ėdemėcegin fehm eyleriken vezīr-i mezbūr yaycı başı ile oḳçı (3) başıyı diŋleyüp ḥükmleriyle ṭaş dikmek içün fermān (4) vėrüp bu ḥāl üzere ḳalınca cümle-i atıcılar bir yėre gelüp (5) müşāvere olınduḳda vezīr-i aʿẓam ve

[40] dikdügin N: dikildügin M
[41] degüllerüz N: degülüz M
[42] olınmaġın N: olmaġın M
[43] yaycılar N: atıcılar M
[44] olunsun N: olınsuŋ M
[45] olan N: (eksik yazılmıştır)
[46] olınup N: olınduḳda M
[47] dikerler M: dikler N (yanlış yazılmıştır)

dāmādları mermer- (6) -başı ki oḳçı başı anuŋ babalıġı ve cümle mülki olup hediyyeleri (7) daḫı olmaḳ ile böyle oldı ṣabr ėdelüm ve meydāna çoḳluḳ (8) varmayalum saʿādetlü pādşāhımuz atıcı istedükde yaycılar (9) ve oḳçılar varsun dėyüp bir zamān öyle ėtdük (10) şevketlü pādşāhımuz ḥażretleri[48] bu aḥvāle ḫabīr olmaḳ (11) gerekdür biraz ʿitāb olmaḳ ile vezīr-i merḳūm meydān nāẓırı (12) olan yeŋiçeri aġası muṣṭafā aġaya yaycılar ve oḳçılar (13) ile atıcılar iḥżār ile ve ḥaḳ ṭarafına ʿarż vėr dėme- (14) -leriyle aġa-yı müşārün ileyh ḥażretleri kendüsi daḫı atıcı (15) ve bī-ġaraż olmaḳ ile cümleyi çaġırdup bu daʿvāyı istimāʿ

7b

(1) ve yaycı u oḳçı ṭāʾifesine sizüŋ meydānda ḳaṭʿā[49] (2) ʿalāḳaŋuz yoḳdur ancaḳ sizler atıcıya yay u[50] oḳ ṣatup (3) geçinürsiz sāʾir-i eṣnāfuŋ bir daḫı sizsüz ḳanda (4) ḳaldı ki şeyḫ olup sizüŋ ḥükmüŋüz ile ṭaş dikile (5) bundan bāṭıl bir daʿvā daḫı mesnūn[51] degüldür dėdükde (6) anlar daḫı muḳırr [u] muʿterif olup vāḳıʿ-ı beyān yedümüze ʿarż (7) vėrüp vezīr-i mūmā ileyh ḥażretlerine ḳaṭʿ-ı fermān (8) ėtdürdüp sāʾir-i evāmir ile merḥūm efendimüz vālide (9) sulṭān ḥażretleri türbesinde bir ṭūlāba ḥıfẓ (10) olınmışdur bundan ṣoŋra yedlerinde olan yigirmiden (11) ziyāde vaḳfiyye ve evāmir-i ḫaṭṭı şerīfleri daḫı murāfaʿā (12) olup atıcıya maḫṣūṣ olduġı muṣarraḥ olmaġla ḥākim (13) ellerinden alup yedümüze vėrüp meẕkūr ṭūlāba ḳonmışdur[52] bundan māʿadā merḥūm ḥamza efendi vaḳf eyledügi (14) iki yüz ġuruşı murāfaʿadan ṣoŋra ellerinden alup (15)

8a

(1) on beş senede üç yüz ġuruş murābaḥasın ekl (2) ve belʿ ėtdiler alınmayup ẕimmetlerinde ḳalmışdur atıcıyān-ı selef (3) bunlara raġbet ve żıyāfete daʿvet ėtmeleriyle böyle ṭuġyān (4) ėtmişlerdür ḥattā faḳīr bir ḳānūn-nāme taḥrīr ėdüp cümle-i (5) atıcılaruŋ reʾyi ile dėr ki bir atıcı yaycı yāḫūd oḳçı (6) olup dükkānı var ise umūr-ı meydāna ḳarışmayup (7) şeyḫ u iḫtiyār taʿbīr olınmaya zīrā belki bir taḳrīb ile yine (8) atıcı ṭāʾifesine zaḥmet vėreler[53] dėyü taḥrīr olınmışdur (9) meydāndan ġarażları mezār yėri beyʿ ėtmek imiş tekye- (10) -nişīne sen ki

[48] ḥażretleri N: -M
[49] ḳaṭʿā N: -M
[50] u N: -M
[51] sübūḳ M: Mesnūn N
[52] ḳonmışdur N: vażʿ M
[53] vėreler N: vėre M

tekye-nişīn sen fülān kimesneye fülān (11) yėrden mezār taʿyīn olınmışdur defn ėdesin dėyü (12) teẕkireler vėrüp ve yazarlardı görüp tekye-nişīnden (13) aldum ḥattā bu daʿvā arasında gümrük emīni ʿoṣmān aġāya (14) bir yėri yetmiş ġuruşa beyʿ ėtmişler ʿarż-ı ḥāl ėdüp yaycı (15) başı ve oḳçı başı ḥākime varmayup yetmiş ġuruşı gėrüye

8b

(1) vėrdiler otuz ḳırḳ biŋ mezār beyʿ ve aḳçasın almışlardur (2) bunlaruŋ meydāna ėtdügin tėmür sivasa ėtmemişdür (3) ve ʿalā hāẕāli'llāhi'l-ḥamd ḥaḳ yėrin bulduġından nāşī meydān (4) ve tekyenüŋ baḫtı güşāde olup evvelā şevketlü pādşāhımuz (5) ḥażretleri tekyemüze teşrīf ve kendülerinüŋ żarb-ı (6) kerāmetlerin tekyemüze vażʿ ve iḥsān buyurup ḥaḳ (7) teʿālā ṭūl-ı ʿömriyle muʿammer eyleye ve saḫāvetlü kerimü'ṭ-ṭabʿ vücūd-ı (8) mükerrem veliyyün-niʿam saʿādetlü dārü's-saʿāde aġası efendimüz (9) yūsuf aġa ḥażretleri ilḳā ve murād eyleyüp bizüm cāmiʿ-i şerīfden (10) ve üsküdār vālidesi cāmiʿinden ḳırḳ aḳça ṭaʿāmiyye (11) iḥsān eyleyüp ḥālā[54] heftede bir gün atıcı ṭā'ifesine (12) żıyāfet olınur ḥaḳ teʿālā ḥażretleri bāʿiṣ olan (13) devletlüye murādın vėrsün ve tekyede bir oturacaḳ (14) ve bir döşenecek şey olmayup bi-ʿināyeti'llāhi teʿāla (15) tevfīḳ-i ilāhī olup bir köşk ve bir ḳahve oṭası

9a

(1) ve daḫı küçük oṭayı geregi gibi taʿmīr ve döşemelerin mükemmel (2) görüp ḥālā bī-ḳuṣūr olmışdur mezbūruŋ ḥikāyesi[55] (3) budur ki muḳaddemen atıcı ṭā'ifesinüŋ faḳaṭ bir çārṭāḳı (4) olup aŋa sivriḳor çārṭāḳı dėrler imiş tersāne (5) bāġçesi ṣāḥibi vezīr iskender paşanuŋ biraz ḥaremine (6) nāẕır olmaḳ ile yıḳdurmışlar baʿdehu bir gün atıcılar żıyāfete (7) vezīr-i mezbūr bāġçeye gelmek ile bir sofra ṭaʿām gönderilüp (8) su'āl buyurılduḳda[56] atıcı ṭā'ifesinüŋ muʿtādlarıdur (9) żıyāfetlerinde eṭrāfına gelenlere bir ṣofra ṭaʿām vėre geldüklerinden (10) nāşī göndermişler dėnildükde evvel ėtdüklerine pişmān (11) olup ḥālā tekye olan maḥalle tekye binā buyurmışlar (12) ṣoŋra sulṭān murād-ı rābiʿ silāḥdārı muṣṭafā paşa (13) tevsīʿ ve dört (14) dīvārların binā buyurup vāfir u vāḳıf (14) ėtmek üzere iken ʿömrleri vefā ėtmemiş raḥmetu'llahi ʿaleyhi (15) ve ol tekyede olan avān ekṣeriyā silāḥdār paşa

---

[55] ḥikāyesi N: aḥvāli M
[56] buyurılduḳda N: buyurduḳlarında M

9b

(1) merḥūmuŋ vaḳfıdur ve köşküŋ altında olan ḳuyu (2) ebu'l-fetḥ sulṭān meḥmed ḫānuŋ olmaḳ üzere naḳl olınup (3) aḳşemseddīn işāretleriyle ḳazılmış dėrler atıcı ṭā'ifesi (4) mizācın şikest eyleseler şifā niyyetine nūş ėderler (5) bi-'ināyeti'llāh def' olur faḳīr daḫı tecrübe ėtmemişdür (6) biŋ seksen yėdi tārīḫinde oḳ meydānına ordu-yı (7) hümāyūn ḳonduḳda tekyeye atlar baġlayup şevketlü pādşāhımuza (8) 'arż-ı ḥāl vėrildükde min-ba'd kimse at baġlamayalar dėyü (9) ḳaṭ'-ı ḫaṭ-ı hümāyūn iḥsān buyurmışlardur ve oḳ (10) meydānı içün iki cihān güneşi ḥażret-i risālet-penāh (11) ravżatün min riyāżi'l-cenneti buyurmışlar iken ve secde- (12) -gāh-ı müslimīn iken ba'żı kimesneler meydāna ḳonup kenīfler (13) ḳazup ve bundan mā'adā aġrebdür ki ol secdegāh-ı (14) mü'minīnde kefere yevm-i küfrlerinde meydāna iẕn vėrilüp (15) ol secde-gāh olan yėrlerde ḥavra dėyüp bāde içerlerdi[57]

10a

(1) 'arż-ı ḥāl olınup men' ü def' içün emr-i şerīf alınup tekyede (2) ḳorıcılara vėrilmişdür ve bundan mā'adā[58] eṭrāf-ı meydānuŋ (3) ḫaşmı çoḳ olup çoḳ yėrin seriḳa [ėdüp] ve mandıralar yapup (4) ḥüccet-i şer'iyye ile hedm olınmışdur ve alınan yėrleri (5) taḫlīṣ[59] olınup ḥudūd-ı taḥrīr ve bir mücessem ḫarīṭa yapılmışdur (6) şarṭ-ı vāḳıf[60] ḥudūdı ve bir müvceb-i evāmir ġāyet ma'lūmları (7) ola ve bu kitābuŋ daḫı taḥrīr olınup cümlenüŋ ma'lūmları (8) olup bir fesād ėden kimesneye māni' olalar ḫaḳ te'ālā (9) meydānımuzı yaramaz şerrinden ḥıfẓ eyleyüp ilā yevmi- (10) -'l-ḳıyām ma'mūr ābādān eyleye āmīn merḥūm sulṭān (11) bāyezīd 'aṣrında meydānuŋ ekṣer yėrleri seng-istān olmaḳ (12) ile donanma-yı hümāyūnı bir sene alıḳoyup bir ẕirā' ṭopraḳ (13) ile ṭoldurduḳları mesmū' u ẓāhirdür **bāb-ı ṣānī** beyān-ı (14) fażā'il ü esrār-ı meydān der-ḳosṭanṭiniyye ḥażret-i risālet- (15) -penāhdan mervī ve aḥādīṣ-i nebiyy-i 'arabī manṭūḳ oldıġı

10b

[57] içerlerdi N: içerler M
[58] ġayri M: mā'adā N
[59] taḫlīṣ M: talḫīṣ N
[60] vaḳf M: vāḳıf N

(1) üzere dėr ki oḳ atılan yėrlerde mübārek naʿleynlerin (2) çıḳarup meşy ve mā beyne'l-ʿarżayn ravżatün min riyāż- (3) -ı'l-cenneti buyururlar imiş yaʿnī iki ṭabla beyn-i cennetden bir (4) bāġçedür zamān-ı devletlerinde atıcılar iki ṭaraf oturup (5) bir ṭarafuŋ ḫalḳı oḳların atup bir ṭaraf seyr ėderler imiş (6) anlar tamām olduḳda bir ṭaraf daḫı atup anlar daḫı seyr (7) ėderler ṣoŋra iki cihān güneşi ʿaleyhi'ṣ-ṣalātu ve's-selām iki (8) gürūha daḫı geliŋ iki ṭabla mābeyninde meşy ėdelüm buyurup (9) naʿleynlerin çıḳarup seyr u ḫirāmān ve mābeyne'l-ġarżayn (10) ravżatün min riyāżı'l-cenneti buyururlar imiş ʿarżeyn iki (11) ṭabladan ʿibāretdür ḥattā faḳīr bu resm üzere oḳ (12) meydānında cümle-i atıcılar ile icrā eyleyüp beyne'l-ʿarżeynde (13) iḫrāc-ı naʿleyn ve rūḥ-ı pāk resūl-i levlā ki ṣalāt vėrüp (14) iḥyā-yı sünnet eyledüm oḳ meydānınuŋ cevānib-i erbaʿ asından (15) oḳlar atılup ravżatün min riyāzi'l-cenneti

11a

(1) olduġında iştibāh olmayup belki bir ādem oḳ (2) meydānına duḫūlinde bu gün ben cennete girdüm dėyü yemīn (3) eyleseler ḫāniṣ olmayalar nitekim ravża-ı şerīf (4) ile minber-i şerīf mā beynī ravżatün min riyāżı'l-cenneti olduġı (5) gibi ḫulāṣa isnād-ı ṣaḥīḥ ile aḥādīṣ görilmişdür ki (6) oḳ atılan yėrlere taʿẓīm olınup cāmiʿ-i şerīfe (7) olan taʿẓīm meydāna daḫı olup esrār-ı meydāndan (8) nās ḫabīr olalar ve min esrāruhu ʿaṣrımuzda ordu-yı (9) hümāyūn biŋ seksen yėdi tārīḫinde devlet-i edreneden (10) gelüp meydāna ḳonup ol vaḳitde vezīr-i aʿẓam köprülü- (11) zāde çelebi aḥmed paşa tāze vezīri esrār-ı meydāndan ġāfil (12) muṣallā eṭrāfın[61] ḥattā enderūna alup naṣb-ı ḫıyām buyurmışlar (13) idi sene-i mezbūreden üç sene muḳaddem faḳīr vāḳıʿamda (14) gördüm ki vezīr-i merḳūm dāvūd paşa ṣaḥrāsında fermān-ı (15) hümāyūn ile ḳatl olınup faḳīr ile üç ādeme vėrdiler ki

11b

(1) bu maḳtūlı götürüp oḳ meydānı tekyesi minberi ṣuffesine (2) muḳābil gūşesinde olan sūrāḫa endāḫte ėdüŋ (3) ber müvceb-i emr-i hümāyūn götürüp ḥāżır sūrāḫa ḳoduḳ (4) üç sene ḳadar vāḳıʿanuŋ taʿbīri ḫayretinde idüm (5) bir gün meydāna geldüm bir ʿatīḳ ġāyet taṣavvuf bilür bir pīr-i (6) rūşen żamīr-nīk dėmekle maʿrūf atıcıya tekye ḳapusında (7) rāst geldüm yanına daʿvet ėdüp suʾāl eyledügi (8) kimdür bu muṣallāda çādır ḳurup kenīfler vażʿ ėden (9)

[61] etrāfın N: etrāfıŋ M

ne ʿaceb[62] bu meydānuŋ ḳadr [ü] ḳıymetüŋ[63] bilmeyüp bu ḫaymelerde (10) hezār fesād olup secdegāh-ı müslimīn ve ravżatün min (11) riyāżı'l-cenneti iken ne ġafletdür **iẕā cā'e'l-ḳażā ʿumiye'l-baṣar** (12) mażmūnında naṣb-ı ḫıyām ve meydānuŋ żarūrī ferāmūş (13) olınmış bu vezīre ceng taḳayum ki buradan ḫażret-i (14) saʿduŋ ġāʾib oḳından cānın ḫalāṣ ède dèyü sözin (15) tamām ètdükde ol vāḳıʿa ki üç sene muḳaddem faḳīr

12a

(1) görmişdüm taʿbīri ẓāhir oldı vezīr-i merḥūm oḳ meydānında (2) ḫasta olup edrene yolında merḥūm oldı bu münāsebet (3) ile esrār-ı ġarībe-i ḥükmiyyeden bir ḥikāye daḫı īrād olınur (4) vaḳtā vezīr-i aʿẓam yaycılaruŋ ve oḳçılaruŋ ṭaş dikmede (5) olan ḥükmin yaycı başı ve oḳçı başı ḥükmiyle dikilmege[64] (6) mermer paşa ḳuvvetiyle ve vèrdükleri hedāyā leẕẕetiyle vèrilen (7) ḥükm-i hümāyūnı atıcı ṭāʾifesi istimāʿ ve baʿżıları görmişler (8) idi cümle-i tīr-endāzān faḳīr ḫāneye cemʿ olup iḫvān (9) böyle oldığından bunlar ile muḳāvemet mümkin degül nèçe (10) olmaḳ gerek dèdüklerinde ṣabr ü selāmetdür dèyü her biri (11) tesellī üzere āġāza ve tażarruʿ u niyāzda müteḫayyir iken budalādan (12) ʿuryānī nām bir mecẕūb faḳīr ḫānede bulınup inṭāḳ-ı ilāhī ile (13) ādemler sizler ne aḥmaḳ ḳavmsiz ḫuṣūṣ-ı mezbūrede olan (14) esrār-ı ḫafiyyeye nèçün mürācaat eyleyüp iş tamām olmaz (15) dèyüp suʾāl olınduḳda ḫażret-i saʿduŋ ġāʾib oḳına

12b

(1) ḫavāle èdüŋ mermeri de delsün ḫilāfda olanları (2) daḫı helāk eylesün dèyüp dèdüm cümlemüzüŋ vekīli olup[65] (3) ḫavāle eyle dèyüp el ḳaldurup ḫażret-i saʿd oḳına bir (4) ḫavāle ètmiş ki evvelā mermeri delüp bir senede ne mermer (5) paşa ve ne ḳayınanası ve ne babalığı oḳçı başı ve ġayr- (6) -ları maḥv-ı vücūd eylediler imdi lāyıḳ olan atıcı ṭāʾifesine (7) ve meydānına ve āyīn u erkānlarına taʿarruż olınmayup daḫl (8) ètmek cāʾiz olanlardan degüldür belki bu sünnet-i seniyye (9) ʿinde baʿżı'l-eʾimmeti'l-ḥanefiyye mertebe-i farż ve tamāmen şāfiʿīde (10) farż olan umūr-ı ʿaẓīmenüŋ meydān ve erbābına müdāḫele (11) kemāl-i ḫamāḳatdür yaycılar ve oḳçılaruŋ aḥvāllerin taḥrīrden (12) bir ġaraż yoḳdur ancaḳ bizden

---

[62] ʿaceb N: teʿaccüb M
[63] ḳıymetiŋ (bu sözcükte belitrme durumu eki "n" harfiyle yazılması gerekirken "ŋ" ile yazılmıştır).
[64] dikilmege N: -M
[65] olup N: ol M

ṣoŋra gelenlerüŋ maʿlūmı (13) olup meydān-ı mezbūrı bir taḳrīb ile yaycı ve oḳçı (14) elinden ḥıfẓ ėdeler zīrā bir daḫı ellerine girerse (15) bütün mezāristān ėdüp kār ėdeler ḥaḳ teʿālā ḥażretleri

13a

(1) bir daḫı ellerine girmeden ḥıfẓ eyleye āmīn bi-ḥaḳḳı seyyid- (2) -i'l-mürselīn **bāb-ı ṣāliṣ** beyān ḥudūd-ı meydān-ı tīr der (3) ḳosṭanṭiniyye oḳ meydānınuŋ merḥūm sulṭān meḥmed ḫān (4) ḥudūduŋ itmāmından ṣoŋra ve merḥūm sulṭān bāyezīd (5) ḫān ḥażretleri zamān-ı devletlerinde baʿżı yėrler ilḥāḳ (6) buyurup evvel ve ṣoŋra ilḥāḳ olan meydānuŋ ḥudūdı (7) ve sınurınuŋ ibtidāsı şāhḳulı ṭarafından yoḳuş yuḳaruya (8) ḥünkār bāġçesi ḳurbünde olan servīleri geçdükden (9) ṣoŋra taḫmīnen üç yüz adım yuḳaru ve tekyeye ṭoġrı (10) ṣıra servīler öŋinde ṣandıḳuŋ ṭaraf-ı yemīn ḳıblesinde (11) aşaġı dere mezāristānı içinde ḳalın ḳıṣa olan (12) sınurṭaşıdur oradan ibtidā olınur ve ol (13) sınurṭaşından öŋinde olan aşaġı dereye ṭoġrı (14) ince yoluŋ ṣolında olan saḳız aġaçından ṭoḳsan (15) gez olup ẕikr olınan saḳız aġaçından aşaġı dereye

13b

(1) nihāyet gider derede ṭaşdan ṣuffe nihāyeti ki muḳābelesinde (2) taḫmīnen yigirmi gez ḳıble ṭarafına kūdek servī vardur (3) tamāmen yüz gezdür ẕikr olınan dere nihāyetinden yoḳuş (4) yuḳaruya ṣaġ ṭarafa meyilli gider ḳulaḳsuz yolı iki (5) seddür mezbele dökerler sed başından olan sınur (6) ṭaşına yolıyla öbür sedde varınca yüz on beş gez- (7) -dür ẕikr olınan sınur ṭaşı ve sedler nihāyetinden (8) ṭoġrı servīlerüŋ aşaġı başı ḳulaḳsuz yolında (9) olan sınur ṭaşına ṭoġrı giderken merḥūm (10) sulṭān murād[66] menzilinüŋ üst ṭarafına bedel altmış (11) gez açuḳ maḥall yüz gezdür ve ẕikr olınan sulṭān murād (12) ṭaşı bedelinden yine tekye ṭarafına olan ḳaba servī (13) öŋinden muḳaddemen ẕikri sebḳ[67] ėden ḳulaḳsuz yolını geçdükden (14) ṣoŋra iki mezār seddi olup yanlarında olan (15) sınurṭaşı ki tekyenüŋ şimāl gūşesine altmış gez

[66] Murād N: -M
[67] sebḳ N: sebḳat M

(1) muḳābildür ẕikr olınan sedlerden sınurṭaşı yüz on (2) beş gezdür ẕikr olınan sedlerde olan sınurṭaşından (3) sinān paşaya şimāle gider anca yolda olan öŋi mezār- (4) -istān sınurṭaşı yüz on gezdür ẕikr olınanyüz (5) on gez sınurṭaşından dik aşaġı sinān paşa (6) ḳapusın taḫmīnen yigirmi gez geçer ḳapu öte büyük çenāra ṭoḳsan (7) beş gezdür ẕikr olınan çenārdan yolca gider ufaḳ (8) evler öŋinden yeŋiçeri ocaġından aḥmed efendi bāġçesi ki (9) mandırası daḫı vardur mezbūr bāġçenüŋ ḳapusı ki (10) cerrāḥ başı ṭaşından ḳırḳ gez bedeldür yüz gezdür (11) ẕikr olınan aḥmed efendi ḳapusından ḫandaḳ ve yol (12) şıra aşaġı gider evfaḳ olur öŋinden faẕīletlü ders-i (13) ʿām begli efendi evinüŋ ḳapusında olan sınurṭaşına (14) yüz yetmiş gezdür ẕikr olınan begli efendi ḳapusında olan (15) sınurṭaşından otuz gez aşaġı ḫandaḳ şıra gitdükden

14b

(1) ṣoŋra gūşeye dönüp otuz gez daḫı gūşede vaż ʿ (2) olınan yaşşıca sınurṭaşına ki cümlesi altmış gez (3) ėder ẕikr olınan gūşecik sınurṭaşından (4) baʿżen dīvār ve maḥalle yolı ve baʿżen taḫte ḥavl-i ḫandaḳ (5) ve yol şıra aşaġı piyāle paşaya gider evlere ḳarīb (6) ḫandaḳ ardında olan büyük küfeki ṭaşına yüz on (7) gezdür ẕikr olan küfeki sınurṭaşından tepe aşaġı (8) piyāle paşaya gider yol ve ḫandaḳ ve taḫte ḥavli (9) fuḳarā evleri yoḳuş başı dört yol aġzı bu maḥallden (10) piyāle paşa cāmiʿi görinen orta küfeki sınurṭaşına (11) yüz ḳırḳ gezdür ẕikr olınan yoḳuş başında olan (12) sınurṭaşından dik çenārlar öŋinde olan (13) dört ḳapu fuḳarā evleri öŋinden evlere dört gez ḳarīb (14) olan büyük çenār aġaçına yüz gezdür ẕikr olınan (15) büyük çenārdan evlere şıra ortası piyāle paşa cāmiʿi

15a

(1) yolından gūşe eviŋe çupuḳçı ʿoṣmān çelebi evlerine (2) nihāyet bulup andan yine ḳıbleye döner elli gezdür ẕikr (3) olınan ʿoṣmān çelebi gūşesi andan ḳıbleye egrice (4) gider piyāle paşa maḥallesi evleri öŋinden yolca bir (5) ṭarafı ṭaġ piyāle paşa tekyesi görünince gider (6) gūşe ḳarşusında dere vardur gūşeye varınca (7) iki yüz gezdür ẕikr olınan dere ki gūşe başında (8) yine maḥalle şıra gider piyāle paşa cāmiʿi ard ḳapusı (9) ṭaş nerd-bāndan geçer piyāle paşa tekyesi ḳapusına (10) varınca yüz ḳırḳ gezdür ẕikr olınan tekye ḳapusından (11) tekye ardından gider dört yol aġzı encīrli būstān (12) nām-ı dīger caʿfer efendi bāġçe gūşesine (13)

yüz elli gezdür ẕikr olınan dört yol aġzı yine (14) caʿfer efendi bāġçesinden şimāle döner yoḳuş (15) yuḳaruya bāġçe-i mezbūre ḫandaḳı yol ṣıra on bir

15b

(1) servīler içinden on birinci güdük servī[68] (2) cümlesi meydānuŋdur ẕikr olınan[69] encīrli caʿfer (3) efendi bāġçesi ḫandaḳ ṣıra on birinci güdük (4) servīye dört yüz gezdür ẕikr olınan güdük (5) servīden yine bāġçe-i mezbūre ḫandaḳdan dere (6) nihāyeti ki encīrli deresi dėrler bālāsında būstān (7) ḳapusı vardur nihāyetine yüz gezdür ẕikr olınan (8) dereden şimāl yoḳuşı dik gider biraz ṣaġa[70] gider (9) yoḳuş başına vażʿ olınan sınur ṭaşına yüz (10) on gezdür burada ġāyet ḳıblesi tamām olup (11) kāgıd ḫāne şimālī ṭarafı bedʾ olınur ẕikr olınan (12) sınurṭaşından ġarba ṭoġrı gider encīrli depesi (13) nām mevżiʿinde[71] olan küçük sınurṭaşına (14) yüz yigirmi gezdür ẕikr olınan küçük sınur (15) ṭaşından çūbān çeşmesi muḳābelesinde ve ḳurbünde

16a

(1) olan depe gibi sınurṭaşına üç yüz gezdür ẕikr olınan (2) çūbān çeşmesi depesinde olan sınurṭaşından (3) yuḳaruya gider sınurṭaşına yüz elli gezdür ẕikr olan (4) sınurṭaşından yuḳaruya gider caʿfer menzilinüŋ baş (5) ṭaşı merḥūm ḥācı ismāʿīl ṭaşı[72] şeş ḫāne mermerdür (6) yanında küçük küfeki ṭaşdur atıcı menzilinüŋ ayaḳṭaşıdur (7) yüz gezdür ẕikr olınan ḥācı ismāʿīl ṭaşından yu- (8) -ḳaruya gider çaḳıllu depe ṣoyalı ḳurbünde yüz gez (9) ʿalī bālī başṭaş menzili uzun ṭaş cenūbe muḳābil (10) olan sınurṭaşı yüz seksen gezdür ẕikr olınan[73] (11)ʿalī bālīye muḳābil olan sınurṭaşından yuḳaru (12) ṭurduḳda yanında bir küçük ḳapuya beŋzer sülük (13) gölcügezi olan sınurṭaşı iki yüz gezdür ẕikr olınan (14) sınurṭaşından uzun serçe gözi siyāh (15) mermer nāḳḳāş yėrinüŋ başṭaşı üç yüz gezdür

16b

[68] servi N: serv M
[69] olınan N: olan M
[70] ṣaġa M: ṣaġ N
[71] mevżiʿinde M: mevżiʿde N
[72] ṭaşı N: -M
[73] olınan N: olan M

(1) ẕikr olınan naḳḳāş başṭaşından yolda muḳābelesinde olan (2) sınurṭaşına ḳırḳ gezdür ẕikr olınan sınur- (3) -ṭaşından sülük göli nihāyetine iki yüz ṭoḳsan (4) gezdür ẕikr olınan sülük gölinden dīger sülük (5) göline varınca yüz elli gezdür ẕikr olınan sülük (6) gölinden yahūd mezārı yanında olan dere nihāyetinde (7) sınurṭaşına şimāl ṭarafı bu ṭaşda tamām olup (8) cenūb ṭarafı yahūd mezārı altından ḫandaḳ şıra yahūd (9) olan naṣārā ayazmasına gider ẕikr olınan (10) dere başında nihāyet bulan sınur ṭaşına iki yüz (11) ḳırḳ gezdür[74] ẕikr olınan iki yüz ḳırḳ gez sınurṭaşından (12) naṣārā ayazması[75] ki yahūd mezārı altından olup (13) öŋinde bir aġaç vardur mezārlıḳ ḫandaḳ şıra ayazma-ı (14) mezbūre biŋ yüz elli gezdür ẕikr olınan ayazmadan (15) aşaġı köprüye doġrı maḳābır-ı müslimīne servīler şıra

17a

(1) küçük köpri nihāyetine üç yüz gezdür ẕikr olınan (2) köpriden ḳaldırım yolınca ṣaġ ṭarafında çinili bāġçe (3) şırasıyla köprüye ṭoġrı köpri ile (4) aralıḳda pār-çe mezārlıḳ ḳurbünde olan büyük sınur- (5) -ṭaşına yüz otuz gezdür ẕikr olınan sınur- (6) -ṭaşından imām ʿabdü'lbāḳī efendi bāġçesine (7) yuḳaruya döner bāġçe-i mezbūr ḫandaḳı şıra dīvārıyla (8) merḥūm yūsuf paşa bāġçesi dėmekle maʿrūf ḥaḳīrüŋ (9) bāġçesi ṭarīḳi ʿāmme müntehā olur dīvārıyla iki yüz (10) otuz gezdür ẕikr olınan bizüm bāġçe ve yoldan (11) bizüm bāġçenüŋ ḫandaḳ şıra ṭarīḳ ile gūşeden (12) döner dīvār yüz yigirmi gezdür ẕikr olınan bāġçenüŋ (13) gūşe dīvārından yine gūşeye gider bāġçe-i mezbūrenüŋ (14) mandıra ḳapusı ki öŋinde bir büyük ḳara aġaç vardur (15) yüz seksen gezdür ẕikr olınan bāġçe nihāyet-i dīvār

17b

(1) gūşesinden[76] açuḳ yola beŋzer bir ʿarṣa ḥāliyā vardur (2) elli gezdür ẕikr olınan yol ʿarṣadan taḫte dīvāra muṭṭaṣıl (3) olup taḫte dīvārdan gūşeye döner dīger dīvāra (4) yetmiş gezdür ẕikr olınan taḫte dīvār gūşesinden (5) yoḳuş yuḳaruya ḫāṣköy yolına müntehā olup muṣāḥib (6) paşa ḥażretleri bāġçesi gūşesidür burada (7) ṭaraf-ı ġarbīsi tamām olup seksen gezdür ẕikr olınan (8) yol muṣāḥib paşa ḥażretlerinüŋ bāġçelerinüŋ ibtidā (9) gūşelerinden ibtidā cenūb ṭarafı olup bāġçe-i mezbūrenüŋ (10) köşk altından gelür ḳapuda olan küçük sınur-

[74] gezdür N: gez M
[75] ayazması N: ayazma M
[76] ẕikr olınan bāġçe nihāyeti dīvār gūşesinden N: Ẕikr olınan ḳapudan bāġçe-i mezbūra nihāyeti gūşesine ṭoḳsan gezdür M.

(11) -ṭaşına yüz yigirmi gezdür ẕikr olınan muṣāḥib paşa (12) ḥażretlerinüŋ ḳapusında olan sınurṭaşından ḫāṣköy (13) yolına bāġçe-i mezbūre nihāyeti güdük servīye yüz gezdür (14) ẕikr olınan güdük servīden ve yoldan bāġçe (15) ve evler ṣıra muḳaddemā ḥüccet-i şerʿiyye ile hedm olınan

18a

(1) mandıradan güdük servī muḳābelesi yine ḫāṣköy (2) yolı saḳız aġaçı vardur uzun sınurṭaşına ve (3) ḳurbünde ḳuyudur yüz seksen gezdür ẕikr olınan yol (4) ve ḳapu saḳız aġaçı ve sınurṭaşından ḳapucı bāġçesi ki (5) ol daḫı mandıra yapup hedm olınmışdur bāġçe itmāmında (6) olan muṣallā muḳābelesi sınurṭaşına yüz yigirmi gezdür (7) ẕikr olınan muṣallā muḳābelesinde olan sınurṭaşından (8) ardı beglik tersāne bāġçesi ṣaḥrāsı ve būstāncı[77] menziline (9) muḳābil dīger sınurṭaşına yüz altmış gezdür ẕikr olınan (10) sınurṭaşından ṣıra servilere gider ardı yine (11) bāġçe-i mezbūre ṣaḥrāsına servīlere nihāyet bulup (12) dere aşurı sınurṭaşına iki yüz gezdür ẕikr olınan (13) sınurṭaşından ṣıra servīlere öŋinde olan (14) ḫandaḳ ve ṣıra ṣıra servīler ṣırasıyla şāhḳulı (15) tekye yolın geçüp mezāristān içinde dere başında

18b

(1) olan ibtidā bedʾ olınan sınurṭaşına yüz (2) altmış gezdür ẕikr olınan ṭaşuŋ cenūbe nihāyet-i ḳıbleye (3) bedʾ ėder dāʾire-i meydān bunda tamām olup bu (4) faḳīr birḳaç kerre pīş-rev geziyle ölçüp mehmā emken[78] (5) dere depe olmaḳ ile taḫḳīḳ-i muḥāl taḳrīben ṭaraf-ı ḳıblesi (6) encīr bayırına dek[79] iki biŋ beş yüz altmış gez olup (7) yine encīr bayırından ṭaraf-ı şimālisi[80] kāġad ḫāne ṭaraf-ı (8) yahūd mezārında olan sınurṭaşına iki biŋ (9) yetmiş gez olup ṭaraf-ı ġarbīsi yahūd mezārı altından ayaz- (10) -madan köpriden bāġçeler öŋinden yoḳuş yuḳaruya (11) muṣāḥib ḥażretlerinüŋ bāġçesi gūşesi (12) iki biŋ dört yüz seksen gez olup ṭarafı ġarbīsi (13) tamām olup[81] ve yine bāġçe-i mezbūre gūşesinden (14) ṭaraf-ı cenūbīsi istanbul ṭarafına nāẓır olur ve bāġçe (15) ve ṣıra servīlere sınurṭaşından tamām olup

19a

[77] būstāncı N: būstānı M
[78] emken N: imkān M
[79] bayırına dek N: -M
[80] şimālisi N: şimāli M
[81] olup: -M

(1) biŋ ḳırḳ gez olup cemʿan dāʾire-i meydān gez yaʿnī orta (2) ḥesābınca sekiz biŋ yüz elli gezdür **el bābu'r-rābiʿ** beyān-ı (3) menāzil-i meydān der ḳoṣṭanṭiniyye oḳ meydānında olan (4) menāzil ki ebu'l-fetḥ sulṭān meḥmed ḫān ʿaleyhi'r-raḥmetü (5) ve'l-ġufrān zamānında ʿaṣrımızda ḥālā pādşāhımuz (6) ḥażret-i sulṭān meḥmed ḫān ḫalledallāhu ḫilāfetehu ḥażretlerinüŋ zamān-ı (7) devletlerine gelince olan ṭāʾife-i tīr-endāzānuŋ menāzili (8) ve aṣḥābı beyān olınur evvelā baḫtiyār zāde ḥasan çelebi (9) merḥūmuŋ ḳavsnāme risālesinden ve merḥūm ʿālīnüŋ (10) künhü'l-aḫbār nām tārīḫinden ve ol ṭarīḳden geçen (11) ve ḥālā[82] mevcūd olan iḫtiyārlardan ve ġayralardan istimāʿ (12) ve faḳīr-i pür-taḳṣīrüŋ daḫı ʿilm-i lāḥiḳ olduġı üzere (13) bir müʿteber risāle taḫmīn olup merḥūm ḥasan çelebinüŋ (14) risālesinde olan menāzili daḫı idḫāl ve mehmā emken[83] (15) zamānumuza gelince risāle-i mezbūreden ṣoŋra olan menāzili

19b

(1) ẕeyl ėdüp naẓar ėden iḫvāndan[84] mercūdür ki ḳuṣūrlarımuzı[85] (2) ʿafv ėdüp[86] maʿẕūr buyuralar ve baʿde ẕālike meydān-ı mezbūre (3) ibtidā lodos hevāsıyla seng-i menzil naṣb ėden merḥūm (4) sulṭān bāyezīd ḫān şehzāde iken amāsiyyede olan (5) defterdārları biri begüŋ ḳulı baḫtiyār nām pehlevān olup (6) ḳamış oḳın yapup yumruġa gider sāz ėtmekde daḫı (7) naẓīri olmayanlardandur ve hem kirişleri olan dürer ṣāḥibi (8) molla ḫüsrevüŋ ḳullarından ḳāḍıkulı ḥüsām dėmekle maʿrūf (9) tīr-endāz pehlevān dāʾimā baḫtiyār ile oḳ atup ḥattā toz- (10) -ḳoparanuŋ ibtidā üstādı olmaḳ üzeredür[87] (11) ʿāḳibet pīrliginde muḥāfaẓada teḳāʿüd eyleyüp anda vefāt[88] olmışdur (12) ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān mezbūr baḫtiyār dereye ṭoġrı (13) bir oḳ atup ṭaş dikmişler anuŋ içün ol dereye (14) baḫtiyār deresi derler lākin ol ṭaş żāyıʿ olmaġla (15) yėri olmayup menzili mezbūruŋ ayaḳ ṭaşını kim vażʿ

20a

[82] ḥālā N: ḥāliyā M
[83] emken N: imkān M
[84] iḫvāndan N: yārāndan M
[85] ḳuṣūrlarımuzı M: ḳuṣūrımuzı N
[86] ʿafv ėdüp M: buyurup N
[87] üzeredür M: -N
[88] vefāt M: fevt N

(1) eyledügi maʿlūm degüldür ẕikr olınan menzilden ʿarab nām (2) pehlevān gelüp aşurı atup ṭaş diküp ḥālā[89] yaşşı (3) ḳaya dėmekle maʿrūf anaṭaşı olup biŋ iki gezdür (4) andan şoŋra şīrmerd nām pehlevān on gez aşurı atup (5) ṭaş diküp ol ṭaşa şimdi delükli ḳaya dėrler yıldızda (6) şücāʿ ve tozḳoparan menzillerinüŋ ikisinde daḫı[90] ayaḳ (7) ṭaşıdur mezbūr pehlevān şīrmerd yeŋiçeri zümresinden (8) olup ebu'l-feṯḥ sulṭān meḥmed ḫān ile arnavud seferine (9) gidüp anda şehid olmışdur bu menāzile anuŋ üzerine (10) yüz gez aşurı nişān naṣb ėden yeŋiçeri ocaġından (11) pehlevān tīr-endāz beŋli ḳaragöz dėmekle maʿrūf olup (12) ve poyraz u yıldızda bunuŋ üzerine[91] üç ʿālī menzil-i (13) meşhūr ʿālemiyāndur atcılıġı sebebiyle māşiyen sefer eşmegi revā (14) görilmeyüp sipāh zümresine ilḥāḳ olınmışdur āḫir (15) pīrligi zamān üç menzilin daḫı sürüp her menzilde dördinci

20b

(1) olmışdur ve bir atıcınuŋ ki bedeni ṣıḥḥat üzere ola (2) hīç fāriġ olmasun zīrā yėtmiş żarūrımuz imiş bu (3) ẕikr olınan menzili merḥūm cennet-mekān firdevs- (4) -āşiyān ebu'l-feṯḥ sulṭān meḥmed ḫān zamānındadur (5) merḥūm sulṭān bāyezīd ḫān ʿaleyihi'r-raḥmetü ve- (6) -'r-rıdvān ḥażretlerinüŋ zamānında olan menāzil (7) ẕikr olınur pehlevān deve kemāldür beŋliden ḳırḳ gez aşurı (8) olup[92] ṭaş diküp mezbūr deve kemāngereci (9) ʿarabuŋ ḳulı olup sulṭān meḥmed ḫān ḥażretlerine (10) ʿaṭiyye ėdüp ḥarem-i hümāyūnüne alup sipāhlıḳ ile (11) ṭaşra çıḳup yıldız menzilin[93]atup ve edrene menziliŋ (12) daḫı atup bir ḫuṣūṣ içün ibṣalada ṣalb-ı fermān (13) olındı ʿaleyhi'r-raḥmetü mezbūr kemāngereci ʿarab sulṭān (14) meḥmed ḫān ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān ḥażretlerinüŋ (15) muṣāḥiblerinden bir ṣāḥib hüner kimesne olup cümle-i

21a

(1) hünerlerden[94] biri kemāngeresiyle hevāya bir ṭaş atup (2) inerken yine ṭaş ile hevādan inen ṭaşı urur imiş (3) ve andan şoŋra bir pehlevān daḫı ẓuhūr ėdüp adına (4) taḳyeci ḳulı burusevī şücāʿ dėrler idi fenn-i güşte (5) gīrlikde pīr-i piş ḳadem pōst-nişīn iken ʿilm-i remye (6) daḫı

[89] ḥālā N: ḥāliyā M
[90] daḫı N: -M
[91] üzerine N: ile M
[92] olup N: atup M
[93] menzilin N: menziliŋ M
[94] hünerlerden M: hünerlerinden N

dest urup kemāle götürüp pehlevān deve (7) kemālden otuz beş gez aşurı ʿalāmet-i menzil ser-efrāz (8) ile mümtāz oldı tā merḥūm sulṭān süleymān ḫān (9) zamānına gelince bu menzilde riyāset pōstda ṣandal- (10) -nişīn olup merḥūm pehlevān-ı cihān tozḳoparan (11) menzil-i mezbūr üzerine on sene ṭurup atmaḳ (12) müyesser olmayup āh lodos dėyerek cihāndan (13) gitdi mezbūr şücāʿ bosnavīyyü'l-aṣl olup (14) ol zamān bosna daḫı küffār elinde idi tīr-endāz ve (15) fenn-i remy kemāle götürmiş mümtāz olup poyraz lodos

21b

(1) ve yıldızdan ser-efrāzdur ṣoŋra ʿaṣr-ı süleymānīde merḥūm (2) süleymān ḫān ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'r-rıdvān[95] ḥażretleri (3) meydāna teşrīf buyurup aḥvāl-i menāzilden ḫaberdār (4) ve lodos menzilüŋ bu ḳadar sene atılmayup ḳalduġın (5) ehlinden suʾāl buyurduḳlarında tozḳoparana ve ġayrılara (6) müyesser olmayup ḳalduġı maʿlūm-ı şerīfleri olmaġla (7) ḫāṣ odalı bosnavīyyü'l-aṣl ʿālem-i ṣıġarlarından (8) berü ʿilm-i remye meşġūl olan aḥmed aġayı mīr-ʿalemlik ile (9) çıḳarup menzil-i mezbūrı bozduḳda geliboli ḳapudanlıġı (10) iḥsān olmaḳ şarṭıyla lāzımesi mīrīden görilüp (11) yėdi sene ʿale't-tevālī saʿy u gūşiş ile himmet-i süleymānī (12) żamm u ʿināyet-i rabbānī munżamm olup ṣāḥib-i risāle (13) ḥasan çelebi oḳıyla ve edreneli usta ʿalī işi bolca (14) yüz on yėdi dirhem yayla otuz beş gez aşurı (15) atup ṭaş diküp nām u nişānları ilā yevmi'l-ḥaşr

22a

(1) bāḳī ḳaldı ḥaḳḳā ki daḳāyıḳ-ı remyde kāmil imişler cümle-i (2) menzil ol ʿaṣruŋ geziyle biŋ iki yüz yigirmi iki gez olup (3) lodos ile poyrazuŋ farḳı üstādlar ḳavlince elli gez olup (4) bu ḥesābla bu menzilüŋ ḳubbe-i lāciverdīde miṣli (5) yoḳdur ʿaṣr-ı süleymānīde ḳanaġı iş buŋa ḳiyās degüldür (6) ve mezbūr aḥmed aġa bu menzilde deve kemāl ile şücāʿ (7) ortasına aġaç pīş-rev atduġıŋ ḥasan çelebi (8) risālesinde deve kemālden otuz beş gez aşurıdur (9) dėyü taʿyīn ėder ḥattā ibtidā sarāydan çıḳduġında (10) āḫī menzilin atup tozḳoparan merḥūm ṣaġ idi (11) lākin ʿaṣr-ı tozḳoparanda ol ḳadar degül idi tozḳoparan (12) merḥūm olduḳdan ṣoŋra ol pōsta seccāde-nişīn (13) olup güni günden ilerü gidüp her menzilde ṭurup (14) atış ėtdükde

[95] rıḍvān N: ġufrān M

beŋli ḳaragöz atmasa bu gün hevā muvāfiḳ (15) degüldür dėyüp ve gāhī beŋli ḳaragözden aşurı aġaç

22b

(1) pīşrev atarlar imiş ve poyraz u yıldızda başṭaşlarına (2) yaḳın atup āh yıldız u poyraz dėyü ol daḫı cihāndan (3) el yudı tozḳoparan merḥūm bundan ġāyet elem (4) çeküp benüm menzillerümi atar ise bu atar dėyü vehm (5) ėderler imiş bu da naṣīb ancaḳ tīr-endāzlıġından (6) ġayrı biraz daḫı[96] vaṣf olınmaġa sezādur sulṭān süleymān (7) merḥūm maġnisada iken ṣabāvet ʿāleminde bir merkebi (8) odun yükiyle ḳaldırur imiş ve üç yaşında deve (9) küçükin omuzına alup götürür imiş şehzāde (10) ḥażretleri istimāʿ ėtdüginde menʿ buyurmışlar ve (11) iki ḳoyunı serçe parmaġına alup derisin (12) ḳaṣṣāba üzdürürler imiş sulṭān süleymān merḥūm (13) ile rodos ḳalʿası fetḥinde birer ḳanṭār dėmürden (14) yuvarlaḳ yapdurup ḳalʿadan içerü atduġıŋ (15) merḥūm ḥasan çelebi risālesinde taḥrīr eylemişdür

23a

(1) bir gün yaycılar çārşūsına at ile uġrayup (2) evvel ol dükkānlarda sedler yoḳ imiş dėmişler ki (3) pehlevān ḳoca dīger kemer tėmürinüŋ birine yapışup (4) ayaḳlarıyla atuŋḳarnını sıḳup ayaḳlarıyla atı ḳaldurdı (5) dėrler el-ʿuhdetü ʿale'r-rāvī pūta oḳın daḫı yėre berāber (6) mülāyim yay ile atarlar imiş pūta atışın miṣlidür (7) ve hem pertāb oḳından evlādur dėmişler zīrā ḥażret-i (8) saʿd menzil yolına oḳ atmadılar ibtidā menzile oḳ (9) atan ʿutbe bin ʿabdü's-selām mi? cihet-i ḥażretlerinüŋ ikisi (10) daḫı ḥużūr-ı resūl naḳlinde fermānıyladur ve mezbūr (11) aḥmed aġa poyrāz menzilinde hevāndelen ṣolaḳ bālīden (12) aşurı birḳaç oḳ atduġın ḥasan çelebi risālesinde (13) taḥrīr eylemişdür ḥaḳḳ budur ki ʿinde'l-ḫavāṣ aḥmed aġa (14) cümleye tercīḥ olınur evvelkisi baḫtiyār ikincisi ʿarab (15) anaṭaşı olup biŋ iki gezdür üçincisi şīrmerd

23b

(1) on gez aşurıdur dördincisi beŋli ḳaragöz yüz (2) gez aşurıdur beşinci deve kemāl ḳırḳ gez aşurıdur (3) altıncı burusevī şücāʿ otuz beş gez aşurıdur yėdinci mīr-ʿalem aḥmed aġa otuz beş

[96] daḫı M: -N

gez aşurıdur[97] (4) menzil-i mezbūr mecmūʿi ol ʿaṣruŋ geziyle biŋ iki (5) yüz yigirmi iki gezdür meẕkūr pehlevānlaruŋ oḳları (6) ḳamış olup ol aḥmed aġanuŋ aġaç oḳınuŋ (7) nişānı pehlevān deve kemālden otuz beş gez aşurı (8) diklendi dėyü merḥūm baḫtiyār-ẕāde ḥasan çelebi (9) risālesinde naḳl ėdüp taḥrīr ėder lākin görmedük (10) baḫtiyāruŋ daḫı ṭaşı yoḳdur yėri daḫı nāmaʿlūmdur (11) ḥālā[98]bunlar ardında olan ṭopṭaşı dėmekle (12) maʿrūf ṭaşı olup iskender atup ṣoŋra (13) ġayrı menzilde ṭaş dikmegin öylece ḳalmış bu (14) menzilden ḳiyās olınmaya ẕikr olınan ṭopṭaşı (15) tekyenüŋ içinde olan menzile ayaḳṭaşıdur

24a

(1) **bāb der ẕikr-i menzil-i gün ṭoġrısı** poyraz nām (2) dīger arḳurı menzili mezbūruŋ ayaḳṭaşı piyāle paşa[99](3) çeşmesinüŋ ḳıble ṭarafına ve depe başından (4) yüz otuz gez geriyedür yanında bir küçük göl (5) şekli yėr vardur ki ḳırḳ gezdür başṭaşı muṣāḥib (6) muṣṭafā paşa ḥażretlerinüŋ köşkine iki yüz (7) elli gez yaḳın vardur menzili mezbūreden mezbūr[100]uzaḳ (8) menzil yoḳdur ölçüde cümleden ilerüdür dėyü ḥasan (9) çelebi naḳl ėder ẕikr olınan menzilde ibtidā oḳ atan (10) kimesneye ḳazzāz aḥmed dėrler anaṭaşı ḳulaḳsuz yolından (11) elli gezdür yėre berāber mezbūr ḳazzāz aḥmed ʿaṣr-ı ebu'l-fetḥde (12) nişānṭaşın dikmiş ġāyet eyü pehlevān olup (13) pūtayı daḫı geregi gibi atup ṭarafeyni maʿmūr kimesne imiş (14) merḥūm olduḳda ṣuleḥādan biri vāḳıʿasında (15) görmiş ki maġfūrdur ne sebeb ile maġfūr oldıŋız[101] dėyü[102]

24b

(1)suʾālinde niyyet-i ġazā ile fī-sebīli'llāh[103] bir oḳ (2) atmış idüm anuŋla maġfūr oldum dėmiş mā-yuṣārun lehu (3) ẕikr olınan ḳazzāz aḥmed aġaanaṭaşı olup ṭoḳuz (4) yüz ṭoḳsan bir gezdür ve ondan ṣoŋra pehlevān oḳçı (5) sinān yetmiş gez aşurı atup ṭaş diküp (6) ol ṭaş daḫı yėre berāber bir küçük mermerdür mezbūr (7) oḳçı sinān sulṭān meḥmed ḫān üstādlarından olup (8) ebu'l-fetḥ ile muṣāḥabet ėtmişdür ve andan ṣoŋra selefü- (9) -ẕ-ẕikr beŋli ḳaragöz

[97] yėdinci mīr-ʿālem Aḥmed Aġa otuz beş gez aşurıdur M: -N
[98] ḥālā N: ḥāliyā M
[99] Paşa N: -M
[100] mezbūr N: mezbūre M
[101] oldıŋuz N: siz M
[102] dėyü N: -M
[103] iʾllāhi N: -M

altmış gez aşurı atup ṭaşını dikmişdür (10) mezbūruŋ vaṣfı lodosda geçmişdür sulṭān selīm (11) ḫān ḥażretlerine tebrīz seferinden gelürken ama- (12) -siyyede raḥmet-i ḥaḳḳa vāṣıl olmışdur ve andan aşurı (13) pehlevān deve kemāl atup mulāḥaẓa ėder imiş ki ol yėri (14) aġaç oḳıyla ata anun içün nişān naṣb ėtmemişler (15) ʿömrleri vefā ėtmeyüp ḳalmış andan ṣoŋra ṣolaḳ sinān

25a

(1) ṣubaşı on gez aşurı atup ṭaş dikmek üzere (2) iken seyis maḥmūd gelüp yigirmi gez aşurı atup (3) deve kemāluŋ[104] yėrin atdı ve lākin sinān ṣubaşı (4) dan gėrü idi ve sinān ṣubaşı daḫı dikmemiş idi (5) mezbūr seyis maḥmūd bu ṭāʾifesinüŋ ulusı ve naḳībleri (6) şeklinde yeŋiçeri zümresinden olup ve vācibu- (7) -r-riʿāyelerinden idi cümleden recā ėdüp egerçi (8) bir pehlevān bizlerden aşurı atdı ve lakin henüz ṭaş (9) dikmedi bu faḳīr bu ṭarīḳde bu ḳadar zamān sürinüp (10) nā-murādem evvel ben dikeyem ṣoŋra sinān ṣubaşı (11) diksün iltimāsiyle recāsın ḳabūl ėdüp seyis (12) maḥmūd yigirmi gez aşurı diküp baʿdehu sinān ṣubaşı (13) on gez aşurı dikdi bu faṣl merḥūm sulṭān (14) bāyezīd ḫān zamānıdur meẕkūr ṣolaḳ sinān ṣubaşı ġāyet (15) çekici idi bir yayuŋ ḳabżası ki anuŋ destine gire

25b

(1) elbetde ol yayı çekerdi çekmede anı başmış kimesne[105] (2) yoḳ idi beşinci ṭaş anuŋdur ve andan ṣoŋra hevān- (3) -delen ṣolaḳ bālī otuz gez aşurı atup ṭaş dikmişdur (4) merḥūm sulṭān bāyezīd ḫān ḥażretleri ṣolaḳ (5) idi ve ʿādet üzere ṭoġrı börk gėymezdi (6) cümle-i pādşāh öŋinde yüriyen ṣolaḳlardan mümtāz (7) idi ve piyāde-vendlikde şol mertebe idi ki edrene (8) den istanbula bir günde gelmiş idi altıncı ṭaş (9) anundur meẕkūr ṭaşı bir ḳaç kere sürmişdür (10) burusevī üstād ḳalıbçı şems nām kimesne fusūs (11) ʿilminde yektā oḳ atmaḳda naẓīri yoḳ idi[106] ḥattā (12) istanbulda sulṭān selīm ḫān türbesinde (13) muṣannaʿ olan eczā ṣandūḳası anuŋdur muʿtādı (14) imiş ki gāhice istanbula oḳ gönderüp ḳoşı (15) ėtdürmek içün bir gün birin göndermiş idi cumʿa güni

26a

[104] Kemāl M: Kemālʾüŋ N
[105] kimesne N: -M
[106] yoḳ idi N: olmayup M

(1) pehlevānlar[107] cemʿ olup ẕikr olınan menzil üzerine (2) ṭurdılar ḥālā ṭaşı olan maḥalle atup ve ol (3) oḳı ol gün öŋdüle alup ve menzil-i mezbūrda[108] (4) ḳarluḳ altında olan çeşme anuŋ olmaḳ üzeredür (5) saḳāhu'llāhu fī'l-cenneh ve bundan ṣoŋra burusevī (6) pehlevān şücāʿdur ḥālā[109] oldugı yère ṭaş dikince (7) ġavġalar olmışdur ẕikr olınur pehlevān-ı cihān (8) tozḳoparan ile muʿāşır olmaḳ ile kibār ve yaycı (9) vü oḳçı vü baʿżı atıcı ṭāʾifesi ṭarafeyn olup (10) burusevī şücāʿ ṭarafında ḫayli ādemvar idi[110] (11) ḥattā diklü ṭaş ḳurbünde olan cāmiʿ ṣāḥibi (12) ʿalī paşa merḥūm şücāʿ ṭarafında olup ve yeŋiçeri (13) ocaġı pehlevān-ı cihān tozḳoparan ṭarafında idiler (14) bir gün pehlevān şücāʿ ol menzile ṭurup ḳarluġı (15) aşurı dereye bir oḳ ḳaçurup menzili bozdı ẓānnı

26b

(1) ile cümleden aşurı hevā eylediler ġālibā destār (2) daḫı bozdılar ammā bu fennde kāmil olanlar oḳuŋ (3) üzerine varup aşurı olmayup ve yolında (4) daḫı olmayup şaşta oldugı maʿlūmları olmaġın (5) pehlevān gelmezden evvel oḳı çekdiler burada ṭarafeyn (6) söyleşerek azġaşdılar ḥāşılı çekişüp dögişdiler (7) ḥattā müʾeẕẕin zāde[111] gibi üstād oḳçıyı dögdiler bu ḳışşa (8) istanbula ʿaẓīm ḥavādiṯ olup ḫayli ḳīl u ḳāla (9) sebeb oldı bundan aḳdem pehlevān tozḳoparan (10) daḫı ḳabżaya[112] açuḳ bir oḳ atmış idi ṭarafeyn çünki (11) şücāʿ salḳuya şaşta diker tozḳoparan daḫı (12) salḳuya ḳabżaya diker sözleri mütemādī olup (13) āḫir ikisi bir yère gelüp tozḳoparan şücāʿa sen (14) şaştdan geç ben daḫı ḳabżadan geçüp doġrısın (15) ḥaḳ teʿālāden ṭaleb ėdelüm dėyüp ikisi daḫı[113] fāriġ

27a

(1) olup ṣoŋra ṭoġrısıyla egrisin iṯbāt ėtdiler (2) pehlevān şücāʿuŋ yėri ṭoġrıldugı beyān olınur (3) bunuŋ üzerine bir sene mürūr ėdüp[114] pehlevān (4) şücāʿ yėrin ṭoġrıldup hevāndelen ṣolaḳ (5) bālī üzerine elli bir gez aşurı atup ṭaş diküp (6) yėdinci ṭaş oldı andan ṣoŋra zamānı

---

[107] pehlevānlar N: pehlevān M
[108] mezbūrda N: mezbūre M
[109] ḥālā N: ḥāliyā M
[110] var idi N: -M
[111] müʾeẕẕin (Bu sözcük "مؤذن" şeklinde yazılması gerekirken "مؤذين" şeklinde yazılmıştır).
[112] ḳabżaya N: ḳabżana M
[113] daḫı N: -M
[114] mürūr ėdüp N: geçdükden M

maʿlūm (7) degül pehlevān-ı cihān tozḳoparan yėdi adım aşurı (8) atup ṭaş diküp ṣoŋra üç adım daḫı sürüp (9) ḥālā[115] sekizinci başṭaşıdur ḥaḳ teʿālā (10) ikisine daḫı āḫiretde ʿālī menziller eyleye (11) āmīn[116] merḥūm tozḳoparan inebaḫtı ve menūn? seferlerinde[117] (12) evvel ṭaşını diküp ṣoŋra gitmişdür bu ẕikr olınan (13) vaḳit ʿaṣr-ı bāyezīd ḫāndur ḥattā merḥūm tozḳoparan (14) ol ʿaṣrda ḳapudan küçük dāvūd paşa ile (15) donanmaya gidüp resm ėtmiş yeŋiçeriden tīr-endāz

27b

(1) olanlardan on ḳadar ādem baştardaya binüp ḳapudan (2) ile ṭaʿāma otururlar imiş ol sene tozḳoparan (3) cümleye baş dikilüp küffār sefīnesine rāst (4) gelüp ceng içinde kāfirüŋ biri gemiden baştarda (5) ḳıçına atılup altun başlı sancaġı ḳapup giderken (6) pehlevān-ı cihān tozḳoparan kāfiri bir oḳ ile urup (7) ṣuya düşürüp başın kesüp sancaġı alup götürüp (8) ḳapudan paşaya teslīm ėder ve ol on tīr-endāzuŋ (9) bir ḳaçı ol cengde şehīd olmışlardur[118] ḥaḳ teʿālā (10) şefāʿetlerin müyesser eyleye āmīn[119] merḥūm tozḳoparan (11) hüneri muḳābelesinde ol sene māşiyā sefer vėrmekden (12) rākiben ikrām ile sipāh zümresine ilḥāḳ olınmışdur (13) ve merḥūm tozḳoparan menzili atmazdan evvel etmekçi ocaġında (14) olup menzil muḳābelesinde yeŋiçeri olduḳda yeŋiçeri (15) ocaġı pehlevāna söz yoḳdur ammā yolıyla olmadı

28a

(1) dėyü ḫayli söz olmış ve fīhi naẓar evvelki ḳazzāz aḥmed (2) çelebi[120] anaṭaşı yüz ṭoḳsan seksen[121] bir gezdür ikinci (3) oḳçı sinān aşurı yetmiş gezdür üçinci beŋli ḳara (4) göz aşurı altmış gezdür dördinci seyis maḥmūd (5) aşurı yigirmi gezdür beşinci ṣolaḳ sinān ṣubaşı (6) aşurı on gezdür altıncı hevāndelen ṣolaḳ (7) bālī aşurı otuz gezdür yėdinci burusevī şücāʿ (8) aşurı elli bir gezdür sekizinci pehlevān-ı cihān tozḳoparan (9) aşurı on gezdür camʿen evvel ʿaṣr geziyle menzil-i mezbūr (10) biŋ iki yüz ḳırḳ iki gezdür sekiz ḳıṭʿa sengdür (11) bāb-ı

[115] ḥālā N: ḥāliyā M
[116] āmīn N: -M
[117] seferinde M: seferlerinde N
[118] olmışlardur N: olmışlar M
[119] āmīn N: -M
[120] çelebi N: -M
[121] seksen N: toḳsan M

yıldız menzilüŋ aḥvāli beyān olınur menzil-i (12) mezbūruŋ ayaḳṭaşı lodos menzilinde olan şīrmerdüŋ (13) delükli ḳaya nām ṭaşıdur ve biri de tekye öŋinde olan (14) ḳalın mermer ki ibtidā oḳ meydānında dikilen ayaḳ- (15) -ṭaşı oldur mermer-i mezbūri kim[122] vaż‘ ėtdügi

28b

(1) ma‘lūm degüldür lodos menziline ayaḳṭaşıdur (2) dėmiş idük i‘tibāren aŋa daḫı bir destār gösterirler (3) anaṭaşı sālifü’ẕ-ẕikr[123] lodos menzilinde delükli (4) ḳaya ṣāḥibi şīrmerddür ki yıldız menzilinde daḫı (5) anaṭaşı olup biŋ elli gezdür andan ṣoŋra (6) ser-çeşme-i ḫaṭṭāṭān ve pīr-i pīş-ḳadem-ı rāmīyān ḥamdullāh (7) el-ma‘rūf bi-ibni’ş-şeyḫ ḥażretleri şīrmerd üzerine (8) aġaç oḳ ile yigirmi üç gez aşurıdur[124] şeyḫi (9) mezbūr atıcılaruŋ[125] re’īs ve şeyḫi olup ve cümlenüŋ üstādı (10) ve tozḳoparanuŋ keẕālike merḥūm sulṭān bāyezīde toz (11) ḳoparanı götürüp yay çekdüginde tozın ḳoparup (12) sulṭān bāyezīd merḥūm bu ādem tozḳoparan ancaḳ (13) buyurmalarıyla nāmı tozḳoparan olmışdur şeyḫ-i (14) merḥūm daḫı sa‘yle cihān pehlevānı olup ve hem (15) ġāyet eyü oḳ yapardı[126] ve ḫaṭṭları ise yāḳūtdan ilerü[127]

29a

(1) i‘lā olduġı ma‘lūm ‘ālimdür fī-zamānınā kelām ‘izzeti (2) biŋ altundan ziyādeye bey‘ olınur sāliḥātdan (3) vālidesi[128] olup abdestsüz meme vėrmemişlerdür (4) merḥūm sulṭān bāyezīd devātın ṭutup yazu (5) yazup kendüye birāder dėyü ikrām buyurup ve (6) vālidesine[129] selām gönderüp du‘ā istimdād (7) buyururlar imişve merḥūm şeyḫ ḥażretleri buyururlar (8) imiş ki yazu yazmaḳla oḳ atmaḳ güyā bir ferāce (9) gėymek gibidür yazu yazmaḳda ferāceyi tamām gėydüm (10) ve oḳ atmaḳda ferācenüŋ etegine yapışabildüm (11) ma‘-hāẕā cümle-i atcılaruŋ üstādı idi oḳ atmaḳ (12) ve tīr-endāzlıḳ ne kelime ėdügi fehm olına ve şeyḫ-i (13) merḥūm ġāyet senāver imişler menḳūldur ki üsküdārdan (14) kendüyi ṣuya atup üzerek ve yazu yazaraḳ (15) sarāy burnına gelüp merḥūm sulṭān bāyezīde [bāyezīdle]

---

[122] kim N: -M
[123] sālifü’ẕ-ẕikr N: selefü’ẕ-ẕikr M.
[124] aşurıdur N: aşurı M
[125] arıcılaruŋ N: atıcılara M
[126] yapardı N: yaparlardı M
[127] İlerü M: i‘lā N
[128] vālideleri M: vālidesi N
[129] vālidesine M: vālidelerine

29b

(1) bulışmışlardur ādemden birü bunuŋ miṣli sebḳat (2) ėtmemişdür kendüleri amāsiyyelidür bir mevlevī (3) şeyḫinüŋ oġullarıdur[130] sulṭān bāyezīd merḥūm (4) amāsiyyede şehzāde iken muṣāḥibleri olup (5) salṭanatlarında yine muṣāḥibleri idi merḥūm (6) sultān selīm ḫān ḥaleb altında mercidābıḳda merḥūm (7) sulṭān-ı ġavurīyi bozduġı gün merḥūm olup (8) üsküdārda defn olınmışdur ḥaḳ teʿālā rūḥ-ı pākin (9) münevver eyleyüp dīdār-ı ilāhī ile mütecelli olalar āmīn[131](10) andan ṣoŋra gürz sinān ṣubaşı yigirmi iki gez (11) aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra beŋli (12) ḳaragöz otuz beş gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (13) andan ṣoŋra sinān ṣubaşı otuz gez aşurı (14) atup ṭaş dikmişdür andan soŋra pehlevān deve (15) kemāl on gez aşurı atup gāh deve kemāl sinān

30a

(1) ṣubaşıyı geçüp ve gāh sinān ṣubaşı deve kemāli (2) geçüp birḳaç defʿa ṭaşların sürmişlerdür (3) āḫir deve kemāl ilerüde ḳalup sinān ṣubaşı (4) ḫāricde ḳalmışdur mezbūr sinān ṣubaşı ṣāḥib-i (5) risāle ḥasan çelebinüŋ pederi usta baḫtiyār (6) oḳıyla atmışlardur andan ṣoŋra sālifü'ẕ-ẕikr[132] hevān- (7) -delen ṣolaḳ bālī deve kemālden on beş gez aşurı (8) atup ṭaş dikmişdür merḥūm hevāndelen ṣolaḳ (9) bālīnüŋ menzili ne vechle dikildi beyān olınur (10) ḳulaġuz oḳıyla atmışdur merḥūm baḫtıyar oḳıyla (11) çoḳ kimesneler bermurād olmışdur ḥattā pehlevān (12) deve kemālüŋ edrenede olan müntehā menzili usta (13) baḫtiyār oḳıyla atılmışdur bir gün usta baḫtiyār (14) hevāndelen ṣolaḳ bālīye bir yunulmamış üsti (15) ḳabuḳlı bir ḳamış oḳ vėrüp şol bir oḳı ḳandīlüŋe

30b

(1) ḳulaġuz ile at inşāʾallāhu teʿālā menzilinde (2) daḫı ber-murād olasın dėyü nefes eyleyüp evvel (3) daḫı alup ḳandīline ḳomış idi menzil-i mezbūre (4) cümle ile yolıyla ve erkānıyla ṭurup hevā ġāyet (5) şedīd eser imiş herkes oḳların atdılar nevbet (6) hevāndelene geldükde meẕkūr oḳı[133] ḳulaġuza (7) ḳoşup atup hevācılaruŋ başlarından aşurı (8) ḳonup kimesne

[130] oġullarıdur N: oġlıdur M
[131] olalar āmīn N: olalar M
[132] sālifü'ẕ-ẕikr N: selefü'ẕ-ẕikr M
[133] oḳı N: -M

görmemiş eṭrāfı tecessüs eyleyüp (9) bir kimesne daḫı oḳ atmaġa şürūʿ ėdicek mezbūr (10) oḳı bulurlar bir daḫı hevāndelen atup deve (11) kemāle bedel oḳı gelüp ḳonup ol menzilden aşurı (12) oḳı devirür iken buŋa hevā eyleyüp deve kemālden (13) aşurı olan ḳulaġuz atılan oḳı çeküp (14) bir daḫı atsun dėyü buŋa gönderdiler bu oḳ menzili (15) bozdı ve lākin ḳondurılmadı dėdiler oḳ varmazdan

31a

(1) muḳaddem atış tamām olup geldiler bu oḳı ḫaṭā ėdüp (2) belki ata mulāḥāẓasıyla çekildi idi ve bu oḳı (3) çeken meydānuŋ ġāyet ulularından ėden adına bekār (4) sinān dėrler idi hevāndelen ol gün cümleyi (5) başdı nėçe başdı menzili bozdı zīrā deve (6) kemāle bir oḳı bedel ve bir oḳı daḫı yaḳın ve biri ḫōd (7) aşurı idi ġavġa buŋa idi herkes ol oḳ (8) çekilmese biri yaḳın ve biri daḫı bedel olmaḳ ile ilerüde (9) olan ḳulaġuz ṣābitdür ve maḥall-i şibh olmayup (10) ve ol oḳ düşen yėrde kimesne yoḳ olsa da mümkin (11) degül vücūhla atılması ẓāhirdür dėyü ṭarafeyn olup (12) ʿaẓīm ḳīl u ḳāl olmışdur altı ay mürūrinden (13) şoŋra merḥūm sulṭān bāyezīdüŋ üstādı usta (14) bāyezīdüŋ oġlı ʿacemden gelüp pādşāha pādşāhāne hediyyeler[134] (15) ile buluşup oḳ meydānına daʿvet ve żıyāfet

31b

(1) fermān olup bu aḥvāli hevāndelen ṣolaḳ bālī (2) bāyezīde oġlına söyleyüp daʿvāsın diŋleyüp (3) vuḳūʿı üzere şehādet eylediler ḳabūl ve ḥükm eyleyüp (4) ṭaşı içün ʿaẓīm żıyāfet eyleyüp ṭaş[135] (5) dikdiler ẓikr olınan ṣolaḳ bālī meydānuŋ ġāyet güzīdelerinden (6) olup bir müsāfir gelse anuŋ ḥużūrına gelüp (7) bir mükerrem ādem idi ve ʿömrin tecerrüd ile geçirüp (8) ḳuşaġına ṭolu idi merḥūm sulṭān selīm ḫān (9) ile mışra giderken şām-ı şerīfde merḥūm olup (10) şeyḫ muḥyi'd-dīn-i ʿarabī ḥażretlerinüŋ merḳad-ı şerīflerine[136] (11) ḳarīb yėrde defn olınup şeyḫ ḥażretleriyle ḥaşr (12) olalar ve andan ṣoŋra burusevī şücāʿ yėdi (13) gez aşurı

[134] hediyyeler N: hedāyālar M. "Hediyyeler" sözcüğünü kullanmak daha mantıklıdır. Çünkü "hedayā" sözcüğü Arapça'da hediyeler anlamında olup çoğulluk ifade eder.
[135] ṭaş N: -M
[136] şerīflerine M: münevverlerine N

atup ṭaş dikmişdür meẕkūr buruse- (14) -vī şücāʿ dan rivāyet olınur ki bir gün ben (15) yıldız menzilini atarum eger atmaz isem bir daḫı elime

32a

(1) oḳ yay almayam dėyüp yaycısı pehlevān neden (2) ḥükm eyledüŋ dėdükde ben bu gėce vāḳıʿ amda gördüm (3) anuŋ içün söyledüm dėyüp meydāna varup şehādete (4) lāyıḳ olan kimesneler ile şurūṭıyla ṭurup (5) baʿ de'ṣ-ṣalāt el ḳabżaya urup tozḳoparan ile (6) atmaġa başlayup tozḳoparan bir oḳ atdı beŋli (7) ḳaragözden aşurı ḳonup hevācılar ḳāʿ idesi (8) üzere beş dülbend eylediler ṣoŋra pehlevān şücāʿ (9) atup aŋa daḫı hevā eylediler yine tozḳoparan atup (10) aşurı hevā ėtdiler nevbet pehlevān şücāʿ a gelince (11) geregi gibi ṣalāt u selām ve ḳalbin[137] ḥaḳ teʿ ālādan ġayrısı (12) ile ḫālī oḳın çeküp yumruġa alup andan iç (13) ḳabżaya kürsīye götürüp żāyıʿ pehlevānı ile şaṣta (14) küşād vėrüp oḳı atup der ʿ aḳab yayın yaṣdı (15) ve ḳabżasın öpüp başına ḳodı hevācılar yā allāh

32b

(1) ṣadāsından ṣoŋra ėşidüp[138] diŋlemede (2) beri ṭarafda olan pehlevānlar suʾ āl eylediler[139] pehlevān (3) nėçün yayın yaṣduŋ dėdüklerinde himmetlerinüz[140] ile maḳṣūd ḥāṣıl (4) oldı cevābın vėrüp gördiler ki hevācılar (5) segirdüphevālardan ṣoŋra destār bozdılar menzil (6) bozıldığı maʿ lūm olduḳda tozḳoparan ġażabdan (7) ḳalḳup oḳ atmaġa başlayup üstādlar pehlevān (8) ḳāʿ ideye muḫālifdür dėye gördiler diŋlemeyüp bir oḳ (9) atup ol daḫı menzili bozdı ve lākin şücāʿ uŋ oḳı (10) tozḳoparandan bir yay boy aşurı olmaġla ṭaş (11) diküp sekizinci ṭaş taʿ bīri ile başṭaşdur (12) pehlevān-ı cihān tozḳoparandan rivāyet ėderler ki burusavī (13) şücāʿ uŋ oḳına bir yay boyı yaḳın atmış iken on (14) sene saʿ y eyledüm ḥālā[141] ṭaşum maḥallini atabildüm (15) mezbūr şücāʿ cebeci başı usta ibrāhīm yayıyla

33a

[137] ḳalbın N: ḳalbuŋ M
[138] ṣadāsın ėşidüp: N ḳulaḳ urup M
[139] eylediler N: ėtdiler M
[140] himmetleriŋüz N: himmetiŋüz M
[141] ḥālā N: ḥāliyā M

(1) atmışdur evvel küçük mermere iʿtibāren aṣıl anaṭaşı (2) şīrmerd olup biŋ elli gezdür ikinci ḫaṭṭāṭ (3) şeyḫ merḥūm aġaç oḳıyla aşurı yigirmi üç (4) gezdür üçinci gürz sinān yigirmi iki gez aşurıdur (5) dördinci beŋli ḳaragöz otuz beş gez aşurıdur (6) beşinci sinān ṣubaşı otuz gez aşurıdur altıncı (7) pehlevān deve kemāl on sekiz[142] gez aşurıdur yėdinci hevān- (8) -delen ṣolaḳ bālī on beş gez aşurıdur sekizinci (9) burusevī pehlevān şücāʿ yėdi gez aşurıdur cemʿan ol (10) ʿaṣruŋ geziyle biŋ iki yüz gezdür seng-i ḳıṭʿa (11) sekizdür[143] bundan ṣoŋra menzili mezbūrde pehlevan toz (12) ḳoparan nėçe tozlar ḳoparup ne ġavġalar ile bir ḳavlde (13) oḳı atduġından üç sene ṣoŋra ṭaş dikdügin (14) ve başḳa menzil üzere ṣulḥ olduḳları (15) beyān olınur istanbulda yıldız hevāsı az vāḳıʿ

33b

(1) olurken ḥikmet-i ilāhī ol vaḳit ḳırḳ gün ʿale't-tevālī (2) yıldız esüp çünki vaḳtı geldi cümle-i pehlevanlar ile (3) menzil-i mezbūruŋ üzerine varılup hevāda şehādete (4) yarar lā-naẓīr pehlevānlar ve maḫṣūṣ olan hevācıları (5) ḳoyup ḫāricden ādemleri iḫrāc ėtdükden ṣoŋra (6) gezlerin ataraḳ ayaḳ[144] yėrine varılup (7) ṭālib ġayr-ı ṭālib pehlevānlar ḥużūrında şuruṭıyla menzile ṭurup (8) ibtidā tozḳoparan duʿā vü ṣalāt u selām ile naʿleynüŋ (9) iḫrāc ve atmaġa şürūʿ eyleyüp oḳı atup deve (10) kemāl üzerine ḳonup dülbend atdılar sā'irleri (11) daḫı atup yine nevbet tozḳoparana geldükde[145] yaycısı (12) olan içḳoz usta yemīn vėrüp pehlevan (13) bu oḳı şaṣta cānibine at dėyüp ol daḫı şaṣta (14) dutup oḳı yumruġa alup andan kürsīye küşād (15) vėrüp şöyle şevḳiyle[146] ism-i celāli çaġırdıġum meydānı

34a

(1) ṣadāsıyla ṭoldurup hevācılar ve pehlevānlar ḳulaḳ (2) urup oḳ gelüp menzilden otuz altı gez aşurı (3) ḳondı üzerine segirdüp tamām ṭoḳuz dülbendden (4) ṣoŋra destārlar bozılup pehlevān-ı cihān[147] tozḳoparan (5) ve ayaḳ yėrinde olan pehlevānlar varup oḳı ḳāʿidesi (6) üzere tekbīr ile aʿlem olan kimesne çeküp tozḳoparanuŋ (7) eline vėrüp cümle ile

[142] on sekiz M: otuz N
[143] sekizdür N: sekiz M
[144] ayaḳ M: ayraḳ N
[145] geldükde N: geldi M
[146] şevḳiyle N: şevḳle M
[147] pehlevān-ı cihān N: pehlevān M

merḥabālaşup[148] merāsim-i pehlevānlıġı (8) yėrine götürdi müʾeẕẕin zāde usta zih-gīrci (9) sinān oḳıyla ve içḳoz usta aḥmed yayıyla atmışlardur (10) ammā ki biraz şaşt ṭarafına olmaḳ ile ḳāʿideye muḫālifdür (11) dėyü ṭaş dikmege ḫaşmı ve sāʾir-i ehli[149] olanlar rıżā vėrmeyüp (12) merḥūm sulṭān bāyezīd ḫāna[150] ʿarż olınduḳda (13) dikilmesün murād buyurup ḥattā menḳūldur ki iki ḳā- (14) -żī-ʿasker üzerine varup fayṣal vėremeyüp (15) bir rivāyetde üç sene dikilmeyüp āḫir selefüʾẕ-ẕikr[151]

34b

(1) ḫaṭṭāṭ şeyḫ-i merḥūm cümlenüŋ üstādı ve pīr-i pīş-ḳademleri (2) olup sulṭān bāyezīd merḥūmuŋ daḫı muṣāḥibi (3) olmaġla şeyḫ ḥażretlerine bu aḥvāli saŋa ḥavāle (4) eyledük bir üslūb-i ḥekīm kimesne rencīdeḫāṭır (5) olmamaḳ üzere bu ṭaşuŋ dikilmesini sizden[152] (6) bilürem dėyü fermān hümāyūn buyurmalarıyla cümle-i pehlevānlar (7) oḳ meydānına cemʿ olup şeyḫ-i merḥūm ḥażretleri (8) cümleye rūy-ı dilden ṣoŋra saʿādetlü pādşāhumuzuŋ (9) murād-ı şerīfleri bu ṭaşuŋ dikilmesidür sizler (10) ne dėrsiz cümlesi cevāb vėrdiler ki pādşāhlar (11) kimesneye ẓulm eylemezler her umūrı ehline ve ehl-i ḫibresine (12) ḥavāle buyurup cümlemüzüŋ pīri ve şeyḫi ve ehl-i (13) ḫibresiz biz cümlemüz size rāżıyuz nėçe murād (14) ėderseŋüz maḳbūlimüdür dėyü[153] cevāb vėrilüp şeyḫ (15) ḥażretleri bir üslūb-i ḥikmet nuṭḳa gelüp

35a

(1) pehlevānlar tozḳoparan ḳarındaşumuzuŋ miṯli olmaz bir oḳ (2) atmış emegi żāyiʿ olmaḳ revā degüldür tozḳoparanuŋ (3) oḳı başḳa menzil olmaḳ üzere farż ėdelüm (4) ve pehlevān şücāʿ ẕikr olınan menzile başṭaş (5) olup ol daḫı başḳa menzil olmaḳ üzere farż (6) ėdelüm bunuŋ üzerine fātiḥa oḳıyup bu ṭaşı (7) dikelüm dėdükde cümlesi rāżī olup başḳa menzil (8) olmaḳ üzere şāhidleri diŋlenüp żiyāfetler olınup (9) tozḳoparanuŋ ṭaşı dikildi burusevī şücāʿuŋ (10) menzili üzerine kim aşurı atarsa ṭaş dikmek[154] (11) üzere ḳarār vėrildi hele bizüm

[148] merḥabālaşup N: merḥabā ėdüp M
[149] ehl N: ehli M
[150] Bāyezīd Ḫān'a N: Bāyezīd Ḫān M
[151] sālifüẕ-ẕikr demek selefüẕ-ẕikr demekten daha doğrudur.
[152] sizden N: senden M
[153] dėyü N: dėyüp M
[154] dikmek N: dikilmek M

bildigimüz bu dünyāda (12) bu menzillerüŋ ikisi de atılmaz ilā inḳırāżu'd-devrān (13) menzil-i tozḳoparan ol ʿaṣruŋ geziyle biŋ iki yüz (14) otuz altı gezdür menzil-i mezbūr poyraz menzilinden (15) ʿadedde dūn olmaḳ üzere ḥasan çelebi risālesinde

35b

(1) tahrīr eylemişdür bu faḳīr-i pür-taḳṣīr[155] ölçdüm ölçüde (2) berāber bunuŋ deresi berü yoḳuşı daḫı olmaġla bu (3) menzil-i poyrazdan ʿālī olduġından nizāʿ yoḳdur (4) bāb-ı çizmeci menzili nām-ı dīger çullı dėmekle maʿrūf (5) olup ayaḳṭaşı caʿfer aġa menziliyle ʿalī bālī (6) menzili arasında bir mermerdür[156] başṭaşı pūta (7) deresinüŋ ġarb ṭarafında olup poyraz ile atılmışdur (8) müntehā menzildür ẕikr olınan menāzilden ṣoŋra maʿdūddür (9) evvelkisi yaycı başı[157] dāvūd anaṭaşı olup biŋ (10) seksen gezdür ṣoŋra çizmeci dāvūd on gez (11) aşurı atup ṭaş dikmişdür ḫāricdür andan (12) ṣoŋra fāriġen muṣṭafā yėdi gez aşurı atup (13) ṭaş dikmişdür mezbūr[158] ḳarġa muṣṭafā ġāyet (14) lāġar olup ḳolların açduḳda ṣoyulmış ḳoyun (15) pāçesi kemügine beŋzer iken ġāh olurmış ki cümle

36a

(1) pehlevānları çullar imiş andan ṣoŋra börekçi meḥmed on (2) gez aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra (3) bozdoġancı muṣṭafa çelebi otuz gez aşurı atup (4) ṭaş dikmişdür mezbūr deve kemālüŋ oġlıdur (5) andan ṣoŋra vezīr ʿalī paşa ḳullarından pehlevān (6) lenduhā caʿfer beş gez aşurı atup ṭaş (7) dikmişdür andan ṣoŋra aḥmed paşa ḳullarından (8) pehlevān çullı ferruḫ otuz gez aşurı atup (9) ṭaş diküp ḫālā reʾīs-i menzildür ẕikr olınan (10) menzil ẕikri sebḳ ėden üç menzilden aşaġı budur (11) yıldızda ve poyrazda deve kemāl ḳadar vardur (12) evvelki yaycı dāvūd anaṭaşı olup biŋ seksen (13) gezdür ikinci çizmeci dāvūd aşurı on gezdür (14) üçinci ʿarab zāde aşurı yėdi gezdür dördinci (15) ḳarġa muṣṭafā aşurı yėdi gezdür beşinci börekçi

36b

[155] pür taḳṣīr N: -M
[156] mermerdür N: mermer M
[157] yaycıbaşı M: yaycı N
[158] yėdi gez aşurı atup ṭaş dikmişdür N: -M

(1) meḥmed aşurı on gezdür altıncı bozdoġancı muṣṭafā (2) çelebi aşurı otuz gezdür yėdinci pehlevān lenduhā (3) caʿfer aşurı beş gezdür sekizinci pehlevān çullu (4) ferruḥ aşurı otuz gezdür menzil-i mezbūr cemʿan ol (5) ʿaşruŋ geziyle biŋ yüz seksen gezdür ve mezkūr pehlevān (6) lenduhā caʿfer ile pehlevān çullı ferruḥ aġaç (7) pīş-rev ile atup sāʾirleri ḳamış ile atmışdur (8) seng ʿaded sekizdür[159] bāb menzil-i āḫī nām-ı dīger parpol (9) dėmekle maʿrūf olup ayaḳ yėri (9) kāġad ḫāne ṭarafında (10) çaḳılludepede ʿalī bālī ile naḳḳāş menzili beyninde vāḳıʿ (11) olup anaṭaşı aġalar menzilinüŋ altında bir beyāżca (12) yėre berāber küçük mermerdür poyraz hevāsıyla atılup (13) evvel ṭaşı diken ādeme āḫī dėrlerdi bu meydānuŋ (14) ḳudemāsından olup ḳatl olınmışdur ibtidā bu meydāna (15) mezbūr āḫī defn olınup ṣoŋra yaycı ṭāʾifesi

37a

(1) ḳırḳ biŋ meyyit ḫilāfı şarṭ vāḳıf beyʿ ü defn ėtdür (2) mişlerdür Ṣuç ḫilāfı şarṭ vāḳıf beyʿ ve defn ėdicilerüŋdür[160](3) zamānumuzda menʿ olınmışdur mezbūr āḫīnüŋ (4) ṭaşı ve nāmı kim olup tekrār iḥyā olınduḳda ibtidā (5) ṭaş dikene ṭop iskender dėrler ki ṭopṭaşın (6) ol atup ṣoŋra buraya menzil dikmek ile ḳalmışdur (7) şimdi ṭopṭaşı tekye ayaḳ yėridür ẕikr olınan (8) ṭop iskender anaṭaşı olup ṭoḳuz yüz elli (9) gezdür andan ṣoŋra yeŋiçeri zümresinden ḳara muṣṭafā (10) nām pehlevān ṭop iskenderden yüz gez aşurı (11) atup ṭaş dikmişdür mezbūr ḳara muṣṭafā sulṭān (12) selīm ḫān ḥażretlerinüŋ avcı başısı olup[161] kemāh (13) ḳalʿasın feṭḥ ėtdükde ibtidā ḳalʿaya çıḳduġı (14) ecilden ḳırḳ beş biŋ aḳça zeʿāmeti iḥsāndan olınmışdur (15) ve mezbūr ḳara muṣṭafānuŋ bir hüneri daḫı bir yay ne ḳadar pek

37b

(1) olsa ʿādetçe iki başın eline alup ve iki (2) diziyle ḳurup ṣaġ elinüŋ[162] başbarmaġınuŋ biriyle[163] kirişinṭaḳup (3) ḳurardı[164] ol vechle yay ḳurmaġı ʿömren görmedüm dėyü (4) ḥasan çelebi risālesinde taḥrīr ėder ve bundan ṣoŋra (5) ʿacemī şīrmerd oġlı bālī çelebi sancaḳ begi yigirmi gez aşurı (6) atup ṭaş dikmişdür ve andan ṣoŋra ẕikri sebḳ (7) ėden ḳarġa muṣṭafā iki

[159] sekizdür N: sekiz M
[160] defn ėdiciler M: defn ėden ceyşlerindür N
[161] olup M: idi N
[162] ṣaġ elinüŋ M: -N
[163] başbarmaġıyla M: başbarmaġunuŋ biriyle N
[164] ḳurardı N: ḳurdı M

gez aşurı atup ṭaş (8) dikmişdür andan ṣoŋra kemānger sinobī ḥācı muṣṭafā (9) beş gez aşurı atup ṭaş dikmişdir andan ṣoŋra (10) silāḥdār isḥāḳ beg on beş gez aşurı atup (11) ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra kemānger ʿarab zāde (12) otuz iki gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (13) andan ṣoŋra ḥaydar beg on gez aşurı atup (14) ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra mīr-ʿalem aḥmed aġa (15) ibtidā ḥarem-i hümāyūndan çıḳduḳda menzil-i mezbūrı

38a

(1) atup ʿaẓīm żiyāfetler[165] ile ṭaşını diküp lodos (2) menzilin[166]atduġında daḫı aşurı atmışken sürmeyüp (3) belki lodos menzili biter dėyü çıḳarup atmışlar (4) vāḳıʿen biter andan ṣoŋra ʿulemādan parpol nām ḥüseyin (5) efendi nām[167] bir fāżıl kimesne on ṭoḳuz gez aşurı (6) atup ṭaş dikmişdür[168] ve ḥālā ser-firāz menzildür (7) evvel ṭop iskender olup ṭoḳuz yüz (8) elli yėdi gezdür ikinci ḳara muṣṭafā aşurı yüz (9) gezdür üçinci ʿacemī şīrmerd oġlı sancaḳ begi bālī (10) çelebi aşurı yigirmi beş gezdür dördinci ḳarġa (11) muṣṭafā aşurı iki gezdür beşinci sinobī kemānger (12) muṣṭafā aşurı beş gezdür altıncı silāḥdār (13) isḥāḳ beg aşurı on beş gezdür yėdinci kemānger (14) ʿarab zāde aşurı otuz iki gezdür sekizinci (15) pehlevān ḥaydar beg aşurı on gezdür

38b

(1) ṭoḳuzıncı parpol ḥüseyin efendi aşurı[169] on ṭoḳuz (2) gezdür menzil-i mezbūr cemʿan ol ʿaṣruŋ geziyle biŋ yüz (3) altmış beş gezdür[170] olup ḳamış pīş-rev ile atılmışdur seng-i (4) ḳıṭʿa ṭoḳuzdur[171] bāb menzil-i irāncı nām-ı dīger ʿalī (5) bālī ḳapudan menzil-i mezbūruŋ ayaḳṭaşı parpola (6) ḳarīb yėrde ḳalınca ḳışa[172] mermer olup başṭaşı (7) kaġıd ḫāne ṭarafında çaḳılludepede uzun mermer çullu (8) ayaḳṭaşına ḳarībdür menzili mezbūre ibtidā baṭı (9) lodos ile seng-i menzil naṣb ėden merḥūm sulṭān (10) bāyezīdüŋ ʿarabacılarından bölük başısı maḥmūd (11) anaṭaşı olup sekiz yüz yetmiş ṭoḳuz gezdür (12) mezbūr bölük başı ṣoŋra sipāhī

[165] żıyāfetler N: żıyāfet M
[166] menzilin N: menziliŋ M
[167] efendi M: efendi nām N
[168] dikmişdür N: diküp M
[169] aşurı N: -M
[170] gezdür N: gez M
[171] ṭoḳuzdur N: ṭoḳuz M
[172] ḳışa N: ḳışaca M

olup (13) sulṭān süleymān ile rodos ġazāsında (14) bulınup küffāra niyyet-i ġazā oḳ atar iken ḳalʿadan (15) küffār tüfeng ile urup şehid ėtmişlerdür mezbūr

39a

(1) ġāyet yay çeker ḳaṣīrü'l-ḳāme ādem imiş andan (2) ṣoŋra yeŋiçeri ocaġından zaġarcı ḳāsım nām pehlevān (3) gelüp yigirmi gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (4) andan ṣoŋra kemānger ḳosta ḫüseyin gelüp altmış (5) yėdi gez aşurı atup ṭaş dikdükden ṣoŋra ol (6) yėrler ḫayli zamān bāġlar olup ṣoŋra ṭāʾife i (7) atıcıyān daʿvā eyledüklerinde ḳalʿ olmışdur andan (8) ṣoŋra mīrʿalemaḥmed aġa bir gün yay dikemek (9) içün menzili mezbūr üzerine ṭurup aġaç (10) oḳ ile mübālaġa ile aşurı atup ṭaş (11) dikmişdür bu eṣnāda ḳubūrcı ḫüsrev daḫı ẓāhir (12) olup aġaç oḳ ile ḫayli aşurı atup ṭaş (13) dikmişdür andan ṣoŋra sipāh zümresinden (14) naḳḳaş meḥmed çelebi[173] nām pehlevān gelüp aġaç oḳ ile (15) ḳırḳ gez aşurı atup ṭaş dikmişdür andan

39b

(1) ṣoŋra ḳapudan olan merḥūm ve maġfūr saʿādetlü[174] (2) ḳılıç ʿalī paşa çāvūşlarından vārdiyān başı (3) oġlı ʿalī bālī ḳapudan ẓāhir olup merḥūm ferhād (4) paşa ḳolına alup himmet ü iḳdāmıyla seksen (5) gez oḳ ile aşurı atup ḫālā reʾīs-i menzil (6) olup ṭaşı ḫudūdından ʿālī ber bālā-ḳadd dilber (7) yigit gibi ṭurur duraġı cennet-i ʿālī ola evvel (8) maḥmūd bölük başı anaṭaşı olup sekiz yüz (9) yetmiş ṭoḳuz gezdür ikinci zaġarcı ḳāsım paşa[175] aşurı (10) yigirmi gezdür üçinci kemānger ḳosta ḫüseyin aşurı (11) altmış gezdür dördinci naḳḳāş meḥmed çelebi aşurı (12) ḳırḳ gezdür aġaçdur beşinci ʿalī bālī ḳapudan (13) aşurı seksen gezdür aġaçdur cemʿan ol ʿaṣruŋ (14) geziyle biŋ seksen altı gezdür seng-i ḳıṭʿa (15) beşdür[176] bāb-ı tekye içinde olan menzildür yıldız

40a

(1) hevāsıyla atılur[177] ayaḳ yėri delükli ḳaya berisinde olan (2) yėre berāber küçük mermer olup ṭopṭaşı dėmekle (3) maʿrūfdur ḫākīdür aġaç menzillerüŋ aḳdemidür (4) ḫākī yėri[178] birer

[173] çelebi N: -M
[174] ve maġfūr saʿādetlü N: -M
[175] paşa N: paşa M
[176] beşdür N: -M
[177] atılur N: atılup M

ʿilel[179] olmaġla ṣoŋra pīş-rev ve daḫı ḳamış olmışdur (5) mezbūr ḫākī yėrinde ibtidā ḫākī[180] atup seng-i menzil (6) naṣb ėden kimesne usta ibrāhīm şākirdlerinden (7) ḳapu aġası ḳulı üstād kemānger aḥmed nām pehlevān ana (8) ṭaşı olup ṭoḳuz yüz seksen beş gezdür mezbūr (9) anaṭaşı ḥālā[181] meydānda[182] tekye ḳapusına ḳırḳ gez ḳalur (10) mezār içinde olan[183] büyük mermerdür mezbūr kemānger (11) aḥmed tirḥālede daḫı bir menzilüŋ anaṭaşıdur anuŋ (12) ardınca ishāḳ beg daḫı ḫākiyle ḳırḳ gez aşurıdur (13) atup ṭaşı dikmişdür ol ṭaş tekye binā olınduḳda (14) ḥālā[184] köşk altında ḳapuya ḳarīb yėrde dīvār altında (15) ḳalmışdur andan ṣoŋra ʿarab zāde kemānger ibrāhīm

40b

(1) ḥīle edüp ḫākīye pīş-rev ėşleyüp yigirmi (2) gez aşurı atup ṭaş dikmişdür mezbūr ṭaş ḫākī (3) menzilinüŋ ayaḳṭaşı öŋinde ḳabża ṭarafında olan (4) yėre berāber küçük ṭaşdur andan ṣoŋra kemānger (5) ḳosta ḥüseyin sulṭān selīm ḫān ḥażretleri (6) mıṣr seferinde iken ẓāhir olup ol daḫı ḫākī (7) ile otuz beş gez aşurı atup ṭaş diküp (8) baʿde'ż-żiyāfe pīş-reve iẓndür dėnilüp der-ʿaḳab (9) ẓikri sebḳ ėden kemānger ʿarab zāde atup ṭaşın[185] sürüp (10) az ḳaldı ki ḳosta ḥüseyinüŋ ṭaşı muḳābelesinde (11) olan yolda olmaġın żāyiʿ olmışdur mezbūr (12) ḳosta ḥüseyinüŋ yėri otuz yıla ḳarīb muʿaṭṭal (13) ḳalup ṣoŋra defterdār iskender çelebi ḳullarından (14) kemḥācı dīvāne ḳāsım nām bir tevānā yigit ẓāhir olup (15) aġaç pīş-rev ile otuz gez aşurı atup bir ḳaç

41a

(1) defʿa ṭaşını sürmişdür ḥālā[186] ol ṭaş (2) tekye içindedür ṣoŋra süleymān paşa ḳullarından (3) çerkesiyyü'l-aṣl ḥaydar beg ʿacemī ṭosun laḳabıyla mülaḳḳab (4) bir pehlevān gelüp aġaç oḳ ile tekye ṭamınuŋ (5) kiremitleri üzerine atup oḳı pārelenmiş iken ādem (6) çıḳarup oḳuŋ pāresini bulup dīvāne ḳāsımdan (7) yigirmi gez aşurı tekye içine ṭaş diküp mezbūr (8) dīvāne

---

[178] yėri N: -M
[179] birer ʿilel M: -N
[180] yėrinde ibtidā ḫākī N: -M
[181] ḥālā N: ḥāliyā M
[182] meydānda N: meydān M
[183] olan N: -M
[184] ḥālā N: ḥāliyā M
[185] ṭaşın N: ṭasıŋ M
[186] ḥālā N: ḥāliyā M

ḳāsım ḫaṭaʾen bir ādem ḳatl eylemişdür söz (9) söylemege ṭāḳatı olmayup meydān-ı mezbūre iḫtiyārları (10) böyle ḳıruḳ[187] ṭama düşen ḳıruḳ oḳuŋ pesendīde olmasın (11) taʿaccüb ėtdiler ġāliben arḳası gerekdür oḳ (12) ile dikilen ṭaş eyü degüldür pehlevānlıḳ dėnilmez (13) mezbūr ḫaydar beg çoḳ çeküp azdan atar imiş (14) andan ṣoŋra ḫüsrev nām bir pehlevān gelüp ol daḫı (15) aġaç oḳ ile otuz üç gez aşurı atup

41b

(1) ṭaş dikmişdür ol ṭaş ḥālā[188] tekye içindedür (2) andan ṣoŋra pehlevān-ı ʿālem lenduhā caʿfer gelüp ḳamış (3) oḳ ile yigirmi yėdi gez aşurı atup ṭaş dikmişdür[189] (4) ḥālā[190] tekye ardında ser-efrāz menzildür evvel kemānger aḥmed aġa (5) anaṭaşı olup ṭoḳuz yüz seksen beş gezdür (6) ḫākidür ikinci isḥāḳ beg aşurı ḳırḳ gezdür ḫākīdür (7) üçinci ʿarab zāde kemān-ger aşurı yigirmi gezdür ḫākīdür (8) dördinci kemān-ger ḳosta ḥüseyin aşurı otuz beş (9) gezdür ḫākīdür beşinci kemḫāci dīvāne ḳasım aşurı (10) otuz gezdür aġaç pīş-revdür altıncı ḥaydar beg (11) aşurı yigirmi gezdür aġaç pīş-revdür yėdinci ḫüsrev (12) aşurı otuz üç gezdür aġaç pīş-revdür sekizinci (13) pehlevān-ı ʿālem lenduhā caʿfer aşurı yigirmi yėdi gezdür (14) ḳamışdur[191] menzil-i mezbūr cemʿan ol ʿaṣruŋ[192] geziyle biŋ yüz (15) ṭoḳsan gezdür bāb bu menzil ḥaydar

42a

(1) yėri dėmekle maʿrūf olup ḳıble hevāsıyla atılup (2) ayaḳṭaşı müʾezzinler ṣuffesi ḳurbünde olan küçük (3) mermercikdür başṭaşı yahūd mezārı deresiyle parpol'a (4) ḳarīb depe başında menzil-i mezbūruŋ ibtidā vaṣfı (5) ṣāḥib-i risāle ḥasan çelebi merḥūm anaṭaşı (6) olup ṭoḳuz yüz altmış gezdür ḥaḳ teʿālā rūḥ-ı şerīfin[193] (7) şād eyleye āmīn[194] anuŋ ardınca defterdār zāde (8) muṣṭafā çelebi otuz beş gez aşurı atup ṭaş (9) dikmişdür andan ṣoŋra ẕikri sebḳ ėden dīvāne (10) ḳāsım elli gez aşurı atup ṭaş dikmişdür anuŋ (11) ardınca sālifü'ẕ-ẕikr çerkesiyyü'l-aṣl[195]

---

[187] ḳıruḳ N: -M
[188] ḥālā N: ḥāliyā M
[189] dikmişdür N: diküp M
[190] ḥālā N: ḥāliyā M
[191] ḳamışdur N: ḳamış M
[192] ol ʿaṣruŋ M: ol ʿaṣr N
[193] şerifin N: şerifüŋ M
[194] āmin N: -M
[195] çerkeseyü'l-aṣl N: çerāksiyü'l-aṣl M

ʿacemī ṭosun ḥaydar (12) beg gelüp on iki gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (13) andan şoŋra sālifü'ẕ-ẕikr vārdiyān başı oġlı vārdiyān başı zāde[196] ʿalī bālī (14) ḳapudan on beş gez aşurı atup ṭaş[197] dikmişdür (15) andan şoŋra maḳtūl aḥmed paşa ḳullarından pehlevān-ı

42b

(1) ʿālem lenduhā aḳrānı çullı ferruḥ dėmekle maʿrūf kimesne gelüp (2) yigirmi bir gez aşurı atup ol zer ü telden muṭṭalā ṭaş (3) diküp el-ān ve şoŋra daḫı kimesne yaḳın olmamışdur (4) mezbūruŋ üç kendü aḳrānı pehlevānlaruŋ gez yayların (5) üç danesinüŋ birden çekdügi müşbetdür ḥaḳ teʿālā (6) ḳabrini müferraḥu'l-cinān eyleye pehlevān-ı ʿālem lenduhā caʿfer (7) [ve] parpol ḥüseyin efendi menzil-i mezbūrı gėrüde atup (8) ṭaş dikmişdür[198] ġālibā bu menzil aġaç olmaḳ gerekdür evvel (9) tīr-ger ḥācc[199] ḥasan anaṭaşı ṭoḳuz yüz altmış gezdür ikinci (10) muşlī çelebi aşurı otuz beş gezdür üçinci memī çelebi (11) aşurı yetmiş gezdür dördinci dīvāne ḳāsım aşurı elli gezdür (12) beşinci ḥaydar beg aşurı on iki gezdür altıncı (13) ʿalī bālī ḳapudan aşurı on beş gezdür yėdinci çullı (14) ferruḥ aşurı yigirmi bir gezdür menzil-i mezbūr cemʿan ol ʿaşruŋ[200] (15) geziyle biŋ yüz altmış beş gezdür seng-i ḳıṭʿa yėdidür

43a

(1) bāb bu menzil zih-gīrci yėri dėrler nāmı dīger loḳmacı (2) nāmı dīger beş ṭaşlar menzil-i mezbūruŋ anaṭaşı tekye (3) öŋinde olan depenüŋ pūta sepetine ḳarīb yėrde (4) olup ḳıble lodosıyla atılup çūbān deresine (5) ṭoġrıdur ibtidā bu menzili ḳul ṭāʾifesinden taʿlīm (6) ḫāneci zih-gīrci ḳāsım nām pehlevān atup anaṭaşı (7) olup ṭoḳuz yüz on gezdür anuŋ ardınca baḫtiyār- (8) zāde ṣāḥib-i risāle ḥasan çelebi on üç gez (9) aşurı atup ṭaş dikmişdür andan şoŋra yeŋiçeri (10) ṭāʾifesinden oḳçı ḥüseyin nām pehlevān ḳırḳ gez (11) aşurı atup ṭaş dikmeyüp beç ḳalʿasına gidüp (12) anda şehīd olmışdur raḥmet-i ḥaḳḳ'a vāṣıl olduḳdan (13) şoŋra pehlevānlar ṭaşını dikmişlerdür andan şoŋra (14) ḳıbleli zaġarcı ḳāsım gelüp otuz gez aşurı atup (15) ṭaş dikmişdür andan şoŋra şolaḳ ṭāʾifesinden

43b

[196] vārdiyān paşa zāde N: -M
[197] ṭaş N: ṭaşı M
[198] dikmişdür M: dikilmişdür N
[199] ḥacc M: -N
[200] ol ʿaşruŋ M: ol ʿaşr N

(1) loḳmacı ʿalī beg on gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (2) andan ṣoŋra uncı muṣṭafā nām pehlevān otuz gez aşurı (3) atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra sālifü'ẕ- -ẕikr (4) pehlevān-ı ʿālem lenduhā caʿfer ile parpol ḥüseyin efendi (5) ḫayli aşurı atup ṭaş dikmemişlerdür andan ṣoŋra (6) merḥūm fātiḥ-i baġdād sulṭān murād ḫān ḥażretlerinüŋ (7) üstādı ve ol ʿaṣruŋ mümtāz u pīr-i pīş-ḳademi ḥāc (8) süleymān yigirmi gez aşurı atup ṭaş diküp ḥālā[201] şemseddin (9) ser-efrāz menzildür evvel zaġarcı ḳāsım anaṭaşı olup[202] (10) ṭoḳuz yüz on gezdür ikinci tīr-ger ḥasan çelebi aşurı (11) on üç gezdür üçinci tīr-ger ḥüseyin aşurı ḳırḳ gezdür[203] (12) dördinci ḳıbleli zaġarcı ḳāsım aşurı otuz gezdür beşinci (13) loḳmacı ʿalī beg aşurı on gezdür altıncı uncı muṣṭafā aşurı (14) otuz gezdür yėdinci ḥāc süleymān aşurı yigirmi gezdür (15) menzil-i mezbūr cemʿan ʿaṣrımuz geziyle biŋ elli üç gezdür aġaç

44a

(1) pīş-rev ile atılmışdur seng-i ḳıṭʿa yėdidür bāb (2) bu menzile ṭop yėrleri dėrler nāmı dīger ḥasan ṭaşı (3) nāmı dīger yıldız lenduhā caʿfer bunuŋ ayaḳ yėri kāġad- (4) -ḫāne yolında beyāżca küçük mermer ṭaşdur ki parpol (5) menzilinüŋ anaṭaşıdur tekye depesine atılmışdur depe-i (6) mezbūrenüŋ dibine evvel atup seng-i menzil naṣb (7) ėden sālifü'ẕ-ẕikr ṣāhib risāle ḥasan çelebi (8) anaṭaşı olup ṭoḳuz yüz yetmiş gezdür andan (9) ṣoŋra rūm yūsuf dėmekle maʿrūf bir pehlevān gelüp (10) ṭoḳsan gez aşurı atup ṭaş diküp fevt (11) olduḳdan ṣoŋra pehlevānlar ittifāḳıyla ṭaş dikilmişdür (12) ikinci ṭaş anuŋdur merḥūm baʿżı yėrleri atup ṭaş (13) dikmemek muʿtādı imiş şāmda ve ḥalebde ve anġarada (14) ve toḳatda da yėrleri vardur merḥūm sulṭān süleymān (15) belġrad seferine giderken ṣofya menzilini atduḳda

44b

(1) sipāhlıḳ iḥsān olınmışdur andan ṣoŋra ḳuburcı (2) ḫüsrev nām cevān seksen beş gez aşurı atup ṭaş (3) diküp sürmege çoḳ zamān saʿy ü gūşiş (4) ėdüp yanına uġrayamadı ʿömrinde ancaḳ bu oḳcuġazı (5) atmış ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān andan ṣoŋra sālifü- (6) 'ẕ-ẕikr pehlevān-ı ʿālem lenduhā caʿfer[204] yigirmi beş gez aşurı (7) atup begenmeyüp ṭaş

[201] ḥālā N: ḥāliyā M
[202] olup N: -M
[203] ikinci, tir-ger Ḥasan Çelebi aşurı on üç gezdür. Üçinci, tīr-ger Ḥüseyin aşurı ḳırḳ gezdür N: İkinci, tīr-ger Ḥüseyin aşurı ḳırḳ gezdür.
[204] Caʿfer N: -M

dikmemişdür ṣoŋra pehlevānlar ittifāḳ (8) edüp żāyiʿ olmasun dėyü ṭaş dikmişlerdür evvelki tīr (9) ger ḥasan anaṭaşıdur ṭoḳuz yüz yetmiş beş gezdür (10) ikinci rūm yūsuf aşurı ṭoḳsan gezdür üçinci ḳubūrcı (11) ĝüsrev aşurı seksen beş gezdür dördinci pehlevān-ı ʿālem (12) lenduhā caʿfer[205] aşurı yigirmi yėdi gez olup cemʿan (13) ʿaṣrımuz geziyle biŋ yüz seksen gezdür pīş-rev (14) ile atılmışdur sengi ḳıṭʿa dörtdür bāb bu menzil (15) uncı şücāʿ yėri dėrler lodos hevāsıyla atılur

45a

(1) bunuŋ ayaḳṭaşı ḥaydar yėri depesi dibinde olan (2) ĝākī yėrinüŋ öŋinde yėre yaḳın ḳalınca beyāż mermer olup (3) bayaġı ĝākī yėrine anaṭaşı gibi görinür başṭaşı (4) kāġad ĝāne yolına şaṣta aġalar menzilinüŋ öŋindedür (5) menzil-i mezbūrüŋ evvel vāżıʿ meydān iḫtiyārlarından ve şeyĥlerinden (6) uncı şücāʿ nām pehlevāndur anaṭaşı olup ṭoḳuz (7) yüz otuz dört gezdür mezbūr yeŋiçeri zümresinden (8) iken sipāh zümresine atanmışdur andan ṣoŋra yeŋiçeri (9) zümresinden tīr-endāz cerrāḥ zāde meḥmed çelebi nām (10) pehlevān yigirmi gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (11) andan ṣoŋra uncı muṣṭafā altmış gez aşurı atup (12) ṭaş dikmişdür mezbūr çoḳ yay çeker kimesne idi (13) andan ṣoŋra yeŋiçeri zümresinden ḳara ḥasan nām (14) pehlevān yigirmi beş gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (15) andan ṣoŋra ḥarem-i hümāyūn cerrāḥlarından ve ṭāʾife-i

45b

(1) atıcıyānuŋ iĥtiyārlarından ve pīr-i pīş-ḳademlerinden usta (2) ʿalī nām pehlevān aŋa bedelrek atup ṭaş dikmişler (3) faḳīr ol ṭaşı bulmayup pehlevānlar maʿrifetiyle ḳara ḥasan'a (4) bedelrek ḳabża ṭarafına bir ṭaş ḳonmışdur bizden (5) ṣoŋra gelenlere daĥı lāyıḳ olan oldur ki düşen ṭaşları (6) maḥalline vażʿ ėdeler seleflerimüz[206] daĥı öylece ėtmişlerdür (7) ḥaḳ teʿālā rūḥ-ı şerīflerin şād eyleye evvel uncı (8) şücāʿ anaṭaşıdur ṭoḳuz yüz otuz dört gezdür (9) ikinci cerrāḥ zāde meḥmed çelebi aşurı yigirmi gezdür (10) üçinci uncı muṣṭafa aşurı altmış gezdür dördinci (11) ḳara ḥasan aşurı yigirmi beş gezdür beşinci cerrāḥ (12) ʿalī beg bedelidür mezbūr menzil[207] cemʿan ol ʿaṣruŋ geziyle (13) biŋ otuz ṭoḳuz gez olup aġaç pīş-rev ile (14)

[205] Caʿfer N: -M
[206] seleflerümüz N: selefümüz M
[207] mezbūr menzil M: menzil-i mezbūr N

atılmışdur seng-i ḳıṭʿa beşdür bāb bu menzil[208] cerrāḥ (15) yėri dėrler poyraz hevāsıyla atılıur ayaḳṭaşı

46a

(1) tozḳoparanuŋ arḳurı menzili ayaḳṭaşı ile loḳmacı (2) yėrinüŋ mā beyninde başṭaşı sinān paşa cāmiʿi ḳapusında (3) olup yeŋiçeri ocaġından aḥmed efendi bāġçe[209] (4) ḳapusına bedeldür menzil-i mezbūra ibtidā oḳ atup (5) seng-i menzil naṣb ėden kimesneye ṣolaḳ meḥmed beg (6) dėrler anaṭaşı olup sekiz yüz altmış iki gezdür (7) andan ṣoŋra vezīr ferhād paşanuŋ reʾīsi kepenekçi (8) reʾīs dėmekle meşhūr pehlevān gelüp ṭoḳsan altı gez (9) aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra yeŋiçeri (10) zümresinden ṣolaḳ ḥamza gelüp on ṭoḳuz gez (11) aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra ẕikr (12) olınan ṣolaḳ meḥmed beş gez aşurı atup ṭaşıŋ[210] (13) sürmişdür bu ḥesāba kepenekçi anaṭaşı ḳalup (14) andan ṣoŋra defterdār küçük oġlı ʿalī çelebi on (15) ṭoḳuz gez aşurı atup ṭaş dikmişdür andan

46b

(1) ṣoŋra yeŋiçeri ṭāʾifesinden ṣolaḳ ʿisā altı gez (2) aşurı atup ṭaş dikmişdür bundan ṣoŋra sālifü- (3) -’ẕ-ẕikr defterdāruŋ büyük oġlı meḥmed beg ḳırḳ iki gez (4) aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra (5) yine yeŋiçeri zümresinden ṣolaḳ ḳara ḥasan dört (6) gez aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra (7) ẕikr olınan cerrāḥ ʿalī beg dört gez aşurı (8) atup ṭaş dikmişdür biġa begi ʿoṣmān (9) beg yaycı usta meḥmedüŋ yayıyla ve ṣūfī zādenüŋ (10) oḳıyla üç gez aşurı atup ṭaş dikmişdür ḥālā[211] (11) ser-firāz menzildür bunlardan ṣoŋra sālifü’ẕ-ẕikr (12) parpol ḥüseyin efendi ḫayli aşurı atup (13) ṭaş dikmişdür evvelki kepenekçi reʾīs anaṭaşı (14) sekiz yüz altmış iki[212] gezdür ikinci ṣolaḳ ḥamza aşurı (15) on ṭoḳuz gezdür üçinci ṣolaḳ meḥmed aşurı

47a

[208] menzil M: menzile N
[209] bāġçesi N: bāġçe M
[210] ṭaşıŋ
[211] ḥālā N: ḥāliyā M
[212] sekiz yüz altmış iki M: sekiz yüz altmış N

(1) beş gezdür dördinci defterdār zāde ʿalī beg aşurı (2) on ṭoḳuz gezdür beşinci şolaḳ ʿīsā beg aşurı (3) altı gezdür altıncı defterdār zāde meḥmed beg aşurı ḳırḳ (4) iki gezdür yėdinci ḳara ḥasan aşurı dört gezdür sekizinci (5) cerrāḥ ʿalī beg aşurı dört gezdür ṭoḳuzıncı (6) biġa begi ʿoṣmān beg aşurı üç gezdür cemʿan ol (7) ʿaṣruŋ geziyle biŋ elli altı gezdür aġaç oḳ ile (8) atılmışdur seng-i ḳıṭʿa ṭoḳuzdur[213] bāb (9) buŋa ḥelvā yėri dėrler bu menzil-i merḥūm[214] baḫtıyār zāde (10) ṣāḥib-i risāle ḥasan çelebi mīr-ʿalem aḥmed aġa (11) pehlevān-ı cihān tozḳoparan iẕinleriyle açdum ḥaydar (12) yėrinde memī çelebi ile muṣlī çelebi yanında siyāhça küfeki (13) ṭaş ayaḳ yėridür ḳarayel ile ġalaṭa ḳalʿasınuŋ (14) deresine[215] heftede iki kerre atdum sāʾir yėrlerümden (15) bu yėr ziyādedür dėmiş meẕkūr ayaḳṭaşı

47b

(1) bulınmayup ol maḥalle bir küçük mermer vaż olınmışdur (2) bu yėre ḥelvā yėri dėmekle sebeb budur ki ol ʿaṣrda (3) alaca ḥammām ḳurbünde aḳbāḳ dėmekle maʿrūf ʿaraba ile (4) gezer bir semiz ʿarab peydā olup ġāyet laṭīf ḥelvā (5) pişürür imiş ve bir de çaḳıl beresi işler ʿarab (6) var imiş pehlevānlar ḥasan çelebi merḥūma[216]buyuruŋ (7) żiyāfeti ol ʿarabuŋ ḥelvāsı ve çaḳıl pidesi ile (8) żiyāfet eyledüklerinde ol daḫı öyle ėtmegin ol (9) sebebden ḥelvā yėri tesmiye olınmışdur ol iki defʿa (10) atılan yėrlere daḫı nişānṭaşı dikmişler ol ṭaşları[217] (11) bulmaduḳ ġālibā yėri anaṭaşı olmaḳ gerekdür istimāʿ (12) olınur ki ḥācı ismāʿīl menzili yuḳaruya ṭurmışduḳda (13) ḥelvā yėrin ol menzilde olanlar iḫrāc eylemişdür (14) ṣaḥīḥ budur ki ẕikr olınduġı üzere ola bāb (15) bu menzile naḳḳāş menzili dėmekle maʿrūfdur lodos

48a

(1) hevāsıyla atılur merḥūm sulṭān süleymān zamānında (2) vaż olınan menzildür menzil-imezbūruŋ[218] ayaḳṭaşı (3) aġalar menzilinüŋ ḳabżasında olan ṭaşdur kāġad- (4) -ḫāne bayırına ṭoġrı imām ayaḳ yėrinüŋ şaṣta atılmışdur (5) ibtidā bu menzile seng naṣb ėden kimesneye tėmürci ḳulı (6) caʿfer dėrler anaṭaşı olup sekiz yüz seksen (7) bir gezdür andan ṣoŋra

[213] ṭoḳuzdur N: ṭoḳuz M
[214] merḥūm M: -N
[215] deresine M: deresiye N (michigan üniversitesinden alınan nüshada adıl ne'si kullaılmıştır. Nadir eserler kütüphanesinden alınan nüshada ise adıl ne'si yerine "y" kullanılmıştır).
[216] merḥūm M: merḥūme N
[217] ṭaşları N: ṭaşlar M
[218] menzil-i mezbūruŋ N: mezbūruŋ M

sekbānḳulı ʿalī beg nām pehlevān (8) yetmiş beş gez aşurı atup ṭaş dikmişdür mezbūr (9) ġāyet bahādur pehlevān olup ʿacem[219] seferinde şehīd (10) olmışdur andan ṣoŋra taʿlīm ḫāneci başı olan[220] (11) naḳḳāş[221] meḥmed çelebi yigirmi yėdi gez aşurı atup ṭaş (12) dikmişdür menzil-i mezbūrı ṣolaḳ iken atmışdur gerçi (13) ḫurdece ādem idi lākin ḳabaḳ atıcı idi iç ḳabżadan (14) iki parmaḳ içerüden pīş-rev alup miḳdārından ziyāde (15) tīr-endāz pehlevān idi andan ṣoŋra ismi nā-maʿlūm

48b

(1) bir kimesne on beş gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (2) baʿdehu sulṭān murād'a gelince kimesne[222] atmayup merḥūm (3) ḥācı süleymān gelüp altmış gez aşurı atup ṭaş (4) dikdi[223] mezbūr ḥācı süleymān iki defʿa ḥacca varup (5) mışrda müntehā ḳamış menzilin[224] aġaç oḳ ile bozmışdur (6) ve tīr-endāz pehlevāndur merḥūm sulṭān murād'a üstād (7) olup menzil dikdükde kūdek gėydürüp meydānuŋ (8) pīr-i pīş-ḳademi idi birḳaç müntehā menzilleri daḫı vardur (9) mezbūrdan ṣoŋra kendü ʿayarında kimesne gelmemişdür ḥattā (10) yay sāzında miṣli gelmeyenlerdendür bundan ṣoŋra taʿlīm (11) ḫāneci başı küçük ʿalī aşurı atup bir miḳdār şaṣta (12) olmaġla ḥācı süleymān rıżā vėrmeyüp üzerime ṭoġrı (13) at ve illā muʿvecc menzil istemem dėyüp sefere gitmekle ḳaldı (14) mezbūr taʿlīm ḫāneci başı göli kisrā nevāḥīsinden (15) ẕileġūş? nām ḳaryeden olup ḳarye-i mezbūrede düz

49a

(1) yėrde lodos hevāsıyla biŋ gezden ziyāde atup (2) ṭaş dikmişdür[225] ġāyet tīr-endāz ādem olup seferlerde (3) oḳ ile ġazāsı meşhūrdür evvelki tėmürci ḳulı caʿfer (4) anaṭaşı sekiz yüz seksen bir gezdür ikinci sekbān- (5) -ḳulı ʿalī beg aşurı yetmiş beş gezdür üçinci naḳḳāş (6) meḥmed aşurı yigirmi yėdi gezdür dördinci aşurı (7) on beş gezdür beşinci ḥācı süleymān aşurı altmış (8) gezdür cemʿan ʿaṣrımuz geziyle biŋ elli beş gezdür seng (9) ʿaded beşdür aġaç ile atılmışdur bāb bu menzil merḥūm (10) sulṭān süleymān ve selīm ḫān zamānlarından bir oḳ

---

[219] ʿacem M: ḳızılbaş N
[220] olan N: -M
[221] naḳḳāş N: Naḳḳāşī
[222] kimesne N: kimse M
[223] merḥūm Ḥācı Süleymān gelüp altmış gez aşurı atup ṭaş dikdi N: -M
[224] menzilin N: menziliŋ M
[225] dikmişdür N: dikmişlerdür M

(11) atup her seferlerde bulınan ġuzāt-ı islāmuŋ çalışduġı (12) yėrdür ḥālā[226] ḥācı süleymānuŋ yıldız yėri dėmekle maʿrūf (13) ayaḳṭaşı merḥūm mīr-ʿalem aḥmed aġadan yuḳaruca (14) yėrde olup başṭaşı pūta deresinden eski (15) ḳarluḳdan beri tekye köşkine taḫmīnen üç yüz gez ḳadar

49b

(1) yaḳın baş ṭaşıdur yıldız menzilidür ẕikr olınan (2) menzilde ibtidā ṭaş diken yeŋiçeri ocaġından berber(3) murād nām pehlevān olup yeŋiçeri aġasınuŋ berber[227] başısı (4) idi ehl-i ʿilm ve ehl-i ḳurʾān kimesne idi yanıḳ seferinden (5) gelürken merḥūm olmışdur raḥmetu'llāhi ʿaleyhi anaṭaşı (6) biŋ üç gezdür biri daḫı reʾīs ṭāʾifesinden ferīdūn (7) nām kimesne on gez aşurı atup ṭaş dikdi (8) biri daḫı çāvūş zāde dėmekle maʿrūf meḥmed çelebi nām (9) şāʿir ü secīʿ kimesne olup yigirmi gez aşurı atup (10) ṭaş dikdükden ṣoŋra sancaḳ begi olmışdur ammā ki (11) dördinci ṭaşa bedel sürmişdür andan ṣoŋra (12) cebeci deli ḥasan nām kimesne otuz gez aşurı (13) atup ṭaş dikdi laṭīfe-gūy kimesne kemānı çekerken (14) elleri ditrerdi görenler bekrī ẓann ėderlerdi maʿ- (15) -hāẕā içmezdi[228] budin seferlerinde çoḳ bulınup

50a

(1) orada cebeciler ketḫüdāsı olup çoḳ ġazā etmişdür (2) peşte ovasında birḳaç menzili vardur ṣoŋra (3) budin muḥāṣarasında peşte ḳalʿasında esīr olup (4) pehlevān[229] ʿalī ṣubaşı ve ġayrılar aḳça cemʿ ėdüp[230] (5) ḫalāṣ eylediler bundan ṣoŋra sulṭān süleymān (6) zamānından berü meydānda ve seferlerde ḫidmeti sebḳ (7) ėden yaḥyā aġa aşurı beş gez atup ṭaş dikdi (8) mezbūr yaḥyā aġa[231] baḥṣden ḫāric üstād cündī fāris- (9) -'ül ḫayl idi ki naẓīri yoḳdur selefde geçen aḥmed (10) ve lenduhā aḳrānı ādem ejderhāsı olup her bir ḳolı (11) şāḫı çenara beŋzerdi parpol zamānında ḳolıŋ (12) yaydan aġrıdup çoḳlıḳ pīş-rev ve atmaz olmış idi (13) ʿacem seferinde ġazālar eyleyüp iki sene zenberekçi başı (14) olup pulya ḳalʿası fetḥinde bulınup merḥūm sinān (15) paşa zaġarcı başılıḳ vėrüp ol seferden dönüp

---

[226] ḥālā N: ḥāliyā M
[227] murād nām pehlevān olup yeŋiçeri aġasınuŋ berber başısı N: berber başısı M
[228] görmezdi M: içmezdi N
[229] pehlevān N: pehlevānlar M
[230] cemʿ ėdüp M: cemīʿ eyleyüp N
[231] aşurı beş gez atup ṭaş dikdi. Mezbūr Yaḥyā Aġa N: -M

50b

(1) ḳalʿa-yı budinde nevbetçi ḳıldılar estonī belġraduŋ üzerine (2) küffār gelüp ʿasker-i islām on iki biŋ ḳadar olup (3) küffār ise seksen biŋ ḳadar olup[232] ʿaẕīm ceng (4) olduḳda merḥūm yaḥyā aġa sekiz ṭoḳuz yaya başıyla (5) deryā miṣāl küffāra tīr u kemān ile ceng ve bir oḳ yābāna (6) atmayup tėmür gėyimlü küffāra oḳı[233] atduġı zamān yelegine (7) dek gömüp cānların cehenneme ışmarlardı āḫir oḳları (8) dükendikden ṣoŋra u ġaddāreye yapışup ʿaẕīm (9) ceng ėdüp küffār alayı bunun üzerine hücūm ėdüp (10) bir ḳolın[234] düşürüp āḫir şehīd ėtdiler ḳahramān ādem (11) idi ḥaḳ teʿālā rūḥ-ı şerīfin[235] şād eyleye bundan (12) ṣoŋra küçük ʿalī aġa taʿlīm ḫāneci başı ḳırḳ gez (13) atup ṭaş dikdi bundan ṣoŋra ḳoca meḥmed paşa (14) ḫādimlerinden ḥasan (6) aġa sengi ḥacī süleymānī (15) yėdi gez aşurı atu ṭaş dikdi mezbūr ḥācı

51a

(1) süleymānuŋ aḥvāli ẕikr olınmış idi[236] merḥūm sulṭān (2) murād zamānında pehlevāne gediklü ile ʿulūfe taʿyīn olınmışdur (3) sulṭān aḥmed merḥūm zamānında çāvūş başı[237] olmışdur (4) yaya sāz vėrmede naẓīri olmayup ḥattā bir yaya (5) dört beş kerre ṭorbaya üç yüz gezden ziyāde (6) oḳ atar imiş żarb aḥvālinde duruşda temāşā (7) imiş evvelki berber murād anaṭaşı biŋ üç gezdür ikinci (8) ferīdūn reʾīs on gez aşurı atmışdur üçinci (9) meḥmed çelebi yigirmi gez aşurı atmışdur dördinci cebeci (10) deli ḥasan aşurı otuz gezdür beşinci şehīd merḥūm (11) yaḥyā aġa beş gez aşurı atmışdur altıncı taʿlīḫānci- (12) -başı küçük ʿalī aġa ḳırḳ gez aşurı atmışdur yėdinci (13) ḫācı süleymān yėdi gez aşurı atmışdur menzil-i mezbūr (14) cemʿan ʿaşrımuz geziyle biŋ yüz on beş gezdür seng (15) ḳıṭʿa yėdidür aġaç pīş-rev ile atılmışdur bāb-ı

---

[232] olup M: idi N
[233] oḳı N: -M
[234] ḳolın N: ḳolıŋ M
[235] şerifin N: şerifiŋ M
[236] olınmış idi N: olınmışdur M
[237] çāvūşbaşı N: çāvūş M

(1) menzil-i sulṭān murād ʿaleyhi'r-raḥmetü[238] menzil-i merḥūm ve maġfūrun (2) lehu cennet-mekān firdevs-āşiyān ḳahramān-ı zamān sulṭān (3) murād-ı rābiʿ fātiḥ-i baġdād ḥażretleri[239] mezbūr sālifü'ẕ-ẕikr ḥācı (4) süleymānuŋ taʿlīmi ile zamān-ı ḳablde ḥālā pūta depesinde (5) olan hünkār ayaġı dėmekle maʿrūf ayaḳ ṭaşı olup (6) tekye ardında olan yalŋuz seng menzil-i pādşāh-ı mümā ileyh[240] (7) ḥażretlerinüŋdür sāʾiri[241] gibi müdāvemet buyursalar şübhe yoḳ (8) imiş ki tozḳoparanı atarlardı ol menzili dikdüklerinde (9) yaycısına ve oḳçısına ḫilʿat gėydürüp iḥsān (10) buyurduḳdan ṣoŋra[242] üstādına kürk ve on kīse (11) iḥsān buyurup ʿāmmeye żiyāfet ve yüz kīse ḳadar meydāna (12) niṣār buyurmışlar allāhu[243] teʿālā civārı resūlu'llāhda (13) ḥaşr eyleye ḥaḳḳā ki ḳahramān-ı ʿālem ve rüstem-i cihān (14) olup[244] evṣāf-ı beyāndan müberrādur aġaç pīş-rev ile (15) atmışdur seng-i ḳıṭʿa bir cemʿan ʿaşrımuz geziyle biŋ

52a

(1) elli sekiz gezdür bāb-ı[245] menzil-i lodos lenduhā ayaḳ (2) ṭaşı tekye depesinde rūm yūsufdan on gez (3) gėrü ve aşaġıca olan küçük küfeki ṭaşdur ḫünkār (4) ayaġuŋ deresine yoldan ḳırḳ gez aşurı anaṭaşı (5) olup altı ṭaş yėr berberin deresine lenduhā (6) depesine çıḳup elli gez düzde başṭaşıdur (7) ḥasan çelebi risālesinde ve ġayrıda bu menzilüŋ (8) taḥrīrin bulmayup böyle yazıldı ẕikr olınan (9) menzilden olmaḳ üzere şaşta çeşmeye ḳarīb yüz gez (10) ḳadar açuḳ bir ṭaş[246] olup ġālibā seyl yuvarlayup (11) ol maḥalle ḳorıcılar dikmişler dėyü istimāʿ olınur mechūl (12) olmaġın ḥāli üzere ḳalmışdur ẕikr olınan lenduhā (13) caʿferüŋ lodos menzili aḥmed aġadan[247] ötecedür ammā (14) pādşāhlar himmetine muḳāren olsa aḥmed aġa ḳadar ola (15) caġında şübhe yoḳdur[248] tekyede (15) ve yıldızda ve lodosda

52b

[238] bāb-ı menzil-i sulṭān Murād ʿaleyhi'r-raḥmetü N: -M
[239] ḥażretleri M: -N
[240] mümā ileyh M: merḥūm M
[241] şāʿiri N: şāʿir M
[242] buyurduḳdan ṣoŋra N: buyurup M
[243] ḥaḳ M: Allāh N
[244] olup N: -M
[245] bāb-ı menzil-i rodos N: meznil-i rodos M
[246] ṭaşdan M: ṭaş N
[247] aḥmed Aġa'dan N: Aḥmed Aġa M
[248] yoḳdur N: olmayup M

(1) başṭaş olup bu daḫı ʿaṣruŋ tozḳoparanı (2) imiş ne ḳadar vaṣf[249] olınsa sezādur evvel anaṭaşı (3) biŋ gezdür ikinci ḳırk beş gez aşurı üçinci on gez (4) aşurı dördinci otuz (2) beş gez aşurı beşinci otuz (5) gez aşurı altıncı lenduhā ṭoḳsan gez aşurı menzil-i (6) mezbūr cemʿan ol ʿaṣr geziyle biŋ yüz seksen gezdür (7) ḳamış oḳ ile atılmışdur seng-i ḳıṭʿa altıdur bāb (8) menzil-i sekbānḳulı erkekli dişli taʿbīr olınur birinüŋ (9) ayaḳ yėri birine anaṭaşı o yėri keẕālike lodos (10) ile ḫāṣköy deresinden imām menzilinüŋ ardında (11) olan menzilüŋ anaṭaşından atılup dere ṭoruġunda (12) olan depededür pīş-rev ile atılmışdur sekbānḳulı menzili[250] dėmekle (13) maʿrūfdur bunuŋ daḫı bir yėrde maḥallini görmedük ancaḳ (14) gördügümüz gibi taḫrīr olındı birinci anaṭaşı sekiz yüz (15) seksen gezdür ikinci altmış beş gez aşurıdur üçinci

53a

(1) altmış gez aşurıdur dördinci on beş gez aşurıdur[251] (2) beşinci altmış gez aşurıdur menzil-i mezbūr cemʿan ʿaṣrımuz (3) geziyle biŋ yüz otuz gezdür aġaç pīş-rev ile atılmışdur (4) seng-i ḳıṭʿa beşdür bāb bu menzilüŋ ṣāḥibleri (5) maʿlūm degüldür[252] ẕikr olınan menzilüŋ anaṭaşından (6) yıldız poyrazıyla ḫāṣköy deresinedür birinci anaṭaşı (7) sekiz yüz seksen ṭoḳuz gezdür ikinci yigirmi gez[253] (8) [aşurıdur] üçinci yüz otuz beş gez aşurıdur (9) dördinci yigirmi iki gez aşurıdur cemʿan ol ʿaṣr geziyle (10) biŋ[254] yüz ṭoḳsan bir gezdür ḫākīdür aġaçdur zer-gerdāndur (11) seng-i ḳıṭʿa dörtdür bāb bu menzile devātcı menzili (12) dėrler yıldız poyrazıyla atılmışdur ẕikr olınan menzilüŋ (13) ayaḳṭaşı çūbān çeşmesinden yuḳaruya giderken (14) gölcügez başında olan sınurṭaşınuŋ yanında (15) küçük küfeki ṭaşıdur piyāle paşa cāmiʿi maḥallesi

53b

(1) ḳurbünde olan menzildür bunuŋ daḫı yėri yoḳdur gör- (2) -dügimüz gibi taḫrīr olındı evvelki anaṭaşı sekiz yüz (3) elli sekiz gezdür ikinci on sekiz[255] gez aşurıdur üçinci altı (4) gez

[249] vaṣf N: evṣāf M
[250] menzili M: -N
[251] üçinci, altmış gez aşurıdur. Dördinci, on beş gez aşurıdur N: -M
[252] yāb-ı bu menzilüŋ ṣāḥibleri maʿlūm degüldür N: -M
[253] ikinci yigirmi gezdür M: ikinci, yigirmi iki gez aşurı N
[254] biŋ N: -M
[255] on sekiz N: on M

aşurıdur dördinci on gez aşurıdur beşinci (5) beş gez aşurıdur altıncı yigirmi gez aşurıdur yėdinci (6) yirgimi iki gez aşurıdur sekizinci ḳırḳ iki gez aşurıdur (7) ṭoḳuzıncı yigirmi gez aşurıdur cemʿan ol ʿaṣr geziyle (8) ṭoḳuz yüz ṭoḳsan gezdür aġaç pīş-rev iledür bāb (9) menzil baṭı lodos menzil-i caʿfer nāmı dīger ḥācı (10) ismāʿīl bunuŋ ayaḳyėri parpola ḳarīb olan tepeden (11) elli gez egerçi olup başṭaşı çūbān çeşmesi (12) şırasında olan ḳarluġı deresidür bu menzilüŋ daḫı (13) taḫrīrin bulmaduḳ gördigimüz gibi taḫrīr olındı evvelki ana (14) ṭaşı sekiz yüz seksen beş gezdür ikinci elli gez aşurıdur (15) üçinci ḳırḳ gez aşurıdur dördinci otuz beş gez aşurıdur

54a

(1) beşinci beş gezdür altıncı yine beş gez aşurıdur (2) yėdinci on gez aşurıdur menzil-i mezbūr cemʿan ʿaṣrımuz (3) geziyle biŋ altmış beş gezdür aġaç pīş-revdür bāb (4) menzil-i ḥācı ismāʿīl nāmı dīger ʿuşşāḳī ẕikr olınan (5) menzil yıldız poyraz olup ayaḳṭaşı lenduhā (6) depesinden elli gez gėrüye tozḳoparan arḳurısından (7) ayaḳṭaşından lenduhā başṭaşı aralarında (8) yėre yaḳın beyāż mermerdür başṭaş tekye köşküŋe ḳarīb (9) yėrdedür menzil-i mezbūrı ibtidā açup ṭaş diken uzun (10) çārşūda ʿuşşāḳī dükkānında reʾīsüŋ dükkānı ʿuşşāḳī zāde (11) merḥūm ḥamza çelebidür ki kerīm ü saḫī vü devlet-mend kimesne (12) olup oḳ meydānına ibtidā vaḳf taʿyīn eyleyen ol (13) vücūd-i mükerremdür iki yüz ġurūş vaḳf eyleyüp (14) nışfı tekye mühimmātına nışfı atıcılara żiyāfet içün (15) olup on altı sene yaycılar[256] ḳullanup murābaḥasın

54b

(1) ekl ve belʿ eyleyüp görmedigümüz aḳçadur aṣıl meblaġ (2) iki yüz ġurūş teslīm olup mütevellī olmışdur meẕkūr (3) ḥamza çelebi anaṭaşı olup sekiz yüz seksen beş (4) gezdür andan aşurı oḳçı selanikīdür üstād oḳçı (5) imiş yirgimi iki gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (6) andan aşurı ḥammāmī aḥmed aġadur tīr-dārlıḳdan çıḳmadur (7) oġlı daḫı üstād atıcıdur ẕikr olınur mezbūr aḥmed aġa (8) yėdi gez aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra (9) sarāy-ı ʿatīḳ imāmı meḥmed efendi yigirmi gez aşurı atup (10) ṭaş dikmişdür mezbūr imām üstād oḳçı ve ehl-i ḳuʾrān (11) ve ḫaṭṭāṭ olup ṭarzı ḫāṣ üzere[257] oḳına iştihār (12) vėrüp ʿaṣrımuzda anda[n]

[256] yaycılar N: yaycılara M
[257] üzere N: -M

ilerü oḳçı gelmedi andan ṣoŋra (13) sarāy-ı ʿatīḳ ḳapucılarından idrīs beg yigirmi beş (14) gez aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra merḥūm (15) vezīr-i aʿẓam köprüli zāde aḥmed paşa mektūbcısı laʿlī-

55a

(1) zāde yigirmi beş gez aşurı atup ṭaş dikdi merḥūm (2) mezbūruŋ ḳolları ġāyet ḳışa olmaġla ṭar yaylar peydā (3) eyleyüp gezi daḫı küçük eyleyüp ʿaṣrımuzda olan (4) piş-rev iki gez eksük olup aŋa laʿlī zāde boyı (5) dėrler[258] ve adı insāda? yektā nükte-şinas mażmūn-perver (6) çelebi ādem idi andan ṣoŋra mevḳūfātī meḥmed efendi üç (7) gez aşurı atup ṭaş dikdi mezbūr meḥmed efendi ehl-i (8) -ʿilm u ṣāḥib-ḳalem kimesne olup ḥattā reʾīs daḫı olmaḳ (9) ẓann olınur ḫayli yay çeker imiş andan ṣoŋra edreneli (10) ḳayyum zāde aḥmed efendi otuz gez aşurı atup ṭaş (11) dikdi ḳayyum zāde ḳadar çoḳ yay çeker kimesne istimaʿ olınmadı (12) şıġır ḳadar çeker imiş edrenede sarāy meydānında yeksüvār (13) menzilüŋ başṭaşı anlarundur andan ṣoŋra merḥūm (14) aḥmed efendi elli gez aşurı atup sürmekle ṭaş dikdi (15) mezbūr aḥmed[259] efendi sulṭān bāyezīd kātib[i] olup bosnavīyyü'l-

55b

(1) -aṣldur ġāyet iri ādem idi tīr-endāz olup (2) ẕikr olınan menzili ṭoḳsan beş dirhem merḥūm usta receb (3) yayıyla atmışdur[260] bu menzilde cümle-i ṭaşlar meẕkūr usta (4) receb yayıyladur andan ṣoŋra beg muṣṭafāsı nām cevān (5) iki gez aşurı atup ve sürüp ṭaş dikmişdür (6) meẕkūr cevān bālā-ḳadd yigit olup çoḳ yay çeker imiş (7) bir pīr atıcı beg var idi anuŋ ḫidmetinde olup (8) begüŋ himmetiyle atmışdur çoḳlıḳ muʿammer olmayup merḥūm (9) olmışdur andan ṣoŋra sarāy-ı ʿatīḳde ḥelvācılar ḫalīfesi (10) el-ḥāc ismāʿīl beg ẕikr olınan beg muṣṭafāsını arasıya (11) iki gez aşurı atup ṭaş dikdi mezbūr ḥācı ismāʿīl (12) öte yaḳa ādemīsi olup ʿömriŋ oḳ atmaġla geçirüp ol daḫı (13) ʿaṣrında ḥācı süleymān aḳrānı bir ādem idi ḥaḳḳ teʿālā (14) rūḥ-ı şerīflerini cümlesinüŋ şād u ḫandān eyleye (15) evvelki anaṭaşı ʿuṣṣāḳī zāde ḥamza efendi sekiz yüz

56a

[258] dėrler N: dėr M
[259] aḥmed N: -M
[260] yayıyla atmışdur N: yayıyladur M

(1) seksen beş gezdür ikinci oḳçı selanikī aşurı yigirmi iki (3) gezdür üçinci ḥammāmī aḥmed aġa aşurı yėdi gezdür dördinci (4) sarāy-ı ʿatīḳ imāmı meḥmed efendi yigirmi gez aşurıdur beşinci (4) idrīs beg yigirmi beş gez aşurıdur altıncı mektūbī laʿlī- (5) zāde yigirmi beş gez aşurı yėdinci mevḳūfātī meḥmed (6) efendi üç gez aşurıdur sekizinci ḳayyum zāde aḥmed (7) efendi otuz gez aşurıdur ṭoḳuzıncı sulṭān bāyezīd (8) kātibi aḥmed efendi elli gez aşurıdur onıncı beg muṣṭafāsı (9) iki gez aşurıdur on birinci ḥācı ismāʿīl iki gez (10) aşurıdur aġaç pīş-rev ile atılup cemʿan ʿaşrımuz geziyle (11) biŋ yetmiş gezdür sengi ḳıṭʿa on birdür bāb bu (12) menzil būstāncı dėmekle maʿrūf ḫākīdür ayaḳ (13) ṭaşı pūta deresinüŋ başında uncı şücāʿ ayaḳ (14) ṭaşından yuḳaruca yėre yaḳın mermerdür başṭaşı (15) tersāne bāġçesine[261] ṭoġrıdur yıldız iledür ẕikr

56b

(1) olınan menzile ibtidā ṭaş diken cin ḥācı ḥüseyin (2) efendi balıḳ kātibidür anaṭaşı olup sekiz yüz otuz (3) dört gezdür andan ṣoŋra ḳırḳ yėdi gez aşurı (4) ḳılıççı yūsuf atup ṭaş dikdi andan ṣoŋra (5) ḳandīlli usta piyāle otuz beş gez aşurı atup (6) ṭaş dikdi andan ṣoŋra ibrāhīm aġa nām kimesne (7) ḳabżaya yigirmi bir gez aşurı atup ṭaş dikdi (8) andan ṣoŋra[262] nā-maʿlūm kimesne beş gez aşurı atup ṭaş (9) dikdi bunlardan ṣoŋra beşinci ṭaş ferhād nām (10) pehlevān ḳırḳ dört gez aşurı atup ṭaş dikdi (11) bu ḳabżaya olan ṭaşdan ġayrı beş ṭaş (12) birbirin deresidür[263] ferhād merḥūm ṣoŋra atılanlar (13) içün bizüm menzilden degüldür dėr imiş kim söz degüldür (14) şimdi vaṣf olınup ehl olanlar bilür andan ṣoŋra (15) ḳabża ṭarafına tekye-nişīn ḥüseyin çelebi bir gez aşurı

57a

(1) atup ṭaş dikdi andan ṣoŋra būstāncı ocaġından (2) muṣṭafā beg nām pehlevān sekiz gez aşurı atup[264] (3) ḳabża ṭarafına atupṭaş dikdi mezbūr muṣṭafā (4) beg ḥatun seferinde şehīd olmışdur mezbūr (5) ferhād vezīr-i aʿẓam ḳara muṣṭafā paşanuŋ üstādı imiş (6) meydān pīrlerinden olup çoḳ ādeme ḳabża vėrmişdür (7) evvelki ḥüseyin efendi anaṭaşı sekiz yüz otuz

[261] bāġçesine N: bāġçesi oṭasına M
[262] ṣoŋra N: -M
[263] deresi M: deresi N
[264] atup N: -M

(8) dört gezdür ikinci ḳılıççı yūsuf aşurı ḳırḳ (9) yėdi gezdür[265] üçinci ḳandīlli usta aşurı otuz (10) beş gezdür dördinci ibrāhīm aġa aşurı yigirmi bir[266] gezdür (11) beşinci ismi nā-maʿlūm aşurı beş gezdür altıncı ferhād (12) aşurı ḳırḳ dört gezdür yėdinci tekye-nişīn ḥüseyin (13) çelebi aşurı bir gezdür sekizinci būstānī muṣṭafā (14) beg aşurı sekiz gezdür cemʿan ʿaṣrımuz geziyle biŋ gezdür (15) seng-i ḳıṭʿa sekizdür aġaç tėmürlü ḫākīdür

57b

(1) bāb menzil aġalar ẕikr olınan menzil ḥarem-i hümāyūn aġalarınuŋ (2) olup ayaḳṭaşı ḫāṣköy ṭarafında yeŋiçeri aġası (3) ḳarluġı ḳurbünde olan küçük mermer ṭaşdur başṭaşı (4) kāġad-ḫāneye ṭoġrı yol üstine vāḳıʿdur ḳaba lodos (5) menzilidür ibtidā-yı vāżıʿ ḫāce şehriyārī merḥūm reyḥān (6) aġa ḥażretleri maʿen ḥacc-ı şerīfe gitmiş idük bir saḫī-i kāmil (7) ādem idi anaṭaşı olup sekiz yüz elli beş gezdür andan (8) ṣoŋra merḥūm ḫazīne-dār[267] şehriyārī ʿalī aġa ḥażretlerinüŋdür ki (9) reyḥān aġa ile ol sene ḥacc-ı şerīfde anlar daḫı bile idi (10) ol daḫı vücūd-i mükerrem ādem idi yigirmi beş gez aşurı (11) atup ṭaş dikmişdür bundan ṣoŋra merḥūm bilāl aġa (12) muṣāḥibi şehriyārī idi ġavġada şehīd olmışdur (13) merḥūm saḫāvetde ḫātim idiler bu cümle-i aġalar duʿā vü ṣenā (14) ile seksen dirhem yay ile atmışlardur yaycıları usta receb (15) idi otuz sekiz gez aşurı atup ṭaş dikmişdür

58a

(1) bundan ṣoŋra evliyā nām pehlevān üç gez aşurı (2) atup ṭaş dikmişdür[268] cābīlerden[269] dervīş çelebi (3) beş gez aşurı atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra (4) eski sarāy tīrdārlarından ḥācı bāḳī merḥūmuŋ (5) ṭaşın baʿde'l-mevt ṭoġrultmaḳ şarṭıyla ḫilāf (6) dikilen ṭaşıŋ çıḳarup kimseye sened vėrmeyüp (7) ve bidʿat olmamaḳ içün dikilen maḥallde oḳı iṣbāt (8) olınup cümle-i atıcılar maʿrifetiyle altı gez aşurı dikilmişdür (9) andan ṣoŋra yine sarāyı ʿatīḳ tīr-dārlarından el ḥāc (10) muṣṭafā baṭman nām pehlevān yigirmi bir gez aşurı (11) atup ṭaş dikdi ḥaḳḳā ki pehlevān andan ṣoŋra (12) yine sarāy-ı ʿatīḳde ḥelvācılar ḫalīfesi ferīdūn zāde (13)

[265] ḳırḳ yėdi N: -M
[266] yigirmi bir M: yigirmi N
[267] ḫazine-dār N: ḫazin-dār M
[268] atup ṭaş dikmişdür N: -M
[269] cābīlerden N: cābīlerinden M

muṣṭafā çelebi yigirmi yėdi gez aşurı atup ṭaş dikdi (14) yaycı ṭāʾifesinüŋ bizüm ḥükūmetümüz ile dikilür nizāʿı (15) bu ṭaş üzerine olup nāʾibü'ş-şerʿ dikilüp

58b

(1) dikildükde biz şerʿle ṭaş dikildügin görmedük dėyü (2) istedükleri ṭaşdur bu meydānda şerʿle dikilen (3) ṭaş budur mezbūr āyet tīr-endāz olup biŋ atmış (4) pehlevānlardandur andan ṣoŋra yine sarāy-ı ʿatīḳ tīr-dārlarından (5) aḥmed beg atup ṭaş ini vardur dėyü taḫmīnen yarım (6) gez aşurı ṭaş dikildi mezbūr aḥmed beg biŋ gezden (7) ziyāde oḳ atmış pehlevāndur edrenedeki menzil-i ʿaşrumuzda (8) müntehādur düz yėrde biŋ on altı gezdür faḳīr hevāda (9) bulınup maʿrifetümüz ile dikilmişdür bundan ṣoŋra arnavūd[270] (10) ḥüseyin beg on altı gez aşurı şaṣta ṭarafına atup (11) ḫilāfça olmaġla ḫaşmı ṭaş dikmege rıżā vėrmeyüp (12) ṭoġrıtıltmaġa ḳalmışdur mezbūr ḥüseyin beg kirāren biŋ (13) gezden aşurı oḳ atup ʿaşrımuzuŋ yegānelerindendür[271] (14) pūtası daḫı maʿmūrdur yeŋiçeri zümresinden iken bir taḳrīb (15) ile esāmesi şevketlü pādşāhumuza ʿarż-ı ḥālin[272] faḳīr

59a

(1) vėrüp yigirmi aḳça ile sipāh-i olmışdur evvelki reyḥān (2) aġa ḫāce şehriyārī anaṭaşı sekiz yüz ṭoḳsan (3) beş gezdür ikinci ḫazīn[e]dār şehriyārī ʿalī aġa aşurı (4) yigirmi beş gezdür üçinci muṣāhib-i şehriyārī bilāl aġa (5) aşurı otuz sekiz gezdür ḳırmızı sümmāḳīdür[273] dördinci (6) merḥūm evliyā aşurı üç gezdür beşinci dervīş çelebi (7) aşurı beş gezdür altıncı merḥūm tīr-dār abdü'l-bāḳī aşurı (8) altı gezdür yėdinci baṭman ḥācı muṣṭafā aşurı yigirmi bir gezdür (9) sekizinci ferīdūn zāde aşurı yigirmi yėdi gezdür ṭoḳuzıncı (10) tīrdār aḥmed beg aşurı nıṣf gezdür cemʿan ʿaşrımuz (11) geziyle ṭoḳuz yüz seksen buçuḳ gezdür seng-i ḳıṭʿa ṭoḳuzdur[274] (12) bāb menzil-i poyraz ayaḳṭaşı kāġad ḫāne ṭarafında (13) depede naḳḳāş başı ṭaşına ḳarīb yėrdedür ḫāṣköye (14) ṭoġrı atılur deredür ekşi menziliŋ muḳābelesindedür (15) ẕikr olınan menzil-i ibtidā bünyād eyleyen sālifü'ẕ-ẕikr

59b

[270] arnavud N: Arnabuḍ M
[271] yegānelerindendür N: yegānelerinden M
[272] ḥālin N: ḥāliŋ M
[273] ḳırmızı sümmāḳīdür N: memmāḳī M
[274] ṭoḳuzdur N: ṭoḳuz M

(1) sarāy-ı ʿatīḳ imāmıdur oḳı meşhūrdur atıcı ṭāʾifesine (2) inḳırāż gelmekle raġbet eylesünler dėyü yėdi yüz otuz ṭoḳuz (3) gez yėre menzil açup anaṭaşı olmışdur andan ṣoŋra yeŋiçeri (4) ocaġından abdü'l-bāḳī nām kimesne ṭoḳsan beş gez aşurı (5) atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra deryā beglerinden (6) ḥasan beg nām kimesne on sekiz gez aşurı atup ṭaş (7) dikdi andan ṣoŋra yeŋiçeri ocaġından mīr-āḫūr yūsuf (8) peşe beş gez aşurı atmışdur anuŋ üzerine (9) eski sarāy tīr-dārlarından berber ḳadrī beg ḳırḳ gez aşurı (10) atup ṭaş dikmişdür bundan ṣoŋra ḥasḳu nām (11) kimesne beş gez aşurı atmışdur bundan ṣoŋra naḳīb muṣṭafāsı (12) on iki gez aşurı atmışdur ve ṭaş dikmişdür mezbūr[275] (13) oḳçıdur bundan ṣoŋra meydānda iḫtiyār olmış (14) tersāne kātiblerinden meydān mütevellīsi aḥmed efendi ṭoḳuz (15) gez aşurı atup ṭaş dikmişdür ẕikr olınan aḥmed efendiye

60a

(1) gelince gėrü atılana iʿtibār olınmayup menzile ṭurılduḳda (2) anaṭaşı aḥmed efendiden ʿadd olınmaḳ üzere ḳānūn- (3) -nāmeye taḥrīr olınmışdur meẕkūr aḥmed efendi ṭaşı (4) ṭoḳuz yüz ancaḳ ṭutar ve hem hevācılara on beş ṭaşa (5) destkār güçdür[276] ve ṭoḳuz yüzden aşaġı anaṭaşı muʿteber (6) degüldür andan ṣoŋra ibrāhīm ḫān zāde ʿalī beg ḥażretleri (7) otuz gez aşurı atup ṭaş dikmişdür bundan ṣoŋra (8) uzun ibrāhīm aġa yaʿnī ḳaddī maḫlaşı ile eşʿārī (9) olandur yigirmi gez aşurı atup ṭaş dikmişler (10) olmazlar ise eyü atıcıdur andan ṣoŋra ferīdūn- (11) zāde ki sālifü'ẕ-ẕikrdür on bir gez aşurı atup (12) ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra sālifü'ẕ-ẕikr dārü's- (13) -saʿāde aġası yūsuf aġa ḥażretleri ketḫüdāsı dīger (14) yūsuf aġa on dört gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (15) mezbūr yūsuf aġa menzil atduḳda ismāʿīl voyvodası

60b

(1) olup beç senesi müctemiʿ olanla taburın[277] bozan ḳahramāndur bir (2) yararlıġı bir ḳaç dürlü[278] ṣābitdür andan ṣoŋra tīr-dār aḥmed (3) beg sālifʾẕ-ẕikr on üç gez[279] aşurı atup ṭaş dikmişdür (4) andan ṣoŋra merḥūm ṣamṣoncı başı süleymān aġanuŋ ġulāmı (5) ḳuġu muṣṭafā nām cevān on gez aşurı atup (6) ṭaş dikmişdür mezbūr ḳuġu muṣṭafā beç seferinde ḳalʿa

[275] mezbūr M: mezbūr aʿlā N
[276] destkār güçdür N: -M
[277] ṭābūrın N: ṭābūrıŋ M
[278] dürlü M: ḳat N
[279] gez N: -M

altında (7) şehīd olmışdur andan ṣoŋra siyāvuş paşa ḥażretleri ḫazīne-dārı (8) ʿoṣmān beg on gez aşurı atup ḥālā[280] başṭaşdur (9) beç seferinde vāfir ġazā eyleyüp kendüye zeʿāmet iḥsān (10) olınmışdur mezbūr ʿoṣmān beg abāza ṭāʾifesinden olup (11) biŋden ziyāde oḳ atduġıŋ bilürüz pūtası daḫı maʿmūrdur (12) evvelki sarāy-ı ʿatīḳ imāmı anaṭaşı yėdi yüz otuz ṭoḳuz (13) gezdür ikinci ʿabdü'l-bāḳī paşa aşurı ṭoḳsan beş gezdür (14) üçinci ḥasan beg aşurı on gezdür dördinci yūsuf paşa aşurı (15) beş gezdür beşinci tīr-dār berber ḳadrī beg aşurı ḳırḳ gezdür

61a

(1) altıncı ḫasḳu aşurı beş gezdür yėdinci naḳīb muṣṭafāsı (2) aşurı on iki gezdür sekizinci meydān mütevellīsi merḥūm aḥmed (3) efendi aşurı ṭoḳuz gezdür ṭoḳuzıncı ʿalī beg ḫān zāde (4) aşurı otuz gezdür onıncı ḳudsī ibrāhīm aġa aşurı (5) yigirmi gezdür on birinci ferīdūn zāde aşurı on bir gezdür (6) on ikinci yūsuf aġa aşurı on dört gezdür (7) on üçinci tīr-dār aḥmed beg aşurı on beş gezdür (8) on dördinci ḳuġu muṣṭafā aşurı on gezdür on beşinci (9) abāza ʿoṣmān aşurı on üç gezdür cemʿan ʿaṣrımuz geziyle (10) biŋ ṭoḳsan gezdür seng-i ḳıṭʿa on beşdür menzil-i (11) mezbūr çoḳ ṭaş olmaġın uṣūle muḫālif olup (12) çoḳ ṭaş ḫilāfda bulınmaġın ve bālāsında ḥaydar (13) menzili olmaġın[281] baʿde'l-yevm menzil atılur ise dik (14) yėrde ʿusret olmaġın tārīḫ-i taḥrīrde cümle-i iḫtiyārlar ve (15) atıcılar ile üzerine varılup baş ṭaş olan abāza

61b

(1) ʿoṣmān begden seksen gez ḳabża ṭarafına atan diküp (2) ṭaşraya dikmemek üzere fātiḥa-i kerīme oḳınup ḳavl (3) olınmışdur ʿoṣmān begden ṭaşra ṭaş dikilmez[282] ḳuġu merḥūm (4) ṭaşından yuḳaruya ḳabżaya ʿoṣmān beg ṭaşından (5) seksen geze dek dikilür aḥmed efendiden ibtidā olınup (6) iʿtibāren anaṭaşıdur bāb menzil-i ḫākī yėri bunuŋ (7) anaṭaşı[283] tekyenüŋ köşki[284] ṣaġında bir uzun ṣoyalı gibi (8) yėrdedür bir gez ḳadar ṭūlı olan beyāż mermerdür ḳıble keşişleme (9) beyninde atılup başṭaşı yeŋiçeri aġası ḳarluġı ṣaġında (10) ḥaydar depesinüŋ ṣolındadür ẕikr olınan menzilde (11) ibtidā oḳ atan naḳḳāş paşa zāde ki meḥmed

[280] ḥālā N: ḥāliyā M
[281] olmaġın N: bulınmaġın M
[282] dikilmez N: dikmez M
[283] anaṭaşı N: ayaḳṭaşı M
[284] köşki M: -N

beg dėmekle (12) maʿrūfdur sinān paşa cāmiʿi ḳurbünde olurdı (13) mezbūr ġāyet eyü atardı çaḳırcı başı olmışdur (14) saḫī vücūd-i mükerrem idi anaṭaşı olup sekiz yüz otuz (15) gezdür andan ṣoŋra meydānumuzuŋ iḫtiyārlarından olup

62a

(1) pīr-i piş-ḳademlerinden ḥünkār bāġçesi ustası receb aġa (2) on iki gez aşurı şaṣta atup ṭaş dikmişdür anuŋ ardınca (3) sālifü'ẕ-ẕikr aġalarda menzili olan bilāl aġa on ṭoḳuz (4) gez aşurı atup şehīd olduḳdan ṣoŋra atıcılar ṭaşıŋ[285] (5) dikmişlerdür bundan ṣoŋra merḥūm tīr-dārı sālifü'ẕ-ẕikr (6) aġalarda menzili olan el-ḥācc ʿabdü'l-bāḳī aġa bir gez aşurı (7) atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra ḥammāmī zāde meḥmed aġa (8) sürüp yigirmi beş gez aşurı atup ṭaş dikmişdür (9) mezbūr meḥmed aġa ṣāḥibi menzil ḥammāmī aḥmed aġanuŋ oġlı olup (10) ṭuruşı ve atışı güzel bir ḳāʿide biŋ gez atmış pehlevāndur (11) andan aşurı yeŋiçeri ocaġından şāhīn oṭa başı altı gez (12) aşurı sürüp ṭaş dikmişdür mezbūr şāhīn gürciyyü'l- (13) -aṣl olup oṭa başılıḳdan çıḳmadur taḥrīr güni oṭa (14) başı vekīli idi mezbūr oḳçıdur ve oḳçılar çārşūsında (15) dükkānı daḫı vardur andan ṣoŋra ḳalyonlar nāẓırı olup

62b

(1) atıcı ṭāʾifesinden muṣṭafā efendi ḫazīne-dārı ibrāhīm (2) aġa nām pehlevān dört gez aşurı atup sürüp ṭaş dikdi (3) mezbūr ibrāhīm aġa yanumuzda biŋ gezden ziyādece atmış (4) pūtası ve atışı maʿmūr pehlevāndur gürciyyü'l-aṣldur andan ṣoŋra (5) ġınāʾī nām çelebi şāʿir on beş gez aşurı atup ṭaş dikdi (6) mezbūr ġınāʾī maʿārif ile ālūde üstād oḳçı pehlevāndur (7) ḳamış oḳ yapup atmışdur yigirmi beş yaşında bu menzili atmışdur (8) andan ṣoŋra raḥīḳī dükkānınuŋ pīş-kāri ʿalī aġa on altı gez (9) aşurı atup ve sürüp ḫālā[286] ser-efrāz ve reʾīs-i menzildür (10) mezbūr ʿalī aġa maʿārif āşinā ve üstādı tīr-ger ve yanumuzda (11) biŋ otuz gez pīş-rev ve atmış ṭarafını maʿmūr pehlevāndur babası (12) abāza vālidesi çerkes hem cinsimüzdür mezbūr ʿalī aġa (13) ḫālā[287] ʿaṣrımuzda zih-gīr yapmada cümleden mümtāz ü müsellemdür üstād-ı küll (14) olup ve ḳamış oḳ daḫı yapduġı maʿlūmumuzdur evvelki naḳḳāş- (15) zāde meḥmed beg anaṭaşı sekiz yüz otuz gezdür ikinci

[285] ṭaşın N: ṭaşıŋ M
[286] ḫālā N: ḫāliyā M
[287] ḫālā N: ḫāliyā M

63a

(1) receb aġa aşurı on iki gezdür üçinci bilāl aġa (2) aşurı on ṭoḳuz gezdür dördinci tīrdār ʿabdü'l-bāḳī (3) aġa aşurı bir gezdür beşinci ḥammāmī zāde aşurı yigirmi beş (4) gezdür altıncı şāhīn oṭa başı aşurı altı gezdür yėdinci (5) ḫazīne-dār[288] ibrāhīm aġa aşurı dört gezdür sekizinci (6) ġınāʾī aḥmed çelebi aşurı on beş gezdür ṭoḳuzıncı (7) raḥīḳī zāde ʿalī aġa aşurı on altı gezdür cemʿan (8) ʿaşrımuz geziyle ṭoḳuz yüz[289] yigirmi beş gezdür seng-i (9) ḳıṭʿa ṭoḳuz bāb menzili ʿabdullāh efendi el-kātib (10) bi-cāmiʿi vālide sulṭān der-istanbul müʾellifīni (11) evrāḳ bu menzilüŋ vāżıʿı ḥaḳīr pür taḳṣīrdür tekye (12) bayırınuŋ ḥasan ṭaşından elli beş gez gėrü ayaḳṭaşı (13) diküp batı lodos ile seksen dört dirhem yayla atup (14) her menzil ṭaşında atılduḳça ikişer dirhem yay ziyādesiyle (15) dikilmek şarṭıyla tīr-endāz menzili olmaḳ üzere pūta ṣuffelerinüŋ

63b

(1) üstinden piyāle paşa deresinde olan çeşme deresiyle (2) ince yoldan yigirmi üç gez aşurı atılup anaṭaşı (3) dikilmişdür ṭoḳuz yüz gezden ziyādecedür (4) ḥażret-i ebī eyyūbi enṣārīde şem idrīs köşkinde (5) olan menāzildür icmālen taḥrīr olınup tafṣīl-i (6) müyesser olur ise mufaṣṣalan beyān olınur (7) yıldız pīş-rev: poyraz pīş-rev:

(8) menzil-i ḥācı ismāʿīl sālifü'ẕ-ẕikr aḥmed efendi ṣolaḳ (9) tekye yanında reʾīs-i menzildür kātib-i sulṭān bāyezīd

(10) seng gez	seng gez
(11) ḳıṭʿa ʿaded	ḳıṭʿa ʿaded
(12) 4 147	10 170
(13) gün toġrısı poyraz	lodos
(14) pīş-rev:	pīş-rev:
(15) menzil-i naḳḳāş oṭa başı	menzil-i uncı şücāʿ

[288] ḫazinedār. Bu sözcük metinde ḫazīndār şeklinde yazılmıştır.
yüz N: -M

(16) meḥmed beg sālifü’ẕ-ẕikr

(17) seng gez seng gez

(18) ḳıṭʿa ʿaded ḳıṭʿa ʿaded

(19) 4 900 3 148

64a

(1) poyraz pīş-rev: menzil merḥūm ḫaṭṭāṭ ḥasan paşa (2) ḥażretleri dāvūd paşada olmaḳ üzeredür

(3) seng gez

(4) ḳıṭʿa ʿaded

(5) 8 000000

(6) menāzil-i üsküdār ʿale’l-icmāl

(7) yıldız poyraz pīş-rev: menzil-i muṣṭafā aġa ḳarayel pīş-rev: menzil-i

(8) ḳapu aġası ḫüsrev paşa-yı ʿatīḳ

(9) seng gez seng gez

(10) ḳıṭʿa ʿaded ḳıṭʿa ʿaded

(11) 2 1100 4 1000

(12) merḥūm-i mezbūruŋ mezārı ayaḳṭaşındadur öyle vaṣiyyet (13) eylemiş menzilüm beglerüm kimesne atmasun dėmiş gūyā öyle (14) dür her kim yaḳın atsa yayı fırlayup yāḫūd bir bahāne (15) olur meşhūrdur

(16) menzil-i baṭı pīş-rev: menzil-i aġalar başṭaşı pīş-rev:

(17) ʿömer efendi erdebilī[290]deryaya atılmışdur

(18)	seng	gez		seng	gez
(19)	ḳıṭʿa	ʿaded		ḳıṭʿa	ʿaded
(20)	4	1111		1	0000

64b

(1) menzil-i ḳarayel sulṭān murād

(2)	seng	gez
	1	0000

(3) menzil-i yıldız poyraz der-ḳāġıd ḫāne

(4) ẕikr olınan menzil-i kāġad ḫāne köyünde ve hindīler (5) tekyesi altında mezārlıġa ḳarīb yėrde ayaḳ (6) ṭaşı olup bārūd ḫāne seyirciler tekyesine ḥālā[291] (7) cāmiʿe ḳarīb başṭaşdur eski menzil (8) olup kimüŋ oldıġı maʿlūm (9) degüldür

(10) bāb-ı ḫāmis der-beyān-ı menāzil-i edrene

(11) bāb edrenede muṣallāda olan menzil [lodos/poyraz] hevāsıyla atılup (12) ibtidā ol menzili bünyād ėden kimesnenüŋ ismine kör (13) kemāl dėrler burusada daḫı yėrleri vardur andan (14) ṣoŋra üsküfçi nām kimesne aşurı atmışdur bunlardan (15) ṣoŋra usta ḳaraca nām[292] pehlevān-ı ʿālem ve hem yaycı vü (16) oḳçı olmaġla ḳamış oḳlar yapmaḳda lā-naẓīr olup

65a

(1) usta sinānuŋ şākirdlerindendür bu ʿālemde yaycılıḳda (2) bunlar nām-dār kimesneler idi andan aşurı sinān (3) yeŋiçeridür[293] ṣoŋra sipāhī olmışdur andan aşurı (4) yanmaz aġaç oġlı el-ḥācc ʿalī aşurı atmışdur pehlevān-ı (5) cihāndur rivāyet olınur ki berk yaydan ince (6) oḳ atar

[290] Erdebīlī N: Erdebīl M
[291] ḥālā N: ḥāliyā M
[292] kimesne aşurı atmışdur. Bunlardan ṣoŋra usta Ḳaraca nām N: -M
[293] yeŋiçeridür N: yeŋiçeri M

ancılayın cihāna ādem gelmemişdür üsküb[294] menzili (7) daḫı anuŋdur evṣāfı çoḳdur cümleden birisi[295] budur (8) at üzerinde oḳ atardı ve ol berk yayı at (9) üzerinde ḳurardı ve oḳların ḳubūr ile eger ḳaşına (10) aṣardı ol ʿālī menzilleri pūtaya atar gibi atardı (11) istanbula gelüp az ḳalduġı[296] menzilleri deryāya atdura ve (12) pehlevānlaruŋ iki yay ḳuvveti ḳadar çekerdi ve kendüsi (13) bāzergān olup üç begleriyle muʿāmele ėderdi ʿömrini (14) mücerred geçürmişdür ittifāḳ bir zamānda iskender paşa bosna (15) sancaġı begi iken küffār ṭarafına aḳın eyleyüp ve yanmaz aġaç

65b

(1) oġlıyıla gitmişdi ḳatı çoḳ kimesnenüŋ gitmedügi yėre varup (2) rivāyet olınur ki ʿavdetlerinde ve yollarında bir der-bend (3) varımış küffār ol derbendi bekleyüp ʿaskerigeçürmeyüp (4) ʿavdet daḫı mümkin olmayup ḫāce ʿalī ġazā niyyetine götürdigi (5) oḳları[297] çıḳarup derbend ṭarafına küffāra at üzerinden (6) bir oḳ atup küffārun alayına düşüp ẕikr olınan (7) oḳ üç kāfir debeleyüp küffār bu işi görüp ṭop (8) ėrmez yėrde oḳ gelmek bu ḳażā-yı āsmānīdür beşer işi degüldür (9) ol yėrden oḳ gelmez dėrler iken birini daḫı oḳın[298] atup (10) doḳınan oḳ ne atda[299] ve ne ādemde ṭurmayup bir nėçesin[300] (11) daḫı helāk eyledükde küffār ḫavflarından firār ve ehl-i islām (12) ol yėrden mürūr eyleyüp selāmet buldılar ve ol oḳların (13) uzunluġı bir ḳaç ḳarış idi ve üçer gūşeli demrenleri (14) var idi yelekleri üçer parmaḳ idi ve demren oḳa geçmiş (15) degüldi oḳ demrene geçmişdür[301] bu aḥvāli merḥūm kendüleri

66a

(1) ḥikāyet ėder idi edrenede merḥūm olduḳda bizüm birāder (2) bu oḳları ve yayları cümlesiŋ alup teberrüken bizde yādigār (3) dururdı dėyü ḥasan çelebi naḳl ėder ḥaḳḳ teʿālā rūz-ı maḥşerde (4) menzil-i ʿālī iḥsān eyleye[302] mezbūr ḫāce ʿalīnüŋ (5) ṭaş sürdigi beyān olınur

[294] Üsküb N: Üskübī M
[295] birisi M: biri N
[296] az ḳalduġı N: -M
[297] oḳları M: oḳçıları N
[298] oḳın N: oḳıŋ M
[299] atda N: at M
[300] nėçesin N: nėçesiŋ M
[301] geçmişdür N: geçmiş M
[302] eyleye N: ėde M

deve kemāl her zamān ḫāce (6) ʿalīye oḳıŋı iṣbāt eyle ve illā ṭaşını atarum dėr imiş (7) ḫāce ʿalīnüŋ bu sözi güçine gelüp yaycı usta (8) ʿalī naḳl ėder pehlevānlar bir gün gelüp ḥāżır olup yayum yoḳdur (9) yoḫsa ben daḫı atarum dėyüp usta ʿalī bende bir yay (10) var bol yaydur ḫām-ı alınmışdur baḳuŋ ḳoluŋuza münāsib olursa (11) atıŋuz dėyüp bir iki gez atup neyleyüm bolcadur dėyü şikāyet (12) eyledi ol ʿaṣrda dar yay ile atış olurdı hele söz ḳabūl (13) eyleyüp ḳolıŋa göre[303] sāz ve atış eyleyüp ekṣerī hevānda anda ḳalup (14) bir ṣınanmış oḳı olup pehlevānlardan himmet recā eyleyüp (15) ṣalāt u selām ile ṭaḳup gerisiye götürüp küşāde vėrdi

66b

(1) hevācılar üzerine segirdüp dülbend bozdılar ol gün (2) hem ṭaşın sürüp menzili daḫı bozdı oḳuŋ üzerine (3) varılup cümlesi görüp deve kemāl şurūṭıyla ve tekbīr (4) ile çıḳarup ʿalī ḫāceye teslīm ve yayı baḳup gördiler ki (5) bol yaydur cümlesi bol yay[a] raġbet eyleyüp ṭar yaydan (6) fāriġ oldılar andan ṣoŋra deve kemāl daḫı ḫāce (7) ʿalīden aşurı atup ṭaş sürdi andan ṣoŋra (8) sulṭān bāyezīd ile amāsiyyeden gelmiş siyāh oġlanı aġası (9) ve pādşāhuŋ dāyesi ḳulı idi bir ḳavlde dāyesi oġlı (10) idi ismine bālī beg dāye ḳulı dėrler idi bir zamāndan (11) ṣoŋra dāye ḳulı bālī beg deve kemālden aşurı atdı (12) ammā birbirinden farḳ olınmazdı ehl olanlar bilürlerdi (13) üzerine nėçe ġavġalar olup deve kemāl rıżā vėrmedi (14) ḫalḳ ṭarafeyn oldılar kimi dikilmek üzere ve[304] kimi degül āḫir söz (15) çoḳ sulṭān bāyezīde ʿarż olınduḳda dāyesi ḳulı

67a

(1) olmaġla dikilmesine raġbet buyurduḳları[305] ẓāhir olup pādşāh (2) daḫı bu ṭarīḳuŋ ehl-i ḳāżīʿasker efendiler (3) ve vezīr-i aʿẓam ve sāʾir-i erkān-ı devlet biʾl-cümle ḫaşmını cemʿ ve muḥākeme fermān (4) buyurup cümle-i ehl-i ḳabża ile oḳ yėrinüŋ üzerine varılup (5) ol oḳuŋ oraya düşdügin iṣbāt içün şāhidlerin (6) dikilüp ziyāde ve[306] noḳṣan nizāʿıŋ yine ehline ḥavāle (7) buyurdılar bir cānibe ḥükm eylemeyüp faṣl vėremediler cümle-i (8) pehlevānlar deve kemāle[307] pādşāhuŋ dāye ḳulı cānibine raġbeti (9) olduġın ve cümlesi rıżā vėrmeŋüz

[303] göre N: -M
[304] ve N: -M
[305] buyurduḳları N: buyurmaları M
[306] ve N: -M
[307] kemāl N: Kemāl'e

maʿḳūldür dėmeleriyle[308] ehli (10) bilürler daḫı aşurı atarsıŋ dėyü maʿḳūl görülmegin (11) rıżā vėrüp ʿaẕīm żiyāfetler ve cümle-i kibār gelüp bölük (12) aġaları ve ocaḳ ḫalḳı ḫilʿatlar gėyüp ṭaş dikdiler (13) ammā bu ġavġa üç sene mütemādī olmışdur bir zamāndan (14) ṣoŋra deve kemāl gelüp on beş gez[309] aşurı atup ṭaşın (15) sürdi bundan ṣoŋra tozḳoparan ẓuhūr eyleyüp istanbuldaki

67b

(1) ol iki ʿālī menzilleri bozup ve burusada şücāʿı daḫı (2) bozdı pādşāhaʿarż olınduḳda hüneri var ise (3) edrenede deve kemāl menzilin[310] atsun buyurmalarıyla toz- (4) -ḳoparan merḥūm[311] ol menzili nėçe atmışdur beyān olınur (5) merḥūm sulṭān bāyezīdüŋ atıcı ṭāʾifesine ġāyet raġbetleri (6) olup salyāneler taʿyīn buyurup ḳışın idmān ėdüp yazın ġāh (7) edrenede ve gāh istanbulda atışlar ėderlerdi tozḳoparan (8) ve burusalı şücāʿ ve ġayrılar cümlesi āh deve kemāl menzili dėyüp (9) bellerin bükmüş idi ḥattā bizler bunda ḳışın meşḳ ėdüp (10) yazın oraya varınca idmānsuz bozdılar dėyü bir ḳışın[312] (11) edrenede ḳışlayup yaza idmān içün çalışup yine ḫāʾiben döndiler (12) bu minvāl üzere nėçe müddet geçmişdi tā şu zamāna gelince dek[313] (13) ki tārīḫ ṭoḳuz yüz on dörde geldükde ol sene (14) istanbulda büyük zelzele vāḳiʿ olup çoḳ yėrler ḫarāb (15) olup ve menāreler meyilleri ḳalmadı ki yıḳılmaya ol sene[314] sulṭān

68a

(1) bāyezīd merḥūm cümlesine elbette atılmaḳ gerekdür dėyüp yaycılarına (2) ve oḳçılarına ʿaẕīm iḥsānlar olup daḫı iḥsānlar vaʿd (3) buyurup kemāl mertebe raġbet buyurdılar[315] deve kemālüŋ (4) atılmasın pādşāh merḥūm ġāyet murād buyururlardı[316] kimesneye[317] (5) müyesser olmazdı **el-umūru merhūnetün bi-evḳātihā** mażmūnı üzere (6) vaḳti gelüp nėçe atılduġı beyān olınur ol ʿaṣırda her (7) bölükden ādem bulınup her atıcıya ṭaraf-dār olurlardı pādşāhuŋ (8) iki

[308] dėmeleriyle N: dėmeler M
[309] gez N: -M
[310] menzilin N: menziliŋ M
[311] merḥūm N: -M
[312] ḳışın N: ḳış M
[313] gelince dek N: gelinceye degine M
[314] ol sene N: o sene M
[315] buyurdılar N: buyururlardı M
[316] deve Kemāl'üŋ atılmasın pādşāh merḥūm ġāyet murād buyururlardı N: -M
[317] kimesneye N: kimesne M

etmekçi başısı olup ikisi daḫı ḳabża ʿāṣıḳlarından (9) idiler ol gürūh cümle-i ehl-i ḳabża olup merḥūm tozḳoparanuŋ[318] (10) etmekçi başılara ḳarābeti olmaġla kendüsi ol zümerden geçinürdi (11) ve iç aġaları her biri bir pehlevāna ṭarafdār olup dürlü (12) dürlü yedekler ve oḳlar vėrürlerdi ḥaydar beg ṭarafına (13) ḫazīnedār başı ʿalī aġa içerüden çıḳmaġla gūyā ādemīsi idiler (14) bozdoġancı muṣṭafā çelebiye ḳapu aġası muʿāvenet ėderdi (15) ve tozḳoparana[319] daḫı kīlārcı başı muṣṭafā aġa muʿāvenet ėderdi

68b

(1) ve her birine birer oḳçı ile birer yaycı ḫidmet ėderlerdi etmekçi (2) ṭāʾifesi tozḳoparannuŋ hevā-dārlarıdur oḳ işler dėyü ṭaraf-ı (3) devletden menʿ olındı müʾezzin zāde usta sinān bozdoġancı (4) muṣṭafā çelebiye ḫidmet ėderlerdi ve lākin murādı tozḳoparannuŋ (5) iş görmesi idi kendinüŋ oḳıyla ümīd ėderdi istanbulda (6) yıldız menziliŋ ve heftesinde burusada şücāʿ menziliŋ (7) müʾezzin zādenüŋ bir oḳıyla bozmış idi merḥūm müʾezzin zāde (8) ḳanġı ṭaraf ġālib ise oḳ vėrürdi merḥūm ḥasan çelebi toz- (9) -ḳoparana altı oḳ ṭutmış idi birbirine yaḳın gāh muṣṭafā çelebi (10) ve gāh ḥaydar beg atup kimesneye müyesser olmadı birgün yanmaz (11) aġaçoġlı dükkānında bu menzil müẕākere olınup yanmaz aġaç (12) oġlı dėr ki bu sene daḫı olmadı ancaḳ bir ümīd vardur ol daḫı (13) olmaz ise olmaz dėmiş suʾāl olınduḳda ḥasan çelebi (14) altı oḳ yapdı ümīd anlardandur ol daḫı olmaz ise olmaz (15) dėyüp bu ḫaber tozḳoparana[320] ve ḥasan çelebiye vāṣıl olup ḥasan

69a

(1) çelebi ġayret ėtmişdi seher? yüklerin ʿacemden biriktürüp yükleyüp (2) hevā beklerdi ve içḳoz aḥmed nāmında bir üstād yaycı olup (3) ḥaydar bege ḫidmet ėderdi[321] usta ʿalī tozḳoparana ve muṣṭafā (4) çelebiye ḫidmet eylerdi içḳoz aḥmed tozḳoparan yanına gelmege[322] (5) ve yay vėrmege ḫazīnedār başıdan ḳorḳar idi[323] tozḳoparan (6) nişāncı caʿfer çelebiden recā eyleyüp baŋa usta aḥmedden (7) bir yay alıvėr dėyüp ol daḫı çaġırdup aḳçasın

[318] Tozḳoparanuŋ N: Tozḳoparan M
[319] Tozḳoparan'a N: Tozḳoparan M
[320] Tozḳoparan'a N: Tozḳoparan M
[321] ėderdi N: eylerdi M
[322] gelmege N: gelmek M
[323] ḳorḳardı N: ḫavf ėderdi M

vėreyüm (8) dėyüp[324] baŋa bir yay vėr dėdükde cānuma minnet ve lākin ḫazīne-dār (9) başıdan ḫavf eylerüm ve lākin ben bir yay öŋdül ḳoyayum (10) atsunlar hevā kimde ḳalur ise anuŋ olsun bolay ki hevāya[325] (11) kendüde ḳalup ala idi öyle eylediler hevā tozḳoparanda (12) ḳalup yayıol aldı[326] bu sebeb ile oḳçı ve yaycılar mābeyninde (13) güft ü gū düşdi ve söz çoġaldı ol yay ile (14) oḳları tecrübe ile menzil atmaḳ ümīdin[327] eyledi bir gün (15) pehlevānlar ile meydāna varılup seyr içün ʿulemā efendilerden

69b

(1) vāfir ādem gelmişidi anlardan ışıḳ ḳāsım dėmekle maʿrūf (2) bir kimesne gelüp pehlevān bir duʿā ėdelüm sen āmīn dė ola ki (3) cenāb-ı rabbü'l-ʿālemīn seni maḳṣūdüŋ menziline nāʾil eyleye dėyüp (4) öyle ėtdiler çünki pehlevān-ı ʿālem pehlevānlar ile ayaḳ yėrine başup (5) ṣalāt u selām u fātiḥa-i kerīme oḳıyup tekbīr birle oḳın[328] ṭaḳup (6) üçer oḳ atdılar dördinci oḳ ki tozḳoparana geldi yine (7) ayaḳ yėrine varup ḳalbüŋ ṣāf ve teveccüh u ḫulūṣ ile oḳı (8) gezleyüp ber ḳāʿide cümle-i maʿlūmātıŋ icrā ėderek iç (9) ḳabżaya andan gerisiye çeküp ṣāf ḳalb ile şaşta güşād (10) vėrenden ışıçrayup yā allāh ṣedāsından bir çaġırdı ki ʿāleme (11) velvele oldı bu ḳadar çaġırduġıŋ[329] kimesne bilmezdi hevācılar (12) ḳulaḳ vėrüp diŋlerdiler oḳ şāhīn gibi ġıjırdıyla gelüp (13) ḳonup ejder aġzından çıḳmış gibi vėrmege başladı (14) hevācılar segirdüp oḳ üzerine vardılar menzili bozıldıġıŋ[330] (15) bilüp destār bozdılar cümle-i pehlevānlar oḳ üzerine geldiler

70a

(1) oḳ ḥasan çelebinüŋ olmaġla ve daḫı pehlevānlıḳda ehl olmaġın (2) aŋa teklīf olınduḳda āyīn ü erkān ile çeküp tozḳoparana teslīm (3) eyledi cümle ile merḥabālaşdılar[331] mübārek ola dėnilüp pādşāh (4) ḥażretlerine ve sāʾir-i vüzerā [vü] vükelāya müjdeler gidüp iḥsānlar (5) oldı sezā mı degül pādşāh-ı ʿālem-penāh ḥażretleri żiyāfetiŋ (6) mamaḳ? bıŋarında eyleyüp vükelā-yı devlet ve bölük aġaları ve yeŋiçeri (7) aġası ve sāʾirlerine ve tozḳoparan'a ḫilʿat gėydürüp

[324] dėyüp N: -M
[325] hevāya N: hevā M
[326] yayı ol aldı N: yay alup M
[327] ümīdin N: ümīdiŋ M
[328] oḳın N: okıŋ M
[329] çaġırduġıŋ
[330] bozılduġın N: Bozduġın M
[331] meḥabālaşdılar N: merḥabālaşdı M

murād-ı (8) dünyeviyyesi ne ise anuŋla ikrām olup tamām olduḳda āyīn ü (9) erkān üzere ṭaş dikdiler ehl-i ḳabżaya bu riʿāyet çoḳ (10) degüldür ḥażret-i risālet-penāh ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem ḥażretleri (11) oḳ yay ḥaḳḳına sekiz yüz ḳadar ḥadīṯ-i şerīf buyurup (12) āyet-i kerīme ḫod maʿlūmdür ḥażret-i saʿda fidāke ebī ve ummī (13) buyurılduġı meşhūrdür bu ümmete silāḥ bu taʿyīn olınmışdur cümle-i (14) fütūḥ bunuŋ ile oldı oḳ ve yay terk ėdeli ne iş görüldi (15) ḥālā[332] tatar ṭāʾifesi ne ṭopa ve ne tüfenge mālikdür bir oḳ ile geçinür

70b

(1) dāʾimā manṣūr u muẓafferdür resūl-i ekrem ṣallāllāhu ʿaleyhi ve sellemden (2) bir ḥadīṯ-i şerīf vāḳıʿdur ki ḳanda çoḳ atıcı ola ol mülk (3) düşmenden ve belālardan[333] emīndür buyurmışlar ṣadaḳa resūlullāhı tatar u (4) özbek ṭāʾifesi böyle degül mi ʿoṯmāniyān ebbedehumu'llāhu teʿālā (5) tüfenge raġbet buyurup oḳ atmaġı terk ėdeli bir şey ḥāṣıl (6) ėdememişdür bunda söz çoḳdur ḥaḳ teʿālā muvaffaḳ ėderse (7) ʿarabī küttāblardan türkīye tercüme olınmaḳ taşmīm ėtdügümüz kitābda tafṣīl (8) olınur ḥikāye-i ġarībe tevārīḫde gördüm ki merḥūm sulṭān (9) murād-ı ṯānī [ki] ebü'l-feṯḥ sulṭān meḥmedüŋ pederleridür çoḳ ġazā (10) eyleyüp taḫtın[334] sulṭān meḥmede fārigh olup maġanisada inzivā buyurmışlardur (11) küffār bu ḫaberi ėşidüp yėrine geçen on[335] üç yaşındadur fırṣatdur (12) dėyüp beç ḳralı ve leh ḳralı ve ceh ḳralı ve budin ve bosna ḳralı (13) ve sāʾirleri ḳavs odada cemʿ olup ʿoṯmāniyānı oradan ḳaldurmaḳ (14) içün ramażān oġlına ḫaber gönderüp öte yaḳa senüŋ rūm ėli (15) bizüm dėyüp ḳavl ü ḳarārların ebü'l-feṯḥ istimāʿ eyleyüp pederlerini

71a

(1) ser-dār olmaḳ içün[336] ādem gönderüp icābet ėtmedi ḥāceti ise (2) ol daḫı çalışsun dėyüp tekrār ādem gönderdiler ḳabūl eyleyüp (3) ser-dār olup ḳavs odada cemʿ oldılar seksen biŋ ʿaskere (4) mālik idiler on iki biŋi tīr-endāz idiler (5) küffār üç yüz biŋ tėmüre müstaġraḳ idiler oda-ı meẕkūrde aġırlıġına (6) arḳa vėrüp lālā şāhīn paşayı[337] beş biŋ ādem ile medār (7)

[332] ḥālā N: ḥāliyā M
[333] belālardan N: belādan M
[334] taḫtın N: taḫtıŋ M
[335] on N: -M
[336] olmaḳ içün N: olmakçün M
[337] paşa'yı N: Paşalı M

eyleyüp dest-i ḫaṭ vėrdiler ki ben daḫı düşmenden yüz döndürürsem (8) beni ḳatl eyle[338] dėyüp üç gün ü üç gėce meşʿal ile dögüşüp (9) āḫir küffār bütün ʿasker ile hücūm eyleyüp seksen biŋ ʿasker[339] iki (10) şaḳ ve her ṭarafa altışar biŋ tīr-endāz ḳoyup küffār ara yėre (11) girüp deryā miṣāl ṣaġa meyl ėtdükçe oḳ ile döndürüp (12) ṣola gitdükde yine oḳ yaġdurup nā-çār ilersin isteyüp (13) aġırlıġa ṭayanmayup firārdan ġayrı çāre bulmayup dāʾireye alınup (14) oḳ ile zebūn ve seyf ile ṭuʿmei şemşīr olup bozdılar ve (15) bu devletüŋ cebeḫānesi ol ḳırılan keferenüŋ gėyimleridür şol ḳadar māl u

71b

(1) ġanāyim olmışdur ki devr-i ādemden berü olmayup devlet-i ʿoṣmāniyye ebbedehumu'llāhu (2) teʿālā ilā yevmi'l-ḳıyām[340] ḥażretlerinüŋ kemāl-i devletleri bu māl-ı ġanāyim iledür (3) sulṭān murād merḥūm buyurmışlar ki küffārı bi-ʿināyeti'llāhı[341] teʿālā (4) on iki biŋ tīr-endāz ile bozdum ol ādeme vaṣiyyet olsun (5) bolay kiyigirmi dört biŋ tīr-endāze yetişdirelerdi ʿaṣrımuzda (6) tīr-endāz dėmege lāyıḳ on beş ādeme çıḳmaz ol seferde ṭop ve (7) tüfeng yoḳ idi küffār ṭop ve tüfeng ile idi silāḥ-ı islām (8) oḳdur ve tüfeng de olsun ammā bunı terkiŋ bir vechle maʿnāsı yoḳdur (9) devlet-i ʿoṣmāniyyede at üzerinde oḳ gezlemegi ve mızrāḳ ṭutmaġı (10) bilür ādem görmedüm ve mızrāḳ yüz yigirmi benddür cümle-i bendler (11) aṣḥāb-ı kirām rıdvānu'llāhı ʿaleyhim ecmaʿīn ḥażarātından ḳalmışdur (12) ḥaḳ teʿālā üslūb-ı ḳadīme taḥvīl eyleye āmīn evvelki kör kemāl ikinci (13) üsküfī üçinci balcı ḳaraca dördinci sinān yeŋiçeri beşinci (14) yanmaz aġaçoġlı altıncı dāye ḳulı bālī beg yėdinci deve (15) kemāl sekizinci pehlevān-ı ʿālem[342] tozḳoparandur[343] bāb edrenede

72a

(1) ovaya[344] ḳarīb[345] gider yolda iki cānibi ṣu alup ṣoŋra (2) merḥūm tozḳoparan ve isḥāḳ beg ve ḥaydar beg ve ṣāḥib-i risāle (3) tīr-ger ḥasan çelebi cümlenüŋ ittifāḳlarıyla muṣallā meydānına ḳaldurup (4) ẕikr olınan menzil-i ḳadīm olup yėdi ṭaşdur ikisi maʿlūm (5) beşi

[338] ḳatl eyle N: ḳatl M
[339] ʿasker N: ʿaskeri M
[340] ilā yevmi'l-ḳıyāmeti N: -M
[341] bi-ʿināyeti'llāhı N: -M
[342] pehlevān-ı ʿālem N: pehlevān M
[343] tozḳoparandur N: Tozḳoparan M
[344] ovaya M: odaya N
[345] ḳarīb N: -M

mechūl ġālibā bu menzil murād-ı ṣānīde atılmaḳ gerekdür merḥūm (6) tozḳoparan ṭurup bedel atmışdur evvelki ikinci üçinci (7) dördinci beşinci mechūldür altıncı mütevellī ḳulı yėdinci zih-gīrcidür (8) bāb menzil-i mütevellī merḥūm ebü'l-fetḥ sulṭān meḥmed ḫān zamānındandur (9) yıldız hevāsıyla atılmışdur bu menzile deve kemāl çoḳ ṭurup (10) hevāsına rāst gelmeyüp düz yėrde olmaġla ʿaksine ṭurup (11) atmışdur ʿālī menzildür bu ḥesāba düz yėrde ʿaksine ṭurulsa (12) olur evvelki sinān mütevellī ikinci deve kemāl bāb bu menzil (13) edrenede bāġlar yolında olan pınarda ayaḳṭaşı olup (14) burusevī ḳapu yėri dėrler poyraz hevāsıyla atılmışdur evvelkisi (15) papasoġlı ḳulı ikinci ḳocaeli begi küçük deve dėrler

72b

(1) üçinci sulṭān bāyezīd ḳullarından keyvān beg ṣoŋra kefe (2) begi olmışdur aḥmed aġa ḳulı ikinci bu menzilden aşurı ḳabżaraḳ (3) aġaç oḳ ile atup nişān eyleyüp başḳa olmaḳ üzere (4) dikmişler[346] ṣāḥib-i risāle ḥasan çelebi naḳl ėder bāb (5) edrenede sarāy ovasında olan aġaç menzil lodos (6) hevāsıyla atılmışdur beyān olınur memāḳ pınarına ḳarşu atılur (7) evvel kimesneye naʿleynī ḳaragöz dėrler ikinci ḳaṣṣāb bālī (8) üçinci bozdaġancı ṣūfī üstād yaycı imiş dördinci molla ʿoṣmān (9) beşinci ġulām ʿalī altıncı naṣūḥ ġulām çubuḳcı yėdinci mīr-ʿalem (10) aḥmed aġa istanbulda menziliŋ atduḳdan ṣoŋra ṭaşın (11) çıḳarup atmış sebeb bu olmış ki merḥūm tozḳoparannuŋ (12) mışrda olan menzilin istanbuldan bir kimesne varup şāhid- (13) -zūr ile ve bigāne ile aşardum dėyü şāhid gelüp (14) vālī-i mışr[347] çıḳarup ṭaşın atup nefy buyurduḳlarından ṣoŋra (15) istanbula gelüp evvelden bildikleri ṣoŋradan yine evvelki

73a

(1) mertebede olmaġla bu menzile yaḳın atmaḳ muḳadder olmayup kiẕb-i (2) ẓāhir olduḳda aḥmed aġa ol ṭaşı çıḳarup atmışlardur (3) ḫilāf-ı şurūṭ[348] āyīn ü erkān böyle dikilen menzilleri atıcı ṭāʾifesine (4) vācibdür ki iḫrāc ėdeler ve selef böyle birḳaç menzili (5) iḫrāc ėtmişler ṣāḥib-i risāle ḥasan çelebi tahrīr ėtmişdür (6) bu faḳīr-i pür-taḳṣīr daḫı edrenede böyle ḫilāf-ı ḳānūn (7) bir ḳaç ṭaş iḫrāc eyleyüp atmışumdur ve ḫilāf-ı ḳānūn (8) ṭaş dikenler der-ʿuḳb

[346] dikmişler M: dėmişler N
[347] vālī-yi Mışr çıḳarup N: vālīyi çıḳarup M
[348] şurūṭ N: şarṭ M

cezāsın[349] buldı eyü degüldür (9) iḫtirāz ėdeler bāb edrenede namāzgāh ovasında aġaç (10) oḳıyla poyraz hevāsıyla atılmışdur evvelki ṣāḥib-i risāle (11) ḥasan çelebi ikinci ḳāḍī ʿömer ḫalīfe bāb bu daḫı tīr-ger (12) ḥasan çelebi merḥūmuŋdur muṣallā meydānında lodos hevāsıyla (13) atılmışdur ḳarındaşı ḥüseyin nām kimesne[350] recā eyleyüp ol (14) ṭaş atup[351] dikmişdür ayaḳṭaşı ḥasan çelebi anaṭaşı birāderi (15) ḥüseyin çelebidür ikinci filibeli saḳa ḥüseyindür edrene

73b

(1) menzillerinüŋ bu ẕikr olınan menzillerüŋ yėrleri maʿlūm olmaḳdan (2) ḳalmışdur suʾāl olınduḳda bunlar meydānuŋ sınurṭaşlarıdur (3) dėyü cavāb vėrdiler tozḳoparan ile biri daḫı muṣallānuŋ (4) ṣaġ ṭarafında ẕikri sebḳ ėden eski menzil mermer ṭaş (5) olmaġla maʿlūmdür bu faḳīr ṣoŋra olan menzilleri taḥrīr eyledüm (6) bāb menzil-i lodos yek-süvār zer-gerdān altı ṭaş olup (7) dördi maʿlūm degül ikisi maʿlūm beşinci ʿömer efendi altıncı (8) ḳayyum zāde aḥmed efendi istanbulda menzili olandur ayaḳ yėri (9) meydānda çeşmenüŋ ṣolında olan küfeki ṭaşdur ṭoḳuz yüz (10) altı gezdür bāb edrenede muṣallāda burusalı ḳapusı dibinde (11) ayaḳṭaşı olan yıldız menzili yaycı ḥüseyin menzilidür evvel (12) ḥüseyin kemān-ger ikinci süleymān aġa merḥūm ṣamṣoncı başı (13) üçinci ḥaffāf ḥācı muṣṭafā dördinci murādiye kātibi ibrāhīm çelebi (14) beşinci ṭopçı ḥüseyin tīr-dārı sābıḳ altıncı lala ebū bekir aġa-yı (15) merḥūme vālide sulṭān yėdinci tīr-dār aḥmed beg cemʿan ʿaṣrımuz

74a

(1) geziyle biŋ on altı gezdür ẕikr olınan menzilüŋ başṭaşı (2) muṣallānuŋ ṣolında çeşme deresiyledür tīr-dār ṣāliḥ efendi (3) altıncı ṭaş olmaḳ üzere yetmiş gez ḳabżaya bir ṭaş diküp (4) ṭoġrıltmaḳ şarṭıyla olmazsa çıḳarmaḳ üzere dikmiş iʿtibār (5) olınmadı ḥattā aḥmed beg menzili atduġı gün aŋa destār olmayup (6) ṣāḥibine yā atarsaŋ yā ṭaşı çıḳarıruz dėnildükde (7) bir seneye mühl ṭaleb eyledi öyle ḳaldı çıḳarup atmaḳ (8) gerekdür ḫilāf-ı şarṭ ü ḳānūndur bāb menzil-i ḳıbledür (9) meydān-ı muṣallā edrenede ayak yėri muṣallā ardında (10) olan çeşmenüŋ ṣaġ ṭarafına bedeldür bāġ yolında olan (11) yeksüvārdur ṣoyası kemükdür ʿalī

[349] cezāsın N: cezāsıŋ M
[350] kimesne M: -N
[351] atup N: -M

efendi ve ʿalī aġa ve filibeli (12) çuḳadār meḥmed ve ṭulacı ḥācı ḥüseyin tīr-dār cemʿan (13) ṭoḳuz yüz altmış gezdür bāb edrenede muṣallāda olan poyraz (14) menzilidür sālifü'ẕ-ẕikr burusevī ḳapusınuŋ ṣaġ ṭarafına (15) bir küçük mermer ayaḳṭaşıdur anaṭaşı ṣamṣoncı başı

74b

(1) olan süleymān aġanuŋdur ikinci sālifü'ẕ-ẕikr lāla bekir aġa (2) üçinci ṣāliḥ aġa şāṭır başı şehriyārī dördinci muṣāḥib-i (3) şehriyārī ʿabdü'l-kerīm aġa cemʿan ṭoḳuz yüz otuz iki gezdür ve (4) pīş-revdür bāb menzil-i gün ṭoġrısı ayaḳ yėri ṭaġ dibinde (5) depede olan küçük mermerdür ḳahveci yėri dėmekle maʿrūfdur ana (6) ṭaşı yėdi yüz gez ancaḳ olur pīr olup yetmiş dirhem yay ile (7) atmaġın iḫrāc olınmadı ikinci süleymān aġadur bir fevt olmış (8) ādem olmaġla müsāmaḥa olındı bunlara menzil dėnilmez bu maʿḳūlelerüŋ (9) menzilleri masḫaralıḳdur selefden ḥicāb atmayup nėçe dikdiler (10) bāb menzil-i tėmürṭaş yeksüvār ayaḳṭaşı köyde ṭurmış (11) aġa bāġçesi ḫandaḳında imiş ḥālā[352] yoḳdur evvelki nā-maʿlūm (12) s̱ānī keẕālike üçinci ḥācı muṣṭafā baṭman seksen gez aşurıdur (13) dördinci olmaḳ üzere merḥūm ḥācı bāḳī bir ʿarabacınuŋ (14) yolda bulduġı oḳ ile dikmiş merḥūmuŋ ṣaḥīḥ oḳı (15) yoḳdur ʿāḳibet ḥaydūdlar ḳatl eyledi şurūṭa muḫālif

75a

(1) ṭaş dikenüŋ muʿammer olduġın görmedük ġāyet iḫtirāz (2) olına bu ḳanda yalan söyleyenüŋ ve ṭoġrı söylemeyenüŋ (3) ve toġrı yürümiyenüŋ ve ḥaḳḳına rāżī olmayanuŋ (4) elbette bir ḳażādan ḫālī olmayup ġāyet iḫtirāz lāzımdur (5) edrenede velī çelebi nām ṣolaḳ faḳaṭ oḳ meydānına (6) gelüp bizüm ile görüşmekle ṣolaḳlar güni cümle-i ṣolaḳlardan (7) işlāḥ pūta atup ḳuṣūrına naẓar olınmayup ṣolaḳlar (8) māddesine faḳīr mümeyyiz olmamla meydāna gelür ancaḳ ṣolaḳlardan (9) bu vardur dėyü taʿrīf ile rikāb ṣolaġı olmaġın kendüye (10) zuʿm gelüp edrenede cemʿiyyet eyleyüp vāfir maṣrūfa girüp (11) ḫākī menziliŋ açup güçle yėdi yüz elli geze[353] ṭaş dikmişdi (12) bundan aḳdem beynimüzde ṭoḳuz yüz gez pīş-rev ve sekiz yüz elli (13) yek-süvār ve sekiz yüz otuz ḫākī olmayınca menzil dikilmesün (14) dėyü cümle-i rumāt ḳavl ü ḳarār ėtdükden ṣoŋra diküp ḥacı (15) ʿoṣmān nām yaycı pūta oḳıyla aşurı atup ʿarż-ı rumātı

[352] ḥālā N: ḥāliyā M
[353] gez M: geze N

75b

(1) tekmīl içün ayaḳ ve anaṭaşlarıŋ çıḳarup atmış idüm (2) orta atıcılarıyla rikāba daʿvet olınduġumuzda ḥużūr-ı hümāyūnda (3) faḳīri meyḍāna oḳuyup meydāna çıḳup iki oḳ ile (4) boyından ziyāde çul gėyüp iskāt olındı ḥattā bizi ḥużūr-ı (5) hümāyūnda meydāna oḳıduḳda şevketlü pādşāhımuz (6) ḫalleda'llāhu ḫilāfetehu ḥażretleri seni velī meydāna oḳudı (7) çıḳmasun buyurduḳda bu ḳulları kimesneyi meydāna (8) oḳumam ammā oḳur var ise evvelā per-tāb oḳıyla ṣoŋra (9) ip altından pūta oḳıyla ṣoŋra at üzerinde yigirmi (10) dört bend oḳ atarum[354] dėyüp fermān olınduḳda bi-ʿināyet- (11) -i'llāhi teʿālā at üzerinde daḫı ḥużūr-ı hümāyūnda ibtidā (12) çıḳışda ṭabla yelesine dek bir oḳ urup ḥattā ṣolaḳ (13) velī ḳarār-ı firāra tebdīl[355]eyledi bāb sādis derbeyān-ı (14) menzil-i burusa menzil-i poyraz yūsuf yeri dėmekle maʿrūfdur (15) evvel ṭaşı dikene yūsuf dėrler ikinci diken kimesneye

76a

(1) cem sulṭān ḳullarından ḳaṭır ḳaragöz dėrler cem sulṭān ile (2) frengistāna gitmiş ve hem oḳçıdur baʿdehu üstād şemse'd-dīn (3) ki fusūskārīde? yegāne ve oḳçıdur sulṭān selīmde (4) olan eczā ṣandūḳası anuŋdur meşāyiḫa ḫidmet eylemiş (5) ṣofyadan imişler ʿaleyhi'r-raḥmetü andan aşurı üstād cemşīddür ki (6) ḫayli kelimāt bilüp lāf u güẕāf eyleyüp eger bu lāciverd ḳaya (7) altında oḳ yapmada müsellem olduġıŋ bilsem bu ṣanʿatdan (8) geçerdüm dėr imiş oḳıyla şücāʿ merḥūm istanbulda lodos (9) menzilin[356] atmışdur bunda[n] ṣoŋra beşinci ṭaş ʿaṭṭār aḥmed (10) çelebinüŋdür altıncı ṭaşı naḳḳāş meḥmedüŋdür yėdinci merḥūm (11) burusevī şücāʿuŋdur raḥimehumu'llāhu merḥūm tozḳoparan istanbulda (12) yıldız menziliŋ atduġı hefte ṣāḥib-risāle ḥasan çelebi ile (13) burusaya varup şücāʿ üzerine atduġı ḥikāyedür (14) vaḳtā ki burusaya varup ḳaṭır ḳaragözüŋ ḫānesine (15) nüzūl eylediler ėrtesi ʿale's-seḥer varup meydānda bir iki menzile

76b

[354] atarum N: atar M
[355] tebdīl N: tebdīle M
[356] menzilin N: menziliŋ M

(1) bedel atup gözine kesdürdi vilāyetli vāfir söz söyleyüp (2) çoḳ pehlevān ḫāʾib[357] geldi gitdi bu daḫı öyle olur dėyüp (3) ḫaylice güft ü gū eylediler bedel atduġından ḫaber-dār (4) degüller idi vilāyetli gelüp pehlevān ṣafā geldiŋüz ḳadem getürdiŋüz (5) buyurıŋuz şeref-i ḳudūmuŋuz ile meydāna teşrīf ėdüŋ (6) dėyü daʿvet olınup vaḳt-i ẕuhrda varılup ṣalāt-ı ʿaṣr (7) edādan ṣoŋra recā ėtdiler ki luṭf ėdiŋüz bir ḳaç oḳcuġaz (8) atıŋuz temāşā ėdelüm dėdiler pehlevān baş üzerine (9) dėyüp[358] bunda oḳ atmaġa geldük ve lākin bir iki gün diŋlene (10) lüm dėyüp ziyāde ibrām olınup elbette bu gün atmaḳ gerek- (11) -süz dėyü recāda oldılar baş üzerine[359] dėyüp yayların (12) ḳurup meydāna ādem gönderdiler ol gün meydāna mübālaġa (13) ile ādem gelmişdi temāşāya durdılar pehlevān tozḳoparan (14) iskender yėrinden ḳalkup ḳolın[360] alışdurup duʿā vü s̱enāsın[361] (15) şurūṭuyla ve ṣelāt u selāmın[362] tamām ėdüp cümleden icāzet

77a

(1) ṭaleb eyleyüp atmaġa mübāşeret eyledi ol gün fī'l-cümle menzile (2) yaḳın atdılar rivāyet olınur ki ẕikr olınan menzilde yėdi (3) gün atış eyleyüp her gün teraḳḳī ḳodı ṣuleḥādan aḥmed beg nām (4) kimesne her gün gelüp oḳ ḳarşusına oturup her gün (5) bir ḳaç adım gėrü oturup ol oturduġı yėre ėrtesi (6) oḳ gelürdi ve hīç söylemezdi gūyā oḳı fülān yėre gel dėyü (7) daʿvet ėderdi sekiz gün böyle olup bir gün cümle[363] şehr (8) ḫalḳı cemʿ olup[364] žiyāfet eylediler ṣoŋra ḳalkup oḳ atmaġa (9) şürūʿ ėdince eline bir lerze geldi ki yay düşe yazdı (10) biraz tavaḳḳuf eyleyüp yėrine geldi yine atmaġa şürūʿ eyleyüp (11) ol ʿazīz ol gün menzilden seksen adım gėrü durmış idi (12) oḳ öŋine gelüp ḳonup menzil yetmiş adım atılup bir ḳāʿide (13) oḳı çıḳarup eline vėrdiler ve ol ʿazīz tozḳoparana gelüp (14) menzilüŋ mübārek olsun maḳṣūdına nāʾil olduŋ dėyüp (15) gitdiler ġayrı daḫı gelmedi faḳīr vėrmege oḳuŋ esrārı çoḳdur

77b

(1) ve ricāl-ı keş̄ir dėyü bu maḳūle ʿaceb degüldür evvelki yūsuf (2) ikinci ḳaṭır ḳaragöz üçinci şemsed-dīn ṣūfī oḳçı dördinci (3) cemş̄id oḳçı beşinci ʿaṭṭār aḥmed çelebi altıncı seyis

[357] ḫāʾib M: ġāʾib N
[358] dėyüp N: biz daḫı M
[359] üzerine M: üzere N
[360] ḳolın N: ḳolıŋ M
[361] s̱enāsın N: s̱enāsıŋ M
[362] selāmın N: selāmıŋ M
[363] cümle N: -M
[364] cemʿ olup N: cemʿ ėdüp M

maḥmūd (4) yėdinci şücāʿ sekizinci pehlevān-ı cihān[365] tozḳoparandur[366] bāb (5) bu menzil-i burusada yıldız hevāsıyla atılur[367] evvelki maḳramacı (6) ikinci kör kemāl eski ādem olup pīr-i pīş-ḳademdür üçinci (7) üstād yaycı ḳaraca dördinci ʿabdu'r-raḥmān beşinci ḫayrü'd-dīn (8) altıncı pehlevān şücā yėdinci pehlevān-ı ʿālem tozḳoparandur (9) bāb burusada gün ṭoġrusıyla atılan menzildür (10)ʿaṭṭār çelebi yėri dėmekle maʿrūfdur tozḳoparan bu menzile (11) raġbet ėtmemişdür evvel şīrmerd ikinci sirkeci zāde (12) üçinci ʿaṭṭār aḥmed çelebi dördinci burusa'lı şücāʿ bāb (13) burusada poyraz hevāsıyla atılur evvel ḳaṭır ḳaragöz (14) ikinci çil ḥamza oḳçı şākirdi şemse'd-dīn üçinci taḳyeci (15) dördinci isḥāḳ zāde taḳyeci bāb burusada aġaç menzilleridür

78a

(1) lodos hevāsıyla atılur evvel yaycı ʿalī ṣoŋra ḥallāc (2) şücāʿdur ṣoŋra pehlevān kevs̱er ḳaramanlıdur ḫayli lāf u güẕāf ṣāḥibi (3) oḳçı vü atıcı ve ḥammāmcıdur ḫūb pūta atardı üç yüz geze (4) oḳ atanuŋ oḳınuŋ gezi üç parmaḳ yėrden yuḳaruya (5) gerekdür dört yüz geze dört parmaḳ gerekdür dėrdi saʿd-ı (6) vaḳḳāṣdan ṣoŋra oḳ atmaḳ benüm ḥaḳḳumdur dėyü iddiʿā ėderdi (7) evvelki ḥallāc şücāʿ ikinci kevs̱er ḳaramanlıdur üçinci ʿabdullāh çelebidür (8) bāb burusada taḫte'l-ḳalʿa imāmı ġāyet ṣuleḥādan ādem olup (9) yaz u ḳış meydāndan eksük olmazdı bu menzil anuŋdur (10) evvel imām efendi s̱ānī ḳāsım s̱āliş ḳara aḥmed bāb-ı sābiʿ der-beyān-ı (11) menāzil-i sāʾirü'l-memāliki'l-maḥrūsa bāb gelibolıda olan menāzildür (12) poyraz hevāsıyla atılur diken kenārında bu menzili vażʿ ėden (13) kimesneye başçı aḥmed dėrlerdi ikinci maḥmūd paşa ḳullarından (14) zih-gīrcidür ṣoŋra merḥūm tozḳoparandur ṣoŋra mīr-ʿalem (15) aḥmed aġa gelibolı ḳapudanı iken ḳabża ṭarafına atup daḫı

78b

(1) atmaḳ ümīdiyle dikmeyüp ṣoŋra bir nişān ḳonmışdur meẕkūr zih-gīrci (2) ġāyet berk yay çeker imiş sebeb buŋa arnavūd[368] iskenderiye (3) ḳalʿasın dögerken bir kāfir çoḳ müselmān tüfeng ile şehīd eyleyüp (4) meẕkūr zih-gīrci oḳıyla ḳatl eyledügi gibi cümle-i metrisde olanlar (5) ḳolına ḳuvvet dėyü çaġırdıḳları günden beri ġāyet berk yay (6) çekdüm dėyü naḳl ėderler

[365] pehlevān-ı cihān N: pehlevān-ı ʿālem M
[366] tozḳoparan'dur N: tozḳoparan M
[367] atılur N: -M
[368] Arnavud N: Arnabud M

imiş ve tüfengi ol zamānda ehl-i islāma (7) bir kāfir gelüp işleyüp şüyūʿ bulduḳdan ṣoŋra ol kāfir müselmān (8) olmış ṣaġlıḳla ögretmesün eyü ėtmemiş evvelki başçı aḥmed (9) ikinci maḥmūd paşa ḳulı zih-gīrci üçinci tozḳoparan dördinci (10) mīr-ʿalem aḥmed aġanuŋ nişānı şurūṭa muḫālif olmaġla dikdür- (11) -memişlerdür bāb ṣofya menzilleridür ki ḳıble hevāsıyladur (12) evvel ḥüsām çelebi ikinci taḳyeci ṣūfī üçinci ḥüsām begdür (13) dördinci dīger ḥüsām çelebidür bāb ṣofyada baṭı hevāsıyla (14) atılur müʾellif-i risāle ḥasan çelebi yėridür evvel ḥasan çelebi (15) ikinci rūm yūsuf elmaʿrūf sulṭān süleymān ile belġrad seferine

79a

(1) giderken atmışdur bāb bu daḫı ṣofyadadur evvelki kürekçi (2) ḥācı ʿalī ikinci nāʾibü'l-ḳāḍī ḳara ʿalī üçinci kemānger aḥmed (3) dördinci sipāhīden muṣṭafā begdür bāb üsküp menzilleri (4) beyān olınur baṭı hevāsıyladur[369] altı ṭaşdur sulṭān meḥmed (5) zamānında atılup ṣāḥibleri maʿlūm degüldür başṭaş (6) meşhūr yanmaz aġaçoġlı ḫāce ʿalīdür müntehā menzildür (7) bāb bu daḫı üsküp menzilidür lodos ve poyraz hevāsıyla (8) atılur düz yėr olmaġla ṭarafeyndan atılmışlardur şeyḫ zāde ʿalī (9) çelebi tīr-ger ḥācı ḥasandur bāb bu daḫı üsküp menzilidür (10) poyraz hevāsıyla atılur evvel ḥasan çelebi tīr-ger ikinciḥacı (11) yūnus[370] üçinci tozḳoparandur[371] bāb vardār yeŋicesinde- (12) -dür lodos hevāsıyladur ḳapu[cı][372] muṣṭafā ikinci voyvodabāb-ı (13) usturumca lodos hevāsıyladur evvel dizdār? meḥmed (14) ikinci sinān beg bāb yine usturumcada lodos (15) hevāsıyladur evvel ḥācı ʿalī ikinci çilingir meḥmed bāb

79b

(1) yine ipṣalada yıldız hevāsıyladur evvel ḥācı ḥamza ikinci (2) cemāl efendi üçinci mesīḥ beg bāb belġrad miṣāli beyān (3) olınur bu menzil lodos hevāsıyladur evvel kātib ikinci (4) semenderede şehīd olan[373] yaḥyā aġa üçinci çāvūş dördinci (5) ḳazzāz ahmed beşinci çizmeci altıncı taʿlīm ḫāneci küçük[374] ʿalī aġa (6) yüz gez aşurı atup istanbulda olan menzilinden ʿālīdür (7) bāb bu daḫı belġradda ḳarayel iledür evvel ḫalīl aġa ikinci (8) oḳçı ḳasım üçinci

[369] hevāsıyladur N: hevāsıyla M
[370] ikinci, ḥācı Yunus N: üçinci ḥācı Yunus M
[371] Tozḳoparan'dur N: Tozḳoparan M
[372] ḳapucı M: ḳapu N
[373] olan N: -M
[374] küçük N: -M

yine taʿlīm ḫāneci küçük ʿalī aġadur[375] bāb (9) bu daḫı keẕālike belġradda lodos hevāsıyladur evvel yeŋiçeri (10) deli bacaḳ ikinci taʿlīm ḫāneci küçük[376] ʿalī elli gez aşurı ṭaş diküp (11) mezārlıġa varmışdur bāb yine belġradda lodos hevāsıyladur (12) evvel ḥüseyin beg ikinci necāḳī? şāʿir bāb bu demde lodos (13) hevāsıyladur evvel yeŋiçeri deli bacaḳ ḳarayele ṭurup soŋra taʿlīm ḫāneci (14) ʿalī aġa yanıḳ seferinde atup ṭaş dikdi bāb ḳalʿa-ı peştede (15) poyraz hevāsıyladur evvel ʿāşıḳ deli şaʿbān şehīd ikinci muḥarrem aġa

80a

(1) üçinci deli muḥarrem ṭopçı dördinci taʿlīm ḫāneci ʿalī aġa (2) bāb vezzdecede? yıldız hevāsıyladur evvel mevlānā ḫāce murād (3) ikinci tīr-ger ḥüseyin bāb avlonyada muṣallāda yıldız hevāsıyladur (4) evvel kātib maḥmūd ikinci ḥaydar āşiyāz üçinci ḥüseyin celāl zāde (5) dördinci murād sipāhī beşinci mevlānā nūrud-dīn dervīş (6) altıncı cemāl efendi bāb marʿaşda lodos hevāsıyla (7) evvel ḥasan ikinci parlaḳ ḥasan üçinci muṣṭafā (8) dördinci dīvānī bāb ḳonyada lodos hevāsıyla evvel (9) kīlārcı başı sinān ikinci celāl zāde üçinci burhān bāb (10) yine ḳonyada evvel ekinci dėmekle maʿrūfdur ikinci aḳçaḳoca (11) oġlıdur üçinci ṣaḳallı kesük oġlıdur dördinci (12) ḫoş-ḳadem aġa beşinci maḥmūd zih-gīrci altıncı seyis maḥmūd (13) yaya başıdur mezbūr seyis maḥmūd celālīde şehid olmışdur (14) bāb berġamada lodos menzili evvel reʾīs ikinci küçük memī (15) üçinci mechūl bir şaḫış dördinci meḥmed yeŋiçeri beşinci seyyid ʿalī

80b

(1) bāb yine berġamada poyraz hevāsıyla evvel seyyidī ḫalīfe (2) ikinci emruʾllāh ḫalīfe üçinci ḥācı būstān bāb balıkesirde (3) poyraz hevāsıyladur sulṭān bāyezīd defter-dārı oġlı zaġanos (4) paşaoġlı meḥmed çelebi ʿilm-i ṭıbbda māhir idi ikinci begli ʿīsādur (5) bāb yine balıkesirde poyraz ile evvel ḥācı ṭursun (6) ikinci köle ḥamza üçinci ḳaraca muḥyiʾd-dīn dördinci (7) ʿalī beşinci muṣṭafā seyyāḥ altıncı begli ʿīsā yėdinci ḳara ʿalī (8) bāb ayazmendde poyraz hevāsıyla evvel ḳaraca ḫalīfe (9) bāb bu daḫı ayazmendde poyraz iledür evvel ḳaraca ʿalī (10) ikinci meḥmed bin benī ḫalīfe üçinci meḥmed bin ʿabdüʾl-bāḳī (11) bāb bu daḫı ayazmendde yıldız ile evvel mechūl ikinci ḳaracı- (12) zāde bāb aḳḥiṣārda lodos ile evvel mechūl (13)

[375] Aġadur N: Aġa M
[376] küçük N: -M

ikinci ḳaracı zāde bābı maġnisada poyraz ile maḥmūd bin maḥmūd (14) bāb bu daḫı maġnisada baṭı hevāsıyla evvel mechūl ikinci (15) sulṭān meḥmed şeh zāde iken ḳapucılar kedḫüdāsı idi bāb bu daḫı maġnisada

81a

(1) yıldız hevāsıyla mevlānā meḥmed çelebi bāb tīrede lodos ile (2) mevlānā sinān ṣubaşı bāb menzil-i kütahya merḥūm sulṭān (3) bāyezīd zamanında anaṭolı begler begisi iken ḳaragöz paşanuŋ (4) ḳulı anuŋ menzili üzerine mīr-ʿalem aḥmed aġa sulṭān süleymān (5) ile rodos fetḫine giderken ṭurup ḫayli aşurı atup[377] atdı (6) ve[378] nişān dikdi bāb anḳarada evvel isḥāḳ beg ikinci bozdoġancı (7) üçinci rūm yūsuf dördinci ḥaydar çerkes beşinci (8) meḥmed bāb amāsiyye menzil-i ḳıble ile evvel ʿacem şāhīn ikinci (9) ismāʿīl-i şehrī üçinci kemān-keş dördinci iskender beg (10) beşinci bālī beg altıncı ʿacem ʿalī oġlı yėdinci serrāc[379] şücāʿ (11) sekizinci burusevī şücāʿ ṭoḳuzıncı pehlevān tozḳoparandur[380] bāb (12) menzil-i[381] lāẕḳiye ḳıble hevāsıyla evvel serrāc şücāʿ ikinci (13) ʿacem ʿīsā oġlı üçinci bālī beg dördinci kemān-keş aḥmed beg (14) bāb toḳat menzilidür evvel ʿacem ḳulı dėrler ikinci tüfengci zāde (15) üçinci aḥmeddür bāb ciddede menzil-i mekke-i mükerreme şerrefehā'llāhu

81b

(1) teʿālā iskelesidür evvel ṣıdḳī ikinci ġāzī muṣṭafā üçinci (2) ġulām ḫoş-ḳadem dördinci cidde begi arnavūd[382] ḥüseyin beg (3) beşinci mumcı yūnus bāb mekke-i mükerreme mīna yolında üstād (4) ʿalī yayıyla bir kimesne menzil[383] atup nişān dikmiş maʿlūmum degüldür (5) cümlesinüŋ rūḥ-ı şerīfleri şād olsun bāb mıṣr (6) ḳāhiredeki menzillerüŋ beyānındadur[384] çerakse zamānında (7) atılmışdur evvel küçük ḥekīm ṣānī büyük ḥekīm üçinci sulṭān (8) zamānında süveydān? beg dördinci uzun ḥasan beşinci pehlevān (9) tozḳoparandur[385] ḥikāye-i ġarībe tozḳoparan merḥūm olduḳda (10) sulṭān süleymān devrinde süleymān paşa mıṣr vālīsi

[377] atup M: atdı N
[378] ve M: - N
[379] serrāc N: ṣarrāc M
[380] tozḳoparan'dur N: tozḳoparan M
[381] menzil M: - N
[382] arnavuḍ N: arnabud M
[383] menzil N: -M
[384] beyānındadur N: beyānında M
[385] tozḳoparan'dur N: tozḳoparan M

iken (11) oḳçı aḥmed nām bir ednā atıcı şāhid zūr ile tozḳoparanı[386] (12) atdum dėyü ṭaş diküp paşa-yı ʿadālet şiʿār istimāʿ (13) buyurduḳlarında ṭaşın iḫrāc ve kendüsin[387] ṣalb içün (14) fermān buyurmaġın firār ėdüp[388] āḫir nām u nişān-ı güm olmışdur (15) bu ṭarīḳda ṭoġrı yürümeyenüŋ çoḳ geçmeyüp cezāsın[389]

82a

(1) bulduġıŋ gördük ġāyet iḫtirāz olına bāb bu daḫı (2) mışrda yıldız hevāsıyladur evvel kemāl ikinci kemān-ger üçinci (3) meḥmed kemān-ger dördinci baba ḥora sinān yeŋiçeri ṣoŋra mışr (4) beg'i olmışdur beşinci oruç altıncı ʿalī ṣubaşı yėdinci (5) caʿfer ġulām paşa sekizinci ḫüseyin bölük başı ẕikr olınan (6) menāziller ḳırḳa ḳarībdür bab yine mışrda poyraz iledür (7) evvelki[390] oruç ikinci ḫüseyin üçinci pervāne kemān-ger meşhūrdur (8) bāb bu daḫı baṭı hevāsıyladur evvel kemān-ger iskender ikinci (9) rıḍvān aġa ġulām paşa bāb bu daḫı mışrda lodos (10) iledür evvel seyyid meḥmed ikinci zaġarcı üçinci aḥmed dördinci (11) ibrāhīm kāşif beşinci caʿfer ġulām paşa altıncı rıḍvān (12) bāb bu daḫı mışrda baṭı hevāsıyladur evvel iskender kemānger (13) bāb menzil pīş-rev aġaç oḳla mışrda ḳadem-i nebīde (14) yeŋi menzildür ḳaç ṭaş oldıġı maʿlūm degüldür baş- (15) -ṭaşı ḫāneci ḫācı[391] muṣṭafā teberdārdur ḫaber alınur ise ḳuṣūrını[392]

82b

(1) kenārına mine ėderüz bāb iskenderiyyede ḳarayel iledür (2) ikisi nā-maʿlūm üçinci ḫācı süleymān bāb şām-ı şerīfde (3) olan[393] menziller[394] menāzil beyān olınur evvelkileri mechūl baʿdehu mışr (4) fetḥinden ṣoŋra şām-ı şerīf ḳışlasında rūm yūsuf atup (5) tozḳoparan mevcūd imiş tozḳoparan gelüp atından (6) inüp oḳın[395] çekmege murād ėtdükde dur pehlevān biz böyle (7) yėrde ṭaş dikmezüz dėyüp oḳın alup gitdükde toz- (8) -ḳoparan bī-ḥużūr olup bir ḳaç gün

[386] tozḳoparanı N: tozḳoparan M
[387] kendüsin N: kendüsiŋ M
[388] ėdüp N: eyleyüp M
[389] cezāsın N: cezāsıŋ M
[390] evvelki M: evvel N
[391] ḫācı N: ḫāneci M
[392] ḳuṣūrını N: -M
[393] olan N: -M
[394] menziller M: menāzil beyān olınur N
[395] oḳın N: oḳıŋ M

ṣoŋra tozḳoparan (9) gelüp rūm yūsufdan aşurı ṭaş dikdi ṣoŋra (10) ḥasan çelebi rūm yūsufa daḫı ṭaş dikmişler toz- (11) -ḳoparan mıṣr seferinde bile imiş bāb ḥalebde olan menāzil (12) beyān olınurlodos hevāsıyladur yėdi ʿaded ṭaş (13) nā-maʿlūm sekizinci yaya başı ḥasan ṣubaşı dėrler (14) toḳuzıncı kemān-ger içḳoz usta aḥmeddür pehlevān tozḳoparan (15) yaycısıdur bāb yine ḥalebde evvel pīr ʿalī ikinci ṣubaşı

83a

(1) üçinci ṣunḳur paşa dördinci meḥmed şücāʿ bāb bu daḫı (2) ḥalebde baṭı iledür altı ʿaded ṭaşdur evvel ḳoca- (3) -ṭaşı ikinci ʿarab üçinci isḥāḳ dördinci süleymān (4) beşinci baḳırcı dėrler altıncı meşhūr seyis maḥmūd yaya- (5) -başı yeŋiçeri meşhūrdur cümlesinüŋ rūḥı şerīfleri şād (6) ola bāb diyārbekirde baṭı lodosıyla vezīr-i mükerrem (7) istanbul ḳāʾim-maḳāmı olan merḥūm maḥmūd paşa diyārbekir (8) vālīsi iken seyrān depesinden yüz aşaġı biŋ (9) gez olmaḳ üzere menzil atup ḥattā ḥüccet ėtdürüp faḳīre (10) göndermişler idi düz ḥesābında ṭoḳuz yüze ḳarīb (11) olmaḳ gerekdür merḥūm-ı mezbūr istanbul ḳāʾim-maḳāmı iken (12) parpol menziline ḳarīb yėrde yıldız ile poyraz beyni kerte (13) ayaḳṭaşı diküp bizüm ayaḳ yėrin[396] aşurduḳda menzili (14) dikilmek üzere bir ḳaç kerre ṭurup atılmayup ḳamaniçeye (15) meʾmūr olup anda merḥūm olmışdur ḥasenu'l-ḫulḳ

83b

(1) ve oḳ atmaġı sever idi żarb yolında māhir idi ḥaḳ teʿālā (2) cennet-i ʿālīde ʿālī menziller iḥsān eyleye āmīn[397] bāb vüzerādan (3) merḥūm murtażā paşa baġdād vālīsi iken pūta yayı ve pūta oḳıyla (4) menzil atup ayaḳ yėrine ve oḳ düşdügi yėre birer (5) ʿaẓīm mīl nişān eylemişler istimāʿ olınup baġdād müftīsi ʿarab- (6) zādeye ve ġayrı dostlara mektūb gönderüp ölçüp ölçisiŋ (7) göndermişler tamāmen biŋ altı yüz on altı gez olmaḳ üzere (8) nişān diküp ḥattā tārīḫinde yemīn eylemiş ki buŋa ḥīle (9) ėtmedüm dėmişler sözi daḫı vāḳiʿ kendüyi[398] bilmezler ḫidmet-kār (10) işidür mezbūr murtażā paşa abāza ḥasan paşa ile muḥārebe (11) eyleyüp bozılup ṣoŋra ḥalebde amān ile ḥasan paşayı (12) götürüp ḳatl eyleyüp ṣoŋra

[396] yėrin N: yėriŋ M
[397] eyleye āmīn N: ėde M
[398] kendüyi N: kendüsi M

kendüsin[399] fermān-ı hümāyūn ile (13) gürcī meḥmed paşa ḳatl eyledi **el-bābü’ş-şāmin** (14) maḥmiye-i istanbulda aṣḥāb-ı menāzilden olmayup sā’ir-i (15) memālikde baʿżen menzili olup meydānumuz müdāvimlerinden ḳāʿide-i

84a

(1) ḳadīm üzere şurūṭa riʿāyet ėtmiş pehlevānān-ı güzīn (2) ẕikr olınur evvelā yeŋiçeri ocaġından taʿlīmḫāneci başı (3) üstād-ı küll şāhīn aġa meydānumuzuŋ iḫtiyārı ve ḥālā[400](4) mütevellīsi olup daḳāyıḳ-ı remyde kāmil biŋ gezden ziyāde (5) kirāren oḳ atmış ṭarafeyni maʿmūr müntehā pehlevāndur mezbūr (6) şāhīn aġa küçük ādemdür ammā tīr-endāzīde daḫı (7) şāhīn oldıġın[401] beyne’r-rumāt müṣbet olup taʿlīm ḫāne- (8) -lerde daḫı maḥbūbān ile oḳ atmaġa mā’il bir ṣūfī ādem (9) olduġı meşhūr-ı ʿālem-ārādur andan ṣoŋra kemān-ger ḥācı (10) ʿoṣmān ṣuleḥādan ādem olup ʿaṣruŋ muḥyi’d-dīni ve cümle-i (11) atıcıyānuŋ ser-firāz müsellemi olduġından māʿadā fenn-i (12) tīr-endāzīde daḫı ṭarafeyni maʿmūr biŋ gez aşurı (13) atmış müntehā pehlevānlardandur mezbūr ḥācı ʿoṣmānnuŋ (14) murād paşa türbesi ḳurbünde dükkānı olup ḥālā meydānumuzuŋ (15) nemekidür andan ṣoŋra tīr-dārı sābiḳ ḥācı muṣṭafā ʿilm-i remy

84b

(1) kemāle götürmiş[402] ṭarafeyni maʿmūr biŋ gezden ziyāde oḳ atmış müntehā[403] (2) pehlevāndur mışrda ḳadem-i nebiyyde olan[404] menzil-i cedīde de (3) biŋ on iki gez menzil atup ḥālā[405]ser-efrāz menzildür yeŋi- (4) -şehirde daḫı müntehā menzili olduġı ẓāhir ü ṣābitdür mezbūr (5) ḥācı muṣṭafā sarāy-ı ʿatīḳ sulṭānı de tīr-dārān (6) ocaġında oṭa başı olup müteferriḳalıḳla çıḳup (7) imām çerağı dėmekle meşhūr u müteʿārefdür andan ṣoŋra (8) küçük rūznāmçe ḫalīfesi iken teḳāʿüd iḫtiyār ėden (9) seyyid ʿalī efendi ṭarīḳ-i remyde daḳīḳa-şinās serāmed müsellem (10) tīr-endāz pehlevān olduġından māʿadā ṣāḥib-ketebe olduġı (11)

[399] kendüsin N: kendüsiŋ M
[400] ḥālā N: ḥāliyā M
[401] oldıġın N: olduġın M
[402] götürmiş M: götür N
[403] müntehā N: -M
[404] olan N: -M
[405] ḥālā N: ḥāliyā M

meşhūr-ı ʿālem-ārādur[406] andan ṣoŋra muṣṭafā efendi e'ş-şehīrü bi-ḳāḍī-i (12) -meydān nėçe eyyām ve aʿvām tīr-endāz[ān] raṣīnü'l-erkāna (13) müdāvemetde tekāsül ėtmeyüp ḥālā[407] meydānumuzuŋ ʿatīḳlarından olup (14) fenn-i tīr-endāzīde fāʾiḳü'l-aḳrān ṭarafeyni maʿmūr azdan çoḳ (15) atar mümtāz pehlevāndur mezbūr muṣṭafā efendi kendü içün oḳ

85a

daḫı yapardı[408] andan ṣoŋra meḥmed efendi ibn-i eyyūb (2) ʿilm-i[409] remyüŋ daḳāyıḳında kāmil biŋ gez atmış müntehā pehlevānlar (3) olduġından māʿadā ḥüsn-i ḫaṭṭa daḫı māliklerdür (4) taḥrīr-i risāleden üç sene muḳaddem ʿilm-i şerīfi tekmīl (5) içün arż-ı rūma gitmişdürmezbūr meḥmed efendi istanbul (6) ḫākī ṣāḥib-i fażīlet bir vücūd-i mükerremdür andan ṣoŋra (7) sābiḳan ṭopḫāne nāẓırı olup ḥālā[410] şehr[411] emīni baş- (8) -kātibi olan ʿömer efendi meydānumuzuŋ ʿatīḳ tīr-endāzlarından (9) olup sekiz yüz azmāyīş ve ṭoḳuz yüz gez pīş-rev (10) atup ṭarafeyni maʿmūr fāyıḳu'l-aḳrān pehlevān[412] dėmege vücūhla (11) min[413] ahseni'l-ḫalḳ bir mükerrem ādemdür andan ṣoŋra zümre-i (12) -sipāhīyāndan ḳāsım aġa ibn-i behrām aġa meydānumuzuŋ (13) ʿatīḳlerinden olup azmāyīş atmada aḳrānından mümtāz (14) üstād rāmīdür andan ṣoŋra taʿlīmci başı ṣıġır (15) çorbācı biŋ gez atmış pehlevānlerden olup ḥużūr-ı hümāyūn-ı

85b

(1) şehenşāhı de tīr-endāzlıġı sebebiyle faḳīrüŋ taʿrīfiyle taʿlīm- (2) -ḫāneci başı olup budin ḳalʿasını küffār muḥāṣara eyledüginde (3) maḥṣūren ḳalʿaya ḳapanup küffār ḳalʿadan gedük açduḳda (4) vaḳt-i ʿaṣrdan aḫşama dek tevābiʿiyle sekiz biŋ beş yüz[414] (5)gezoḳ atup küffārı bir ḳarış yürütmeyüp aḫşam olduḳda (6) mezbūr gedigi ḳapadup ėrtesi gün küffār-ı laʿīn ṭāḳat (7) götürmeyüp ḳarār-ı firāra tebdīl ėtmişdür ḥāṣılı mezbūruŋ (8) oḳıyla ėtdügi ġazānuŋ taʿbīr-

[406] ʿālem-ārādur M: ʿālemiyāndur N
[407] ḥālā N: ḥāliyā M
[408] yapardı M: yaparlardı N
[409] ʿilm N: -M
[410] ḥālā N: ḥāliyā M
[411] şehr M: şehir N
[412] pehlevān N: -M
[413] min M: siz N
[414] sekiz biŋ beş yüz N: sekiz yüz biŋ M

i ḳābil-i taḥrīr degüldür mezbūr (9) çerkesü'l-aṣl[415] olup bu bābda ḳahramānlıḳ eylemiş bir ġāzī-i (10) dilber olduġı menḳūl u müṣbetdür andan ṣoŋra bosnevīyyü'l-aṣl (11) ibrāhīm aġa meydānumuzda nėçe eyyām saʿy u gūşiş ėtmiş (12) pehlevānlardan olduġından māʿadā tüfeng-endāzīde (13) daḫı mümtāz ü müsellemdür andan ṣoŋra ṣāliḥ efendi rūznāmçe-i (14) tersāne-i ʿāmire faḳīrden ḳabża ṭutup çekdüginden (15) ziyāde oḳ atar lā-naẓīr pehlevāndur andan ṣoŋra yeŋiçeri ocaġından

86a

(1) filibeli çuḳ[a]dār meḥmed paşa üstād-ı tīr-endāzlardan olup (2) edrenede yek-süvār menzilinde mümtāz menzili olduġından (3) māʿadā fenn-i tīr-gerīde daḫı mümtāz ü müsellemdür andan ṣoŋra (4) ibrāhīm efendi duʿācı-ı meydān-ı muṣalā paşa hevācı-ı meydān-ı (5) yūsuf beg hevācı-ı meydān enbārcı meḥmed beg hevācı-ı (6) meydān-ı[416] mezbūrlar ʿatīḳ tīr-endāzlardan olup āzmāyīş (7) atmada lā-naẓīrlerdür andan ṣoŋra[417] ḥaffāẓ-ı ʿilm ḳırāʾat (8) pesendīde-i tuḳā u fażl u ṭarīḳat vāṣıl-ı ser-menzil-i (9) kerāmet ü saʿādet ve nāʾil-i manḳıbe zühd[418] vü taḳvā-yı ḥaḳīkat (10) merḥūm aḥmed efendi maḫdūmı aḥfaẓ-ı ḥāfıẓān ḳırāʾat intimā (11) ve ecvedi mecūdān bi-heyni'l-edā imām ḫuceste maḳām-ı şiyem paşa (12) ve muḳtedā-yı miḥrāb-ı meydān-ı tīr-endāzān hüner-peymā ibrāhīm (13) çelebi ki nėçe şuhūr u eyyām ve sinīn u aʿvām bu faḳīr ile yaʿnī (14) pehlevānān-ı ṣāf żamīrān[419] ile tīr-endāzān-ı raṣīn- (15) -ü'l-erkān mülāzemet ü müdāvemetde tehāvün ü tekāsüle meydān

86b

(1) vėrmeyüp ictihād ü muvāẓabetde rütbe-i kemālde ve iştiġāl-i (2) ḳabża-gīr-i ṭīr-endāzīde ḫayyir-pesend-i iʿtidālde olup (3) rüstemāne-gīr ü dārı ve behrmāne iḳtidār-ı dil-pesend u (4) bī-nihāye olmaġın ve bu cerīde-pesendīde-yi[420] rāḳım ve ol (5) dest-i perdāḫte-i iḳtidārımuz olan ḫarīṭa-ı mücesseme-i (6) güzīde tārīḫini daḫı nāẓım olmaġla sezā-yı keşīde-i silk-i (7) taḥrīre ḳarīn oldı andan ṣoŋra ʿabdu'llāh efendi (8) eʾş-şehīrū bi-hāẓa ṭarafeyni maʿmūr biŋ geze ḳarīb pīş-rev atmış (9) pehlevānlardandur mezbūr ʿabdu'llāh efendi ṣuleḥādan mücerred-i

[415] Çerkesü'l-aṣl N: çerāksiyü'l-aṣl M
[416] Yūsuf Beg, hevācı-ı meydān Enbārcı Meḥmed Beg, hevācı-ı meydān-ı N: -M
[417] andan ṣoŋra N: güzīde M
[418] zühd N: -M
[419] żamīr M: żamīrān N
[420] cerīde N: cezīre M

(10) pāk ṭālib-i ʿilm ādemdür andan ṣoŋra meḥmed beg mümā ileyh (11) ʿabdu'llāh efendi aḳrān-ı pehlevān olup ṭarīḳ-ı levendāndan (12) gelme küçük arnavūd[421] dėmekle beyne'r-rumāt meşhūr u müteʿārefdür (13) andan ṣoŋra mümcı usta meḥmed üstād-ı tīr-endāz olduġından (14) māʿadā[422] fenn-i tīr-gerīde daḫı üstāddur mezbūr usta (15) meḥmedüŋ murād paşa türbesi ḳurbünde dükkānı olup ṭāʾife-i

87a

(1) etrākdandur andan ṣoŋra meḥmed aġa ibn-i emīn-i ġanem aḥmed (2) aġa çekdüginden ziyāde oḳ atar fāʾīḳu'l-aḳrān mümtāz ü müsellem (3) pehlevāndur andan ṣoŋra maḫādīm-i kirāmdan ḥasenü'l-ḫulḳ (4) ḳırḳ çeşmeli ʿabdü'l-ḥalīm çelebi ʿilm-i remyüŋ daḳāyıḳında (5) kāmil mümtāz u müsellem pehlevān olup çekdüginden ziyāde (6) oḳ atduġından ziyāde fenn-i tīr-gerīde daḫı üstādı (7) ʿālem ve ḥālā[423] ʿaṣruŋ cemşīdi olup yüz seneden (8) berü ferāmūş olınan ḳamış oḳuŋ ibtidā feṭḥ-i müyesser olup (9) işlemegin mücid-i ṣānī olduġı meşhūr-ı ʿālem-ārādur andan ṣoŋra (10) bizüm ḫazīne-dār[424] yūsuf beg ṭarīḳ-ı remyüŋ daḳāykında (11) daḳīḳa-şinās maʿmūr tīr-endāz olup biŋ geze ḳarīb (12) oḳ atmış pehlevāndur mezbūr yūsuf beg fenn-i tīr- (13) -gerīde daḫı üstād olup ḥattā ḳamış oḳın[425] işleyüp (14) faḳīr atduġumda aġaç oḳların ḳırk elli gez başduġı (15) beyne'r-rumāt müṣbetdür andan ṣoŋra bizüm meḥmed çelebi taḥrīr-i

87b

(1) risāle günlerinde ṭoḳuz yüz otuz gez pīş-rev ve sekiz yüz (2) otuz gez azmāyīş atup ḳāʿide-i ḳadīm üzere erkānına (3) riʿāyet ve żiyāfet ėdüp ḳoşılar ḳoyup üstādından el (4) öpüp ḳolçaḳ gėyüp ve ḳabża-i kebīr alup kemāl mertebe şurūṭa (5) riʿāyet ėtmiş pehlevāndur andan bizüm çuḳadār aḥmed (6) fenn-i tīr-endāzīde icrāsı ḳuṣūrdan müberrā fāʾiḳu'l-aḳrān (7) mümtāz pehlevān olduġından māʿadā süvāren daḫı tīr-endāz- (8) -lıġı olup ve ṭarīḳ-i cündiyyeyi faḳīrden taʿlīm ėdüp kemāle (9) ḳarīblerdür mezbūr aḥmed taḥrīr-i risāle günlerinde ṭoḳuz yüz (10) otuz beş pīş-rev ve sekiz yüz azmāyīş atup ḥażret-i (11) saʿduŋ ebu'l-hāşim ḥażretlerine

[421] Arnavud N: Arnabud M
[422] māʿadā N: ġayrı M
[423] ḥālā N: ḥāliyā M
[424] ḫazine-dār N: ḫazin-dār M
[425] oḳın N: oḳıŋ M

vėrdigi ḳabża (12) ve beyʿat şed ve imām ḥüseyin ḥażretlerinüŋ ḳabża alan rumāta gėydürdigi (13) ḳolçaġı diyār-ı rūmda ve meydānumuzda kütüb-i ḳadīme-i ṣiḥāḥuŋ taḥrīr (14) ėtdügi üzere mezbūra faḳīr ṭarafından vėrilüp dėyü[426] ferāmūş (15) olınan sünneti iḥyā ėdüp baʿde'l-yevm rumāt beyninde

88a

(1) icrā olınmaḳ üzere ḳarār vėrildi ve bu āyīn-i ḳadīmüŋ (2) tafṣīl-i risālenüŋ bālāsında aḥādīṣ-i nebeviyyenüŋ altında (3) taḥrīr olınmışdur mezbūr aḥmed kendi içün oḳ daḫı (4) yapardı andan ṣoŋra bizüm ibrāhīm ʿālem-i ṣıġarından berü (5) ṭarīḳ-i remye saʿy ėdüp mümtāz ü müsellem pehlevāndur andan (6) ṣoŋra bizüm yūsuf aḳrānından mümtāz olup çekdüginden (7) ziyāde oḳ atar üstād-ı tīr-endāzdur ve ḳıs ʿalā-hāẕā (8) ḳudemā-yı atıcıyāndan olup maḥmiyye-i istanbulda ṣāḥib-i (9) menzil olmayup sāʾir-i memālikde baʿżen menzili olup (10) ve bāʿżen olmayan pehlevānān ẕikr olınur sābiḳan (11) başmuḥāsebe olup ḥālā[427] küçük defterdār olan ḳalyonlar (12) nāẕırı dėmekle maʿrūf muṣṭafā efendi ḥażretleri ʿālem-i (13) ṣıġarlarından berü meydān-ı irem naẕīre müdāvemet ėdüp (14) ʿilmi remyüŋ daḳāyıḳında kāmil tīr-endāzlarından māʿadā olınup (15) mıṣrda ḳadem-i nebiyyde menzil-i cedīdde mümtāz menzili olup

88b

(1) pehlevān dėmege vücūhla sezādur ḳudemā-yı atıcıyāndan ṭaş- (2) zāde meḥmed beg ṭarīḳ-i remyde ʿömrin[428] ifnā eylemiş müntehā pehlevān- (3) -lardandur ḥażret-i eyyūbde ṣāḥib-i menzil olduġı meşhūr-ı (4) ʿālemdür ḳara ʿalī ḫāce ʿatīḳ üstād pehlevānlardan olup depe (5) başında bāġçe içine azmāyiş ėtdügi rumāt beyninde (6) menḳūl ü müṣbetdür girid cezīresinde çoḳ kimesneye ḳabża (7) vėrüp ḥālā[429] izmir sākinlerinden bir pīr ādemdür edrenevī (8) dervīş ibrāhīm ʿömer efendi ve ḳayyum zāde ayaḳdaşlarından (9) olup edrenede tėmürṭaş ḳaryesinde baṭman menziline (10) nėçe eyyām saʿy u gūşiş ėdüp maḥall-ı meẕkūrede bir rāst (11) u dürüst menzil atmışdur merḥūm şamşoncı başı süleymān (12) aġanuŋ üstādı olup ṭoḳsan yaşını mütecāviz bir pīr ādemdür (13) tīrdārān ocaġından ṭulacı ḥüseyin aġa üstād-ı (14) tīr-endāz

[426] vėrilüp dėyü N: vėrüp ve bu M
[427] ḥālā N: ḥāliyā M
[428] ʿömrin N: ʿömriŋ M
[429] ḥālā N: ḥāliyā M

olup edrene muṣallāsında yek-süvār menzilinden (15) ḥālā ser-efrāz menzildür ḥāniye imāmı yūsuf efendi üstād-ı

89a

(1) tīr-endāzlardan olup ḥāniyede ṣāḥib-i menzildür (2) meḥmed aġa çorbācı yigirmi sekiz üstād pehlevān olup (3) cezīre-i giridde ṣāḥib-i menzildür būstāncı ocaġından (4) kemān-keş başılıḳdan çıḳma taʿlīm ḫāneci ḥüseyin beg (5) üstād pehlevān olduġından māʿadā ṭarīk-i cezīrede (6) daḫı yegānedür meḥmed efendi e'ş-şehīrü bi-imām maḳaracı (7) ʿatīḳ tīr-endāzlardan olup nėçe u eyyām u aʿvām meydāna (8) aşmış maʿmūr rāmīlerdendür sābiḳan arpa emīni olup (9) ḥālā āsitāne-i devlet-āşiyānda ḳā'im maḳām defter-dār şaḳḳı (10) evvel olan ʿalī efendi nėçe eyyām meydāna aşmış (11) tīr-endāzlardandur sābiḳan yeŋiçeri ḳaleminde serḫalīfe (12) olan yeŋi bāġçeli ismāʿīl efendi meydāna aşmış (13) ṭarīḳ-i remyden ḫabīr ʿatīḳ rāmīlerdendür sābiḳan silāḥdār (14) kātibi olup ḥālā ḫarāc muḥāsebecisi[430] olan ramażān (15) efendi ve maḫdūm-ı mükerremleri ʿabdü'l-ḳādir efendi ʿilm-i

89b

(1) remyden ḫabīr üstādı lā-naẓīr rāmīlerdür ḥālā[431] yayabaş[ı] (2) ḫalīfesi olan ʿalī efendi üstād-ı tīr-endāzlardan (3) ḥālātersāne emīni ʿalī efendi pūta dögmede lā-naẓīr tīr- (4) -endāzdur ḥaremeynü'ş-şerīfeynde ser-ḫalīfe olan merḥūm (5) meḥmed efendi zāde ḥaremeyn ḫalīfesi ʿabdü'l-ḫālıḳ çelebi (6) faḳīrden ḳabża ṭutup nėçe eyyām u aʿvām meydān-ı (7) raṣīnü'l-erkāna müdāvemetde tekāsül ėtmeyüp bu fenn-i celīl-i (8) remyi[432] lā-naẓīrüŋ daḳāyıḳında daḳīḳa-şināş olup çekdükden (9) ziyāde oḳ atar mümtāz ü müsellem rāmīlerdür ḥālā[433]miʿmār ḥasan (10) aġa fenn-i pūta-endāzīde maʿmūr rāmīlerdür būstāncı (11) ocaġından köşk bekçiliginden gelme ferīdūn bāġçesi (12) ustası muṣṭafā usta merḥūm ketḫüdā ile kirişdaş (13) olup ḫayli zamān meydāna aşmış pehlevānlardandur mezbūr (14) muṣṭafā usta ṣolaġına atar lā-naẓīr tīr-endāzdur (15) dārü's-saʿāde aġası efendimüz ḥażretlerinüŋ ḫidmet-i ʿāliye

[430] muḥāsebecisi N: muḥāsebe M
[431] ḥālā N: ḥāliyā M
[432] remy N: - M
[433] ḥālā N: ḥāliyā M

90a

(1) leriyle şeref-yāb olup ḥālā[434] üsküdārda vāḳıʿ merḥūme (2) vālide sulṭān cāmiʿ-i şerīfinüŋ mütevellīsi olan aḥmed aġa (3) nèçe eyyām saʿy ü gūşiş èdüp ṭarīḳ-i remyde fāʾiḳu'l-aḳrān (4) olup ġāyet ḫūb güşāde mālik aşmış rāmīlerdendür (5) eger meşḳ èderler ise biŋ geze ḳarīb atmalarına iştibāh (6) olınmaya pehlevān dèmege ḳarīndür ḥālā sulṭān selīm mütevellīsi (7) olan ḳara ḥasan aġa nèçe zamān meydān-ı tīr-endāzān-ı (8) behiştāsāya müdāvemetde tekāsül ètmeyüp fenn-i pertāb (9) devr-i pūta endāzīde icrālarında ḳuşūrdan müberrā fāʾiḳ- (10) -ü'l-aḳrān müsellem rāmīlerdendür ḫāneci ʿömer resmī nèçe eyyām (11) pehlevānlar ile meydāna müdāvemet èdüp rüsūm-ı meydāndan (12) ḫabīr olup baʿżı mertebe żaʿfı işābet ètmekle ṭarīḳ-i (13) ḫaṭṭ ile meʾlūf olup yine ʿilm-i remy żamīri pür şevḳlerinden (14) maḫrec olmayup her ṣubḥ u mesā ḫānelerinde zīrān? ile (15) ṣandūḳa döküp meşḳ ü taʿlīmden ḫālī olmayup pūta-

90b

(1) -endāzīde ṭablazen olduġı elsine-i pehlevānānda meẕkūr (2) olmamaġla kendilerden menḳūlen ṣebt olındı bayram aġa zāde muṣṭafā aġa ve birāderleri (3) meḥmed aġa nèçe eyyām meydāna müdāvemet (4) ètmiş[435] tīr-endāzlardan olup çekdükden ziyāde oḳ (5) atar maʿmūr rāmīlerdür ḳāsım aġa tābiʿ-i çalıḳ ahmed aġa (6) nām ġāzī sipāh zümresinden olup ġāyet berk yay (7) çeküp çekdügi yayuŋ ḥükmin vèrür[436] biŋden ziyāde remye ḳādir (8) olurdı ṭoḳuz yüz gez pīş-rev atmayup henüz dāḫil-i (9) defter degüldür ḥamza aġa mütevellī-i sulṭān murāddur burusada (10) meydān aşmış tīr-endāzlardan olup ṭarafeyni maʿmūr mümtāz (11) rāmīlerdür ḳadrī beg tābiʿ-i silāḥ-dār paşa meydān aşmış (12) üstād ṭarafeyni maʿmūr ve müsellem tīr-endāzdur ḳadın zāde çuḳa- (13) -dārī muṣṭafa paşa meydāna aşmış rumātdan ʿadd olınup (14) rāmīlerdendür ḫāṣköy sükkānından[437] şaʿbān beg ʿatīḳ tīr- (15) -endāzlardan olup maʿmūr rāmīdür sābiḳan gümrük emīni olan

91a

[434] ḥālā N: ḥāliyā M
[435] müdāvemet ètmiş N: aşmış M
[436] vèrür N: vèrse M
[437] sükkānından N: sākininden M

(1) maḥmūd ketḫüdā-yı merḥūm[uŋ] ḫazīne-dārıḥācı dilāver aġa nėçe (2) eyyām u aʿvām merḥūm-ı meẕkūr ile meydāna aşup maʿmūr rāmīlerdendür (3) ḥālā[438] ḫāṣköy sulṭān ketḫüdāsı ḥasan efendinüŋ ketḫüdāsı (4) aḥmed aġa bu fenn-i celīl-i lā-naẓīre[439] ṭālib u rāġib olup (5) daḳāyıḳına saʿy u gūşiş ėdüp ve taʿlīmden ḫālī (6) degüllerdür sābiḳan sekbān başı olan ḥasan paşa ḥażretlerinüŋ (7) etbāʿından ʿalī çāvūş nėçe eyyām meydān aşup ʿilm-i remyüŋ (8) ṭarīḳında ḫabīr olup çekdügi yayuŋ ḥükmin vėrür atıcıdur (9) sālifü'ẕ-ẕikr ṣāḥibi menzil aḥmed efendi zāde ḫalīl (10) çelebi pehlevān oġlı pehlevān olup bu fenn-i ʿuẓamānuŋ daḳāyıḳından (11) daḳīḳa-şinās olduġından māʿadā şāʿir-i ser-āmed mevsim (12) olduḳları meşhūr-ı ʿālem-ārādur sābiḳan vālide sulṭān ketḫüdāsı (13) olup vezīr-i mükerrem olan ḥüseyin paşanuŋ ketḫüdāsı ʿalī aġa faḳīrden (14) ḳabża alup fenn-i pūta-endāzīde icrāları ḳuṣūrdan (15) müberrā mümtāz rāmīlerdür yine paşa-yı müşārun ileyhüŋ etbāʿından

91b

(1) zümre-i sipāhīyāndan fındıḳlılı meḥmed beg ve miftāḥ aġası (2) ṣāliḥ ve enderūn ve aġalarından çerkes meḥmed (3) ve çerkes ibrāhīm ve çerkes raḫtvān muṣṭafā ve mühürdār siyāvuş mezbūrlar (4) faḳīrden ḳabża ṭutup pūta-endāzīde aḳrānlarından fāyıḳlar (5) olup leh seferinde ėtdükleri ġazā maʿlūmdur ʿalī bālī semtinde (6) atış ėtmege meʾmūr olan tīr-endāzlar ẕikr olınur maḥmūd oṭa başı (7) ḳudemā-yı atıcıyāndan olup çekdügi yayuŋ ḥükmin[440] vėrür (8) fāyıḳu'l-aḳrān azmāyīşcidür mezbūr ṣolaḳ atar bir pīr (9) ādemdür ketānī ḥācı ʿabdü'l-bāḳī meydān ʿatīḳlerinden olup (10) yaz u ḳış meydān-ı tīr-endāzān-ı hüner-pemāya mülāzemetde (11) tekāsül ėtmeyüp depe başından ḥasan ṭaşına azmāyīş (12) atmış mümtāz tīr-endāzdur egerçi yetmiş dirhem yay çeküp (13) eksükcilikden fāriġ olup ḳabżadan atsa yėdi yüz gez (14) azmāyīş atmalarına nizāʿ yoḳdur mezbūr ḥācı bāḳīnüŋ (15) birāderi ketānī muṣṭafā çelebi meydān eskilerinden olup

92a

[438] ḥālā N: ḥāliyā M
[439] lā-naẓire M: lā-naẓirde N
[440] ḥükmin N: ḥükmiŋ M

(1) çekdügi yayuŋ ḥükmin[441] vėrür ṣolaġına atar lā-naẕīr (2) atıcıdur ḳalıbçı ḥācı meḥmed nėçe eyyām u emn-i der-miyān gūşiş u (3) idmān ėtmiş tīr-endāzlardan bir pīr ādemdür ʿaṭṭār receb efendi (4) nėçe eyyām meydāna aşar tīr-endāzlardan olup gürūh-ı meẕkūruŋ (5) mümtāz u müsellemidür keserci usta meḥmed meydān eskilerinden olup (6) çekdügi yayuŋ ḥükmiŋ vėrür mümtāz atıcıdur naʿl-būr ḥācı aḥmed (7) meydān müdāvimlerinden olup çekdüginden ziyāde oḳ atar (8) fāʾiḳü'l-aḳrān mümtāz atıcıdur tīreli ġāneci ʿömer meydān eskilerden (9) olup çekdüginden ziyāde remye ḳādir atıcıdur tīr-ger (10) ʿabdu'llāh çelebi meydān aşar tīr-endāzlardan olup çekdüginden (11) ziyāde atıcıdur mezbūr ʿabdu'llāh fenn-i tīr-gerīde mümtāzdur (12) mezbūrlar ʿalī bālī semtine meʾmūr olup ve ḫaṭīb ṣuffesinden (13) ġayrı ṣuffelerde oturup pūta atmaġa meʾẕūn olup (14) ḫaṭīb ṣuffesinden ve atış yėrlerinden menʿ olınmışdur (15) mezbūr ḫaṭīb ṣuffesinde faḳīr iki kimesne boyı gėrüyeoturup

92b

(1) sebetden aşurı pūta menziliŋ atup lāyıḳ olan oldur bu minvāl (2) üzere atan kimesne ötede ṣıbyāndan olup meydāna müdāvemet (3) ėdenler ẕikr olınur sālifü'ẕ-ẕikr ḳāḍī-yi meydān muṣṭafā efendi (4) maḫdūmı ḥüseyin çelebi ṭarīḳ-i remyden ḫabīr olup pederleriyle meydān (5) aşup fāʾiḳü'l-aḳrāŋ ramīlerdür bizüm büyük ḥasan çekdüginden (6) ziyāde remye ḳādir mümtāz rāmīdür bizüm küçük meḥmed çekdügi (7) yayuŋ ḥükmin vėrür atıcıdur müʾẕẕin zāde meḥmed çelebi ʿindinde (8) oḳ atma (15) dan leẕīẕ bir nesne olmayup pehlevānān ile meydāna (9) müdāvemet ėder atıcıdur baġdādī[442] meḥmed tābiʿi ʿömer efendi meydān (10) mülāzimlerinden olup çekdügi mertebe remye ḳādir atıcıdur (11) sālifü'ẕ-ẕikr ḥācı dilāver aġanuŋ maḫdūmı meydāna mülāzemet (12) ėdüp ṭālib-i remydür ḳırḳ çeşmeli ʿabdü'l-ʿalīm[443] çelebinüŋ (13) şākirdlerleri muṣṭafā çelebiçekdügi mertebe remye ḳādir atıcıdur (14) der-ẕikri vuzarā-yı güzeşte-gān-ı ʿaẕīmü'ş-şān ve baʿżı (15) ez-aʿyān-ı merḥūm şüdegān-ı

93a

(1) cennet-mekān fidevs-āşiyān fātiḥ-i baġdād ḫayrü'l-bilād sulṭān (2) murād ḫān ġāzī ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān zamān-ı saʿādetlerinde (3) vezīr-i aʿẓamları ḫātimetü'l-vüzerā

[441] ḥükmin N: ḥükmiŋ M
[442] Baġdādī N: Baġdādlı M
[443] ʿAbdü'l-ʿalīm N: ʿAbdü'l-ḥalīm M

ḳara muṣṭafā paşa (4) yeŋiçeri ocaġında taʿlīm ḫāneci başı iken fenn-i tīr-endāzīde (5) mümtāz ü müsellem olmaġın meşhūr u müteʿāref olup vezāret-i (6) ʿuẓamāyā nāʾil olmışlardur mūmā ileyhi ḥażretleri nėçe eyyām (7) u aʿvām u emn-i der-miyān gūşiş ü idmān ėdüp meydāna aşup (8) biŋ gez aşmış müntehā pehlevānlardan olup ḥattā būstāncı (9) menzilinde cümleden aşurı atup ḥilāf olmaġın inṣāf (10) ėdüp muʿvec menzil istemem dėyüp ṭaş dikmemişlerdür ḥaḳḳ teʿālā (11) cennet-i aʿlāsında ʿālī menzil iḥsān eyleye vezīr-i cennet-mekān (12) silāḥ-dār muṣṭafā paşa ʿilm-i remyde daḳāyık-şinās ve nėçe eyyām (13) meydān aşmış üstād rāmīlerden olup teḳyemüzüŋ dört (14) dīvāruŋ tevsīʿ vü binā buyurup vāfir vaḳf ėtmek üzere (15) iken raḥmet-i ḥaḳḳa revāne olmışlar ekṣeriyā mevcūd olan ol

93b

(1) vezīr-i merḥūmuŋ vaḳfıdur raḥmetu'llāhi ʿaleyhi vāsiʿa fātiḥ-i ḳandiye (2) köprüli zāde fāżıl ahmed paşa nevveru'llāhu marḳedehu girid (3) cezīresinde üstād-ı küll laʿlī zāde merḥūmdan ḳabża (4) ṭutup ʿilm-i remy kemāle götürmiş kibāruŋ muṣannef tīr-endāz- (5) -larından olup ḥattā hevācılaruŋ mübālaġa ėtdükleriŋ bilüp (6) żarbı şedīdle menʿ ü defʿ buyurmışlar raḥmetu'llāhi ʿaleyhi sābiḳan defter- (7) -dār olup beç seferinde merḥūm olan vezīr defter-dār aḥmed paşa (8) ʿilm-i remyden ḥaberdār olup pūta-endāzīde yegāne bir vezīr pürşān (9) idi raḥmetu'llāhi ʿaleyhi şām eyāletine mutaṣarrıf iken bu demde (10) merḥūm olan siyāvuş paşa birāderi vezīr-i mükerrem ḥüseyin paşa pūta- (11) -endāzīde aḳrānından mümtāz olup beç seferinde oḳ ile (12) ėtdükleri ġazā meşhūr-ı ʿālemiyāndur defter-dārı sābiḳ vezīr-i (13) mükerrem ḥācı ḥüseyin paşa fenn-i pūtade kāmil mümtāz ü müsellem vezīr (14) idi raḥmetu'llāhi ʿaleyhi baş bāḳī ḳulı iken mora muḥāfaẓasına (15) meʾmūr olup vezāret ile serdārlıḳ iḥsān olınup

94a

(1) ḳable'l-vuṣūl şehīd olan siyāvuş paşa pūta dögmede (2) mümtāz olup icrāları ḳuṣūrdan müberrā bir devletlü idi (3) ṭemeşvar begler begisi iken beç seferinde şehid olan ġāzī kör (4) ḥüseyin paşa ʿilm-i remyde maʿmūr tīr-endāzlardan olup beç (5) seferinde[444] oḳ ile rüstemāne ėtdükleri ġazā meşhūr-ı ʿālem-ārā (6) olup evṣāf-ı taḥrīrden müstaġnī bir ḳahramān idi sābiḳan

[444]şehid olan ġāzīgör Ḥüseyin Paşa, ʿilm-i remyde maʿmūr tīr-endāzlardan olup beç seferinde N: -M

(7) arpa emīni olan süleymān paşa ʿilm-i remyde kāmil yeŋişehirde (8) ṣāḥib-i menzil ṭarafeyni maʿmūr üstādı tīr-endāzlardan olup (9) ḥaṭun senesi şehīd olmışdur oḳ ile ėtdükleri ġazā (10) müstaġnī ʿani'l-beyāndur merḥūme efendimüz vālide sulṭān (11) ḥażretlerinüŋ keṭḫüdāsı muṣṭafā efendi ʿindinde ʿilm-i remyden (12) ġayrı bir ẕevḳ olmayup şol ḳadar heves-kār idi ki (13) her ḳanda gitseler bir ḳaç yüz pūta atmaġa ḳānīʿ olmazlardı (14) vāḳıʿā maʿmūr tīr-endāz dėmege lāyıḳ bir devletlü idi ḳapucılar (15) keṭḫüdāsı aḥmed aġa eben ʿan cedd pehlevān oġlı pehlevān olup

94b

(1) pūta-endāzīde ġāyet kāmil devletlü idi muṣāḥib-i şehriyārī (2) isḥāḳ efendi ṭarafeyni maʿmūr ḳabża ʿāṣıḳlarından olup (3) oḳ atmadan leẕīẕ ʿindinde bir nesne olmayup saḫī vü (4) şecāʿat-i taḥrīrden müstaġnī bir devletlü idi raḥmetu'llāhi ʿaleyh (5) köprüli zāde fāżıl aḥmed paşa merḥūmuŋ keṭḫüdāsı maḥmūd keṭḫüdā (6) ʿilm-i remyde daḳīḳa-şinās olup nėçe eyyām meydān aşmış ṭarafeyni (7) maʿmūr üstād-ı tīr-endāzlardan olup bunlaruŋ daḫı[445] ʿindinde (8) oḳ atmadan leẕīẕ bir ẕevḳ olmayup girid cezīresine (9) geçdükde aḥmed paşa merḥūm keṭḫüdā olup ḳandiye (10) keferesin oḳ ile zebūn ėdüp baʿde'l-ʿazl ḥacc-i (11) şerīfe gidüp ʿavdetlerinde şām-ı cennet-i miṣālde[446] merḥūm (12) olup ḥażret-i bilāluŋ marḳed-i münevvereleri ḳurbünde (13) defn olınmışdur raḥmetu'llāhi ʿaleyh (14) ʿaṣrımuza yetişüp raḥmet-i ḥaḳḳa revāne olan pehlevānān-ı (15) güzīn ẕikr olınur evvelā ʿarab aḥmed aġa

95a

(1) sulṭān murād-ı rābiʿ zamān-ı saʿādetlerinde olup sulṭān (2) bāyezīd taʿlīm ḫāne işledüp pehlevān (3) ʿālīdür ki meydānda keskin oḳlar atup ḥattā sulṭān (4) murād merḥūmuŋ ḥużūr-ı hümāyūnlarında pehlevān-ı cihān (5) tozḳoparan [İ]skenderüŋ egri yėrine ṭurup beŋli ḳara (6) gözden ve pehlevān-ı ʿālem lenduhā caʿferüŋ lodos (7) menzilinde dīvāne ḳāsımdan aġaç pīş-rev ile aşurı (8) atduḳları rumāt beyninde menḳūl ü müṣbetdür raḥmetu'llāhi ʿaleyhi (9) aba zāde müftī efendi ḳapusında müsevvid olup ṣāḥibü'l-fenn (10) ve ʿilm-i heyʾetden ve sāʾir-i ʿulūmdan ṣoŋra ʿulūm-i ġarībeler bilüp (11) cüzʾiyyātda daḫı ehl-i kemāl olup ṣanāyiʿ-i ġarībeler ile maʿrūf (12) olduḳdan ṣoŋra ʿilm-i remyden daḫı ṣāḥib-i daḳāyıḳ (13) müntehā

[445] bunlaruŋ daḫı N: -M
[446] miṣālde M: meşāmda N

pehlevān olup żarb-zenlikde daḫı yegāne idi (14) edrenevī ʿömer efendi sulṭān murād (14) tīr-endāzlarından[447] (15)olup ʿilmi remyde daḳīḳa-şinās müntehā pehlevān olup

95b

(1) maḥrūse-i edrenede ṣirḳ meydānında yek-süvār menzilinde ser-efrāz (2) menzil olan ḳayyum zāde aḥmed efendiye ḳarīb mümtāz menzili vardur (3) raḥmetu'llāhi ʿaleyh rüstem paşa evḳāf-ı cābīlerinden ʿalī ḫāce (4) meydān iḫtiyārlarından pīr-i pīş-ḳademlerinden olup ʿilm-i remyde (5) ṣāḥib-i kemāl üstād-ı küll manḳāle pehlevān olup meydānı tīr-endāz-ı (6) irem naẓīrde biŋ yetmiş ve biŋ seksen gez oḳ atup ḥażret-i (7) ebī eyyūb-i ensārīde daḫı müntehā menzili olup bu fenn-i ʿuẓamāyı (8) nėçe ādeme taʿlīm ėdüp ḳabża vėrmişdür mezbūr ʿalī ḫāce fenn-i (9) tīr-gerīde ve zih-gīr düz yėrde daḫı ʿadīmü'l-miṯl olduġı meşhūrı (10) ʿālemdür üveys beg üstād-ı tīr-endāz olup yėdiḳulede biŋ (11) altmış gez menzili olduġı meşhūrdur ferīdūn zāde maḥmūd beg (12) ḳudemā-yı atıcıyāndan olup ʿilm-i remyde ṣāḥib-i kemāl ve ḥażret-i eyyūbda bīn (13) gezden ziyāde menzili olduġı meşhūrdur mezbūr meḥmed beg (14) ṣuleḥādan olup ʿilm-i taṣavvufda yegāne bir pīr-i rūşen idi (15) raḥmetu'llāhi ʿaleyh pūta ṣeffelerinden edrenede olan

96a

(1) ṣuffe vażʿ ėden üstād-ı küll piyāle paşa ḫaṭīb-i pūta-endāzīde (2) yegāne olup mezbūr ṣuffede olan iki diraḫt-ı müntehāyā (3) bir kemend boyı bülend ip çeküp ve bir buçuḳ kemend boyı gėrüye urup (4) mezbūr ipüŋ altından üç yüz gez buʿdı olan maḥallde sepete (5) oḳ atduḳları meşhūr-ı ʿālemiyāndur mezbūr ḫaṭīb efendi (6) merḳūm ṣuffede ẕikr olındugı[448] minvāl üzere pūta atmaġa iḳtidārı (7) olan pehlevān oturmaḳ üzere şarṭ eyleyüp vażʿ eylemişdür (8) soġuḳ[449] ḳuyı imāmı ʿalī efendi ḳudemā-yı atıcıyāndan olduġından (9) māʿadā ṭarīḳ żarbda kāmil mümtāz ü müsellem üstād olup (10) tekyemüzde muṣannaʿ żarbları vardur raḥmetu'llāhi ʿaleyh hevācı (11) himmet efendi ʿatīḳ tīr-endāz olup yaz u ḳış heftede (12) iki gün meydāna mülāzemet edüp meşḳ atmadan ḫālī degül (13) idi raḥmetu'llāhi ʿaleyh selanikī

[447] tīr-endāzlarından N: tīr-endāzlardan M
[448] olındugı N: olduġı M
[449] ṣoġuḳ N: ṣovuḳ M

abruşala[y] begi ġāyet (14) tīr-endāz ādem olup selanikde biŋ seksen gez bir müntehā (15) menzilüŋ üzerine on iki sene saʿy ü güşīş[450] ėdüp

96b

(1) āḫir fetḥ-i müyesser olmışdur mezbūr alay begi girid cezīresinde (2) yigirmi beş sene mevcūd olup her sene nėçe kerre ġazā eyleyüp (3) yigirmi otuz yėrde zaḫmı olup küffār-ı ḫākisār ṭarafına (4) yek-ā-yek cenge çıḳup manṣūr u muẓaffer selāmetle gelüp (5) ḫānesinde merḥūm olmışdur mışr tīr-endāzlarından (6) cündī bekci ʿoṣmān aġa fenn-i tīr-endāzīde üstād-ı küll olduḳdan (7) ṣoŋra ṭarīḳ-i cündiyye silāḥ-şorīde yegāne olup şevketlü pādşā- (8) -humuzuŋ enderūn aġalarına cündīlik ve silāḥ-şorlıḳ taʿlīmine cündī başı (9) taʿyīn buyurup ʿummān senesi bilād-ı çinde metrisde (10) misket ile urılup şehīd olduḳda aġavātdan bir kimesne (11) ol gėce vāḳıʿasında görmiş ki ḥażret-i risālet-penāh (12) imām ʿalī ḥażretlerine mezbūruŋ ġüsl u ṣalātuŋ tenbīh buyurmışlar (13) raḥmetu'llāhi ʿaleyh ḫāneci bālī sarāy-ı ʿatīḳ atıcılarından olup (14) ʿömri olduḳça meydāna aşup pehlevān ādem idi mezbūr ḥācı (15) bālī kiriş düşmez olup mışrda merḥūm olmışdur ṭopal yūsuf

97a

(1) aġa pehlevān-ı ʿālem olup vezīr-i aʿẓam köprüli zāde aḥmed paşa (2) merḥūmuŋ içerüsinden çıḳup girid cezīresinde (3) serden geçdi aġası olup ėtdügi ġazā taḥrīrden müstaġnīdir (4) mezbūr ḳul cinsi idi raḥmetu'llāhi ʿaleyh aḳ yaylaḳ ʿoṣmān aġa üstād-ı tīr- (5) -endāzlardan olduġından māʿadā ṭarīḳ-i żarbda (6) üstād-ı küll tekyemüzde olan müntehā ṭuç żarb (7) ol pehlevānuŋdur mezbūr hinde gidüp pādşāh-ı hind tīr- (8) -endāzlıġı sebebiyle iʿtibār ėdüp eyālet iḥsān eylemişdür (9) fevt-i ḥayātı maʿlūm degüldür burusevī muṣlī efendi (10) ʿatīḳ pehlevānlardan olup maḥrūse-i burusada müntehā menzili (11) olduġı meşhūrdur mezbūr sulṭān ibrāhīm de (12) tīr-endāzlıġı sebebiyle müderrisīn-i kirāma ilḥāḳ olınmışdur (13) ʿīsā aġa zāde müntehā pehlevāndan olup ʿilmi remyüŋ daḳāyıḳında (14) daḳīḳa-şināş ṭarafeyni maʿmūr üstādı küll ādem idi raḥmetu'llāhi ʿaleyh (15) ṣamṣoncı başı süleymān aġa mümtāz ü müsellem tīr-endāzlardan

97b

[450] ü gūşiş N: -M

(1) olup edrenede bir iki menzili olduġı meşhūr-ı ʿālem- (2) -ārādur mezbūr süleymān aġa ʿömri olduḳça oḳ atmış (3) pehlevān olup beç senesi estorġon muḥāfaẓasında bulınup (4) ḳalʿa-yı küffār alduḳda maḳtūl muṣṭafā paşa ḳatl eylemişdür (5) şunḳur ḥasan aġa üstādı tīr-endāzlardan olup (6) filibede ve ḥāniyede mümtāz menzilleri olup ʿammān ḳalʿasında (7) şehīd olmışdur derdli aḥmed tābiʿ-i siyāvuş paşa mezbūr (8) üstād tīr-endāz olup oḳ atmaḳ derdlisi dėmekle rumāt (9) beyninde meşhūr ve müteʿāref idi donanma aġası deveci (10) ḥasan aġa donanmada ve ġayrı mevżiʿlerde çoḳ ġazāsı olup (11) şehīd olmışdur yūnus çelebi mümtāz rāmīlerden olup (12) ṭarafeyni maʿmūr olduḳdan ṣoŋra fenn-i tīr-endāzīde lā-naẓīr (13) olup bir ḫuṣūṣ içün diyārbekire gidüp marḥūm olmışdur (14) mezbūr yūnus çelebi mīzānü'l-ḥaḳḳ müʾellifi olan ʿālim u fāżıl (15) kātib çelebinüŋ oġlıdur yeŋiçeri ocaġından taʿlīmḫāneci-

98a

(1) -başı ʿabdü'l-bāḳī aġa mümtāz rāmīlerden olup çehrin (2) seferinde şehīd olmışdur yeŋiçeri ocaġından uyvar (3) aġası aḥmed aġa ve ḫazīne-dārı ʿabdullāh çelebi üstād-ı tīr-endāz (4) lardan olup uyvar'ı küffār alduḳda şehīd olmışdur meşhūr-ı (5) -ʿālem tīr-ger aḥmed çelebi ʿilm-i remyüŋ daḳāyıḳında ḫabīr mümtāz ü müsellem (6) tīr-endāz ādem idi raḥmetu'llāhi ʿaleyh köprüli zāde aḥmed (7) paşanuŋ ketḫüdāsı ḳaplan aġa ʿatīḳ[451] pūta-endāzī olup (8) süvāren daḫı oḳ atup ve silāḥ ḳullanılmaġla meşhūr ādem idi (9) maḳtūl muṣṭafā paşanuŋ mektūbcisi aḥmed efendi ḳabżadan (10) pūtasıŋ ayurmış ġāyet maʿḳūl pūta dögerler idi (11) mezbūr beç seferinde küffār ile ceng ėderken şehīd (12) olmışdur yine vezīr-i marḳūmuŋ ceşn-gīr başısı ʿalī (13) aġa nėçe eyyām meydān aşmış tīr-endāzlardan olup (14) beç seferinde şehīd olmışdur vālide ketḫüdāsı muṣṭafā (15) efendi merḥūmuŋ ġulāmı kenʿān mümtāz tīr-endāz olup

98b

(1) imām yėrinde menzil bozup ṭaş dikmeyüp bir sevdāya (2) düşmekle marḥūm olmışdur tersāne kātiblerinden ʿömer (3) efendi ṭarafını maʿmūr tīr-endāz olduġından (4) māʿadā tüfeng-endāzīde daḫı ġāyet māhir idi (5) mezbūr ʿömer efendi aḳ deŋizde donanma-yı

[451] ʿatīḳ N: -M

hümāyūn ile (6) bulınup cengde şehīd olmışdur çorbācı meḥmed (7) aġa ḳudemā-yı atıcıyāndan olup ḥażret-i eyyūbde (8) ṣāḥib-i menzildür raḥmetullāhi ʿaleyh maḥmūd efendi (9) eş-şehīrü bi-emīni maṭbaḫ mezbūr ʿatīḳ tīr-endāz (10) olup nėçe eyyām meydāna aşmış edrenede (11) burnı pamuḳlıda ṣāḥib-i menzil ādem idi raḥmetu- (12) -llāhi ʿaleyh ṭopḳapulı ibrāhīm aġa fenn-i (13) pūta-endāzīde fāyıḳu'l-aḳrān ādem idi raḥmetu- (14) -llāhi ʿaleyh dülger zāde aḥmed aġa eş-şehīrü bi emīn-i (15) ġanem nėçe eyyām u aʿvām meydān aşmış tīr-endāz-

99a

(1) -lardan idi raḥmetullāhi ʿaleyh (2) kiremitci zāde ibrāhīm aġa pūta-endāzīde ve pertāb (3) dūzīde mümtāz ü müsellem olup çekdügi yayuŋ (4) ḥükmin vėrür ādem idi raḥmetu'llāhi ʿaleyh yeŋi (5) bāġçeli[452] ismāʿīl ḫalīfe zāde ṭarafeyni maʿmūr (6) tīr-endāzlardan olup çekdügi mertebe-i remye ḳādir (7) atıcı idi raḥmetullāhi ʿaleyh mücellid zāde muṣṭafā çelebi (8) çekdügi yayuŋ ḥükmin vėrür atıcı idi raḥmetullāhi ʿaleyh (9) şāʿir şermī çelebi meydān aşmış rāmīlerden olup (10) çekdügi mertebe remye ḳādir atıcı idi raḥmetu'llāhi ʿaleyh (11) naḳḳāş zāde ismāʿīl ṭaze nev-cevān olup (12) tīr-endāzīde müsellem ü mümtāz bir çelebi (13) oldıġundan atıcı dėnmege [v]ā- (14) -beste vü sezā-vār idi (15) raḥmetullāhi ʿaleyhim ecmaʿīn (16) ḫātime-i risāle[453]

99b

ḳad isterāḥet bi-ʿimlāti'l-aḳlām mine'l-mesīri fī beyāżı nehār- (2) -ı'ṣ-ṣaḥāyıfı ilā sevādı leylü'l-arḳam fī hāẕe'l-kitābı'r-raṣīf- (3) -u't-taṣnīfu'l-laṭīfü't-teʾlīf men ḥāze müʾellifihi bi'l-ḳadḥi'l-müʿallā (4) dükkān bāʿiṭu'l-ḳavsi bārīhā evlā ve lem yekün minhu remyetün (5) min ġayrı rām ve keyfe ve ḳad kāne şeyḫü'r-rumātı ve reʾīsühüm fī dārı (6) meydānı's-sihāmi ve ẕālike fī şehri muḥarremü'l-ḥarām min şuhūrı seneti (7) elfun ve māʾetin ve sittetün ve sebʿīn fī dāru's-salṭanat- (8) -ı'l-ʿuẓmā ḳosṭanṭiniyye ṣīnet ʿani'l-ekdārı ve'l-ālām (9) ʿalā ibrāhīm bin ismāʿīl ḫaṭīb zāde (10) ḫuṣṣa bi mezīdi'l-enʿāmı ve rüziḳa (11) ve sāʾiri'l-müslimīn (12) ḥüsnü'l-ḫitām.

[452] bāġçe M: bāġçeli N
[453] M nüshası burada bitmektedir.

DİZİN

A

ābādān (Far) : Şen, mâmur, bayındır
ā. eyle- 10a/10
abaza : Abhaz
a. 62b/12
ʿabd (Ar) : Köle, kul
ʿa. 2a/1
abdest (Far) : Abdest
ʿaceb (Ar) : Tuhaf ve garip olan
ʿa. 77b/1; ne ʿa. 11b/9
aç - : Açmak
a.- duḳda 35b/14, 85b/3; a.- dum 47a/11; menzil a.- maḳ 4b/14; a.- up 54a/9, 75a/11; menzil a.- up 4a/2, 59b/3
açuḳ : Açık
a. 13b/11, 17b/1, 26b/10, 52a/10
ad : Ad
a.+ ı 55a/5; a.+ ına 21a/3, 31a/2
ʿadālet (Ar) : Adalet, aklık, doğruluk
paşa-yı ʿa. 81b/12
ʿadd (Ar) : İtibar etme, sayma
ʿa. olınmaḳ 60a/2; ʿa. olınup 90b/13
ʿaded (Ar) : Adet, sayı
ʿa. 3a/8, 36b/7, 49a/9, 63b/10, 63b/16, 64a/10, 64a/18, 82b/12, 83a/2; ʿa.+ de 35a/15; a. 64a/4
ādem (Ar) : Adam
ā. 4b/12, 6a/3, 11a/1, 26a/10, 27b/1, 28b/12, 31b/7, 39a/1, 41a/5, 41a/8, 48a/13, 50a/10, 50b/10, 55a/6, 55b/1, 55b/13, 57b/7, 57b/10, 65a/6, 68a/7, 69b/1, 84a/8, 84a/10, 96b/14, 97a/14, 98a/8, 98b/11, 98b/13, 99a/4; tīr-endāz ā. 49a/2, 96a/14, 98a/6; ā.+ de 65b/10; ā.+ den 29b/1; devr-i ā.+ den 71b/1; ā.+ dür 84a/6, 85a/11, 86b/10, 88b/7, 88b/12, 91b/9, 92a/3; ā.+ e 11a/15, 36b/12, 57a/6, 71b/4, 71b/6, 95b/8; ā.+ ler 12a/13; ā.+ leri 33b/5; ā. ol- 74b/7
ādemī (Ar) : İnsan
ā.+ si 68a/13; yaḳa ā.+ si 55b/12
ʿādet (Ar) : Âdet, alışkanlık
ʿā. 25b/5; ʿā.+ çe 37b/1

adım : Adım

a. 4b/13, 13a/9, 27a/7, 27a/8, 77a/5, 77a/11, 77a/12

ʿadīmü'l-miṣl (Ar) : Benzeri olmayan

ʿa. 95b/9

ʿafv (Ar) : Bir sucu bağışlama

ʿa. ėdüp 19b/2

aġa : Osmanlı Devleti'nde bazı kuruluşların başında bulunanlara verilen resmî unvan

a.-yı müşārün-ileyh ḥażretleri 7a/14; cümle-i a.+lar 57b/13; a.+larda 62a/3, 62a/6; a.+ları 67a/12, 68a/11, 70a/6; enderūn a.+ larına 96b/8; a.+ larından 91b/2; ḥarem-i hümāyūn a.+ larınuŋ 57b/1; a.+ sı 40a/7, 60a/13, 64a/8, 66b/8, 68a/14, 97a/3, 98a/3a, 89b/15, 7a/12, 57b/2, 61b/10, 70a/7; yeŋiçeri a.+ sınuŋ 49b/3

aġaç : Ağaç

a. 16b/12, 17a/14, 22a/15, 23b/6, 24b/14, 28b/8, 33a/3, 36b/5, 39a/9, 39a/12, 39a/14, 40a/3, 40b/15, 41a/4, 41a/15, 41b/11, 41b/12, 42b/8, 43b/15, 47a/7, 48b/5, 49a/9, 57a/15, 72b/3, 73a/9, 82a/13, 87a/14; a.+ dur 39b/12, 39b/13, 53a/10; a.+ ı 18a/2, 18a/4; a.+ ına 14b/14; a.+ ından 13a/14, 13a/15; a. pīşrev 22a/7, 45b/13, 51a/15, 51b/14, 53a/3, 53b/8, 56a/10, 95a/7; a. pīşrevdür 41b/10, 54a/3

aġavāt (Ar) : Ağa sözcüğünün çoğuludur; çoğul Arapça kurallarına göre yapılmıştır; Osmanlı Devleti'nde bazı kuruluşların başında bulunanlara verilen resmî unvan

a.+ dan 96b/10

āġāz (Far) : Başlamak

ā.+ a 12a/11

aġırlıḳ (ġ) : Ağırlık

a.+ a 71a/13; a.+ ına 71a/5

aġız : Ağız

a.+ ından 69b/13; a.+ ı 14b/9, 15a/11, 15a/13

aġreb (Ar) : En garip, pek tuhaf

māʿadā a.+ dür 9b/11

aġrıt- : Ağrıtmak

a.- up 50a/12

āh (Ar) : Ah, yazık

ā. 21a/12, 22b/2, 67b/8; cümle-i ṭāʾife-i tīr-endāzān ā. 5a/8

aḥādīṯ (Ar) : Peygamberimizin sözleri, hadisler

a. 11a/5; a.-i nebeviyyenüŋ 88a/2; a.-i nebiyy-i ʿarabī 10a/15

aḥfaẓ (Ar) : Kur'ânı en iyi ezberleyen

a.-ı ḥāfiẓān 86a/10

āḫir (Ar) : Son
ā. 5b/8, 20a/14, 26b/13, 30a/3, 34a/15, 50b/10, 66b/14, 71a/9, 81b/14, 96b/1; ā.-i oḳları 50b/7

āḫiret (Ar) : Ahiret
ā.+ de 27a/10

aḥmaḳ (Ar) : Aklını gereği gibi kullanmayan, bön, aptal
a. 12a/13

ahsenü'l-ḫalḳ (Ar) : Halkın en iyisi, insanların en iyisi
a. 85a/11

aḥvāl (Ar) : Durumlar, hâller, vaziyetler
beyān-ı a.-i meydān-ı tīrder 2a/11; a.-i meydān-ı tīr 2b/3; a.+ e 7a/10; a.+ i 6b/15, 21b/3, 28a/11, 31b/1, 34b/3, 51a/1, 65b/15; a.+ inde 51a/6; a.+ lerin 12b/11

aḫşam : Akşam
a. 85b/5; a.+ a 85b/4

aḳça : Küçük gümüş para
a. 8b/9, 37a/14, 50a/4, 59a/1; a.+ dur 54b/1; a.+ sın 8b/1, 69a/7

aḳdem (Ar) : Daha eski
a. 26b/9, 75a/12; a.+ idür 40a/3

aḳın : Akın
a. eyle- 65a/15

ʿāḳibet (Ar) : Sonuç, bir iş veya durumun sonu
ʿā. 19b/11, 74b/14

aḳrān (Ar) : Yaşıtlar, eşit olanlar
a.-ı pehlevān 86b/11; a.+ ı 42b/1, 42b/4, 50a/10, 55b/13; a.+ ından 85a/13, 88a/6; pūta-endāzīde a.+ ından 93b/11; pūta-endāzīde a.+ larından 91b/4

ʿaks (Ar) : Zıt, ters, karşıt
ʿa.+ ine 72a/10, 72a/11

al - : Almak
a.- an 87b/12; a.- dı 69a/12; a.- duḳda 97b/4, 98a/4; tekye-nişīnden a.- dum 8a/13; a.- ı 69a/7; a.- ıḳoyup 10a/12; a.- mayam 32a/1; a.- mışlardur 8b/1; a.- up 3b/10, 7b/13, 7b/15, 11a/12, 20b/9, 22b/9, 22b/11, 26a/3, 27b/7, 30b/3, 32a/12, 33b/14, 37b/1, 39b/4, 48a/14, 66a/2, 72a/1, 82b/7, 87b/4; ḳabża a.- up 91a/14; ḳaleme a.- up 6b/15

aʿlā (Ar) : Pek güzel, pek iyi
cennet-i a.+ sında 93a/11

ʿalā-hāẕā (Ar) : Bunun üzerine
ʿa. 2b/13, 8b/3

ʿalāḳa (Ar) : Alaka, ilgi
ʿa.+ ları 6b/11; ʿa.+ ŋuz 7b/2

ʿalāmet (Ar) : İz, işaret, belirti
ʿa.-i menzil- ser-efrāz ile 21a/7

ālāt (Ar) : Âletler
ā.+ ini 4b/5
alay : Kalabalık, topluluk
a. 96a/13, 96b/1; a.+ ı 50b/9; a.+ ına 65b/6
ʿale'l-icmāl (Ar) : Topluca, toplu olarak
ʿa. yıldız poyraz pīşrev 64a/6
ʿālem (Ar) : Dünya
ḳahramān-ı ʿā. 51b/13; meşhūr-ı ʿā. 98a/4; pehlevān-ı ʿā. 41b/2, 41b/13, 42a/15, 42b/6, 43b/4, 44b/6, 44b/11, 64b/16, 69b/4, 71b/15, 77b/8, 95a/6, 97a/1; üstād-ı ʿā. 87a/6; ʿā.-i ṣıġarlarından 88a/12, 88a/4, 21b/7; ʿā.+ de 65a/1; meşhūr-ı ʿā.+ dür 88b/3, 95b/9; ʿā.+ e 69b/10; ʿā.+ inde 22b/7
aʿlem (Ar) : Çok bilen, âlim, en çok bilen
a. ol- 34a/6
ʿālem-ārā (Ar+Far) : Dünyayı süsleyen
meşhūr-ı ʿā.+ dur 84a/9, 84b/11, 87a/9, 97b/1, 91a/12, 94a/5
ʿālem-penāh (Ar+Far) : Dünya sahibi
pādşāh-ı ʿā. ḥażretleri 70a/5
ʿālemiyān (Ar) : Âleme mensup olan, insanlar
ʿā.+ dur 20a/13; meşhūr-ı ʿā.+ dur 93b/12, 96a/5
ʿale's-seḥer (Ar) : Seher vakti, gün doğmadan
ʿa. 76a/14
ʿale't-tevalī (Ar) : Arası kesilmeksizin, arka arkaya
ʿa. 21b/11, 33b/1
ʿaleyhi'r-raḥmetü (Ar) : Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun
ʿa. 20b/12, 76a/5, ʿa. 51b/1
ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'l-ġufrān (Ar) : Rahmet ve gufran onun üzerine olsun
ʿa. 3b/9, 3b/12, 19a/4, 19b/12, 2b/5, 3b/5, 20b/13, 44b/5, 93a/2
ʿaleyhi'r-raḥmetü ve'r-rıdvān (Ar) : Allah'ın rahmeti ve rızası onun üzerine olsun
ʿa. 21b/2, 20b/4
alın - : Alınmak
a.- an 10a/4; a.- mayup 8a/2; a.- mışdur 66a/10; a.- up 5b/13, 10a/1, 71a/13; a.- ur 82a/15
alış - : Alıştırmak
a.- durup 76b/14
ʿālī (Ar) : Yüce, ulu
ʿā. 20a/12, 27a/10, 39b/6, 65a/10, 67b/1, 72a/11, 83b/2, 93a/11; cennet-i ʿā. 39b/7, 83b/2; menzil-i ʿā. 66a/4; cennet-i ʿā.+ de; ʿā.+ dür 79b/6, 95a/3; ʿā. ol- 35b/3
ʿālim (Ar) : Bilen, bilgin
ʿā. 97b/14; ʿā.+ dür 29a/1
allāh (Ar) : Allah

a. 69b/10, 32a/15

allāhu teʿālā (Ar) : Yüce Allah

a. 51b/12

alt : Alt

a.+ ında 9b/1, 26a/4, 29b/6, 36b/10, 40a/14, 60b/6, 64b/6, 76a/7, 88a/2; a.+ ından 16b/8, 16b/11, 17b/10, 18b/9, 75b/9, 96a/4

altı : Altı

a. 31a/10, 46b/1, 47a/3, 52a/5, 53b/3, 58a/8, 59a/8, 62a/11, 63a/4, 68b/9, 68b/14, 73b/6, 79a/4, 83a/2; a.+ dur 52b/7; a.+ ncı 23b/3, 25b/8, 28a/6, 33a/6, 36b/1, 38a/11, 41b/10, 42b/12, 43b/13, 47a/3, 51a/11, 52b/5, 53b/5, 54a/1, 56a/4, 57a/11, 59a/7, 61a/1, 63a/4, 71b/14, 72a/7, 72b/9, 73b/7, 73b/14, 74a/3, 76a/9, 77b/3, 77b/8, 79b/5, 80a/6, 80b/7, 81a/10, 82a/4, 82a/11, 83a/4, 80a/12; a.+ şar 71a/10

altmış : Altmış

a. 13b/10, 13b/15, 14b/2, 24b/9, 28a/4, 39b/11, 45a/11, 45b/10, 48b/3, 49a/7, 53a/1, 53a/2

altmış beş : Altmış beş

a. 52b/15

altmış yėdi : Altmış yedi

a. 39a/4

altun: Altın

a. başlı 27b/5; a.+ dan 29a/2

ālūde (Far) : Beslenmiş, yararlanmış

ā. 62b/6

ʿām (Ar) : Genel

ders-i ʿā. 14a/12

amān (Ar) : Güven

a. 83b/11

amāsiyyeli : Amasyalı

a.+ dür 29b/2

āmīn (Ar) : Âmin

ā. 10a/10, 13a/1, 27a/11, 27b/10, 29b/9, 42a/7, 69b/2, 71b/12, 83b/2

ʿāmire (Ar) : Devlet'e âit

tersāne-i ʿā. 85b/13

ammā (Ar) : Ama

a. 26b/2, 27b/15, 34a/10, 49b/10, 52a/13, 66b/12, 67a/13, 71b/8, 75b/8, 84a/6

ʿāmme (Ar) : Halk

ṭarīḳ-i ʿā. 17a/9; ʿā.+ ye 51b/11

ān (Ar) : An

ā.+ a 5b/14

aŋa : Ona

a. 9a/4, 28b/2, 32a/9, 45b/2, 55a/4, 70a/2, 74a/5

anaṭaş : Bir menzilde dikilen ilk taş

a.+ ı 20a/3, 23a/15, 24a/10, 24b/3, 28a/2, 28b/3, 28b/5, 33a/1, 35b/9, 36a/12, 36b/10, 37a/8, 39b/8, 40a/7, 40a/9, 41b/5, 42a/5, 42b/9, 43a/2, 43a/6, 43b/9, 44a/5, 44a/8, 45a/3, 45a/6, 46a/6, 46a/13, 46b/13, 47b/11, 48a/6, 49a/4, 49b/5, 51a/7, 52a/4, 52b/2, 52b/9, 52b/14, 53a/6, 53b/2, 53b/13, 54b/3, 55b/15, 56b/2, 57a/7, 57b/7, 59a/2, 59b/3, 60a/2, 60a/5, 60b/12, 61b/8, 61b/15, 62b/15, 63b/2, 73a/14, 74a/15, 74b/4; a.+ ıdur 40a/11, 44b/9, 45b/8, 61b/7; a.+ ından 52b/11, 53a/5; a.+ larıŋ 75b/1

anca : Anca

a. 14a/3

ancaḳ : Ancak

a. 5a/6, 7b/2, 12b/12, 22b/5, 28b/12, 44b/4, 52b/13, 60a/4, 68b/12, 74b/5, 75a/8

ancılayın : Onun gibi, ona benzer

a. 65a/6

anda : Orada; o zamanda

a. 19b/11, 20a/9, 43a/12, 66a/13, 83a/15

andan : Ondan; sonra

a. 6b/5, 15a/2, 15a/3, 20a/4, 21a/3, 24b/8, 24b/12, 24b/15, 25b/2, 27a/6, 28b/5, 29b/10, 29b/11, 29b/13, 29b/14, 30a/6, 31b/12, 32a/12, 33b/14, 35b/11, 36a/1, 36a/2, 36a/5, 36a/7, 37a/9, 37b/6, 37b/8, 37b/9, 37b/11, 37b/13, 37b/14, 38a/4, 39a/1, 39a/4, 39a/7, 39a/13, 39a/15, 40a/15, 40b/4, 41a/14, 41b/2, 42a/9, 42a/13, 42a/15, 43a/9, 43a/13, 43a/15, 43b/2, 43b/3, 43b/5, 44a/8, 44b/1, 44b/5, 45a/8, 45a/11, 45a/13, 45a/15, 46a/7, 46a/9, 46a/11, 46a/14, 46a/15, 46b/4, 46b/6, 48a/7, 48a/10, 48a/15, 49b/11, 54b/4, 54b/6, 54b/8, 54b/12, 54b/14, 55a/6, 55a/9, 55a/13, 55b/4, 55b/9, 56b/3, 56b/4, 56b/6, 56b/8, 56b/14, 57a/1, 57b/7, 58a/3, 58a/9, 58a/11, 58b/4, 59b/3, 59b/5, 59b/7, 60a/6, 60a/10, 60a/12, 60b/2, 60b/4, 60b/7, 61b/16, 62a/7, 62a/11, 62a/15, 62b/4, 62b/8, 64b/14, 65a/2, 65a/3, 66b/6, 66b/7, 69b/9, 76a/5, 84a/15, 84b/7, 85a/1, 85a/6, 85a/11, 85a/14, 85b/10, 85b/13, 85b/15, 86a/3, 86b/7, 86b/10, 86b/13, 87a/1, 87a/3, 87a/15, 87b/5, 88a/4, 88a/5; lā-naẓīrlerdür a. 86a/7; meşhūr-ı ʿālem-ārādur a. 84a/9, 84b/11, 87a/9

anı : Onu

a. 25b/1

anlar : Onlar

a. 4a/1, 5b/5, 6b/12, 6b/14, 7b/6, 10b/6, 57b/9; a.+ dan 6b/12, 69b/1; a.+ dandur 68b/14; a.+ uŋ 6b/11; a.+ undur 55a/13

ʿanūd (Ar) : İnatçı, inad eden

ʿa.+ uŋ 5b/10

anuŋ : Onun

a. 7a/6, 25a/15, 26a/4, 31b/6, 40a/11, 42a/7, 42a/10, 43a/7, 55b/7, 59b/8, 62a/2,

69a/10, 81a/4; a.+ dur 25b/2, 25b/13, 44a/12, 65a/7, 76a/4, 78a/9; a. içün 19b/13, 32a/3; a.+ la 24b/2, 70a/8; a. üzerine 20a/9; a.+ dur 25b/9; a. içün 24b/14

ara : Ara

a. 71a/10; a.+ larında 54a/7; a.+ sında 8a/13, 35b/6; a.+ sıya 55b/10

ʿaraba (Ar) : At arabası süren kimse

ʿa.+ cılarından 38b/10; ʿa.+ cınuŋ 74b/12; ʿa. 47b/3

aralıḳ : Aralık

a.+ da 17a/4

arḳa : Kayıran, destekleyen

a. 71a/6; a.+ sı 41a/11

arnavud : Arnavut

a. 20a/8

arpa emīni : Hasahıra, ot, arpa gibi hayvan yiyecekleri ile gereçleri sağlayan görevli

a. 89a/8, 94a/7

ʿarṣa (Ar) : Yer, toprak

ʿa. 17b/1; ʿa.+ dan 17b/2

art : Arka tarafta, geride bulunan

a. 15a/8; a.+ ı 18a/8, 18a/10; a.+ ınca 40a/12, 42a/7, 42a/11, 43a/7, 62a/2; a.+ ında 14b/6, 23b/11, 41b/4, 51b/6, 52b/10; a.+ ında 74a/9; a.+ ından 15a/11

ʿarż (Ar) : Yüksek bir makama sunma, bildirme

ʿa. 7a/13, 7b/6; ʿa.-ı ḥāl ėtdüklerinde 6a/7; ʿa.-ı ḥāl olın- 10a/1; ʿa.-ı ḥāl 9b/6;ʿa.-ı ḥāl ėd- 8a/14

ʿarżeyn (Ar): İki genişlik

ʿa. 10b/10

aş - : Asmak

a.- ardı 65a/10

āsā (Far) : Gibi

ā.+ ya 90a/7

aṣḥāb (Ar) : Sahipler

a.-ı 71b/11, 83b/14, 19a/8

aṣıl (Ar) : Gerçek, kaynak

a. 33a/1, 54b/1

āsitāne (Far) : Başşehir

ā.-i devlet 89a/9

ʿasker (Ar) : Asker

ʿa. 71a/9; ʿa.-i islām 50b/2; ʿa.+ e 71a/3; ʿa.+ i 65b/3

āsmānī (Far) : Göğe, güüneşe, aya mensüp

ḳażā-yı ā.+ dür 65b/8

ʿaṣr (I) (Ar) : Yüzyıl, çağ

ʿa. 28a/9, 52b/6, 53a/9, 53b/7; güzīde-i ʿa. 4a/4; ʿa.-ı 6b/3; ʿa.-ı 27a/13, 24a/11, 21b/1,

22a/5, 22a/11; ʿa.+ da 27a/14, 47b/2, 66a/12, 68a/6; ʿa.+ ımızda 19a/5; ʿa.+ ımuz 43b/15, 44b/13, 49a/8, 51a/14, 51b/15, 53a/2, 54a/2, 56a/10, 57a/14, 59a/10, 61a/9, 63a/8, 73b/15; ʿa.+ ımuza 94b/13; ʿa.+ ımuzda 4a/7, 11a/8, 54b/12, 55a/3, 62b/13, 71b/5; ʿa.+ ımuzuŋ 58b/13; ʿa.+ ında 10a/11, 55b/13; ʿa.+ larında 4a/12; menzil-i ʿa.+ umuzda 58b/7; ʿa.+ uŋ 22a/2, 23b/4, 33a/10, 35a/13, 36b/4, 38b/2, 39b/13, 41b/14, 42b/13, 43b/7, 45b/12, 47a/7, 52b/1, 84a/10, 87a/7

ʿaṣr (II) (Ar) : İkindi

ṣalāt-ı ʿa. 76b/6; vaḳt-i ʿa.+ dan 85b/4

aş - : Aşmak

a.- ar 92a/4, 92a/10; a.- ardum 72b/13; a.- mış 89a/8, 89a/10, 89a/12, 89b/13, 90a/4, 90b/10, 90b/11, 90b/13, 93a/8, 93a/13, 94b/5, 98a/13, 98b/10, 98b/15, 99a/9; a.- up 91a/2, 91a/7, 92b/5, 93a/7, 96b/14; a.- urduḳda 83a/13

aşaġı : Aşağı

a. 13a/11, 13a/13, 13a/15, 13b/8, 14a/5, 14a/12, 14a/15, 14b/5, 14b/7, 16b/14, 36a/10, 60a/5, 83a/8; a.+ ca 52a/3

ʿāşıḳ (Ar) : Aşık

ʿā.+ larından 68a/8, 94b/1

āşinā (Far) : Tanıdık

ā. 62b/10

āşiyān (Far) : Mesken, ev

ā. 80a/4; ā.+ da 89a/9

aşurı : Daha fazla

a. 18a/12, 20a/2, 20a/4, 20a/10, 21a/7, 21b/14, 22a/15, 23a/12, 23b/7, 24b/5, 24b/9, 24b/12, 25a/1, 25a/2, 25a/8, 25a/12, 25a/13, 25b/3, 26a/15, 26b/1, 26b/3, 27a/5, 27a/7, 28a/3, 28a/4, 28a/5, 28a/6, 28a/7, 28a/8, 28a/9, 29b/11, 29b/12, 29b/13, 29b/15, 30a/7, 30b/7, 30b/11, 31b/13, 32a/7, 32a/10, 33a/3, 34a/2, 35a/10, 35b/11, 35b/12, 36a/2, 36a/3, 36a/6, 36a/8, 36a/13, 36a/14, 36a/15, 36b/1, 36b/2, 36b/3, 37a/10, 37b/5, 37b/7, 37b/9, 37b/10, 37b/12, 37b/13, 38a/2, 38a/5, 38a/8, 38a/10, 38a/11, 38a/12, 38a/13, 38a/14, 38b/1, 39a/3, 39a/5, 39a/10, 39a/12, 39a/15, 39b/5, 39b/9, 39b/10, 39b/11, 39b/13, 40b/2, 40b/7, 40b/15, 41a/7, 41a/15, 41b/3, 41b/6, 41b/7, 41b/8, 41b/9, 41b/11, 41b/12, 41b/13, 42a/8, 42a/10, 42a/12, 42a/14, 42b/2, 42b/10, 42b/11, 42b/12, 42b/13, 43a/9, 43a/11, 43a/14, 43b/1, 43b/2, 43b/5, 43b/8, 43b/10, 43b/11, 43b/12, 43b/13, 43b/14, 44a/10, 44b/2, 44b/6, 44b/10, 44b/11, 45a/10, 45a/11, 45a/14, 45b/9, 45b/10, 45b/11, 46a/9, 46a/11, 46a/12, 46a/15, 46b/2, 46b/4, 46b/6, 46b/7, 46b/10, 46b/12, 46b/14, 46b/15, 47a/1, 47a/2, 47a/3, 47a/4, 47a/5, 47a/6, 48a/8, 48a/11, 48b/1, 48b/3, 48b/11, 49a/5, 49a/6, 49a/7, 49b/7, 49b/9, 49b/12, 50a/7, 50b/15, 51a/8, 51a/9, 51a/10, 51a/11, 51a/12, 51a/13, 52a/4, 52b/3, 52b/4, 52b/5, 54b/4, 54b/5, 54b/6, 54b/8, 54b/9, 54b/14, 55a/1, 55a/7, 55a/10, 55a/14, 55b/5, 55b/11, 56a/1, 56a/2, 56a/5, 56b/3, 56b/5, 56b/7, 56b/8, 56b/10, 56b/15, 57a/2, 57a/8, 57a/9, 57a/10, 57a/12, 57a/13, 57a/14, 57b/10, 57b/15, 58a/1, 58a/3, 58a/8, 58a/10, 58a/13, 58b/6, 58b/10, 58b/13, 59a/3,

59a/5, 59a/6, 59a/7, 59a/8, 59a/9, 59a/10, 59b/4, 59b/6, 59b/8, 59b/9, 59b/11, 59b/12, 59b/15, 60a/7, 60a/9, 60a/11, 60a/14, 60b/3, 60b/5, 60b/8, 60b/13, 60b/14, 60b/16, 61a/1, 61a/2, 61a/3, 61a/4, 61a/5, 61a/6, 61a/7, 61a/8, 61a/9, 62a/2, 62a/4, 62a/6, 62a/8, 62a/11, 62a/12, 62b/2, 62b/5, 62b/9, 63a/1, 63a/2, 63a/3, 63a/4, 63a/5, 63a/6, 63a/7, 63b/2, 64b/15, 65a/2, 65a/3, 65a/4, 66b/7, 66b/11, 67a/10, 67a/14, 72b/2, 75a/15, 76a/5, 79b/6, 79b/10, 81a/5, 82b/9, 84a/12, 92b/1, 93a/9, 95a/7; nā-maʿlūm a. 57a/11; a.+ dur 22a/8, 23b/1, 23b/2, 23b/3, 28b/8, 33a/4, 33a/5, 33a/6, 33a/7, 33a/8, 33a/9, 40a/12, 52b/15, 53a/1, 53a/2, 53a/8, 53a/9, 53b/3, 53b/4, 53b/5, 53b/6, 53b/7, 53b/14, 53b/15, 54a/1, 54a/2, 56a/3, 56a/4, 56a/6, 56a/7, 56a/8, 56a/9, 56a/10, 74b/11, 31a/5, 30b/13, 32b/10, 20b/6, 44b/12

at - : Atmak

a. 30b/1, 33b/13, 48b/13; a.- a 24b/14, 31a/2; a.- abildüm 32b/14; a.- an 23a/9, 24a/9, 61b/2, 61b/12, 92b/2; a.- anmışdur 45a/8; a.- anuŋ 78a/4; a.- ar 4b/10, 22b/4, 38b/13, 41a/13, 51a/6, 65a/6, 65a/10, 84b/15, 85b/15, 87a/2, 88a/7, 89b/9, 89b/14, 90b/5, 91b/8, 92a/1, 92a/7; a.- araḳ 33b/6; a.- ardı 61b/14, 65a/8, 65a/10, 78a/3; a.- arlar 22b/1, 23a/6; a.- arlardı 51b/8; a.- arsa 35a/10; a.- arsıŋ 67a/10, 74a/6; a.- arum 31b/14, 66a/6, 66a/9, 75b/10; a.- dı 25a/3, 25a/8, 32a/6, 66b/11, 81a/5; a.- dılar 30b/5, 69b/6, 77a/2, 33b/10; a.- duġı 50b/6, 74a/5, 76a/12, 76a/11; a.- duġıŋ 22a/7, 22b/14, 60b/11, 23a/12, a.- duġında 38a/2; a.- duġından 33a/13, 76b/3, 87a/6; a.- duġumda 87a/14; a.- duḳda 44a/15, 60a/15; a.- duḳdan 72b/10; a.- duḳları 95a/8, 96a/5; a.- dum 47a/13, 81b/12; a.- ıŋuz 66a/11, 76b/8; a.- mada 85a/13, 86a/7; a.- madan 92b/8, 94b/2, 94b/7; meşḳ a.- madan 96a/12; a.- madılar 23a/8; a.- maġa 3a/6, 30b/9, 32a/6, 32b/7, 33b/9, 76b/9, 77a/1, 77a/8, 77a/10, 84a/8, 92a/13, 94a/13, 96a/6; a.- maġı 70b/5, 83b/1; a.- maġın 74b/6; a.- maġla 55b/12; a.- maḳ 21a/11, 29a/8, 29a/11, 73a/1, 74a/7, 76b/10, 78a/6, 78b/1, 97b/8; menzil a.- maḳ 69a/14; a.- maḳda 25b/11, 29a/10; a.- malarına 90a/5, 91b/14; a.- masa 22a/14; a.- masun 64a/13; a.- mayup 48b/2, 50b/6, 90b/8; a.- maz 31b/14, 50a/12; a.- mazdan 27b/13; a.- mış 24b/2, 26b/10, 32b/13, 35a/2, 44b/5, 58b/3, 58b/7, 62a/10, 62b/3, 62b/11, 72b/11, 75b/1, 84a/5, 84a/13, 84b/1, 85a/2, 85a/15, 86b/8, 87a/12, 91b/12, 97b/2a.- mışdur 30a/10, 33a/1, 36b/6, 48a/12, 51a/8, 51a/9, 51a/11, 51a/12, 51a/13, 51b/15, 55b/3, 55b/8, 59b/8, 59b/11, 59b/12, 62b/7, 64b/15, 65a/4, 67b/4, 72a/6, 72a/11, 76a/9, 79a/1, 88b/11; a.- mışdur 62b/7; a.- mışken 38a/2; a.- mışlar 38a/3; a.- mışlardur 30a/6, 34a/9, 57b/14, 73a/2; a.- mışumdur 73a/7; a.- sa 64a/14, 91b/13; a.- sun 30b/14; menzilin a.- sun 67b/3; a.- sunlar 69a/10; a.- up 3a/7, 3a/14, 4a/3, 5a/6, 5a/11, 10b/5, 10b/6, 19b/9, 19b/13, 20a/2, 20a/4, 20b/10, 20b/11, 21a/1, 21b/15, 22a/10, 22b/2, 23b/12, 24a/13, 24b/5, 24b/9, 24b/13, 25a/1, 25a/2, 25b/3, 26a/2, 27a/5, 27a/8, 29a/14, 29b/11, 29b/12, 29b/14, 29b/15, 30a/8, 30b/7, 30b/10, 32a/9, 32a/14, 32b/9, 33b/9, 33b/11, 35b/11, 35b/12, 36a/2, 36a/3, 36a/6, 36a/8, 36b/6, 37a/6, 37a/11, 37b/6, 37b/7, 37b/9, 37b/10, 37b/12, 37b/13, 38a/1, 38a/6, 39a/3, 39a/5, 39a/10, 39a/12, 39a/15, 39b/5, 40a/5, 40a/13, 40b/2, 40b/7, 40b/9, 40b/15, 41a/5, 41a/15, 41b/3, 42a/8, 42a/10, 42a/12, 42a/14, 42b/2, 42b/7, 43a/6,

43a/9, 43a/11, 43a/14, 43b/1, 43b/3, 43b/5, 43b/8, 44a/6, 44a/10, 44a/12, 44b/2, 44b/7, 45a/10, 45a/11, 45a/14, 45b/2, 46a/4, 46a/9, 46a/11, 46a/12, 46a/15, 46b/2, 46b/4, 46b/6, 46b/8, 46b/10, 46b/12, 48a/8, 48a/11, 48b/1, 48b/3, 48b/11, 49a/1, 49a/11, 49b/7, 49b/9, 49b/13, 50a/7, 50b/13, 50b/15, 54b/5, 54b/8, 54b/9, 54b/14, 55a/1, 55a/7, 55a/10, 55a/14, 55b/5, 55b/11, 56b/4, 56b/5, 56b/7, 56b/8, 56b/10, 57a/1, 57a/2, 57a/3, 57b/11, 57b/15, 58a/2, 58a/3, 58a/11, 58a/13, 58b/5, 58b/10, 58b/13, 59b/5, 59b/6, 59b/10, 59b/15, 60a/7, 60a/9, 60a/11, 60a/14, 60b/3, 60b/5, 60b/8, 62a/2, 62a/4, 62a/7, 62a/8, 62b/2, 62b/5, 62b/9, 63a/13, 65b/6, 65b/9, 66a/11, 66b/7, 67a/14, 68b/10, 72b/3, 72b/14, 73a/14, 75a/15, 76b/1, 78a/15, 79b/6, 79b/14, 81a/5, 82b/4, 85a/10, 85b/5, 87b/2, 87b/10, 93a/9, 95a/3, 95b/6, 98a/8, 81b/4, 83a/9, 83b/4, 84b/3, 92b/1, 75a/7, 31b/13

at : At

a. 9b/6, 23a/1, 65a/8, 65b/5, 71b/9, 75b/9, 75b/11; a.+ da 65b/10; a.+ ı 23a/4; a.+ ından 82b/5; a.+ lar 9b/5; a. sürüp 4b/12; a.+ uŋ 23a/4

atdur - : Attırmak

a.- a 65a/11

atıcı : Atıcı

a. 2b/14, 3a/2, 3a/5, 3b/13, 4a/12, 4b/15, 7a/8, 7a/14, 8a/5, 8a/8, 8b/10, 9a/3, 9a/8, 9b/2, 12a/7, 12b/6, 16a/6, 26a/9, 48a/13, 55b/7, 59b/1, 62b/1, 67b/5, 70b/2, 73a/3, 78a/3, 81b/11, 99a/7, 99a/8, 99a/10, 99a/13; a.+ dur 54b/7, 60a/10, 91a/8, 92a/6, 92a/8, 92a/9, 92a/11, 92b/7, 92b/9, 92b/10, 92b/13, 92a/2; a.+ lar 3b/3, 5b/3, 7a/13, 9a/6, 10b/4, 61a/14, 62a/4, 7a/4, 10b/12, 58a/8; a.+ lara 54a/14; a.+ larından 96b/13; a.+ larıyla 75b/2; a.+ laruŋ 28b/9, 29a/11, 8a/4; a.+ nuŋ 5b/1, 20b/1; a.+ ya 7a/1, 7b/2, 7b/12, 11b/6, 68a/7

atıcılıḳ : Atıcılık

a.+ ı 20a/13

atıcıyān (Tr-Far) : Atıcılar

ṭāʾife-i a. 39a/6, 4b/11; a.-ı selef 8a/2; a.+ dan 88a/8, 88b/1, 91b/7, 95b/12, 96a/8, 98b/7; a.+ uŋ 84a/11; a.+ uŋ 45a/15

atıl - : Atma işine konu olamk

a.- up 3a/11; a.- an 10b/1, 11a/6, 47b/10, 77b/9; a.- ana 60a/1; a.- anlar 56b/12; a.- duġı 68a/6; a.- duḳça 63a/14; a.- maḳ 68a/1, 72a/5; a.- ması 31a/9; a.- masun 68a/4; a.- mayup 21b/4, 83a/14; a.- maz 35a/12; a.- mışdur 30a/13, 35b/7, 38b/3, 44a/1, 44a/5, 44b/14, 45b/14, 47a/8, 48a/4, 49a/9, 51a/15, 52b/7, 52b/12, 53a/3, 53a/12, 64a/16, 72a/9, 72a/14, 72b/6, 73a/10, 73a/13, 81b/7; a.- mışlardur 79a/8; a.- up 10b/15, 27b/5, 36b/11, 42a/1, 43a/4, 52b/11, 56a/10, 61b/10, 63b/2, 64b/12, 77a/12, 79a/5; a.- ur 40a/1, 44b/15, 45b/15, 48a/1, 59a/14, 72b/6, 77b/5, 77b/13, 78a/1, 78a/12, 78b/14, 79a/8, 79a/10, 61a/12

atış : Atış

a. 31a/1, 66a/12, 66a/13, 92a/14; a. ėtdükde 22a/14; a. ėtmege 91b/6; a. eyleyüp 77a/3;

a.+ ı 62a/10, 62b/4; a.+ ın 23a/6; a.+ lar ėderlerdi 67b/7

ʿatīḳ (Ar) : Eski

ʿa. 11b/5, 85a/8, 86a/6, 88b/4, 89a/7, 89a/13, 90b/14, 96a/11, 97a/10, 98a/7, 98b/9; paşa-yı ʿa. 64a/7; sarāy-ı ʿa. 84b/5, 4b/2, 6b/7, 54b/9, 54b/13, 56a/3, 58a/9, 58b/4, 59b/1, 60b/12, 96b/13; sarāy-ı ʿa.+ de 58a/12, 55b/9; ʿa.+ larından 84b/13; ʿa.+ lerinden 85a/13, 91b/9

ʿaṭiyye (Ar) : Hediyye

ʿa. ėdüp 20b/9

aʿvām (Ar) : Yıllar

a. 84b/12, 86a/13, 89a/7, 89b/6, 91a/2, 93a/7, 98b/15

avān (Ar) : Kapkaçak

a. 9a/14

avcı başı : Osmanlı saraylarında avcıların başı

a.+ sı 37a/12

ʿavdet (Ar) : Geri gelme, dönüş

ʿa. 65b/4; ʿa.+ lerinde 65b/2, 94b/10

ay : Ay, senenin on ikide biri

a. 31a/10

ayaḳ : Ayak

a.+ larıyla 23a/4; a.+ ı 51b/5; a.+ uŋ 52a/4

ayaḳdaşları : Okçuların atış yapacakları yeri gösteren taş

a.+ ndan 88b/8

ayaḳtaşı : Okçuların atış yapacakları yeri gösteren taş

a. 75b/1, 3a/8, 24a/2, 28a/12, 28a/14, 35b/5, 38b/5, 40b/3, 42a/2, 45a/1, 45b/15, 46a/1, 47a/14, 48a/2, 49a/13, 51b/5, 52a/1, 53a/13, 54a/5, 56a/12, 57b/2, 59a/12, 63a/12, 64b/6, 72a/13, 73a/14, 83a/13, 74b/9, 73b/11; a.+ dur 16a/6, 20a/6, 23b/15, 28b/1, 74a/15; a.+ n dikdükden 5a/3; a.+ ndadur 64a/12; a.+ ndan 54a/7, 56a/13; a.+ nı 19b/15; a.+ na 38b/8

ayaḳ yėri : Menzil atışının yapıldığı yer

a. 36b/8, 40a/1, 44a/3, 52b/9, 53b/10, 73b/8, 74b/3, 74a/9; a.+ dür 37a/7, 47a/12; a.+ n 3a/11, 4b/15, 83a/13; a.+ nde 34a/5; a.+ ne 33b/6, 69b/4, 69b/7, 83b/4; a.+ nüŋ 48a/4

ʿayar (Ar): Ayar

ʿa.+ ında 48b/9

ayazma (Rum): Rumların kutsal saydıkları kaynak veya pınar

a.-ı mezbūre 16b/12; a.+ dan 16b/13, 18b/9; a.+ sı 16b/11; a.+ sına 16b/9

ayazmend (Tr-Far) : Kuru soğuklu yer

a.+ de 80b/8, 80b/9, 80b/11

āyet (Ar) : Kur'ân surelerini oluşturan kısımlardan her biri

ā. 58b/3; ā.-i kerīme 70a/12

āyīn (Ar) : Tören

ā. 12b/7, 70a/2, 70a/8, 73a/3; ā.-i ḳadīmüŋ 88a/1

ayur - : Ayırmak

a.- mış 98a/10

az : Az

a. 33a/15, 40b/10, 65a/11; a.+ dan 41a/13, 84b/14

aʿẓam (Ar) : En büyük

vezīr-i a. 6a/7, 7a/5, 12a/4, 54b/15, 57a/5, 67a/2, 97a/1; vezīr-i a.+ ları 93a/3

azġaş - : Bozuşmak

a.- dılar 26b/6

ʿaẓīm (Ar) : Büyük, yüce

ʿa. 26b/8, 31a/10, 31b/4, 38a/1, 50b/3, 50b/8, 67a/11, 68a/2, 83b/5

ʿaẓīme (Ar) : Büyük, yüce "dişil"

umūr-ı ʿa.+ nüŋ 12b/10

ʿaẓīmü'ş-şān (Ar) : Yüce şanlı, büyük şanlı

ẕikr-i vüzerā-yı güzeşte-gān-ı ʿa. 92b/14

ʿazīz (Ar) : Kıymetli, muhterem, sevgide üstün tutulan

ʿa. 77a/11, 77a/12; ʿa.+ lerüŋ 2b/6

āzmāyīş (Far) : Daha çok ok yaraışmalarında kullanılan demir temrenli meşk oku

ā. 85a/9, 85a/13, 86a/6, 87b/2, 87b/10, 91b/11, 91b/14; ā. ėtdügi 88b/5

āzmāyīşci (Far+Tr) : Ok yaraışmalarında kullanılan demir temrenli meşk okunu yapan

ā.+ dür 91b/8

B

bā (Far) : İle

b. ḫuṣūṣ 3b/4

bāb (Ar) : Bölüm, kısım

b. 2a/3, 24a/1, 36b/7, 38b/4, 41b/15, 43a/1, 44a/1, 44b/14, 45b/14, 47a/8, 47b/14, 49a/9, 52b/7, 53a/4, 53a/11, 53b/8, 54a/3, 56a/11, 57b/1, 59a/12, 61b/7, 63a/9, 64b/12, 71b/15, 72a/12, 72b/4, 73a/9, 73a/11, 73b/6, 73b/10, 74a/8, 74a/13, 74b/3, 74b/9, 75b/12, 77b/4, 77b/9, 77b/12, 77b/15, 78a/8, 78a/11, 78b/11, 78b/13, 79a/1, 79a/3, 79a/7, 79a/9, 79a/11, 79a/14, 79a/15, 79b/2, 79b/7, 79b/8, 79b/11, 79b/12, 79b/14, 80a/2, 80a/3, 80a/6, 80a/8, 80a/9, 80a/14, 80b/1, 80b/5, 80b/8, 80b/9, 80b/11, 80b/12, 80b/14, 80b/15, 81a/1, 81a/2, 81a/6, 81a/8, 81a/11, 81a/14, 81a/15, 81b/3, 81b/5, 82a/1, 82a/6, 82a/8, 82a/9, 82a/12, 82a/13, 82b/1, 82b/2, 82b/11, 82b/15, 83a/1, 83a/6, 83b/2, 72a/8; b.-ı 80b/2, 35b/4, 2a/11, 2b/3, 2a/14, 64b/11, 80b/13, 52a/1, 51a/15, 2a/13, 2b/1, 78a/10, 2a/15, 2a/12, 13a/2, 2b/2, 2a/12, 10a/13, 39b/15, 79a/12, 28a/11; b.+ da 85b/9

baba : Baba

b.+ sı 62b/11

babalıḳ (ġ) : Babalık
b.+ ı 7a/6, 12b/5
baʿd (Ar) : Sonra
b. 2a/1
bāde (Far) : Şarap, içki
b. içerlerdi 9b/13
baʿdehū (Ar) : Ondan sonra
b. 3b/11, 9a/6, 25a/12, 48b/2, 76a/2, 82b/3
baʿde-ẕālike (Ar) : Ondan sonra
b. 19b/2
baʿde'l-ʿazl (Ar) : Azl ettikten sonra, işinden çıkarıldıktan sonra
b. 94b/9
baʿde'l-mevt (Ar) : Öldükten sonra
b. 58a/5
baʿde'l-yevm (Ar) : Bugünden sonra
b. 61a/12, 87b/15
baʿde'ṣ-ṣalāt (Ar) : Hz Muhammed'e selam verdikten sonra
b. 32a/5
baʿde't-taḥrīr (Ar) : Yazıldıktan sonra
b. vaḳf olın-
baʿde'ż-żiyāfe (Ar) : Ziyafetten sonra
b. 40b/8
bāġ (Far) : Büyük bahçe, bostan
b. 74a/10; b.+ lar 3a/4, 3b/10, 39a/6, 72a/13
bāġçe (Far) : Bahçe
b. 17a/10, 17a/15, 17b/14, 18a/5, 18b/14, 46a/3, 88b/5; b.-i 17a/7, 15a/15, 15b/5, 17b/13, 18a/11, 18b/13, 17a/13, 17b/9; b.+ dür 10b/4; b.+ ler 18b/10; b.+ lerinüŋ 17b/8; b.+ nüŋ 14a/9, 17a/11, 17a/12; b.+ si 9a/5, 13a/8, 14a/8, 17a/8, 17a/9, 17b/6, 18a/4, 18a/8; b.+ sine 56a/15; b.+ ye 9a/7; b.+ si 18b/11
bağla - : Bağlamak
b.- mayalar 9b/6; b.- yup 9b/5
bahādur (Far) : Usta savaşçı
b. 48a/9
bahāne (Far) : Bahane, gerçekle ilgisi olmayan sahte özür
b. 64a/14
baḥṣ (Ar) : İddialaşma
b.+ den 50a/8
baḫt (Far) : Şans
b.-ı güşāde olup 8b/4
bāʿiṣ (Ar) : Gönderen

b. 8b/11

baḳ - : Bakmak

b.- uŋ 66a/10; b.- up 66b/4

bāḳī (Ar) : Sonsuz, baki

b. ḳal- 22a/1

bālā (Far) : Yüksek, yukarı, üst, yüce

b.+ sında 15b/6, 61a/12, 88a/2

bālā-ḳadd (Far+Ar) : Uzun boylu

b. dil-ber yigit 39b/6, 55b/6

balıḳ kātibi : Dalyanlarda bulunan balıkların hesabını tutan katip

b.+ dür 56b/2

baŋa : Bana

b. 69a/6, 69a/8

barmaḳ : Parmak; parmaḳ

b.+ ınuŋ 37b/2

bārūd (Far) : Barut imal edilen fabrika veya atölye

b.-ḫāne seyirciler 64b/7

baş - : Galip olmak

b.- dı 31a/3; b.- duġı 87a/14; b.- mış 25b/1; b.- up 69b/4

batı : Batı

b. 78b/13, 79a/4, 80b/14, 82a/8, 82a/12, 83a/2

bāṭıl (Ar) : Temelsiz, asılsın

b. 7b/5

batı lodos (Tr-Rum) : Güneybatıdan esen rüzgâr

b. 53b/9, 63a/13, 38b/8; b.+ ıyla 83a/6

bayaġı : Hemen hemen, adetâ

b. 45a/3

bayır : Bayır

b.+ ına 18b/6, 48a/4; b.+ ından 18b/7; b.+ ınuŋ 63a/12

baʿżan (Ar) : Vakit vakit, ara sıra

b. 14b/4, 83b/15, 88a/9, 88a/10

bāzer-gān (Far) : Tüccar

b. 65a/13

baʿżı (Ar) : Bazı

b. 9b/10, 13a/5, 26a/9, 44a/12, 90a/12, 92b/14; b.+ ları 12a/7

bağlı: Bağlı

b. 12a/13

baş (I) : Baş, başlangıç

b. 88a/11, 85a/7, 27b/3, 37b/2; b.+ ı 13b/8; 14b/9; b.+ ına 15b/9; b.+ ında 3a/8, 16b/10, 18a/15, 56a/13, 42a/4, 88b/5, 53a/14, 15a/7, 14b/11, 24a/3, 91b/11, 13b/5; b.+ larından

30b/7; b.+ lı 27b/5

baş (II) : Bir topluluğu yöneten kime

b.+ ı 35b/9, 5a/1, 93a/4, 5a/1, 6b/13, 7a/2, 14a/10, 96b/8, 61b/14, 51a/3, 7a/5, 68a/15, 7a/6, 8a/15, 12a/5, 12b/5, 91a/6, 85b/1, 39b/2, 42a/13, 83a/4, 89b/1, 8a/14, 12a/5, 50a/13; b.+ ıdan 69a/5, 69a/8; b.+ ıdur 80a/13; b.+ ılara 68a/10; b.+ ılıḳ 89a/4, 50a/15; b.+ ısı 68a/8; b.+ ıya 5a/11, 5a/12, 5b/3; b.+ ıyı 7a/2; b.+ ıyla 50b/4

baş (III) : Kafa, baş

b.+ ın 27b/7, 37b/1; b.+ ına 32a/15; b. 76b/8, 76b/11

başḳa : Başka, diğer

b. 33a/14, 35a/3, 35a/5, 35a/7, 72b/3

başla - : Başlamak

b.- dı 69b/13; b.- yup 32a/6, 32b/7

baştarda (İta) : Osmanlı donanmasında yer alan kadırga cinsinden bir tür savaş gemisi

b. 27b/4; b.+ ya 27b/1

başṭaş : Bir menzilin en ileride bulunan taşı

b. 16a/9, 35a/4, 52b/1, 54a/8, 61a/14, 79a/5; b.+ dur 32b/11, 60b/8, 64b/8; b.+ ı 16a/4, 16a/15, 24a/5, 35b/6, 38b/6, 42a/3, 45a/3, 49a/14, 53b/11, 54a/7, 55a/13, 56a/14, 57b/3, 61b/10, 64a/15, 74a/1, 82a/14, 46a/2; b.+ ıdur 27a/9, 49b/1, 52a/6; b.+ ından 16b/1; b.+ larına 22b/1

baʿżı (Ar) : Bazı

b. 3b/9, 4b/6

bedel (Ar) : Karşı

b. 13b/10, 30b/11, 31a/4, 49b/11, 72a/6, 76b/1, 76b/3; b.+ dür 14a/10, 46a/4, 74a/10; b.+ idür 45b/12; b.+ inden 13b/12; b. olmaḳ 31a/6; b.+ rek 45b/2, 45b/4

beden (Ar) : Beden

b.+ i 20b/1

bedʾ (Ar) : Başlama

b. ėder 18b/3; b. olınan 18b/1; b. olınur 15b/11

beg : İleri gelen kimse

b. 58b/6, 55b/7; b.+ i 46b/8, 47a/6, 65a/15, 72a/15, 72b/2, 81b/2, 82a/4, 96a/13, 96b/1; b.+ isi 81a/3, 94a/3; b.+ ler 81a/3, 94a/3; b.+ lerinden 59b/5; b.+ leriyle 65a/13; b.+ lerüm 64a/13; b.+ üŋ 19b/5, 55b/8

begen - : Beğenmek

b.- meyüp 44b/7

beglik : Hükûmete ve devlete âit

b. 18a/8

behişt (Far) : Cennet

meydān-ı tīr-endāzān-ı b. 90a/7

bekçilik : Bekçilik

b.+ inden 89b/11

bekle - : Beklemek
b.- rdi 69a/2; der-bendi b.- yüp 65b/3
bekrī (Ar) : İçkiye düşkün olan kimse
b. 49b/14
belʿ (Ar) : Yutma, yutulma
b. ėt- 8a/2; b. eyle- 54b/1
bel : Bel
b.+ lerin 67b/9
belā (Ar) : İçinden çıkılması güç, sakıncalı durum
b.+ lardan 70b/3
belki (Far+Ar) : Belki
b. 8a/7, 11a/1, 12b/8, 31a/2, 38a/3
ben : Ben, birinci tekil kişi adılı
b. 11a/2, 25a/10, 26b/14, 31b/13, 32a/2, 66a/9, 69a/9, 71a/7; b.+ de 66a/9; b.+ i 71a/8; b.+ üm 22b/4, 78a/6
bend (I) (Ar) : Bağ, rabıt
b.+ dür 71b/10
cümle-i b.+ ler 71b/10
bend (II) (Ar) : Set
b. 75b/10
beŋze - : Benzemek
b.- r 16a/12, 17b/1, 35b/15; b.- rdi 50a/11
ber (Far): Üzere
b. 11b/3, 39b/6; b. ḳāʿide 69b/8
berāber (Far) : Beraber, aynı düzeyde
b. 23a/5, 24a/11, 24b/6, 35b/2, 36b/11, 40a/2, 40b/4
berber (Far) : Tıraş eden, saç kesen kimse
b. 49b/3; b.+ in 52a/5
berber başı (Tr+Tr) : Bir menzilin en ileride bulunan taşı
b.+ sı 49b/3
beri : Beri; krş berü
b. 32b/2, 49a/15, 78b/5, b.+ sinde 40a/1
berk : Katı, sert
b. 65a/5, 65a/8, 78b/2, 78b/5, 90b/6
ber-murād (Far+Ar) : Arzusuna kavuşan
b. 30a/11 ol-, 30b/2
berü : Beri; krş beri
b. 21b/8, 35b/2, 50a/6, 71b/1, 87a/8, 88a/4, 88a/13
beyʿ (Ar) : Satma, satın alma, satılma
b. 8b/1, 37a/1, 37a/2; b. ėtmek 8a/9; b. ėtmişler 8a/14; b. eyleyüp 4b/6; b. olınur 29a/2

beyān (Ar) : Bildirme, anlatma

b. 13a/2, 7b/6, 2a/11, 10a/13, 2a/12, 2a/13, 2a/15, 2a/14, 64b/11, 2a/13, 19a/2, 78a/10, 2b/1, 75b/12, 2b/2; b.+ dan 51b/14; b.+ ındadur 81b/6; b. olınur 19a/8, 27a/2, 28a/11, 30a/9, 33a/15, 63b/6, 66a/5, 67b/4, 68a/6, 72b/6, 79a/4, 79b/2, 82b/3, 82b/12

beyʿat (Ar) : Bir kimsenin egemenliğini tanıma

b. 87b/12

beyāż (Ar) : Beyaz

b. 45a/2, 54a/8, 61b/9; b.+ ca 36b/10, 44a/4

beyn (Ar) : Ara

b.-i cennetden 10b/3; b.+ i 83a/12; b.+ imüzde 75a/12; b.+ inde 36b/9, 61b/10, 87b/15, 88b/5, 95a/8, 97b/9

beyne'l-ġarżeyn (Ar) : İki şeyin arasında

b.+ de 10b/12

beyne'r-rumāt (Ar) : Atıcılar arasında

b. 86b/12, 87a/15, 84a/7

beş : Beş

b. 32a/8, 36a/6, 36b/3, 37b/9, 38a/11, 43a/2, 46a/12, 47a/1, 50a/7, 51a/5, 51a/11, 53b/5, 54a/1, 56b/8, 56b/11, 57a/11, 58a/3, 59a/7, 59b/8, 59b/11, 60b/15, 61a/1; b.+ dür 49a/9; seng-i ḳıṭʿa b.+ dür 39b/15, 45b/14, 53a/4; b.+ i 72a/5; b.+ inci 23b/2, 25b/2, 28a/5, 33a/6, 36a/15, 38a/10, 39b/12, 41b/9, 42b/12, 43b/12, 45b/11, 47a/2, 49a/7, 51a/10, 52b/4, 53a/2, 53b/4, 54a/1, 56a/3, 56b/9, 57a/11, 59a/6, 60b/15, 63a/3, 71b/13, 72a/7, 72b/9, 73b/7, 73b/14, 76a/9, 77b/3, 77b/7, 79b/5, 80a/5, 80a/15, 80b/7, 81a/7, 81a/10, 81b/3, 81b/8, 82a/4, 82a/11, 83a/4, 80a/12

beş biŋ : Beş bin

b. 71a/6

beşer : Beşer, insanoğlu

b. 65b/8

bi (I) (Ar): da de

b. 63a/10

bi (II) (Ar): İle

b. 84b/11, 89a/6, 98b/9, 98b/14

bī-ḫużūr (Far+Ar) : Huzursuz

b. 82b/8

bi-ʿināyeti'llāh (Ar) : Allah'ın inayetiyle, Allah'ın yaptığı iyilikle

b. 9b/4, 75b/10

bī-ġaraż (Far+Ar): Kinsiz, nefretsiz

b. ol- 7a/15

bī-ḳuṣūr (Far+Ar) : Kusuzsuz

b. ol- 9a/2

bī-nihāye (Far+Ar) : Nihayetsiz, sonsuz

b. olmağın 86b/4

bidʿat (Ar): Sonradan türeyen şey

b. 58a/7

bigāne (Far): İlgisiz

b. 72b/13

bi-ḥaḳḳı seyyidi'l-mürselīn (Ar) : Peygamberler başının hakkıyla

b. 13a/1

bi-hāẕa (Ar) : Bununla

b. 86b/8

bi-heyni'l-edā (Ar) : En kolay biçimde

b. 86a/11

bi-ʿināyeti'llāhi (Ar) : Allah'ın inayetiyle, Allah'ın yaptığı iyilikle

b. 71b/3

bi-ʿināyeti'llāhi teʿāla : Allahu teâla inayetiyle, Allah'ın yaptığı iyilikle

b. 8b/13

bil - : Bilmek

b.- digimüz 35a/11; b.- dikleri 72b/15; b.- e 82b/11; b.- meyüp 6a/2, 11b/9; b.- mezdi 69b/11; b.- mezler 83b/9; b.- sem 76a/7; b.- üp 69b/15, 76a/6, 93b/5, 95a/10; b.- ür 11b/5, 56b/14, 71b/10; b.- ürem 34b/6; b.- ürler 6a/5, 67a/10; b.- ürlerdi 66b/12; b.- ürüz 60b/11; b.- e 57b/9

bilād (Ar) : Beldeler, şehirler, ülkeler

b.-ı çinde 96b/9

biŋ : Bin

b. 8b/1, 29a/2, 49a/1, 52b/3, 57a/14, 58b/3, 58b/6, 58b/12, 62a/10, 62b/3, 71a/10, 83a/8, 84a/4, 84a/12, 84b/1, 85a/2, 85a/15, 86b/8, 87a/11, 90a/5, 93a/8, 95b/12; b.+ den 60b/11, 90b/7

bin - : Binmek

b.- üp 27b/1

binā (Ar) : Bina, yapı

b. 40a/13; b. buyur- 9a/11, 9a/13, 93a/14

biŋ altı yüz ona ltı : Bin altı yüz on altı

b. 83b/7

biŋ altmış : Bib altmış

b. 95b/10

biŋ altmış beş : Bin altmış beş

b. 54a/3

biŋ elli : Bin elli

b. 28b/5, 33a/2

biŋ elli altı : Bin elli altı

b. 47a/7

biŋ elli beş : Bin elli beş
b. 49a/8
biŋ elli sekiz : Bin elli sekiz
b. 51b/15
biŋ elli üç : Bin elli üç
b. 43b/15
biŋ iki : Bin iki
b. 20a/3, 23a/15
biŋ iki yüz : Bin iki yüz
b. 33a/10, 35a/13
biŋ iki yüz ḳırḳ iki : Bin iki yüz kırk iki
b. 28a/10
biŋ iki yüz yigirmi iki : Bin iki yüz yirmi iki
b. 22a/2, 23b/4
biŋ ḳırḳ : Bin kırk
b. 19a/1
biŋ on altı : Bin on altı
b. 58b/8, 74a/1
biŋ on iki : Bin on iki
b. 84b/3
biŋ otuz : Bin otuz
b. 62b/11
biŋ otuz ṭoḳuz : Bin otuz dokuz
b. 45b/13
biŋ seksen : Bin seksen
b. 35b/9, 36a/12, 95b/6, 96a/14
biŋ seksen altı : Bin seksen altı
b. 39b/14
biŋ seksen yėdi : Bin seksen yedi
b. 9b/4, 11a/9
biŋ ṭoḳsan : Bin doksan
b. 61a/10
biŋ üç : Bin üç
b. 49b/6, 51a/7
biŋyetmiş : Bin yetmiş
b. 56a/11, 95b/6
biŋ yüz altmış beş : Bin yüz altmış beş
b. 38b/2, 42b/14
biŋ yüz elli : Bin yüz elli
b. 16b/13

biŋ yüz on beş : Bin yüz on beş
b. 51a/14
biŋ yüz otuz : Bin yüz otuz
b. 53a/3
biŋ yüz seksen : Bin yüz seksen
b. 36b/4, 44b/13, 52b/6
biŋ yüz ṭoḳsan : Bin yüz doksan
b. 41b/14
biŋ yüz ṭoḳsan bir : Bin yüz doksan bir
b. 53a/10
bir : Bir
b. 3a/3, 4b/3, 4b/14, 5b/2, 7a/4, 7b/5, 7b/9, 8a/4, 8a/5, 8a/7, 8a/14, 8b/12, 8b/13, 8b/14, 9a/3, 9a/7, 9a/9, 10a/5, 10a/6, 10a/8, 10a/12, 10b/3, 10b/5, 10b/6, 11a/1, 11b/5, 12a/3, 12a/12, 12b/3, 12b/4, 12b/12, 12b/13, 12b/14, 13a/1, 15a/4, 16a/12, 16b/12, 17a/14, 17b/1, 19a/13, 19b/13, 20b/1, 20b/11, 20b/14, 21a/1, 21a/3, 22b/7, 23a/3, 24a/4, 24b/1, 24b/6, 25a/8, 25a/15, 25b/8, 26a/15, 26b/10, 26b/13, 27b/6, 28b/2, 29a/8, 29b/2, 30a/14, 30a/15, 30b/9, 31a/4, 31b/6, 31b/7, 32a/6, 32b/8, 32b/10, 32b/13, 33a/12, 34a/15, 34b/4, 34b/15, 35a/1, 35b/6, 36b/10, 37a/15, 38a/5, 40a/11, 40b/14, 41a/4, 41a/8, 41a/14, 44a/9, 45b/4, 47b/1, 47b/4, 47b/5, 48b/11, 49a/10, 50a/10, 50b/5, 50b/10, 51a/4, 52a/10, 52b/13, 55b/7, 55b/13, 56b/15, 57a/13, 57b/6, 58b/14, 60b/1, 61b/8, 61b/9, 62a/6, 62a/10, 63a/3, 64a/14, 65b/2, 65b/6, 66a/9, 66a/11, 66a/14, 66b/9, 67a/7, 67b/10, 68a/11, 68b/7, 68b/12, 69a/2, 69a/7, 69a/8, 69a/9, 69b/2, 69b/10, 70a/15, 70b/2, 71b/8, 72b/12, 74a/3, 74a/15, 74b/6, 74b/12, 75a/4, 75b/12, 76a/14, 76b/9, 77a/9, 77a/12, 78b/1, 78b/3, 78b/7, 80a/15, 81b/4, 81b/11, 84a/8, 85a/6, 85a/11, 85b/5, 85b/9, 88b/7, 88b/10, 88b/12, 91b/8, 92b/8, 93b/8, 94a/2, 94a/6, 94a/12, 94a/14, 94b/2, 94b/3, 94b/7, 95b/14, 96a/3, 96a/14, 96b/10, 97b/1, 97b/13, 98b/1, 99a/12, 48b/1, 51b/15, 92a/3; b.+ birin 56b/12; b.+ birinden 66b/12; b.+ birine 68b/9; 7b/3, 30b/10, 30b/14, 31b/14; b.+ den 42b/5; b.+ er 22b/13, 40a/4, 68b/1, 83b/4, 5a/9, 8b/10, 9a/6, 11b/5, 23a/1, 25b/15, 26a/14, 30a/13, 31b/13, 39a/8, 66a/8, 68b/10, 69a/14, 77a/7; b.+ i 12a/10, 21a/1, 24a/14, 27b/4, 28a/13, 31a/4, 31a/6, 49b/6, 49b/8, 68a/11, 73b/3; b.+ i 19b/5; b.+ in 25b/15; b.+ inci 52b/14, 53a/6; b.+ ine 23a/3, 52b/9, 68b/1; b.+ ini 65b/9; b.+ inüŋ 52b/8; b.+ isi 65a/7; b.+ iyle 37b/2; b. ḳaç 4b/11, 18b/4, 23a/12, 25b/9, 30a/2, 40b/15, 48b/8, 50a/2, 60b/2, 65b/13, 73a/4, 73a/7, 76b/7, 77a/5, 82b/8, 83a/14, 94a/13, 27b/9, 65b/10, 27a/3, 74a/7, 29b/1, 7a/9, 65a/14, 66b/10, 67a/13, 70b/5
birāder (Far) : Erkek kardeş
b. 29a/5, 66a/1; b.+ i 73a/14, 91b/15, 93b/10; b.+ leri 90b/2
biraz : Biraz
b. 7a/11, 9a/5, 15b/8, 22b/6, 34a/10, 77a/10
bir buçuḳ : Bir buçuk
b. 96a/3

biriktür - : Biriktirmek
b.- üp 69a/1
birle : İle
b. 69b/5
bit - : Bitmek
b.- er 38a/3, 38a/4
biz : Biz
b. 34b/13, 58b/1, 82b/6; b.+ de 66a/2; b.+ den 12b/12, 45b/4; b.+ i 75b/4; b.+ ler 5a/13, 5b/9, 6a/4, 67b/9; b.+ lerden 25a/8; b.+ üm 4b/10, 5a/13, 6a/8, 8b/8, 17a/10, 17a/11, 35a/11, 56b/13, 58a/14, 66a/1, 70b/15, 75a/6, 83a/13, 87a/10, 87a/15, 87b/5, 88a/4, 88a/6, 92b/5, 92b/6; b.+ ümdür 4b/4
bi'l-cümle (Ar) : Hep, bütün
b. 67a/3
bol : Bol
b. 66a/10, 66b/5; b.+ ca 21b/13; b.+ cadur 66a/11
bolay ki: Ola ki, inşallah
b. 69a/10, 71b/5
bosnevīyyü'l-aṣl (Ar) : Bosna asıllı
b. 85b/10, 21a/13, b.+ dur 55a/15
boy (I) : Boy, mesafe, uzunluk
b. 32b/10; b.+ ı 32b/13, 92a/15, 96a/3; b.+ ından 75b/4
boy (II) : Lalizade Ahmed Efendi'nin kendi koluna göre yaptığı yaylara ve bu yaylarla atılan oklara verilen ad
b.+ ı 55a/4
boz - : Bozmak, geçersiz kılmak
b.- an 60b/1; b.- dı 26a/15, 30b/15, 31a/3, 32b/9, 66b/2, 67b/2; b.- dılar 26b/2, 67b/10, 69b/15, 71a/14, 32b/5, 66b/1; b.- duġı 29b/7; b.- duḳda 21b/9; b.- dum 71b/4; b.- mış 68b/7; b.- mışdur 48b/5; b.- up 67b/1, 98b/1
bozıl - : Bozulmak, geçersiz kılınmak
b.- dığıŋ 69b/14; b.- up 34a/4, 83b/11; b. 32b/6
bölük : Bir tabur piyade veya bir alay atlı askerin ayrılmış olduğu bölümlerden her biri
b. 67a/11, 70a/6; b.+ den 68a/7
bölük başı : Yeniçeri teşkîlâtında ağa bölüklerinin kumandanı
b.+ ı 38b/11; b.+ sı 38b/10
börk : Hayvan postundan yapılan başlık
b. 25b/5
böyle : Böyle
b. 7a/7, 8a/3, 12a/9, 41a/10, 52a/8, 70b/4, 73a/3, 73a/4, 73a/6, 77a/7, 82b/6
bu: Bu

b. 2a/1, 2a/3, 2a/5, 2b/10, 2b/11, 2b/12, 3a/5, 4a/9, 4a/14, 4b/9, 4b/11, 4b/13, 5a/4, 5b/9, 5b/14, 6b/9, 6b/15, 7a/4, 7a/10, 7a/15, 8a/13, 10a/7, 10b/11, 11b/1, 11b/8, 11b/9, 11b/13, 12a/2, 12b/8, 14b/9, 16b/7, 18b/3, 20a/9, 20b/2, 21a/9, 22a/4, 22a/6, 22b/4, 22b/5, 23b/13, 25a/5, 25a/9, 25a/13, 26b/2, 26b/7, 27a/12, 28b/12, 30b/14, 31a/1, 31a/2, 31b/1, 32a/2, 33b/13, 34b/3, 34b/5, 34b/9, 35a/6, 35a/11, 35a/12, 35b/1, 35b/2, 36b/12, 36b/13, 39a/11, 41b/15, 42b/8, 43a/1, 43a/5, 44a/2, 44b/4, 44b/14, 45b/14, 46a/13, 47a/9, 47a/14, 47b/2, 47b/15, 48a/5, 49a/9, 52a/7, 52b/1, 53a/4, 53a/11, 53b/12, 55b/3, 56a/11, 56b/11, 57b/13, 58a/15, 58b/2, 62b/7, 63a/11, 65a/1, 65b/7, 65b/8, 65b/15, 66a/2, 66a/7, 67a/2, 67a/13, 67b/12, 68b/11, 68b/12, 68b/15, 69a/12, 70a/9, 70a/13, 70b/11, 71a/15, 71b/2, 72a/5, 72a/9, 72a/11, 72a/12, 72b/2, 72b/11, 73a/1, 73a/6, 73a/11, 73b/1, 73b/5, 74b/7, 75a/2, 75a/9, 75b/7, 76a/6, 76a/7, 76b/2, 77b/1, 77b/5, 77b/10, 78a/9, 78a/12, 79a/1, 79a/7, 79a/9, 79b/3, 79b/7, 79b/9, 79b/12, 80b/9, 80b/11, 80b/14, 80b/15, 81b/15, 82a/1, 82a/8, 82a/9, 82a/12, 83a/1, 85b/9, 86a/13, 86b/4, 88a/1, 89b/7, 91a/4, 91a/10, 92b/1, 93b/9, 95b/7; b.+ dur 9a/3, 23a/13, 36a/10, 47b/2, 47b/14, 58b/3, 65a/7; b.+ gün 22a/14, 76b/10, 11a/2; b. ḳadar 21b/4, 25a/9, 69b/11; b.+ ŋa 5b/3, 22a/5, 30b/12, 30b/14, 31a/5, 47a/9, 78b/2, 83b/8; b.+ nda 18b/3, 67b/9, 70b/6, 76b/9; b.+ ndan 3b/8, 4b/8, 7b/5, 7b/10, 7b/14, 9b/11, 10a/2, 22b/3, 26a/5, 26b/9, 33a/11, 37b/4, 46b/2, 48b/10, 50a/5, 50b/11, 50b/13, 57b/11, 58a/1, 58b/9, 59b/10, 59b/11, 59b/13, 60a/7, 62a/5, 67a/15, 75a/12, 76a/9; b.+ nı 71b/8; b.+ nlar 6b/7, 12a/9, 23b/11, 65a/2, 73b/2; b.+ nlara 8a/3, 74b/7; b.+ nlardan 4a/7, 4a/9, 46b/11, 56b/9, 64b/15; b.+ nlaruŋ 6b/8, 8b/2, 94b/6; b.+ nuŋ 2b/6, 4a/9, 5b/5, 20a/12, 27a/3, 29b/1, 35a/6, 35b/2, 44a/3, 45a/1, 52b/13, 53b/1, 53b/10, 61b/7, 70a/14; 50b/9; b.+ rada 15b/10, 17b/6, 26b/5; b.+ radan 11b/13; b.+ raya 37a/6

buʿd (Ar) : Uzaklık

b.+ ı 96a/4

budalā (Ar) : Alık, ahmak

b.+ dan 12a/11

bul - : Bulmak

nihāyet b.- an 16b/10; b.- dı 73a/8; b.- dılar 2a/7, 65b/12; b.- duġı 74b/13; b.- duġıŋ 82a/1; b.- duġından 8b/3; b.- duḳdan 78b/7; b.- maduḳ 47b/11, 53b/13; b.- mayup 45b/3, 52a/8; b.- mayup 71a/13; b.- up 41a/6; b.- up 15a/2, 18a/11; b.- urlar 30b/10; b.- uşup 31a/13

bulın - : Bulunmak

b.- an 49a/11, 4a/7; b.- maġın 61a/12; b.- mayup 47b/1; b.- up 38b/13, 49b/15, 50a/14, 58b/9, 68a/7, 97b/3, 98b/6, 12a/12

bulış - : Buluşmak

b.- mışlardur 29b/1

burun: Burun

b.+ lıda 98b/11

buyur - : Buyurmak

maʿẕūr b.- alar 19b/2; b.- dılar 68a/3, 67a/6; b.- duḳda 75b/7; b.- duḳdan 51b/9; b.- duḳları 67a/1; b.- duḳlarında 2b/11, 81b/12, 21b/5; nefy b.- duḳlarından 72b/14; b.- ılduġı 70a/13; b.- ılduḳda 9a/8; b.- ılup 4a/14; b.- ılup 2b/14; b.- ıŋuz 76b/5; b.- maġın 81b/14; b.- malarıyla 28b/13, 67b/3, 34b/6; b.- mışlar 4b/2, 9b/9, 11a/12, 70b/3, 71b/3, 9a/11, 93b/6, 22b/10, 51b/12, 96b/12; b.- mışlardur 9b/7, 4a/6, 70b/10; b.- salar 51b/7; b.- up 10b/8, 70a/11, 9a/13, 93a/14, 67a/3, 34b/12, 8b/5, 51b/11, 29a/5, 3b/10, 13a/5, 4a/5, 34a/13, 3a/14, 70b/5, 67b/6, 96b/9, 21b/3, 68a/2, 3b/2; b.- urlar 10b/3, 10b/10, 29a/7; b.- urlardı 68a/4; b.- uŋ 47b/6; b. urlar 29a/6

bük - : Bükmek
b.- müş 67b/9

bülend (Far): Yüksek, yüce
b. 96a/3

bünyād (Far): Bina, yapı
b. ėden 64b/13; b. eyleyen 59a/15

bütün : Bütün sayıdaki varlıkların hepsi
b. 12b/15, 71a/9

büyük : Büyük
b. 14a/6, 14b/6, 14b/14, 14b/15, 17a/4, 17a/14, 40a/10, 46b/3, 67b/14; b. lere 3b/

būstān (Far): Bostan, sebze bahçesi
b. 15b/6

būstāncı (Far+Tr): Osmanlı Devleti'nde sarayın korunmasına ve şehrin güvenliğine bakmakla görevli olan askerlerden her biri
b. 56a/12, 57a/1, 89a/3, 89b/10

C

cābī (Ar) : Osmanlı Devleti'nde vakıflı akar kiralarını toplamakla görevli olan kimse
c.+ lerden 58a/2; c.+ lerinden 95b/3

cāmiʿ (Ar) : Cami
c. 63a/10, 26a/11; c.-i şerīfden 8b/8; c.-i şerīfe 11a/6; c.+ e 64b/8

cān (Far): Can, ruh
c.+ ın 11b/14; c.+ ların 50b/7; c.+ uma 69a/8

cānib (Ar): Yan, taraf
c.+ e 67a/7; c.+ i 72a/1; c.+ ine 33b/13, 67a/8

cā'iz (Ar) : İşlenilmesinde cevaz olan
c. olanlardan 12b/8

cebeci : Osmanlı ordusunda zırhlı olan askerdir
c.+ ler 50a/1

cebeci başı : Osmanlı ordusunun zırhlı sınıfında bulunan askerlerin başı
c. 32b/15

cebeḫāne (Moğ-Far): Ateşli silâhlarla atılmak üzere hazırlanan çeşitli maddeler, mermiler
c.+ si 71a/15
cehennem (Ar): Cehennem
c.+ e 50b/7
celāl (Ar): Allah'ın kahredici sıfatı ile tecellisi
ism-i c.+ i 33b/15
celālī : Celalî isyanı
c.+ de 80a/13
celīl (Ar): Çok yüce, ulu, kadri ve mertebesi yüksek
fenn-i c.-i lā-naẓīre ṭālib 91a/4, 89b/7
cemʿ (Ar) : Toplama, bir araya getirme
c. 67a/3; c. ėd- 50a/4; c. ol- 71a/3, 6a/14, c. ol- 6b/2, 26a/1, 34b/7, 70b/13, 77a/8, 12a/8
cemʿan (Ar): Bütün
c. 19a/1, 28a/9, 33a/9, 36b/3, 38b/2, 39b/13, 41b/14, 42b/13, 43b/15, 44b/12, 45b/12, 47a/6, 49a/8, 51a/14, 51b/15, 52b/6, 53a/2, 53a/9, 53b/7, 54a/2, 56a/10, 57a/14, 59a/10, 61a/9, 63a/7, 73b/15, 74b/2, 74a/12
cemʿiyyet (Ar): Toplantı
c. eyle- 75a/10
cenāb-ı rabbü'l-ʿālemīn (Ar): Alem ve insanların rabbı; Allah
c. 69b/3
ceng (Far): Savaş, çarpışma
c. 11b/13, 27b/4, 50b/3, 50b/5; c.+ de 27b/9, 98b/6; c.+ e 96b/4; c. ėd- 98a/11, 50b/9
cennet (Ar) : Cennet
c.-i aʿlāsında 93a/11; şām-ı c.-i miṣālde 94b/10; c.-i ʿālī 39b/7; c.-i ʿālīde 83b/2; beyn-i c.+ den 10b/3; c.+ e 11a/2
cennet-mekān (Ar) : Yeri cennet olan
c. 92b/15, 20b/3, 51b/2, 2b/4, 3b/11, 93a/11
cenūb (Ar) : Güney
c. 16b/8, 17b/9; c.+ e 16a/9, 18b/2
cenūbī (Ar) : Güney
ṭaraf-ı c.+ si 18b/14
cerīde (Ar): Eskiden haraç tahsildarlarının bir nevi kadastro gibi arâzinin ölçülerini kaydettikleri defter
c. 86b/4
cerrāḥ (Ar): Ameliyat yapan hekim
c. başı 14a/10; c.+ larından 45a/15
cevāb (Ar) : Cevap, yanıt
c.+ ın vėr- 32b/4, 5a/15, 34b/10, 73b/3, 6b/12, 34b/14, 6a/12
cevān (Far) : Genç, taze delikanlı
c. 44b/2, 55b/4, 55b/6, 60b/5

cevānib (Ar): Yanlar, taraflar
c.-i erbaʿ asından 10b/14

cezā (Ar): Uygunsuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem
c.+ sın 73a/8, 81b/15

cezīre (Ar): Ada
c.-i giridde 89a/3; c.+ de 89a/5; c.+ sinde 88b/6, 93b/3, 96b/1, 97a/2; c.+ sine 94b/7

cihān (Far): Dünya
c. 9b/8, 10b/7, 28b/14, 21a/10, 26a/7, 26a/13, 27a/7, 27b/6, 28a/8, 32b/12, 34a/4, 47a/11, 77b/4, 95a/4; c.+ a 65a/6; c.+ dan 21a/12, 22b/2; c.+ dur 65a/4

cihet (Ar): Taraf
c.-i ḥażretlerinüŋ 23a/9

cins (Ar): Çeşit, türlü
c.+ i 97a/4; c.+ imüzdür 62b/12

civār (Ar): Yöre, bir şeyin yanında
c.-ı resūlu'llāhda 51b/12

cumʿa (Ar): Cuma günü
c. 25b/15

cümle (Ar): Bütün, hep
c. 7a/6, 30b/4, 34a/7, 35b/15, 70a/3, 77a/7; c.-i aġalar 57b/13; c.-i atıcılar 7a/4, 10b/12, 58a/8; c.-i atıcılaruŋ 8a/4, 29a/11; c.-i atıcıyānuŋ 84a/10; c.-i bendler 71b/10; c.-i ehl-i ḳabża 67a/4, 68a/9; c.-i fütūḥ 70a/13; c.-i hünerlerden 20b/14; c.-i iḫtiyārlar 61a/13; c.-i kibār 67a/11; c.-i maʿlūmātıŋ 69b/8; c.-i menzil 22a/1; c.-i metrisde 78b/4; c.-i pādşāh 25b/6; c.-i pehlevānlar 33b/2, 34b/6, 67a/7, 69b/15; c.-i rumāt 75a/14; c.-i ṣolaḳlardan 75a/6; c.-i ṭāʾife-i tīr-endāzān āh 5a/8; c.-i ṭaşlar 55b/3; c.-i tīr-endāzān faḳīr ḫāneye cemʿ olup 12a/8; c.-i tīr-endāzānuŋ reʾīsleri 6b/7; c.-i yaycı 6b/1; c.-i yaycılar 5b/14; c.+ den 24a/8, 25a/7, 26b/1, 62b/13, 65a/7, 76b/15, 93a/9; c.+ müz 6b/1, 34b/13; c.+ müzüŋ 12b/2, 34b/12; c.+ nüŋ 3b/6, 28b/9, 34b/1, 72a/3; c.+ si 2b/11, 14b/2, 15b/2, 34b/10, 35a/7, 66b/3, 66b/5, 67a/9, 67b/8; c.+ sin 6b/14; c.+ siŋ 66a/2; c.+ sine 68a/1; c.+ sinüŋ 55b/14, 81b/5, 83a/5; c.+ ye 2b/12, 23a/14, 27b/3, 34b/8; c.+ yi 7a/15, 31a/2; c.- nüŋ 10a/7

cümleten (Ar): Bütün, hep
c. 4a/11

cündī (Ar): Ata iyi binen asker
c. 50a/8, 96b/6, 96b/8

cündīlik (Ar+Tr): Binicilik
c. 96b/8

cündiyye (Ar): Binicilik, askerlik
c. 96b/7; c.+ yi 87b/8

cüzʾiyyāt (Ar): Eskiden ana ilimlerden ayrı olan ve ikinci derece sayılan ilimler
c.+ da 95a/11

Ç

çāder (Ar): Çadır
ç. 11b/8
çaġır - : Bağırmak, haykırmak
ç.- dı 69b/10; ç.- dıġum 33b/15; ç.- dıḳları 78b/5; ç.- duġıŋ 69b/11; ç.- du; 7a/15, 69a/7
çaḳıl pide (Rum+Far): Çakıl pidesi
ç.+ si 47b/5, 47b/7
çaḳırcı : Osmanlı sarayında av işlerinden sorumlu olan görevli
ç. başı 61b/14
çalış - : Çalışmak
ç.- duġı 49a/11; ç.- sun 71a/2; ç.- up 67b/11
çāre (Far): Çözüm yolu
ç. bulmayup 71a/13; ç.+ sine 5a/9
çārṭāḳ (Far): Kemer, kubbe
ç.+ ı olup 9a/3
çārşū : Çarşı, dükkanların bulunduğu alışveriş yeri
ç.+ da 54a/10; ç.+ sına 23a/1; ç.+ sında 62a/14
çavuş : Osmanlı devlet teşkilatında çeşitli görevler yapan kişi
ç. başı 51a/3; ç.+ larından 39b/2
çek - : Çekmek
ç.- diler 26b/5; ç.- dügi 42b/5, 90b/7, 91a/8, 91b/7, 92a/6, 92b/6, 92b/10, 92a/1, 92b/13, 99a/3, 99a/6, 99a/8, 99a/10; ç.- düginde 28b/11; ç.- düginden 85b/14, 87a/2, 87a/5, 88a/6, 92a/7, 92a/9, 92a/10, 92b/5; ç.- dükden 89b/8, 90b/4; ç.- düm 78b/6; ç.- en 31a/2; ç.- er 39a/1, 45a/12, 55a/9, 55a/11, 55a/12, 55b/6, 78b/2; ç.- erdi 25b/1, 65a/12; ç.- erken 49b/13; ç.- mede 25b/1; ç.- mege 82b/6; ç.- üp 30b/13, 32a/12, 34a/6, 41a/13, 69b/9, 70a/2, 90b/7, 91b/12, 96a/3; elem ç.- üp 22b/3
çekici : Yay çeken kimse
ç. 25a/15
çekil - : Çekilmek
ç.- di 31a/2; ç.- mese 31a/6
çekiş - : Kavga etmek
ç.- üp 26b/6
çelebi : Efendi, sahip
ç. 99a/12; nükte-şinas mażmūn-perver ç. 55a/5; ç.+ ye 68a/14
çenār (Far): Çınar
ç. 14b/14; ç.+ a 14a/6; şāḫ-ı ç.+ a 50a/11; ç.+ dan 14a/7, 14b/15; ç.+ lar 14b/12
çeraġ (Far): Zanaat öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse
ç.+ ı 84b/7

çerakse (Ar) : Çerkesler
ç. 81b/6
çerkes : Çekes
ç. 62b/12
çerkesiyyü'l-aṣl (Ar): Çerkes asıllı
ç. 41a/3, 42a/11
çerkesü'l-aṣl (Ar): Çerkes asıllı
ç. 85b/9
çeşme (Far): Çeşme
ç. 26a/4; ç.+ nüŋ 73b/9, 74a/10; ç.+ ye 52a/9
çıḳ - : Çıkmak
ç.- duġı 37a/13; ç.- duġında 22a/9; ç.- duḳda 37b/15; ç.- masun 75b/7; ç.- maz 71b/6; ç.- mış 69b/13; ç.- up 20b/10, 52a/6, 75b/3, 96b/4, 97a/2; ç.- ma 89a/4; ç.- madur 62a/13, 54b/6; ç.- maġla 68a/13; ç.- up 84b/6
çıḳar - : Çıkarmak
ç.- ıruz 74a/6; ç.- maḳ 74a/4; ç.- up 10b/2, 38a/3, 10b/9, 21b/9, 41a/6, 58a/6, 65b/5, 66b/4, 72b/11, 72b/14, 73a/2, 74a/7, 75b/1, 77a/12
çıḳış : Çıkış
ç.+ da 75b/12
çoġal - : Çoğalmak
ç.- dı 69a/13
çoḳ : Çok
ç. 4a/3, 10a/3, 30a/11, 41a/13, 44b/3, 45a/12, 49b/15, 50a/1, 55a/11, 55b/6, 57a/6, 61a/11, 61a/12, 65b/1, 66b/15, 67b/14, 70a/9, 70b/2, 70b/9, 72a/9, 76b/2, 78b/3, 81b/15, 84b/14, 88b/6, 97b/10; ç.+ dur 65a/7, 70b/6, 77a/14
çoḳlıḳ : Çokluk; krş. çoḳluḳ
ç. 50a/12, 55b/8
çoḳluḳ : Çokluk; krş. çoḳlıḳ
ç. 7a/7
çuḳadārī (Tr+Far): Hizmetçilik
tīr-endāzdur ḳadın zāde ç. 90b/12
çul (Ar): Kaba, kirli giyecek, aslı *cull*'dür
ç. gėyüp 75b/4
çulla - (Ar+Tr): Üzerine atılmak
ç.- r 36a/1
çünki (Far): Çünkü
ç. 26b/10, 33b/2, 69b/4

D

da : Dahı, da, de
d. 22b/5, 31a/8, 44a/14

dağıl - : Dağılmak
d.- dılar 6b/15

daḫı : Dahi
d. 3a/5, 3a/14, 3b/10, 3b/13, 4a/2, 4b/1, 5b/11, 6a/12, 6b/13, 7a/7, 7a/14, 7b/5, 7b/6, 7b/11, 9a/1, 9b/4, 10a/7, 10b/6, 10b/8, 11a/7, 12a/3, 12b/2, 12b/14, 13a/1, 14a/9, 14b/1, 18a/5, 19a/14, 19b/6, 20a/6, 20a/15, 20b/11, 21a/3, 21a/6, 21a/14, 22b/2, 22b/6, 23a/5, 23a/10, 23b/10, 24a/13, 24b/6, 25a/4, 26b/2, 26b/4, 26b/10, 26b/11, 26b/14, 27a/8, 27a/10, 28b/2, 28b/4, 28b/14, 30b/2, 30b/3, 30b/9, 31a/4, 31a/6, 32a/9, 32b/9, 33b/11, 33b/13, 34b/2, 35a/5, 35b/2, 37a/15, 38a/2, 39a/11, 40a/4, 40a/11, 40a/12, 40b/6, 41a/14, 42b/3, 45b/5, 45b/6, 47b/8, 47b/10, 48b/8, 49b/6, 49b/8, 52b/1, 52b/13, 53b/1, 53b/12, 54b/7, 55a/3, 55a/8, 55b/12, 57b/9, 57b/10, 58b/14, 60b/11, 62a/15, 62b/14, 64b/14, 65a/7, 65b/4, 65b/9, 65b/11, 66a/9, 66b/2, 66b/6, 67a/2, 67a/10, 67b/1, 68a/2, 68a/8, 68a/15, 68b/12, 68b/14, 69a/7, 70a/1, 71a/2, 71a/7, 73a/11, 73b/3, 75b/11, 76b/2, 77a/14, 78a/15, 79a/1, 79a/7, 79a/9, 79b/7, 79b/9, 80b/9, 80b/11, 80b/14, 80b/15, 82a/1, 82a/8, 82a/9, 82a/12, 82b/10, 83a/1, 83b/9, 84b/4, 85a/1, 85a/3, 86a/3, 86b/6, 86b/14, 87a/6, 87a/13, 88a/3, 89a/6, 94b/6, 95a/11, 95a/12, 95b/7, 95b/9, 98a/8, 7b/3, 30b/10, 30b/14, 31b/14, 73a/6, 19a/12, 84a/12, 85b/13, 98b/4, 84a/8, 84a/6, 95a/13, 26b/15, 87b/7

dāḫil (Ar): Girmek, içine girmek
d.-i defter 90b/8

daḫl (Ar): Girme, karışma
d. ėtmek 12b/7

dā'imā (Ar): Dâimâ, sürekli
d. 19b/9, 70b/1

dā'ire (Ar): Sınır içi

daḳāyıḳ (Ar): İnce ve anlaşılması güç ve dikkate mühtaç olan şeyler
ṣāḥib-i d. 95a/12; d.-ı remyde 22a/1, 84a/4; d.+ ına 91a/5; d.+ ında 85a/2, 87a/4, 88a/14, 97a/13, 98a/5; d.+ ında 89b/8, 87a/10; d.+ ından 91a/10

daḳāyık-şinās (Ar+Far): İncelikleri bilen, anlayan
d. ve 93a/12

daḳīḳa-şinās (Ar+Far): İncelikleri bilen, anlayan
d. 87a/11, 95a/15, 91a/11, 89b/8, 94b/5, 84b/9, 97a/14

dāmād (Far): Damat
d.+ ları başı 7a/5

dāne (Far): Tane
d.+ sinüŋ 42b/5

dar : Dar
d. yay 66a/12

dar/ ṭar yay : Kısa yay
d. y. 66a/12; ṭ. y.+ dan 66b/5
dārü's -saʿāde (Ar): Saray
d. aġası 89b/15; d. 60a/12
daʿvā (Ar): İddia
d. 4b/11, 7b/5, 8a/13; d. eyle- 39a/7; d.+ sın 31b/2; d.+ yı 5a/13, 7a/15
daʿvet (Ar): Davet
d. 31a/13; d. ėd(t)- 77a/7, 11b/7; d. ėt- 6a/4, 8a/3; d. eyle- 5a/1; d. olın- 75b/2, 76b/6
dāye (Far): Taya, sütnine, çocuğa bakan dadı
d. 66b/10, 66b/11, 67a/8, 71b/14; d.+ si 66b/9, 66b/15
d.-i meydān 18b/3, 19a/1; d.+ ye 71a/13
dė - : Demek, söylemek
d. 69b/2; d.- diler 30b/15, 76b/8; d.- dükde 7b/5, 32a/2, 35a/7, 69a/8; d.- düklerinde 12a/10, 32b/3; d.- düm 12b/2; d.- mege 85a/10, 88b/1, 90a/6; 71b/6, 94a/14; d.- mek 5a/5; d.- mekle 11b/6, 17a/8, 19b/8, 20a/3, 20a/11, 23b/11, 35b/4, 36b/8, 40a/2, 42a/1, 42b/1, 44a/9, 46a/8, 47b/2, 47b/3, 47b/15, 49a/12, 49b/8, 51b/5, 52b/12, 56a/12, 61b/12, 69b/1, 74b/4, 75b/13, 77b/10, 80a/10, 84b/7, 86b/12, 88a/12, 97b/8; d.- meleriyle 2b/13, 7a/13, 67a/9; d.- miş 24b/2, 28b/2, 47a/14, 64a/13, 68b/13; d.- mişken 5b/7; d.- mişler 23a/2, 23a/7, 83b/9; d.- rdi 78a/5; d.- rler 3a/10, 9a/4, 9b/2, 15b/6, 19b/14, 20a/5, 21a/4, 23a/5, 24a/10, 31a/2, 37a/5, 43a/1, 44a/2, 44b/15, 45b/15, 46a/6, 47a/9, 48a/6, 53a/12, 55a/5, 64b/14, 65b/9, 66b/10, 72a/14, 72a/15, 72b/7, 75b/14, 76a/1, 81a/14, 82b/13, 83a/4; d.- rlerdi 36b/12, 78a/13; d.- rsiz 34b/10; d.- ye 32b/8; d.- yerek 21a/12; d.- yü 4b/7, 4b/8, 5a/7, 5a/15, 5b/9, 6a/10, 6b/1, 6b/11, 8a/8, 8a/11, 9b/6, 11a/2, 11b/14, 12a/10, 22a/9, 22b/2, 22b/4, 23b/8, 24a/8, 24a/15, 28a/1, 29a/5, 30b/2, 30b/14, 31a/9, 34a/11, 34b/6, 34b/14, 37b/3, 38a/3, 44b/8, 52a/11, 58b/1, 58b/5, 59b/2, 66a/3, 66a/11, 67a/10, 67b/10, 68b/2, 72b/13, 73b/3, 75a/9, 75a/14, 76b/6, 76b/11, 77a/6, 77b/1, 78a/6, 78b/5, 78b/6, 81b/12, 87b/14; d.- yüp 4b/5, 6a/5, 6b/14, 7a/9, 9b/13, 12a/15, 12b/2, 12b/3, 22a/15, 26b/15, 32a/1, 32a/3, 33b/13, 48b/13, 66a/9, 66a/11, 67b/8, 68a/1, 68b/15, 69a/7, 69a/8, 69b/3, 70b/12, 70b/15, 71a/2, 71a/8, 75b/10, 76b/2, 76b/9, 76b/10, 76b/11, 77a/13, 82b/7, 93a/10
de : Dahı, da, de
d. 12b/1, 28a/13, 35a/12, 47b/5, 71b/8, 84b/5, 97a/11
debele - : Tepelemek
d.- yüp 65b/7
defʿ (I) (Ar): Öne itmek, savmak
d.-i seyf 5b/10
defʿ (II) (Ar): Giderme, ortadan kaldırma
d. 10a/1; d. buyur- 93b/6; d. ol- 9b/4
defʿa (Ar): Defa, kere
d. 30a/2, 41a/1, 47b/9, 48b/4

defn (Ar): Gömme, gömülme
d. ėd(t)- 8a/11, 37a/2; d. ėt- 37a/1; d. ol- 29b/8, 94b/12, 31b/11, 36b/14
defter (Ar): Vergi, gelir, ve nüfus bilgilerinin kayıtlarının tutulduğu resmî belge
dāḫil-i d. 90b/8
defter-dār (Ar+Far): Osmanlı illerinde maliye işleri işe ilgilenen görevli
d. 88a/11, 93b/6; d.+ ı 80b/3, 93b/12; d.+ ları 19b/5; d.+ uŋ 46b/3
defterḫāne (Ar+Far): Osmanlı Devleti sınırlarındaki bütün toprak kayıtlarının ve buna bağlı işlemerinin bulunduğu daire
d.+ ye 3a/1
degül : Değil, krş değil
d. 12a/9, 22a/11, 27a/7, 31a/9, 66b/14, 70a/5, 70b/4, 73b/7, 96a/12; d.+ dür 3a/12, 5a/7, 7b/5, 12b/8, 20a/1, 22a/5, 22a/15, 28b/1, 35a/2; d.+ lerüz 6a/1; d.+ di 65b/15; d.+ dür 41a/12, 53a/5, 56b/13, 60a/6, 64b/10, 65b/8, 70a/10, 73a/8, 77b/1, 79a/5, 81b/4, 82a/14, 85b/8, 90b/9, 97a/9; d.+ ler 76b/4; d.+ lerdür 91a/6
dek : Dek, kadar
d. 18b/6, 50b/7, 61b/6, 67b/12, 75b/12, 85b/4
del - : Delmek
d.- sün 12b/1; d.- üp 12b/4
dem (Ar): Zaman
d.+ de 79b/12, 93b/9
demren : Temren
d. 65b/14; d.+ e 65b/15; d.+ leri 65b/13
dėmür : Demir
d.+ den 22b/13
dėn - : Denmek, söylenmek
d.- ildükde 9a/10, 74a/6; d.- nilmez 41a/12, 74b/7; d.- nilüp 40b/8, 70a/3; d.- nmege 99a/13; d.- r 8a/5, 10b/1, 56b/13, 66a/6, 68b/12, 76a/8
depe : Tepe; krş tepe
d. 16a/1, 18b/5; d.-i mezbūrenüŋ 44a/5; d. başında 42a/4, 88b/4; d. başından 24a/3, 91b/11; d.+ de 59a/13, 74b/4; d.+ dedür 52b/12; d.+ nüŋ 43a/3; d.+ si 45a/1; d.+ sinde 16a/2, 51b/4, 52a/2; d.+ sine 44a/5
der (Far): Farsça bulunma eki, içinde
d. 2a/12, 2a/13, 2a/14, 2b/3, 10a/14, 13a/2, 19a/3, 24a/1, 63a/10, 64b/4, 64b/11, 75b/12, 78a/10, 92b/14
der-ʿaḳab (Far+Ar): Hemen arkasından
d. 32a/14, 73a/8, 40b/8
der-bend (Far): Boğaz, dar geçit
d. 65b/5, 65b/2; d.+ i 65b/3
derd (Far): Dert
d.+ lisi 97b/8

dere : Dere
d. 13a/11, 13b/3, 15a/6, 15a/7, 15b/5, 16b/6, 16b/10, 18a/12, 18a/15, 18b/5, 52b/11; d.+ de 13b/1; d.+ den 15b/8; d.+ dür 59a/14; d.+ si 3a/10, 35b/2; d.+ sidür 53b/12, 56b/12; d.+ sine 47a/13, 52a/4, 52a/5; d.+ siyle 42a/3; d.+ ye 13a/13, 13a/15, 19b/13, 26a/15

deri : Deri
d.+ sin 22b/11

der-miyān (Far): Ortada, arada
d. 92a/2, 93a/7

ders (Ar): Ders
d.-i ʿām 14a/12

deryā (Far): Derya, deniz
d. 50b/5, 59b/5, 71a/11
d.+ ya 64a/16, 65a/11

dest (Far): El
d.-i ḫaṭṭ vėr- 71a/7; d.-i perdāḫte-i iḳtidārımuz 86b/5; d.+ ine 25a/15; d. urup 21a/6

dest-kār (Far): El işi
d. güçdür 60a/5

destār (Far): Tülbent, sarık
d. 26b/1, 28b/2, 69b/15, 74a/5; d. boz- 32b/5; d.+ lar 34a/4

devāt (Ar): Divit, Hokkadaki mürekkebe batırılarak yazı yazmaya yarayan ve değişik uçları olan bir kalem türü
d.+ ın 29a/4

deve : Deve
d. 22b/8

devir - : Mağlup edip yere düşürmek
d.- ür iken 30b/12

devlet (Ar): Bir hükûmet idaresinde teşkilatlandırılmış olan siyasi topluluk
āsitāne-i d. 89a/9; erkān-ı d. 67a/3; vükelā-yı d. 70a/6; d.-i edreneden 11a/9; ṭaraf-ı d.+ den 68b/2; kemāl-i d.+ leri 71b/2; d.+ lerinde 3a/13, 3b/12, 13a/5; zamān-ı d.+ lerinde 10b/4; d.+ lerine 4a/1, 19a/7; d.+ üŋ 71a/15

devlet-mend (Ar+Far): Mutluluk ve refah içinde olan kişi, krş devletü
d. 54a/11

devletlü (Ar+Tr): Mutluluk ve refah içinde olan kimse
d. 94a/2, 94a/14, 94b/1, 94b/3; d.+ ye 8b/12

devr (Ar): Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası
d.-i ādemden 71b/1; d.-i pūta-endāzīde 90a/9; d.+ inde 81b/10

dīdār (Far): Yüz, güzel yüz
d.-ı ilāhī 29b/9

dīger (Far): Diğer, öteki

d. 15a/12, 16b/4, 17b/3, 18a/9, 23a/3, 24a/2, 36b/7, 38b/4, 60a/13, 78b/13; nām-ı d. 35b/4, 43a/1, 43a/2, 44a/2, 44a/3, 53b/9, 54a/4

dik - : Dikmek, saplamak

d.- di 25a/13; nişān d.- di 81a/6; ṭaş d.- di 48b/4, 49b/7, 49b/13, 50a/7, 50b/13, 50b/15, 55a/1, 55a/7, 55a/11, 55a/14, 55b/11, 56b/4, 56b/6, 56b/7, 56b/10, 57a/1, 58a/11, 58a/13, 62b/2, 62b/5, 79b/14, 82b/9, 56b/9, 57a/3, 59b/7; d.- diler 74b/8, 6a/10, 31b/5, 67a/12, 70a/9; ṭaş d.- dügin 6a/1, 33a/13; d.- düġi 3a/12; menzil d.- dükde 48b/7; d.- dükden 5a/3; ṭaş d.- dükden 39a/5, 49b/10; d.- düklerinde 51b/8; ṭaş d.- eler 5b/2; d.- elüm 35a/7; d.- en 36b/12, 75b/14, 78a/12; ṭaş d.- en 49b/2, 54a/9, 56b/1; ṭaş d.- ene 37a/5; ṭaşı d.- ene 75b/14; ṭaş d.- enler 73a/8; ṭaş d.- enüŋ 75a/1; d.- er 26b/11, 26b/12; d.- erler 6b/14; ṭaş d.- erler 4b/10; d.- erüz 5a/14, 6a/5; d.- eyem 25a/10; ṭaş d.- ince 26a/6; ṭaş d.- mede 12a/4; ṭaş d.- medi 25a/9; ṭaş d.- mege 58b/11, 34a/11; ṭaş d.- megin 23b/13; d.- mek 39a/8; menzil d.- mek 5a/12, 37a/6; ṭaş d.- mek 5a/11, 7a/3, 25a/1, 35a/10; d.- memek 61b/3; d.- memek 44a/13; d.- memiş 25a/4; d.- memişdür 44b/7; d.- memişlerdür 43b/5, 93a/10; d.- meyüp 78b/1; ṭaş d.- meyüp 43a/11, 98b/1; d.- mezüz 82b/7; d.- miş 24a/12, 74a/4, 74b/13; nişān d.- miş 81b/4; ṭaş d.- mişdi 75a/11; ṭaş d.- mişdir 37b/9; ṭaş d.- mişdur 25b/3; d.- mişdür 24b/9, 31b/13, 40a/13, 73a/14; ṭaş d.- mişdür 29b/11, 29b/12, 29b/14, 30a/8, 35b/11, 35b/13, 36a/2, 36a/4, 36a/7, 37a/11, 37b/6, 37b/8, 37b/11, 37b/12, 37b/14, 38a/6, 39a/3, 39a/11, 39a/13, 39a/15, 40b/2, 41b/1, 41b/3, 42a/9, 42a/10, 42a/12, 42a/14, 42b/8, 43a/9, 43a/15, 43b/1, 43b/3, 45a/10, 45a/12, 45a/14, 46a/9, 46a/11, 46a/15, 46b/2, 46b/4, 46b/6, 46b/8, 46b/10, 46b/13, 48a/8, 48a/12, 48b/1, 49a/2, 54b/5, 54b/8, 54b/10, 54b/14, 55b/5, 57b/11, 57b/15, 58a/2, 58a/3, 59b/5, 59b/10, 59b/12, 59b/15, 60a/7, 60a/12, 60a/14, 60b/3, 60b/6, 62a/2, 62a/7, 62a/8, 62a/12; d.- mişler 47b/10, 52a/11, 72b/4; ṭaş d.- mişler 19b/13, 45b/2, 60a/9, 82b/10; d.- mişlerdür 43a/13, 62a/5; ṭaş d.- mişlerdür 44b/8; d.- sün 25a/11; d.- üp 25a/12, 27a/12, 38a/1, 61b/2, 63a/13, 75a/14, 83a/13; nişān d.- üp 83b/8; ṭaş d.- üp 20a/2, 20a/5, 20b/7, 21b/15, 24b/5, 27a/5, 27a/8, 32b/11, 36a/9, 40b/7, 41a/7, 42b/3, 43b/8, 44a/10, 44b/3, 74a/3, 79b/10, 81b/12; ṭaşın d.- üp 4a/3

dik : Eğik olmayan

d. 14a/5, 14b/12, 15b/8, 61a/12

dikdür - : Diktirmek, saplatmak

d.- memişlerdür 78b/10; d.- mezüz 5a/14

dikil - : Dikilmek, saplanmak

d.- di 30a/9, 35a/9, 58b/6; d.- dügin 6b/10, 58b/1; d.- dükde 5b/13, 58b/1; d.- e 6a/8, 7b/4; d.- en 6a/4, 28a/14, 41a/12, 58a/6, 58a/7, 58b/2, 73a/3; d.- mege 12a/5; d.- mek 63a/15, 66b/14, 83a/14; d.- mesidür 34b/9; d.- mesine 67a/1; d.- mesini 34b/5; d.- mesün 34a/13, 75a/13; d.- meyüp 34a/15; d.- mez 61b/4; d.- mişdür 44a/11, 58a/8, 58b/9, 63b/3; d.- ü 26a/11; d.- üp 6b/5, 27b/3, 58a/15, 67a/6; d.- ür 6b/9, 58a/14, 61b/6; ṭaş d.- ür 5a/14

diklen - : Diklenmek
d.- di 23b/8
dil (Far): Gönül, kalp
rūy-ı d.+ den 34b/8
dil-ber (Far): Gönül götüren
d. 39b/6; d. ol- 85b/9
dil-pesend (Far): Gönüle hoş gelen, gönülün beğendiği
d. 86b/3
dinle - : Dinlemek
d.- mede 32b/1; d.- meyüp 32b/8; d.- nüp 35a/8; d.- rdiler 69b/12; d.- rüz 5b/9; d.- yüp 5a/13, 5b/4, 7a/3, 31b/2
dinlen - : Dinlenmek
d.- elüm 76b/9
dip (b) : Dip
d.+ inde 45a/1, 73b/10, 74b/3; d.+ ine 44a/6
diraḫt (Far): Ağaç
d.-ı müntehāya 96a/2
dirhem (Ar): Okkanın dört yüzde birine eşit olan ağırlık ölçüsü
d. 21b/14, 55b/2, 57b/14, 63a/13, 63a/14, 74b/5, 91b/12
ditre - : Titremek
d.- rdi 49b/14
dīvān (Ar): Büyük meclis, Osmanlı devleti'nde halkın dava ve şikâyetlerinin dinlenip hallolunduğu devlet işlerinin görüşüldüğü padişah huzuru
d. 5a/3
dīvāne (Far): Deli, budala
d. ol- 6a/2
dīvār (Far): Duvar
d. 14b/4, 17a/12, 17b/4, 40a/14; nihāyet-i d. 17a/15; d.+ a 17b/2, 17b/3; d.+ dan 17b/3; d.+ ından 17a/13; d.+ ıyla 17a/7, 17a/9; d.+ lara 4b/8; d.+ ların 9a/13; d.+ uŋ 93a/14
diyār (Ar): Memleket, ülke
d.-ı rūmda 87b/13
diz : Diz
d.+ iyle 37b/2
doġrı : Karşı yönünce, doğru krş. ṭoġrı
d. 16b/14
doġrı : Gerçek, yalan olmayan
d.+ sın 26b/14
doḳın - : Dokunmak
d.- an 65b/10
donanma : Savaş gemilerinin tamamı

d.-yı hümāyūn 98b/5; d.-yı hümāyūnı 10a/12; d.+ da 97b/10; d.+ ya 27a/15

dost (Far): Dost

d.+ lara 83b/6

dög - : Dövmek

d.- diler 26b/7; d.- erken 78b/3; d.- erler 98a/10; d.- mede 89b/3, 94a/1

dögiş - : Dövüşmek; krş. dögüşmek

d.- diler 26b/6

dögüş - : Dövüşmek; krş. dögişmek

d.- üp 71a/8

dök - : Dökmek

d.- erler 13b/5; d.- üp 90a/15

dön - : Dönmek

d.- diler 67b/11; d.- er 15a/2, 15a/14, 17a/7, 17a/12, 17b/3; d.- üp 14b/1, 50a/15

döndür - : Döndürmek

d.- üp 71a/11; yüz d.- ürsem 71a/7

dört : Dört

d. 9a/12, 14b/9, 14b/13, 15a/11, 15a/13, 46b/5, 46b/7, 47a/4, 47a/5, 51a/5, 62b/2, 63a/5, 78a/5, 93a/13; d.+ dür 44b/14, 53a/11; d.+ i 73b/7; d.+ inci 20a/15, 28a/4, 33a/5, 36a/14, 38a/10, 39b/11, 41b/8, 42b/11, 43b/12, 44b/11, 45b/10, 47a/1, 49a/6, 49b/11, 51a/9, 52b/4, 53a/1, 53a/9, 53b/4, 53b/15, 56a/2, 57a/10, 59a/5, 60b/14, 63a/2, 69b/6, 71b/13, 72a/7, 72b/8, 73b/13, 74b/2, 77b/2, 77b/7, 77b/12, 77b/15, 78b/9, 78b/13, 79a/3, 79b/4, 80a/1, 80a/5, 80a/8, 80a/11, 80a/15, 80b/6, 81a/7, 81a/13, 81b/2, 81b/8, 82a/3, 82a/10, 83a/1, 83a/3, 81a/9, 74b/12; d.+ incisi 23b/1

dört : Dokuz yüz on dört

d.+ e 67b/13

dört yüz : Dört yüz

d. 15b/4, 78a/5

döşe - : Döşemek

d.- melerin 9a/1

döşen - : Döşenmek

d.- ecek 8b/13

duʿā (Ar): Tanrı'ya yalvarma, yakarış için söylenen dinî metin, birini çağırma, duâ

d. 29a/6, 33b/8, 57b/13, 76b/14; d.-yı ẖayrdan 2a/5; d.+ da 2b/12; d. ėd(t)- 69b/2

duʿācı (Ar+Tr): Duâ eden kimse

d.-ı meydān 86a/4

duẖūl (Ar): İçeri girme, içine girme

d.+ inde 11a/2

dur - : Durmak, krş ṭur-

d. 82b/6; d.- dılar 76b/13; d.- mış 77a/11; d.- urdı 66a/3

durak̦ : Durak

d.+ ı 39b/7

duruş : Duruş

d.+ da 51a/6

dut - : Tutmak

d.- up 33b/14

düken - : Tükenmek, bitmek

d.- dikden 50b/8

dükkān (Ar): Dükkan, iş yeri

d.+ ı 8a/6, 54a/10, 62a/15, 84a/14, 86b/15; d.+ ında 54a/10, 68b/11; d.+ ınuŋ 62b/8; d.+ larda 23a/2

dülbend (Far): Tülbent

d. at- 33b/10; d. boz- 66b/1; d.+ den 34a/3; d. eyle- 32a/8

dünyā (Ar): Dünya

d.+ da 35a/11

dünyeviyye (Ar): Dünya işleriyle ilgili

murād-ı d.+ si 70a/7

dürer (Ar): İnciler

d. 19b/7

dürlü : Çeşitli, türlü

d. 60b/2, 68a/11, 68a/12

dürüst (Far): Dürüst

d. 88b/11

düz : Düzlük, ova

d. 48b/15, 58b/8, 72a/10, 72a/11, 79a/8, 83a/10, 95b/9; d.+ de 52a/6

düş - : Düşmek

d.- di 69a/13; d.- dügi 83b/4; d.- dügin 67a/5; d.- e yazdı 77a/9; d.- en 31a/8, 41a/10, 45b/5; d.- mekle 98b/2; d.- mez 96b/15; d.- üp 65b/6

düşmen (Far): Düşman

d.+ den 70b/3, 71a/7

düşür - : Düşürmek

d.- üp 27b/7, 50b/10

E

ebbedehumu'llāhu (Ar): Allah onları bâkî kılsın

e. 70b/4, 71b/1

ebbede salṭanetehü (Ar): Allah onun saltanatını dâim ve ebedî kılsın

e. 4b/1

eben ʿan cedd (Ar): Atadan oğula

e. 94a/15

ecil (Ar): Sebepten
e.+ den 37a/14
ecmaʿīn (Ar): Hepsi
e. 71b/11
ecre'l-mü'minīn (Ar): Müminlerin sevabı
e. 2a/8
ecved (Ar): Cömert, en iyi olan
e.-i mecūdān 86a/11
eczā (Ar): Canlılardaki rahatsızlıklarının bozuklukların ve çeşitli hastalıkların tanısı, önlenmesi veya tedavisi için yararlanılan doğal veya sentez yoluyla hazırlanmış madde
e. 25b/13, 76a/4
ėd (t) - : Etmek, yapmak
ḫalāṣ ė.- e 11b/14; gūşiş ė.- üp 88b/10
edā (Ar): Yerine getirme
e.+ dan 76b/7
ednā (Ar): en az
e. 81b/11
efendi (Rum): Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse
e.+ ler 67a/2; e.+ lerden 69a/15; e.+ müz 7b/8, 89b/15, 94a/10; 8b/7; e.+ sinden 5b/12; e.+ sine 6a/13
eger (Far): Şart edâtıdır, eğer, şâyet anlamındadır
e. 2a/7, 5a/13, 31b/14, 65a/9, 76a/6, 90a/5
egerçi : Gerçi
e. 25a/7, 53b/11, 91b/12
egri : Yanlış
e. 95a/5; e.+ ce 15a/3; e.+ sin 27a/1
ehl (Ar): Usta, becerikli
e. 56b/14, 66b/12, 70a/1; e.-i ḫibresine 34b/11; e.-i ḫibresisiz 34b/12; e.-i ḳabża 67a/4, 68a/9; e.-i ḳabżaya 70a/9; e.-i ḳāżī ʿasker 67a/2; e.-i kemāl 95a/11; e.-i ḳurʾān 49b/4, 54b/10; e.-i ʿilm 49b/4, 55a/7; e.+ i 67a/9, 34a/11, e.+ inden 21b/5; e.+ ine 3b/1, 34b/11, 67a/6
ehl-i islām (Ar): İslam topluluğu
e. 65b/11; e.+ a 78b/6
ejder (Far): Ejderha; krş. ejderhā
e. 69b/13
ejderhā (Far): Ejderha; krş. ejder
e.+ sı 50a/10
ekl (Ar): Yemek
e. 8a/1, 54b/1
ekrem (Ar): çok cömert

resūl-i e. 70b/1

ekṣer (Ar): En çok, daha ziyâde
e. 10a/11

ekṣerī (Ar): Çok defa, çoğu
e. 66a/13

ekṣeriyyā (Ar): Çok zaman, sık sık
e. 9a/14, 93a/15

eksük : Eksik
e. 55a/4, 78a/9

eksükcilik : Eksikçilik
e.+ den 91b/13

el : El
e. 32a/5, 87b/3; e.+ ime 31b/14; e.- inde 21a/14; e.+ inden 12b/14; e.+ ine 4b/4, 34a/7, 37b/1, 77a/9, 77a/12; e.+ inüŋ 37b/2; e. ḳaldur- 12b/3; e.+ leri 49b/14; e.+ lerinden 7b/13, 7b/15; e.+ lerine 12b/14, 13a/1; e. yu- 22b/3

el-ān (Ar): Şu an, bu an
e. ve 42b/3

el-umūru merhūnetün bi-evḳātihā (Ar): Konular Vakitlerine bağlıdır
e. 68a/5

el-maʿrūf (Ar): Tanınan, bilinen
e. 78b/15, 3b/5

el-bābu'r-rābiʿ (Ar): Dördüncü bölüm
e. 19a/2

el-bābü'ṣ-ṣāmin (Ar): Sekizinci bab
e. 83b/13

elbetde (Ar): Şüphesiz, kuşkusuz; krş. elbette
e. 25b/1

elbette (Ar): Şüphesiz, kuşkusuz; krş. elbetde
e. 5b/9, 68a/1, 75a/4, 76b/10

elem (Ar): Acı, üzüntü
e. çek- 22b/3

elli : Elli
e. 15a/2, 17b/2, 22a/3, 24a/11, 42a/10, 42b/11, 52a/6, 53b/11, 53b/14, 54a/6, 55a/14, 56a/8, 79b/10, 87a/14

elli beş : Elli beş
e. 63a/12

elli bir : Elli bir
e. 27a/5, 28a/8

elsine (Ar): Diller
e.-i nāsda 3a/15; e.-i pehlevānānda 90b/1

el-ʿuhdetü ʿale'r-rāvī (Ar): Doğru olup olmaması sorumluluğu rivayet edene aittir
e. 23a/5
emek : Bir işin yapılması için harcanan güç
e.+ i 35a/2
emīn (Ar): Kendisine güvenilen
e.-i maṭbaḫ 98b/9; e.+ dür 70b/3; e.+ i 8a/13, 89b/3, 90b/15
emīn-i ġanem (Ar): Koyun gibi hayvanlardan alınan vergileri düzenleyen memur
e. 98b/14
emn (Ar): Güven
e.-i der-miyān 92a/2, 93a/7
emr (Ar): Emir, buyruk
müvceb-i e.-i hümāyūn 11b/3; e.-i şerīf 10a/1
emṣāl (Ar): Misalin çoğulu, eş, benzer
e.+ i 2b/6, 4a/9
encīr (Far): İncir
e. 18b/6, 18b/7
encīrli (Far+Tr): İncirli
e. 15b/2
endāḫte (Far): Atılmış, bir tarafa bırakılmış
e. ėdüŋ 11b/2
enderūn (Far): Bir şeyin iç tarafı, Osmanlı saraylarında harem ve hazine dâiresi
e. 91b/2; e.+ a 11a/12; e. aġalarına 96b/8
enīn (Ar): Enin
e. 5a/8
ėr - : Ermek, ulaşmak
ė.- mez 65b/8
erbaʿa (Ar): Dört
cevānib-i e.+ sından 10b/14
erbāb (Ar): Bir işten anlayan, bir işi iyi yapan kimse
e.+ ı 3a/7; e.+ ına 4a/3, 12b/10
erkān (Ar): Bir topluluğun ileri gelenleri, büyükler, üstler
e. 70a/2, 70a/9, 73a/3; sāʾir-i e.-ı devlet 67a/3; e.+ ına 87b/2; e.+ ıyla 30b/4; e.+ larına 12b/7
erkekli dişli : Sekban Kulu ve Ekşi menzillerine verilen ad
e. 52b/8
ėrtesi : Ertesi
ė. 6a/6, 76a/14, 77a/5, 85b/6
es - : Esmek
e.- er 30b/5; e.- üp 33b/2
esāme (Ar): Yeniçerilerin ana kütükte kayıtlı olan adları, ulufe defteri

e.+ si 58b/15

esīr (Ar): Esir, tutsak

e. ol- 50a/3

eski : Eski

e. 4a/8, 49a/14, 58a/4, 59b/9, 64b/8, 73b/4, 77b/6; e.+ lerden 92a/8; e.+ lerinden 91b/15, 92a/5

eşnā (Ar): Sıra, süre, bir işin yapıldığı an

e.+ da 39a/11

eşnāf (Ar): Meslek, yapılan iş, küçük sermaye ve zanaat sahibi

e. 7a/1; sāʾir-i e.+ uŋ 7b/3

esrār (Ar): Bilinmeyen şeyler, aklın eremeyeceği işler, sırlar

e.-ı ġarībe-i ḥükmiyyeden 12a/3; e.-ı ḫafiyyeye 12a/14; e.-ı meydān 2a/12, 10a/14; e.-ı meydāndan ġāfil 11a/11; e.-ı meydāndan 11a/7; e.+ ı 77a/14

esrāruhu (Ar): Bk esrār, sırlar, onun sırları

e. 11a/8

eş - : Sefere veya gazaya katılmak

e.- megi 20a/13

eşʿārī (Ar): Vezinli ve kafiyeli sözler dizen

e. 60a/8

ėşid - : İşitmek, duymak

ė.- üp 70b/11

ėşit - : İşitmek, duymak

ė.- dük 6b/11; ė.- üp 32b/1

ėşle - : **İşlemek**

ė.- yüp 40b/1

e'ş-şehīr (Ar): Lakabıyla tanınan, lakabıyla ünlü olan

e. bi 84b/11, 86b/8, 89a/6, 98b/9, 98b/14

ėt - : Etmek, yapmak

ė.- diler 27a/1, 69b/4; belʿ ė.- diler 8a/2; ḥevā ė.- diler 32a/10; pīr-i pīş-ḳadem ė.- diler 3b/6; recā ė.- diler 76b/7; taʿaccüb ė.- diler 41a/11; şehīd ė.- diler 50b/10; ė.- dügi 85b/8, 97a/3; āzmāyīş ė.- dügi 88b/5; taḥrīr ė.- dügi 87b/13; vażʿ ė.- dügi 28a/15; meydāna ė.- dügin 8b/2; istimāʿ ė.- düginde 22b/10; taṣmīm ė.- dügümüz 70b/7; ė.- dük 7a/9; meyl ė.- dükçe 71a/11; atış ė.- dükde 22a/14; feṯḥ ė.- dükde 37a/13; murād ė.- dükde 82b/6; tamām ė.- dükde 11b/15; iḫrāc ė.- dükden 33b/5; ḳarār ė.- dükden 75a/14; ė.- dükleri 91b/5, 93b/12, 94a/9; rüstemāne ė.- dükleri 94a/5; mübālaġa ė.- dükleriŋ 93b/5; ė.- düklerine 9a/10; ė.- dürdüp 2a/10; ḳaṭʿ-ı fermān ė.- dürdüp 7b/7; ḳoşı ė.- dürmek 25b/14; defn ė.- dürmişlerdür 37a/1; ḫüccet ė.- dürüp 83a/9; icābet ė.- medi 71a/1; ḥīle ė.- medüm 83b/8; atış ė.- mege 91b/6; ė.- megin 47b/8; ė.- mek 2b/11; beyʿ ė.- mek 8a/9; daḫl ė.- mek 12b/7; vaḳf ė.- mek 93a/14; vāḳıf ė.- mek 9a/13; sāz ė.- mekde 19b/6; żaʿf-ı işābet ė.- mekle 90a/12; daʿvet ė.- meleriyle 8a/3; ė.- memiş

78b/8; vefā ė.- memiş 9a/13; raġbet ė.- memişdür 77b/11; sebḳat ė.- memişdür 29b/1; sivasa ė.- memişdür 8b/2; tecrübe ė.- memişdür 9b/4; naṣb ė.- memişler 24b/14; ferāmuş ė.- meyüp 2a/6; tekāsül ė.- meyüp 84b/13, 89b/7, 90a/8, 91b/11; vefā ė.- meyüp 24b/15; gūşiş ė.- miş 85b/11; ḥavāle ė.- miş 12b/4; idmān ė.- miş 92a/3; müdāvemet ė.- miş 90b/3; resm ė.- miş 27a/15; riʿāyet ė.- miş 84a/1, 87b/5; ġayret ė.- mişdi 69a/1; ġazā e.- mişdür 50a/1; muṣāḥabet ė.- mişdür 24b/8; tahrīr ė.- mişdür 73a/5; tebdīl ė.- mişdür 85b/7; beyʿ ė.- mişler 8a/14; ḥicāb e.- meyüp 74b/8; iḫrāc ė.- mişler 73a/5; ė.- mişlerdür 45b/6; ṭuġyān ė.- mişlerdür 8a/3; şehīd ė.- mişlerdür 38b/14; daʿvet ė.- dügümüzde 6a/4; vażʿ ė.- dükde 4b/15; ʿarż-ı ḥāl ė.- düklerinde 6a/7; taʿẓīm ė.- düm 5a/2; ḥıfẓ ė.- eler 12b/14; ıṣlāḥ ė.- eler 2a/7; iḫrāc ė.- eler 73a/4; iḫtirāz ė.- eler 73a/9; kār ė.- eler 12b/15; naẓar ė.- eler 2a/6; vażʿ ė.- eler 45b/6; terk ė.- eli 70a/14, 70b/5; duʿā ė.- elüm 69b/2; farż ė.- elüm 35a/3, 35a/5; meşy ė.- elüm 10b/8; ṣabr ė.- elüm 7a/7; ṭaleb ė.- elüm 26b/15; temāşā ė.- elüm 76b/8; ḥükm ė.- emėcegin 7a/1; ḥāṣıl ė.- ememişdür 70b/5; ė.- en 31a/2; bünyād ė.- en 64b/13; fesād ė.- en 10a/8; iḫtiyār ė.- en 84b/8; ḳırāʾat ė.- en 2a/5; naṣb ė.- en 19b/3, 20a/10, 38b/9, 40a/6, 44a/6, 46a/5, 48a/5; naẓar ė.- en 19b/1; rücūʿ ė.- en 5b/6; sebḳ ė.- en 13b/13, 36a/10, 37b/6, 40b/9, 42a/9, 50a/6, 73b/4; taḥrīr ė.- en 2a/8; vażʿ ė.- en 11b/8, 78a/12, 96a/1; müdāvemet ė.- enler 92b/2; ė.- er 14b/2; bedʾ ė.- er 18b/3; ḥikāyet ė.- er 66a/1; mulāḥaża ė.- er 24b/13; müdāvemet ė.- er 92b/9; naḳl ė.- er 24a/9, 66a/3, 66a/8, 72b/4; taḥrīr ė.- er 23b/9, 37b/4; taʿyīn ė.- er 22a/9; teslīm ė.- er 27b/8; daʿvet ė.- erdi 77a/7; ḫidmet ė.- erdi 69a/3; iddiʿā ė.- erdi 78a/6; muʿāmele ė.- erdi 65a/13; muʿāvenet ė.- erdi 68a/14, 68a/15; ümīd ė.- erdi 68b/5; icrā ė.- erek 69b/8; ceng ė.- erken 98a/11; meşḳ ė.- erler 90a/5; naḳl ė.- erler 78b/6; nūş ė.- erler 9b/3; rivāyet ė.- erler 32b/12; seyr ė.- erler 10b/5, 10b/6; vehm ė.- erler 22b/4; atışlar ė.- erlerdi 67b/7; ḫidmet ė.- erlerdi 68b/1, 68b/4; ẓann ė.- erlerdi 49b/14; muvaffaḳ ė.- erse 70b/6; murād ė.- erseŋüz 34b/13; recā ė.- erüm 2a/4; mine ė.- erüz 82b/1; defn ė.- esin 8a/11; şürūʿ ė.- icek 30b/9; defn ė.- icilerüŋdür 37a/2; şürūʿ ė.- ince 77a/9; luṭf ė.- iŋüz 76b/7; kār ė.- meyüp 5b/2; kelime ė.- ügi 29a/12; endāḫte ė.- üŋ 11b/2; ḥavāle ė.- üŋ 12b/1; teşrīf ė.- üŋ 76b/5; cemʿ ė.- üp 50a/4; ceng ė.- üp 50b/9; daʿvet ė.- üp 11b/7; firār ė.- üp 81b/14; güşīş ė.- üp 96a/15; gūşiş ė.- üp 44b/3, 90a/3, 91a/5; ḫaṭā ė.- üp 31a/1; ḥīle ė.- üp 40b/1; hücūm ė.- üp 50b/9; idmān ė.- üp 67b/6, 93a/7; inṣāf ė.- üp 93a/9; ittifāḳ ė.- üp 44b/7; iʿtibār ė.- üp 97a/8; ḳabāḥati ė.- düklerinden 4b/9; ḳabūl ė.- üp 25a/11; taḥrīr ė.- üp 8a/4; mezār-istān ė.- üp 12b/15; meşḳ ė.- üp 67b/9; müdāvemet ė.- üp 88a/13, 90a/11; mülāzemet ė.- üp 92b/11, 96a/12; mürūr ė.- üp 27a/3; naḳl ė.- üp 23b/9; recā ė.- üp 25a/7; saʿy ė.- üp 88a/5; seriḳa ė.- üp 10a/3; iḥyā ė.- üp 87b/15; tamām ė.- üp 76b/15; taʿlīm ė.- üp 87b/8, 95b/8; zebūn ė.- üp 94b/9; żiyāfet ė.- üp 87b/3; ẓuhūr ė.- üp 21a/3; ʿafv ė.- üp 19b/2; ʿarż-ı ḥāl ė.- üp 8a/14; ʿaṭiyye ė.- üp 20b/9; ẕeyl ė.- üp 19b/1

etbāʿ (Ar): Bir kimseye tâbi olanlar, ona uyanlar

e.+ ından 91a/7; e.+ ından 91a/15

etek (g): Etek
e.+ ine 29a/10
etmekçi : Ekmekçi
e. 68b/1; e. başılara 68a/10; e. başısı 68a/8; e. ocaġında 27b/13
eṭrāf (Ar): Taraflar, yanlar, çevre
e.+ ı 30b/8, 10a/2; e.+ ın 11a/12; e.+ ına 9a/9
ev : Ev, mesken
e.+ iŋe 15a/1; e.+ inüŋ 14a/13; e.+ ler 14a/8, 17b/15; e.+ lere 14b/5, 14b/13, 14b/15; e.+ leri 14b/9, 14b/13, 15a/4; e.+ lerine 6a/6, 15a/1
evāmir (Ar): Emirler, buyruklar
müvceb-i e. 10a/6; sāʾir-i e. 7b/8; e.-i ḫaṭṭ-ı şerīfleri 4a/13, 7b/11; e.-i şerīfeler 4b/2
evfaḳ (Ar): Dah muvâfık, en uygun
e. olur 14a/12
evḳāf (Ar): Vakıflar
e.-ı cābīlerinden 95b/3
evlā (Ar): Üstün, daha iyi, yeğ
e.+ dur 23a/7
evrāḳ (Ar): Varaklar
müʾellifīn-i e. 63a/10
evṣāf (Ar): Vasıflar, nitelikler
e.-ı beyāndan 51b/14; e.-ı taḥrīrden 94a/6; e.+ ı 65a/7
evvel (Ar): Önceki, önce, birinci, geçmiş
e. 9a/10, 13a/6, 23a/2, 25a/10, 26b/5, 27a/12, 27b/13, 28a/9, 33a/1, 36b/12, 38a/7, 39b/7, 41b/4, 42b/8, 43b/9, 44a/6, 45a/5, 45b/7, 52b/2, 72b/7, 73b/11, 75b/14, 77b/11, 77b/13, 78a/1, 78a/10, 78b/12, 78b/14, 79a/10, 79a/13, 79a/15, 79b/1, 79b/3, 79b/7, 79b/9, 79b/12, 79b/13, 79b/15, 80a/2, 80a/4, 80a/7, 80a/8, 80a/10, 80a/14, 80b/1, 80b/5, 80b/8, 80b/9, 80b/11, 80b/12, 80b/14, 81a/6, 81a/8, 81a/12, 81a/14, 81b/1, 81b/7, 82a/2, 82a/8, 82a/10, 82a/12, 82b/15, 83a/2; bāb-ı e. 2a/11, 2b/3; e.+ den 72b/15; e.+ ki 28a/1, 36a/12, 44b/8, 46b/13, 49a/3, 51a/7, 53b/2, 53b/13, 55b/15, 57a/7, 59a/1, 60b/12, 62b/14, 71b/12, 72a/6, 72a/12, 72b/15, 73a/10, 74b/10, 77b/1, 77b/5, 78a/7, 78b/8, 79a/1, 82a/7; e.+ kileri 82b/3; e.+ kisi 23a/14, 35b/9, 72a/14
evvelā (Ar): İlk önce
e. 8b/4, 12b/4, 19a/8, 75b/8, 84a/2, 94b/14
eyālet (Ar): Çoğunlukla valilerce yönetilen ve yönetim bakımından bir tür bağımsızlığı olan yönetim bölgesi
e. 97a/8; e.+ ine 93b/9
eyle - : Yapmak, etmek
ḥavāle e.- le 12b/3; iṯbāt e. 66a/6; ḳatl e. 71a/8; iḳtiżā e.- di 5a/11; ḳatl e.- di 74b/14, 83b/13; mübāşeret e.- di 77a/1; ṭaleb e.- di 74a/7; tebdīl e.- di 75b/12; teslīm e.- di 70a/2; ümīdin e.- di 69a/14; şikāyet e.- di 66a/11; e.- diler 69a/11; dülbend e.- diler

32a/8; güft ü gū e.- diler 76b/3; ḫalāṣ e.- diler 50a/5; hevā e.- diler 26b/1, 32a/9; maḥv-ı vücūd e.- diler 12b/6; nüzūl e.- diler 76a/14; suʾāl e.- diler 32b/2; żiyāfet e.- diler 77a/8; şehādet e.- diler 31b/3; ḳatl e.- dügi 78b/4; suʾāl e.- dügi 11b/7; vaḳf e.- dügi 7b/14; vażʿ e.- dügi 19b/15; muḥāṣara e.- düginde 85b/2; ḥavāle e.- dük 34b/3; helāk e.- dükde 65b/11; daʿvā e.- düklerinde 39a/7; żiyāfet e.- düklerinde 47b/8; iḥyā-yı sünnet e.- düm 10b/14; saʿy e.- düm 32b/14; taḥrīr e.- düm 73b/5; tesmiye e.- düm 2a/4; ḥükm e.- düŋ 32a/2; ḥükm e.- meyüp 67a/7; ẓulm e.- mezler 34b/11; ḫidmet e.- miş 76a/4; ifnā e.- miş 88b/2; ḳahramānlıḳ e.- miş 85b/9; vaṣiyyet e.- miş 64a/12; yemīn e.- miş 83b/8; iḫrāc e.- mişdür 47b/13; iḥsān e.- mişdür 97a/8; ḳatl e.- mişdür 41a/8, 97b/4; taḥrīr e.- mişdür 22b/15, 23a/13; tahrīr e.- mişdür 35b/1; vażʿ e.- mişdür 96a/7; nişān e.- mişler 83b/5; ḫidmet e.- rdi 69a/4; fehm e.- riken 7a/2; ḫavf e.- rüm 69a/9; yemīn e.- seler 11a/2; şikest e.- seler 9b/3; helāk e.- sün 12b/2; iḫrāc e.- sünler 6a/4; raġbet e.- sünler 59b/2; ābādān e.- ye 10a/10; ḫandān e.- ye 55b/14; ḥaşr e.- ye 51b/13; ḥıfẓ e.- ye 13a/1; iḥsān e.- ye 66a/4, 83b/2, 93a/11; menziller e.- ye 27a/10; muʿammer e.- ye 8b/6; müferraḥu'lcinān e.- ye 42b/6; müyesser e.- ye 27b/10; nāʾil e.- ye 69b/3; suʾāl e.- ye 5b/5; taḥvīl e.- ye 71b/12; şād e.- ye 42a/7, 45b/7, 50b/11; bünyād e.- yen 59a/15; taʿyīn e.- yen 54a/12; e.- yüp 5a/5, 66a/13, 70a/6; aḳın e.- yüp 65a/15; atış e.- yüp 77a/3; belʿ e.- yüp 54b/1; beyʿ e.- yüp 4b/6; cemʿiyyet e.- yüp 75a/10; daʿvet e.- yüp 5a/1; fehm e.- yüp 7a/1; feryād e.- yüp 5b/14; güẓāf e.- yüp 76a/6; ġaza e.- yüp 60b/9; ġazā e.- yüp 70b/9, 96b/2; ġazālar e.- yüp 50a/13; hevā e.- yüp 30b/12; heves e.- yüp 5a/9; ḥıfẓ e.- yüp 10a/9; hücūm e.- yüp 71a/9; ḥükm e.- yüp 31b/3; icrā e.- yüp 10b/12; iddiʿāsın e.- yüp 4b/10; iḫrāc e.- yüp 73a/7; iḥsān e.- yüp 8b/10; iḥsānlar e.- yüp 4a/3; istimāʿ e.- yüp 70b/15; ḳabūl e.- yüp 66a/12, 71a/2; ḳatl e.- yüp 83b/12; küçük e.- yüp 55a/3; medār e.- yüp 71a/6; muḥārebe e.- yüp 83b/10; murād e.- yüp 4b/14, 8b/8; münevver e.- yüp 29b/9; mürācaat e.- yüp 12a/14; mürūr e.- yüp 65b/12; nefes e.- yüp 30b/2; nişān e.- yüp 72b/3; peydā e.- yüp 55a/2; raġbet e.- yüp 66b/5; recā e.- yüp 66a/14, 69a/6, 73a/13; rücūʿ e.- yüp 5b/7; taḥrīr e.- yüp 4b/7, 4b/9; ṭaleb e.- yüp 77a/1; tavaḳḳuf e.- yüp 77a/10; tecessüs e.- yüp 30b/8; teḳāʿüd e.- yüp 19b/11; tenmīḳ e.- yüp 2a/4; vaḳf e.- yüp 54a/13; ziyāde e.- yüp 3b/11; żiyāfet e.- yüp 31b/4; ẓuhūr e.- yüp 67a/15; şarṭ e.- yüp 96a/7; şehīd e.- yüp 78b/3; şikāyet e.- yüp 6a/10; şürūʿ e.- yüp 33b/9, 77a/10; żabṭ e.- yüp 4b/5

eyü : İyi

e. 24a/12, 28b/15, 41a/12, 60a/10, 61b/14, 73a/8, 78b/8

eyyām (Ar): Günler

e. 84b/12, 85b/11, 86a/13, 88b/10, 89a/7, 89a/10, 89b/6, 90a/3, 90a/10, 90b/3, 91a/2, 91a/7, 92a/2, 92a/4, 93a/6, 93a/12, 94b/5, 98a/13, 98b/10, 98b/15

ez (Ar): Farsça ayrılma ekidir dan, den

e. 2b/2

ez-aʿyān (Far+Ar): Bir memleketin ileri gelenlerinden

e. -ı merḥūm 92b/15

F

fā’īḳu’l-aḳrān (Ar): Akranlarından üstün, kendi gibi olanlardan üstün; krş. fā’yıḳu’l-aḳrān
f. 84b/14, 87a/2; 87b/6, 90a/9, 92a/8, 92b/5, ; f.- ol- 90a/3

faḳaṭ (Ar): Fakat
f. 9a/3, 75a/5

faḳīr (Ar): Fakir, Zavallı
f. 4b/14, 8a/4, 9b/4, 10b/11, 11a/13, 11a/15, 11b/15, 18b/4, 25a/9, 45b/3, 58b/8, 58b/15, 73b/5, 75a/8, 77a/14, 86a/13, 87a/14, 87b/14, 92a/15; f.+ i 2a/5; f.-i pür-taḳṣīr 2a/1, 73a/6; 35b/1; 19a/12; f.+ den 85b/14, 87b/8, 89b/6, 91a/13, 91b/4; f.+ e 83a/9; f.+ i 75b/3; f.+ üŋ 85b/1

faḳīrḫāne (Ar+Far): Düşkünler yurdu
f.+ de 12a/12; f.+ ye 12a/8

fāriġ (Ar): Vazgeçmiş
f. ol- 66b/6, 20b/2, 26b/15, 70b/10, 91b/13

fāriġen (Ar): Boş
f. 35b/12

fāris’ül-ḫayl (Ar): Ata binmekte ustalık
f. 50a/8

farḳ (Ar): Fark
f.+ ı 22a/3; f. olın- 66b/12

farż (I) (Ar): Allah’ın işlenmesi, kat’î olarak lüzumlu, terki günah olan emirleri
mertebe-i f. 12b/9, f. ol- 12b/10

farż (II) (Ar): Lüzumlu, zarûrî, gerekli
f. ėd (t)- 35a/3, 35a/5

faṣl (Ar): Bölüm
f. 25a/13, 67a/7

fātiḥ (Ar): Fetheden
f.-i baġdād 3b/15, 43b/6, 51b/3, 93a/1; f.-i ḳandiye 93b/1

fātiḥa (Ar): Fatiha suresi
f. 5b/6; f.-i kerīme 61b/3, 69b/5; f.-i şerīfenüŋ 5b/6, 5b/8; f. oḳı- 35a/6

fāyıḳ (Ar): Üstün
f.+ lar 91b/4

fāyıḳu’l-aḳrān (Ar): Akranlarından üstün, kendi gibi olanlardan üstün; krş. fā’īḳu’l-aḳrān
f. 85a/10, 91b/8, 98b/13

fayṣal (Ar): Kesin karar
f. vėr- 34a/14

fażā’il (Ar): Erdemler, faziletler
beyān-ı f. 2a/12, 10a/13

fāżıl (Ar): Erdemli, faziletli
f. 38a/5, 97b/14
faż̄ilet (Ar): Fazilet, erdem
ṣāḥib-i f. 85a/6
faż̄iletlü (Ar+Tr): Erdemli
f. 14a/12
faż̇l (Ar): Fazıl, erdem
f. 86a/8
fehm (Ar): Anlama, anlayış
f. eyle- 7a/2, 7a/1; f. ol- 29a/12
fenn (Ar): Fen, ilim
f.-i celīl-i lā-naẓīr 91a/4; f.-i celīl-i remy-i lā-naẓīrüŋ daḳāyıḳında 89b/7; f.-i güşte-gīrlikde 21a/4; f.-i pertāb 90a/8; f.-i pūta-endāzīde 98b/12; 91a/14; 89b/10; f.-i pūtada 93b/13; f.-i remy 21a/15; f.-i tīr-endāzīde daḫı 84a/11, 84b/14, 87b/6, 97b/12, 93a/4, 96b/6; f.-i tīrgerīde 87a/6, 87a/12, 92a/11, 95b/8, 86a/3, 86b/14; f.-i ʿuẓamānuŋ 91a/10; f.-i ʿuẓamāyı 95b/7; f.+ de 26b/2
ferāce (Ar): Dervişlerin giydiği bol bir tür hırka
f. 29a/8; f.+ nüŋ 29a/10; f.+ yi 29a/9
ferāmūş (Far): Unutma, akıldan çıkma, erkek adı
f. 87b/14; f. ėt- 2a/6; f. ol- 87a/8, 11b/12
fermān (Far): Padişahın verdiği yazılı söz
f. 6a/13, 7a/3, 75b/10; f.-ı hümāyūn 34b/6, 11a/14, 83b/12; f. buyur- 81b/14, 67a/3; ḳaṭʿ-ı f. 7b/7; f.+ ıyladur 23a/10; f. ol- 20b/11, 31b/1
feryād (Far): Bağrışma, çağrışma
f. eyle- 5b/14
fesād (Ar): Fesat, Bozukluk
f. ėd(t)- 10a/8; f. ol- 11b/10
feṯḥ (Ar): Açma, açılma, bir yeri feth etme
f. 2b/9; f.-i müyesser 96b/1, 87a/8; f. ėt- 37a/13; f.+ i 2b/10; f.+ inde 22b/13, 50a/14; f.+ inden 2b/7, 82b/4; f.+ ine 81a/5
fevt (Ar): Ölmek
f.-i ḥayātı 97a/9; f. ol- 4b/3, 74b/6, 44a/10
fırla - : Fırlamak
f.- yup 64a/14
fırṣat (Ar): Fırsat
f.+ dur 70b/11
fī (Ar): da de, içinde bulunma
f. 29a/1
fidāke ebī ve ummī (Ar): Babam ile annem sana feda olsun
f. 70a/12

fidevs-āşiyān (Ar+Far): Cennetlik
f. 2b/4, 3b/11, 20b/3, 51b/2, 93a/1
fīhi-naẓar (Ar): Görüşülebilir
f. 28a/1
firār (Ar): Kaçma
f. 65b/11, f.+ a 75b/12; ḳarār-ı f.+ a 85b/7; f.+ dan 71a/13; f. ėd(t)- 81b/14
fī-sebīli'llāh (Ar): Allah uğruna, Allah yolunda
f. 24b/1
fī'l-cümle (Ar): Hep, bütün
f. 77a/1
fuḳarā (Ar): Yoksullar, fakirler
f. 14b/9, 14b/13
fusūs (Far): Yüzük taşı işlemeciliği
f. 25b/10
fusūs-kārī (Far): Yüzük taşı işlemeciliği
f.+ de 76a/3
fülān (Ar): Söylenmesi istenmyen veya gerekli görülmeyen bir özel adın yerini tutan kelime
f. 6a/9, 8a/10, 77a/6
fütūḥ (Ar): Fetihler
cümle-i f. 70a/13

G

ġaddāre (Ar): Geniş yüzlü, ağır, iki tarafı da keskin kısa kılıç
ġ.+ ye 50b/8
ġāfil (Ar): Gaflette bulunan, ihmâl eden, ilerisini iyi düşünmeyen
ġ. 11a/11
ġaflet (Ar): Gafillik, boş bulunma
ġ.+ dür 11b/11
gāh (Far): Bazen
g. 29b/15, 30a/1, 67b/6, 67b/7, 68b/9, 68b/10, g. 35b/15
gāhī (Far): Bazen, ara sıra
g. 3b/13, 3b/14, 4a/9, 4a/10, 22a/15
gāhīce (Far): Bazen, ara sıra
g. 25b/14
ġā'ib (Ar): Görünmeyen, yok olan, kayıp
ġ. 11b/14, 12a/15
ġālib (Ar): Yenen, üstün gelen
ġ. 68b/8
ġālibā (Ar): Galiba

ġ. 26b/1, 42b/8, 47b/11, 52a/10, 72a/5

ġāliben (Ar): Galiba

ġ. 41a/11

ġanāyim (Ar): Ganimetler

māl-ı ġ. 71a/15, 71b/2

ġaraż (I) (Ar): Hedef, maksat

ġ.+ ları 8a/9

ġaraż (II) (Ar): Kin, nefret

ġ. 12b/12

ġarb (Ar): Batı

ġ. 35b/7; ġ.+ a 15b/12

ġarbī (Ar): Batı ile ilgili, batıya mensup

ṭaraf-ı ġ.+ si 17b/7, 18b/9, 18b/12

ġarībe (Ar): Evvelce görülmemiş tuhaf, şaşılacak şey

ḥikāye-i ġ. 70b/8, 81b/9; esrār-ı ġ.-i ḥükmiyyeden 12a/3; ṣanāyiʿ-i ġ.+ ler 95a/11; ʿulūm-i ġ.+ ler 95a/10

ġarrā (Ar): Parlak, gösterişli, şâşaalı

şerīʿat-ı ġ. 5b/11

ġavġa (Far): Kavga, çatışma

ġ. 31a/5, 67a/13; ġ.+ da 57b/12; ġ.+ lar 33a/12, 66b/13; ġ.+ lar olmışdur 26a/7

ġavurī (Far): Mülümanlık dışı

sulṭān-ı ġ.+ yi 29b/7

ġāyet (Ar): Çok, fazla, son derece

ġ. 3a/13, 3b/1, 10a/6, 11b/5, 15b/10, 22b/3, 24a/12, 25a/14, 28b/15, 29a/13, 30b/4, 31a/2, 31b/5, 35b/13, 39a/1, 47b/4, 48a/9, 49a/2, 55a/2, 55b/1, 61b/14, 67b/5, 68a/4, 75a/1, 75a/4, 78a/8, 78b/5, 82a/1, 90a/4, 90b/6, 96a/13, 98a/10, 98b/4, 94b/1, 78b/2

ġayr (Ar): Ayrı, değil; krş ġayrı

ġ. 2b/2, 12b/5; ġ.-ı mevżiʿlerde 97b/10; ġ.-i ṭālib 33b/7

ġayret (Ar): Gayret, çabalamak

ġ. ėt- 69a/1

ġayrı (Ar): Diğer, başka; krş ġayr

ġ. 3a/4, 3b/3, 3b/8, 4b/8, 23b/13, 56b/11, 71a/13, 77a/14, 83b/6, 92a/13, 94a/12, 22b/6; ġ.+ da 52a/7; ġ.+ lar 50a/4, 67b/8; ġ.+ lara 21b/5; ġ.+ lardan 19a/11; ġ.+ sı 32a/1

ġazā (Ar): Din uğruna yapılan savaş

ġ. 65b/4, 91b/5, 93b/12, 94a/5, 94a/9, 97a/3; niyyet-i ġ. 24b/1, 38b/13; ġ. ėt- 50a/1; ġ. eyle- 60b/9, 70b/9, 96b/2; ġ.+ lar eyle- 50a/13; ġ.+ nuŋ 85b/8; ġ.+ sı 49a/3, 97b/10; ġ.+ sında 38b/12

ġażab (Ar): Kızgınlık, öfke

ġ.+ dan 32b/6

ġāzī (Ar): Müslümanlıkta düşmanla savaşan veya savaş yapmış kimse

ġ. 90b/6; ġ.-i dil-ber oldugı 85b/9

gėce : Gece

g. 32a/2, 71a/8, 96b/11

geç - : Geçmek

g. 26b/14, g.- di 97a/3, g.- dükde 94b/8, g.- dükden 13a/8, 13b/13, g.- en 19a/10, 50a/9, 70b/11, g.- er 14a/6, 15a/9, g.- erdüm 76a/8, g.- meyüp 81b/15, g.- miş 65b/14, g.- mişdi 67b/12, g.- mişdür 24b/10, 65b/15, g.- üp 18a/15, 26b/14, 30a/1, 30a/2

geçin - : Geçinmek

g.- ür 7b/3, 70a/15; g.- ürdi 68a/10

geçir - : Geçirmek; krş. geçürmek

g.- üp 31b/7, 55b/12

geçür - : Geçirmek; krş. geçirmek

g.- meyeler 3a/5; g.- meyüp 65b/3; g.- mişdür 65a/14

gedik : Dağ geçidi

g. 85b/3; g.+ i 85b/6

gediklü : Osmanlı Devleti'inde önemli görevleri yapmakla yükümlü olan bir hizmet sınıfı

g. 51a/2

gel - : Gelmek

g. 77a/6; g.- di 33b/2, 69b/6, 76b/2, 77a/9, 77a/10; g.- diler 31a/1, 69b/15; ṣafā g.- diŋüz 76b/4; g.- dük 76b/9; g.- dükde 30b/6, 33b/11, 67b/13; g.- düm 11b/5; g.- enlere 9a/9, 45b/5; g.- enlerüŋ 12b/12; g.- iŋ 10b/8; g.- ince 4a/1, 5b/14, 19a/7, 19a/15, 21a/9, 32a/10, 48b/2, 60a/1, 67b/12; g.- ince 4a/11; g.- me 86b/12, 89b/11; g.- medi 54b/12, 77a/14; g.- mege 69a/4; g.- mek 9a/7, 65b/8; g.- mekle 59b/2; g.- memişdür 48b/9, 65a/6; g.- meyenlerdendür 48b/10; g.- meyüp 6a/6, 72a/10; g.- mez 65b/9; g.- mezden 26b/5; g.- miş 6a/9, 25b/8, 66b/8; g.- mişdi 76b/13; g.- mişidi 69b/1; g.- se 31b/6; g.- üp 7a/4, 11a/10, 20a/2, 25a/2, 26b/13, 29a/15, 30b/11, 31a/12, 31b/6, 34a/2, 39a/3, 39a/4, 39a/14, 41a/4, 41a/14, 41b/2, 42a/12, 42b/1, 43a/14, 44a/9, 46a/8, 46a/10, 48b/3, 50b/2, 65a/11, 66a/7, 66a/8, 67a/11, 67a/14, 68a/6, 69b/2, 69b/12, 72b/13, 72b/15, 75a/6, 76b/4, 77a/4, 77a/12, 78b/7, 82b/5, 82b/9, 96b/4, 34b/15, 27b/4, 75a/10; g.- ür 17b/10, 75a/8; g.- ürdi 77a/6; g.- ürken 24b/11, 49b/5; rāst g.- düm 11b/7

gemi : Gemi

g.+ den 27b/4

gerçi : Gerçi

g. 48a/12

gerek : Gerek

g. 12a/10; g.+ dür 7a/11, 41a/11, 42b/8, 47b/11, 68a/1, 72a/5, 74a/8, 78a/5, 83a/11; g.+ i 9a/1, 24a/13, 32a/11; g.+ süz 76b/10

geri : Geri; krş. gėrü

g.+ siye 66a/15, 69b/9

gėrü : Geri; gėri

g. 25a/4, 52a/3, 60a/1, 63a/12, 77a/5, 77a/11; g.+ de 42b/7; g.+ ye 8a/15, 54a/6, 92a/15, 96a/3; g.+ yedür 24a/4

getür - : Getirmek

g.- diŋüz 76b/4

gėy - : Giymek

g.- düm 29a/9; g.- mek 29a/9; g.- mezdi 25b/5; g.- üp 67a/12, 87b/4; çul g.- üp 75b/4

gėydür - : Giydirmek

g.- digi 87b/12; g.- üp 4a/6, 48b/7, 51b/9, 70a/7

gėyim : Giyim

g.+ leridür 71a/15

gėyimlü : Giyimli, giyinmiş

g. 50b/6

gez (Far): Ok atışlarında kullanılan 66 santimetrelik uzunluk ölçüsü

g. 13a/15, 13b/2, 13b/11, 13b/15, 14a/5, 14a/6, 14a/10, 14a/15, 14b/1, 14b/2, 14b/13, 16a/8, 16b/10, 18b/6, 18b/9, 18b/12, 19a/1, 20a/4, 20a/10, 20b/6, 21a/7, 21b/14, 22a/2, 22a/3, 22a/8, 23b/1, 23b/2, 23b/3, 23b/7, 24a/4, 24a/7, 24b/5, 24b/9, 25a/1, 25a/2, 25a/12, 25a/13, 25b/3, 27a/5, 28b/8, 29b/10, 29b/12, 29b/13, 29b/15, 30a/7, 31b/13, 33a/4, 33a/5, 33a/6, 33a/7, 33a/8, 33a/9, 34a/2, 35b/10, 35b/12, 36a/2, 36a/3, 36a/6, 36a/8, 37a/10, 37b/5, 37b/7, 37b/9, 37b/10, 37b/12, 37b/13, 38a/5, 39a/3, 39a/5, 39a/15, 39b/5, 40a/9, 40a/12, 40b/2, 40b/7, 40b/15, 41a/7, 41a/15, 41b/3, 42a/8, 42a/10, 42a/12, 42a/14, 42b/2, 42b/4, 43a/8, 43a/10, 43a/14, 43b/1, 43b/2, 43b/8, 44a/10, 44b/2, 44b/6, 44b/12, 45a/10, 45a/11, 45a/14, 45b/13, 46a/8, 46a/10, 46a/12, 46a/15, 46b/1, 46b/3, 46b/6, 46b/7, 46b/10, 48a/8, 48a/11, 48b/1, 48b/3, 49a/15, 49b/7, 49b/9, 49b/12, 50a/7, 50b/12, 50b/15, 51a/8, 51a/9, 51a/11, 51a/12, 51a/13, 52a/2, 52a/4, 52a/6, 52a/9, 52b/3, 52b/4, 52b/5, 52b/15, 53a/1, 53a/2, 53a/7, 53a/8, 53a/9, 53b/3, 53b/4, 53b/5, 53b/6, 53b/7, 53b/11, 53b/14, 53b/15, 54a/1, 54a/2, 54a/6, 54b/5, 54b/8, 54b/9, 54b/14, 55a/1, 55a/4, 55a/7, 55a/10, 55a/14, 55b/5, 55b/11, 56a/3, 56a/4, 56a/5, 56a/6, 56a/7, 56a/8, 56a/9, 56b/3, 56b/5, 56b/7, 56b/8, 56b/10, 56b/15, 57a/2, 57b/10, 57b/15, 58a/1, 58a/3, 58a/8, 58a/10, 58a/13, 58b/6, 58b/10, 59b/3, 59b/4, 59b/6, 59b/8, 59b/9, 59b/11, 59b/12, 59b/15, 60a/7, 60a/9, 60a/11, 60a/14, 60b/3, 60b/5, 60b/8, 61b/2, 61b/9, 62a/2, 62a/4, 62a/6, 62a/8, 62a/10, 62a/11, 62b/2, 62b/5, 62b/8, 62b/11, 63a/12, 63b/2, 63b/9, 63b/15, 64a/3, 64a/9, 64a/17, 66a/11, 67a/14, 74a/3, 74b/5, 74b/11, 75a/12, 79b/6, 79b/10, 83a/9, 83b/7, 84a/12, 84b/3, 85a/2, 85a/9, 85a/15, 85b/5, 87a/14, 87b/1, 87b/2, 90b/8, 91b/13, 93a/8, 95b/6, 95b/11, 96a/4, 96a/14; g.+ den 49a/1, 51a/5, 58b/6, 58b/13, 62b/3, 63b/3, 84a/4, 84b/1, 95b/13; g.+ dür 13b/3, 13b/6, 13b/11, 14a/2, 14a/4, 14a/7, 14a/10, 14a/14, 14b/7, 14b/11, 14b/14, 15a/2, 15a/7, 15a/10, 15a/13, 15b/4, 15b/7, 15b/10, 15b/14, 16a/1, 16a/3, 16a/7, 16a/10, 16a/13, 16a/15, 16b/2, 16b/4, 16b/5, 16b/10, 16b/13, 17a/1, 17a/5, 17a/10, 17a/12, 17a/15, 17b/2, 17b/4, 17b/7, 17b/11, 17b/13, 18a/3, 18a/6, 18a/9, 18a/12, 18b/2, 19a/2, 20a/3, 23a/15, 23b/5, 24a/5, 24a/11, 24b/4, 28a/2, 28a/3, 28a/4, 28a/5,

28a/6, 28a/7, 28a/8, 28a/9, 28a/10, 28b/5, 33a/2, 33a/4, 33a/10, 35a/14, 35b/10, 36a/13, 36a/14, 36a/15, 36b/1, 36b/2, 36b/3, 36b/4, 37a/9, 38a/8, 38a/9, 38a/10, 38a/11, 38a/12, 38a/13, 38a/14, 38b/2, 38b/3, 38b/10, 39b/9, 39b/10, 39b/11, 39b/12, 39b/13, 39b/14, 40a/8, 41b/5, 41b/6, 41b/7, 41b/9, 41b/10, 41b/11, 41b/12, 41b/13, 41b/15, 42a/6, 42b/9, 42b/10, 42b/11, 42b/12, 42b/13, 42b/14, 43a/7, 43b/10, 43b/11, 43b/12, 43b/13, 43b/14, 43b/15, 44a/8, 44b/9, 44b/10, 44b/11, 44b/13, 45a/7, 45b/8, 45b/9, 45b/10, 45b/11, 46a/6, 46b/14, 46b/15, 47a/1, 47a/2, 47a/3, 47a/4, 47a/5, 47a/6, 47a/7, 48a/7, 49a/4, 49a/5, 49a/6, 49a/7, 49a/8, 49b/6, 51a/7, 51a/10, 51a/14, 52a/1, 52b/3, 52b/6, 52b/15, 53a/3, 53a/7, 53a/10, 53b/3, 53b/8, 53b/14, 54a/1, 54a/3, 54b/4, 56a/1, 56a/2, 56a/11, 56b/3, 57a/8, 57a/9, 57a/10, 57a/11, 57a/12, 57a/13, 57a/14, 57b/7, 58b/8, 59a/3, 59a/4, 59a/5, 59a/6, 59a/7, 59a/8, 59a/9, 59a/10, 59a/11, 60b/13, 60b/14, 60b/15, 60b/16, 61a/1, 61a/2, 61a/3, 61a/4, 61a/5, 61a/6, 61a/7, 61a/8, 61a/9, 61a/10, 61b/16, 62b/15, 63a/1, 63a/2, 63a/3, 63a/4, 63a/5, 63a/6, 63a/7, 63a/8, 73b/10, 74a/1, 74a/13, 74b/2; g.+ e 61b/6, 75a/11, 78a/3, 78a/5, 86b/8, 87a/11, 90a/5; g.+ i 55a/3, 78a/4; g.+ iyle 18b/4, 22a/2, 23b/4, 28a/9, 33a/10, 35a/13, 36b/4, 38b/2, 39b/14, 41b/14, 42b/14, 43b/15, 44b/13, 45b/12, 47a/7, 49a/8, 51a/14, 51b/15, 52b/6, 53a/3, 53a/9, 53b/7, 54a/3, 56a/10, 57a/14, 59a/11, 61a/9, 63a/8, 74a/1; g.+ lerin 33b/6; g. olup 19a/1

gez - : Gezmek

g.- er 47b/4

gezle - (Far+Tr): Gezlemek

g.- megi 71b/9; g.- yüp 69b/8

ġıjırdı : Gıcırtı

ġ.+ yla 69b/12

gibi : Gibi

g. 2a/10, 5a/5, 9a/1, 11a/5, 16a/1, 24a/13, 26b/7, 32a/11, 39b/7, 45a/3, 51b/7, 52b/14, 53b/2, 53b/13, 61b/8, 65a/10, 69b/12, 69b/13, 78b/4; g.+ dür 29a/9

gir - : Girmek

g.- düm 11a/2; g.- e 25a/15; g.- erse 12b/14; g.- meden 13a/1; g.- mek 4b/4; g.- üp 71a/11, 75a/10

gīrüdār (Far): Mücadele

g.+ ı 86b/3

git - : Gitmek

g.- di 21a/13, 76b/2; g.- diler 77a/14; g.- dükde 71a/12, 82b/7; g.- dükden 14a/15; g.- medügi 65b/1; g.- mekle 48b/13; g.- miş 57b/6, 76a/2; g.- mişdi 65b/1; g.- mişdür 27a/12, 85a/5; g.- seler 94a/13; g.- en 6a/6; g.- er 13b/1, 13b/4, 14a/3, 14a/7, 14a/12, 14b/5, 14b/8, 15a/4, 15a/5, 15a/8, 15a/11, 15b/8, 15b/12, 16a/3, 16a/4, 16a/8, 16b/9, 17a/13, 18a/10, 19b/6, 72a/1; g.- erken 4a/14, 13b/9, 27b/5, 31b/9, 44a/15, 53a/13, 79a/1, 81a/5; g.- üp 6a/6, 20a/9, 22a/13, 27a/15, 43a/11, 70a/4, 94b/10, 97a/7, 97b/13

göl : Göl

g. 24a/4; g.+ cügez başında 53a/14

göli kisrā : Bir yer adı

g. 48b/14

göm - : Gömmek

g.- üp 50b/7

gönder - : Göndermek

g.- diler 30b/14, 71a/2, 76b/12; g.- miş 25b/15; g.- mişler 9a/10, 83a/10, 83b/7; g.- üp 25b/14, 29a/6, 70b/14, 71a/1, 83b/6

gönderil - : Gönderilmek

g.- üp 6a/3, 9a/7

gör - : Görmek

g.- digimüz 53b/13; g.- diler 32b/4, 32b/8, 66b/4; g.- dügimüz 53b/1; g.- dügümüz 52b/14; g.- dük 6b/10, 82a/1; g.- düm 11a/14, 32a/2, 70b/8; g.- enler 49b/14; g.- medigümüz 54b/1; g.- medük 6a/1, 23b/9, 52b/13, 58b/1, 75a/1; g.- medüm 37b/3, 71b/10; g.- memiş 30b/8; g.- mesi 68b/5; g.- miş 24a/15, 96b/11; g.- mişdüm 12a/1; g.- mişler 12a/7; g.- üp 8a/12, 9a/2, 65b/7, 66b/3

göre : Göre

g. 66a/13

göril - : Görülmek

g.- meyüp 20a/14; g.- mişdür 11a/5; g.- üp 21b/10

görin - : Görünmek; krş. görünmek

g.- en 14b/10; g.- ür 45a/3

görül - : Görülmek

g.- di 70a/14; g.- megin 67a/10

görün - : Görünmek; krş. görinmek

g.- ince 15a/5

görüş - : Görüşmek

g.- mekle 75a/6

göster - : Göstermek

g.- irler 28b/2

götür - : Götürmek

g.- di 34a/8; g.- digi 65b/4; g.- meyüp 85b/7; g.- miş 21a/15, 84b/1, 93b/4; g.- üp 11b/1, 11b/3, 21a/6, 27b/7, 28b/11, 32a/13, 66a/15, 83b/12; g.- ür 22b/9

göz : Göz

g.+ i 16a/14; g.+ ine 76b/1

ġulām (Ar): Köle, genç esir

ġ.+ ı 60b/4, 98a/15

ġuruş (Alm): Kuruş, liranın yüzde biri değerinde Osmanlı sikkesi

ġ. 8a/1, 54a/13, 54b/2; ġ.+ a 8a/14; ġ.+ ı 7b/15, 8a/15

gūşe (Far): Köşe, bucak

g. 15a/1, 15a/6, 15a/7, g.+ cik 14b/3; g.+ de 14b/1; g.+ den 17a/11; g.+ lerinden 17b/9; g.+ si 15a/3, 18b/11; g.+ sidür 17b/6; g.+ sinde 11b/2; g.+ sinden 17b/1, 17b/4, 18b/13; g.+ sine 13b/15, 15a/12; g.+ ye 14b/1, 15a/6, 17a/13, 17b/3, 17a/13, 65b/13

güşiş (Far): Çaşlışma, çabalama

g. 21b/11, 92a/2, 93a/7; g. ėd(t)- 44b/3, 88b/10, 90a/3, 91a/5 96a/15; g. ėtmiş 85b/11

güyā (Far): Güya, sözde, sanki

g. 29a/8, 64a/13, 68a/13, 77a/6

ġuzāt (Ar): Gaziler

ġ.-ı islāmuŋ 49a/11

güç : Ağır ve büyük emekle yapılan

g.+ ine 66a/7; g.+ iyle 5b/3; g.+ dür 60a/5; g.+ le 75a/11

güdük : Kısa, eksik yanı olan

g. 15b/1, 15b/3, 15b/4, 17b/13, 17b/14, 18a/1

güft ü gū (Far): Dedikodu

g. 69a/13; g. eyle- 76b/3

gümrük (Rum): Gümrük

g. 8a/13, 90b/15

gün : Gün

g. 6a/6, 26a/3, 29b/7, 31a/2, 33b/1, 66b/1, 71a/8, 74a/5, 76b/9, 76b/12, 77a/1, 77a/3, 77a/4, 77a/7, 77a/11, 82b/8, 85b/6, 96a/12; bir g. 5a/9, 8b/10, 9a/6, 11b/5, 23a/1, 25b/15, 26a/14, 30a/13, 31b/13, 39a/8, 66a/8, 68b/10, 69a/14, 77a/7; bu g. 11a/2; g.+ de 25b/8; g.+ den 22a/13, 78b/5; g.+ e 5a/15; g.+ i 22a/13, 25b/15, 62a/13, 75a/6; g.+ lerinde 87b/1, 87b/9

güneş : Güneş

g.+ i 9b/8, 10b/7

güntoġrısı : Doğu

g. 63b/12

gün ṭoġru : Doğu

g.+ sıyla 77b/9

gürciyyü'l-aṣl (Ar): Gürcü asıllı

g. 62a/12; g.+ dur 62b/4

gürūh (Far): Cemâat, bölük, takım

g. 68a/9; g.-ı meẕkūruŋ 92a/4; g.+ a 10b/8

ġüsl (Ar): Yıkanmak, abdest almak

ġ. 96b/12

güşād (Far): Açık, ferah

g. 69b/9

güşāde (Far): Açılmış, açık, ferah

g. 90a/4; g. ol- 8b/4

güşte (Far): Zihgir yapma işi

g.-gīrlikde 21a/4

güẕāf (Far): Boş söz

g. 78a/2; g. eyle- 76a/6

güzel : Güzel

g. 62a/10

güzeşte-gān (Far): Geçmiş olanlar

g. -ı ʿaẕīmü'ş-şān 92b/14

güzīde (Far): Seçkin

g. 86b/5; g.-i ʿaṣr 4a/4; g.+ lerinden 31b/5

güzīn (Far): Seçen, seçilmiş, seçkin

pehlevānān-ı g. 84a/1, 94b/13

H

ḫaber (Ar): Haber

ḫ. 68b/15, 70b/14, 82a/15; ḫ.+ i 70b/11; ḫ. vėr- 5a/12

ḫaber-dār (Ar+Far): Haberli

ḫ. 76b/3, 21b/3, 93b/8

ḫabīr (Ar): Bir şey hakkında bilgi ve tecrübe sahibi

ḫ. 89a/13, 89b/1, 98a/5; ḫ. ol- 11a/8, 7a/10, 90a/12, 91a/8, 92b/4

ḥacc (Ar): Hac

ḥ.-ı şerīfde 57b/9; ḥ.+ a 48b/4

ḥācc (Ar): Hacı, hacca gitmiş kimse

ḥ.-i şerīfe 57b/6, 94b/9

ḥācet (Ar): İhtiyaç, gereklilik, lüzum

ḥ.+ i 71a/1

ḫādim (Ar): Hizmetçi

ḫ.+ lerinden 50b/14

ḥadīṯ (Ar): Hadis, peygamberin sözleri

ḥ.-i şerīf 70a/11, 70b/2

ḥaffāẓ (Ar): İlim öğreten, izberleten

ḥ.-ı ʿilm 86a/7

ḫafiyye (Ar): Gizli olan

esrār-ı ḫ.+ ye 12a/14

ḥāfiẓān (Ar+Far): Kur'ânı bütünüyle ezberenilen kimseler

aḥfaẓ-ı ḥ. 86a/10

ḥaḳīkat (Ar): Gerçek

ḥ. 86a/9

ḥākim (Ar): hakim, hükm eden

ḥ. 7b/12; ḥ.+ e 8a/15

ḥakīm (Ar): Akıllı, derin düşünceli
üslūb-i ḥ. 34b/4
ḥaḳīr (Ar): Aşağı görülen, değersiz
ḥ. pür-taḳṣīrdür 63a/11, 4a/10; ḥ.+ üŋ 17a/8
ḫākisār (Ar): Toz toprak içinde kalmış, hâli perişan
küffār-ı ḫ. 96b/3
ḥaḳḳ (I) (Ar): Kazanç, bir insana âit olan şey, adâlet
ḥ.+ ı 2a/7; ḥ.+ umdur 78a/6
ḥaḳḳ (II) (Ar): Allah, tanrı
ḥ. 7a/13, 8b/5, 8b/11, 10a/8, 12b/15, 26b/15, 27a/9, 27b/9, 29b/8, 32a/11, 42a/6, 42b/5, 45b/7, 50b/11, 70b/6, 71b/12, 83b/1, 93a/10; ḥ.+ a 22a/1; raḥmet-i ḥ.+ a 24b/12, 43a/12, 93a/15, 94b/13
ḥaḳḳ (III) (Ar): Doğruluk
ḥ. 8b/3, 23a/13; ḥ.+ ına 70a/11, 75a/3
ḥaḳḳā (Ar): Allah, tanrı
ḥ. 51b/13, 58a/11
ḥaḳḳ teʿālā (Ar): Allah, tanrı
ḥ. 2b/7, 55b/13, 66a/3
ḥāl (Ar): Hal, durum
ḥ. 4a/14, 7a/4; ʿarż-ı ḥ. 9b/6; ʿarż-ı ḥ. ėd(t)- 8a/14; ʿarż-ı ḥ. ėt- 6a/7; ḥ.+ i 6a/11, 52a/12; ʿarż-ı ḥ.+ in 58b/15; ʿarż-ı ḥ. ol- 10a/1
ḥālā (Ar): Hâlâ; krş. ḥāliyā
ḥ. 2b/8, 3a/7, 8b/10, 9a/2, 9a/11, 19a/5, 19a/11, 20a/2, 26a/2, 26a/6, 27a/9, 32b/14, 36a/9, 38a/6, 39b/5, 40a/9, 40a/14, 41a/1, 41b/1, 41b/4, 43b/8, 46b/10, 49a/12, 51b/4, 60b/8, 62b/9, 62b/13, 64b/7, 70a/15, 74b/10, 84a/3, 84a/14, 84b/3, 84b/13, 85a/7, 87a/7, 88a/11, 88b/7, 88b/15, 89a/9, 89a/14, 89b/1, 89b/9, 90a/1, 90a/6, 91a/3, 23b/11, 89b/3
ḫalāṣ (Ar): Bir yerden, bir şeyden kurtulma, kurtuluş
ḫ. ėd(t)- 11b/14; ḫ. eyle- 50a/5
ḫālī (Ar): Boş, tenha
ḫ. 32a/12, 91a/5, 96a/12; ḫ. ḳal- 4a/10; ḫ. ol- 75a/4, 90a/15
ḫalīfe (Ar): Birinin yerine geçen kimse
ḫ.+ si 55b/9, 58a/12, 84b/8, 89b/2, 89b/5
ḥāliyā (Ar): Hala, şimdiki zamanda; krş. ḥālā
ḥ. 17b/1
ḫalḳ (Ar): Halk
ḫ. 66b/14; ḫ.+ ı 10b/5, 67a/12, 77a/8
ḫām (Far): Ham
ḫ.+ ı 66a/10
ḥamāḳat (Ar): Ahmaklık, budalalık

kemāl-i ḫ.+ dür 12b/11

ḫāmis (Ar): Beşinci

bāb-ı ḫ. 2a/14, 64b/11

ḫandaḳ (Ar): Geçmeye engel olacak biçimde uzunlamasına kazılmış derin çukur

ḫ. 14a/11, 14a/15, 14b/6, 14b/8, 15b/3, 16b/8, 16b/12, 17a/11, 18a/14; ḥavl-i ḫ. 14b/4; ḫ.+ dan 15b/5; ḫ.+ ı 15a/15, 17a/7; ḫ.+ ında 74b/10; ḫ.+ uŋ 13a/10

ḫandān (Far): Gülen, neşeli

ḫ. eyle- 55b/14

ḫāne (Far): Ev

ḫ.+ lerinde 90a/14; ḫ.+ sinde 96b/5; ḫ.+ sine 76a/13

ḫāniṣ (Ar): Ettiği yemini yerine getirmeyen

ḫ. olmayalar 11a/3

ḫarāb (Ar): Yıkılacak duruma gelmiş, yıkkın

ḫ. olup 67b/14

ḫarāc (Ar): Müslüman olmayan tebaadan ve sâhibi müslüman olmayan arâziden alınan vergi

ḫ. 89a/14

ḥarem (Ar): Saygı değer, kutsal yer

ḥ.-i hümāyūn 57b/1, 45a/15, 37b/15, 20b/9; ḥ.+ ine 9a/5

ḥaremeyn (Ar): Kabe ve Ravzai Mutahhara ile bunların bulunduğu Mekke ve Medîne şehirleri

ḥ. 89b/5

ḫāric (Ar): Bir şeyin sınırları dışında kalan yer, dış

ḫ. 50a/8; ḫ.+ de 30a/4; ḫ.+ den 33b/5; ḫ.+ dür 35b/11

ḫāriṭa (Ar): Harita

ḫ. 10a/5

ḫarīṭa (Ar): Harita

ḫ.-ı mücesseme-i güzīde 86b/5

ḫāṣ (Ar): Hükümdara âit olan

ṭarz-ı ḫ. 54b/11

ḥasenu'l-ḫulḳ (Ar): Huyu güzel

ḥ. 87a/3, 83a/15

ḥāṣıl (Ar): Ortaya çıkan, görünen

ḥ. ėd (t)- 70b/5; ḥ. ol- 32b/3

ḥāṣılı (Ar): Sonunda

ḥ. 26b/6, 85b/7

ḫaṣm (Ar): Muhalif, karşı taraf

ḫ.-ı ṭaş dikmege 58b/11; ḫ.+ ı 10a/3, 34a/11; ḫ.+ ını 67a/3; ḫ. 21b/7

ḫasta (Far): Hasta

ḫ. olup 12a/2

ḫaṭā (Ar): Yanlış, yanlışlık

ḫ. ėd(t)- 31a/1

ḫaṭa'en (Ar): Yanlışlıkla
ḫ. 41a/8
ḫaṭīb (Ar): Güzel düzgün konuşan, camide hutbe okuyan
ḫ.-i pūta-endāzīde 96a/1
ḫaṭīb ṣuffesi (Ar): Hatip suffesi
ḫ.+nde 92a/15; ḫ.+nden 92a/12, 92a/14
ḫātim (Ar): Son, bitirme
ḫ. 57b/13
ḫātimetü'l-vüzerā (Ar): Vezirlerin soununcusu olan
ḫ. 93a/3
ḫaṭṭ (I) (Ar): Padişah yazısı, ferman, çizgi, yazı
evāmir-i ḫ.-ı şerīfleri 4a/13, 7b/11; ḫ.-ı hümāyūn 9b/7
ḫaṭṭ (II) (Ar): Güzel yazı
ḫ. 71a/7; ṭarīḳ-i ḫ. 90a/12; ḥüsn-i ḫ.+ a 85a/3; ḫ.+ ları 28b/15
ḥattā (Ar): Hatta
ḥ. 3a/15, 4a/2, 5a/2, 5b/3, 8a/4, 8a/13, 10b/11, 11a/12, 19b/9, 22a/9, 25b/11, 26a/11, 26b/7, 27a/13, 30a/11, 34a/13, 48b/9, 51a/4, 55a/8, 67b/9, 74a/5, 75b/4, 75b/12, 83a/9, 83b/8, 87a/13, 93a/8, 93b/5, 95a/3
ḫaṭṭāṭ (Ar): El yazısı çok güzel olan sanatkâr
ḫ. 33a/2, 34b/1, 54b/11
ḫaṭṭāṭān (Ar+Far): El yazıları çok güzel olan sanatkârlar
ser-ceşme-i ḫ. 3b/4, 6b/3, 28b/6
ḥavādiṯ (Ar): İlgi ile karşılanan haber
ḥ. 26b/8
ḥavāle (Ar): Bir işi başkasının sorumluluğuna bırakma
ḥ. buyur- 67a/6, 34b/12; ḥ. ėd(t)- 12b/1; ḥ. ėt- 12b/4; ḥ. eyle- 12b/3, 34b/3
ḫavf (Ar): Korku
ḫ. eyle- 69a/9; ḫ.+ larından 65b/11
ḥavl (Ar): Etraf, çevre
ḥ.-i ḫandaḳ 14b/4; ḥ.+ i 14b/8
ḥavrā (Ar): Âhû gözlü
ḥ. 9b/13
ḥayāt (Ar): Hayat
fevt-i ḥ.+ ı 97a/9
ḥaydūd (Ar): Silahlı soygun yapan, dağlarda yol kesen kimse
ḥ.+ lar 74b/14
ḫayli: Hayli, çok
ḫ. 26a/10, 26b/8, 28a/1, 39a/6, 39a/12, 43b/5, 46b/12, 55a/9, 76a/6, 78a/2, 81a/5, 89b/13; ḫ.+ ce 76b/3
ḫayme (Ar): Çadır

ḫ.+ lerde 11b/9

ḫayr (Ar): İyilik, faydalı, hayırlı

duʿā-yı ḫ.+ dan 2a/5

ḫayret (Ar): Şaşma, şaşırma, ne yapacağını bilmeme

ḫ.+ inde 11b/4

ḫayrü'l-bilād (Ar): Memleketlerin hayırlısı

ḫ. 3b/15, 93a/1

ḫayyir-pesend (Ar+Far): İyiliği seçme, iyilik yapmaktan yana

ḫ. -i iʿtidālde 86b/2

ḫażarāt (Ar): Saygı saymak üzere büyüklere verilen unvan

ḫ.+ ından 71b/11

ḫāżır (Ar): Hazır

ḫ. 11b/3; ḫ. ol- 66a/8

ḫazīne -dār (Ar+Far): Osmanlı Devleti'nde devlet malının ve parasının yönetiminden ve korumasından sorumlu olan kişi

ḫ. 69a/5, 69a/8, 87a/10; ḫ.+ ı 91a/1, 62b/1, 98a/3, 60b/7

ḫażret (Ar): Saygı saymak üzere büyüklere verilen unvan

ḫ.-i bilāluŋ 94b/11; ḫ.-i ebī eyyūb-i enṣārīde 63b/4, 95b/6; ḫ.-i eyyūbda 95b/12; 88b/3, 98b/7; ḫ.-i risālet-penāh 96b/11, 9b/8, 70a/10, 10a/14; ḫ.-i sulṭān meḥmed ḫān 19a/6; ḫ.+ leri 2b/5, 2b/6, 3a/13, 3b/6, 3b/12, 4b/1, 7a/10, 7a/14, 7b/9, 8b/5, 8b/8, 8b/11, 12b/15, 13a/5, 17b/6, 21b/2, 22b/10, 25b/4, 28b/7, 29a/7, 34b/7, 34b/15, 40b/5, 51b/3, 57b/6, 60a/6, 60a/13, 60b/7, 64a/2, 70a/5, 70a/10, 75b/6, 88a/12, 93a/6; cihet-i ḫ.+ lerinüŋ 2b/7, 17b/8, 17b/12, 18b/11, 19a/6, 20b/5, 20b/13, 23a/9, 24a/6, 31b/10, 37a/12, 43b/6; ḫ.+ lerine 7b/7, 20b/8, 24b/11, 34b/3, 70a/4, 87b/11, 96b/12, 71b/2, 87b/12, 89b/15, 91a/6, 94a/11; ḫ.+ lerinüŋdür 51b/7, 57b/8; ḫ.+ leriyle 31b/11

ḫā'ib (Ar): Mahrum

ḫ. 76b/2

ḫā'iben (Ar): Mahrum olarak, mey'us olarak, zarara ve ziyāna uğrayan

ḫ. 67b/11

ḫaşr (Ar): Toplama

ḫ. eyle- 51b/13; ḫ. ol- 31b/11

ḫażarāt (Ar): Hazret sözcüğünün çoğulu, saygı saymak üzere büyüklere verilen unvan

ḫ.+ ı 4a/12

hedāyā (Ar): Hediyeler

h. 12a/6

hediyye (Ar): Hediye

h.+ ler 31a/12; h.+ leri 7a/6

hedm (Ar): Yıkma, harâpetme

h. ol- 17b/15, 10a/4, 18a/5

hefte (Far): Hafta

h. 76a/11; h.+ de 8b/10, 47a/13, 96a/11; h.+ sinde 68b/6

helāk (Ar): Mahvolma, ölme

h. eyle- 65b/11, 12b/2

hele (Far): Özellikle, bilhassa

h. 35a/11, 66a/12

ḥelvā (Ar): Helva

ḥ. 47b/4; ḥ.+ sı 47b/7

ḥelvācı (Ar+Tr): Helva yapan veya satan kimse

ḥ.+ lar 55b/9, 58a/12

hem (Far): Hem

h. 19b/7, 23a/7, 28b/14, 60a/4, 62b/12, 64b/16, 66b/2, 76a/2

henüz (Far): Henüz

h. 25a/8, 90b/8

her (Far): Her

h. 5b/10, 6b/13, 6b/15, 12a/10, 34b/11, 49a/11, 50a/10, 63a/14, 64a/14, 66a/5, 68a/6, 68a/7, 68a/11, 68b/1, 71a/10, 77a/3, 77a/4, 90a/14, 94a/13, 96b/2, 4b/9, 20a/15, 22a/13

herkes (Far): Herkes

h. 30b/5, 31a/5

ḥesāb (Ar): Hesap, sayma

ḥ.+ a 46a/13; ḥ.+ ınca 19a/2; ḥ.+ ında 83a/10; ḥ.+ la 22a/4

hevā (Ar): Hava

h. 22a/14, 30b/4, 69a/2, 69a/10, 69a/11; h.+ da 33b/3, 58b/8; h.+ dan 21a/2; h. ėt- 32a/10; h. eyle- 26b/1, 32a/9; 30b/12; h.+ lardan 32b/5; h.+ sı 33a/15; h.+ sına 72a/10; h.+ sıyla 19b/3, 36b/11, 40a/1, 42a/1, 44b/15, h.+ sıyla 45b/15, 48a/1, 49a/1, 64b/12, 72a/9, 72a/14, 72b/6, 73a/10, 73a/12, 77b/5, 77b/13, 78a/1, 78a/12, 78b/13, 79a/7, 79a/10, 80a/6, 80a/8, 80b/1, 80b/8, 80b/14, 81a/1, 81a/12; h.+ sıyladur 78b/11, 79a/4, 79a/12, 79a/13, 79a/15, 79b/1, 79b/3, 79b/9, 79b/11, 79b/13, 79b/15, 80a/2, 80a/3, 80b/3, 82a/2, 82a/8, 82a/12, 82b/12; h.+ ya 21a/1, 69a/10

hevā-dār (Ar+Far): Ok yarışmalarında hava yerinde durup okun düştüğü yeri ayak yerinde duranlara bildiren meydan görevlisi

h.+ larıdur oḳ 68b/2

hevācı (Ar+Tr): Ok atışlarında hava yerinde durup okun düştüğü yeri ayak yerinde duranlara bildiren meydan görevlisi

h. 96a/10; h.-ı meydān 86a/5, 86a/5, 86a/4; h.+ lar 32a/7, 32a/15, 32b/4, 34a/1, 66b/1, 69b/11, 69b/14; h.+ lara 60a/4; h.+ ları 33b/4; h.+ laruŋ 93b/5, 30b/7

hevān (Far): Horluk, alçaklık

h.+ da 66a/13

heves (Ar): Heves

h. eyle- 5a/9

heves-kār (Ar+Far): Hevesli, istekli

h. idi 94a/12

hey'et (Ar): Bir işi yapmak veya yönetmekle görevlendirilmiş kimselerden meydana gelen topluluk, kurul

ʿilm-i h.+ den 95a/10

hezār (Far): Pek çok

h. 11b/10

ḥıfẓ (Ar): Koruma

ḥ. ėd(t)- 12b/14; ḥ. eyle- 13a/1, 10a/9; ḥ. ol- 7b/9

ḫıyām (Ar): Çadırlar

naṣb-ı ḫ. 2b/8, 11a/12, 11b/12

ḫışm (Ar): Öfke, kızgınlık

ḫ.+ ına 5b/7, 5b/8

ḫibre (Ar): Bir şeyi çok iyi bilen, bir işte tecrübe sahibi olan

ehl-i ḫ.+ sine 34b/11; ehl-i ḫ.+ sisiz 34b/12

ḫicāb (Ar): Utanmak

ḫ. ėt- 74b/8

hīç (Far): Hiç

h. 20b/2, 77a/6

ḫidmet-kār (Ar+Far): Hizmet

ḫ.-i ʿāliyeleriyle 89b/15; ḫ. ėd(t)- 69a/3; 68b/1, 68b/4; ḫ. eyle- 76a/4, 69a/4, ḫ.+ i 50a/6, ḫ.+ inde 55b/7

ḫidmet (Ar): Hizmetci

ḫ. 83b/9, ḫ.+ ı pāyesinde 5b/1

ḫikāye (Ar): Anlatma, olmuş bir hâdise; krş. ḫikāyet

ḫ. 12a/3; ḫ.-i ġarībe 70b/8, 81b/9; ḫ.+ dür 76a/12; ḫ.+ si 9a/2

ḫikāyet (Ar): Anlatma, olmuş bir hâdise; krş. ḫikāye

ḫ. ėd(t)- 66a/1

ḫikmet (Ar): Allah'ın insanlar tarafından anlaşılamayan gizli amacı

üslūb-i ḫ. 34b/15; ḫ.-i ilāhī 33b/1

ḫilāf (Ar): Aykırı, karşıt

ḫ. 58a/5; ḫ.-ı ḳānūn 73a/6, 73a/7; ḫ.-ı şarṭ 37a/1, 37a/2, 74a/8; ḫ.-ı şurūṭ- āyīn 73a/3; ḫ.+ ça 58b/11; ḫ.+ da 12b/1, 61a/12; ḫ. ol- 93a/9

ḫilʿat (Ar): Eskiden padişah veya vezir tarafından takdir edilen kimseye giydirilen süslü elbise

ḫ. 51b/9, 70a/7; ḫ.+ lar 67a/12

ḫīle (Far) : Aldatma, oyun

ḫ. ėd(t)- 40b/1; ḫ. ėtme- 83b/8

himmet (Ar): Yardım, çalışma, gayret

h. 39b/4, 66a/14; h.-i süleymānī 21b/11; h.+ ine 52a/14; h.+ iyle 55b/8; h.+ leri 2b/6; h.+ lerinüz 32b/3

ḫirāmān (Far): Salınarak edâlı edâlı yürümeler

ḫ. 10b/9

ḫisāb (Ar): Hesap

ḥ.+ a 72a/11

ḫoş (Far): Osmanlı Devleti'nde bazı kuruluşların başında bulunanlara verilen resmî unvan

ḫ.-ḳadem 80a/12

ḫuceste (Far): Uğurlu, hayırlı

ḫ. 86a/11

ḫudūd (Ar) : Hadd'ın çoğludur, sınırlar, uçlar, bucaklar

ḥ.-ı meydān 2a/13, 13a/2; ḥ.-ı taḥrīr 10a/5; ḥ.+ ı 10a/6, 13a/6; ḥ.+ ınden 39b/6; ḥ.+ ların 3b/10; ḥ.+ uŋ 13a/4

ḫulāṣa (Ar): Bir sözün özü

ḫ. 11a/5

ḫulūş (Ar): Gönül temizliği

ḫ. 69b/7

ḫurde (Far): Küçük, kısa boylu

ḫ.+ ce 48a/13

ḫuşūş (Ar): Konu, iş

bā ḫ. 3b/4; ḫ. 20b/11, 97b/13; ḫ.-ı mezbūrede 12a/13

ḫużūr (Ar): Ön

ḥ.-ı hümāyūn 85a/15; 75b/2, 75b/4, 75b/11, 95a/4; ḥ.-ı resūl 23a/10; ḥ.+ ına 31b/6; ḥ.+ ında 33b/7; h.+ ı 5b/13

ḫüccet (Ar): Kanıt

ḥ.-i şerʿiyye 10a/4, 17b/15; ḥ. ėt- 83a/9

hücūm (Ar): Saldırma

h. ėd(t)- 50b/9; h. eyle- 71a/9

ḫükm (Ar): Hüküm

ḥ.-i hümāyūnı 12a/7; ḥ. ėd(t)- 7a/1; ḥ. eyle- 32a/2, 67a/7, 31b/3; ḥ.+ i 5b/2, 6b/9, 6b/10, 6b/4; ḥ.+ in 12a/5, 90b/7, 91a/8, 91b/7, 92a/1, 92b/7; ḥ.+ iŋ 92a/6; ḥ.+ in vėr- 99a/4, 99a/8; ḥ.+ iyle 12a/5; ḥ.+ leriyle 7a/3; ḥ.+ ümüz 4b/10, 5a/13, 6a/8; ḥ.+ üŋüz 7b/4

ḫükmiyye (Ar): Hükme âit

ḥ.+ den 12a/3

ḫükm-i şerīf (Ar): Padişahın yazılı emri

ḫ. 3a/6

ḫükūmet (Ar): Hükumet, yönetim kuruluşu

ḥ.+ ümüz 58a/14

hümāyūn (Ar): Padişaha âit

donanma-yı h. 98b/5; fermān-ı h. 11a/14, 34b/6, 83b/12; ḥarem-i h. 45a/15, 57b/1, 9b/7; h. 11b/3; ordu-yı h. 9b/4, 11a/8; h.-ı şehen şāhīde 85a/15; ḥarem-i h.; ḫużūr-ı h.+ da 75b/2, 75b/4, 75b/11; ḥarem-i h.+ dan 37b/15; h.+ ı 10a/12; ḫükm-i h.+ ı 12a/7; ḫużūr-ı h.+ larında 95a/4; ḥarem-i h.+ üne 20b/9

hüner (Far): Beceri
h. 20b/14; h.+ i 27b/11, 37a/15, 67b/2; cümle-i h.+ lerden 20b/14
hüner -peymā (Far): Ustalığı ölçen
h. 86a/12; h.+ ya 91b/10
ḫünkār (Far): Padişah, sultan
ḫ. 13a/8, 51b/5, 52a/3
ḥüsn (Ar): Güzel, iyi
māʿadā ḥ.-i ḫaṭṭa 85a/3
hüve (Ar): O, üçüncü tekil iril kişi, kişi zamiri, Allah
h. 2a/8
ḫōd (Far): Kendi
ḫ. 31a/4, 70a/12
ḫūb (Far): Güzel
ḫ. 78a/3

I

ıṣlāḥ (Ar): İyi bir hâle koyma, iyileştirme, düzeltme
ı. 75a/7; ı. ėd(t)- 2a/7
ışmarla - : Ismarlamak
ı.- rdı 50b/7

İ

ʿibāret (Ar): Oluşan, meydana gelen
ʿi.+ dür 10b/11
ibḳā-yı mā-kān (Ar): Her şeyi olduğu gibi bırakma
i. 4b/1
ibrām (Ar): Israr, zorlama
i. olınup 76b/10
ibtidā (Ar): Başlangıç
i. 17b/8, 17b/9, 18b/1, 19b/3, 19b/10, 22a/9, 23a/8, 24a/9, 28a/14, 33b/8, 36b/13, 37a/4, 37a/13, 37b/15, 38b/8, 40a/5, 42a/4, 43a/5, 46a/4, 48a/5, 49b/2, 54a/9, 54a/12, 56b/1, 61b/12, 64b/13, 75b/11, 87a/8; menzil-i i. 59a/15; i.-yı vāżıʿ 57b/5; i. ol- 61b/6, 13a/12; i.+ sı 13a/7
icābet (Ar): Bir çağrıyı yerine getirme
i. ėt- 71a/1
icāzet (Ar): İzin, ruhsat
i. 76b/15
icmālen (Ar): Genel olarak

i. 63b/5

icrā (Ar): Yapma, yerine getirme, bir işi yürütme

i. ėd(t)- 69b/8; i. eyle- 10b/12; i.+ ları 94a/2, 91a/14; i.+ larında 90a/9; i. ol- 88a/1; i.+ sı 87b/6

ictihād (Ar): Gayret etmek, meşakkat çekmek

i. 86b/1

iç : İç

i. 32a/12, 48a/13, 68a/11, 69b/8; i.+ inde 4b/5, 23b/15, 27b/4, 39b/15, 40a/10, 18a/15, 13a/11; i.+ indedür 41a/2, 41b/1; i.+ inden 15b/1; i.+ ine 41a/7, 88b/5

iç - : İçmek

bāde i.- erlerdi 9b/13; i.- mezdi 49b/15

içerü : İçeri

i. 22b/14; i.+ den 48a/14, 68a/13; i.+ sinden 97a/2

içün : İçin

i. 5a/12, 7a/3, 9b/8, 10a/1, 20b/11, 25b/15, 31b/4, 39a/9, 54a/14, 56b/13, 58a/7, 67a/5, 67b/11, 69a/15, 70b/14, 71a/1, 75b/1, 81b/13, 84b/15, 85a/5, 88a/3, 97b/13, 19b/13, 32a/3, 24b/14

iddiʿā (Ar): Haklı haksız bir hükümde ayak direme

i. ėd(t)- 78a/6; i.+ sın eyle- 4b/10

idḫāl (Ar): İçeri sokma, dahil etme, içeri koyma

i. 19a/14

idmān (Ar): Alıştırma

i. 67b/11; i. ėd(t)- 67b/6, 93a/7; i. ėt- 92a/3; i.+ suz 67b/10

ifnā (Ar): Yok etme, tükenme

i. eyle- 88b/2

ihdā (Ar): Hediye etme

i. olın- 6a/12

iḫrāc (Ar): Çıkarma

i. 33b/9, 81b/13; i.-ı naʿleyn 10b/13; i. ėd(t)- 73a/4; i. ėt- 33b/5, 73a/5; i. eyle- 47b/13; 6a/4, 73a/7; i. olın- 74b/6

iḥsān (Ar): Bağışlama, bağışta bulunma, iyilik etme

i. buyur- 51b/9, 4a/14, 9b/7, 8b/5, 51b/11; i.+ dan 37a/14; i. eyle- 97a/8; 66a/4, 83b/2, 93a/11, 8b/10; i.+ lar 68a/2, 70a/4, 4a/3; i. ol- 21b/10i. olın- 44b/1, 60b/9, 93b/15

iḥtirāz (Ar): Çekinme, sakınma

i. 75a/1, 75a/4; i. ėd(t)- 73a/9; i. olın- 82a/1

iḫtiyār (Ar): Yaşlı

i. 8a/7; i. ėd(t)- 84b/8; i.+ ı 84a/3; cümle-i i.+ lar 61a/13; i.+ lardan 19a/11; i.+ ları 41a/9; i.+ larından 45a/5, 45b/1, 61b/16, 95b/4; i. ol- 59b/13

iḫvān (Ar): Dostlar, kardeşler, sadık, samimi, bir tarikat arkadaşları

i. 2a/5, 12a/8; i.+ dan 2a/8, 19b/1

iḥyā (Ar): Yedinden kuvvet, canlandırmak
i.-yı sünnet 10b/14; i. ėd(t)- 87b/15; i. olın- 37a/4
iḥżār (Ar): Hazırlamak, hazır hâle getirmek
i. 7a/13
iḳdām (Ar): Çalışma, sürekli uğraşma
i.+ ıyla 39b/4
iki : İki
i. 9b/8, 10b/3, 10b/4, 10b/7, 10b/8, 10b/10, 13b/4, 13b/14, 22b/11, 34a/13, 37b/1, 37b/7, 38a/10, 47a/13, 47b/9, 48a/14, 48b/4, 50a/13, 55a/4, 55b/5, 55b/11, 56a/9, 65a/12, 66a/11, 67b/1, 68a/8, 71a/9, 72a/1, 75b/3, 76a/14, 76b/9, 92a/15, 96a/2, 96a/12, 97b/1; i.+ nci 28a/2, 33a/2, 36a/13, 38a/8, 39b/9, 41b/6, 42b/9, 43b/10, 44a/12, 44b/10, 45b/9, 46b/14, 49a/4, 51a/7, 52b/3, 52b/15, 53a/7, 53b/3, 53b/14, 56a/1, 57a/8, 59a/3, 60b/13, 62b/15, 71b/13, 72a/6, 72a/12, 72a/15, 72b/2, 72b/7, 73a/11, 73a/15, 73b/12, 74b/1, 74b/6, 75b/14, 77b/2, 77b/6, 77b/11, 77b/14, 78a/7, 78a/13, 78b/9, 78b/12, 78b/15, 79a/2, 79a/10, 79a/12, 79a/14, 79a/15, 79b/1, 79b/3, 79b/7, 79b/10, 79b/12, 79b/15, 80a/3, 80a/4, 80a/7, 80a/9, 80a/10, 80a/14, 80b/2, 80b/4, 80b/6, 80b/10, 80b/11, 80b/13, 80b/14, 81a/6, 81a/8, 81a/12, 81a/14, 81b/1, 82a/2, 82a/7, 82a/8, 82a/10, 82b/15, 83a/3; i.+ ncisi 23a/14; i.+ si 23a/9, 26b/13, 26b/15, 35a/12, 68a/8, 72a/4, 73b/7, 82b/2; i.+ sinde 20a/6; i.+ sine 27a/10; i.+ şer 63a/14
iki biŋ beş yüz altmış : İki bin beş yüz altmış
i. 18b/6
iki biŋ dört yüz seksen : İki bin dört yüz seksen
i. 18b/12
iki biŋ yetmiş : İki bin yetmiş
i. 18b/8
iki yüz : İki yüz
i. 7b/15, 15a/7, 16a/13, 18a/12, 54a/13, 54b/2
iki yüz elli : İki yüz elli
i. 24a/6
iki yüz ḳırḳ : İki yüz kırk
i. 16b/10
iki yüz otuz : İki yüz otuz
i. 17a/9
iki yüz ṭoḳsan : İki yüz doksan
i. 16b/3
ikrām (Ar): İkram etme, saygı gösterme, ağırlama
i. 27b/12; i. buyur- 4a/6, 29a/5, i. ol- 70a/8
iḳtidār (Ar): Gücü yetmek, güç, kudret
i.-ı dil-pesend 86b/3; i.+ ı 96a/6; i.+ ımuz 86b/5
iḳtiżā (Ar): Lazım gelme, gerektirme, ihtiyaç, gereklik

i. eyle- 5a/11

iʿlā (Ar): Yükseltmek

i. ol- 29a/1

ilāhī (Ar): Allah'a mensup, Allah ile ilgili

dīdār-ı i. 29b/9; ḥikmet-i i. 33b/1; inṭāḳ-ı i. 12a/12; tevfīḳ-i i. 8b/14

ilā inḳırāżu'd-devrān (Ar): Dünyanın yıkılma zamanına kadar

i. 35a/12

ilā yevmi'l-ḥaşr (Ar): Haşr, kıyamet gününe kadar

i. 21b/15

ilā yevmi'l-ḳıyām (Ar): Kıyamet gününe kadar

i. 10a/9, 71b/2

ile : İle

i. 2a/6, 2b/9, 3b/14, 4b/3, 4b/4, 4b/10, 5a/8, 5a/13, 5b/2, 5b/3, 5b/11, 6a/8, 6a/9, 6b/5, 6b/9, 6b/10, 7a/2, 7a/7, 7a/11, 7a/13, 7a/15, 7b/4, 7b/8, 8a/5, 8a/7, 9a/6, 9a/7, 10a/4, 10a/12, 10a/13, 10b/12, 11a/4, 11a/5, 11a/15, 12a/3, 12a/9, 12a/12, 12b/13, 17a/3, 17a/11, 17b/15, 18b/5, 19b/9, 20a/8, 20b/9, 21a/2, 21b/8, 21b/11, 22a/3, 22a/6, 22b/13, 23a/1, 23a/6, 24a/15, 24b/1, 24b/8, 26a/8, 26b/1, 27a/14, 27b/2, 27b/6, 27b/12, 28b/8, 29b/9, 30b/1, 30b/4, 31a/6, 31a/13, 31b/7, 31b/9, 32a/4, 32a/5, 32a/12, 32a/13, 32b/3, 32b/11, 33a/12, 33b/2, 33b/8, 34a/6, 34a/7, 34a/10, 35b/7, 36b/5, 36b/6, 36b/9, 37a/6, 38a/1, 38b/9, 38b/12, 38b/14, 39a/10, 39a/12, 39a/14, 39b/5, 40b/7, 40b/15, 41a/4, 41a/12, 41a/15, 41b/3, 43b/4, 44a/1, 44b/14, 45b/13, 46a/1, 47a/7, 47a/11, 47a/12, 47b/3, 47b/7, 48b/5, 49a/3, 49a/9, 50b/5, 51a/2, 51a/15, 51b/4, 51b/14, 52b/7, 52b/10, 52b/12, 53a/3, 56a/10, 57b/9, 57b/14, 58a/14, 58b/9, 58b/15, 59a/1, 60a/8, 61a/14, 62b/6, 63a/13, 65a/9, 66a/12, 66a/15, 66b/4, 66b/8, 67a/4, 68b/1, 69a/12, 69a/13, 69a/14, 69a/15, 69b/4, 69b/7, 69b/9, 70a/2, 70a/3, 70a/14, 70a/15, 71a/6, 71a/8, 71a/9, 71a/11, 71a/14, 71b/7, 72b/3, 72b/13, 73b/3, 74b/5, 74b/13, 75a/6, 75a/9, 75b/3, 76a/1, 76a/11, 76b/5, 76b/13, 78b/3, 78b/15, 80b/5, 80b/11, 80b/12, 80b/13, 81a/1, 81a/5, 81a/8, 81b/11, 83a/12, 83b/10, 83b/11, 83b/12, 84a/8, 86a/13, 86a/14, 89b/12, 90a/11, 90a/13, 90a/14, 91a/2, 92b/8, 93b/11, 93b/15, 94a/5, 94a/9, 94b/9, 95a/7, 95a/11, 96b/10, 98a/11, 98b/5, 36b/6, 38b/3, 71b/4, 21a/8; i.+ dür 53b/8, 56a/15, 71b/2, 79b/7, 80b/9, 82a/6, 82a/10, 82b/1, 83a/2

ʿilel (Ar): Bozukluklar

ʿi. 40a/4

ilerü : İleri, krş ileri

i. 22a/13, 28b/15, 54b/12; i.+ de 31a/6, 30a/3; i.+ dür 24a/8; i.+ sin 71a/12

ilḥāḳ (Ar): Katma, ekleme, bağlama

i. buyur- 3b/10, 13a/5; i. ol- 13a/6; i. olın- 20a/14, 27b/12, 97a/12

ilḳā (Ar): Arz etme

i. 8b/8

illā (Ar): den başka, meğer, aksi halde, mutlaka, yalnız

i. 2a/7, 5a/14, 6a/5, 48b/13, 66a/6

ʿilm (Ar): İlim

ehl-i ʿi. 49b/4, 55a/7; ḥaffāẓ-ı ʿi. 86a/7; ṭālib-i ʿi. 86b/10; ʿi.-i heyʾetden 95a/10; ʿi.-i lāḥiḳ 19a/12; ʿi.-i remy 84a/15, 90a/13, 93b/4, 3a/14, 93a/12, 94a/4, 94a/7, 94b/5, 95a/15, 95b/4, 95b/12, 89a/15, 93b/8, 94a/11, 95a/12, 21a/5, 21b/8, 85a/2, 87a/4, 88a/14, 91a/7, 97a/13, 98a/5; ʿi.-i taṣavvufda 95b/14; ʿi.-i ṭıbda 80b/4; ʿi.-i şerīfi 85a/4; ʿi.+ inde 25b/11

iltimās (Ar): İstemek

i.+ iyle 25a/11

imām (Ar): İmam

i. 48a/4, 54b/10, 84b/7, 86a/11, 89a/6, 98b/1; i.+ ı 4a/9, 6b/7, 54b/9, 56a/3, 60b/12, 78a/8, 96a/8; i.+ ıdur 59b/1; i.+ ında 4b/3

imdi: Şimdi

i. 12b/6; 22a/1, 29a/13, 76a/5

in - : İnmek

i.- en 21a/2; i.- erken 21a/2; i.- üp 82b/6

ʿināḍ (Ar): İnat, bir konuda direnme, birine karşı çıkma

ʿi.+ ı 5b/10; ʿi.+ larına 5b/9

ʿināyet (Ar): İyilik, yardım, lütuf

ʿi.-i rabbānī 21b/12; ʿi.+ iyle 2b/7; ʿi.+ li 4a/15

ince : İnce

i. 13a/14, 63b/2, 65a/5

ʿind (Ar): Yan, kat, zend

ʿi.+ inde 92b/7, 94a/11, 94b/2, 94b/6

ʿinde baʿżı'l-eʾimmeti'l-ḥanefiyye (Ar): Bazı hanefi imamlarda, katında

ʿi. 12b/9

ʿinde'l-ḫavāṣ (Ar): Halkta

ʿi. 23a/13

inḳırāż (Ar): Yıkılma

i. 59b/2

inne'llāha lā-yużīʿu ecrel'müʾminīn (Ar): Allah müminlerin ecrini boşuna çıkarmaz

i. 2a/8

inṣāf (Ar): Hakka ve adâlete uygun davranış, nefse değil vicdâna uyarak adâletle hareket etme, merhametli davranma

i. 2a/6; i. ėd(t)- 93a/9

inṭāḳ (Ar): Konuşturma, söyletme

i.-ı ilāhī 12a/12

intimā (Ar): Birine veya bir şeye bağlı olmak

i. 86a/10

inzivā (Ar): Köşeye çekilme, dış dünyayla irtibatı kesip tek başına yaşama

i. buyur- 70b/10

inşāʾallāhu (Ar): Allah nasip ederse

i. 30b/1

ip : İp

i. 75b/9, 96a/3; i.+ üŋ 96a/4

īrād (Ar): Söyleme

ī. olın- 12a/3

irem (Ar): Ok veya kurşun atılan nişan tahtası

meydān-ı i. 88a/13; tīr-endāz-ı i. 95b/5

iri: Ölçüleri olağandan daha hacimli olan, kocaman

i. 55b/1

işābet (Ar): Uygun düşme, yerini bulma

i. ėt- 90a/12

iṣbāt (Ar): Kanıtlama, ispatlama

i. 27a/1, 67a/5; i. eyle 66a/6; i. olın- 5b/13, 58a/7

ise : İse

i. 2a/7, 3a/4, 4b/10, 5a/14, 6b/13, 8a/6, 22b/4, 28b/15, 50b/3, 60a/10, 61a/12, 63b/6, 67b/2, 68b/8, 68b/13, 68b/14, 69a/10, 70a/8, 71a/1, 75b/8, 82a/15, 90a/5; i.+ m 31b/14

iskāt (Ar): Susturma

i. olındı 75b/4

iskele (İta): İskele

i.+ sidür 81b/1

ism (Ar): Ad, isim

i.-i celāli 33b/15; i.+ i 48a/15, 57a/11; i.+ ine 64b/13, 66b/10

isnād (Ar): Bir şeyi, birisi için yaptı deme, peygamber sözü olan hadîslerin, sırasıyla kimler tarafından söylendiğini bildirme

i.-ı ṣaḥīḥ 11a/5

iste - : İstemek

i.- dükde 7a/8; i.- dükleri 58b/2; i.- mem 48b/13, 93a/10; i.- rsiŋiz 5a/6; i.- yüp 71a/12

istimāʿ (Ar): Duyma, işitme

i. 7a/15, 12a/7, 19a/11; i. buyur- 81b/12; i. ėt- 22b/10; i. eyle- 70b/15; i. olın- 83b/5, 47b/11, 52a/11, 55a/11

istimdād (Ar): Yardım isteme

i. buyur- 29a/6

ʿitāb (Ar): Paylama, azarlama

ʿi. ol- 7a/11

iʿtibār (Ar): Saygı görme

i. ėd(t)- 97a/8; i. olın- 74a/4, 60a/1

iʿtibāren (Ar): Dan başlayarak

i. 28b/2, 33a/1, 61b/7

iʿtidāl (Ar): Denkleştirmek
i.+ de 86b/2
itmām (Ar): Bitirme, tamamlama
i.+ ında 18a/5; i.+ ından 13a/4
ittifāḳ (Ar): Anlaşma
i. 65a/14; i. ed(t)- 44b/7; i.+ ıyla 44a/11; i.+ larıyla 72a/3
ittihāẕ (Ar): Kabul etmek
i. buyur- 4a/5
iẕā cāʾe'l-ḳażā ʿumiye'l-baṣar (Ar): Kaza ve kader geldiyse kör olunur
i. 11b/11
ʿiẓām (Ar): Yüceler, çok büyükler
selāṭīn-i ʿi. 4a/11
iẕn (Ar): İzin
i.+ dür 40b/8; i.+ leriyle 47a/11; i. vėril- 9b/12
ʿizzet (Ar): Değer, kıymet, yücelik
ʿi. 4a/6; ʿi. buyur- 3b/2; ʿi.+ de 3b/14; ʿi.+ i 29a/1
iş : İş
i. 12a/14, 22a/5, 68b/5, 70a/14; i.+ i 21b/13, 65b/7, 65b/8; i.+ idür 83b/10; i.+ ler 47b/5
işāret (Ar): İşaret
i.+ leriyle 9b/2
işle - : İşlemek
i.- düp 95a/2; i.- megin 87a/9 i.- r 68b/2; i.- yüp 78b/7, 87a/13
iştibāh (Ar): Karıştırma, benzemek
i. ol- 11a/1, i. olın- 90a/5
iştiġāl (Ar): Uğraşma, bir işle ilgilenme
i.-i ḳabża-gīr-i ṭīr-endāzīde 86b/1
iştihār (Ar): Ün alma, ünlü olma, şöhretlenme
i. vėr- 54b/11

K

ḳaba : Kaba
ḳ. 13b/12
ḳabāḥat (Ar): Suç, kusur, yakışıksız davranış
ḳ.+ i ėt- 4b/9
ḳabaḳ : Kabak
ḳ. 48a/13
ḳābil (Ar): Olanaklı
ḳ.-i taḥrīr 85b/8
ḳabl (Ar): Eski, önce

zamān-ı ḳ.+ de 51b/4

ḳable'l-vuṣūl (Ar): Ermeden önce, ulaşmadan önce

ḳ. 94a/1

ḳabr (Ar): Mezar

ḳ.+ ini 42b/6

ḳabuḳ : Bir şeyin üstünü kaplayan kendiliğinden meydana gelmiş az veya çok sert tabaka

ḳ.+ lı 30a/15

ḳabża (I) (Ar): Kılıç, yay gibi silahlarda tutma yeri

ḳ. 40b/3, 45b/4, 56b/15, 57a/3, 61b/2, 68a/8, 78a/15, 86b/1, 87b/11, 87b/12, 89b/6, 93b/3, 94b/1; ehl-i ḳ. 67a/4, 68a/9; ḳ.-i kebīr 87b/4; ḳ. al- 91a/14; ḳ.+ dan 48a/13, 91b/13, 98a/9; ḳ.+ raḳ 72b/2; ḳ.+ sı 25a/15; ḳ.+ sın 32a/15; ḳ.+ sında 48a/3; ḳ. tut- 85b/14, 91b/4; ḳ. vėr- 57a/6, 95b/8; 88b/6; ḳ.+ ya 26b/10, 26b/12, 32a/5, 32a/13, 56b/7, 56b/11, 61b/5, 69b/9, 74a/3; ehl-i ḳ.+ ya 70a/9

ḳabża (II) (Ar): Ok atan kimseye göre menzilin sol tarafı

ḳ.+ dan 26b/14

ḳabūl (Ar): Kabul

ḳ. 31b/3; ḳ. ėd(t)- 25a/11; ḳ. eyle- 66a/12, 71a/2

ḳaç : Kaç

ḳ. 82a/14, 4b/11, 18b/4, 23a/12, 25b/9, 30a/2, 40b/15, 48b/8, 50a/2, 60b/2, 65b/13, 73a/4, 73a/7, 76b/7, 77a/5, 82b/8, 83a/14, 94a/13; ḳ.+ ı 27b/9

ḳaçur : Kaçırmak

ḳ. up 26a/15

ḳadar (Ar): Kadar

ḳ. 11b/4, 27b/1, 36a/11, 49a/15, 50b/2, 50b/3, 51b/11, 52a/10, 52a/14, 55a/11, 55a/12, 61b/9, 65a/12, 70a/11; bu ḳ. 21b/4, 25a/9, 69b/11; ne ḳ. 37a/15, 52b/2; ol ḳ. 22a/11; şol ḳ. 71a/15, 94a/12

ḳadem (Ar): Uğur, şans

ḳ. 76b/4

ḳadem-i nebī (Ar): Hz peygamber'in ayak izinin bulunduğu taşın yeri

ḳ.+ de 82a/13, 84b/2, 88a/15

ḳadīm (Ar): Eski

ḳāʿide-i ḳ. 83b/15, 87b/2; menzil-i ḳ. 72a/4; ḳ.-i suʾāl 6a/14; üslūb-i ḳ.+ e 71b/12; āyīn-i ḳ.+ üŋ 88a/1

ḳadīme (Ar): bk. Ḳadīm "dişil"

kütüb-i ḳ.-i ṣiḥāḥuŋ 87b/13

ḳadīmü'l-eyyām (Ar): Eskiden

ḳ. 6b/13; ḳ.+ dan 6a/8

ḳādir (Ar): Gücü yeter

ḳ. 92a/9, 92b/6, 92b/10, 92b/13, 99a/6, 99a/10; ḳ. ol- 90b/7

ḳadr (Ar): Değer, itibar

ḳ. 11b/9

kāfir (Ar): Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan kimse

k. 65b/7, 78b/3, 78b/7; k.+ i 27b/6; k.+ üŋ 27b/4

ḳahramān (Far): Kahraman, yiğit

ḳ. 50b/10, 94a/6; ḳ.-ı zamān 51b/2, 3b/15; ḳ.-ı ʿālem 51b/13; ḳ.+ dur 60b/1

ḳahramānlıḳ (Far+Tr): Kahramanlık, yiğitlik

ḳ. eyle- 85b/9

ḳahve (Ar): Kahve

ḳ. 8b/14

ḳahveci (Ar+Far): Kahveci

ḳ. 74b/4

ḳāʿide (Ar): Usul, kural

ḳ. 62a/10, 69b/8; ḳ.-i ḳadīm 83b/15, 87b/2; ḳ.+ si 32a/7, 34a/5; ḳ.+ ye 32b/8, 34a/10

ḳāʿide oḳo (Ar+Tr): Kaide oku

ḳ.+ ı 77a/12

ḳal - : Kalmak

ḳ.- a 5a/15; ḳ.- dı 7b/4, 40b/10, 48b/13, 74a/7; ḳ.- dı 22a/1; ḳ.- dılar 5a/9; ḳ.- duġı 21b/6, 65a/11; 4a/10; ḳ.- duġın 21b/4; ḳ.- ınca 7a/4, 45a/2; ḳ.- madı 67b/15; ḳ.- mış 23b/13, 24b/15; ḳ.- mışdur 8a/2, 37a/6, 40a/15, 52a/12, 58b/12, 71b/11, 73b/2, 30a/4; ḳ.- up 46a/13, 66a/13, 69a/11, 69a/12, 30a/3, 40b/12; ḳ.- ur 40a/9, 69a/10

ḳalʿ (Ar): Kökünden söküp atma

ḳ. ol- 39a/7

ḳalʿa (Ar): Kale

ḳ. 60b/6; ḳ.-yı küffār 97b/4; ḳ.+ dan 22b/14, 38b/13, 85b/3; ḳ.+ ya 37a/13, 85b/3

ḳalb (Ar): Kalp

ḳ. 69b/9; ḳ.+ in 32a/11; ḳ.+ üŋ 69b/7

ḳaldır - : Kaldırmak; krş. kaldurmak

ḳ.- ur 22b/8

ḳaldırım (Rum): Kaldırım

ḳ. 17a/2

ḳaldur - : Kaldırmak; krş. kaldırmak

ḳ.- dı 23a/4; ḳ.- maḳ 70b/13; ḳ.- up 72a/3, 12b/3

ḳalem (Ar): Yazı yazma, kalem

ḳ.+ e al- 6b/15; ḳ.+ inde 89a/11

ḳalġ - : Kalkmak

ḳ.- mışlar 4b/13

ḳalın : Kalın

ḳ. 13a/11, 28a/14

ḳ.+ ca 38b/6

ḳalḳ - : Kalkmak

ḳ.- up 32b/7, 76b/14, 77a/8

ḳalyon (İta): Osmanlı Devleti'nin, yelkenleri vasıtasıyla hareket eden büyük savaş gemilerinin bir türü

ḳ.+ lar 62a/15, 88a/11

ḳamış : Kamış

ḳ. 19b/6, 23b/6, 30a/15, 36b/6, 38b/3, 40a/4, 41b/2, 48b/5, 52b/7, 62b/7, 62b/14, 64b/17, 87a/8, 87a/13; ḳ.+ dur 41b/14

kāmil (Ar): Yetkin

k. 22a/1, 26b/2, 84a/4, 85a/2, 87a/5, 88a/14, 93b/13, 94a/7, 94b/1, 96a/9; saḫī-i k. 57b/6

ḳanda : Nerede

ḳ. 7b/3, 70b/2, 75a/2, 94a/13

ḳandīl (Ar): Menzil oklarının bozulmadan taşınabilmesi için özel olarak yapılmış okluk

ḳ.+ ine 30b/3; ḳ.+ üŋe 30a/15

ḳanġı : Hangi

ḳ. 68b/8

ḳāniʿ (Ar): Kısmetine razi olan kimse

ḳ. olmazlardı 94a/13

ḳanṭār (Ar): Kırk dört okkalık bir ağırlık birimi

ḳ. 22b/13

ḳānūn (Ar): Kanun, yasa

ḫilāf-ı ḳ. 73a/6, 73a/7; ḳ.+ dur 74a/8

ḳānūn –nāme (Ar+Far): Kanun kitabı

ḳ. 8a/4; ḳ.+ ye 60a/2

ḳap - : Kapmak

ḳ.- up 27b/5

ḳapan - : Kapanmak

ḳ.- up 85b/3

ḳapat - : Kapatmak

ḳ.- up 85b/6

ḳapu : Kapı

ḳ. 14a/6, 14b/13, 18a/4, 40a/7, 64a/8, 68a/14; ḳ.+ da 17b/10; ḳ.+ sı 14a/9, 15a/8, 15b/7, 17a/14, 73b/10; ḳ.+ sın 14a/6; ḳ.+ sına 15a/9, 40a/9, 46a/4; ḳ.+ sında 11b/6, 14a/13, 14a/14, 17b/12, 46a/2; ḳ.+ sından 14a/11, 15a/10; ḳ.+ sınuŋ 74a/14; ḳ.+ ya 16a/12, 40a/14

ḳapucı : Osmanlı Devleti'nde bir rsmi dairenin kapısını beklemeye, açıp kapamaya ve oraya müracaat edenlerden uygun olanları kabul etmeye yetkili olan görevli

ḳ. 18a/4; ḳ.+ lar 80b/15, 94a/14; ḳ.+ larından 54b/13

ḳapudan (İta): Kaptan, gemi yönetiminde en yüksek görevli olan

ḳ. 27a/14, 27b/1, 27b/8, 39b/1; ḳ.+ ı 78a/15

ḳapudanlıḳ (ġ) (İta+Tr): Kaptanlık
K.+ ı 21b/9
kār (Far): Kâr, kazanç
k. ėd(t)- 12b/15; k. ėt- 5b/2
ḳara : Kara
ḳ. 17a/14
ḳarābet (Ar): Akraba
ḳ.+ i 68a/10
ḳarār (Ar): Kesin hüküm, karar
ḳ.-ı firāra 85b/7; ḳ. ėt- 75a/14; ḳ.+ ı 75b/12; ḳ.+ ların 70b/15; ḳ. vėril- 35a/11, 88a/1
ḳarayel : Kuzeybatıdan esen soğuk rüzgâr
ḳ. 47a/12, 64a/7, 79b/7, 82b/1; ḳ.+ e 79b/13
ḳarın : Karın
ḳ.+ ını 23a/4
ḳarındaş : Kardeş, krş Ḳardeş
ḳ.+ ı 73a/13; ḳ.+ umuzuŋ 35a/1
ḳarış - : Karışmak, müdahele etmek
ḳ.- mayup 8a/6
ḳarış : Karış
ḳ. 65b/13; ḳ. 85b/5
ḳarīb (Ar): Yakın
ḳ. 14b/5, 14b/13, 31b/11, 38b/6, 40a/14, 40b/12, 42a/4, 43a/3, 52a/9, 53b/10, 54a/8, 59a/13, 64b/6, 64b/8, 72a/1, 83a/12, 86b/8, 87a/11, 90a/5, 95b/2; ḳ.+ dür 38b/8, 82a/6; ḳ.+ lerdür 87b/9; ḳ. ol- 83a/10
ḳarībü'l-ʿaḥd (Ar): Yakın zaman
ḳ.+ de 6b/5
ḳarīn (Ar): Yakın, karib
ḳ. ol- 86b/7; ḳ.+ dür 90a/6
ḳarlıḳ : Kar kuyusu
ḳ. 26a/4; ḳ.+ dan 49a/15; ḳ.+ ı 26a/14, 53b/12, 57b/3, 61b/10
ḳarye (Ar): Köy
ḳ.-i mezbūrede 48b/15; ḳ.+ den 48b/15; ḳ.+ sinde 88b/9
karşı : Karşı; krş. ḳarşı
k. 2a/10
ḳarşu : Karşı; krş. ḳarşu
ḳ. 72b/6; ḳ.+ sına 77a/4; ḳ.+ sında 15a/6
ḳaṣīrü'l-ḳāme (Ar): Kısa boylu
ḳ. 39a/1
ḳaṣṣāb (Ar): Kasap
ḳ.+ a 22b/12

ḳaṭʿ (Ar): Kesmek
ḳ. olup 5b/11; ḳ.-ı fermān 7b/7; ḳ.-ı ḫaṭṭ-ı hümāyūn 9b/7
ḳaṭʿā (Ar): Katiyen, asla, kesin olarak
ḳ. 6b/11, 7b/1
ḳatı : Katı
ḳ. 65b/1
kātib (Ar): Bir dairede, bir kurumda ya da bir kişinin yanında yazı yazmakla görevli kimse
k.-i sulṭān bāyezīd 63b/8; k.+ i 55a/15, 56a/7, 89a/14, 85a/7; k.+ lerinden 59b/14, 98b/2
ḳatl (Ar): Öldürme
ḳ. eyle- 71a/8, 74b/14, 83b/13, 78b/4, 41a/8, 97b/4, 83b/12; ḳ. olın- 36b/13, 11a/15
ḳavl (Ar): Söz
ḳ. 70b/15, 75a/14; ḳ.+ de 33a/12; ḳ.+ ince 22a/3; ḳ. olın- 61b/3
ḳavl (Ar): Söz
ḳ.+ de 66b/9
ḳavm (Ar): Aynı boy ve soydan gelen, töre, dil ve kültürleri ortak insan topluluğu
ḳ. 12a/13
ḳavs (Ar): Yay
ḳ. 70b/13, 71a/3
ḳaya : Kaya
ḳ. 76a/6
ḳayınana : Kayınana
ḳ.+ sı 12b/5
ḳaz - : Kazmak
ḳ.- up 9b/11
ḳażā (Ar): Olacağı ezelden Allah tarafından takdîr olunan şeylerin vukua gelmesi
ḳ.-yı āsmānīdür 65b/8; ḳ.+ dan 75a/4
ḳazıl - : Kazılmak
ḳ.- mış 9b/2
ḳāżīʿ-asker (Ar): Eskiden ilmiye sınıfının en yüksek rütbelerinden biri, kazasker
ḳ. 34a/13; ehl-i ḳ. 67a/2
ḳāḍī (Ar): Kadı
ḳ.-i meydān 84b/11; ḳ.-yi meydān 92b/3
ḳā'im-maḳām (Ar): Birinin yerine geçen, yerini tutan, kaymakam
k. 89a/9; ḳ.+ ı 83a/7, 83a/11
ḳaş : Zihgirin bir bölümü
ḳ.+ ına 65a/9
kebir (Ar): Büyük
ḳabża-i k. 87b/4
kedḫüdā (Far): Zengin kimselerin ve devlet büyüklerinin buyruğunda çalışan, onların bir takım

işlerini gören kimse
k.+ sı 80b/15

kefe : Kefe, Kırım güneyinde bulunan bir eyalet
k. 72b/1

kefere (Ar): Kâfirler
k. 9b/12; k.+ nüŋ 71a/15; k.+ sin 94b/9

kelām (Ar): Söz
k. 29a/1

kelimāt (Ar): Kelimeler, sözcükler
k. 76a/6

kelime (Ar): Sözcük, kelime
k. ėdügi 29a/12

kemāl (Ar): Olgunluk, eksiksizlik
ehl-i k. 95a/11; ṣāḥib-i k. 95b/5, 95b/12; k.-i devletleri 71b/2; k.-i ḥamāḳatdür 12b/11; k.-i mertebe 68a/3, 87b/4; k.-i raġbet 4a/2; k.-i raġbetleri 3b/13; k.+ de 86b/1; k.+ e 21a/6, 21a/15, 84b/1, 87b/8, 93b/4

kemān (Far): Yay
k. 50b/5; k.+ ı 49b/13

kemān-keş (Far): Ok atan, yay çeken
k. 81a/13, 89a/4, 81a/9

kemān-gere (Far): Kundak yay
k.+ siyle 21a/1

kemend (Far): Uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilmikli ip
k. 96a/3

kemer (Far): Beş bağı
k. 23a/3

kemük : Kemik
k.+ dür 74a/11; k.+ ine 35b/15

kenār (Far): Kenar
k.+ ına 82b/1; k.+ ında 78a/12

kendi : Kendi, krş kendü
k. 88a/3; k.+ lerden 90b/2; k.+ nüŋ 68b/5

kendü : Kendi, krş kendi
k. 42b/4, 48b/9, 84b/15; k.+ de 69a/11; k.+ lere 5a/2; k.+ leri 3a/14, 6a/5, 29b/2, 65b/15; k.+ lerinüŋ 8b/5; k.+ si 7a/14, 65a/12, 68a/10; k.+ sin 81b/13, 83b/12; k.+ ye 29a/5, 60b/9, 75a/9; k.+ yi 29a/14, 83b/9

kenīf (Ar): Ayakyolu
k.+ ler 9b/10, 11b/8

kerāmet (Ar): Ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan, doğaüstü, şaşkınlık, uyandırıcı davranış veya durum

k. 86a/8; żarb-ı k.+ lerin 8b/5

kerīm (Ar): Eli açık, cömert

k. 54a/11

kerīme (Ar): Büyük, ulu

āyet-i k. 70a/12; fātiḥa-i k. 61b/3, 69b/5

kerīm-ü'ṭ-ṭabʿ (Ar): Cömert

k. 8b/6

kerre (Ar): Kez, defa

k. 18b/4, 25b/9, 47a/13, 51a/5, 83a/14, 96b/2

kerte (İta): Pusula kadranının ayrılmış olduğu 32 kısımdan her biri

k. 83a/12

kes - : Kesmek

k.- üp 27b/7

kesdür - : Kestirmek

k.- di 76b/1

keşīr (Ar): Çok

ricāl-ı k. 77b/1

keskin : Keskin

k. 95a/3

ketḫüdā (Far): bkz kedḫüdā

k. 89b/12, 94b/8; k.+ sı 50a/1, 60a/13, 91a/3, 91a/12, 91a/13, 94a/11, 94a/15, 94b/4, 98a/7

keẕālike (Ar): Aynısı, onun gibi

k. 28b/10, 52b/9, 74b/11, 79b/9

keşīde (Far): Çekme

k.-i silk-i taḥrīre 86b/6

keşişleme : Güneydoğudan esen rüzgâr

k. 61b/9

ḳıble (Ar): Güneyden esen rüzgâr

ḳ. 13b/2, 24a/3, 42a/1, 61b/9, 78b/11, 81a/12; ḳ.+ si 15b/10; ṭaraf-ı ḳ.+ si 18b/5; ḳ.+ sinde 13a/10; ḳ.+ ye 15a/2, 15a/3, 18b/2

ḳıble lodosı (Ar+Rum): Güneydoğudan esen rüzgâr

ḳ.+ yla 43a/4

ḳıç : Herhangi birşeyin arka tarafı

ḳ.+ ına 27b/5

ḳıl - : Kalmak

ḳ.- dılar 50b/1

ḳırāʾat (Ar): okuma; devamlı ve düzgün okuma

ḳ. 86a/7, 86a/10; ḳ. ėd(t)- 2a/5

ḳırıl - : Kırılmak

ḳ.- an 71a/15

ḳırḳ : Kırk

ḳ. 3a/8, 8b/1, 8b/9, 14a/10, 16b/2, 20b/6, 23b/2, 24a/5, 33b/1, 39a/15, 39b/12, 40a/9, 40a/12, 41b/6, 43a/10, 43b/11, 50b/12, 51a/12, 52a/4, 53b/15, 59b/9, 60b/16, 87a/14; ḳ.+ a 82a/6

ḳırḳ beş : Kırk beş

ḳ. 52b/3

ḳırḳ beş biŋ : Kırk beş bin

ḳ. 37a/14

ḳırḳ biŋ : Kırk bin

ḳ. 37a/1

ḳırḳ dört : Kırk dört

ḳ. 56b/10, 57a/12

ḳırḳ iki : Kırk iki

ḳ. 46b/3, 47a/3, 53b/6

ḳırḳ yėdi : Kırk yedi

ḳ. 56b/3, 57a/8

ḳırmızı : Kırmızı

ḳ. 59a/5

ḳıruḳ : Kırık

ḳ. 41a/10

ḳışa : Kısa

ḳ. 13a/11, 38b/6, 55a/2

ḳıs ʿalā-hāẕā (Ar): Bunun üzerine kıyas et

ḳ. 88a/7

ḳıṣṣa (Ar): Hikâye, olay

ḳ. 26b/7

ḳıṭʿa (Ar): Parça, bölük

ḳ. 28a/10, 38b/4, 63b/10, 63b/16, 64a/4, 64a/10, 64a/18, 51a/15, 52b/7, 39b/14, 45b/14, 53a/4, 51b/15, 44b/14, 53a/11, 61a/10, 56a/11, 33a/10, 57a/15, 63a/8, 47a/8, 59a/11, 42b/14, 44a/1

ḳıymet (Ar): Kıymet, değer

ḳ.+ üŋ 11b/9

ḳış : Kış mevsimi

ḳ. 78a/9, 91b/10, 96a/11

ḳışın : Kışın

ḳ. 67b/6, 67b/9, 67b/10

ḳışla - : Kışlamak

ḳ.- yup 67b/11

ḳışla : Kışla

ḳ.+ sında 82b/4

ki (Far): Bağlaç, ki

k. 2a/5, 2a/9, 3a/10, 4a/7, 5a/2, 5a/15, 5b/4, 7a/6, 7b/4, 8a/5, 8a/10, 9a/3, 9b/11, 10b/1, 10b/13, 11a/5, 11a/14, 11a/15, 11b/13, 11b/15, 12b/4, 13b/1, 13b/15, 14a/8, 14a/9, 14b/2, 15a/7, 15b/6, 16b/11, 17a/14, 18a/4, 19a/4, 19b/1, 20b/1, 22a/1, 23a/2, 23a/13, 24a/5, 24a/15, 24b/13, 25a/15, 25b/7, 25b/14, 28a/14, 28b/4, 29a/8, 29a/13, 31b/13, 32b/4, 32b/12, 34a/10, 34a/13, 34b/10, 35b/15, 37a/5, 40b/10, 44a/4, 45b/5, 47b/2, 47b/12, 47b/14, 49b/10, 50a/9, 51b/8, 51b/13, 54a/11, 57b/8, 58a/11, 60a/11, 65a/5, 65b/2, 66b/4, 67b/13, 67b/15, 68b/12, 69a/10, 69b/2, 69b/6, 69b/10, 70b/2, 70b/8, 70b/9, 71a/7, 71b/1, 71b/3, 71b/5, 72b/11, 73a/4, 76a/3, 76a/5, 76a/13, 76b/7, 77a/2, 77a/9, 78b/11, 83b/8, 86a/13, 94a/12, 95a/3, 96b/11

kibār (Ar): Büyük, seçkin

k. 26a/8; cümle-i k. 67a/11; k.+ uŋ 93b/4

ḳīl (Ar): Çok konuşma, dedikodu

k.+ i 62a/14, 12b/2

kīlārcı (Far+Ar): Kilerci

k. başı 68a/15

ḳīl ü ḳāl (Ar): Dedikodu

ḳ.+ a 26b/8; ḳ. ol- 31a/10

kim (I) : Kim

k. 3a/11, 4b/9, 6b/13, 6b/15, 19b/15, 28a/15, 35a/10, 37a/4, 64a/14; k.+ de 69a/10; k.+ dür 11b/8; k.+ i 66b/14; k.+ üŋ 64b/9; k.+ üŋdür 5b/4, 5b/5

kim (II) : Ki

k. 56b/13

kimesne : Kimse; krş kimse

k. 5b/11, 20b/14, 24a/13, 25b/1, 25b/10, 30b/8, 30b/9, 31a/8, 34a/6, 34b/4, 38a/5, 40a/6, 42b/1, 42b/3, 45a/12, 48b/1, 48b/2, 48b/9, 49b/4, 49b/7, 49b/9, 49b/12, 55a/11, 56b/6, 59b/4, 59b/6, 59b/11, 64a/13, 64b/15, 69b/2, 69b/11, 72b/12, 73a/13, 77a/4, 81b/4, 92a/15, 92b/2, 96b/10, 54a/11, 49b/13, 56b/8, 55a/8; k.+ ler 6a/9, 9b/10, 30a/11, 32a/4; 65a/2; k.+ nüŋ 64b/13, 65b/1; k.+ ye 8a/10, 10a/8, 24a/10, 34b/11, 46a/5, 48a/5, 68a/4, 68b/10, 72b/7, 75b/14, 78a/13, 88b/6; k.+ yi 75b/7

kimse : Kimse; krş kimesne

k. 9b/6; k.+ lerüŋ 5b/1; k.+ ye 58a/6

kirām (Ar): Soyu temizler, şerefliler

aṣḥāb-ı k. 71b/11; k.+ a 97a/12; k.+ dan 87a/3

kirāren (Ar): Tekrar tekrar, tekrar olarak

k. 58b/12, 84a/5

kiremit (Rum): Kiremit

k.+ leri 41a/5

kiriş : Yayı kurmaya yarayan lastikli bağ

k. 96b/15; k.+ in 37b/2; k.+ leri 19b/7

kirişdaş : Yayı kurmaya yarayan lastikli bağı üretenler

k. 89b/12

kīse (Far): Kese

k. 51b/10, 51b/11

kitāb (Ar): Kitap

k.+ da 70b/7; k.+ uŋ 10a/7

ḳiyās (Ar): Kıyas, bir tutma, denk sayma

ḳ. 22a/5; ḳ. olın- 23b/14

kiẕb (Ar): Yalan söylemek

k.-i ẓāhir 73a/1

ḳo - : Koymak

ḳ.- dı 32a/15, 77a/3; ḳ.- duḳ 11b/3; ḳ.- mış 30b/3

ḳol : Kol

ḳ.+ ı 50a/10; ḳ.+ ıŋ 50a/11; ḳ.+ ın 50b/10, 76b/14; ḳ.+ ına 39b/4, 78b/5; ḳ.+ ıŋa 66a/13; ḳ.+ ları 55a/2; ḳ.+ ların 35b/14; ḳ.+ uŋuza 66a/10

ḳolçaḳ : Ceket veya gömlek kollarının kirlenmesine engel olmak için bilekten dirseğe kadar geçirilen eğreti kolluk

ḳ. 87b/4; ḳ.+ ı 87b/13

ḳon - : Konmak, saplanmak

ḳ.- dı 34a/3; ḳ.- duḳda 9b/5; ḳ.- mışdur 7b/13, 45b/4, 78b/1; ḳ.- up 9b/10, 11a/10, 30b/8, 30b/11, 32a/7, 33b/10, 69b/13, 77a/12

ḳonaḳ (ġ): Konak

ḳ.+ ı 22a/5

ḳondurıl - : Kondurulmak

ḳ.- madı 30b/15

ḳop - : Koparmak

ḳ.- arup 33a/12

ḳopar - : Koparmak

ḳ.- up 28b/11

ḳorıcı : Yarışçı

ḳ.+ lar 52a/11; ḳ.+ lara 10a/2

ḳorḳ - : Korkmak

ḳ.- ar 69a/5

ḳoy - : Koymak, saplamak

ḳ.- ayum 69a/9; ḳ.- up 3a/1, 33b/5, 87b/3; tīr-endāz ḳ.- up 71a/10

ḳoyun : Koyun

ḳ. 35b/14; ḳ.+ ı 22b/11

ḳoş - : Koşmak

ḳ.- up 30b/7

ḳoşı : Bir alanda ok atma yarışmaları
ḳ. ėt- 25b/14
ḳ.+ lar 87b/3
köpri : Köprü; krş. köprü
k. 17a/1; k.+ den 17a/2, 17a/3, 18b/10

köprü : Köprü; krş. köpri
k.+ ye 16b/14, 17a/3
köşk (Far): Köşk
k. 8b/14, 17b/10, 40a/14, 89b/11; k.+ i 61b/8; k.+ ine 24a/6, 49a/15; k.+ üŋ 9b/1; k.+ üŋe 54a/8
köy : Köy
k.+ de 74b/9; k.+ ünde 64b/5
ḳral (Sırp): Kral, en yüksek devlet otoritesini, bütün devlet başkanlığı yetkilerini kalıtım veya soylularca seçilme yoluyla elinde bulunduran kimse
ḳ.+ ı 70b/12
ḳubbe (Ar): Yarım küre veya kümbetimsi yapılan binâ damı
ḳ.-i lāceverdīde 22a/4
ḳubūr (Ar): Kubur, okların koyulduğu kap
ḳ. 65a/9
ḳudemā (Ar): Eskiler
ḳ.-yı atıcıyāndan 88a/8, 88b/1, 91b/7, 95b/12, 96a/8, 98b/7; ḳ.+ sından olup 36b/13
ḳudūm (Ar): Gelme, ayak basma
şeref-i ḳ.+ üŋüz 76b/5
ḳul : Köle, hizmet için satın alınmış kimse
ḳ. 43a/5, 97a/4; ḳ.+ ı 13a/7, 18a/14, 19b/5, 20b/8, 40a/7, 66b/9, 66b/10, 66b/11, 66b/15, 67a/8, 71b/14, 72b/2, 78b/9, 81a/4, 81a/14; ḳ.+ ları 75b/7; ḳ.+ larından 19b/8, 36a/5, 40b/13, 41a/2, 42a/15, 72b/1, 76a/1, 78a/13, 36a/7
ḳulaġuz : Bir cismi sapmadan belli bir doğrultuda gidip gelmeye zorlayan yatak
ḳ. 30b/1; ḳ.+ a 30b/6, 31a/7
ḳulaġuz oḳı : Rügar etkisiyle ıslık gibi ses çıkardığı için hava durumunu anlamak üzere atılan çavuş oku
ḳ. 30b/13; ḳ.+ yla 30a/10
ḳulaḳ : Kulak
ḳ. ur- 34a/1; ḳ. vėr- 69b/12
ḳulaḳsuz : İstanbul kulaksız
ḳ. 13b/4, 13b/8, 13b/13, 24a/10
ḳullan - : Kullanmak
ḳ.- up 54a/15
ḳullanıl - : Kullanılmak

ḳ.- maġla 98a/8

ḳur - : Kurmak

ḳ.- ardı 37b/3, 65a/9; ḳ.- up 11b/8, 37b/2, 76b/12

ḳurb (Ar): Yakınlık

ḳ.+ ünde 13a/8, 15b/15, 16a/8, 17a/4, 18a/3, 26a/11, 42a/2, 47b/3, 53b/1, 57b/3, 61b/13, 84a/14, 86b/15, 94b/11

ḳuṣūr (Ar): Kusur, eksiklik

ḳ.+ dan 87b/6, 90a/9, 91a/14, 94a/2; ḳ.+ ına 75a/7; ḳ.+ ını 82a/15; ḳ.+ larımuzı 19b/1

ḳuvvet (Ar): Güç, kuvvet

ḳ. 78b/5; ḳ.+ i 65a/12; ḳ.+ iyle 12a/6

ḳuyu : Kuyu

ḳ. 9b/1; ḳ.+ dur 18a/3

ḳuş : Kuş

ḳ. 3a/5

ḳuşaḳ : Bele bağlanan uzun enli veya ensiz kumaş

ḳ.+ ına 31b/8

küçük : Küçük, ufak

k. 9a/1, 15b/13, 15b/14, 16a/6, 16a/12, 17a/1, 17b/10, 24a/4, 24b/6, 33a/1, 36b/11, 40a/2, 40b/4, 42a/2, 44a/4, 47b/1, 52a/3, 53a/15, 57b/3, 74a/15, 74b/4, 84a/6, 84b/8, 88a/11; k. eyle- 55a/3; k.+ in 22b/9

küfeki : Daha çok mezar taşı olarak kullanılan bir cins kabaca taş

k. 14b/6, 14b/7, 14b/10, 16a/6, 47a/11, 52a/3, 53a/15, 73b/9

küffār (Ar): Kâfirler

k. 21a/14, 27b/3, 38b/14, 50b/2, 50b/3, 50b/9, 65a/15, 65b/3, 65b/7, 65b/11, 70b/11, 71a/5, 71a/9, 71a/10, 71b/7, 85b/2, 85b/3, 98a/4, 98a/11; ḳalʿa-yı k. 97b/4; k.-ı ḫākisār 96b/3; k.-ı laʿīn 85b/6; k.+ a 38b/13, 50b/5, 50b/6, 65b/5; k.+ ı 71b/3, 85b/5; k.+ un 65b/6

küfr (Ar): Allah'a ve dîne âit şeylere inanmama

yevm-i k.+ lerinde 9b/12

küll (Ar): herkes

üstād-ı k. 96b/6, 62b/13, 84a/3, 93b/3, 95b/5, 96a/1, 97a/6, 97a/14

kürk : Kürk

k. 4a/6, 51b/10

kürsī (Ar): Ok atılırken ucunun üzerine getirildiği kabzayı kavrayan sol yumruğun üst gerisindeki şişkince yer

k.+ ye 32a/13, 33b/14

küttāb (Ar): Yazarlar, yazıcılar

k.+ lardan 70b/7

kütüb (Ar): Kitaplar

k.-i ḳadīme-i ṣiḥāḥuŋ 87b/13

küşād (Far): Yayın çekilerek okun atılması
k.+ e 66a/15; k. vėr- 32a/14, 33b/14
kūdek (Far): Çocuk
k. 13b/2, 48b/7

L

lā-naẓīr (Ar): Benzersiz
l. 92a/1, 64b/17, 97b/12, 85b/15, 33b/4, 89b/1, 89b/14, 89b/3; l.+ e 91a/4; l.+ lerdür 86a/7; l.+ üŋ 89b/7
lāceverdī (Far): Lacivert renkte, gök kubbe, semâ
ḳubbe-i l.+ de 22a/4
lāf (Ar): Boş söz
l. 76a/6, 78a/2
lāġer (Ar): Zayıf
l. 35b/14
lāḥiḳ (Ar): Yetişen, ılaşan
ʿilm-i l. 19a/12
laʿīn (Ar): Lanetli, lanetlenmiş
küffār-ı l. 85b/6
laḳab (Ar): Bir kimseye kendi asıl adından başka takılan ad
l.+ ıyla 41a/3
lākin (Ar): Lakin, fakat, ama
l. 19b/14, 22a/11, 23b/9, 25a/3, 25a/8, 30b/15, 32b/9, 48a/13, 68b/4, 69a/8, 69a/9, 76b/9
laṭīf (Ar): Hoş, güzel
l. 47b/4
laṭīfe-gūy (Ar+Far): Şakacı
l. kimesne 49b/13
lāyıḳ (Ar): Yakışan, yaraşır
l. 32a/4, 45b/5, 71b/6, 92b/1, 94a/14; l. ol- 12b/6
lāzım (Ar): Gerekli, lazım; krş lazıme
l. 5a/7; l.+ dur 75a/4
lāzıme (Ar): Gerekli, lazım; krş lazım
l.+ si 21b/10
lehā (Ar): Leh ve lehu'nun müennesi bkz lehlehu
l. 2a/2
lerze (Far): Titreme, titreyiş
l. 77a/9
levendān (Far): Osmanlı donanmasında ve kıyılarında görev yapan askerler sınıfı

ṭarīk-ı l.+ dan 86b/11

levlā (Ar): Olmasaydı
resūl-i l. 10b/13

leẕīẕ (Ar): Lezzetli, tatlı
l. 92b/8, 94b/2, 94b/7

leẕẕet (Ar): Lezzet
l.+ iyle 12a/6

li'llāhi'l-ḥamd (Ar): Allah'a şükürler olsun
l. 8b/3

lodos (Rum): Güneybatıdan esen ılık rüzgâr
l. 19b/3, 21a/12, 21a/15, 21b/4, 22a/3, 44b/15, 47b/15, 49a/1, 52b/9, 63b/12, 72b/5, 73a/12, 78a/1, 79a/7, 79a/12, 79a/13, 79a/14, 79b/3, 79b/9, 79b/11, 79b/12, 80a/6, 80a/8, 80b/12, 81a/1, 82a/9, 82b/12; l.+ da 24b/10, 52a/15

luṭf (Ar): Cömertlik, iyi muamele
l. ėdiŋüz 76b/7

M

māʿadā (Ar): +den/+den başka
m. 9b/11, 10a/2, 86b/14, 4b/9, 84a/11, 84b/10, 85a/3, 86a/3, 87b/7, 88a/14, 89a/5, 96a/9, 97a/5, 85b/12, 98b/4, 91a/11, 7b/14

mābeyn (Ar): İki şeyin arası
m. 10b/9m.+ inde 10b/8, 69a/12, 46a/2

maʿārif (Ar): Bilgi ve kültür
m. 62b/6, 62b/10

mābeyne'l-ʿarżayn (Ar): İki genişliğin arasında
m. 10b/2

mābeynī (Ar): İki şeyin arası
m. 11a/4

mādde (Ar): Madde, bölüm
m.+ sine 75a/8

maʿdūd (Ar): Sayılabilen, sayılan
m.+ dür 35b/8

maʿen (Ar): Birlikte, beraber
m. 57b/6

maġfūr (Ar): Affolunmuş, bağışlanmış; ölmüş "erkek"
m. 2a/2; 39b/1; m.+ dür 24a/15; m. ol- 24a/15, 24b/2

maġfūrün-leh (Ar): Allah tarafından günahları affedilmiş "İril"
m. 51b/1, 3b/14

maḫādīm (Ar): Oğullar, mahdumlar

m.-i kirāmdan 87a/3

maḥall (Ar): Yer, bölge; krş. maḥalle

m. 13b/11; m.-ı meẕkūrede 88b/10; m.-i şibh 31a/7; m.+ de 58a/7, 96a/4; m.+ den 14b/9; m.+ e 2b/12, 26a/2, 47b/1, 52a/11; m.+ i 2b/11; m.+ ine 45b/6; m.+ ini 32b/14, 52b/13

maḥalle (Ar): Mahalle, bölge, yer; krş. maḥall

m. 9a/11, 14b/4, 15a/8; m.+ si 53a/15

maʿhāẕā (Ar): Bununla beraber

m. 29a/11, 49b/14

maḥbūbān (Ar+Far): Sevilenler

m. 84a/8

maḫdūm (Ar): Oğul

m.-ı mükerremleri 89a/15; m.+ ı 86a/10, 92b/4, 92b/11

māhir (Ar): Becerikli, işinde usta

m. 80b/4, 83b/1, 98b/4

maḫlaṣ (Ar): Lakap

m.+ ı 60a/8

maḥmiyye (Ar): Korunan

m.-i istanbulda 83b/14, 88a/8

maḫrec (Ar): Çıkış

m. ol- 90a/14

maḥrūse (Ar): maḥrūsun müennesi, muhafaza edilen, korunan

m.-i edreneden 2b/5; m.-i burusada 97a/10; m.-i edrenede 95b/1

maḫṣūṣ (Ar): Özel, bilhassa

m. ol- 7b/12

maḥṣūren (Ar): Kuşatılmış olarak

m. 85b/3

maḫṣūṣ (Ar): Özel, bilhassa

m. 2b/14, 4a/2, 4a/13; m. ol- 33b/4, 3a/2, 3a/6

maḥv (Ar): Yok etmek

m.-ı vücūd 12b/6

maḥşer (Ar): Kıyamet günü dirilenlerin toplanacaklarına inanılan yer

rūz-ı m.+ de 66a/3

maḳābır (Ar): Mezarlar

m.-ı müslimīne 16b/14

maḳām (Ar): Makam, mevki

m.-ı mübārekden 2b/9; m.+ dan 2b/10

maḳbūl (Ar): Kabul edilen

m.+ ümüzdür 34b/14

maḳṣūd (Ar): Amaç, gaye

m. 32b/3; m.+ ına 77a/13; m.+ üŋ 69b/3

maḳtūl (Ar): Öldürülen, katledilen
m. 42a/15, 97b/4, 98a/9; m.+ ı 11b/1

maʿḳūl (Ar): Akla uygun, akıllıca; krş. maʿḳūle
m. 6a/12

maḳūle (Ar): Takım, çeşit, soy
m.+ si 7a/1

maʿḳūl (Ar): Akla uygun, akıllıca
m. 67a/10, 98a/10; m.+ dur 2b/11, 2b/13; m.+ dür 67a/9

maʿḳūle (Ar): Akla uygun, akıllıca; krş. maʿḳūl
m.+ lerüŋ 74b/7

maḳūle (Ar): Cins, tür
m. 77b/1

māl (Ar): Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü
m.-ı ġanāyim 71a/15, 71b/2

mālik (Ar): Sahip
m. 71a/4, 90a/4; m.+ dür 70a/15; m.+ lerdür 85a/3

maʿlūm (Ar): Bilinen, belli
m. 3a/12, 20a/1, 27a/6, 28b/1, 29a/1, 53a/5, 64b/9, 72a/4, 73b/7, 79a/5, 82a/14, 97a/9; m.-ı şerīfleri 21b/6; m.+ dur 91b/5; m.+ dür 70a/12, 73b/5; m.+ ı 12b/12; m.+ ları 10a/6, 10a/7, 26b/4; m. ol- 32b/6; 73b/1; m.+ um 81b/4; m.+ ümüzdür 62b/14

maʿlūmāt (Ar): Malum olan, bilinen şeyler
cümle-i m.+ ıŋ 69b/8

maʿmūr (Ar): Harap olmayan, bayındır
m. 10a/10, 24a/13, 62b/4, 62b/11, 84a/5, 84a/12, 84b/1, 84b/14, 85a/10, 86b/8, 89a/8, 90b/5, 90b/10, 90b/12, 90b/15, 91a/2, 94a/4, 94a/8, 94a/14, 94b/1, 94b/6, 97a/14, 98b/3, 99a/5, 87a/11, 89b/10; m.+ dur 58b/14, 60b/11; m. ol- 97b/12

maʿnā (Ar): Mana, anlam
m.+ sı 71b/8

mandıra (Rum): Koyun, keçi
m. 17a/14, 18a/5; m.+ dan 18a/1; m.+ lar 10a/3; m.+ sı 14a/9

mānīʿ (Ar): Engel olan, engel
m. 10a/8

manṣūr (Ar): Nasr edilmiş, yenmiş
m. 70b/1, 96b/4

manṭūḳ (Ar): Söylenilmiş, denilmiş
m. ol- 10a/15

maʿrifet (Ar): Bilme, ustalıkla yapılan iş
m.+ imüz 58b/9; m.+ iyle 45b/3, 58a/8

maʿrūf (Ar): Tanınan, bilinen
m. 11b/6, 17a/8, 19b/8, 20a/3, 23b/12, 42b/1, 44a/9, 47b/3, 49a/12, 49b/8, 51b/5, 56a/12, 69b/1, 88a/12; m.+ dur 40a/3, 47b/15, 52b/13, 61b/13, 74b/4, 75b/13, 77b/10, 80a/10; m. ol- 95a/11; 20a/11, 35b/4, 36b/8, 42a/1

masḫara (Ar): Tuhaflık, rezillik
m.+ lıḳdur 74b/8

maṣrūf (Ar): Masraflar
m.+ a gir- 75a/10

maṭbaḫ (Ar): Mutfak, aşhane
emīn-i m. 98b/9

mā-yuşārun-leh (Ar): Gösterilen
m. 24b/2

mażmūn (Ar): Mazmun, sanatlı, ince söz
m.-perver çelebi 55a/5; m.+ ı 68a/5; m.+ ında 11b/12

maʿẕūr (Ar): Özürlü, özrü olan
m. buyur- 19b/2

mā'il (Ar): Meyilli
m. 84a/8

māşiyen (Ar): Yürüyerek
m. 20a/13, 27b/11

meblaġ (Ar): Para, akça
m. 54b/1

mechūl (Ar): Meçhul, belirsiz
m. 52a/11, 72a/5, 80a/15, 80b/11, 80b/12, 80b/14, 82b/3; m.+ dür 72a/7

mecmūʿ (Ar): Toplanmış
m.+ i 23b/4

mecẕūb (Ar): Tanrı aşkıyla aklını yitirmiş kimse
m. 12a/12

mecūdān (Ar+Far): İyi olanlar
ecved-i m. 86a/11

medār (Ar): Dayanak, yardımcı
m. eyleyüp 71a/6

mehmā emken (Ar): Mümkün olduğu kadar
m. 18b/4, 19a/14

mektūb (Ar): Mektup
m. 83b/6

mektūbcı (Ar+Tr): Osmanlı Devleti teşkilâtında, nezâret vilâyet ve diğer resmî dâirelerin yazı işlerini yönetmekle görevli olan yüksek dereceli memur
m.+ sı 54b/15, 98a/9

me'lūf (Ar): Alışmış alışık

m. ol- 90a/13

memālik (Ar): Memleketler

sāʾir-i m.+ de 83b/14, 88a/9

meme : Meme

m. vėr- 29a/3

meʾmūr (Ar): Emredilen, devlet hizmetinde aylıkla çalışan kimse, görevli

m. 6b/1, 92a/12, 91b/6; m. ol- 83a/15, 93b/15

menʿ (Ar): Önleme, yasak etme

m. 10a/1, 93b/6; m. buyur- 22b/10; m. ol- 68b/3; m. olın- 37a/3, 92a/14

menāre (Ar): Menare

m.+ ler 67b/15

menāzil (Ar): Menzil'in çoğulu, menziller

m. 19a/4, 20b/5, 82b/3, 82b/11; ṣāhib-i m. 2b/2; m.-i burusa 2a/15; m.-i edrene 2a/14, 64b/11; m.-i meydān 2a/13, 19a/2; m.-i sāʾirü'l-memāliki'l-maḥrūsa 78a/10, 2b/1; m.-i üsküdār 64a/6; m.+ den 21b/3, 35b/8; aṣḥāb-ı m.+ den 83b/14; m.+ dür 63b/5, 78a/11; m.+ e 20a/9; m.+ i 19a/14, 19a/15, 19a/7; m.+ ler 82a/6

menḳıbe (Ar): Din büyüklerinin veya tarihe geçmiş ünlü kimselerin yaşamları ve olağanüstü davranışlarıyla ilgili hikâye

nāʾil-i m. 86a/9

menḳūl (Ar): Taşınmış

m. 85b/10, 88b/6, 95a/8; m.+ dur 29a/13, 34a/13

menḳūlen (Ar): Taşınarak

m. 90b/2

menzil (I) (Ar): Ok meydanlarında, belli bir rüzgârla 900 gezden aşırı ok atılıp açılan ve rekor kırıldıkça taş dikilen sabit taş yeri

m. 4b/10, 5a/5, 5a/11, 6a/8, 23a/8, 24a/8, 26a/1, 27b/14, 32b/5, 33a/14, 35a/3, 35a/5, 35a/7, 36a/10, 41b/15, 42b/8, 43a/1, 44b/14, 45b/12, 45b/14, 48b/13, 49a/9, 53b/9, 54a/5, 56a/12, 57b/1, 63a/14, 64b/12, 68b/11, 72a/5, 72a/12, 73b/4, 74b/7, 77a/12, 78a/9, 79b/3, 82a/13, 88b/11, 93a/10, 95b/2; cümle-i m. 22a/1; reʾīs-i m. 39b/5; ṣāḥib-i m. 62a/9, 91a/9, 94a/8, 98b/11; seng-i m. 19b/3, 38b/9, 40a/5, 44a/6, 46a/5; m.- ser-efrāz 21a/7; m.-i ibtidā 59a/15; m.-i ḳadīm 72a/4; m.-i merḥūm 47a/9, 51b/1; m.-i mezbūr 21a/11; 23b/4, 24a/7, 28a/9, 33a/11, 35a/14, 36b/3, 38b/2, 39a/9, 41b/14, 42b/13, 43b/15, 51a/13, 52b/5, 53a/2, 54a/2, 61a/10, 46a/4, 26a/3, 30b/3, 38b/8, 21b/9, 37b/15, 42b/7, 48a/12, 54a/9, 19b/15, 28a/11, 33b/3, 38b/5, 42a/4, 43a/2, 48a/2, 45a/5; m.-i ol- 95b/7; m.-i pādşāh-ı mūmā-ileyh 51b/6; m.-i poyrazdan 35b/3; m.-i ʿaṣrumuzda 58b/7; m. açmaḳ 4b/14; m. aç- 4a/2, 59b/3; m. at- 60a/15, 61a/12, 69a/14, 81b/4, 83a/9, 83b/4, 84b/3; m. boz- 98b/1; m.+ de 21a/9, 22a/6, 23b/13, 24a/9, 47b/13, 49b/2, 55b/3, 61b/11, 77a/2, 20a/15, 22a/13; m.+ den 20a/1, 23b/14, 30b/11, 34a/2, 36a/10, 52a/9, 56b/13, 72b/2, 77a/11; m. dik- 48b/7, 75a/13, 5a/12, 37a/6, 35b/8, 39b/15, 48a/2, 53b/1, 77b/9, 79a/6, 82a/14; m.+ dür 36a/9, 62b/9, 63b/8, 89a/1, 89a/3,

98b/8, 41b/4, 43b/9, 84b/3, 88b/15, 38a/6, 46b/11; m.+ e 23a/8, 23b/15, 26a/14, 33b/7, 35a/4, 44a/2, 47b/15, 48a/5, 53a/11, 56b/1, 60a/1, 72a/9, 73a/1, 76a/14, 77a/1, 77b/10; m.+ i 3a/10, 26a/15, 27b/13, 30a/9, 30a/12, 30b/14, 31a/3, 32b/9, 35a/10, 43a/5, 50a/2, 51b/8, 55b/2, 64b/13, 66b/2, 67b/4, 73a/4, 78a/12, 81a/4, 83a/13, 83b/15, 95b/2; m.+ i at- 62b/7; m.+ i bozıl- 69b/14; m.+ i olan 62a/3, 62a/6; 73b/8, 84b/4, 95b/11, 95b/13, 97a/10, 97b/1, 86a/2, 63a/15, 88a/9, 88a/15; m.+ in 20a/15, 72b/12, 67b/3; m.+ iŋ at- 72b/10; 92b/1; m.+ inde 30b/1; m.+ inden 79b/6; m.+ ine 69b/3; m.+ inüŋ 16a/6; m.+ ler 82b/3; m.+ leri 48b/8, 65a/11, 73a/3, 73b/5, 74b/8, 97b/6; m.+ lerümi 22b/4; m.+ lerüŋ 35a/12, 40a/3, 73b/1, 81b/6; ṣāḥib-i m. ol- 88b/3, 88a/8, 64b/8; m.+ üm 64a/13; m.+ üŋ 21b/4, 22a/4, 40a/11, 52a/7, 52b/11, 53a/4, 53a/5, 53a/12, 53b/12, 63a/11, 74a/1, 77a/13, 96a/15; m.+ i 16a/9; m.+ in 48b/5; m.+ inüŋ 44a/5; m.+ lerinüŋ 20a/6

menzil (II) (Ar): Makam, mertebe, derece

m. 93a/11; m.-i meşhūr 20a/12; m.-i ʿālī 66a/4; m.+ ler 83b/2; m.+ dür 72a/11; m.+ ler eyleye 27a/10; m.+ leri 65a/10, 67b/1

menūn?

m. 27a/11

merāsim (Ar): Tören

m.-i pehlevānlıġı 34a/7

mercū (Ar): Umulan, ricâ olunan

m.+ dur 2a/9; m.+ dür 19b/1

merḥabā (Ar): Merhaba, selamlaşma sözü

m.+ laşdılar 70a/3; m.+ laşup 34a/7

merḥūm (Ar): Allah'ın rahmetine kavuşmuş, rahmetli, ölü "İril"

m. 2a/10, 2b/3, 3a/9, 3a/12, 3b/8, 3b/11, 3b/14, 4a/8, 4b/2, 6b/4, 6b/6, 7b/8, 7b/14, 10a/10, 13a/3, 13a/4, 13b/9, 16a/5, 17a/8, 19a/9, 19a/13, 19b/3, 20b/3, 20b/4, 21a/8, 21a/10, 21b/1, 22a/10, 22b/3, 22b/7, 22b/12, 22b/15, 23b/8, 25a/13, 25b/4, 26a/12, 27a/11, 27a/13, 27b/10, 27b/13, 28b/10, 28b/12, 29a/4, 29a/7, 29a/15, 29b/3, 29b/5, 29b/6, 30a/8, 30a/10, 31a/11, 31b/8, 33a/3, 34a/12, 38b/9, 39b/1, 39b/3, 42a/5, 43b/6, 44a/12, 44a/14, 48a/1, 48b/2, 48b/6, 49a/9, 49a/13, 49b/5, 50a/14, 50b/4, 51a/1, 51a/3, 51a/10, 54a/11, 54b/14, 55a/1, 55a/13, 55b/2, 55b/8, 56b/12, 57b/5, 57b/8, 57b/11, 57b/13, 59a/6, 59a/7, 60b/4, 61a/2, 61b/4, 62a/5, 65b/15, 66a/1, 67b/4, 67b/5, 68a/1, 68a/4, 68a/9, 68b/7, 68b/8, 70b/8, 71b/3, 72a/2, 72a/5, 72a/8, 72b/11, 73b/12, 74b/12, 76a/8, 76a/9, 76a/10, 78a/14, 81a/2, 83a/7, 83b/3, 86a/10, 88b/11, 89b/4, 89b/12, 93b/7, 93b/10, 94b/8, 94b/10, 92b/15, 47a/9, 51b/1; vezīr-i m. 12a/1; şeyḫ-i m. 28b/13, 29a/12, 34b/1, 34b/7; m.-ı mezbūr 64a/12, 83a/11; m.-ı meẕkūr 91a/2; m.+ a 47b/6; m.+ dan 93b/3; m. ol- 12a/2, 24a/14, 81b/9, 22a/12, 83a/15, 96b/5, 96b/15, 97b/13, 98b/2, 29b/7, 31b/9; m.+ uŋ 9b/1, 19a/9, 34b/2, 58a/4, 74b/13, 94b/4, 95a/4, 97a/2, 98a/15, 91a/1, 93b/1; m.+ üŋdür 73a/12

merḥūme (Ar): Allah'ın rahmetine kavuşmuş, rahmetli, ölmüş "dişil"

m. 2a/2; m. 73b/14, 90a/1, 94a/10

merḳad (Ar): Mezar, kabir
m.-ı şerīflerine 31b/10; m.-i münevvereleri 94b/11
merḳadehü (Ar): bk merḳad, onun mezarı
m. 3a/13
merkeb (Ar): Eşek, binek
m.+ i 22b/7
merḳūm (Ar): Yazılmış
m. 96a/6; vezīr-i m. 6a/11, 7a/11, 11a/14; vezīr-i m.+ uŋ 98a/12;
mermer (Ar): Mermer
m. 3a/8, 38b/6, 38b/7, 40a/2, 44a/4, 45a/2, 47b/1, 57b/3, 73b/4, 74a/15; m.-i mezbūri 28a/15; m.+ cikdür 42a/3; m.+ dür 24b/6, 35b/6, 36b/11, 40a/10, 54a/8, 56a/14, 61b/9, 74b/4; şeşḫāne m.+ dür 16a/5; m.+ e 33a/1; m.+ i 12b/1, 12b/4
mertebe (Ar): Mertebe, derece, aşama
m. 5a/2, 25b/7, 90a/12, 92b/10, 92b/13, 99a/10; kemāl-i m. 68a/3, 87b/4; m.-i farż 12b/9; m.-i remye 99a/6; m.+ de 73a/1
mervī (Ar): Rivayet olunan
m. 10a/15
mesā (Ar): Akşam
m. 90a/14
mesmūʿ (Ar): Duyulan
m. 10a/13
mesnūn (Ar): Sünnetlenmiş
m. 7b/5
meşʿal (Ar): Aydunlatmaya yarayn değnek, meşale
m. 71a/8
meşāyiḫ (Ar): Şeyhler, büyükler
m.+ e 76a/4
meşġūl (Ar): Meşgul
m. ol- 21b/8
meşhūr (Ar): Ünlü, tanınmış, herkesçe bilinen
m. 46a/8, 79a/6, 83a/4, 84b/7, 86b/12, 93a/5, 97b/9, 98a/8; menzil-i m. 20a/12; m.-ı ʿālem 98a/4, 94a/5, 84a/9, 84b/11, 87a/9, 97b/1, 91a/12, 88b/3, 95b/9; m.-ı ʿālemiyāndur 93b/12, 96a/5; m.+ dur 3b/1, 49a/3, 59b/1, 64a/14, 70a/13, 83a/5, 95b/11, 95b/13, 97a/11; m.+ dür 82a/7
meşḳ (Ar): Öğrenmek için yapılan çalışma, alıştırma
m. 90a/15; m. at- 96a/12; m. ėd(t)- 90a/5, 67b/9
meşy (Ar): Yürüme
m. 10b/2; m. ėd(t)- 10b/8
metris (Ar): Savaşta, askerlerin arkasına geçerek hem korundukları hem de düşmana ateş ettikleri toprak siper, geçici tabya

cümle-i m.+ de 78b/4; m.+ de 96b/9

mevcūd (Ar): Mevcut, var olan

m. 19a/11, 82b/5, 93a/15; m. ol- 96b/2

mevlevī (Ar): Mevlevîlik tarikatına mensup kimse

m. 29b/2

mevsim (Ar): Mevsim

māʿadā şāʿir-i ser-āmed m. 91a/11

mevżiʿ (Ar): Yer, bir şey konulacak yer

m.+ inde 15b/13; ġayr-ı m.+ lerde 97b/10

meydān (Ar): Meydan

m. 4b/4, 7a/11, 8b/3, 12b/10, 57a/6, 86a/15, 90b/10, 90b/11, 91a/7, 91b/9, 91b/15, 92a/5, 92a/7, 92a/8, 92a/10, 92b/4, 92b/9, 93a/13, 94b/5, 95b/4, 98a/13, 98b/15, 99a/9; dāʾire-i m. 18b/3, 19a/1; ḫudūd-ı m. 2a/13; menāzil-i m. 2a/13, 19a/2; esrār-ı m. 2a/12, 10a/14; hevācı-ı m. 86a/5; ḳāḍī-i m. 84b/11; ḳāḍī-yi m. 92b/3; vāżıʿ-ı m. 45a/5; m.-ı irem 88a/13; m.-ı mezbūre 3b/7, 19b/2, 41a/9; m.-ı mezbūrı 12b/13; m.-ı mezbūrlar 86a/5; m.-ı muṣallā 74a/9; m.-ı raṣīnü'l-erkāna 89b/6; aḥvāl-i m.-ı tīr 2b/3; ḫudūd-ı m.-ı tīr 13a/2; m.-ı tīr-endāz-ı irem 95b/5; m.-ı tīr-endāzān 86a/12, 90a/7, 91b/10; m.-ı tīrder 2a/11; m.+ a 2b/14, 3b/1, 4a/9, 7a/7, 9b/10, 9b/12, 11a/7, 11a/10, 11b/5, 21b/3, 32a/3, 36b/13, 51b/11, 69a/15, 75a/8, 75b/3, 75b/5, 75b/6, 75b/7, 76b/5, 76b/12, 89a/7, 89a/10, 89a/12, 89b/13, 90a/11, 90b/3, 90b/13, 91a/2, 92a/4, 92b/2, 92b/8, 93a/7, 96a/12, 96b/14, 98b/10, 92b/11, 8a/6, 8b/2; m.+ da 4b/12, 5a/6, 6a/14, 6b/9, 7b/1, 40a/9, 50a/6, 58b/2, 59b/13, 73b/9, 76a/14, 95a/3; m.+ dan 8a/9, 78a/9, 11a/7, 90a/11, 11a/11; m.+ ı 2b/12, 5a/4, 9b/8, 11b/1, 33b/15; m.+ ımuzı 10a/9; m.+ ına 9b/4, 11a/2, 12b/7, 31a/13, 34b/7, 54a/12, 72a/3, 75a/5; m.+ ında 10b/12, 12a/1, 19a/3, 28a/14, 55a/12, 73a/12; m.+ ınuŋ 10b/14, 13a/3; m.+ umuz 83b/15; m.+ umuzda 85b/11, 87b/13; m.+ umuzuŋ 61b/16, 84a/3, 84a/14, 84b/13, 85a/8, 85a/12; m.+ uŋ 10a/2, 10a/11, 11b/9, 11b/12, 13a/6, 31a/2, 31b/5, 36b/12, 48b/7, 73b/2; m.+ uŋdur 15b/2

meyilli (Ar+Tr): Eğik, bir yana eğimi olan

m. 13b/4

meyl (Ar): Eğilim, eğik, bir yana eğimi olan

m. ėt- 71a/11; m.+ leri 67b/15

meyyit (Ar): Ölmüş, ölü

m. 37a/1

mezār (Ar): Mezar

m. 3a/3, 4b/6, 8a/9, 8a/11, 8b/1, 13b/14, 40a/10; m.+ ı 16b/6, 16b/8, 16b/11, 18b/9, 42a/3, 64a/12; m.+ ında 18b/8

mezār-istān (Ar+Far): Mezarlık

m. 5a/4, 12b/15, 14a/3, 18a/15; m.+ ı 13a/11

mezārlıḳ (ġ) (Ar+Far): Mezarlık

m. 3a/7, 16b/12, 17a/4; m.+ a 64b/6, 79b/11

mezbele (Ar): Çöplük

m. 13b/5

mezbūr (Ar): Adı geçen, anılan

m. 14a/9, 19b/12, 20a/7, 20b/7, 20b/12, 21a/11, 21a/13, 22a/6, 23a/10, 24a/11, 24b/6, 25a/5, 30a/4, 30b/9, 32b/15, 35b/13, 36a/4, 36b/14, 37a/3, 37a/11, 37a/15, 38b/11, 38b/14, 40a/5, 40a/8, 40a/10, 40b/2, 40b/11, 41a/7, 41a/13, 45a/7, 45a/12, 45b/12, 48a/8, 48b/4, 48b/14, 50a/8, 50b/15, 51b/3, 54b/7, 54b/10, 55a/7, 55a/15, 55b/11, 57a/3, 57a/4, 58b/3, 58b/6, 58b/12, 59b/12, 60a/15, 60b/6, 60b/10, 61b/14, 62a/9, 62a/12, 62a/14, 62b/3, 62b/6, 62b/10, 62b/12, 66a/4, 80a/13, 83b/10, 84a/5, 84a/13, 84b/4, 84b/15, 85a/5, 85b/6, 85b/8, 86b/9, 86b/14, 87a/12, 87b/9, 88a/3, 89b/13, 91b/8, 91b/14, 92a/11, 92a/15, 95b/8, 95b/13, 96a/2, 96a/4, 96a/5, 96b/1, 96b/14, 97a/4, 97a/7, 97a/11, 97b/2, 97b/7, 97b/14, 98a/11, 98b/5, 98b/9; bāġçe-i m. 17a/7; menzil-i m. 23b/4, 24a/7, 28a/9, 35a/14, 36b/3, 38b/2, 39a/9, 41b/14, 42b/13, 43b/15, 51a/13, 52b/6, 53a/2, 54a/2, 61a/10; merḥūm-ı m. 83a/11; nāʾib-i m. 6b/14; vezīr-i m. 7a/2, 9a/7; şeyḫ-i m. 28b/8; m.+ a 87b/14, 46a/4; m.+ da 26a/3; m.+ dan 48b/9; m.+ de m.+ e 38b/8, 33a/11; m.+ ı 37b/15, 42b/7, 48a/12, 54a/9; 12b/13; 21b/9; 28a/15; m.+ lar 91b/3, 92a/12, 86a/5; m.+ uŋ 9a/2, 24b/10, 42b/4, 55a/2, 85b/7, 96b/12; m.+ uŋ 24a/2; m.+ uŋ 19b/15, 28a/11, 33b/3, 38b/5, 42a/4, 43a/2, 48a/2; 64a/12; m.+ üŋ 45a/5

mezbūre (Ar): Adı geçen, anılan "dişil"

ayazma-ı m. 16b/12; bāġçe-i m. 15a/15, 15b/5, 17b/13, 18a/11, 18b/13; menzil-i m. 30b/3; meydān-ı m. 3b/7, 19b/2, 41a/9; m.+ de 12a/13; 48b/15; m.+ den 19a/15, 11a/13; m.+ nüŋ 17a/13, 17b/9; m.+ nüŋ 44a/5

meẕkūr (Ar): Adı geçen "İril"

m. 5b/13, 7b/13, 23b/5, 25a/14, 25b/9, 30b/6, 31b/13, 36b/4, 47a/14, 54b/2, 55b/3, 55b/6, 60a/3, 78b/1, 78b/4; merḥūm-ı m. 91a/2; m.+ de 71a/5; m. ol- 90b/1; m.+ uŋ 92a/4

meẕkūre (Ar): Adı geçen "dişil"

m.+ de 88b/10

meʾẕūn (Ar): Kendisine izin verilmiş

m. ol- 92a/13

mı : Soru edâtı

m. 70a/5

mızrāḳ (Ar): Mızrak

m. 71b/9, 71b/10

mi : Soru edâtı

m. 70b/4

miḥrāb (Ar): Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde

m.-ı meydān 86a/12

miḳdār (Ar): Miktar

m. 48b/11; m.+ ından 48a/14

mīl (Ar): Mil

m. 83b/5

min (Ar): -dan/ +den

m. 11a/8, 85a/11

min-baʿde (Ar): Bundan sonra

m. 3a/3 9b/6

minber (Ar): Câmilerde hatîbin çıkıp hutbe okuduğu merdivanlı kürsü

m.-i şerīf 11a/4; m.+ i 11b/1

mine ėt- (Ar+Tr): Nakş etmek

m. erüz 82b/1

minnet (Ar): Yapılan iyiliğe karşı teşekkür etme

m. 69a/8

minvāl (Ar): Tarz, yol

m. 67b/12, 92b/1, 96a/6

mīr-āḫūr (Far): Osmanlı padişahlarının ahırlarına bakan görevli

m. 59b/7

mīr-i ʿalem (Far+Ar): Sancak beyi

ʿa.21b/8

mīr-i ʿalemlik (Far+Ar+Tr): vali, amir

m. 21b/8

mīrī (Ar): Devlet hazinesi

m.+ den 21b/10

miṣāl (Ar): Benzer

m. 50b/5, 71a/11; m.+ de 94b/10; m.+ i 79b/2

misket (Ar): Eskiden kullanılmış geniş çaplı, uzun ve ağır bie cins tüfek, içi misket dolu mermiler atan bir cins top

m. 96b/10

miṣl (Ar): Benzer

m.+ i 22a/4, 29b/1, 48b/10, 35a/1; m.+ dür 23a/6

mizāc (Ar): Huy, tabiat, karakter

m.+ ın 9b/3

mīzānü'l-ḥaḳḳ (Ar): Katip Çelebi'nin oğlu Yunus Çelebi'nin bir eseridir, Mizanu'l-hak

m. 97b/14

muʿāmele (Ar): Muamele, davranış, işlem, tutum

m. ėd(t)- 65a/13

muʿammer (Ar): Uzun yaşamak

m. eyle- 8b/6; m. ol- 75a/1, 55b/8

muʿāṣır (Ar): Çağdaş, aynı asırda yaşayanlar

m. ol- 26a/8

muʿaṭṭal (Ar): Bırakılmış, kullanılmaz
m. ḳal- 40b/12
muʿāvenet (Ar): Yardım
m. ėd(t)- 68a/14, 68a/15
mūcid (Ar): İcad eden, ortaya çıkaran
m.-i ṣānī 87a/9
mufaṣṣalan (Ar): Ayrıntısıyla, mufassal olarak, uzun uzadıya, sözü uzatarak
m. 63b/6
muḫabbaṭ (Ar): Karışık, düzgün olmayan
m. ol- 2a/11
muḥāfaẓa (Ar): Şehir
m.+ da 19b/11; m.+ sına 93b/14; m.+ sında 97b/3
muḥākeme (Ar): Yargılama
m. 67a/3
muḥāl (Ar): Mümkün olmayan, olamaz, olmaz
taḥḳīḳ-i m. 18b/5
muḫālif (Ar): Uygun olmayan, aykırı
m. 74b/14; m.+ dür 32b/8, 34a/10; m. ol- 78b/10, 61a/11
muḥārebe (Ar): Savaşta yapılan çarpışmalardan her biri
m. eyle- 83b/10
muḥarrir (Ar): Yazar
m.+ ler 2b/14
muḥāṣara (Ar): Kuşatma
m. eyle- 85b/2; m.+ sında 50a/3
muḥāsebe (Ar): Hesap işi
baş m. 88a/11
muḥāsebeci (Ar+Tr): Hesap işini yapan kimse
m.+ si 89a/14
muḥyi'd-dīn (Ar): İbnü'l Arabi gibi bilgili
m.+ i 84a/10
muḳābele (Ar): Karşılık verme, karşılama
m. 2a/10; m.+ si 18a/1, 18a/6; m.+ sinde 13b/1, 15b/15, 16b/1, 18a/7, 27b/11, 27b/14, 40b/10; m.+ sindedür 59a/14
muḳābil (Ar): Bir şeyin karşısında bulunan
m. 11b/2, 16a/9, 16a/11, 18a/9; m.+ dür 14a/1
muḳaddem (Ar): Önce, önceki, önce gelen
m. 11a/13, 11b/15, 31a/1, 85a/4
muḳaddemā (Ar): Önce, eskiden
m. 17b/15
muḳaddemen (Ar): Önce, önceki, önce gelen

m. 9a/3, 13b/13

muḳadder (Ar): Belirlenmiş olan, alında yazılı

m. ol- 73a/1

muḳāren (Ar): Kiyaslanmış, karşılaştırılmış

m. 52a/14

muḳāvemet (Ar): Dayanma, karşı durma, karşı koyma

m. 12a/9

muḳırr (Ar): İtiraf eden

m. 7b/6

muḳtedā (Ar): Fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan

m.-yı miḥrāb-ı meydān-ı tīr-endāzān 86a/12

mulāḥaẓa (Ar): Düşünce

m. ėd(t)- 24b/13; m. ol- 5b/10; m.+ sıyla 5b/12, 31a/2

mūmā-ileyh (Ar): Adı geçen, anılan

m. 7b/7, 51b/6, 86b/10, 93a/6

munżamm (Ar): Katılmış, arttırılmış

m. olup 21b/12

murābaḥa (Ar): Malı kâr ile satma

m.+ sın 8a/1, 54a/15

murād (Ar): Dilek, istek

m.-ı dünyeviyyesi 70a/7; m.-ı şerīfleri 34b/9; m. buyur- 34a/13, 68a/4; m. ėd(t)- 34b/13; m. ėt- 82b/6; m. eyle- 4b/14, 8b/8; m.+ ı 68b/4; m.+ ın 8b/12; m.+ larından 4b/12

murāfaʿa (Ar): Hukuk, duruşma

m.+ dan 7b/15; m.+ ya 6a/10; m. ol- 7b/11

muṣāḥabet (Ar): Sohbet etme, görüşme

m. ėt- 24b/8

muṣāḥib (Ar): Padişahların özel işlerinde bulunanlardan her biri

m. 18b/11; m.-i şehriyārī 74b/2; m.+ i 34b/2, 94b/1; m.+ leri 29b/4, 29b/5; m.+ lerinden 20b/14

muṣallā (Ar): Namaz kılmaya yarayan açık yer

m. 11a/12, 18a/6, 18a/7, 72a/3, 73a/12, 74a/9, 74a/9; m.+ da 11b/8, 64b/12, 73b/10, 80a/3, 74a/13; m.+ nuŋ 73b/3, 74a/2; m.+ sında 88b/14; m. ol- 2b/13

muṣannaʿ (Ar): Bir usta elinden çıkmış, üretilmiş, sanatlı

m. 96a/10; m. ol-25b/13

muṣannef (Ar): Tasnif edilmiş, seçilmiş

m. 93b/4

muṣarraḥ (Ar): Açık söylenmiş, belirtilmiş

m. ol- 7b/12

muṣırr (Ar): Israr eden

m. ol- 5b/9

muʿtād (Ar): Alışılmış, adet olunmuş
m.+ ı 25b/13, 44a/13; m.+ larıdur 9a/8

mutaṣarrıf (Ar): Tasarruf eden, kendinde kullanım hakkı olan
m. 93b/9; m. ol- 3b/8

muʿteber (Ar): Îtibarlı, güvenilir
m. 19a/13, 60a/5

muʿterif (Ar): İtiraf eden kimse
m. ol- 7b/6

muṭṭalā (Ar): Tılâlanmış, yaldızlanmış
m. 42b/2

muṭṭaṣıl (Ar): İttisâl eden, ulaşan, kavuşan
m. ol- 17b/2

muvaffaḳ (Ar): Başarmış, başarılı
m. ėd(t)- 70b/6

muvāfiḳ (Ar): Uygun
m. 22a/14

muvāẓabet (Ar): Bir işi ara vermeden, aksatmadan yapma, bir işte ciddiyet, sebat ve devamlılık gösterme
m.+ de 86b/1

muʿvecc (Ar): Eğri büğrü, yılankavi
m. 48b/13, 93a/10

muẓaffer (Ar): Savaşı kazanmış, yeniş
m. 96b/4; m.+ dür 70b/1

mübālaġa (Ar): Abartma
m. 39a/10, 76b/12; m. ėt- 93b/5

mübārek (Ar): Bereketli, kutsal
m. 10b/1, 70a/3; m.+ den 2b/9; m. ol- 77a/13

mübarek (Ar): Bereketli, kutsal
m. 2b/10

mübāşeret (Ar): Başlama, başlangıç
m. eyle- 77a/1

müberrā (Ar): Temize çıkmış, aklanmış
m. 87b/6, 90a/9, 91a/15, 94a/2; m.+ dur 51b/14

mücerred (Ar): Yalnız, tek
m. 65a/14; m.-i pāk 86b/9

mücessem (Ar): Cisim biçiminde olan
m. 10a/5

mücesseme (Ar): Cisim biçiminde olan, dişil için söylenir
ḫarīṭa-ı m.-i güzīde 86b/5

müctemi‘ (Ar): Toplanan, toplanmış olanlar
m. 60b/1
müdāḫele (Ar): Karışma, araya girme, el katma
m. 12b/10
müdāvemet (Ar): Devam etme, bir yere gidip gelme
m. 51b/7; m.+ de 84b/13, 86a/15, 89b/7, 90a/8; m. ėd(t)- 92b/2, 92b/9, 88a/13, 90a/11; m. ėt- 90b/3
müdāvim (Ar): Bir işi devamlı yapan, bir yere devam eden
m.+ lerinden 83b/15, 92a/7
müddet (Ar): Müddet, süre
m. 67b/12
müderrisīn (Ar): Merdese dersi okutanlar
m.-i kirāma 97a/12
mü’ellif (Ar): Yazar
m.-i risāle 78b/14; m.+ i 97b/14
mü’ellifīn (Ar): Yazarlar
m.-i evrāḳ 63a/10
mü’eẕẕin (Ar): Ezan okuyan
m.+ ler 42a/2
müferraḥu’l-cinān (Ar): Bahçelerle ferâhlandırılmış
m. eyle- 42b/6
müftī (Ar): Müftü, il ve ilçelerdeki imam, hatip, vâiz, müezzin gibi din görevlilerinin âmiri durumunda olan ve dînî hususlarda fetvâ verme yetkisine sâhip bulunan memur
m.+ si 83b/5
mühimmāt (Ar): Gerekli olan şeyler
m.+ ına 54a/14
mühlet (Ar): Süre, vade
m. 74a/7
müjde (Far): Müjde, muştu
m.+ ler 70a/4
mükemmel (Ar): Kusursuz, mükemmel
m. 9a/1
mükerrem (Ar): Saygıdeğer
m. 31b/7, 85a/11; vücūd-ı m. 8b/6, 57b/10, 61b/15; vezīr-i m. 93b/10, 83a/6, 91a/13, 93b/12; m.+ dür 54a/13, 85a/6; m.+ leri 89a/15
mülaḳḳab (Ar): Telkibolunmuş, lakablanmış
m. 41a/3
mülāyim (Ar): Uygun, hoş görülebilir
m. 23a/6
mülāzemet (Ar): Bir yere gidip gelme

m. 86a/15

mülāzemet (Ar): Gidip gelme, ayrılmamak, devam etmek

meydān-ı tīr-endāzān-ı hüner-peymāya m.+ de 91b/10; m. ed(t)- 96a/12

m. ėd(t)- 92b/11

mülāzim (Ar): Bir kimse, şey veya yere bağlılık ve devamlılık gösteren, bir işte sürekli çalışan kimse

m.+ lerinden 92b/10

mülk (Ar): Mülk bkz, mal, varlık, arazî ve dükkan gibi mal getiren mal

m. 70b/2; m.+ i 7a/6

mümeyyiz (Ar): Memur

m. olma- 75a/8

mü'minīn (Ar): İman edenler

secde-gāh-ı m.+ de 9b/11

mümkin (Ar): Mümkün

m. 3a/4, 12a/9, 31a/8, 65b/4

mümtāz (Ar): Seçkin

m. 3b/3, 21a/15, 25b/6, 43b/7, 62b/13, 84b/15, 85a/13, 85b/13, 86a/2, 86a/3, 87a/5, 88a/5, 88a/15, 89b/9, 90b/10, 91a/15, 91b/12, 92a/5, 92a/6, 92b/6, 93b/13, 95b/2, 96a/9, 97a/15, 97b/6, 97b/11, 98a/1, 98a/5, 98a/15, 99a/12, 87a/2, 87b/7, 92a/8, 93a/5, 99a/3; m.+ dur 92a/11; m. ol- 21a/8, 88a/6, 93b/11, 94a/2

münāsebet (Ar): Uygunluk

m. 12a/2

münāsib (Ar): Uygun, yerinde

m. olursa 66a/10

münevver (Ar): Aydınlık; aydınlatılmış "iril"

m. eyle- 29b/9

münevvere (Ar): Aydınlık, aydınlatılmış "dişil"

marḳed-i m.+ leri 94b/11

müntehā (Ar): Son, son bulmuş

m. 30a/12, 35b/8, 48b/5, 48b/8, 79a/6, 84a/5, 84a/13, 84b/1, 84b/4, 85a/2, 88b/2, 93a/8, 95a/13, 95b/7, 96a/14, 97a/6, 97a/10, 97a/13, 95a/15; m.+ dur 58b/8; m. ol- 17b/5; 17a/9; m.+ ya 96a/2

mürācaat (Ar): Danışma

m. eyle- 12a/14

mürūr (Ar): Geçme, geçip gitme

m. ėd(t)- 27a/3; m. eyle- 65b/12; m.+ inden 31a/10; m.+ iyle 3a/11

müsāfir (Ar): Konuk

m. 31b/6

müsāmaḥa (Ar): Hoşgörü

m. olın- 74b/7

müṣbet (Ar): Tesbit edilmiş, delîl gösterilmiş
m.+ dür 42b/5, 85b/10, 87a/15, 88b/6, 95a/8; m. ol- 84a/7
müsellem (Ar): İnkar edilemez, söz götürmez
m. 84b/9, 87a/2, 87a/5, 88a/5, 89b/9, 90a/10, 90b/12, 93b/13, 96a/9, 97a/15, 98a/5, 99a/3, 99a/12; m.+ dür 62b/13, 85b/13, 86a/3; m.+ i 84a/11; m.+ idür 92a/5; m. ol- 76a/7, 93a/5
müselmān (Ar+Far): Müslüman
m. 78b/3, 78b/7
müsevvid (Ar): Karalama yapan kimse
m. olup 95a/9
müslimīn (Ar): İşlam dininde olanlar, müslümanlar
m. 9b/9, 11b/10; m.+ e 16b/14
müstaġnī (Ar): Doygun, gönlü tok
m. 94a/6, 94b/3; m.+ dür 97a/3
müstaġnī ʿani'l-beyān (Ar): Kendisine anlatmaya gerek yok
m.+ dur 94a/10
müstaġraḳ (Ar): Batmış, batan
m. 71a/5
müşārun-ileyh (Ar): Adı anılan, gösterilen "İril"
aġa-yı m. 7a/14; paşa-yı m.+ üŋ 91a/15
müşāvere (Ar): Danışma
m. olın- 7a/5
müteʿāref (Ar): Hekesin bildiği
m. 97b/9; m.+ dur 84b/7; m.+ dür 86b/12; m. ol- 93a/5
mütecāviz (Ar): Geçen, aşan
m. 88b/12
mütecellī (Ar): Meydana çıkan, tecelli eden
m. olalar 29b/9
müteferriḳa (Ar): Hesapta olmayan çeşitli masraflar için ayrılmış para
m.+ lıḳla 84b/6
müteḫayyir (Ar): Şaşmış, şaşırmış olan
m. 12a/11
mütemādī (Ar): Sürekli, devamli
m. ol- 26b/12, 67a/13
mütevellī (Ar): Bir vakfın idaresi kendisine verilmiş olan kimse
m.-i sulṭān murāddur 90b/9; m. ol- 54b/2; m.+ si 84a/4, 90a/2, 90a/6
mütevellī ḳulı : Mütevelli Kulu
m. 72a/7
müvceb (Ar): Gerekli
m.-i emr-i hümāyūn 11b/3; m.-i evāmir 10a/6

müyesser (Ar): Kolaylıkla ortaya çıkan, kolay gelen
fetḥ-i m. 87a/8; tafṣīl-i m. 63b/5; m. eyle- 27b/10; m. ol- 68b/10, 2b/10, 2b/9, 21a/12, 21b/6, 68a/5, 96b/1

müẕākere (Ar): Bir konuyla ilgili fikir alışverişinde bulunma
m. olın- 68b/11

N

nāçār (Far): Çaresiz
n. 71a/12

naḳīb (Ar): Bir kavmin, kabilenin başkanı veya onun vekili
n.+ leri 25a/5

nā-maʿlūm (Far+Ar): Bilinmeyen
n. 57a/11, 48a/15, 56b/8, 74b/10, 82b/13, 82b/2; n.+ dur 23b/10

nā-murād (Far+Ar): İsteği gerçekleşmemiş olan
n.+ em evvel 25a/10

naḳl (Ar): Bir şeyi başka bir yere götürme
n. ėd(t)- 24a/9, 66a/3, 66a/8, 72b/4, 78b/6, 23b/9; n.+ inde 23a/10; n. olın- 9b/2

naʿl-būr (Ar+Far): Götüren, alan
n. 92a/6

naʿleyn (Ar): Bir çift ayakkabı, bir çift nal
iḫrāc-ı n. 10b/13; n.+ lerin 10b/1, 10b/9; n.+ üŋ 33b/8

nām (Far): Ad, isim
n. 4a/5, 5a/10, 12a/12, 15a/12, 15b/13, 19a/10, 19b/5, 20a/1, 20a/4, 21b/15, 24a/1, 25b/10, 28a/13, 36b/7, 37a/10, 38a/4, 38a/5, 38b/4, 39a/2, 39a/14, 40a/7, 40b/14, 41a/14, 43a/6, 43a/10, 43b/2, 44b/2, 45a/6, 45a/9, 45a/13, 45b/2, 48a/7, 48b/15, 49b/3, 49b/7, 49b/8, 49b/12, 55b/4, 56b/6, 56b/9, 57a/2, 58a/1, 58a/10, 59b/4, 59b/6, 59b/10, 60b/5, 62b/2, 62b/5, 64b/15, 64b/16, 73a/13, 75a/5, 75a/15, 77a/3, 81b/11, 81b/14, 90b/6; n.-ı diger 35b/4, 43a/1, 43a/2, 44a/2, 44a/3, 53b/9, 54a/4; n.+ ı 28b/13, 37a/4; n.+ ında 69a/2

nām-dār (Far): Ünlü, meşhur
n. 65a/2

namāz-gāh (Far): Açıkta namaz kılmak için hazırlanmış olan ve kıble yönüne doğru dikili bir taşı bulunan yer, musalla
n. ovasında 73a/9

nās (Ar): Halk, insanlar
n. 11a/8; elsine-i n.+ da 3a/15

naṣārā (Ar): Hristiyanlar
n. 16b/9, 16b/11

naṣb (Ar): Kurma, dikme, saplama

n.-ı ḫıyām 2b/8, 11a/12, 11b/12; n. ėd(t)- 19b/3, 20a/10, 38b/9, 40a/6, 44a/6, 46a/5, 48a/5; n. ėtme- 24b/14

naṣīb (Ar): Nasip, kısmet
n. 22b/5

naẓar (Ar): Bakış, bakma, göz atma
n. ėd(t)- 2a/6, 19b/1; n. olın- 75a/7

nāẓım (Ar): Düzenleyen, tanzim eden
n. 86b/6

nāẓır (Ar): Bir işin yürütülmesinden ve yönetiminden sorumlu olan kişi
n.+ ı 7a/11, 62a/15, 88a/12, 85a/7; n. ol- 9a/6, 18b/14

naẓīr (Ar): Benzer
n.+ de 95b/6; n.+ e 88a/13; n.+ i 19b/7, 25b/11, 50a/9, 51a/4

nā'ib (Ar): Vekil, birinin yerine geçen
n. 5b/13, 6a/9; n.-i mezbūr 6b/14

nā'ibü'l-ḳāḍī (Ar): Kadı vekili
n. 79a/2

nā'ibü'ş-şer' (Ar): Kadı, şeriat hükümlerine göre hüküm veren hâkim
n. 58a/15

nā'il (Ar): Erişmiş, ele geçirmiş, başarmış, kazanmış
n.-i menḳıbe 86a/9; n. eyle- 69b/3; n. ol- 77a/13, 93a/6

nāşī (Ar): Ötürü, dolayı
n. 8b/3, 9a/10

ne : Ne
n. 2b/11, 5a/5, 6b/10, 6b/11, 11b/11, 12a/13, 12b/4, 12b/5, 24a/15, 30a/9, 33a/12, 34b/10, 65b/10, 70a/8, 70a/14, 70a/15, 5a/15, 29a/12; n. ḳadar 37a/15, 52b/2; n. ʿaceb 11b/9

nebeviyye (Ar): Hz. Muhammed'e ait olan (Genellikle sünnet ve hadis)
aḥādīṯ-i n.+ nüŋ 88a/2

nebiyy (Ar): Peygamber
n.-i ʿarabī 10a/15

nėçe (I) : Nasıl
n. 12a/9, 31a/3, 67b/4, 68a/6

nėçe (II) : Nice; ne çok
n. 33a/12, 34b/13, 66b/13, 67b/12, 74b/8, 84b/12, 85b/11, 86a/13, 88b/10, 89a/7, 89a/10, 89b/6, 90a/3, 90a/7, 90a/10, 90b/3, 91a/1, 91a/7, 92a/2, 92a/4, 93a/6, 93a/12, 94b/5, 95b/8, 96b/2, 98a/13, 98b/10, 98b/15; bir n.+ sin 65b/10

nėçün : Niçin
n. 12a/14, 32b/3

neden : Neden, soru edatı
n. 32a/1

nefes (Ar): Nefes
n. eyle- 30b/2
nefy : Sürgün
n. buyur- 72b/14
nemek (Far): Tat, tuz
n.+ idür 84a/15
nerd-bān (Far): Merdivan
n.+ dan 15a/9
nesne : Nesne
n. 92b/8, 94b/2
nev (Far): Taze genç, yeni delikanlı
n.-cevān olup 99a/11
nevāḥī (Ar): Nahiyeler, etraflar
n.+ sinden 48b/14
nevbet (Ar): Sıra, nöbet
n. 30b/5, 32a/10, 33b/11
nevbetçi (Ar+Tr): Nöbet bekleyen
n. ḳıl- 50b/1
nevverellāhu (Ar): Allah ışıklandırsın
n. 3a/13
nevveru'llāhu marḳedehu (Ar): Allah onun mezarını nurlu kılsın
n. 93b/2
n'eyle - : Yapmak, etmek
n.- yüm 66a/11
nıṣf (Ar): Yarı, yarım
n. 59a/10; n.+ ı 54a/14
nihāyet (Ar): Son
n. 13b/1; n.-i dīvār 17a/15; n. bul- 16b/10, 15a/2, 18a/11; n.+ i 13b/1, 15b/6, 17b/13, 18b/2; n.+ inde 16b/6; n.+ inden 13b/3, 13b/7; n.+ ine 15b/7, 16b/3, 17a/1
niṣār (Ar): Küçücük parçalar
n. buyur- 51b/12
nitekim : Gerçekten, hakikaten
n. 11a/3
niyāz (Far): Yalvarma, yakarma
n.+ da 12a/11
niyyet (Ar): Niyyet, maksat
n.-i ġazā 24b/1, 38b/13; n.+ ine 9b/3, 65b/4
nizā' (Ar): Tartışma, ihtilaf
n. 35b/3, 91b/14; n.+ ı 58a/14; n.+ ıŋ 67a/6
nişān (I) (Far): Hedef

n. 20a/10, 24a/12, 24b/14, 47b/10; n. dik- 81a/6, 81b/4, 83b/8

nişān (II) (Far): İşaret, iz

n. 78b/1; n.-ı güm 81b/14; n. eyle- 83b/5, 72b/3; n.+ ı 23b/7, 78b/10; n.+ ları 21b/15

noḳṣān (Ar): Eksiklik, azalma

n. 3b/14, 67a/6

nuṭḳ (Ar): Söz, konuşma

n.+ a gelüp 34b/15

nükte-şinas (Far+Ar): Nükte anlayan

n. 55a/5

nüsḫa (Ar): Yazılı, yazılmış, yazılı bir şeyden çıkarılan sûret

n.+ dan 2a/9; n.+ sı 2a/10

nüzūl (Ar): İnme, iniş

n. eyle- 76a/14

nūş (Far): Tatlı

n. ėd(t)- 9b/3

O

ocaḳ : Aynı amaç ve düşünceyi paylaşanların görev yaptıkları yer

o. 67a/12; o.+ ı 26a/13, 27b/15; o.+ ında 27b/13; 84b/6; 93a/4; o.+ ından 57a/1, 89a/3, 89b/11; 88b/13; 14a/8, 20a/10, 39a/2, 46a/3, 49b/2, 59b/4, 59b/7, 62a/11, 84a/2, 85b/15, 97b/15, 98a/2

oda : Oda; krş oṭa

o.-ı meẕkūrde 71a/5; o.+ da 70b/13, 71a/3

odun : Odun

o. 22b/8

oġlan : Oğlan

o.+ ı 66b/8

oġ(u)l : Cinsiyeti erkek olan evlat

o.+ ı 31a/12, 37b/5, 38a/9, 39b/3, 42a/13, 46b/3, 54b/7, 62a/9, 66b/9,80b/3, 91a/10, 94a/15; o.+ ıdur 36a/4, 97b/15; o.+ ına 31b/2; o.+ larıdur 29b/3

oḳ : Ok

o. 2b/12, 3a/6, 3a/7, 3a/11, 5a/6, 5b/5, 6a/12, 7b/2, 9b/4, 9b/7, 10b/1, 10b/11, 10b/14, 11a/1, 11a/6, 11b/1, 12a/1, 13a/3, 19a/3, 19b/9, 19b/13, 23a/8, 23a/12, 24a/9, 24b/1, 25b/11, 25b/14, 26a/15, 26b/10, 27b/6, 28a/14, 28b/8, 28b/15, 29a/8, 29a/10, 29a/11, 30a/15, 30b/9, 30b/14, 30b/15, 31a/5, 31a/8, 31a/13, 32a/1, 32a/6, 32b/7, 32b/8, 34a/2, 34b/7, 35a/1, 38b/13, 39a/10, 39a/12, 39a/14, 39b/5, 41a/4, 41a/11, 41a/15, 41b/3, 46a/4, 47a/7, 48b/5, 49a/3, 49a/10, 50b/5, 51a/6, 52b/7, 54a/12, 55b/12, 58b/7, 58b/13, 60b/11, 61b/12, 62b/7, 62b/14, 65a/6, 65a/8, 65b/6, 65b/7, 65b/8, 65b/9, 65b/10, 65b/15, 67a/4, 68b/2, 68b/8, 68b/9, 68b/14, 69b/6, 69b/12, 69b/14, 69b/15, 70a/1,

70a/11, 70a/14, 70a/15, 70b/5, 71a/11, 71a/12, 71a/14, 71b/9, 72b/3, 74b/13, 75a/5, 75b/3, 75b/10, 75b/12, 76a/7, 76b/9, 77a/4, 77a/6, 77a/8, 77a/12, 78a/4, 78a/6, 83b/1, 83b/4, 84a/5, 84a/8, 84b/1, 84b/15, 85b/5, 85b/15, 87a/2, 87a/6, 87a/12, 88a/3, 88a/7, 89b/9, 90b/4, 92a/7, 92b/8, 93b/11, 94a/5, 94a/9, 94b/2, 94b/7, 94b/9, 95b/6, 96a/5, 97b/2, 97b/8, 98a/8; o.+ a 3a/14, 65b/14; o.+ cuġaz 76b/7; o.+ cuġazı 44b/4; o.+ dur 71b/8; o.+ ı 26a/3, 26b/5, 30a/15, 30b/6, 30b/10, 30b/11, 30b/12, 31a/1, 31a/2, 31a/4, 32a/14, 32b/9, 33a/13, 33b/9, 33b/13, 33b/14, 34a/5, 35a/3, 41a/5, 50b/6, 58a/7, 59b/1, 66a/14, 69b/7, 74b/13, 77a/6; o.+ ın 4a/3, 19b/6, 23a/5, 32a/12, 65b/9, 69b/5, 82b/6, 82b/7, 87a/13; o.+ ına 12a/15, 12b/3, 32b/13, 54b/11; o.+ ından 11b/14, 23a/7; o.+ ıŋı 66a/6; o.+ ınuŋ 23b/6, 78a/4; o.+ ıyla 21b/13, 24b/14, 30a/6, 30a/10, 30a/13, 33a/3, 34a/9, 68b/5, 68b/7, 73a/10, 75a/15, 76a/8, 83b/3, 85b/8; o.+ ıyla 46b/10, 78b/4; o.+ la 82a/13; o.+ lar 10b/15, 64b/17, 68a/12, 95a/3; o.+ ları 23b/5, 50b/7, 65b/5, 66a/2, 69a/14; o.+ ların 10b/5, 30b/5, 65a/9, 65b/12, 87a/14; o.+ uŋ 26b/2, 41a/6, 41a/10, 66b/2, 67a/5, 77a/14, 87a/8

oḳçı : Ok atan kimse, ok yapan veya satan kimse

o. 4b/8, 5a/1, 5a/12, 6b/2, 7a/2, 7b/1, 8a/5, 12b/13, 26a/9, 54b/4, 54b/10, 54b/12, 56a/1, 62b/6, 64b/17, 68b/1, 69a/12, 77b/3, 77b/14, 78a/3, 79b/2, 79b/8, 81b/11; o. başı 7a/6, 8a/15, 12a/5, 12b/5; o.+ dur 59b/13, 62a/14, 76a/2, 76a/3; o.+ lar 4b/4, 5b/14, 6a/14, 7a/9, 7a/12, 62a/14; o.+ larına 68a/2; o.+ laruŋ 6b/10, 12a/4, 12b/11; o.+ sına 51b/9; o.+ yı 26b/7

oḳçıyān (Tr+Far): Okçular

tekye-i o. 4b/7

oḳı- (I): Okumak; krş. oḳumaḳ

o.- yup 69b/5, 35a/6

oḳı- (II) : Bir yere çağırma, davet etme; krş oḳumaḳ

o.- duḳda 75b/5

oḳın - : Okunmak

o.- up 61b/3

oḳu - : Okumak; krş. oḳımaḳ

o.- yup 5b/6

oḳu - : Bir yere çağırma, davet etme; krş. oḳımaḳ

o.- dı 75b/6; o.- mam 75b/8; o.- r 75b/8; o.- yup 75b/3

ol - : Olmak

o.- a 10a/7, 20b/1, 39b/7, 47b/14, 69b/2, 70a/3, 70b/2, 83a/5; o.- acaġında 52a/14; o.- alar 10a/8, 11a/8, 31b/11, 29b/9, 2a/7; o.- an 3a/8, 4a/5, 4b/5, 5b/1, 6b/4, 7a/12, 7b/10, 8b/11, 9a/11, 9a/14, 9b/1, 9b/13, 11a/7, 11b/2, 12a/5, 12a/13, 12b/6, 12b/10, 13a/6, 13a/8, 13a/11, 13a/13, 13a/14, 13b/5, 13b/9, 13b/12, 13b/14, 14a/2, 14a/3, 14a/13, 14a/14, 14b/6, 14b/7, 14b/11, 14b/12, 14b/14, 15b/13, 16a/1, 16a/2, 16a/3, 16a/10, 16a/11, 16a/13, 16b/1, 16b/6, 16b/9, 17a/4, 17b/10, 17b/12, 18a/6, 18a/7, 18a/13, 18b/1, 18b/8, 19a/3, 19a/7, 19a/11, 19a/14, 19a/15, 19b/4, 19b/7, 20b/5, 21b/8, 23b/11,

23b/15, 25b/13, 26a/2, 26a/4, 26a/11, 28a/12, 28a/13, 30a/12, 30b/13, 31a/7, 32a/4, 32b/2, 33b/4, 33b/12, 34a/5, 34a/6, 39b/1, 39b/15, 40a/1, 40a/10, 40b/3, 40b/11, 42a/2, 43a/3, 45a/1, 45b/5, 48a/3, 48a/10, 51b/5, 51b/6, 52a/3, 52b/11, 52b/12, 53a/14, 53b/1, 53b/10, 53b/12, 55a/3, 56b/11, 57b/3, 61a/14, 61b/9, 62a/3, 62a/6, 63b/1, 63b/5, 64b/12, 72a/13, 72b/5, 72b/12, 73b/5, 73b/9, 73b/11, 74a/10, 74a/13, 74b/1, 74b/4, 76a/4, 78a/11, 79b/4, 79b/6, 82b/3, 82b/11, 83a/7, 84b/2, 85a/8, 86b/5, 88a/11, 89a/10, 89a/12, 89a/14, 89b/2, 89b/4, 90a/2, 90a/7, 90b/15, 91a/6, 91a/13, 91b/6, 92b/1, 93a/15, 93b/7, 93b/10, 94a/1, 94a/3, 94a/7, 94b/13, 95b/2, 95b/15, 96a/2, 96a/4, 96a/7, 97a/6, 97b/14; o.- andur 60a/9, 73b/8; o.- anla 60b/1; o.- anlar 26b/2, 34a/11, 47b/13, 56b/14, 66b/12, 78b/4; o.- anlardan 12b/8; 27b/1; o.- anları 12b/1; o.- asın 30b/2; o.- dı 7a/7, 27a/6, 69b/11, 70a/5, 70a/14, 32b/3; 86b/7; 12a/2; 21a/8; 5b/4; 26b/9; 12a/1; o.- dığı 64b/9, 82a/14, 10a/15; o.- dığın 84a/7; o.- dığından 12a/9; o.- dığundan 99a/13; o.- dılar 66b/14, 76b/11, 71a/3, 66b/6, 5a/8, 6a/3; o.- dıŋız 24a/15; o.- duġı 11a/4, 19a/12, 26a/6, 84a/9, 87a/9, 95b/9, 85b/10, 29a/1, 84b/10, 7b/12, 84b/4, 95b/11, 95b/13, 97a/10, 97b/1, 90b/1, 88b/3, 26b/4; o.- duġın 67a/9, 75a/1, 76a/7; o.- duġında 11a/1; o.- duġından 84a/11, 84b/10, 85a/3, 85b/12, 87b/7, 89a/5, 96a/8, 91a/11, 86a/2, 98b/3, 86b/13, 97a/5, 35b/3; o.- duḳça 96b/14, 97b/2; o.- duḳda 27b/14, 50b/4, 66a/1, 85b/5, 4b/3, 73a/2, 32b/6, 24a/14, 81b/9, 10b/6, 70a/8, 96b/10; o.- duḳdan 96b/6, 44a/10, 97b/12, 95a/11, 22a/12, 43a/12, 62a/4; o.- duḳları 91a/12, 33a/14, 6a/2; o.- dum 24b/2; o.- duŋ 77a/13; o.- madı 27b/15, 68b/12, 68b/10; o.- maġın 2b/10, 6b/1, 26b/4, 40b/11, 52a/11, 61a/11, 61a/12, 61a/13, 70a/1, 75a/9, 86b/4, 93a/9, 93a/5; o.- maġla 7b/12, 21b/6, 32b/10, 34b/3, 35b/2, 40a/4, 48b/12, 55a/2, 58b/11, 64b/17, 67a/1, 68a/10, 70a/1, 72a/10, 73a/1, 73b/5, 74b/7, 78b/10, 79a/8, 86b/6, 19b/14; o.- maḳ 3a/8, 7a/7, 9b/2, 12a/10, 18b/5, 19b/10, 26a/4, 34a/10, 35a/3, 35a/5, 35a/8, 42b/8, 47b/11, 52a/9, 55a/8, 64a/2, 72b/3, 74a/3, 83a/9, 83b/7, 31a/6, 7a/15, 74b/12, 35a/15, 7a/10, 21b/10, 83a/10, 2b/13, 26a/8, 2b/9, 9a/6, 10a/11, 71a/1, 63a/15, 4a/13, 35a/2, 7a/11; o.- maḳdan 73b/1; o.- malarıyla 5b/9; o.- mamaġla 90b/1; o.- mamaḳ 58a/7, 34b/5; o.- mamışdur 42b/3; o.- mamla 75a/8; o.- masın 41a/10, 20b/2, 44b/8; o.- maya 2a/11; o.- mayalar 11a/3; o.- mayan 88a/10; o.- mayanlardandur 19b/7; o.- mayanuŋ 75a/3; o.- mayınca 75a/13; o.- mayup 3a/4, 8b/13, 19b/15, 26b/3, 26b/4, 31a/7, 41a/9, 51a/4, 65b/4, 71b/1, 74a/5, 83b/14, 92b/8, 94a/12, 94b/2, 94b/7, 75a/4, 90a/15, 11a/1, 90a/14, 73a/1, 55b/8, 21a/12, 21b/6, 4b/14, 88a/8; o.- maz 68b/13, 68b/14, 35a/1, 12a/14; o.- mazdı 78a/9, 68a/5; o.- mazlar 60a/10; o.- mazlardı 94a/13; o.- mazsa 74a/4; o.- mış 28a/1, 50a/12, 72b/11, 78b/8, 74b/6, 59b/13; o.- mışdur 20b/1, 28b/13, 49b/10, 59a/1, 40a/4, 49b/5, 51a/3, 55b/9, 59b/3, 61b/14, 65a/3, 71b/1, 72b/2, 81b/14, 82a/4, 30a/11, 9a/2, 96b/1, 26a/7, 39a/7, 83a/15, 96b/5, 96b/15, 97b/13, 98b/2, 67a/13, 54b/2, 24b/12, 19b/11, 40b/11, 20a/9, 80a/13, 43a/12, 48a/9, 57a/4, 57b/12, 60b/7, 94a/9, 97b/7, 97b/11, 98a/2, 98a/4, 98a/11, 98a/14, 98b/6; o.- mışlar 93a/15; o.- mışlardur 93a/6; 27b/9; o.- sa 31a/8, 37b/1, 52a/14; o.- sun 69a/10, 71b/8, 81b/5, 77a/13; 71b/4; o.- sunlar 6a/14; o.- up 2b/12, 3b/13, 4a/11, 7a/6, 8a/6, 8b/14, 10a/3, 10a/8, 11a/7, 13a/15,

13b/14, 15b/10, 16b/11, 17b/9, 18b/6, 18b/9, 18b/12, 20a/3, 20a/8, 20b/8, 20b/14, 21a/13, 21a/15, 22a/2, 22a/3, 23a/15, 23b/6, 23b/12, 24b/3, 25a/6, 26a/9, 26a/12, 26b/8, 27b/14, 28b/5, 28b/14, 29a/3, 29b/4, 31a/10, 31b/6, 33a/2, 35a/5, 35b/7, 35b/9, 35b/14, 36a/12, 37a/4, 37a/8, 37a/12, 38a/7, 38b/3, 38b/6, 38b/10, 38b/11, 39a/6, 39b/6, 39b/8, 40a/2, 40a/8, 41b/5, 42a/6, 43a/4, 43a/7, 43b/9, 44a/8, 44b/12, 45a/2, 45a/6, 45b/13, 46a/3, 46a/6, 48a/6, 48a/9, 48b/7, 48b/15, 49a/1, 49a/2, 49a/14, 49b/3, 49b/9, 50a/1, 50a/10, 50a/14, 50b/2, 50b/3, 51a/5, 51b/5, 51b/14, 52a/5, 52a/10, 52b/1, 53b/11, 54a/5, 54a/12, 54a/15, 54b/3, 54b/11, 55a/4, 55a/8, 55a/15, 55b/6, 55b/7, 55b/12, 56b/2, 57a/6, 57b/2, 57b/7, 58a/15, 58b/6, 58b/13, 60b/1, 60b/10, 61b/15, 61b/16, 62a/9, 62a/13, 62a/15, 62b/3, 62b/14, 64b/7, 65a/13, 66a/14, 66b/13, 67b/6, 68a/2, 68a/8, 68a/9, 69a/2, 71a/14, 72a/4, 72a/13, 73b/6, 77a/7, 77b/6, 78a/8, 83b/15, 84a/4, 84a/10, 84a/14, 84b/1, 84b/6, 84b/13, 85a/7, 85a/13, 85a/15, 85b/2, 85b/9, 86b/2, 86b/11, 86b/15, 87a/5, 87a/7, 87a/8, 88a/8, 88a/11, 88b/4, 88b/9, 88b/12, 89a/2, 89a/8, 89a/14, 89b/13, 90b/6, 91a/10, 91a/13, 91b/5, 91b/7, 91b/9, 91b/15, 92a/5, 92a/7, 92a/9, 92a/12, 92b/2, 92b/10, 93a/8, 93a/13, 94a/15, 94b/1, 94b/8, 94b/11, 95a/1, 95a/11, 95a/13, 95a/15, 95b/5, 95b/12, 95b/13, 95b/14, 96a/2, 96a/9, 96a/14, 96b/3, 96b/7, 96b/13, 96b/15, 97a/1, 97a/3, 97a/10, 97a/13, 97b/3, 97b/10, 97b/11, 98a/1, 98b/7, 99a/3, 99a/9, 20b/6, 8b/4, 84a/7, 82b/8, 6b/2, 26a/1, 34b/7, 70b/13, 77a/8, 12a/8, 9a/4, 94b/5, 93b/7, 50a/3, 26b/15, 70b/10, 91b/13, 90a/4, 97b/13, 31b/1, 11b/10, 19a/1, 93b/8, 90a/12, 91a/8, 92b/4, 67b/14, 12a/2, 66a/8, 70a/8, 5b/11, 12b/2, 36b/13, 64b/17, 3a/2, 3a/6, 12b/12, 20a/11, 35b/4, 36b/8, 42a/1, 64b/8, 95b/7, 88a/9, 88a/15, 97b/6, 29b/7, 31b/9, 96b/2, 90a/13, 83a/15, 93b/15, 92a/13, 94a/6, 61a/11, 21b/12, 7b/11, 3b/8, 17b/2, 7b/6, 88a/6, 93b/11, 94a/2, 17b/5, 95a/9, 26b/12, 93a/5, 99a/11, 19b/5, 24a/12, 47b/4, 74b/5, 34b/2, 95b/4, 6b/8, 9a/10, 98a/7, 91a/4, 35a/7, 21a/9, 22a/13, 71a/3, 19a/13, 16b/7, 17b/7, 18b/3, 18b/13, 18b/15, 31a/1, 68a/11, 31a/9, 54b/2, 55b/1, 58b/3, 87a/11, 96a/11, 97b/8, 98a/15, 98b/10, 86a/6, 89a/7, 90b/4, 90b/10, 90b/15, 92a/4, 92a/10, 94a/4, 97b/1, 98a/13, 99a/6, 85a/9, 93b/5, 95a/15, 87b/8, 87a/13, 88b/14, 95b/10, 86a/1, 89a/1, 94a/8, 94b/6, 97b/5, 98a/4, 24b/7, 36b/9, 67b/14, 68b/15, 39a/11, 39b/3, 40b/6, 40b/14, 67a/1, 90a/1, 7b/4, 3b/6, 28b/9; o.- ur 6b/13, 63b/6, 64a/14, 72a/12, 74b/5, 76b/2, 9b/4, 14a/12, 17a/9, 18b/14; o.- urdı 61b/13, 66a/12, 90b/7; o.- urken 33a/15; o.- urlardı 68a/7; o.- urmış 35b/15; o.- ursa 6b/15, 66a/10

ol : O

o. 2b/9, 2b/14, 3a/10, 3a/11, 4a/4, 4b/12, 5a/13, 6a/4, 9a/14, 9b/11, 9b/13, 11a/10, 11b/15, 13a/12, 18a/5, 19a/10, 19b/13, 19b/14, 20a/5, 21a/14, 22a/2, 22a/12, 22b/2, 23a/2, 23b/4, 23b/6, 24b/6, 24b/13, 25b/1, 26a/2, 26a/3, 26a/14, 27a/14, 27b/2, 27b/8, 27b/9, 27b/11, 30b/2, 30b/11, 31a/2, 31a/5, 31a/8, 32b/9, 33a/9, 33b/1, 33b/13, 35a/5, 35a/13, 36b/3, 37a/6, 38b/2, 64b/13, 37b/3, 39a/5, 39b/13, 40a/13, 40b/6, 41a/1, 41a/14, 41b/1, 41b/14, 42b/2, 42b/13, 43b/7, 45b/3, 45b/12, 47a/6, 47b/1, 47b/2, 47b/7, 47b/8, 47b/9, 47b/10, 47b/13, 50a/15, 51b/8, 52a/11, 52b/6, 53a/9, 53b/7, 54a/12,

55b/12, 57b/9, 57b/10, 65a/8, 65a/10, 65b/3, 65b/9, 65b/12, 66a/12, 66b/1, 67a/5, 67b/1, 67b/4, 67b/13, 67b/15, 68a/6, 68a/9, 68a/10, 68b/12, 68b/14, 69a/7, 69a/12, 69a/13, 70b/2, 71a/2, 71a/15, 71b/4, 71b/6, 73a/2, 73a/13, 76b/12, 77a/1, 77a/5, 77a/11, 77a/12, 78b/6, 78b/7, 86b/4, 93a/15, 96b/11, 97a/7; o.+ dur 28a/15, 45b/5; o. ḳadar 22a/1

olın - : Olunmak, yapılmak, edilmek

o.- a 75a/2, 29a/12, 82a/1; o.- an 2a/9, 18b/1, 87a/8, 17b/15, 14b/1, 15b/9, 48a/2, 13a/15, 13b/3, 13b/7, 13b/11, 14a/1, 14a/4, 14a/11, 14a/14, 14b/3, 14b/11, 14b/14, 15a/2, 15a/7, 15a/10, 15a/13, 15b/2, 15b/4, 15b/7, 15b/11, 15b/14, 16a/1, 16a/7, 16a/10, 16a/13, 16b/1, 16b/2, 16b/5, 16b/9, 16b/10, 16b/13, 17a/1, 17a/5, 17a/10, 17a/12, 17a/15, 17b/2, 17b/4, 17b/7, 17b/11, 17b/14, 18a/3, 18a/7, 18a/9, 18a/12, 18b/2, 20a/1, 20b/3, 23b/14, 24b/3, 26a/1, 27a/12, 31b/5, 35a/4, 35b/8, 36a/9, 37a/7, 46a/11, 46b/7, 49b/1, 52a/8, 52a/12, 53a/5, 53a/12, 54a/4, 55b/2, 55b/10, 56a/15, 59a/15, 59b/15, 61b/11, 64b/5, 65b/6, 72a/4, 73b/1, 74a/1, 77a/2, 82a/5; o.- dı 20b/11, 75b/4, 68b/3, 74b/7, 90b/2, 52b/14, 53b/2, 53b/13; o.- dığı 4a/11, 3b/7, 47b/14; o.- duġumuzda 75b/2; o.- duḳda 40a/13, 75b/10, 37a/4, 7a/5, 6a/11, 12a/15, 68b/13, 73b/2, 70a/2, 6b/2, 34a/12, 66b/15, 67b/2; o.- madı 74b/6, 55a/11, 74a/4; o.- maġa 22b/6; o.- maġın 6a/12; o.- maḳ 88a/1; o.- maḳ 70b/7, 60a/2; o.- maya 90a/5, 23b/14; o.- mayup 60a/1, 75a/7, 12b/7; o.- mazdı 66b/12; o.- mış 11b/12, 51a/1; o.- mışdur 29b/8, 10a/4, 18a/5, 7b/9, 60b/9, 37a/14, 20a/14, 27b/12, 97a/12, 60a/3, 36b/13, 61b/3, 37a/3, 8a/8, 88a/3, 8a/11, 51a/2, 70a/13, 47b/9, 47b/1; o.- sa 52b/2; o.- up 10a/7, 76b/6, 31b/11, 36b/14, 76b/10, 61b/6, 5b/13, 58a/7, 83b/5, 11a/15, 5b/10, 68b/11, 9b/2, 93b/15, 6b/12, 10a/5, 3a/1, 63b/5, 2b/12, 11a/6, 88a/14, 56b/14, 3a/9, 90b/13, 10a/1, 35a/8; o.- ur 15b/11, 92b/3, 19a/8, 27a/2, 28a/11, 30a/9, 33a/15, 63b/6, 66a/5, 67b/4, 68a/6, 72b/6, 79a/4, 79b/2, 82b/3, 82b/12, 29a/2, 13a/12, 12a/3, 47b/11, 52a/11, 31b/13, 65a/5, 65b/2, 77a/2, 70b/7, 52b/8, 23a/14, 91b/6, 55a/9, 20b/6, 26a/7, 54b/7, 84a/2, 88a/10, 94b/14, 8b/11; o.- an 14a/2, 14a/7, 16b/4, 24a/9, 57b/1, 87b/15; o.- duġı 96a/6; o.- maya 8a/7; o.- mışdur 94b/12, 44b/1, 92a/14

omuz : Omuz

o.+ ına 22b/9

on : On

o. 20a/4, 21a/11, 23b/1, 25a/1, 25a/13, 27b/1, 27b/8, 28a/6, 28a/9, 29b/15, 32b/13, 35b/10, 36a/1, 36a/13, 36b/1, 37b/13, 38a/14, 43b/1, 43b/13, 49b/7, 51a/8, 51b/10, 52a/2, 52b/3, 53b/4, 54a/2, 60b/5, 60b/8, 60b/14, 61a/8; o.+ ıncı 56a/8, 61a/4

on altı : On altı

o. 54a/15, 58b/10, 62b/8, 63a/7

on beş : On beş

o. 8a/1, 30a/7, 38a/12, 42a/14, 42b/13, 48b/1, 49a/7, 53a/1, 60a/4, 61a/7, 62b/5, 63a/6, 67a/14, 71b/6; o.+ dür 61a/10; o.+ inci 61a/8

on beş : On beş

o. 33a/8, 37b/10

on bir : On bir

o. 15a/15, 60a/11, 61a/5; o.+ dür 56a/11; o.+ inci 15b/1, 15b/3, 56a/9, 61a/5

ondan : Ondan

o. 24b/4

on dört : On dört

o. 60a/14, 61a/6; o.+ inci 61a/8

on iki : On iki

o. 42a/12, 42b/12, 59b/12, 61a/2, 62a/2, 63a/1, 96a/15; o.+ nci 61a/6

on iki biŋ : On iki bin

o. 50b/2, 71b/4; o.+ i 71a/4

on sekiz : On sekiz

o. 33a/7, 53b/3, 59b/6

on ṭoḳuz : On dokuz

o. 38a/5, 38b/1, 46a/10, 46a/14, 46b/15, 47a/2, 62a/3, 63a/2

on üç : On üç

o. 43a/8, 43b/11, 60b/3, 61a/9, 70b/11; o.+ inci 61a/7

orada : Orada

o. 50a/1

oradan : Oradan

o. 13a/12, 70b/13

oraya : Oraya

o. 67a/5, 67b/10

ordu : Ordu

o.-yı hümāyūn 9b/4, 11a/8

orta : Orta

o. 14b/10, 19a/1, 75b/2; o.+ sı 14b/15; o.+ sına 22a/7

ʿoṯmāniyān (Ar+Far): Osmanlı halkı

ʿo. 70b/4, ʿo.+ ı 70b/13

oṭa : krş oda

o.+ sı 8b/14, o.+ yı 9a/1

oṭabaşı : Osmanlı Devleti'nde, hanların, odalarının kiraya verilmesinden ve idare edilmesinden sorumlu olan kişi

o. 84b/6; o.+ ı 62a/13

oṭa başılıḳ : Osmanlı Devleti'nde, hanların, odalarının kiraya verilmesi ve idare edilmesi görevi

o.+ dan 62a/13

otur - : Oturmak

o.- acaḳ 8b/12; o.- duġı 77a/5; o.- maḳ 96a/7; o.- up 10b/4, 77a/4, 77a/5, 92a/13, 92a/15; o.- urlar 27b/2

otuz : Otuz
o. 8b/1, 14a/15, 14b/1, 25b/3, 28a/7, 29b/13, 33a/6, 36a/3, 36a/8, 36b/2, 36b/3, 40b/12, 40b/15, 41b/10, 43a/14, 43b/2, 43b/12, 43b/14, 49b/12, 51a/10, 52b/4, 55a/10, 56a/7, 60a/7, 61a/4, 96b/3

otuz altı : Otuz altı
o. 34a/2, 35a/14

otuz beş : Otuz beş
o. 21a/7, 21b/14, 22a/8, 23b/3, 23b/7, 29b/12, 33a/5, 40b/7, 41b/8, 42a/8, 42b/10, 52b/4, 53b/15, 56b/5, 57a/9, 87b/10

otuz iki : Otuz iki
o. 37b/12, 38a/13

otuz sekiz : Otuz sekiz
o. 57b/15, 59a/5

otuz üç : Otuz üç
o. 41a/15, 41b/12

ova : Ova
o.+ sında 50a/2, 72b/5, 73a/9; o.+ ya 72a/1

Ö

öbür : Öteki, diğer
ö. 13b/6

ögret - : Öğretmek
ö.- mesün 78b/8

ölç - : Ölçmek
faḳīr-i pür-taḳṣīr ö.- düm 35b/1
ö.- üp 18b/4, 83b/6

ölçi : Ölçü; bk. ölçi
ö.+ siŋ 83b/6

ölçü : Ölçü; krş. ölçi
ö.+ de 24a/8, 35b/1

ʿömr (Ar): Ömür
ʿö.+ i 96b/14, 97b/2; ʿö.+ in 31b/7, 88b/2; ʿö.+ iŋ 55b/12; ʿö.+ inde 44b/4; ʿö.+ ini 65a/13; ṭūl-ı ʿö.+ iyle 8b/6; ʿö.+ leri 9a/13, 24b/15

ʿömren (Ar): Ömürlük
ʿö. 37b/3

öŋ : Ön
ö.+ i 14a/3; ö.+ inde 3a/7, 13a/10, 13a/13, 14b/12, 16b/12, 17a/14, 18a/13, 25b/6, 28a/13, 40b/3, 43a/3, 45a/2; ö.+ indedür 45a/4; ö.+ inden 13b/13, 14a/8, 14a/12, 14b/13, 15a/4, 18b/10; ö.+ ine 77a/12

öŋdül : Ok atma yarışlarında uzağa en çok atana ve hedefi en çok vurana verilen ödül
ö. 69a/9; ö.+ e 26a/3
öp - : Öpmek
ö.- üp 32a/15, 87b/4
öte : Öte
ö. 14a/6, 55b/12, 70b/14; ö.+ cedür 52a/13; ö.+ de 92b/2
öyle : Öyle
ö. 7a/9, 47b/8, 64a/12, 69a/11, 69b/4, 74a/7, 76b/2; ö.+ ce 23b/13, 45b/6; ö.+ dür 64a/13

P

pāçe (Far): Paça
p.+ si 35b/15
pādşāh (Far): Padişah, hükümdar
p. 67a/1, 68a/4, 70a/3, 25b/6; p.-ı hind 97a/7; p.-ı mūmā-ileyh 51b/6; p.-ı ʿālem-penāh 70a/5; p.+ a 31a/12, 67b/2; p.+ ımuz 4a/15, 7a/8, 7a/10, 8b/4, 19a/5, 75b/5; p.+ ımuza 9b/5; p.+ lar 34b/10, 52a/14; p.+ umuza 58b/15; p.+ umuzuŋ 34b/8, 96b/7; p.+ uŋ 66b/9, 67a/8, 68a/7
pādşāhāne (Far): Padişaha yakışacak sûrette
p. 31a/12
pāk (Far): Temiz, saf
mücerred-i p. 86b/9; rūḥ-ı p. 10b/13; p.+ in 29b/8
pār (Far): Ufak, parça, küçük şey
p.-çe 17a/4
pāre (Far): Parça
p.+ sini 41a/6
pārelen - (Far+Tr): Parçalanmış
p.- miş 41a/5
parmaḳ : Parmak; krş barmaḳ
p. 48a/14, 65b/14, 78a/4, 78a/5
pāye (Far): Rütbe, derece
p.+ sinde 5b/1
paşa : Osmanlı Devleti zamanında yüksek sivil memurlara ve albaydan üstün rütbede bulunan askerlere verilen unvan
p. 12b/5; p.-yı müşārun-ileyhüŋ 91a/15; p.-yı ʿadālet 81b/12; p.-yı ʿatīḳ 64a/7; p.+ ya 27b/8
peder (Far): Baba
p.+ i 30a/5; p.+ leridür 70b/9; p.+ lerini 70b/15; p.+ leriyle 92b/4
pehlevān (Far): Okçu

p. 4a/5, 5a/10, 5b/4, 19b/9, 20a/2, 20a/4, 20a/7, 20a/11, 20b/6, 21a/3, 21a/6, 23b/7, 24b/4, 24b/13, 25a/8, 26a/14, 26b/5, 26b/9, 27a/2, 27a/3, 29b/14, 30a/11, 32a/1, 32a/8, 32a/10, 32b/2, 32b/7, 33a/7, 33a/9, 33a/11, 33b/12, 35a/4, 36a/5, 36a/8, 36b/2, 36b/3, 36b/4, 36b/5, 37a/10, 38a/14, 39a/2, 39a/14, 40a/7, 41a/4, 41a/14, 43a/6, 43a/10, 43b/2, 44a/9, 45a/10, 45a/14, 45b/2, 46a/8, 48a/7, 48a/9, 48a/15, 49b/3, 50a/4, 56b/10, 57a/2, 58a/1, 58a/10, 58a/11, 62b/2, 69b/2, 76b/2, 76b/4, 76b/8, 76b/13, 78a/2, 81a/11, 81b/8, 82b/6, 82b/14, 84b/10, 85a/10, 87a/5, 87b/7, 88b/1, 89a/2, 89a/5, 90a/6, 91a/10, 94a/15, 95a/2, 95a/13, 95a/15, 95b/5, 96a/7, 96b/14, 97b/3; aḳrān-ı p. 86b/11; p.-ı cihān 21a/10, 26a/7, 26a/13, 27a/7, 27b/6, 28a/8, 32b/12, 34a/4, 47a/11, 77b/4, 95a/4; p.-ı cihāndur 65a/4; p.-ı ʿālem 41b/2, 41b/13, 42a/15, 42b/6, 43b/4, 44b/6, 44b/11, 64b/16, 69b/4, 71b/15, 77b/8, 95a/6, 97a/1; p.+ a 27b/15, 68a/11; p.+ dan 97a/13; p.+ dur 45a/6, 58b/7, 62a/10, 62b/4, 62b/6, 62b/11, 84a/5, 84b/2, 84b/15, 87a/3, 87a/12, 87b/5, 88a/5, 85b/15, 48b/6; p.+ e 51a/2; p.+ ı 5b/4, 5b/9, 28b/14, 32a/13; p.+ lar 26a/1, 32b/2, 33b/7, 34a/1, 34a/5, 35a/1, 43a/13, 44a/11, 44b/7, 45b/3, 47b/6, 66a/8, 69a/15, 69b/4, 85a/2, 90a/11, 33b/2, 34b/6, 67a/7, 69b/15, 33b/4; p.+ lardan 66a/14, 85a/15, 85b/12, 88b/4, 93a/8, 97a/10; p.+ lardandur 58b/4, 84a/13, 86b/9, 88b/2, 89b/13; p.+ ları 36a/1; p.+ laruŋ 23b/5, 42b/4, 65a/12; p. ol- 19b/5, 24a/12; p.+ uŋdur 97a/7

pehlevānān : Okçular

p. 88a/10, 92b/8; beyān-ı p. 2b/2; p.-ı güzīn 84a/1, 94b/13; p.-ı ṣāf 86a/14; elsine-i p.+ da 90b/1

pehlevānlıḳ (ġ) (Far+Tr): Okçuluk

p. 41a/12; p.+ da 70a/1; merāsim-i p.+ ı 34a/7

pek : Sert, katı

p. 37a/15

pertāb (Far): Atma, atılma

p. 23a/7; fenn-i p. 90a/8

pertāb-dūzī (Far): Atıp dikme işi

p.+ de mümtāz 99a/2

per-tāb oḳı - (Far+Tr): Savaş oku

p.- yla 75b/8

perdāḫte (Far): Parlatılmış, cilâlanmış

p.-i iḳtidārımuz 86b/5

pesendīde (Far): Beğenilmiş, seçilmiş

p. 41a/10; p.-i tuḳā 86a/8; p.-yi rāḳım 86b/4

peydā (Far): Meydanda, açıkta

p. eyle- 55a/2; p. ol- 47b/4

pıŋar : Pınar

p.+ da 72a/13

pīr (Far): Herhangi bir konuda, bir meslekte deneyim kazanmış kimse

p. 55b/7, 88b/7, 88b/12, 91b/8, 92a/3; p.-i pīş-ḳadem 3b/6, 21a/5, 4a/4, 28b/6, 77b/6, 43b/7, 48b/8, 4a/7, 34b/1, 62a/1, 95b/4, 45b/1, 11b/5, 95b/14; p.+ i 34b/12; p.+ lerinden 57a/6; p.+ lerinüŋ 4b/13; p.+ ligi 20a/15; p.+ liginde 19b/11; p. ol- 74b/5

piyāde-vendlik (Far+Tr): Hızlı yürüme

p.+ de 25b/7

pīş-ḳadem (Far+Ar): Tekkelerde ayin için önayak olan derviş

pīr-i p. 3b/6, 21a/5, 4a/4, 28b/6, 6b/4; p.+ dür 77b/6; p.+ i 43b/7; 48b/8; p.+ ler ki 4a/7, 6b/8, 34b/1; p.+ lerinden 62a/1, 95b/4, 45b/1

pīş-kār (Far): İşinde usta, Mahir

p.+ i 62b/8

pişir - : Pişirmek

p.- ür 47b/5

pişmān (Far): Pişman

p. ol- 9a/10

pīşrev (Far): Önden giden

p. 18b/4, 22a/7, 22b/1, 40a/4, 40b/1, 40b/15, 44a/1, 44b/13, 45b/13, 48a/14, 50a/12, 51a/15, 51b/14, 52b/12, 53a/3, 53b/8, 55a/4, 56a/10, 62b/11, 63b/13, 64a/12, 64a/16, 82a/13, 85a/9, 86b/8, 87b/1, 95a/7, 36b/6, 38b/3; 75a/12, 87b/10, 90b/8, 64a/7, 63b/12, 63b/7, 64a/1, 63b/7, 64a/7; p.+ dür 41b/11, 41b/12, 74b/3, 41b/10, 54a/3; p.+ e 40b/8

poyraz (Rum): Kuzeydoğdan esen soğuk rüzgâr

p. 20a/12, 21a/15, 22b/1, 22b/2, 24a/1, 35b/7, 36b/11, 45b/15, 63b/7, 63b/12, 64a/1, 72a/14, 73a/10, 77b/13, 78a/12, 79a/7, 79a/10, 79b/15, 80b/1, 80b/3, 80b/5, 80b/8, 80b/9, 80b/13, 82a/6, 83a/12; p.+ da 36a/11; p.+ dan 35b/3; p.+ uŋ 22a/3

pür (Far): Dolu

p. 90a/13

pür-şān (Far): Şanlı, şerefli

p. 93b/8

pür-taḳṣīr (Far+Ar): Kusurlu

p. 2a/1, 35b/1, 73a/6 p.+ dür 63a/11; p.+ e 4a/10; p.+ üŋ daḫı 19a/12

pōst (Far): Post, mevki, makam

p.+ a 22a/12

pōst-nişīn (Far): Post'a geçen, tekke şeyhi

p. 21a/5

pūta (Far): Bir çeşit nişan oku

p. 23a/5, 23a/6, 43a/3, 51b/4, 63a/15, 75a/15, 78a/3, 83b/3, 89b/3, 92a/13, 92b/1, 94a/1, 94a/13, 95b/15, 96a/6; p. at- 75a/7; p.+ da 93b/13; p.+ sı 58b/14, 60b/11, 62b/4; p.+ sıŋ 98a/10; p.+ ya 65a/10; p.+ yı 24a/13

pūta-endāzī (Far): Bir çeşit nişan okçuluk

p. 98a/10; p. ol- 98a/7; p.+ de 93b/10, 91b/4, 98b/12, 94b/1, 91a/14, 90a/9, 89b/10, 90a/15, 99a/2, 93b/8, 96a/1

pūta oḳ (Far+Tr): Bir çeşit nişan oku
p.+ ıyla 75b/9

R

rabbānī (Ar): İlâhî, Allah'tan gelen
ʿ ināyet-i r. 21b/12
rābiʿ (Ar): Dördüncü
bāb-ı r. 2a/13
raġbet (Ar): İstek, arzu
r. 3b/1, 4a/10, 8a/3, 67a/1, 68a/3; kemāl-i r. 4a/2; r. buyur- 3a/14, 70b/5; r. ėtme- 77b/11; r. eyle- 59b/2, 66b/5; r.+ i 67a/8; r.+ leri 67b/5, 3b/13
rāġib (Ar): Rağbet eden, çok isteyen
r. ol- 91a/4
raḥmet (Ar): Koruma, esirgeme
r.-i ḥaḳḳa 24b/12, 43a/12, 93a/15, 94b/13
raḥmetullāh ʿaleyhi (Ar): Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun
r. 99a/8, 9a/13, 98b/11, 98b/13, 99a/10, 96a/13, 97a/14, 95b/15, 96b/13, 98b/8, 49b/5, 93b/1, 93b/6, 93b/9, 93b/14, 94b/3, 94b/12, 95a/8, 95b/3, 96a/10, 97a/4, 98a/6, 99a/1, 99a/4, 99a/7
rāḳım (Ar): Yazar
pesendīde-yi r. 86b/4
rākiben (Ar): Bir bineğe binmiş olmak
r. 27b/12
rāmī (Ar): Ok atan
r.+ dür 85a/14, 90b/15, 92b/6; r.+ lerden 93a/13, 97b/11, 98a/1, 99a/9; r.+ lerdendür 89a/8, 89a/13, 90a/4, 90a/10, 90b/14, 91a/2; r.+ lerdür 89b/9, 89b/10, 90b/5, 90b/11, 91a/15, 92b/5, 89b/1
rāmīyān (Ar+Far): Okçular, ok atanlar
r. 3b/4; pīr-i pīş-ḳadem-i r. 4a/4, 28b/6; reʾīs-i pīş-ḳadem-i r. 6b/4
raṣīnü'l-erkān : Sağlam temellere sahip olan, sağlam
tīr-endāzān-ı r. 86a/14; r.+ a 84b/12; meydān-ı r. 89b/6
rāst (I) (Far): Tesadüf
r. gel- 11b/7, 72a/10, 27b/3
rāst (II) (Far): Doğru, düz, eğri olmayan
r. 88b/10
raṭb (Ar): Ilık
r. 5a/7
ravża (Ar): Bahçe
r.-ı şerīf 11a/3

ravżatun minriyāżi'l-cenneti (Ar): Cennet bahçelerinden bir bahçe
r. 10b/2, 10b/15, 11a/4, 11b/10, 10b/10, 9b/9
rāżī (Ar): Kabul eden
r. 6a/1; r. ol- 5b/4, 4b/14, 75a/3, 35a/7; r.+ yüz 34b/13
recā (Ar): Rica
r.+ da 76b/11; r. ėd(t)- 2a/4, 25a/7; r. ėt- 76b/7; r. eyle- 66a/14, 69a/6, 73a/13; r.+ sın 25a/11
remy (Ar): Ok atma
fenn-i r. 21a/15; ʿilm-i r. 84a/15, 90a/13, 93b/4; r.-i lā-naẓīrüŋ 89b/7; r.+ de 22a/1, 84a/4, 84b/9, 88b/2, 90a/3, 3a/14, 93a/12, 94a/4, 94a/7, 94b/5, 95a/15, 95b/4, 95b/12; r.+ den 89a/13, 92b/4, 89a/15, 93b/8, 94a/11, 95a/12; r.+ dür 92b/12; r.+ e 90b/7, 92a/9, 92b/6, 92b/10, 92b/13, 99a/10, 99a/6, 88a/5, 21a/5, 21b/8; ṭarīḳ-ı r.+ üŋ 87a/10, 85a/2, 87a/4, 88a/14, 91a/7, 97a/13, 98a/5
rencīde-ḫāṭır (Far+Ar): Gönlü kırılmış
r. olma- 34b/4
resm (Ar): Biçim
r. 10b/11; r. ėt- 27a/15; r.+ i 90a/10
resūl (Ar): Peygamber
ḥużūr-ı r. 23a/10; r.-i ekrem 70b/1; r.-i levlā 10b/13
resūlullāh (Ar): Hz Muhammed
r. 70b/3; r.+ da 51b/12
revā (Far): Uygun
r. 20a/13, 35a/2
revāne (Far): Giden, yürüyen
r. ol- 94b/13, 5a/8, 6a/3, 93a/15
reʾīs (Ar): Baş, başkan
r. 28b/9, 49b/6, 51a/8, 55a/8, 80a/14; r.-i menzil 39b/5, 36a/9, 62b/9, 63b/8; r.-i pīş-ḳadem-i rāmīyān 6b/4; r.+ i 46a/7; r.+ leri 6b/8; r.+ üŋ 54a/10
reʾy (Ar): Görüş
r.+ i 8a/5
rıdvānu'llāhı ʿaleyhim (Ar): Allah'ın rızası onların üzerine olsun
r. 71b/11
rıżā (Ar): Kabul etmek, istek
r. vėr- 66b/13, 67a/9, 34a/11, 48b/12, 58b/11, 67a/11
riʿāyet (Ar): İtibar etme, ağırlama
r. 70a/9, 87b/3; r. ėt- 84a/1, 87b/5
ricāl (Ar): Adamlar
r.-ı keṣīr 77b/1
rikāb (Ar): Padişahın huzuru
r.+ a 75b/2

risāle (Ar): Küçük kitap, mektup
r. 19a/13, 44a/7; müʾellif-i r. 78b/14; ṣāḥib-i r. 21b/12, 30a/4, 42a/5, 43a/8, 47a/10, 72a/2, 72b/4, 73a/5, 73a/10, 76a/11; taḥrīr-i r. 87a/15, 87b/9; r.-i mezbūreden 19a/15; r.+ den 85a/4; r.+ nüŋ 88a/2; r.+ sinde 19a/14, 22a/8, 22b/15, 23a/12, 23b/9, 35a/15, 37b/4, 52a/7; r.+ sinden 19a/9; r.+ yi 2a/3

risālet-penāh (Ar+Far): Hz Muhammed
ḥażret-i r. 96b/11, 9b/8, 70a/10; r.+ dan 10a/14

rivāyet (Ar): Bir olay veya sözü nakletme
r.+ de 34a/15; r. ėd(t)- 32b/12; r. olın- 31b/13, 65a/5, 65b/2, 77a/2

riyāset-pōst (Ar+Far): Post başılık
r.+ da 21a/9

rumāt (Ar): Okçular, atıcılar
r. 87b/15, 88b/5, 95a/8, 97b/8; cümle-i r. 75a/14; teẕkire-i r. 2a/4; r.+ a 87b/12; r.+ dan 90b/13; ʿarż-ı r.+ ı 75a/15

rücūʿ (Ar): Geri dönme
r. ėd(t)- 5b/6; r. eyle- 5b/7

rüstemāne (Tr+Far): Zaloğlu Rüsteme atıfta bulunarak, karahramanlık anlamına gelen bir sözcüktür
r. 86b/3; r. ėt- 94a/5

rüsūm (Ar): Vergiler
r.-ı meydāndan 90a/11

rütbe (Ar): Derece, sıra
r.-i kemālde 86b/1

rūḥ (Ar): Ruh, can
r.-ı pāk 10b/13; r.-ı pākin 29b/8; r.-ı şerīfin 42a/6, 50b/11; r.-ı şerīfleri 81b/5, 83a/5; r.-ı şerīflerin 45b/7; r.-ı şerīflerini 55b/14

rūḥāniyyet (Ar): rûhânîlik, ölmüş bir kimsenin devâm etmekte olan rûhunun kudreti
r.+ i 4b/13

rūm (Ar): Yunan asıllı
diyār-ı r.+ da 87b/13

rūy (Far): Yüz, çehre
r.-ı dilden 34b/8

rūz (Far): Gündüz
r.-ı maḥşerde 66a/3

rūznāmçe (Far): Osmanlı Devleti'nde defterdarlıkta günlük hadislerin yazıldığı küçük defter
r. 84b/8; r.-i tersāne-i ʿāmire 85b/13

rūşen (Far): Aydın, parlak
pīr-i r. 11b/5, 95b/14

S

saʿādet (Ar): Mutluluk
s. 86a/9; s.+ lerinde 93a/2, 95a/1
saʿādetlü (Ar+Tr): Mutlu
s. 7a/8, 8b/7, 34b/8, 39b/1
ṣabāvet (Ar): Çocukluk
ṣ. 22b/7
sābıḳ (Ar): Önceki, evvelki
tīr-dār-ı s. 73b/14, 84a/15, 93b/12
sābıḳan (Ar): Önceden, evvelden
s. 85a/7, 88a/10, 89a/8, 89a/11, 89a/13, 90b/15, 91a/6, 91a/12, 93b/6, 94a/6
sābiʿ (Ar): Yedinci
bāb-ı s. 2b/1, 78a/10
ṣābit (Ar): Duran, kesin olan
ṣ.+ dür 31a/7, 60b/2, 84b/4
ṣabr (Ar): Dayanç, sabır göstermek
ṣ. 12a/10; ṣ. ėd(t)- 7a/7
ṣadā (Ar): Ses
ṣ.+ sından 32b/1; ṣ.+ sıyla 34a/1
ṣadaḳa (Ar): Yardım amacıyla karşılıksız verilen şey
ṣ. 70b/3
sādis (Ar): Altıncı
s. 75b/12; bāb-ı s. 2a/15
ṣāf (Ar): Saf, temiz
ṣ. 69b/7, 69b/9; pehlevānān-ı ṣ. 86a/14
ṣafā (Ar): Hoş, huzurlu
ṣ. gel- 76b/4
ṣaġ (I) : Sağ taraf
ṣ. 13b/4, 17a/2, 37b/2, 73b/4, 74a/10, 74a/14; ṣ.+ a 15b/8, 71a/11; ṣ.+ ında 61b/8, 61b/10
ṣaġ (II) : Hayatta olan, yaşamakta olan
ṣ. 22a/10
ṣaġlıḳ : Sağlık
ṣ.+ la 78b/8
saḫāvet (Ar): Cömertlik
s.+ de 57b/13
saḫāvetlü (Ar+Tr): Cömert
s. 8b/6
saḫī (Ar): Eli açık, cömert
s. 54a/11, 61b/15, 94b/2; s.-i kāmil 57b/6

ṣāhib (Ar): Sahip
ṣ. 44a/7; ṣ.-i menāzil 2b/2
ṣāḥib (Ar): Sahip
ṣ. 20b/14; ṣ.-i daḳāyıḳ 95a/12; ṣ.-i faẓīlet 85a/6; ṣ.-i kemāl 95b/5, 95b/12; ṣ.-i menzil 88b/3, 88a/8, 62a/9, 91a/9, 94a/8, 98b/11, 89a/1, 89a/3, 98b/8; ṣ.-i risāle 21b/12, 30a/4, 42a/5, 43a/8, 47a/10, 72a/2, 72b/4, 73a/5, 73a/10, 76a/11; ṣ.+ i 9a/5, 19b/7, 26a/11, 28b/4, 78a/2; ṣ.+ ine 74a/6; ṣ.+ leri 53a/4, 79a/5
ṣāḥib-ḳalem (Ar): Yazar
ṣ. 55a/8
ṣāḥibü'l-fenn (Ar): Fenn ve bilgi sahibi
ṣ. 95a/9
ṣaḥīḥ (Ar): Gerçek, doğru
ṣ. 47b/14, 74b/13; isnād-ı ṣ. 11a/5
ṣaḥn (Ar): Derinliği az olan kap
ṣ. 4b/6
ṣāḥra (Ar): Kır, çöl
ṣ.+ sında 11a/14; ṣ.+ sı 18a/8; ṣ.+ sına 18a/11
sā'ir (Ar): Diğer, başka
s. 47a/13; s.-i ehli 34a/11; s.-i erkān-ı devlet 67a/3; s.-i eṣnāfuŋ 7b/3; s.-i evāmir 7b/8; s.-i memālikde 83b/14, 88a/9; s.-i vüzerā 70a/4; s.-i ʿulūmden 95a/10; s.+ i 51b/7; s.+ leri 33b/10, 36b/6, 70b/13; s.+ lerin 5a/1; s.+ lerine 70a/7
sā'irü'l-memāliki'l-maḥrūsa (Ar): Korunan diğer memleketler
s. 2b/1, 78a/10
saḳāhu'llāhu fī'l-cenneh (Ar): Allah cennette kendisine içirsin
s. 26a/5
saḳız : Sakız
s. 13a/14, 13a/15, 18a/2, 18a/4
sākin (Ar): Yerleşen, ikâmet eden, o yerin halkından olan
s.+ lerinden 88b/7
ṣalāt (Ar): Hz Muhammed'in adı anıldığında saygı göstermek için okunan dua
ṣ. 76b/15; ṣ. vėr- 10b/13
ṣalāt (Ar): Namaz
ṣ.-ı ʿaṣr 76b/6; ṣ.+ uŋ 96b/12
ṣalātu ve's-selām (Ar): Salat ve selam onun üzerine olsun
ṣ. 10b/7
ṣalāt ü selām (Ar): Hz Muhammed'e saygı göstermek için okunan dua
ṣ. 32a/11, 33b/8, 66a/15, 69b/5
ṣalb (Ar): Asma -
ṣ. 81b/13, ṣ. –ı fermān 20b/11
sālifü'ẕ-ẕikr (Ar): Adı geçmiş, anılmış

s. 28b/3, 30a/6, 42a/11, 42a/13, 43b/3, 44a/7, 44b/5, 46b/2, 46b/11, 51b/3, 59a/15, 60a/12, 60b/3, 62a/3, 63b/7, 63b/14, 74a/14, 74b/1, 91a/9, 92b/3, 92b/11; tīr-dārı s. 62a/5; s.+ dür 60a/11

sāliḥāt (Ar): Salih, Dinin emrettiği şeylere uygun harekette bulunan, dişil olanlar içi söylenen bir söz

s.+ dan 29a/2

ṣalis (Ar): Üçüncü

bāb-ı ṣ. 2a/13, 13a/2; ṣ. 78a/10

salḳu : Menzil anataşının sağ ve sol tarafları

s.+ ya 26b/11, 26b/12

ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem (Ar): Salat ve selam onun üzerine olsun

ṣ. 70a/10; ṣ.+ den 70b/1

salṭanat (Ar): Memleket

s.+ larında 29b/5

salyāne (Far): Yılda bir kere alınan vergi

s.+ ler 67b/6

ṣāmin (Ar): Sekizinci

bāb-ı ṣ. 2b/2

ṣamṣoncı başı (Rum+Tr): Yeniçeri ocağında rütbeli bir zabit

ṣ. 73b/12; ṣ.+ ı 74a/15

saŋa : Sana

s. 34b/3

ṣanʿat (Ar): Sanat

ṣ.+ dan 76a/7

ṣanāyiʿ (Ar): İnsanların ihtiyaçlarını karşılmak için ham maddeleri işleyip kullanılacak duruma getirmek

ṣ.-i ġarībeler 95a/11

sancaḳ : Ucu sivri olup saplanan büyük bayrak

s.+ ı 27b/5, 27b/7, 65a/15

sancaḳbegi : Osmanlı yönetim teşkilatında sancakların yöneticisi, mutasarrıf

s. 37b/5, 38a/9, 49b/10

ṣandal-nişīn (Ar+Far): Kumaşa oturan

ṣ. 21a/9

ṣandūḳa (Ar): Mezarın üzerine yerleştirilmiş, tabut büyüklüğünde tahta veya mermer sandık

ṣ. 90a/15; ṣ.+ sı 25b/13, 76a/4

ṣānī (Ar): İkinci

ṣ. 74b/11, 78a/10, 81b/7; bāb-ı ṣ. 2a/12, 10a/13; mūcid-i ṣ. 87a/9

sarāy (Far): Saray

s. 4a/8, 55a/12, 58a/4, 59b/9, 72b/5; s.-ı ʿatīḳ 4b/2, 6b/7, 54b/9, 54b/13, 56a/3, 58a/9, 58b/4, 59b/1, 60b/12, 84b/5, 96b/13; s.-ı ʿatīḳde 55b/9, 58a/12; s.+ dan 22a/9

ṣat - : Satmak
ṣ.- up 7b/2
ṣay - : Saymak
ṣ.- mayup 4b/12
saʿy (Ar): Çabalama, emek
s. 21b/11, 44b/3, 85b/11, 88b/10, 90a/3, 91a/5, 96a/15; s. ėd(t)- 88a/5; s. eyle- 32b/14; s.+ le 28b/14
saz : Düzen
s. 51a/4, 66a/13; s. ėt- 19b/6; s.+ ında 48b/10
sebeb (Ar): Neden, sebep
s. 24a/15, 47b/2, 69a/12, 72b/11, 78b/2; s.+ den 47b/9; s.+ iyle 20a/13; 85b/1, 97a/8, 97a/12; s. ol- 26b/9
sebet (Far): Sepet
s.+ den 92b/1
sebḳ (Ar): İleri geçme, evvelce geçme
s. ėden 13b/13, 36a/10, 37b/6, 40b/9, 42a/9, 50a/6, 73b/4; s. ėtme- 29b/1
ṣebt (Ar): Kaydetme
ṣ. olın- 90b/2
seccāde-nişīn (Ar+Far): Şeyh
s. ol- 22a/12
secde-gāh (Ar+Far): İbadet edilecek, namaz kılınacak yer
s. ol- 9b/13; s. -ı müslimīn 9b/9, 11b/10; s. -ı müʾminīnde 9b/11
secīʿ (Ar): Nesirde yapılan uyak, seci söyleyen kişi
s. 49b/9
ṣedā (Ar): ses
ṣ.+ sından 69b/10
sedd (Ar): Set, toprağın kaymasını veya suyun akmasını önlemek için yapılan kalın duvar, bulunulan yerden daha yüksekte kalan düzlük
s. 13b/5; s.+ e 13b/6; s.+ i 13b/14; s.+ ler 13b/7; s.+ dür 13b/5; s.+ ler 23a/2; s.+ lerde 14a/2; s.+ lerden 14a/1
sefer (Ar): Savaşa gitme
s. 20a/13, 27b/11; s.+ de 71b/6; s.+ den 50a/15; s.+ e 48b/13; s.+ inde 40b/6, 48a/9, 50a/13, 57a/4, 60b/6, 60b/9, 79b/14, 82b/11, 91b/5, 93b/7, 93b/11, 94a/3, 94a/5, 98a/2, 98a/11, 98a/14; s.+ inden 24b/11, 49b/4; s.+ ine 6a/6, 20a/8, 44a/15, 78b/15; s.+ lerde 49a/2, 49a/11, 50a/6; s.+ lerinde 27a/11, 49b/15
sefīne (Ar): Gemi
s.+ sine 27b/3
segir - : Koşar gibi yürümek, hızlı hızlı gitmek
s.- düp 32b/5, 34a/3, 66b/1, 69b/14
seher (Ar): Sabah

s. 69a/1

sekbān (Ar): Osmanlı Devletinde, sınır boylarında görev yapan bir asker sınıfı

s. başı 91a/6

sekiz : Sekiz

s. 2a/3, 28a/10, 50b/4, 57a/2, 57a/14, 77a/7; s.+ dür 36b/7; 33a/11, 57a/15; s.+ inci 27a/9, 28a/8, 32b/11, 33a/8, 36b/3, 38a/13, 41b/12, 47a/4, 53b/6, 56a/6, 57a/13, 59a/9, 61a/2, 63a/5, 71b/15, 77b/4, 81a/11, 82a/5, 82b/13

sekiz biŋ beş yüz : Sekiz bin beş yüz

s. 85b/4

sekiz biŋ yüz elli : Sekiz bin yüz elli

s. 19a/2

sekiz yüz : Sekiz yüz

s. 52b/14, 70a/11, 85a/9, 87b/10

sekiz yüz altmış iki : Sekiz yüz altmış iki

s. 46a/6, 46b/14

sekiz yüz elli : Sekiz yüz elli

s. 75a/12

sekiz yüz ell ibeş : Sekiz yüz elli beş

s. 57b/7

sekiz yüz elli sekiz : Sekiz yüz elli sekiz

s. 53b/2

sekiz yüz elli yėdi : Sekiz yüz elli yedi

s. 2b/5

sekiz yüz otuz : Sekiz yüz otuz

s. 61b/15, 62b/15, 75a/13, 87b/1

sekiz yüz otuz dört : Sekiz yüz otuz dört

s. 56b/2, 57a/7

sekiz yüz seksen beş : Sekiz yüz seksen beş

s. 53b/14, 54b/3, 55b/15

sekiz yüz seksen bir : Sekiz yüz seksen bir

s. 48a/6, 49a/4

sekiz yüz seksen ṭoḳuz : Sekiz yüz doksan dokuz

s. 53a/7

sekiz yüz ṭoḳsan beş : Sekiz yüz doksan beş

s. 59a/2

sekiz yüz yetmiş ṭoḳuz : Sekiz yüz yetmiş dokuz

s. 38b/10

sekiz yüz yetmiş ṭoḳuz : Sekiz yüz yetmiş sekiz

s. 39b/8

seksen : Seksen

s. 17b/7, 39b/4, 39b/13, 52b/15, 57b/14, 61b/2, 61b/6, 74b/11, 77a/11

seksen beş : Seksen beş

s. 44b/2, 44b/11

seksen biŋ : Seksen bin

s. 50b/3, 71a/3, 71a/9

seksen dört : Seksen dört

s. 63a/13

selām (I) (Ar): Selam

s. 29a/6

selām (II) (Ar): Hz Muhammed'in adı anıldığında saygı göstermek için okunan dua

s.+ ın 76b/15

selāmet (Ar): Güvende olma durumu

s. bul- 65b/12; s.+ dür 12a/10; s.+ le 96b/4

selāṭīn (Ar): Sultanlar

s.-i ʿ iẓām 4a/11

selef (Ar): Eski adam, bir yerde, bir işte, bir vazifede başka birinden önce bulunmuş olan kimse

s. 73a/4; atıcıyān-ı s. 8a/2; s.+ de 50a/9; s.+ den 74b/8; s.+ lerimüz 45b/6

selefü'ẕ-ẕikr (Ar): Adı geçmiş, anılmış

s. 24b/8, 34a/15

semiz : Etine dolgun

s. 47b/4

semt (Ar): Yan, taraf, cihet, cânip

s.+ inde 91b/5; s.+ ine 92a/12

sen : Sen

s. 8a/10, 26b/13, 69b/2; s.+ i 69b/3, 75b/6; s.+ üŋ 70b/14

ṣenā (Ar): Övme

s. 29a/13, 57b/13, ṣ.+ sın 76b/14

sene (Ar): Yıl, sene

s. 4b/11, 10a/12, 11a/13, 11b/4, 11b/15, 21a/11, 21b/4, 21b/11, 27b/2, 27b/11, 32b/14, 33a/13, 34a/15, 50a/13, 54a/15, 57b/9, 67a/13, 67b/13, 67b/15, 68b/12, 85a/4, 96a/15, 96b/2, 27a/3; s.-i mezbūreden 11a/13; s.+ de 8a/1, 12b/4; s.+ den 87a/7; s.+ si 60b/1, 94a/9, 96b/9, 97b/3; s.+ ye 74a/7

sened (Ar): Dayanılan veya dayanılacak şey

s. vėr- 58a/6

seng (Far): Taş

s. 36b/7, 38b/3, 48a/5, 49a/8, 51b/6, 63b/9, 63b/15, 64a/3, 64a/9, 64a/17, 64b/2; s.-i ḥacı süleymānī 50b/14; s.-i ḳıṭʿa altıdur 52b/7; s.-i ḳıṭʿa beşdür 39b/14, 45b/14, 53a/4; s.-i ḳıṭʿa bir 51b/15; s.-i ḳıṭʿa dörtdür 44b/14, 53a/11; s.-i ḳıṭʿa onbeşdür 61a/10; s.-i ḳıṭʿa on birdür 56a/11; s.-i ḳıṭʿa sekizdür 33a/10, 57a/15; s.-i ḳıṭʿa ṭoḳuz 63a/8; s.-i

ḳıṭʿa ṭoḳuzdur 47a/8, 59a/11; s.-i ḳıṭʿa yėdidür 42b/14, 44a/1; s.-i ḳıṭʿa 51a/14; s.-i menzil 19b/3, 38b/9, 40a/5, 44a/6, 46a/5; s.+ dür 28a/10

seng-istān (Far): Taşlık, taşı çok olan yer

s. ol- 10a/11

seniyye (Ar): Yüksek, yüce

sünnet-i s. 12b/8

sepet (Far): Sepet

s.+ e 96a/4; s.+ ine 43a/3

ser (I) (Ar): Pir, baş

s.-ceşme-i ḫaṭṭāṭān 3b/4, 6b/3, 28b/6

ser (II) (Ar): Baş

s.+ den 97a/3

ser-āmed (Far): Başta bulunan, ileri gelen

s. 91a/11, 84b/9

ser-dār (Far): Asker başı, kumandan

s. ol- 71a/1, 71a/3

ser-dārlıḳ (Far+Tr): Asker başılık, kumandanlık

s. 93b/15

ser-efrāz (Far): Seçkin, eşlerinden üstün olan

s. 21a/7, 95b/1, 41b/4, 43b/9, 84b/3, 88b/15, 62b/9; s.+ dur 21b/1

ser-firāz (Far): Benzerlerinden üstün olan

s. 38a/6, 46b/11; s.-firāz-ı müsellemi 84a/11

ser-ḫalīfe (Far+Ar): Halife başı

s. olan 89a/11, 89b/4

ser-menzil (Far+Ar): Durak yeri

s. -i kerāmet 86a/8

şerāhā (Ar): Toprağı dişil için kullanılır bkz. şerā

ş. 2a/3

serçe : Serçe

s. 16a/14

serçe parmaḳ (ġ) : Serçe parmak

p.+ ına 22b/11

seriḳa (Ar): Çalmak

s. ėd(t) 10a/3

servī (Ar): Servi

s. 13b/2, 13b/12, 15b/1, 18a/1; s.+ den 15b/5, 17b/14; s.+ ler 13a/10, 15b/1, 16b/14, 18a/14; s.+ lere 18a/10, 18a/11, 18a/13, 18b/15; s.+ leri 13a/8; s.+ lerüŋ, 13b/8; s.+ ye 15b/4, 17b/13

sev - : Sevmek

s.- er 83b/1

sevdā (Ar): Kuvvetli sevgi, aşk
s.+ ya 98b/1
seyf (Ar): Kılıç
s. 71a/14; defʿ -i s. 5b/10
seyirci : Seyirci
s.+ ler 64b/7
seyl (Ar): Seyl
s. 52a/10
seyr (Ar): Yürüme, yürüyüş
s. 10b/9, 69a/15; s. ėd(t)- 10b/5, 10b/6
sezā (Far): Uygun, yaraşır
s. 70a/5; s.-yı keşīde-i silk-i taḥrīre 86b/6; s.+ dur 22b/6, 52b/2, 88b/1
sezā-vār (Far): Münasip, uygun, yaraşır
s. idi 99a/14
ṣıbyān (Ar): Sabılar, çocuklar, küçükler
ṣ.+ dan 92b/2
ṣıçra - : Sıçrama
ṣ.- yup 69b/10
ṣıḥḥat (Ar): Sağlık, esenlik
ṣ. 20b/1
sıḳ - : Sıkmak
s.- up 23a/4
ṣınan - : Sınanmak
ṣ.- mış 66a/14
sınur (Rum): Sınır
s.+ ınuŋ 13a/7; s. ṭaşı 13b/7, 13b/15, 14a/1, 16a/10, 16a/13, 14a/4; s. ṭaşıdur 13a/12; s. ṭaşına 13b/5, 13b/9, 14a/13, 14b/2, 14b/10, 15b/9, 15b/13, 16a/1, 16a/3, 16b/2, 16b/7, 16b/10, 17a/4, 17b/10, 18a/2, 18a/6, 18a/9, 18a/12, 18b/1, 18b/8; s. ṭaşından 13a/13, 14a/2, 14a/5, 14a/15, 14b/3, 14b/7, 14b/12, 15b/12, 15b/14, 16a/2, 16a/4, 16a/11, 16a/14, 16b/2, 16b/10, 17a/5, 17b/12, 18a/4, 18a/7, 18a/10, 18a/13, 18b/15; s. ṭaşınuŋ 53a/14; s. ṭaşları 3a/1; s. ṭaşlarıdur 73b/2
ṣıra : Ardından, arkasından, önünden, yanından, beraberinde
ṣ. 13a/10, 14a/12, 14a/15, 14b/5, 14b/15, 15a/8, 15a/15, 15b/3, 16b/8, 16b/12, 16b/14, 17a/7, 17a/11, 17b/15, 18a/10, 18a/13, 18a/14, 18b/15; ṣ.+ sında 53b/12; ṣ.+ sıyla 17a/3, 18a/14
ṣiġar (Ar): Küçüklük, ufaklık
ʿālem-i ṣ.+ ından 88a/4; ʿālem-i ṣ.+ larından 21b/7, 88a/12
ṣiḥāḥ (Ar): Doğru olanlar
kütüb-i ḳadīme-i ṣ.+ uŋ 87b/13
silāḥ (Ar): Silah

s. 70a/13, 98a/8
s.-i islām 71b/7

silāḥ-şorlıḳ (Ar+Far+Tr) : Silah erilik, savaşçılık
s. taʿlīmine 96b/8

silāḥ-şorī (Ar+Far): Silah eri, savaşçı
s.+ de 96b/7

silāḥdār (Ar+Far): Padişahın silahlarından ve saraydaki tüm silahlardan sorumlu olan kişi
s. 89a/13; s.+ ı 9a/12

silk (Ar): Yol
s.-i taḥrīre 86b/6

sinīn (Ar): Seneler, yıllar
s. 86a/13

sipāh (Far): Asker
s. 20a/14, 27b/12, 39a/13, 45a/8, 90b/6; s.+ i 59a/1

sipāhī : Osmanlı ordusunda tımar sahibi atlı asker
s. 38b/11, 65a/3; s.+ den 79a/3

sipāhīyān (Far): Askerler
zümre-i s.+ dan 85a/12, 91b/1

sipāhlıḳ (Far+Tr): Sipahinin görevi
s. 20b/9, 44b/1

siyāh (Far): Siyah
s. 16a/14, 66b/8; s.+ ça 47a/11

siz : Siz; ikinci çoğul kişi adılı
s. 7b/3, 12a/13; s.+ den 34b/5; s.+ e 34b/13; s.+ ler 5a/6, 7b/2, 12a/13, 34b/9; s.+ süz 7b/3; s.+ üŋ 7b/1, 7b/4

sofra (Ar): Sofra, masa, sini ve benzeri şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu
s. 9a/7, 9a/9

şol : Sol
ş.+ a 71a/12; ş.+ ında 13a/14, 74a/2; ş.+ ında olan 73b/9; ş.+ ındadür 61b/11

şolaḳ : Yeniçeri ocağında padişahın gözeticiliğini yapan asker sınıfı
ş. 25b/4, 48a/12, 43a/15, 63b/7, 75a/5, 91b/8; ş.+ ına 89b/14; ş.+ lar 75a/6, 75a/7; ş.+ lardan 25b/6, 75a/8; cümle-i ş.+ lardan 75a/6; ş.+ ı 75a/9; ş.+ ına 92a/1

şoŋra : Sonra
ş. 3a/15, 4a/7, 4a/9, 5a/4, 6a/4, 6b/5, 7b/10, 7b/15, 9a/12, 10b/7, 12b/12, 13a/4, 13a/6, 13a/9, 13b/14, 14b/1, 19a/15, 20a/4, 21a/3, 22a/12, 23b/12, 24b/4, 24b/8, 24b/15, 25a/10, 25b/2, 26a/5, 27a/1, 27a/6, 27a/8, 27a/12, 28b/5, 29b/10, 29b/11, 29b/13, 29b/14, 30a/6, 31a/11, 31b/12, 32a/8, 32b/1, 32b/5, 33a/11, 33a/13, 33b/5, 34a/4, 34b/8, 35b/8, 35b/10, 35b/12, 36a/1, 36a/2, 36a/5, 36a/7, 36b/14, 37a/6, 37a/9, 37b/4, 37b/6, 37b/8, 37b/9, 37b/11, 37b/13, 37b/14, 38a/4, 38b/11, 39a/2, 39a/4, 39a/5, 39a/6, 39a/8, 39a/13, 39b/1, 40a/4, 40a/15, 40b/4, 40b/13, 41a/2, 41a/14, 41b/2, 42a/9,

42a/13, 42a/15, 42b/3, 43a/9, 43a/13, 43a/15, 43b/2, 43b/3, 43b/5, 44a/9, 44a/11, 44b/1, 44b/5, 44b/7, 45a/8, 45a/11, 45a/13, 45a/15, 45b/5, 46a/7, 46a/9, 46a/11, 46a/14, 46b/1, 46b/2, 46b/4, 46b/6, 46b/11, 48a/7, 48a/10, 48a/15, 48b/9, 48b/10, 49b/10, 49b/11, 50a/2, 50a/5, 50b/8, 50b/12, 50b/13, 51b/10, 54b/8, 54b/12, 54b/14, 55a/6, 55a/9, 55a/13, 55b/4, 55b/9, 56b/3, 56b/4, 56b/6, 56b/8, 56b/9, 56b/12, 56b/14, 57a/1, 57b/8, 57b/11, 58a/1, 58a/3, 58a/9, 58a/11, 58b/4, 58b/9, 59b/3, 59b/5, 59b/7, 59b/10, 59b/11, 59b/13, 60a/6, 60a/7, 60a/10, 60a/12, 60b/2, 60b/4, 60b/7, 61b/16, 62a/4, 62a/5, 62a/7, 62a/15, 62b/4, 62b/8, 64b/15, 64b/16, 65a/3, 66b/6, 66b/7, 66b/11, 67a/14, 67a/15, 72a/1, 72b/1, 72b/10, 72b/14, 73b/5, 75a/14, 75b/9, 76a/9, 76b/7, 77a/8, 78a/1, 78a/2, 78a/6, 78a/14, 78b/1, 78b/7, 79b/13, 82a/3, 82b/4, 82b/8, 82b/9, 83b/11, 83b/12, 84a/9, 84a/15, 84b/7, 84b/11, 85a/1, 85a/6, 85a/11, 85a/14, 85b/10, 85b/13, 85b/15, 86a/3, 86a/7, 86b/7, 86b/10, 86b/13, 87a/1, 87a/3, 87a/9, 87a/15, 88a/4, 88a/6, 95a/10, 95a/12, 96b/7, 97b/12, 75b/8, 21b/1, 78a/14; ş.+ dan 72b/1

şoya (Kökü belli değildir) : Menzil

ş.+ sı 74a/11

şoyalı : Menzil, koşu ve meşk oklarının ucuna takılan temren kemük

ş. 16a/8, 61b/8

şoyul - : Soyulmak

ş.- mış 35b/14

söyle - : Söylemek

s.- düm 32a/3; s.- mege 41a/9; s.- meyenüŋ 75a/2; s.- mez 5b/12; s.- mezdi 77a/6; s.- yenüŋ 75a/2; s.- yüp 5a/4, 5a/7, 6a/11, 31b/2, 76b/1

söyleş - : Söyleşmek

s.- erek 26b/6

söz : Söz

s. 5b/2, 5b/11, 27b/15, 28a/1, 41a/8, 56b/13, 66b/14, 69a/13, 70b/6, 76b/1; s.+ i 66a/7, 83b/9; s.+ in 11b/14; s.+ ler 5a/4, 5a/7; s.+ leri 26b/12; s.+ lerin 6b/14

şu : Su

ş. 3a/3, 72a/1; ş.+ ya 27b/7, 29a/14

şubḥ (Ar): Sabah

ş. 90a/14

şuç : Suç

ş. 37a/2

şuffe (Ar): Sofa

ş. 13b/1, 96a/1; ş.+ de 96a/2, 96a/6; ş.+ lerde 92a/13; ş.+ lerinüŋ 63a/15; ş.+ si 42a/2; ş.+ sine 11b/1

şuleḥā (Ar): Salihler, iyi ve yararlı olanlar

ş.+ dan 24a/14, 77a/3, 78a/8, 84a/10, 86b/9, 95b/14; ş.+ ya 2b/9

şulḥ (Ar): Barış, barışma

ş. 5b/6; ş. ol- 33a/14

sulṭān (Ar): Hükümdar
s. 2b/4, 81b/7, 91a/3; s.-ı ġavurīyi 29b/7; s.+ ı 84b/5
su ʾāl (Ar): Soru, sual
s. buyur- 21b/5, 9a/8; s. eyle- 32b/2, 11b/7, 5b/5; s.+ inde 24b/1; s. olın- 6a/11, 12a/15, 68b/13, 73b/2, 6b/2, 6b/12, 6a/14
sükkān (Ar): Yerleşenler, sakinler, ikâmet edenler
s.+ ından 90b/14
sümmāḳī (Ar): Somak renkli
s.+ dür 59a/5
sünnet (Ar): Hz Muhammed'in sözleri, işleri ve tasvibleri
s.-i seniyye 12b/8; s. eyle- 10b/14; s.+ i 87b/15
sür - : Sürmek
s.- di 66b/7, 67a/15; s.- digi 66a/5; s.- mege 44b/3; s.- mekle 55a/14; s.- meyüp 38a/2; s.- mişdür 25b/9, 41a/1, 46a/13, 49b/11; s.- mişlerdür 30a/2; s.- üp 20a/15, 27a/8, 40b/9, 55b/5, 62a/8, 62a/12, 62b/2, 62b/9, 66b/2; at s.- üp 4b/12
sürin - : Sürünmek
s.- üp 25a/9
süvār (Far): Bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş kimse
s. 98a/8
süvāren (Far+Ar): Bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş olarak
s. 87b/7
ṣūfī (Ar): Mutasavvıf
ṣ. 84a/8
sūrāḫ (Far): Delik
s.+ a 11b/2, 11b/3

Ş

şād (Far): Sevinçli
ş. 55b/14, 81b/5; ş. eyle- 42a/7, 45b/7, 50b/11; ş. ol- 83a/5
şāfiʿī (Ar): Sünnet ehlinin sâlik bulundukları dört mezhepten birinin imamı olan zat
ş.+ de 12b/9
şāh (Far): Hükümdar
ş. 13a/7, 18a/14
şāḫ (Far): Dal, budak
ş.-ı çenāra 50a/11
şaḫış (Ar): Şahış, kişi
ş. 80a/15
şāhid (Ar): Tanık, şahid

ş. 72b/13, 81b/11; ş.+ leri 35a/8; ş.+ lerin 67a/5; ş. zūr 72b/12

şāʿir (Ar): Şair

ş. 49b/9, 62b/5

māʿadā ş.-i ser-āmed mevsim 91a/11

şaḳ (Ar): Yarma, yarılma, çatlak

Ş. 71a/10

şākird (Far): Çırak, yamak

ş.+ i 77b/14; ş.+ leri 92b/13; ş.+ lerinden 40a/6; ş.+ lerindendür 65a/1

şarṭ (Ar): Şart, koşul

ḫilāf-ı ş. 37a/1, 37a/2, 74a/8; ş.-ı vāḳıf 10a/6; ş. eyle- 96a/7; ş.+ ıyla 21b/10, 58a/5, 63a/15, 74a/4

şaşt (Far): Ok atan kimseye göre menzilin sağ tarafı

ş. 34a/10; ş.+ a 26b/11, 32a/13, 33b/13, 45a/4, 48a/4, 48b/11, 52a/9, 58b/10, 62a/2, 69b/9; ş.+ a 26b/4; ş.+ dan 26b/14

şecāʿat (Ar): Yiğitlik, yüreklik, cesâret

ş.-i taḥrīrden 94b/3

şedīd (Ar): Sağlam, güçlü

ş. 30b/5; żarb-ı ş.+ le 93b/6

şefāʿat (Ar): Birinin suçunun bağışlanması için edilen aracılık

ş.+ lerin 27b/10

şeh zāde (Far): Hükümdar oğlu

ş.19b/4, 22b/9, 29b/4, 80b/15

şehādet (I) (Ar): Tanıklık, şahitlik

ş. eyle- 31b/3

şehādet (II) (Ar): Allah yolunda, milli ve manevi değerler uğruna ölme

ş.+ e 32a/3, 33b/3

şehenşāhı (Far+Tr): Şahlar şahı

ḥużūr-ı hümāyūn-ı ş. 85a/15

şehīd (Ar): Şehit

ş. 51a/10, 79b/4, 79b/15; ş. ėt- 38b/14, 50b/10; ş. eyle- 78b/3; ş. ol- 20a/9, 27b/9, 43a/12, 48a/9, 57a/4, 57b/12, 60b/7, 62a/4, 80a/13, 94a/1, 94a/3, 94a/9, 96b/10, 97b/7, 97b/11, 98a/2, 98a/4, 98a/11, 98a/14, 98b/6

şehr (Far): Şehir

ş. 77a/7

şehr emīni (Far+Ar+Tr): Saray vekil harçlığı yapan görevli

ş. 85a/7

şekl (Ar): Şekil, biçim

ş.+ i 24a/5; ş.+ inde 25a/6

şemşīr (Far): Kılıç

ṭuʿme-i ş. 71a/14

şerʿ (Ar): Şeriat, din kuralları
ş.+ de 5b/13; ş.+ le 6a/1, 6a/4, 58b/1, 58b/2
şeref (Ar): Onur, manevi ululuk
ş.-i ḳudūmüŋüz 76b/5
şeref-yāb (Ar+Far): Onur bulmuş
ş. ol- 90a/1
şerīʿat (Ar): Herkesin uyması için konan her çeşit kural, yasa, düzen ve nizam
ş.-ı ġarrā 5b/11
şerīf (Ar): Şerefli, soylu; krş şerīfe
emr-i ş. 10a/1; ḥadīṣ-i ş. 70a/11, 70b/2; minber-i ş. 11a/4; ravża-ı ş. 11a/3; şām-ı ş. 82b/4; ḥacc-ı ş.+ de 57b/9; şām-ı ş.+ de 31b/9, 82b/2; cāmiʿ-i ş.+ den 8b/8; cāmiʿ-i ş.+ e 11a/6; ḥacc-i ş.+ e 57b/6, 94b/9; ʿilm-i ş.+ i 85a/4; rūḥ-ı ş.+ in 42a/6, 50b/11; ş.+ inüŋ 90a/2; ḫaṭṭ-ı ş.+ leri 4a/13, 7b/11; maʿlūm-ı ş.+ leri 21b/6; murād-ı ş.+ leri 34b/9; rūḥ-ı ş.+ leri 81b/5, 83a/5; rūḥ-ı ş.+ lerin 45b/7; merḳad-ı ş.+ lerine 31b/10; rūḥ-ı ş.+ lerini 55b/14
şerīfe (Ar): Şerefli, soylu; krş şerīf
evāmir-i ş.+ ler 4b/2; fātiḥa-i ş.+ nüŋ 5b/6, 5b/8
şerʿiyye (Ar): Şerîata uygun olma
ḥüccet-i ş. 10a/4, 17b/15
şerr (Ar): Şer, kötülük
ş.+ inden 10a/9
şerrefeha'llāhu teʿālā (Ar): Yüce olan Allah onu onurlandırsın
ş. 81a/15
şevḳ (Ar): Şiddetli arzu, heves
ş.+ iyle 33b/15; ş.+ lerinden 90a/13
şevketlü (Ar+Tr): Büyüklük ve güç sahibi, heybetli olan
ş. 4a/14, 7a/10, 8b/4, 9b/5, 58b/15, 75b/5, 96b/7
şey (Ar): Şey, nesne
ş. 8b/13, 70b/5
şeyḫ (Ar): Okmeydanı'nın yönetiminden sorumlu olan en yetkili kişi
ş. 6b/4, 7a/1, 8a/7, 34b/14; ş.-i merḥūm 28b/13, 29a/12, 34b/1, 34b/7; ş.-i mezbūr 28b/8; ş. ḥażretleri 29a/7; ş. ḥażretlerine 34b/3; ş. ḥażretleriyle 31b/11; ş.+ i 3b/6, 28b/9, 34b/12; ş.+ inüŋ 29b/3; ş.+ ler 4a/7; ş.+ leri 6b/8; ş.+ lerinden 45a/5; ş. merḥūm 33a/3; ş. ol- 7b/4
şeşḫāne (Far): Altıgen
ş. 16a/5
şiʿār (Ar): Duyuş, düşünüş, belgi
ş. 81b/12
şibh (Ar): Benzeme, benzeyiş
maḥall-i ş. 31a/7

şifā (Ar): Hastalıktan kurtulma
ş. 9b/3
şikāyet (Ar): Şikayet
ş. eyle- 6a/10, 66a/11
şikest (Far): Kırılmış, kırık
ş. eyle- 9b/3
şimāl (Ar): Sol
ş. 13b/15, 15b/8, 16b/7; ş.+ e 14a/3, 15a/14
şimālī (Ar): Sol taraf
ş. 15b/11; ṭaraf-ı ş.+ si 18b/7
şimdi : Şimid
ş. 20a/5, 37a/7, 56b/14
şol : Şu
ş. 5a/2, 25b/7, 30a/15, 71a/15, 94a/12
şöyle : Şöyle
ş. 33b/15
şu : Şu
ş. 67b/12
şuhūr (Ar): Aylar
ş. 86a/13
şurūṭ (Ar): Şartlar
ḫilāf-ı ş.- āyīn 73a/3; ş.+ a 74b/14, 78b/10, 84a/1, 87b/4; ş.+ ıyla 32a/4, 33b/7, 66b/3, 76b/15
şuyūʿ (Ar): Yayılma
ş. bul- 78b/7
şübhe (Ar): Şübhe
ş. 51b/7, 52a/15
şüdegān (Far): Gidenler, geçmişler
ş.-ı cennet-mekān fidevs-āşiyān fātiḥ-i baġdād 92b/15
şürūʿ (Ar): Başlama
ş. ėd(t)- 30b/9, 77a/9; ş. eyle- 33b/9, 77a/10

T

tā (Ar): Bir şeye, bir yere doğru
t. 21a/8, 67b/12
taʿaccüb (Ar): Şaşakalma
t. ėt- 41a/11
ṭaʿām (Ar): Aş, yemek
ṭ. 9a/7, 9a/9; ṭ.+ a 6a/3, 6a/5, 27b/2; ṭ.+ da 5a/2; ṭ.+ ı 5a/3; ṭ.+ ların 6a/4

ṭaʿāmiyye (Ar): Tekkelere bağlanan yemeklik
ṭ. 8b/9
taʿarruż (Ar): Saldırı
t. olın- 12b/7
ṭābe (Ar): İyi ve temiz olsun
ṭ. 2a/3
tābiʿ (Ar): Bağımlı, birinin arkasısıra giden, boyun eğen, bağlı kalan
t.-i çalıḳ ahmed aġa 90b/5; t.-i silāḥ-dār paşa 90b/11; t.-i siyāvuş paşa 97b/7; t.+ i 92b/9; t. ol- 2a/7
taʿbīr (Ar): Anlatma, ifade etme
t.+ i 11b/4, 12a/1, 32b/11, 85b/8; t. olın- 8a/7, 52b/8
ṭabla (Far): Nişan levhası
ṭ. 10b/3, 10b/8, 75b/12; ṭ.+ dan 10b/11
ṭablazen (Far): Nişan tahtası
ṭ. ol- 90b/1
tabur : Dört bölükten oluşan asker birliği
t.+ ın 60b/1
tafṣīl (Ar): Bir şeyi ayrıntılı bir şekilde anlatma, ayrıntılı açıklama
t.-i müyesser 63b/5; t.-i risālenüŋ 88a/2; t. olın- 70b/7
ṭaġ : Dağ
ṭ. 15a/5, 74b/3
taḥḳīḳ (Ar): Doğru, gerçek, gerçekleştirmek
t.-i muḥāl 18b/5
taḫlīṣ (Ar): Kurtarma
t. olın- 10a/5
taḫmīn (Ar): Aşağı yukarı bir fikir söyleme
t. ol- 19a/13
taḫmīnen (Ar): Aşağı yukarı, takriben
t. 13a/9, 13b/2, 14a/6, 49a/15, 58b/5
taḥrīr (Ar): Yazma, yazılma
t. 10a/7, 62a/13; ḥudūd-ı t. 10a/5; ḳābil-i t. 85b/8; t.-i risāle 87a/15, 87b/9; t.-i risāleden 85a/4; t.+ de 61a/13; t.+ den 12b/11, 97a/3, 94a/6, 94b/3; t.+ e 86b/6; t. ėd(t)- 2a/8, 23b/9, 37b/4; 8a/4; t. ėt- 73a/5, 87b/13; t. eyle- 35b/1, 73b/5, 22b/15, 23a/13, 4b/7, 4b/9; t.+ in 52a/8, 53b/13; t. olın- 52b/14, 53b/2, 53b/13, 4a/11, 8a/8, 88a/3, 60a/3, 3a/1, 63b/5
taḫt (Far): Padişahlık makamı
t.+ ın 70b/10
taḫte (Far): Tahta
t. 14b/4, 14b/8, 17b/2, 17b/3, 17b/4
taḫte'l-ḳalʿa (Ar): Tahte'l-kale Camii

t. 78a/8

taḥvīl (Ar): Çevirme, değiştirme

t. eyle- 71b/12

ṭā'ife (I) (Ar): Takım, aynı işi yapan topluluk

ṭ.-i atıcıyān 39a/6, 4b/11, 45a/15; ṭ.-i tīr-endāzān 5a/8, 19a/7; ṭ.+ si 9b/2, 12a/7, 26a/9, 36b/14, 68b/2, 3b/8; ṭ.+ sin 4b/15; ṭ.+ sinden 43a/5, 49b/6, 60b/10, 62b/1, 43a/15, 43a/10, 46b/1; ṭ.+ sine 2b/14, 3a/2, 3a/5, 3b/13, 4a/12, 7b/1, 8a/8, 8b/10, 12b/6, 59b/1, 67b/5, 73a/3; ṭ.+ sinüŋ 9a/3, 9a/8, 25a/5, 58a/14

ṭā'ife (II) (Ar): Kabile, kavim

ṭaḳ - : Takmak

ṭ.- up 37b/2, 66a/15, 69b/5, t.- ayum 11b/13

ṭāḳat (Ar): Güç, kuvvet

ṭ. 85b/6; ṭ.+ ı 41a/9

taḳdīm (Ar): Öne geçirme, büyük bir kimsenin huzuruna bir şey götürme, sunma

t. olın- 2b/12

taḳrīb (Ar): Vesile, bahane

t. 4b/3, 8a/7, 12b/13, 58b/14

taḳrīben (Ar): Takriben, yaklaşık

t. 18b/5

taḳvā (Ar): Allah'tan korkma

t.-yı ḥaḳīkat 86a/9

ṭaleb (Ar): İsteme, dileme

ṭ. ėd(t)- 26b/15; ṭ. eyle- 74a/7; 77a/1

ṭālib (Ar): İsteyen

ṭ. 33b/7, 91a/4; ġayr-i ṭ. 33b/7; ṭ.-i remydür 92b/12; ṭ.-i ʿilm 86b/10

taʿlīm (Ar): Öğretme

t.+ den 90a/15, 91a/5; t. ėd(t)- 87b/8, 95b/8; t.+ i 51b/4; t.+ ine 96b/8

taʿlīm ǧāneci başı (Ar+Far+Tr): Osmanlı askerlerine haftanın belirli günlerinde ok atma eğitimleri yaptıran görevli

t. 85b/1, 93a/4

taʿlīm ǧāne (Ar+Far): Osmanlı askerlerinin eğitimi için ayrılmış yer, meydan

t. 95a/2; t.+ lerde 84a/7

ṭam : Yapıları dış etkilerden korumak için üzerlerine yapılan çoğu zaman kiremit kaplı bölüm, dam

ṭ.+ a 41a/10; ṭ.+ ınuŋ 41a/4

tamām (Ar): Tam, eksiksiz

t. 6b/14, 29a/9, 34a/3; t. ėd(t)- 76b/15; t. ėt- 11b/15; t. ol- 10b/6, 70a/8, 12a/14, 15b/10, 16b/7, 17b/7, 18b/3, 18b/13, 18b/15, 31a/1

tamāmen (Ar): Büsbütün, bütün olarak

t. 12b/9, 13b/3, 83b/7

taʿmīr (Ar): Kusuru düzeltmeye çalışma

t. 9a/1

ṭancara (Ar): İçinde yemek pişirilen, kapaklı, genellikle metal kap

ṭ.+ lara 4b/6

ṭar : Dar

ṭ. 55a/2, 66b/5

ṭaraf (Ar): Taraf, yan

ṭ.+ a 3a/10; ṭ.+ ına 61b/2; ṭ. 10b/4, 10b/5, 10b/6, 68b/8; ṭ.-ı cenūbīsi 18b/14; ṭ.-ı devletden 68b/2; ṭ.-ı ġarbīsi 17b/7, 18b/9, 18b/12; ṭ.-ı ḳıblesi 18b/5; ṭ.-ı yemīn 13a/10; ṭ.-ı şimālīsi 18b/7; ṭ.+ a 13b/4, 71a/10; ṭ.+ da 32b/2; ṭ.+ ı 15a/5, 15b/11, 16b/7, 16b/8, 17b/9, 18b/7; ṭ.+ ına 7a/13, 13b/2, 13b/10, 13b/12, 18b/14, 24a/3, 34a/10, 45b/4, 56b/15, 57a/3, 58b/10, 65a/15, 68a/12, 74a/10, 74a/14, 78a/15, 96b/3, 65b/5; ṭ.+ ında 17a/2, 26a/10, 26a/12, 26a/13, 35b/7, 36b/8, 38b/7, 40b/3, 57b/2, 59a/12, 73b/4; ṭ.+ ından 13a/7, 87b/14; ṭ.+ ını 62b/11, 98b/3; ṭ.+ uŋ 10b/5

ṭaraf-dār (Ar+Far): Bir tarafı tutan

ṭ. 68a/11, 68a/7

ṭarafeyn (Ar): İki taraf

ṭ. 26a/9, 26b/5, 26b/10, 66b/14; ṭ.+ den 79a/8; ṭ.+ i 24a/13, 84a/5, 84a/12, 84b/1, 84b/14, 85a/10, 86b/8, 90b/10, 90b/12, 94a/8, 94b/1, 94b/5, 97b/12, 99a/5, 97a/14, 31a/9

taʿrīf (Ar): Ayrıntılı olarak bildirme

t. 75a/9; t.+ iyle 85b/1

tārīḫ (Ar): Tarih

t. 67b/13; t.-i taḫrīrde 61a/13; t.+ inde 2b/5, 9b/4, 11a/9, 83b/8; t.+ inden 19a/10; t.+ ini 86b/6

ṭarīḳ (I) (Ar): Tanrı’ya ulaşmak için tutulan yol

ṭ.+ uŋ 4b/13

ṭarīḳ (II) (Ar): Yol

ṭ. 17a/11, 89a/5; ṭ.-i ʿāmme 17a/9; ṭ.+ da 81b/15; ṭ.+ de 25a/9; ṭ.+ den 19a/10

ṭarīḳ (III) (Ar): Meslek

ṭ.-ı remyüŋ 87a/10; ṭ.-i cündiyyeyi 87b/8; ṭ.-i ḫaṭṭ 90a/12; ṭ.-i remyde 84b/9, 88b/2, 90a/3; ṭ.-i remyden 89a/13, 92b/4; ṭ.-i remye 88a/5; ṭ.-i żarbda 96a/9, 97a/5; ṭ.+ ında 91a/8; ṭ.+ uŋ 67a/2; ṭ.-ı levendāndan 86b/11; ṭ.-i cündiyye 96b/7

ṭarīḳat (Ar): Tarikat

ṭ. 86a/8

ṭarz (Ar): Şekil, biçim, sûret

ṭ.-ı ḫāṣ 54b/11

taṣavvuf (Ar): Sofulaşma, gönlünü Allah sevgisine bağlama

t. 11b/5

ʿilm-i t.+ da 95b/14

taşmīm (Ar): Tasımlama, ısrar etme

t. ėt- 70b/7

ṭaş : Taş

ṭ. 5a/14, 6b/5, 6b/9, 6b/10, 7b/4, 15a/9, 16a/9, 19b/14, 21a/1, 21a/2, 24b/6, 25b/2, 25b/8, 26a/11, 27a/6, 31b/13, 32b/11, 40a/13, 40b/2, 41a/1, 41a/12, 41b/1, 44a/11, 44a/12, 45b/4, 47a/12, 52a/5, 52a/10, 56b/9, 56b/11, 58a/15, 58b/5, 56b/8, 57a/3, 59b/6, 58b/1, 58b/3, 58b/6, 61a/11, 61a/12, 61b/4, 66a/5, 66b/7, 73a/7, 73a/14, 73b/4, 73b/6, 74a/3, 76a/9, 82a/14, 82b/12; ṭ.+ a 20a/5, 49b/11, 60a/4; ṭ.+ da 16b/7; ṭ.+ dan 13b/1, 56b/11; ṭ. dik- 48b/3, 49b/7, 49b/13, 50a/7, 50b/13, 50b/15, 55a/1, 55a/7, 55a/10, 55a/14, 55b/11, 56b/4, 56b/6, 56b/7, 56b/10, 57a/1, 58a/11, 58a/13, 62b/2, 62b/5, 79b/14, 82b/9, 6a/10, 31b/4, 67a/12, 70a/9, 6a/1, 33a/13, 39a/5, 49b/10, 5b/2, 49b/2, 54a/9, 56b/1, 37a/5, 73a/8, 75a/1, 4b/10, 5a/13, 26a/6, 12a/4, 25a/8, 34a/11, 58b/11, 23b/13, 5a/11, 7a/3, 25a/1, 35a/10, 44a/12, 44b/7, 43b/5, 93a/10, 43a/11, 98b/1, 82b/7, 75a/11, 37b/9, 25b/3, 29b/11, 29b/12, 29b/14, 30a/8, 35b/11, 35b/13, 36a/2, 36a/4, 36a/6, 37a/11, 37b/6, 37b/7, 37b/11, 37b/12, 37b/14, 38a/6, 39a/3, 39a/10, 39a/12, 39a/15, 40b/2, 41b/1, 41b/3, 42a/8, 42a/10, 42a/12, 42a/14, 42b/8, 43a/9, 43a/15, 43b/1, 43b/3, 45a/10, 45a/12, 45a/14, 46a/9, 46a/11, 46a/15, 46b/2, 46b/4, 46b/6, 46b/8, 46b/10, 46b/13, 48a/8, 48a/11, 48b/1, 49a/2, 54b/5, 54b/8, 54b/10, 54b/14, 55b/5, 57b/11, 57b/15, 58a/2, 58a/3, 59b/5, 59b/10, 59b/12, 59b/15, 60a/7, 60a/12, 60a/14, 60b/3, 60b/6, 62a/2, 62a/7, 62a/8, 62a/12, 19b/13, 45b/2, 60a/9, 82b/10, 44b/8, 20a/2, 20a/5, 20b/7, 21b/15, 24b/5, 27a/5, 27a/8, 32b/10, 36a/9, 40b/7, 41a/7, 42b/2, 43b/8, 44a/10, 44b/2, 74a/3, 79b/10, 81b/12; ṭ.+ dur 16a/6, 40b/4, 44a/4, 48a/3, 52a/3, 57b/3, 58b/2, 72a/4, 73b/9, 79a/4, 83a/2; ṭ.+ ı 6a/4, 6a/5, 6a/8, 13b/12, 16a/5, 21a/2, 23b/10, 23b/12, 25b/9, 26a/2, 31b/4, 35a/6, 35a/9, 36b/12, 37a/4, 39b/6, 40a/13, 40b/10, 45b/3, 47b/10, 60a/3, 73a/2, 74a/6, 76a/9, 14a/4, 13b/7, 13b/15, 14a/1, 16a/10, 16a/13, 75b/14; ṭ.+ ıdur 28a/13, 53a/15, 13a/12; ṭ.+ ın 24a/12, 40b/9, 58a/5, 66b/2, 67a/14, 72b/10, 72b/14, 81b/13; ṭ.+ ıŋ 46a/12, 58a/6, 62a/4, 4a/3; ṭ.+ ına 14b/6; 13b/5, 13b/9, 14a/13, 14b/2, 14b/10, 15b/9, 15b/13, 16a/1, 16a/3, 16b/2, 16b/7, 16b/10, 17a/4, 17b/10, 18a/2, 18a/6, 18a/9, 18a/12, 18b/1, 18b/8; ṭ.+ ında 63a/14; ṭ.+ ından 14a/10, 16a/7, 61b/5; 13a/13, 14a/2, 14a/5, 14a/15, 14b/3, 14b/7, 14b/12, 15b/12, 15b/14, 16a/4, 16a/11, 16a/14, 16b/2, 16b/10, 17a/5, 17b/12, 18a/4, 18a/7, 18a/10, 18a/13, 18b/15; ṭ.+ ını 24b/9, 27a/12, 38a/1, 41a/1, 43a/13, 66a/6; ṭ.+ ınuŋ 53a/14; ṭ.+ lar 43a/2, 55b/3; ṭ.+ ları 45b/5, 47b/10, 3a/1; ṭ.+ larıdur 73b/2; ṭ.+ ların 30a/2; ṭ.+ larıyla 5a/5; ṭ.+ um 32b/14; ṭ.+ uŋ 5b/13, 18b/2, 34b/5, 34b/9; ṭ.+ uŋuz 5a/6; ṭ.+ dan 16a/2

ṭaşra : Dışarı

ṭ. 20b/10, 61b/4; ṭ.+ ya 61b/3

tavaḳḳuf (Ar): Bekleme

t. eyle- 77a/10

ṭayan - : Dayanmak

ṭ.- mayup 71a/13

taʿyīn (Ar): Tayin

t. buyurıl- 2b/14; t. buyur- 67b/6, 96b/9; t. ėd(t)- 22a/9; t. eyle- 54a/12; t. olın- 8a/11, 51a/2, 70a/13

taẕarruʿ (Ar): Yakarma

t. 12a/11

tāze (Far): Genç

t. 11a/11, 99a/11

taʿẓīm (Far): Büyükleme, ululama

t. 11a/7; t. ėt- 5a/2; t. olın- 11a/6

ṭ.+ si 70a/15, 70b/4; ṭ.-i etrākdandur 86b/15

teʿālā (Ar): Yüksek olsun

t. 4a/12, 8b/6, 8b/11, 10a/8, 12b/15, 27a/9, 27b/9, 29b/8, 30b/1, 42a/6, 42b/5, 45b/7, 50b/11, 70b/4, 70b/6, 71b/2, 71b/3, 71b/12, 83b/1, 93a/10; t. 75b/11; t.+ dan 32a/11; t.+ den 26b/15

tebdīl (Ar): Değiştirmek

t. ėt- 85b/7; t. eyle- 75b/12

teberrüken (Ar): Uğur sayark, mutlu olsun diye

t. 66a/2

tecerrüd (Ar): Soyutlanma, uzaklaşma

t. 31b/7

tecessüs (Ar): Bir şeyin içyüzünü anlamaya çalışmak için gözetleme

t. eyle- 30b/8

tecrübe (Ar): Tecrübe, deneyim

t. 69a/14; t. ėtme- 9b/4

tehāvün (Ar): Ehemmiyet vermeme, ağır davranma

t. 86a/15

tekāsül (Ar): Üşenme, tenbellik, ilgisizlik

t.+ e 86a/15; t. ėtme- 84b/13, 89b/7, 90a/8, 91b/11

teḳāʿüd (Ar): Emeklilik

t. 84b/8; t. eyle- 19b/11

tekbīr (Ar): Allah'ın büyüklüğünü belirtmek için söylenen Allahu ekber sözü

t. 34a/6, 66b/3, 69b/5

teklīf (Ar): Yapması için birinden bir iş isteme

t. olın- 70a/2

tekmīl (Ar): Tamamlama

t. 75b/1, 85a/4

tekrār (Ar): Yeniden, bir daha

t. 37a/4, 71a/2

tekye (Ar): Tekke

t. 2b/8, 3a/7, 4b/5, 9a/11, 11b/6, 13b/12, 15a/10, 15a/11, 18a/15, 28a/13, 37a/7, 40a/9, 40a/13, 41a/2, 41a/4, 41a/7, 41b/1, 41b/4, 43a/2, 44a/5, 49a/15, 51b/6, 52a/2, 54a/8, 54a/14, 63a/11, 63b/7; bāb-ı t. 39b/15; t.-i oḳçıyān 4b/7; t.+ de 8b/12, 9a/14, 10a/1, 52a/15; t.+ müzde 96a/10, 97a/6; t.+ müze 8b/5; t.+ müzüŋ 93a/13; t.+ nüŋ 8b/4, 13b/15, 23b/15, 61b/8; t.+ si 4b/8, 11b/1, 64b/6; t.+ sine 64b/7; t.+ ye 9b/5, 13a/9

tekye-nişīn (Ar+Far): Devamlı Okçular Tekkesi'nde işleri yapan görevli, tekkede oturan derviş
t. 8a/10, 56b/15, 57a/12; t.+ den 8a/12; t.+ e 8a/9

tel : Tel
t.+ den 42b/2

temāşā (Far): Hoşlanarak bakma, seyretme
t. 51a/6; t. ėd(t)- 76b/8; t.+ ya 76b/13

tėmür : Demir
t. 8b/2, 50b/6; t.+ e 71a/5; t.+ inüŋ 23a/3

tėmürlü : Demirli
t. 57a/15

tenbīh (Ar): Bir şeyin yapılıp yapılmamasını, şöyle veya böyle yapılmasını söyleme ve bunu üzerinde durarak hatırlatma
t. buyur- 96b/12

tenmīḳ (Ar): Güzel yazı ile yazma, yazma, yazılma
t. eyle- 2a/4

tepe : Tepe; krş depe
t. 14b/7; t.+ den 53b/10

terakḳḳī (Ar): Yükselme, ilerleme
t. 3b/14, 77a/3

tercīḥ (Ar): Üstün tutma, daha çok beğenme
t. olın- 23a/14

tercüme (Ar): Tercüme etme, çevirme
t. olın- 70b/7

terk (Ar): Bırakma
t. ėd(t)- 70a/14, 70b/5; t.+ iŋ 71b/8

tersane (İta): Savaş gemilerinin üretildiği, gemilik
t. 9a/4, 18a/8, 56a/15, 59b/14, 89b/3, 98b/2; t.-i ʿāmire 85b/13

tesellī (Ar): Avunma, avunç
t. 12a/11

teslīm (Ar): Bir şeyi sahibine verme
t. 66b/4; t. ėd(t)- 27b/8; t. eyle- 70a/2; t. ol- 54b/2

tesmiye (Ar): Ad koyma, adlandırma, isim verme
t. eyle- 2a/4; t. olın- 47b/9

tevābiʿ (Ar): Tabi olanlar, maiyet, sonradan eklenen
t.+ iyle 85b/4

tevānā (Far): Güçlü, kuvvetli
t. 40b/14
tevārīḫ (Ar): Tarihler
t.+ de 70b/8
teveccüh (Ar): Sevgi, yakınlık gösterme
t. 69b/7
tevfīḳ (Ar): Allah'ın yardımına kavuşma
t.-i ilāhī 8b/14
tevsīʿ (Ar): Genişletme
t. 9a/12, 93a/14
teẕkire (Ar): Bazı meslek sahibi kimseler için yazılan biyografi, tezkere
t.-i rumāt 2a/4; t.+ ler 8a/12
tezyīn (Ar): Süsleme
t. 2a/3
teşrīf (Ar): Şereflendirme
t. 8b/5; t. buyur- 21b/3; t. ėd(t)- 76b/5
ṭıb (Ar): Tıp
ʿilm-i ṭ.+ da 80b/4
tīr (Far): Ok
t. 50b/5; meydān-ı t. 2b/3, 13a/2
tīr-dār (Far): Okçu
t.+ ı 62a/5; t.+ larından 58b/4, 58a/4, 58a/9, 59b/9t. 59a/7, 73b/15, 74a/12, 63a/2 t.-ı sābıḳ 73b/14, 84a/15
tīr-dārān (Far): Okçular
t. 84b/5, 88b/13
tīr-endāz (Far): Okçu
t. 49a/2, 96a/14, 98a/6, 20a/11, 45a/9, 71b/6, 94a/14, 71a/4, 71b/4, 71a/10, 63a/15, 27a/15, 98b/3, 86b/13, 55b/1, 58b/3, 87a/11, 96a/11, 97b/8, 98a/15, 98b/9, 88b/13, 95b/10, 19b/9, 48a/15, 84b/10, 48b/6, 3b/7, 21a/14, 95b/5; t.+ dur 88a/7, 89b/14, 89b/3, 90b/12, 91b/12; t.+ e 71b/5; t.+ lar 91b/6; t.+ lardan 92a/3, 89b/2, 98b/15, 97a/4, 86a/6, 89a/7, 90b/4, 90b/10, 90b/14, 92a/4, 92a/10, 94a/4, 97a/15, 98a/13, 99a/6, 86a/1, 88b/15, 94a/8, 94b/6, 97b/5, 98a/3, 6b/2, 89a/11, 96b/5; t.+ larından 88a/14, 85a/8, 93b/4, 95a/14; t.+ uŋ 27b/8
tīr-endāzān (Far): Okçular
t. 5a/8, 12a/8, 84b/12, 86a/12; t.+ uŋ 6b/7, 19a/7; t.-endāzān-ı behişt 90a/7; t.-endāzān-ı hüner-peymāya 91b/10; t.-endāzān-ı raṣīnü'l-erkān 86a/14
tīr-endāzī (Far): Okçuluk, ok atıcılık
t.+ de 84a/6, 84a/11, 84b/14, 86b/1, 87b/6, 97b/12, 93a/4, 99a/12, 96b/6
tīr-endāzlıḳ (ġ) (Far+Tr): Okçuluk
t. 5a/15, 29a/12, 54b/6; t.+ ından 22b/5; t.+ ı 87b/7, 85b/1, 97a/7, 97a/12

tīre (Far): Karanlık
t.+ de 81a/1
tīr-ger (Far): Ok yapman
t. 43b/10, 72a/3, 73a/11, 79a/9, 79a/10, 92a/9; üstād-ı t. 62b/10
tīr-gerī (Far): Ok yapma işi
t.+ de 86a/3, 86b/14, 87a/6, 87a/12, 92a/11, 95b/8
tirḫāle (Ar): Yola çıkma, göç etme
t.+ de 40a/11
ṭoġrı : Karşı yönünce, doğru krş doġrı
ṭ. 6a/3, 13a/9, 13a/13, 13b/8, 13b/9, 15b/12, 17a/3, 19b/12, 25b/5, 48a/4, 48b/12, 57b/4, 59a/14, 75a/2, 75a/3, 81b/15; ṭ.+ dur 43a/5, 56a/15; ṭ.+ sıyla 27a/1
ṭoġrıl - : Gerçek olmak
ṭ.- duġı 27a/2; ṭ.- dup 27a/4
ṭoġrılt - : Düzeltmek
ṭ.- maḳ 74a/4
ṭoġrıtılt - : Düzelttirme
ṭ. 58a/5; ṭ.- maġa 58b/12
ṭoḳsan : Doksan
ṭ. 13a/14, 44a/10, 44b/10, 52b/5, 88b/12
ṭoḳsan altı : Doksan altı
ṭ. 46a/8
ṭoḳsan beş : Doksan beş
ṭ. 14a/6, 55b/2, 59b/4, 60b/13
ṭoḳuz : Dokuz
ṭ. 34a/3, 50b/4, 59b/14, 61a/3, 63a/9; ṭ.+ dur 38b/4, 47a/8, 59a/11; ṭ.+ ıncı 38b/1, 47a/5, 53b/7, 56a/7, 59a/9, 61a/3, 63a/6, 81a/11, 82b/14
ṭoḳuz yüz : Dokuz yüz
ṭ. 60a/4, 63b/3, 75a/12, 85a/9, 87b/9, 90b/8; ṭ.+ den 60a/5; ṭ.+ e 83a/10
ṭoḳuz yüz altı : Dokuz yüz altı
ṭ. 73b/9
ṭoḳuz yüz altmış : Dokuz yüz altmış
ṭ. 42a/6, 42b/9, 74a/13
ṭoḳuz yüz elli : Dokuz yüz elli
ṭ. 37a/8
ṭoḳuz yüz elli yėdi : Dokuz yüz elli yedi
ṭ. 38a/7
ṭoḳuz yüz on : Dokuz yüz on
ṭ. 43a/7, 43b/10
ṭoḳuz yüz otuz : Dokuz yüz otuz
ṭ. 87b/1

ṭoḳuz yüz otuz dört : Dokuz yüz otuz dört
ṭ. 45a/6, 45b/8
ṭoḳuz yüz otuz iki : Dokuz yüz otuz iki
ṭ. 74b/2
ṭoḳuz yüz seksen beş : Dokuz yüz seksen beş
ṭ. 40a/8, 41b/5
ṭoḳuz yüz seksen buçuḳ : Dokuz yüz seksen buçuk
ṭ. 59a/11
ṭoḳuz yüz ṭoḳsan : Dokuz yüz doksan
ṭ. 53b/8
ṭoḳuz yüz ṭoḳsan bir : Dokuz yüz doksan bir
ṭ. 24b/3
ṭoḳuz yüz yetmiş : Dokuz yüz yetmiş
ṭ. 44a/8
ṭoḳuz yüz yetmiş beş : Dokuz yüz yetmiş beş
ṭ. 44b/9
ṭoḳuz yüz yigirmi beş : Dokuz yüz yirmi beş
ṭ. 63a/8
ṭoldur - : Doldurmak
ṭ.- dıŋuz 5a/5; ṭ.- duḳları 10a/13; ṭ.- up 34a/1
ṭolu : Dolu
ṭ. 31b/8
ṭop : Top
ṭ. 65b/7, 71b/6, 71b/7; ṭ.+ a 70a/15
ṭopraḳ : Toprak
ṭ. 10a/12
ṭopṭaş : Tekye Menzili'nin ayak taşına verilmiş olan ad
ṭ.+ ı 23b/11, 23b/14, 37a/7, 40a/2; ṭ.+ ın 37a/5
ṭop yėrleri : Top yerleri, krş Ḥasan Ṭaşı
ṭ. 44a/2
ṭorba : Torba, küçük bir çuval biçiminde kullanım eşyası
ṭ.+ ya 51a/5
ṭoruḳ : Zirve
ṭ.+ unda 52b/11
toz : Yayı nemden korumak için yayın dış yüzeyine kaplanan kayın ağacı kabuğu
t.+ ın 28b/11; t.+ lar 33a/12
ṭuç : Tunç kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli
ṭ. 97a/6
ṭuġyān (Ar): Kötülük yapmak, diktatörlük
ṭ. ėt- 8a/3

tuḳā (Ar): Allah'tan korkmak, kötülüklerden uzaklaşmak
pesendīde-i t. 86a/8
ṭūl (Ar): Uzunluk
ṭ.-ı ʿömriyle 8b/6; ṭ.+ ı 61b/9
ṭūlāb (Ar): Dolap
ṭ.+ a 7b/9, 7b/13
ṭuʿme (Ar): Kılıç artığı
ṭ.-i şemşīr 71a/14
ṭur - : Durmak, krş dur-
ṭ.- dılar 26a/2; ṭ.- duḳda 16a/12; ṭ.- maḳ 4b/3; ṭ.- mayup 65b/10; ṭ.- mış 74b/9; ṭ.- mışduḳda 47b/12; ṭ.- up 5a/3, 21a/11, 22a/13, 26a/14, 30b/4, 32a/4, 33b/7, 39a/9, 72a/6, 72a/9, 72a/10, 79b/13, 81a/5, 83a/14, 95a/5; ṭ.- ur 39b/7
türbe (Ar): Türbe
t.+ si 84a/14, 86b/15; t.+ sinde 25b/12, 7b/9
ṭurul - : Durulmak
ṭ.- duḳda 60a/1; ṭ.- sa 72a/11
ṭuruş : Duruş
ṭ.+ ı 62a/10
ṭut - : Tutmak
ṭ.- ar 60a/4; ṭ.- mağı 71b/9; ṭ.- mış 68b/9; ṭ.- up 29a/4, 85b/14, 89b/6, 91b/4, 93b/4
tüfeng (Far): Tüfek
t. 38b/14, 71b/7, 71b/8, 78b/3; t.+ e 70a/15, 70b/5; t.+ i 78b/6
tüfeng-endāzī (Far): Tüfekçilik
t.+ de 85b/12, 98b/4

U

ufaḳ : Ufak, küçük
u. 14a/7
uġra - : Uğramak
u.- dılar 5b/8; u.- sun 5b/7; u. -yamadı 44b/4; u. -yup 23a/1
ʿulemā (Ar): Alim'in çoğulu, alimler, bilginler
ʿu. 69a/15; ʿu.+ dan 38a/4; ʿu.+ ya 2b/9
ulu : Bir topluluğun maddi veya manevi büyüğü
u.+ larından 31a/2; u.+ sı 25a/5
ʿulūfe (Ar): Osmanlı Devleti'nde kapı kulu süvârisini teşkil eden yeniçerilerin iki bölüğüne verilen ad -
ʿu. 51a/2
ʿulūm (Ar): İlimler
ʿu.-i ġarībeler 95a/10; sāʾir-i ʿu.+ den 95a/10

umūr (Ar): İşler, konular
u.-ı meydāna 8a/6; u.-ı ʿaẓīmenüŋ 12b/10; u.+ ı 34b/11
ur - : Vurmak
ur. 21a/2; u.- up 27b/6, 32a/5, 38b/14, 75b/12, 96a/3, 21a/6, 34a/2
urıl - : Vurulmak
u.- up 96b/10
ʿusret (Ar): Zor, güçlük, zahmet, sıkıntı
ʿu. ol- 61a/13
usta (Far): Usta
u. 30a/12; u.+ sı 89b/12
uṣūl (Ar): Başlangıç, asıllar, kökler
u.+ e 61a/11
uzaḳ : Uzak
u. 24a/7
ʿuẓamā (Ar): Yüceler, büyükler
fenn-i ʿu.+ nuŋ 91a/10; fenn-i ʿu.+ yı 95b/7
uzun : Uzun
u. 16a/9, 16a/14, 18a/2, 38b/7, 54a/9, 61b/8
uzunluḳ (ġ) : Uzunluk
u.+ ı 65b/13
ʿuşşāḳī (Ar): Bir tarikat adı
ʿu. 54a/10

Ü

üç : Üç
ü. 11a/13, 11a/15, 11b/4, 11b/15, 20a/12, 20a/15, 22b/8, 27a/8, 33a/13, 34a/15, 36a/10, 42b/4, 42b/5, 46b/10, 47a/6, 55a/6, 56a/6, 58a/1, 59a/6, 65a/13, 65b/7, 67a/13, 71a/8, 78a/4, 85a/4; ü.+ er 65b/13, 65b/14, 69b/6; ü.+ inci 23a/15, 28a/3, 33a/4, 36a/14, 38a/9, 39b/10, 41b/7, 42b/10, 43b/11, 44b/10, 45b/10, 46b/15, 49a/5, 51a/8, 52b/3, 52b/15, 53a/8, 53b/3, 53b/15, 56a/2, 57a/9, 59a/4, 60b/14, 63a/1, 71b/13, 72a/6, 72b/1, 72b/8, 73b/13, 74b/2, 74b/11, 77b/2, 77b/6, 77b/12, 77b/14, 78a/7, 78b/9, 78b/12, 79a/2, 79a/11, 79b/2, 79b/4, 79b/8, 80a/1, 80a/4, 80a/7, 80a/9, 80a/11, 80a/15, 80b/2, 80b/6, 80b/10, 81a/7, 81a/9, 81a/13, 81a/15, 81b/1, 81b/7, 82a/2, 82a/7, 82a/10, 82b/2, 83a/1, 83a/3
üç yüz : Üç yüz
ü. 8a/1, 13a/9, 16a/1, 16a/15, 17a/1, 49a/15, 51a/5, 78a/3, 96a/4
üç yüz biŋ : Üç yüz bin
ü. 71a/5
ümīd (Far): Umut

ü. 68b/12, 68b/14; ü. ėd(t)- 68b/5; ü.+ in 69a/14; ü.+ iyle 78b/1

ümmet (Ar): Ümmet

ü.+ e 70a/13

üslūb (Ar): Usul, tarz

ü.-i ḥakīm 34b/4; ü.-i ḥikmet 34b/15; ü.-i ḳadīme 71b/12

üst : Üst

ü. 13b/10; ü.+ i 30a/14; ü.+ inden 3a/4, 63b/1; ü.+ ine 57b/4

üstād (Far): Usta, öğretici

ü. 4a/5, 26b/7, 40a/7, 48b/6, 50a/8, 54b/4, 54b/7, 54b/10, 62b/6, 69a/2, 72b/8, 76a/2, 76a/5, 77b/7, 85a/14, 88b/4, 89a/2, 89a/5, 90b/12, 93a/13, 96a/9, 97b/8; ü.-ı küll 62b/13, 84a/3, 93b/3, 95b/5, 96a/1, 97a/6, 97a/14, 96b/6; ü.-ı lā-naẓīr 89b/1; ü.-ı tīr-endāz 86b/13, 88b/13, 95b/10, 88a/7, 89b/2, 97a/4, 86a/1, 88b/15, 94a/8, 94b/6, 97b/5, 98a/3; ü.-ı tīrger 62b/10; ü.-ı ʿālem 87a/6; ü.+ dur 86b/14; ü.+ ı 19b/10, 28b/9, 29a/11, 31a/11, 34b/1, 43b/7, 57a/5, 88b/12; ü.+ ına 51b/10; ü.+ ından 87b/3; ü.+ lar 22a/3, 32b/7; ü.+ larından 24b/7; ü. ol- 87a/13

üz - : Yüzmek

ü.- erek 29a/14

üzdür - : Yüzdürmek

ü.- ürler 22b/12

üzer : Üst

ü.+ ime 48b/12; ü.+ inde 65a/8, 65a/9, 71b/9, 75b/9, 75b/11; ü.+ inden 65b/5; ü.+ ine 5b/5, 5b/13, 20a/9, 20a/12, 21a/11, 26a/1, 26b/3, 27a/3, 27a/5, 28b/7, 33b/3, 33b/10, 34a/3, 34a/14, 35a/6, 35a/10, 39a/9, 41a/5, 50b/1, 50b/9, 58a/15, 59b/8, 61a/14, 66b/1, 66b/2, 66b/13, 67a/4, 69b/14, 69b/15, 76a/12, 76b/8, 76b/11, 81a/4, 96a/15

üzere : Üzere

ü. 2a/3, 3a/9, 3b/7, 4a/10, 4a/11, 4a/13, 4a/14, 4b/11, 7a/4, 9a/13, 9b/2, 10b/1, 10b/11, 12a/11, 19a/12, 20b/1, 25a/1, 25b/5, 31b/3, 32a/8, 33a/14, 34a/6, 34b/5, 35a/3, 35a/5, 35a/8, 35a/11, 35a/15, 47b/14, 52a/9, 52a/12, 54b/11, 60a/2, 61b/3, 63a/15, 66b/14, 67b/12, 68a/5, 70a/9, 72b/3, 74a/3, 74a/4, 74b/12, 83a/9, 83a/14, 83b/7, 84a/1, 87b/2, 87b/14, 88a/1, 92b/2, 93a/14, 96a/6, 96a/7; ü.+ dür 19b/10, 26a/4, 64a/2

V

vā- beste (Far): Bağlı, ancak

v. 99a/13

vācib (Ar): Gerekli

v.+ dür 73a/4

vācibu'r-riʿāye (Ar): Kendilerine itibār edilmesi gereken kişiler

v.+ lerinden 25a/6

vaʿd (Ar): Vad, söz, ant

v. buyurup 68a/2

vāfir (Ar): Çık, bol

v. 5a/4, 6a/12, 9a/13, 60b/9, 69b/1, 75a/10, 76b/1, 93a/14

vaḳf (I) (Ar): Durdurma, alıkoyma, duruş

v. olın- 2a/9

vaḳf (II) (Ar): Hayır işlerine bağışlanan mal ve mülk

v. 3a/6, 54a/12; v.-ı tekye-i oḳçıyān 4b/7; v. ol- 4a/13; v. ėt- 93a/14; v. eyle- 7b/14, 54a/13; v.+ ıdur 9b/1, 93b/1

vaḳfiyye (Ar): Vakfa âit, vakıfla ilgili

v. 7b/11

vāḳıʿ (Ar): Olan, olmuş

v. 6a/11, 83b/9, 90a/1; v.-ı beyān 7b/6; v.+ dur 57b/4, 70b/2; v. ol- 33a/15, 36b/9, 67b/14

vāḳıʿa (I) (Ar): Rüya

v.+ mda 11a/13, 32a/2; v.+ nuŋ 11b/4; v.+ sında 24a/14, 96b/11

vāḳıʿa (II) (Ar): Olmuş bir iş

v. 11b/15, 94a/14

vāḳıʿen (Ar): Gerçekten, gerçekte

v. 38a/4

vāḳıf (Ar): Bir şeyi elde eden, bir şey vakfeden

v. 37a/1, 37a/2; şarṭ-ı v. 10a/6; v. ėt- 9a/13

vaḳt (Ar): Vakit

v. 27a/13, 33b/1; v.-i ẕuhrda 76b/6; v.-i ʿaṣrdan 85b/4; v.+ de 4a/4, 11a/10; v.+ ı 33b/2; v.+ i 68a/6

vaḳtā (Ar): Vakit

v. 12a/4, 76a/13

vālī (Ar): Bir vilayetin yönetiminden sorumlu olan kimse

v.-i mıṣr 72b/14; v.+ si 81b/10, 83a/8, 83b/3

vālide (Ar): Ana

v.+ si 29a/3, 62b/12; v.+ sine 29a/6

var - : Varmak, gitmek

v.- dılar 69b/14; v.- ınca 13b/6, 15a/6, 15a/10, 16b/5, 67b/10; v.- mayalum 7a/8; v.- mayup 8a/15; v.- mazdan 30b/15; v.- mışdur 79b/11; v.- sun 7a/9; v.- up 26b/3, 32a/3, 34a/5, 34a/14, 48b/4, 65b/1, 69b/7, 72b/12, 76a/12, 76a/13, 76a/14; v.- ur 5a/14

var : Var

v. 8a/6, 26a/10, 47b/6, 55b/7, 65b/3, 65b/14, 66a/10, 67b/2, 75b/8; v.+ dur 13b/2, 14a/9, 15a/6, 15b/7, 16b/12, 17a/14, 17b/1, 18a/2, 24a/5, 24a/7, 36a/11, 44a/14, 48b/8, 50a/2, 58b/5, 62a/15, 64b/14, 68b/12, 75a/9, 95b/2, 96a/10

vārdiyān (Far): Gardiyan

v. 39b/2, 42a/13

varıl - : Varılmak, gidilmek

v.- duḳda 5b/3; v.- up 5b/13, 6a/10, 33b/3, 33b/6, 61a/14, 66b/3, 67a/4, 69a/15, 76b/6

vaṣf (Ar): Vasıf, nitelik

v.+ ı 24b/10, 42a/4; v. olın- 22b/6, 52b/2, 56b/14

vāṣıl (Ar): Erişen, ulaşan, kavuşan

v.-ı ser-menzil-i kerāmet 86a/8; v. ol- 43a/12, 24b/12, 68b/15

vaṣiyyet (Ar): Bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey

v. ol- 71b/4; v. eyle- 64a/12

vaż‘ (Ar): Koyma, konulma

v. 8b/5; v. ėd(t)- 45b/6, 11b/8, 78a/12, 96a/1; v. ėt- 28a/15; v. eyle- 19b/15, 96a/7; v. olın- 14b/1, 15b/9, 47b/1, 48a/2; v. ėt- 4b/15; v. olın- 3a/9

vāżı‘ (Ar): Koyan

ibtidā-yı v. 57b/5; v.-ı meydān 45a/5; v.+ ı 63a/11

ve : Ve

v. 2a/1, 2a/2, 2a/7, 2a/8, 2b/6, 2b/7, 2b/8, 2b/9, 2b/13, 2b/14, 3a/2, 3a/4, 3a/5, 3a/6, 3a/7, 3b/1, 3b/2, 3b/3, 3b/4, 3b/10, 3b/14, 4a/7, 4a/8, 4a/9, 4b/1, 4b/2, 4b/4, 4b/5, 4b/6, 4b/8, 5a/1, 5a/8, 5a/12, 5a/14, 5b/5, 5b/6, 5b/14, 6a/5, 6a/14, 6b/1, 6b/4, 6b/6, 6b/7, 6b/8, 6b/10, 6b/11, 6b/14, 7a/1, 7a/5, 7a/6, 7a/7, 7a/9, 7a/12, 7a/13, 7a/15, 7b/1, 7b/11, 8a/2, 8a/3, 8a/12, 8a/15, 8b/1, 8b/3, 8b/4, 8b/5, 8b/6, 8b/8, 8b/9, 8b/12, 8b/13, 8b/14, 9a/1, 9a/12, 9a/14, 9b/1, 9b/7, 9b/9, 9b/11, 10a/2, 10a/3, 10a/4, 10a/5, 10a/6, 10a/7, 10a/15, 10b/2, 10b/9, 10b/13, 11a/8, 11b/10, 11b/12, 12a/4, 12a/5, 12a/6, 12a/7, 12a/11, 12b/2, 12b/5, 12b/7, 12b/9, 12b/10, 12b/11, 12b/13, 13a/4, 13a/6, 13a/7, 13a/9, 13a/12, 13b/7, 13b/11, 14a/11, 14b/4, 14b/5, 14b/8, 15b/15, 17a/10, 17b/14, 17b/15, 18a/2, 18a/4, 18a/8, 18a/14, 18b/13, 18b/14, 18b/15, 19a/8, 19a/9, 19a/10, 19a/11, 19a/12, 19a/14, 19b/2, 19b/7, 20a/6, 20a/12, 20b/1, 20b/10, 21a/3, 21a/14, 21b/1, 21b/4, 21b/5, 21b/13, 22a/6, 22a/15, 22b/1, 22b/8, 22b/10, 23a/7, 23a/10, 24a/3, 24b/4, 24b/8, 24b/12, 25a/3, 25a/4, 25a/5, 25a/6, 25a/8, 25b/2, 25b/5, 25b/7, 26a/2, 26a/3, 26a/5, 26a/8, 26a/12, 26b/3, 27a/11, 27b/8, 27b/13, 28a/1, 28a/13, 28b/6, 28b/9, 28b/10, 28b/14, 28b/15, 29a/5, 29a/7, 29a/10, 29a/12, 29a/14, 30a/1, 30b/4, 30b/15, 31a/2, 31a/4, 31a/6, 31a/7, 31a/8, 31a/13, 31b/3, 31b/7, 31b/12, 32a/11, 32a/15, 32b/9, 33a/14, 33b/4, 33b/9, 34a/1, 34a/5, 34a/9, 34a/11, 34b/1, 34b/11, 34b/12, 35a/4, 36a/11, 36b/4, 37a/2, 37a/4, 37a/15, 37b/1, 37b/4, 37b/6, 38a/6, 39b/1, 40a/4, 42b/3, 42b/7, 43b/7, 44a/13, 44a/14, 45a/5, 45a/15, 45b/1, 46b/9, 47b/5, 47b/7, 48b/6, 48b/13, 49a/10, 49b/4, 50a/4, 50a/6, 50a/10, 50a/12, 50b/5, 51b/1, 51b/9, 51b/10, 51b/11, 51b/13, 52a/3, 52a/7, 52a/15, 54b/1, 54b/10, 54b/11, 55a/5, 58a/7, 59b/12, 60a/4, 60a/5, 61a/12, 61a/13, 62a/10, 62a/14, 62b/4, 62b/9, 62b/10, 62b/11, 62b/14, 64b/5, 64b/16, 65a/8, 65a/9, 65a/11, 65a/12, 65a/15, 65b/2, 65b/10, 65b/11, 65b/12, 65b/13, 65b/14, 66a/2, 66a/6, 66a/13, 66b/3, 66b/4, 66b/9, 66b/14, 67a/2, 67a/3, 67a/6, 67a/9, 67a/11, 67a/12, 67b/1, 67b/7, 67b/8, 67b/15, 68a/2, 68a/11, 68a/12, 68a/15, 68b/1, 68b/4, 68b/6, 68b/10, 68b/15, 69a/2, 69a/3, 69a/5, 69a/8, 69a/9, 69a/12, 69a/13, 69b/7,

70a/1, 70a/4, 70a/6, 70a/7, 70a/14, 70a/15, 70b/3, 70b/12, 70b/13, 71a/10, 71a/14, 71b/6, 71b/7, 71b/8, 71b/9, 71b/10, 72a/2, 72b/13, 73a/4, 73a/7, 74a/11, 74a/12, 74b/2, 75a/2, 75a/3, 75a/12, 75a/13, 75b/1, 76a/2, 76a/3, 76b/9, 76b/15, 77a/6, 77a/12, 77b/1, 78a/3, 78b/6, 79a/7, 81a/6, 81b/13, 83b/1, 83b/3, 83b/4, 83b/6, 84a/3, 84a/10, 84b/12, 85a/9, 86a/9, 86a/11, 86a/12, 86a/13, 86b/1, 86b/3, 86b/4, 87a/7, 87b/1, 87b/3, 87b/4, 87b/8, 87b/10, 87b/12, 87b/13, 88a/1, 88a/7, 88a/10, 88b/8, 89a/15, 90b/2, 90b/12, 91a/5, 91b/1, 91b/2, 91b/3, 92a/12, 92a/14, 92b/14, 93a/12, 95a/6, 95a/10, 95b/6, 95b/9, 95b/12, 96a/3, 96b/8, 97b/6, 97b/9, 97b/10, 98a/3, 98a/8, 99a/2

vech (Ar): Üslup, tarz

v.+ le 5b/2, 30a/9, 37b/3, 71b/8

vefā (Ar): yetme

v. ėtm- 9a/13, 24b/15

vefāt (Ar): Vefat etme, ölme

v. ol- 19b/11

vehm (Ar): Kuruntu

v. ėderler 22b/4

velī (Ar): Veli v. 75b/6

veliyyü'n-niʿam (Ar): Nimetlerin sahibi ve velisi

v. 8b/7

velvele (Ar): Gereksiz telaş, gürültü ve heyecan

v. 69b/11

vėr - : Vermek

v. 7a/13, 69a/7, 69a/8; v.- di 66a/15; v.- digi 87b/11; v.- diler 8b/1, 11a/15, 77a/12; cevāb v.- diler 5a/15, 34b/10, 73b/3; ḫaṭṭ v.- diler 71a/7; v.- dükleri 12a/6; v.- egeldüklerinden 9a/9; v.- eler 8a/8; v.- emediler 67a/7; v.- emeyüp 34a/14; v.- enden 69b/10; v.- eyüm; 69a/7; v.- mede 51a/4; rıżā v.- medi 66b/13; v.- mege 69a/5, 77a/14, 69b/13; v.- mekden 27b/11; meme v.- memişlerdür 29a/3; rıżā v.- meŋüz 67a/9; v.- meyüp 86b/1, 34a/11, 48b/12, 58b/11, 58a/6; v.- miş 6a/12; v.- mişdür 57a/6, 95b/8; v.- sün 8b/12; v.- üp 6a/13, 7a/4, 7b/7, 7b/13, 8a/12, 30a/15, 34a/7, 50a/15, 59a/1, 71a/6; v.- üp 32b/4, 54b/11, 88b/6, 69b/12, 32a/14, 33b/14, 67a/11, 10b/13, 33b/12; v.- ür 90b/7, 91a/8, 91b/7, 92a/1, 92a/6, 92b/7, 99a/4, 99a/8; v.- ürdi 68b/8; v.- ürlerdi 68a/12

vėril - : Verilmek

v. 3b/12, ḳarār v.- di 35a/11, 88a/1; v.- dükde 5a/12, 6b/12, 9b/6; v.- en 12a/6; v.- megin 3a/6; v.- mişdür 10a/2; v.- üp 87b/14; cevāb v.- üp 34b/14; iẕn v.- üp 9b/12

vezāret (Ar): Vezirlik, bakanlık

v. 93b/15

vezāret-i ʿuẓamā (Ar): Sadrâzamlık, başvekillik

v.+ ya 93a/5

vezīr (Ar): Vezir

v. 93b/8, 93b/10; v.-i aʿẓam 6a/7, 7a/5, 12a/4, 54b/15, 57a/5, 67a/2, 97a/1, 93a/3; v.-i cennet-mekān 93a/11; v.-i marḳūmuŋ 98a/12; v.-i merḥūm 12a/1; v.-i merḥūmuŋ 93b/1; v.-i merḳūm 6a/11, 7a/11, 11a/14; v.-i mezbūr 7a/2, 9a/7; v.-i mūmā-ileyh 7b/7; v.-i mükerrem 83a/6, 91a/13, 93b/12; v.+ e 11b/13; v.+ i 11a/11

vilāyet (Ar): İl

v.+ li 76b/1, 76b/4

vuḳūʿ (Ar): Olma, meydana gelme

v.+ ı 31b/3

vücūd (Ar): Vücud, gövde

v.-ı mükerrem 8b/6, 57b/10, 61b/15, 54a/13, 85a/6; v. eyle- 12b/6

vücūh (Ar): Birçok bakımdan

v.+ la 31a/9, 85a/10, 88b/1

vükelā (Ar): Osmanlı Devleti'nde Bakanlar, vekiller

v.-yı devlet 70a/6; v.+ ya 70a/4

vüzerā (Ar): Vezirler

sāʾir-i v. 70a/4; v.-yı güzeşte-gān 92b/14; v.+ dan 83b/2

Y

yā (Ar): Bir işe başlarken güç kazanmak için söylenen söz

y. 32a/15, 69b/10, 74a/6

yābān (Far): İnsan olmayan

y.+ a 50b/5

yābis (Ar): Kuru

y. 5a/7

yādigār (Far): Bir kimseyi, bir olayı hatırlatan nesne veya kişi

y. 66a/2

yaġdur - : Yağdırmak

y.- up 71a/12

yāḫūd (Far): İyisi, daha doğrusu

y. 8a/5, 64a/14

yaḳa : Yaka

y. 55b/12, 70b/14

yaḳın : Yakın

y. 22b/2, 24a/7, 31a/4, 31a/6, 32b/13, 45a/2, 49b/1, 54a/8, 56a/14, 64a/14, 68b/9, 73a/1, 77a/2; y. olma- 42b/3

yaḳūt (Ar): Yâkut, değerli süs taşı

y.+ dan 28b/15

yalan : Yalan

y. 75a/2

yalŋuz : Yalnız, yalnızca
y. 51b/6
yan : Yan
y.+ ına 11b/7, 44b/4, 69a/4; y.+ ında 16a/6, 16a/12, 16b/6, 24a/4, 47a/11, 53a/14, 63b/8; y.+ larında 13b/14; y.+ umuzda 62b/3, 62b/10
yaʿnī (Ar): Yani, demek oluyor ki
y. 10b/3, 19a/1, 60a/8, 86a/13
yap - : Yapmak
y.- ardı 28b/15, 85a/1, 88a/4; y.- dı 68b/14; y.- duġı 62b/14; y.- duḳları 3a/15; y.- mada 62b/13, 76a/7; y.- maḳda 64b/17; y.- up 10a/3, 18a/5, 19b/6, 62b/7
yapdur - : Yaptırmak
y.- up 22b/14
yapıl - : Yapılmak
y.- mışdur 10a/5
yapış - : Yapışmak
y.- abildüm 29a/10; y.- up 23a/3, 50b/8
yapu : Yapı
y. 3a/3
yara - : Yaramak
y.- maz 10a/9; y.- r 33b/4
yararliḳ : Yararlık
y.+ ı 60b/2
yarım : Yarım
y. 58b/5
yaş - : Düzgün hale getirmek, gevşetmek
y.- dı 32a/14; y.- duŋ 32b/3
yaşşı : Basık ve yayvan
y.+ ca 14b/2
yay : Yay
y. 3a/15, 5b/4, 6a/12, 7b/2, 23a/6, 28b/11, 32a/1, 32b/10, 32b/13, 37a/15, 37b/3, 39a/1, 39a/8, 45a/12, 48b/10, 55a/9, 55a/11, 55b/6, 57b/14, 63a/14, 65a/12, 66a/9, 69a/5, 69a/7, 69a/8, 69a/9, 69a/13, 70a/11, 70a/14, 74b/5, 77a/9, 78b/2, 78b/5, 90b/6, 91b/12; y.+ a 50b/4; y.+ dan 50a/12, 65a/5; y.+ dur 66a/10, 66b/5; y.+ ı 25b/1, 64a/14, 65a/8, 66b/4, 69a/12, 83b/3; y.+ ın 32a/14, 32b/3; y.+ ıyla 32b/15, 34a/9, 46b/9, 55b/3, 81b/4; y.+ ıyladur 55b/4; y.+ la 21b/14, 63a/13; y.+ lar 55a/2; y.+ ları 66a/2; y.+ ların 42b/4, 76b/11; y.+ um 66a/8; y.+ uŋ 25a/15, 90b/7, 91a/8, 91b/7, 92a/192a/6, 92b/7, 99a/3, 99a/8
yaya başı : Yeniçeri ocağının piyade sınıfı
y. 51a/4, 66b/5, 80a/13, 82b/13, 83a/4, 89b/1
yaycı : Yaycı, yay çeken kişi

y. 4b/8, 5a/1, 5a/11, 5b/3, 6b/13, 7a/2, 7b/1, 8a/5, 8a/14, 12a/5, 12b/13, 26a/8, 35b/9, 36b/14, 46b/9, 58a/14, 64b/16, 66a/7, 68b/1, 69a/2, 72b/8, 75a/15, 77b/7; cümle-i y. 6b/1; y.+ lar 4b/4, 5b/14, 6a/13, 6a/14, 7a/8, 7a/12, 12b/11, 23a/1, 54a/15, 69a/12; y.+ ları 57b/14; y.+ larına 68a/1; y.+ laruŋ 6b/9, 12a/4; y.+ sı 32a/1, 33b/11; y.+ sıdur 82b/15; y.+ sına 51b/9

yaycılıḳ : Yay çekme işi

y.+ da 65a/1

yaycıyān (Tr+Far): Yaycılar

y. 4b/7

yaz - : Yazmak

y.- araḳ 29a/14; y.- arlardı 8a/12; düşe y.- dı 77a/9; y.- maḳda 29a/9; y.- maḳla 29a/8; y.- up 29a/5

yaz : Yaz mevsimi

y. 78a/9, 96a/11, 91b/10; y.+ a 67b/11

yazı : Yazı, krş yazu

y.+ u 29a/4, 29a/9

yazıl - : Yazılmak

y.- dı 52a/8

yazın : Yazın

y. 67b/6, 67b/10

yazu : Yazı, krş yazı

y.+ u 29a/8, 29a/14

yaş : Yaş

y.+ ında 22b/8, 62b/7; y.+ ındadur 70b/11; y.+ ını 88b/12

yė - : Yemek

y.- dükden 6a/4, y.- yüp 5a/3

yed (Ar): El

y.+ lerinde 7b/10; y.+ ümüze 7b/6, 7b/13

yedek : Yedek

y.+ ler 68a/12

yėdi : Yedi

y. 21b/11, 27a/7, 31b/12, 33a/9, 35b/12, 36a/14, 36a/15, 50b/15, 51a/13, 54b/8, 56a/2, 72a/4, 77a/2, 82b/12; y.+ dür 51a/15; 42b/14, 44a/1; y.+ nci 23b/3, 27a/6, 28a/7, 33a/7, 36b/2, 38a/12, 41b/11, 42b/13, 43b/14, 47a/4, 51a/12, 53b/5, 54a/2, 56a/5, 57a/12, 59a/8, 61a/1, 63a/4, 71b/14, 72a/7, 72b/9, 73b/15, 76a/9, 77b/4, 77b/8, 80b/7, 81a/10, 82a/4

yėdi yüz : Yedi yüz

y. 74b/5, 91b/13

yėdi yüz elli : Yedi yüz elli

y. 75a/11

yėdi yüz otuz ṭoḳuz : Yedi yüz otuz dokuz
y. 59b/2, 60b/12
yegāne (Far): Tek, biricik
y. 76a/3, 93b/8, 95a/13, 95b/14, 96a/2, 96b/7; y.+ dür 89a/6; y.+ lerindendür 58b/13
yek-süvār (Far): Yiğit atlı, ata iyi binen
y. 73b/6, 74b/9, 75a/13; y.+ dur 74a/11
yek-ā-yek (Far): Tek tek, birer birer
y. 96b/4
yektā (Far): Eşsiz, tek
y. 25b/11, 55a/5
yele : Uzun kıllar
y.+ sine 75b/12
yelek : Ok yeleği, okun yay kirişine takılan bölümündeki tüy
y.+ ine 50b/6; y.+ leri 65b/14
yemīn (I) (Ar): Ant, vad
y. eyle- 11a/2, 83b/8; y. vėr- 33b/12
yemīn (II) (Ar): Sağ tarafı
ṭaraf-ı y. 13a/10
yeŋi : Yeni
y. 82a/14, 89a/12
yeŋiçeri : Yeniçeri
y. 7a/12, 14a/8, 20a/7, 20a/10, 25a/6, 27b/14, 26a/12, 27b/14, 37a/9, 39a/2, 43a/9, 45a/7, 45a/8, 45a/13, 46a/3, 46a/9, 46b/1, 46b/5, 58b/14, 49b/2, 49b/3, 57b/2, 59b/3, 59b/7, 61b/10, 62a/11, 70a/6, 82a/3, 83a/5, 84a/2, 85b/15, 89a/11, 93a/4, 97b/15, 98a/2; y.+ den 27a/15; y.+ dür 65a/3
yėr : Yer
y. 24a/5, 47a/14, 52a/5, 79a/8; y.+ de 31a/8, 31b/11, 38b/6, 40a/14, 43a/3, 49a/1, 49a/14, 52b/13, 58b/8, 61a/13, 64b/6, 65b/8, 72a/10, 72a/11, 82b/7, 83a/12, 95b/9, 96b/3; y.+ dedür 54a/9, 59a/13, 61b/9; y.+ den 8a/11, 65b/9, 65b/12, 78a/4; y.+ dür 49a/12; y.+ e 7a/4, 23a/5, 24a/11, 24b/6, 26a/6, 26b/13, 36b/11, 40a/2, 40b/4, 45a/2, 47b/2, 54a/8, 56a/14, 59b/3, 65b/1, 71a/10, 77a/5, 77a/6, 83b/4; y.+ i 8a/9, 8a/14, 19b/15, 23b/10, 24b/13, 27a/2, 40b/12, 47b/11, 52b/9, 53b/1, 74b/4; y.+ idür 78b/14; y.+ in 10a/3, 25a/3, 27a/4, 8b/3; y.+ inde 3a/3, 98b/1; y.+ inden 76b/14; y.+ ine 2b/8, 4b/12, 34a/8, 70b/11, 77a/10, 95a/5; y.+ inüŋ 67a/4; y.+ ler 3b/10, 13a/5, 39a/6, 67b/14; y.+ lerde 9b/13, 10b/1; y.+ lere 11a/6, 47b/10; y.+ leri 10a/4, 10a/11, 44a/12, 44a/14, 64b/14, 73b/1; y.+ lerin 4b/6; y.+ lerinden 92a/14; y.+ lerümden 47a/13
yetiş - : Yetişmek
y.- üp 94b/13
yetişdir - : Yetiştirmek
y.- elerdi 71b/5

yetmiş : Yetmiş
y. 8a/14, 8a/15, 17b/4, 20b/2, 24b/5, 28a/3, 42b/11, 74a/3, 74b/5, 77a/12, 91b/12
yetmiş beş : yetmiş beş
y. 48a/8, 49a/5
yevm (Ar): Gün
y.-i küfrlerinde 9b/12
yıḳdur - : Yıktırmak
y.- mışlar 9a/6
yıḳıl - : Yılmak
y.- maya 67b/15
yıl : Yıl
y.+ a 40b/12
yıldız : Kuzeyden esen soğuk rüzgâr
y. 22b/2, 33a/15, 33b/2, 39b/15, 44a/3, 56a/15, 63b/7, 72a/9, 77b/5, 79b/1, 80a/2, 80a/3, 80b/11, 81a/1, 82a/2, 83a/12; y.+ da 20a/5, 20a/12, 22b/1, 36a/11, 52a/15; y.+ dan 21b/1
yigirmi : Yirmi
y. 13b/2, 14a/6, 25a/2, 25a/12, 28a/5, 37b/5, 39a/3, 39b/10, 40b/1, 41a/7, 41b/7, 41b/11, 43b/8, 43b/14, 45a/10, 45b/9, 49b/9, 51a/9, 53a/7, 53b/5, 53b/7, 54b/9, 56a/3, 59a/1, 60a/9, 61a/5, 96b/3; y.+ den 7b/10
yigirmi beş : Yirmi beş
y. 38a/10, 44b/6, 45a/14, 45b/11, 54b/13, 55a/1, 56a/4, 56a/5, 57b/10, 59a/4, 62a/8, 62b/7, 63a/3, 96b/2
yigirmi bir : Yirmi bir
y. 42b/2, 42b/13, 56b/7, 57a/10, 58a/10, 59a/8
yigirmi dört : Yirmi dört
y. 75b/9
yigirmi dört biŋ : Yirmi dört bin
y. 71b/5
yigirmi iki : Yirmi iki
y. 29b/10, 33a/4, 53a/9, 53b/6, 54b/5, 56a/1
yigirmi sekiz : Yirmi sekiz
y. 89a/2
yigirmi üç : Yirmi üç
y. 28b/8, 33a/3, 63b/2
yigirmi yėdi : Yirmi yedi
y. 41b/3, 41b/13, 44b/12, 48a/11, 49a/6, 58a/13, 59a/9
yigit : Delikanlı, genç
y. 39b/7, 40b/14, 55b/6
yine : Yine

y. 8a/7, 13b/12, 15a/2, 15a/8, 15a/13, 15b/5, 17a/13, 18a/1, 18a/10, 18b/7, 18b/13, 21a/2, 29b/5, 32a/9, 33b/11, 46b/5, 54a/1, 58a/9, 58a/12, 58b/4, 67a/6, 67b/11, 69b/6, 71a/12, 72b/15, 77a/10, 79a/14, 79b/1, 79b/8, 79b/11, 80a/10, 80b/1, 80b/5, 82a/6, 82b/15, 90a/13, 91a/15, 98a/12

yoŋsa : Yoksa

y. 66a/9

yoḳ : Yok

y. 5b/8, 23a/2, 25b/2, 25b/11, 31a/8, 51b/7, 71b/7; y.+ dur 6b/11, 7b/2, 12b/12, 22a/5, 23b/10, 24a/8, 27b/15, 35b/3, 50a/9, 52a/15, 53b/1, 66a/8, 71b/8, 74b/10, 74b/14, 91b/14

yoḳuş : Yokuş

y. 13a/7, 13b/3, 14b/9, 14b/11, 15a/14, 15b/9, 17b/5, 18b/10; y.+ ı 15b/8, 35b/2

yol : Yol

y. 14a/11, 14b/5, 14b/8, 14b/9, 15a/11, 15a/13, 15a/15, 17b/2, 17b/8, 18a/3, 57b/4; y.+ a 17b/1; y.+ ca 14a/7, 15a/4; y.+ da 14a/3, 16b/1, 40b/11, 72a/1, 74b/13; y.+ dan 17a/10, 17b/14, 52a/4, 63b/2; y.+ ı 13b/4, 14b/4, 18a/2; y.+ ın 18a/15; y.+ ına 17b/5, 17b/13, 23a/8, 45a/4; y.+ ınca 17a/2; y.+ ında 12a/2, 13b/8, 26b/3, 44a/4, 72a/13, 74a/10, 81b/3, 83b/1; y.+ ından 15a/1, 24a/10; y.+ ını 13b/13; y.+ ıyla 13b/6, 27b/15, 30b/4; y.+ ları 3a/3; y.+ larında 65b/2; y.+ uŋ 13a/14

yu - : Yıkamak

el y.- dı 22b/3

yuḳaru : Yukarı

y. 13a/9, 16a/11; y.+ ca 49a/13, 56a/14; y.+ ya 13a/7, 13b/4, 15a/15, 16a/3, 16a/4, 16a/7, 17a/7, 17b/5, 18b/10, 47b/12, 53a/13, 61b/5, 78a/4

yumruḳ (ġ) : Yumruk

y.+ a 19b/6, 32a/12, 33b/14

yun - : Yıkanmak

y.- ılmamış 30a/14

yuvarla - : Yuvarlamak

y.- yup 52a/10

yuvarlaḳ (ġ) : Yuvarlak

y. 22b/14

yük : Yük

y.+ iyle 22b/8; y.+ lerin 69a/1

yükle - : Yüklemek

y.- yüp 69a/1

yüri - : Yürümek; krş. yürümek

y.- yen 25b/6; krş. yürimek

yürü - : Yürümek

y.- miyenüŋ 75a/3, 81b/15

yürüt - : Yürütmek
y.- meyüp 85b/5
yüz : Yüz
y. 13b/3, 13b/11, 14a/10, 14b/14, 15b/7, 16a/7, 16a/8, 17b/13, 20a/10, 23b/1, 37a/10, 38a/8, 51b/11, 52a/9, 79b/6, 83a/8, 87a/7, 94a/13; y. döndür- 71a/7
yüz altmış : Yüz altmış
y. 18a/9, 18b/1
yüz elli : Yüz elli
y. 15a/13, 16a/3, 16b/5
yüz ḳırḳ : Yüz kırk
y. 14b/11, 15a/10
yüz on : Yüz on
y. 14a/4, 14b/6, 15b/9
yüz on beş : Yüz On beş
y. 13b/6, 14a/1
yüz on yėdi : Yüz on yedi
y. 21b/14
yüz otuz : Yüz otuz
y. 17a/5, 24a/4
yüz otuz beş : Yüz otuz beş
y. 53a/8
yüz seksen : Yüz seksen
y. 16a/10, 17a/15, 18a/3
yüz seksen bir : Yüz seksen bir
y. 28a/2
yüz yetmiş : Yüz Yetmiş
y. 14a/14
yüz yigirmi : Yüz yirmi
y. 15b/14, 17a/12, 17b/11, 18a/6, 71b/10

Z

żabṭ (Ar): Düzen, idaresi altına alma
ż. eyle- 4b/5
żaʿf (Ar): Zayıflık, güzsüzlük
ż.-ı işābet ėt- 90a/12
ẓāhir (Ar): Açık, görünen
ẓ. 84b/4; ẓ.+ dür 10a/13, 31a/9; ẓ. ol- 12a/1, 73a/2, 39a/11, 39b/3, 40b/6, 40b/14, 67a/1
zaḥm (Ar): Sıkıştırma
z.+ ı 96b/3

zaḥmet (Ar): Sıkıntı, zor, güç

z. 8a/8

zamān (Ar): Zaman, vakit

z. 3a/11, 3a/13, 3b/12, 4a/1, 7a/9, 13a/5, 20a/15, 21a/14, 25a/9, 39a/6, 44b/3, 50b/6, 66a/5, 89b/13, 90a/7; ḳahramān-ı z. 3b/15, 51b/2; z.-ı devletlerinde 10b/4; z.-ı ḳablde 51b/4; z.-ı saʿādetlerinde 93a/2, 95a/1; z.+ a 67b/12; z.+ da 78b/6; bir z.+ da 65a/14; z.+ dan 66b/10, 67a/13; z.+ ı 19a/6, 27a/6; z.+ ıdur 25a/14; z.+ ına 21a/9; z.+ ında 19a/5, 20b/5, 48a/1, 50a/11, 51a/2, 51a/3, 79a/5, 81a/3, 81b/6, 81b/8; z.+ ındadur 20b/3; z.+ ından 50a/6; z.+ ındandur 72a/8; z.+ larından 49a/10; z.+ umuza 19a/15; z.+ umuzda 37a/3

zamānınā (Ar): Zaman, vakit, bizim zamanımızda

z. 29a/1

żamīr (Ar): Kalp, gönül

ż.+ i 90a/13

żamīrān (Ar+Far): Kalp, gönüller

ż. 86a/14

żamm (Ar): Arttırma, katma

ż. 21b/12

ẓann (Ar): Sanma, sanı

ẓ. ėd(t)- 49b/14; ẓ.+ ı 26a/15; ẓ. olın- 55a/9

żarb (Ar): Vurma, vuruş

ż. 51a/6, 83b/1, 97a/6; ż.+ da 96a/9, 97a/5; ż.-ı kerāmetlerin 8b/5; ż.+ ları 96a/10; ż.-ı şedïdle 93b/6

żarb-zenlik (Ar+Far+Tr): Darp atış yapma işi

ż.+ de 95a/13

żarūrī (Ar): Gerekli

ż. 11b/12; ż.+ muz 20b/2

żāyiʿ (Ar): Elden çıkan, kaybolan, yitik

ż. 32a/13; ż. ol- 19b/14, 35a/2, 44b/8, 40b/11

zeʿāmet (Ar): Osmanlı Devleti'nde fetih sırasında elde edilen ve arâzi-i emîriyye denen yerlerden savaşanlara, bir kısım devlet ve saray erkânına kılıç hakkı ve dirlik olarak verilen beytü'l-mal hissesi

z. 60b/9; z.+ i 37a/14

zebūn (Far): Zayıf, âciz

z. 71a/14; z. ėd(t)- 94b/9

zelzele (Ar): Zelzele, deprem

z. 67b/14

zenberekçi : Osmanlı Devletinde ayakla kurulan, kolları çelikten savaş yayını kullanan yeniçeri

z. başı 50a/13

zer (Far): Altın
z. 42b/2

zergerdān (Far): Boğaz kısmına ustasının işareti olarak altın tel sarıldığı için bu ismi alan dermir temrenli menzil oku
z. 73b/6; z.+ dur 53a/10

ẕevḳ (Ar): Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu
ẕ. 94a/12, 94b/7

ẕeyl (Ar): Bir şeyin altı, devamı
ẕ. ėd(t)- 19b/1

zih-gīr (Far): Okçuların ok atarken parmaklarına geçirdikleri yüzük, zihgir
z. yapmada 62b/13, 95b/9

zih-gīrci (Far+Tr): Okçuların ok atarken parmaklarına geçirdikleri yüzüğü yapan veya satan kimse
z. 78b/1, 78b/4, 78b/9, 80a/12; z.+ dür 72a/7, 78a/14

ẕikr (Ar): Anma, anılma
ẕ. 49a/1, 51a/5, 58b/6, 58b/13, 62b/3, 84a/4, 84b/1, 92b/3, 95b/13; ẕ.-i menzili gün ṭoġrısı 24a/1; ẕ.-i vüzerā 92b/14; ẕ.+ i 13b/13, 36a/10, 37b/6, 40b/9, 42a/9, 73b/4; ẕ. ol- 13a/15, 13b/3, 13b/7, 13b/11, 14a/1, 14a/2, 14a/4, 14a/7, 14a/11, 14a/14, 14b/3, 14b/7, 14b/11, 14b/14, 15a/2, 15a/7, 15a/10, 15a/13, 15b/2, 15b/4, 15b/7, 15b/11, 15b/14, 16a/1, 16a/3, 16a/7, 16a/10, 16a/13, 16b/1, 16b/2, 16b/4, 16b/5, 16b/9, 16b/10, 16b/13, 17a/1, 17a/5, 17a/10, 17a/12, 17a/15, 17b/2, 17b/4, 17b/7, 17b/11, 17b/14, 18a/3, 18a/7, 18a/9, 18a/12, 18b/2, 20a/1, 20b/3, 23b/14, 24a/9, 24b/3, 26a/1, 27a/12, 31b/5, 35a/4, 35b/8, 36a/9, 37a/7, 46a/11, 46b/7, 49b/1, 52a/8, 52a/12, 53a/5, 53a/12, 54a/4, 55b/2, 55b/10, 56a/15, 57b/1, 59a/15, 59b/15, 61b/11, 64b/5, 65b/6, 72a/4, 73b/1, 74a/1, 77a/2, 82a/5; ẕ. olın- 3b/7, 20b/6, 26a/7, 47b/14, 51a/1, 54b/7, 84a/2, 88a/10, 91b/6, 94b/14, 96a/6

ẕimmet (Ar): Sahip çıkma, koruma zorunda kalma
ẕ.+ lerinde 8a/2

zīrā (Far): Zira, çünkü
z. 8a/7, 12b/14, 20b/2, 23a/7, 31a/3

ẕirāʿ (Ar): Dirsekten orta parmak ucuna kadar olan uzunluk ölçüsü
ẕ. 10a/12

ziyāde (Ar): Artma, çoğalma, fazla
z. 4a/6, 7b/11, 48a/14, 49a/1, 51a/5, 58b/7, 60b/11, 67a/6, 75b/4, 76b/10, 84a/4, 84b/1, 85b/15, 87a/2, 87a/5, 87a/6, 88a/7, 89b/9, 90b/4, 90b/7, 92a/7, 92a/9, 92a/11, 92b/6, 95b/13; z.+ ce 62b/3; z.+ cedür 63b/3; z.+ dür 47a/14; z. eyle- 3b/11; z.+ siyle 63a/14; z.+ ye 29a/2

żiyāfet (Ar): Ziyafet
ż. 31a/13, 51b/11, 54a/14; ż.+ e 4b/15, 8a/3, 9a/6; ż. ėd(t)- 87b/3; ż. eyle- 77a/8, 47b/8, 31b/4; ż.+ i 47b/7; ż.+ iŋ 70a/5; ż.+ ler 38a/1, 67a/11; ż.+ ler 35a/8; ż.+ lerinde 9a/9; ż.

olın- 8b/11

ẕuhr (Ar): Öğle

vaḳt-i ẕ.+ da 76b/6

ẕuhūr (Ar): Görünme, ortaya çıkma

ẓ. ėd(t)- 21a/3; ẓ. eyle- 67a/15

ẓulm (Ar): Haksızlık

ẓ. eyle- 34b/11

zuʿm (Ar): Kuruntu, yersiz düşünce

z. gel- 75a/10

zühd (Ar): Dünyadan vazgeçip kendini ibadete verme

z. 86a/9

zümer (Ar): Topluluklar, gruplar

z.+ den 68a/10

zümre (Ar): Topluluk, grup

z.-i sipāhīyāndan 85a/11, 91b/1; z.+ sinden 39a/13, 46a/10, 90b/6, 20a/7, 25a/6, 37a/9, 45a/7, 45a/9, 45a/13, 46b/5, 58b/14; z.+ sine 20a/14, 27b/12, 45a/8

zūr (Ar): Yalan söyleyen, yalanla şahitlik yapan

şāhid z. 72b/13, 81b/11

ÖZEL ADLAR DİZİNİ

A

Abazāde Müftī Efendi Ḳapusı: Abazade Müftü Efendi Kapısı. 95a/9

Abāza: Abhaz. 62b/12, 60b/10

Abāza Ḥasan Paşa: Abaza Hasan Paşa. 83b/10

Abāza ʿOṣmān: Okçu (17 yüzyıl); krş. Oṣmān Aġa. 61a/9

Abāzaʿ Oṣmān Beg: Okçu (17 yüzyıl); krş. Oṣmān Aġa. 61a/14

ʿAbdullāh: bk. ʿAbdullāh Çelebi. 92a/11

ʿAbdullāh Çelebi: Okçu (17 yüzyıl). 92a/10, 98a/3, 78a/7

ʿAbdullāh Efendi: bk. ʿAbdullāh El-katip 86b/7, 86b/9

ʿAbdullāh El-kātib: Abdullah El-kātip; okçu 17. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Vālide Cāmiʿi Kātib ʿAbdullāh Efendi. 2a/1

ʿAbdu'llāh Efendi: bk. ʿAbdullāh El-kātip. 86b/11

ʿAbdu'r-raḥmān: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 77b/7

ʿAbdü'l-bāḳī: Okçu (17 yüzılın ikinci yarısı). 59a/7, 59b/4

ʿAbdü'l-bāḳī Aġa: Okçu (17. yüzyıl). 63a/2

ʿAbdü'l-bāḳī Paşa: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 60b/13

ʿAbdü'l-ḫālıḳ Çelebi: Okçu (17 yüzyıl). 89b/5

ʿAbdü'l-ḳādir Efendi: Okçu (17 yüzyıl). 89a/15

ʿAcem: İran. 48a/9, 50a/13, 81a/14, 31a/12, 69a/1

ʿAcem ʿAlīoġlı: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81a/10

ʿAcem ʿīsāoġlı: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı) 81a/13

ʿAcemī Şīrmerd: bk. Şīrmerd. 37b/5, 38a/9

ʿAcemī Ṭosun: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 41a/3

ʿAcemī Ṭosun Ḥaydar Beg: Okçu(16. yüzyılın ilk yarısı). 42a/11

ʿAcem Şāhīn: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81a/8

Aġa Bāġçe: Ağa Bahçesi. 74b/10

Aġaç Menzili: Ağaç Menzili. 72b/5

Aġaç Menzilleri: bk. Ağaç Menzili. 77b/15

Aġalar Menzili: Ağalar menzili; krş. Menzili Aġalar. 5a/9, 36b/10, 45a/4, 48a/3

Āḫī: Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı). 36b/12, 36b/14, 37a/3

Āḫī Menzili: Ahi Menzili; krş. Menzili Āḫī, Āḫī Yeri. 22a/10

Aḥmed: bk. Aḥmed Aġa. 50a/9, 58b/6, 81b/11

Aḥmed: Okçu (16. yüzyıl) . 81a/15

Aḥmed: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82a/10

Aḥmed: Okçu (17 yüzyıl). 87b/9, 88a/3

Aḥmed Aġa: Okçu (16. yüzyıl)
22a/6, 23a/11, 23a/13, 52a/14, 54b/7, 72b/2, 73a/2, 90a/2, 91a/4, 94a/15, 98a/3, 52a/13, 23b/6, 21b/8

Aḥmed Beg: Okçu (17 yüzyıl) 58b/5, 73b/15, 77a/3, 81a/13

Aḥmed Beg Menzili: Ahmed Beg Menzili. 74a/5

Aḥmed Efendi: bkz Meydān mütevellīsi Aḥmed Efendi. 14a/8, 14a/11, 46a/3, 55a/14, 60a/3, 61a/2, 63b/7, 86a/10, 98a/9, 60a/2, 61b/6, 59b/15

Aḥmed Efendi: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı) 55a/15, 56a/7

Aḥmed Efendi zāde Ḫalīl Çelebi: Okçu (17. yüzyıl) 91a/9

Aḥmed Paşa: Ahmet Paşa. 36a/7, 42a/15, 94b/8

Aḳça Ḳocaoġlı: Okçu (16. yüzyıl). 80a/10

Aḳdeŋiz: Akdeniz. 98b/5

Aḳḥiṣār: Akhisar. 80b/12

Aḳşemse'd-dīn: Bir Türk âlimi, tarikat şeyhi ve kurucusu. 2b/5, 9b/2

Aḳyaylaḳ ʿOṣmān Aġa: bkz Abāza Oṣmān Aġa. 97a/4

Alaca Ḥammām: İstanbul'da bir Hammam. 47b/3

ʿĀlī: Gelibolulu Mustafa Âlî. 19a/9

ʿAlī: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 80b/7

ʿAlī Aġa: bk. Raḥīḳī zāde ʿAlī Aġa. 62b/8, 62b/10, 62b/12, 74a/11, 91a/13

ʿAlī Bālī: Okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı). 16a/9, 36b/9, 91b/5, 92a/12, 16a/11

ʿAlī Bālī Ḳapudan: bk. ʿAlī Bālī. 38b/4, 39b/3, 39b/12, 42b/13

ʿAlī Bālī Menzili: Ali Bali Menzili. 35b/5

ʿAlī Beg Ḫānzāde: bk. İbrāhīm Ḫān zāde ʿAlī Beg. 61a/3

ʿAlī Çāvūş: Okçu (17. yüzyıl). 91a/7

ʿAlī Efendi: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 74a/11, 89a/10, 89b/2, 89b/3, 96a/8

ʿAlī Ḫāce: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 4a/8, 95b/3, 95b/8, 66b/4

ʿAlī Paşa: Ali Paşa. 26a/12

ʿAlī Ṣubaşı: Okçu (16. yüzyıl). 50a/4, 82a/4

ʿAlī Ḫāce: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 6b/6

Allāh: Allah. 69b/10, 32a/15

Allāhu Teʿālā: Yüce Allah. 51b/12

Amāsiyye: Amasya. 19b/4, 24b/11, 29b/4; 66b/8

ʿAmmān: Amman. 96b/9

ʿAmmān Ḳalʿası: Amman Kalesi. 97b/6

Anaṭolı: Anadolu. 81a/3

Anḳara: Ankara, krş. Anḳara. 44a/13

ʿArab (I): Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı). 20a/1, 23a/14, 83a/3

ʿArab (II): Arap kavminden olan . 47b/4, 47b/5, 47b/7

ʿArab Aḥmed Aġa: Okçu (14 yüzyıl). 94b/14

ʿArabī: Arap kavmine mensup. 10a/15, 70b/7

ʿArab zāde: Yay ustası, okçu (16. yüzyılın ilk yarısı); krş. Kemānger ʿArab zāde, Usta İbrāhīm. 36a/14, 83b/5

ʿArab zāde Kemānger: bk. ʿArab zāde. 41b/7

ʿArab zāde Kemānger İbrāhīm: bk. ʿArab zāde. 40a/15

Arḳurı: bk. Arḳurı Menzili. 54a/6

Arḳurı Menzili: Arḳurı Menzili; krş. Arḳurı. 24a/2, 46a/1

Arnavūd: bk Arnavud Ḥüseyin Beg. 20a/8, 78b/2

Arnavūd Ḥüseyin Beg: Okçu 17 yüzyıl; krş. Hüseyin Beg. 58b/9, 81b/2

Arż-ı rūm: Erzurum. 85a/5

ʿĀşıḳ Deli Şaʿbān: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 79b/15

ʿAṭṭār Aḥmed Çelebi: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 77b/3, 77b/12; 76a/9

ʿAṭṭār Çelebi Yėri: Attar Çelebi yeri. 77b/10

ʿAṭṭār Receb Efendi: Okçu (17. yüzyıl). 92a/3

Avlonya: Arnavutluk'ta bir şehir, Avlonya. 80a/3

B

Baba Ḥora Şinān: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82a/3

Baġdād: Bağdat. 3b/15, 43b/6, 51b/3, 83b/3, 83b/5, 93a/1

Baġdādī Meḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 92b/9

Baḫtıyār zāde: krş. Ḥasan Çelebi, Baḫtiyārzāde Ḥasan Çelebi. 47a/9

Baḫtiyar: Usta Baḫtiyār. 30a/10

Baḫtiyār: Okçu, ok ustası 15. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Usta Baḫtiyār. 19b/5, 19b/9, 23a/14, 23b/10

Baḫtiyār Dere: Usta okçu Bahtiyar'ın ismiyle anılmış olan İstanbul'da bir dere ʿaleyhi'r-raḥmetüve'lġufrān mezbūr b.+ye ṭoġrı 19b/12

Baḫtiyār Deresi: Usta okçu Bahtiyar'ın ismiyle anılmış olan İstanbul'da bir dere. 3a/10, 19b/14

Baḫtiyār zāde: krş. Ḥasan Çelebi, Baḫtiyārzāde Ḥasan Çelebi. 43a/7

Baḫtiyār zāde Ḥasan Çelebi: bk. Ḥasan Çelebi. 19a/8, 23b/8

Balcı Ḳaraca: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 71b/13

Balıkesir: Balıkesir. 80b/2, 80b/5

Baş Bāḳī Ḳul: Hacı Hüseyin Başbaki kulu. 93b/14

Başçı Aḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 78a/13, 78b/8

Baṭman Ḥācı Muṣṭafā: Okçu (17. yüzyıl; krş. Ḥācı Muṣṭafā Baṭman, El-ḥāc Muṣṭafā Baṭman) 59a/8

Baṭman Menzili: Batman Menzili. 88b/9

Bayram Aġa zāde Muṣṭafā Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 90b/2

Bāġçeli İsmġʿīl Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 89a/12

Bālī Beg: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 66b/10, 66b/11, 71b/14, 81a/10, 81a/13,

Bālī Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 37b/5, 38a/9

Bāyezīd: bk. Sulṭān Bāyezīd Ḫān

Bāyezīd Ḫān: krş. Sulṭān Bāyezīd Ḫān. 6b/3, 27a/13

Beç: Viyana

6a/6, 60b/1, 60b/6, 60b/9, 70b/12, 93b/7, 93b/11, 94a/3, 94a/4, 97b/3, 98a/11, 98a/14

Beç ḳalʿası: Beç Kalesi. 43a/11

Belgi Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 14a/13, 14a/14

Begli ʿĪsā: Okçu, yaycı (16. yüzyıl). 80b/4, 80b/7

Beg Muṣṭafāsı: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 55b/4, 55b/10, 56a/8

Bekār Sinān: Ok ustası, okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın ilk yarısı). 31a/2

Bekci ʿOṣmānaġa: bk. Abāza Oṣmān Aġa. 96b/6

Belġrad: Belgrad. 44a/15, 78b/15, 79b/2; 79b/7, 79b/9, 79b/11

Beŋli: bk. Beŋli ḳaragöz. 20b/6

Beŋli Ḳaragöz: Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı 16. yüzyılın başı)

20a/11, 22a/14, 23b/1, 24b/9, 28a/3, 29b/11, 33a/5, 22a/15, 32a/6, 95a/5

Berber Ḳadrī Beg: bk. Tīrdār Berber Ḳadrī Beg. 59b/9

Berber Murād: Okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı). 49b/2, 51a/7

Berġama: Bergama. 80a/14, 80b/1

Biġa: Biga. 46b/8, 47a/6

Bilāl: Hz. Bilal. 94b/11

Bilāl Aġa: bk. Muṣāḥibi Şeheriyārī Bilāl Aġa. 62a/3, 63a/1

Bilāl Aġa Muṣāḥib-i Şehriyārī: Muṣāḥib-i Şeheriyārī Bilāl Aġa, okçu (18 yüzyıl; krş. Muṣāḥibi Şehriyārī Bilāl Aġa). 57b/11

Bosna: Bosna. 21a/14, 65a/14, 70b/12

Bozdaġancı Ṣūfī: Okçu (16. yüzyıl). 72b/8

Bozdoġancı: Okçu (16. yüzyıl). 81a/6

Bozdoġancı Muṣṭafā: bk. Bozdoġancı Muṣṭafā Çelebi 68a/14

Bozdoġancı Muṣṭafā Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 36a/3, 36b/0,168b/3

Börekçi Meḥmed: Okçu (16. yüzyıl). 36a/1, 36a/15

Budin: Budin. 49b/15, 50a/3, 70b/12

Budin Ḳalʿası: bk. Ḳala-yı Budin. 85b/2

Burhān: Okçu (17. yüzyıl) . 80a/9

Burusa: Bursa

2a/15, 64b/14, 67b/1, 68b/6, 77b/9, 77b/13, 77b/15, 78a/8, 90b/9, 97a/10, 73b/10, 76a/12, 76a/13

Burusevī: bk. Şücāʿ, Burusevī Şücāʿ. 33a/9, 74a/14

Burusevī Ḳapu Yėri: Bursavi Kapı yeri. 72a/14

Burusevī Muṣlī Efendi: Okçu (17. yüzyıl) 97a/9

Burusevī Pehlevān Şücāʿ: bk. Şücāʿ, Burusalı Şücaʿ. 26a/5

Burusevī Şücāʿ: Okçu 15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı; krş. Buruvevī Şücāʿ, Burusalı Şücaʿ. 23b/3, 26a/10, 28a/7, 31b/12, 31b/13, 32b/12, 35a/9, 67b/8, 77b/12, 76a/10, 81a/11

Burusevī Üstād Ḳalıbçı Şems: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 25b/10

Būstāncı Menzil: Bostancı Menzili. 93a/8, 18a/8

Būstānī Muṣṭafā Beg: Bostancı Mustafa Beg, okçu (17. yüzyıl) . 57a/13

Büyük Ḥasan: Okçu (17. yüzyıl) . 92b/5

Büyük Ḥekīm: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 81b/7

C

Caʿfer Aġa Menzili: Cafer Ağa Menzili. 35b/5

Caʿfer Efendi Bāġçesi: Cafer Efendi Bahçesi. 15a/14, 15b/2

Caʿfer Ġulām Paşa: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82a/5, 82a/11

Caʿfer Menzili: Cafer Menzili; krş. Ḥācı İsmaʿīl Menzili, Menzil-i Ḥācı İsmaʿīl. 16a/4

Cāmiʿ: Valide Sultan Camii. 63a/10

Cebeci Deli Ḥasan: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 49b/12, 51a/9

Ceh: Osmanlı döneminde Çek Cumhuriyetine Ceh deniyordu. 70b/12

Celālī: Celali isyanı. 80a/14

Celāl zāde: Okçu (17. yüzyıl) . 80a/9

Cemāl Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 79b/2, 80a/6

Cem Sulṭān: Cem Sultan. 76a/1

Cemşīd: Okçu, 16. Yüzyılın ilk yarısı. 76a/5, 77b/3

Cemşīd: Cemşîd, eski Acem kahramanı. 87a/7

Cerrāḥ ʿAlī Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 45b/11, 46b/7, 47a/5

Cerrāḥ Yėr: Cerrah yeri. 45b/14

Cerrāḥ zāde Meḥmed Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 45a/9, 45b/9

Cin Ḥācı Ḥüseyin Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 56b/1

Ç

Çaḳıllu Depe: İstanbul'da bir tepe. 16a/8, 36b/9, 38b/7

Çalıḳ Aḥmed Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 90b/5

Çāvūş (II): Okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı). 79b/4

Çāvūş zāde: Çavuş-zade Meḥmed Çelebi; krş. Meḥmed Çelebi. 49b/8

Çehrin: Ukrayna'da bir şehir, Çigirin. 98a/1

Çemī Çelebi: Okçu (16. yüzyıl) . 42b/10, 47a/11

Çerakse: Çerkesler. 81b/6

Çerkes: Çekes. 62b/12

Çerkes İbrāhīm: Okçu (17. yüzyıl) . 91b/3

Çerkes Meḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 91b/2

Çerkes Raḫtvān Muṣṭafā: Okçu (17. yüzyıl) 91b/3

Çeşme Deresi: Çeşme deresi, İstanbul'da bir dere. 63b/174a/2

Çeşn-gīrbaşısı ʿAlī Aġa: çaşnigirbaşı Ali Ağa. 98a/12

Çil Ḥamza: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 77b/14

Çilingir Meḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 79a/15

Çin: Çin. 96b/9

Çinili Bāġçe: İstanbul'da bir bahçe. 17a/2

Çizmeci: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 79b/5

Çizmeci Dāvūd: Okçu 16. yüzyılın ilk yarısı. 35b/10, 36a/13

Çizmeci Menzil: Çizmeci Davud menzili. 35b/4

Çorbācı Meḥmed Aġa: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 98b/6

Çuḳadār Aḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 87b/5

Çullı: bk. Çullu, Çullu Ferruh 35b/4

Çullı Ferruḫ: Okçu (16. yüzyıl). 36a/8, 42b/1, 42b/13, 36b/3, 36b/5

Çullu: bk. Çullı, Çullu Ferruh. 38b/7

Çupuḳçı ʿOṯmān Çelebi: 17 yüzyılda yaşamış bir kişi. 15a/1

Çūbān Çeşme: İstanbul'da bir semt. 15b/15, 16a/2, 53b/11, 53a/13

Çūbān Deresi: İstanbul'da bir dere. 43a/4

D

Dārü's-saʿāde Aġası: Darüs-saade ağası Yusuf Ağa. 8b/7

Dāvūd: bk. Kaptan Küçük Davut Paşa, okçu (17. yüzyıl) 35b/9

Dāvūd Paşa: Vezir Davut Paşa 17. yüzyıl. 11a/14, 64a/2

Defterdār-ı Şaḳḳ-ı Evvel: bk. ʿAlī Efendi. 89a/9

Defterdār İskender Çelebi: Defterdar İskender Çelebi. 40b/13

Defterdār Küçükoġlı ʿAlī Çelebi: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 46a/14

Defterdār zāde ʿAlī Beg: Okçu (17. yüzyılın başı). 47a/1

Defterdār zāde Meḥmed Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 47a/3

Defterdār zāde Muṣṭafā Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 42a/7

Deli Muḥarrem Ṭopçı: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 80a/1

Delükli Ḳaya: Şir Merd'in menzil taşına verilmiş olan ad. 20a/5, 28a/13, 28b/3, 40a/1

Derdli Aḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 97b/7

Dervīş Çelebi: Okçu (18. yüzyılın başı). 58a/2, 59a/6

Devātçı Menzili: Divitçi Menzili. 53a/11

Deve Kemāl: Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı)

Deve Kemāl Menzili: Deve Kemāl Menzili. 67b/8

Deve Kemān-gereci ʿArab: Okçu 15. yüzyılın ikinci yarısı. 20b/7

Devlet-i ʿOṡmāniyye: Osmanlı Devleti. 71b/1, 71b/9

Diyārbekir: Diyarbakır. 83a/7, 83a/6, 97b/13

Dizdār Meḥmed: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 79a/13

Dīvāne Ḳāsım: bk. Kemḥācı Dīvāne Ḳāsım. 41a/8, 42a/9, 42b/11, 41a/6, 95a/7

Dīvānī: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 80a/8

Donanma Aġası Deveci Ḥasan Aġa: Donanma Ağası Deveci Hasan Ağa. 97b/9

Dülger zāde Aḥmed Aġa: 18. yüzyılın başlarında Emin-i Ganem görevlisi idi. 98b/14

E

Ebī Eyyūb-i Enṣārī: Ebi Eyyubi Ensarî. 63b/4, 95b/6

Ebü'l-fetḥ: bk. Sulṭān Meḥmed Ḫān. 24a/11, 2b/4, 24b/8, 70b/15

Ebü'l-fetḥ Sulṭān Meḥmed: bk. Sulṭān Meḥmed Ḫān. 70b/9

Ebü'l-fetḥ Sulṭān Meḥmed Ḫān: bk. Sulṭān Meḥmed Ḫān. 19a/4, 20a/8, 20b/3, 72a/8, 9b/2

Eb'l-hāşim: Eskilerden bir veli. 87b/11

Edrene: Edirne

2a/14, 12a/2, 64b/11, 88b/14 30a/12, 55a/12, 64b/12, 66a/1, 67b/3, 67b/7, 67b/11, 71b/15, 72a/13, 72b/5, 73a/6, 73a/9, 73b/10, 74a/9, 74a/13, 75a/5, 75a/10, 86a/2, 88b/9, 95b/1, 95b/15, 97b/1, 98b/10; 58b/7, 2b/5, 11a/9, 25b/7

Edreneli Ḳayyum zāde Aḥmed Efendi: Okçu (17. yüzyıl; krş. Ḳayyum zāde Aḥmed Efendi). 55a/9

Edreneli Usta ʿAlī: Yay ustası (16. yüzyıl). 21b/13

Edrene Menzili: Edirne Menzili. +iŋ 20b/10

Edrene Menzilleri: Edirne Menzilleri. e.+nüŋ 73a/15

Edrenevī Dervīş İbrāhīm ʿÖmer Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 88b/7

Edrenevī ʿÖmer Efendi: bk. Edrenevī Dervīş İbrāhīm ʿÖmer Efendi 95a/14

Ekinci: Okçu (16. yüzyıl). 80a/10

Ekşi Menzili: Ekşi Menzili. 59a/14

El-ḥācc ʿAbdü'l-bāḳī Aġa. 62a/6

El-ḥācı İsmāʿīl Beg: Okçu (17 yüzyıl). 55b/10

El-ḥācc Muṣṭafā Baṭman: bk. Baṭman Ḥācı Muṣṭafā. 58a/9

El-kātib: Abdullah El-kâtip. 63a/9

Emru'llāh Ḫalīfe: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 80b/2

Enbārcı Meḥmed Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 86a/5

Encīrli Būstān: İncirli bostan. 15a/11

Encīrli Depe: İncirli tepesi, İstanbul'da bir tepe 15b/12

Encīrli Dere: İstanbul'da bir dere. 15b/6

Estonī Belġrad: Bugünkü Sırpıstan'da bir yer. 50b/1

Estorġon: Macaristan'da tuna nehrinin kıyısında bir şehir. 97b/3

Etrāk: Türkler. 86b/15

Evliyā: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 58a/1, 59a/6

Eyyūb: İstanbul'da bir yer, Eyyüp. biŋ 95b/12; 88b/3, 98b/7

F

Ferhād: Okçu (17. yüzyılın ilk yarısı). 56b/9, 56b/12, 57a/5, 57a/11

Ferhād Paşa: Okçu (17. yüzyıl) . 39b/3

Ferīdūn: Okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı). 49b/6, 51a/8

Ferīdūn Bāġçesi: Feridun bahçesi. 89b/11

Ferīdūn zāde: bk. Ferīdūn Zāde Muṣṭafā Çelebi. 59a/9, 60a/10, 61a/5

Ferīdūn zāde Maḥmūd Beg: Okçu (16. yüzyıl). 95b/11

Ferīdūn zāde Muṣṭafā Aġa: bk. Ferīdūn Zāde Muṣṭafā Çelebi; krş. Ferīdūn Zāde Muṣṭafā Çelebi, Ferīdūn Zāde. 5a/10

Ferīdūn zāde Muṣṭafā Çelebi: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Ferīdūn Zāde). 58a/12

Fındıḳlılı Meḥmed Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 91b/1

Filibe: Bulgaristan'da bir şehir. 97b/6

Filibeli Çuḳadār Meḥmed: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 74a/11

Filibeli Çuḳadār Meḥmed Paşa: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 86a/1

Filibeli Saḳa Ḥüseyin: Okçu (17. yüzyıl) . 73a/15

Filibeli Zaġarcı Ḳāsım: Okçu (16. yüzyıl). 43a/14, 43b/12

Frengistān: Avrupa. 76a/2

G

Ġalata ḳalʿası: Galata kalesi. 47a/12

Ġāzī Kör Ḥüseyin Paşa: Gazi Kçr Hüseyin Paşa. 94a/3

Ġāzī Muṣṭafā: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81b/1

Ġāzī Sulṭān Meḥmed Ḫān: Osmanlı Sultanı ikinci Mehmet; krş. Ebü'l-fetḥ, Ebü'l-fetḥ Sulṭān Meḥmed Ḫān. 4a/15

Gelibolı: Gelibolu. 21b/9, 78a/15, 78a/11

Ġınāʾī: bk. Ġınāʾi Çelebi. 62b/6

Ġınāʾī Aḥmed Çelebi: bk. Ġınāʾī Çelebi. 63a/6

Ġınāʾī Çelebi: Okçu, ok ustası 17. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Ġınāʾī. 62b/5

Girid: Girit. 88b/6, 93b/2, 94b/7, 96b/1, 97a/2, 89a/3

Göl-i Kisrā: Bir yer adı. 48b/14

Ġulām ʿAlī: Okçu (16. yüzyıl). 72b/9

Ġulām Ḫoş Ḳadem: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın). 81b/2

Gürcī Meḥmed Paşa: Gürcü Mehmed Paşa. 83b/13

Gürz Sinān: bk. Ṣolaḳ Sinān Ṣubaşı. 33a/4

Gürz Sinān Ṣubaş: bk. Ṣolaḳ Sinān Ṣubaşı. 29b/10

H

Hevān Delen: bk. Hevāndelen Ṣolaḳ Bālī. 30b/10, 30b/6, 31a/2

Hevān Delen Ṣolak Bālī: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 3b/3, 25b/2, 27a/4, 28a/6, 30a/6, 33a/7, 23a/11, 30a/8, 30a/14, 31b/1

Himmet Efendi: Okçu (16. yüzyıl). 96a/11

Hind: Hint, Hindistan. 97a/7

Hindī: Hintli olanlar. 64b/5

Ḥacı ʿOṣmān: Okçu (17. yüzyıl) . 75a/14

Ḥacı Süleymānī: Okçu (16. Yüzyılın sonu 17. Yüzyılın başı). 50b/14

Ḥacı Yūnus: Okçu (16. yüzyıl). 79a/10

Ḥaffāf Ḥācı Muṣṭafā: Okçu (17. yüzyıl) . 73b/13

Ḥaleb: Halep. 44a/13, 82b/11, 82b/15, 83a/2, 83b/11

Ḥallāc Ṣücāʿ: Yay ustası (okçu 16. yüzyıl). 78a/1, 78a/7

Ḥamdullāh El-maʿrūf bi-ibni'ṣ-ṣeyḫ: Ṣeyḫ Ḥamdullāh Efendi (15. yüzyıl sonu 16. yüzyılın ikinci). 28b/6

ḥamdullāhu: bk. Ḥamdullāh El-maʿrūf bi-ibni'ṣ-ṣeyḫ. 3b/5

Ḥammāmcı: Hammamcı, hammam sahibi, hammamda çalışan oḳçı vü atıcı ve ḥ.+dur ḫūb pūta atardı üçyüz geze 78a/3

Ḥammāmī Aḥmed Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 56a/2, 54b/6, 62a/9

Ḥammāmīzāde: bk. Ḥammāmī zāde Meḥmed Aġa. 63a/3

Ḥammāmī zāde Meḥmed Aġa: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Meḥmed Aġa, Ḥammāmī zāde). atup ṭaş dikmişdür andan ṣoŋra ḥ. 62a/7

Ḥamza Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 90b/9

Ḥamza Çelebi: bk. ʿUşşāḳī zade Hamza Efendi. 54b/3, 54a/11

Ḥamza Efendi: bk. ʿUşşāḳī zade Hamza Efendi. 7b/14

Ḥaremeynü'ş-şerīfeyn: Kabe ve Ravzai Mutahhara ile bunların bulunduğu Mekke ve Medîne. 89b/4

Ḥasan: bk. Ḥasan Çelebi. 80a/7

Ḥasan Aġa: Küçük Hasan Ağa (okçu 18. yüzyılın ilk yarısı). 50b/14

Ḥasan Beg: Okçu (18. yüzyılın başı). 59b/6, 60b/14

Ḥasan Çelebi: Ok ustası, okçu (16. yüzyılın ilk yarısı; krş. Baḫtiyār zāde Ḥasan Çelebi). 2a/10, 22a/7, 22b/15, 23a/12, 24a/8, 35a/15, 37b/4, 42a/5, 43a/8, 43b/10, 44a/7,

47a/10, 47b/6, 52a/7, 66a/3, 68b/8, 68b/13, 68b/15, 72a/3, 72b/4, 73a/5, 73a/11, 73a/12, 73a/14, 76a/11, 78b/14, 79a/10, 82b/10, 19a/13, 30a/5, 70a/1, 68b/15; 21b/13

Ḥasan Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 91a/3

Ḥasan Paşa: Sekbanbaşı Hasan Paşa. 91a/6

bozılup ṣoŋra ḥalebde amān ile ḥ.+yı 83b/11

Ḥasan Şubaşı: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82b/13

Ḥasan ṭaşı: Top Yeri Menzilinin diğer adı. 44a/2, 63a/12, 91b/11

Ḥaṭun: Ukrayna'nın Hotin Şehri. 57a/4, 94a/9

Ḥaydar: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 80a/4

Ḥaydar Beg: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 37b/13, 38a/14, 41a/3, 41a/13, 41b/10, 42b/12, 68a/12, 68b/10, 72a/2, 69a/3

Ḥaydar Çerkes: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 81a/7

Ḥaydar Depe: İstanbul'da bir tepe adı. 61b/11

Ḥaydar Menzili: Haydar menzili; krş. Ḥaydar Yėri. 61a/12

Ḥaydar yėri: Haydar menzili; krş. Ḥaydar Menzili. 41b/15, 45a/1, 47a/11

Ḥażret-i Saʿd: krş. Saʿd İbni Ebī Vaḳḳās. 12b/3, 23a/7, 70a/12, 11b/13, 12a/15, 87b/10

Ḥācc Süleymān: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 6b/6, 43b/7, 43b/14

Ḥācı Aḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 92a/6

Ḥācı ʿAlī: Okçu (18. yüzyılın başı). 79a/15

Ḥācı Bāḳī: Okçu (17. yüzyıl) . 58a/4, 74b/12, 91b/14

Ḥācı Bālī: bk. Ḫāneci Bālī. 96b/14

Ḥācı Būstān: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 80b/2

Ḥācı Dilāver Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 91a/1, 92b/11

Ḥācı Ḥamza: Okçu (17. yüzyıl) . 79b/1

Ḥācı Ḥasan: Okçu (16. yüzyıl). 79a/9

Ḥācı Ḥüseyin Paşa: Vezir Hacı Hüseyin Paşa, okçu (17. yüzyıl) . 93b/13

Ḥācı İsmaʿīl: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 4a/8, 6b/6, 56a/9

Ḥācı İsmāʿīl Taşı: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 16a/5, 16a/7

Ḥācı İsmāʿīlMenzili: Ḥācı İsmaʿīl Menzili. 53b/9, 55b/11, 47b/12

Ḥācı Muṣṭafā: Okçu (17. yüzyıl) . 84a/15, 84b/5

Ḥācı Muṣṭafā Batman: bk. Batman Ḥācı Muṣṭafā. 74b/11

Ḥācı ʿOṣmān: Okçu (17. yüzyıl) . 84a/13

Ḥācı Süleymān: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 4a/5, 48b/3, 48b/4, 48b/12, 49a/7, 51a/13, 55b/13, 82b/2, 49a/12, 50b/15, 51b/3

Ḥācı Ṭursun: Okçu (16. yüzyıl). 80b/5

Ḥāniye İmāmı Yūsuf Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 88b/15

Ḥelvā Yėri: Baḫtiyār zāde Ḥasan Çelebinin açtığı menzile verilen ad. 47a/9, 47b/2, 47b/9, 47b/13

Ḥüsām Beg: Okçu (16. yüzyıl). 78b/12

Ḥüsām Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 78b/12
dördinci dīger ḥ.+dür bāb ṣofyada baṭı hevāsıyla 78b/13

Ḥüseyin: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın ilk çeyreği). 73a/13, 82a/7

Ḥüseyin Beg: bk. Arnavūd Ḥüseyin Beg. 58b/12, 79b/12

Ḥüseyin Bölükbaşı: Okçu (16. yüzyıl). 82a/5

Ḥüseyin Celāl zāde: Okçu (17. yüzyıl). 80a/4

Ḥüseyin Çelebi: Okçu (17. yüzyıl). 56b/15, 57a/12, 92b/4, 73a/15

Ḥüseyin Efendi: Parpol Hüseyin Efendi, okçu 16. yüzyılın ikinci yarısı. 38a/4, 57a/7

Ḥüseyin Kemān-ger: Okçu (17. yüzyıl). 73b/12

Ḥüseyin Paşa: Vezir Hüseyin Paşa. 93b/10, 91a/13

Ḫalīl Aġa: Okçu (18. yüzyılın başı). 79b/7

Ḫasḳu: Okçu (17. yüzyıl) . 61a/1

Ḫaṭīb Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 96a/5

Ḫaṭīb Ṣuffe: Hatip suffesi. 92a/15

Ḫayrü'd-dīn: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 77b/7

Ḫazīne-dārbaşıʿ Alī Aġa: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı 18. yüzyılın başı; krş. Ḫazīnedār Şehriyārī ʿAlī Aġa). 68a/13

Ḫazīne-dār-ı şehriyārī ʿAlīaġa: Okçu 17. yüzyılın ikinci yarısı 18. yüzyılın başı; krş. Ḫazīnedār Başı ʿAlī Aġa. 59a/3, 57b/8

Ḫazīne-dār İbrāhīm Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 63a/5

Ḫāce ʿAlī: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 65b/4, 66b/6, 66a/4, 66a/7, 66a/5

Ḫāce Şehriyārī: bk. Reyḥān Aġa. 57b/5, 59a/2

Ḫākī: Haki Menzili; krş. Ḫākī Yeri, Menzili Hākī.
40a/5, 40b/6, 75a/13, 85a/6, 40a/3, 41b/6, 41b/7, 41b/9, 53a/10, 56a/12, 57a/15, 40b/1, 40a/12

Ḫākī Menzili: Haki Menzili; krş. Ḫākī Yeri, Menzili Hākī, Hekī. 75a/11, 40b/2

Ḫākī Yėri: Haki Menzili; krş. Ḫākī Yeri, Menzili Hākī. 40a/4, 40a/5, 45a/3, 45a/2

Ḫāneci Bālī: Okçu 16 yüzyıl. 96b/13

Ḫāneci Ḥācı Muṣṭafā Teberdār: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82a/15

Ḫāneci ʿÖmer: Okçu (17. yüzyıl) . 90a/10

Ḫāşköy: İstanbul'da bir semt.
yoḳuş yuḳaruya ḫ. yolına müntehā olup muṣāḥib paşa 17b/5, 17b/12, 18a/1, 57b/2, 90b/14, 91a/3 depede naḳḳāşbaşı ṭaşına ḳarīb yėrdedür ḫ.+e 59a/13

Ḫāşköy Deresi: Hasköy deresi, İstanbuş'da bir dere. 52b/10, 53a/6

Ḫünkār Bāġçesi Ustası Receb Aġa: Okçu, meydan şeyhi 17 yüzyıl; krş. Usta Receb, Receb Aġa. 62a/1

Ḫüsrev: Okçu (16. yüzyıl) . 41a/14, 41b/11

I

Işık Ḳāsım: 17 (yüzyıl Melâmîlerinden bir kişi). 69b/1

İ

İbrāhīm: Okçu (17 yüzyıl). 88a/4

İbrāhīm Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 56b/6, 57a/10, 62b/1, 62b/3, 85b/11

İbrāhīm Çelebi: Okçu (17. yüzyıl) . 86a/12

İbrāhīm Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 86a/4

İbrāhīm Ḫān zāde ʿAlī Beg: Okçu (17 yüzyıl; krş. ʿAlī Beg Ḫān zāde). 60a/6

İbrāhīm Kāşif: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82a/11

İbṣala: İpsala. 20b/11, 79b/1

İçḳoz Aḥmed: bk. . İçḳoz Usta Aḥmed 69a/2, 69a/4

İçḳoz Usta: Yay ustası, bk. İçḳoz Usta Aḥmed. 33b/12

İçḳoz Usta Aḥmed: Yay ustası (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 34a/9

İdrīs Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 54b/13, 56a/4

İmām ʿAbdü'l-bāḳī Efendi Bāġçesi: İmam Abdü'l-baki Efendi Bahçesi. 17a/6

İmām ʿAlī: Hz Ali. 96b/12

İmām Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 78a/10

İmām Ḥüseyin: Hz Hüseyin, Hz Alinin oğlu. 87b/12

İmām Menzili: İmam Menzili. 52b/10

ʿĪsā Aġa zāde: Okçu (17 yüzyıl). 97a/13

İsḥāḳ: bk. Silaḥdār İsḥāḳ Beg. 83a/3

İsḥāḳ Beg: bk. Silaḥdār İsḥāḳ Beg. 40a/12, 41b/6, 72a/2, 81a/6

İsḥāḳ zāde Taḳyeci: bk. Silaḥdār İsḥāḳ Beg. 77b/15

İskender: bk. Tozḳoparan. 23b/12, 76b/14, 95a/5

İskender Beg: bk. Tozḳoparan. 81a/9

İskenderiye ḳalʿası: İskenderiye Kalesi. 78b/2

İskenderiyye: İskenderiye. 82b/1

İskender Kemān-ger: bk. Tozḳoparan. 82a/12

İskender Paşa: bk. Tozḳoparan. 65a/14

İslām: Müslümanlık. 50b/2, 71b/7, 49a/11

İsmāʿīl Şehrī: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılı. başı). 81a/9

İstanbul: İstanbul.

2b/7, 5b/12, 6a/13, 18b/14, 63a/10, 83a/7, 83a/11, 85a/5, 25b/8, 25b/14, 26b/8, 65a/11, 72b/15, 25b/12, 33a/15, 67b/7, 67b/14, 68b/5, 72b/10, 73b/8, 76a/8, 76a/10, 79b/6, 83b/14, 88a/8 67a/15; 72b/12, 2b/10

İzmir: İzmir. 88b/7

K

Ḳaba Lodos Menzili: Kaba lodos menzili. 57b/4

Ḳadrī Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 90b/11

Ḳāġad ḫāne: İstanbul Kâğıt-hane. 15b/11, 18b/7, 44a/3, 45a/4, 48a/3, 59a/12, 64b/4, 57b/4, 36b/8, 38b/7

Ḳāhire: Kahire . 81b/6

Ḳalʿa-yı Budin: Macaristan'da bulunan Budin Kalesi 50b/1

Ḳalʿa-yı Peşte: Peşte Kalesi. 79b/14

Ḳalıbçı Ḥācı Meḥmed: Okçu (17 yüzyıl). 92a/2

Ḳamaniçe: Günümüzde Ukrayna'nın Kamyanets Podilski şehri. 83a/14

Ḳandiye: Yunanistan'da girit coğrafi bölgesine bağlı bir il. 93b/1, 94b/8

Ḳandīlli Usta: bk. Ḳandīlli Usta Piyāe. 57a/9

Ḳandīlli Usta Piyāle: Okçu 17 yüzyıl; krş. Ḳandīlli Usta. 56b/5

Ḳaplan Aġa: Okçu (16. yüzyıl). 98a/7

Ḳapucı Muṣṭafā: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 79a/12

Ḳara Aḥmed: Okçu (16. yüzyıl) . 78a/10

Ḳara ʿAlī: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı 18. yüzyılın başı). 79a/2, 80b/7

Ḳara ʿAlī Ḫāce: Okçu 17 yüzyıl. 88b/4

Ḳaraca: Yay ustası, okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 77b/7

Ḳaraca ʿAlī: Okçu (17. yüzyıl) . 80b/9

Ḳaraca Ḫalīfe: Okçu (17. yüzyıl) . 80b/8

Ḳaraca Muḥyi'd-dīn: Yaycı, okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 80b/6

Ḳaraca zāde: Okçu (17. yüzyıl) . 80b/11, 80b/13

Ḳaragöz Paşa: Okçu (16. yüzyıl) . 81a/3

Ḳara Ḥasan: Okçu (17. yüzyıl) . 45a/13, 45b/11, 47a/4, 45b/3

Ḳara Ḥasan Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 90a/7

Ḳara Muṣṭafā: Kara Mustafa Ağa, okçu , 15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı. 37a/9, 37a/11, 38a/8, 37a/15

Ḳara Muṣṭafā Paşa: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 93a/3, 57a/5

Ḳarġa Muṣṭafā: Okçu (16. yüzyıl) . 35b/13, 36a/15, 37b/7, 38a/10

Ḳāsım: Okçu (17. yüzyıl) . 78a/10, 79b/8

Ḳāsım Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 90b/5

Ḳāsım Aġa ibn-i Behrām Aġa: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 85a/12

Ḳaṣṣāb Bālī: Okçu (17. yüzyıl) . 72b/7

Ḳaṭır Ḳaragöz: Okçu (16. yüzyıl) . 76a/1, 77b/2, 77b/13; 76a/13

Kātib: Okçu (17. yüzyıl) . 79b/3

Kātib Çelebi: Tarih, Coğrafya, Bibliyografya ve birçok alanda bilgi sahibi bir Türk bilim adamı, 17 yüzyıl. 97b/15

Kātib Maḥmūd: Okçu (17. yüzyıl) . 80a/4

Ḳavs-nāme: Hasan Çelebinin okçulukla ilgili kitabı. 19a/9

Ḳayyum zāde: Edreneli Ḳayyum zāde Aḥmed Efendi. 55a/11, 88b/8

Ḳayyum zāde Aḥmed Efendi: Okçu (17 yüzyıl; krş. Ḳayyum zāde Aḥmed Efendi). 56a/6, 73b/8, 95b/2

Ḳazzāz Aḥmed: bk. Ḳazzāz Aḥmed Aġa. 79b/5, 24a/10, 24a/11

Ḳazzāz Aḥmed Aġa: Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı). 24b/3

Ḳazzāz Aḥmed Çelebi: bk. Ḳazzāz Aḥmed Aġa. 28a/1

Kemāh Ḳalʿası: Kemah Kalesi. 37a/12

Kemāl: Okçu (15. yüzyıl) . 82a/2, 3a/15

Kemān-ger: Okçu (15. yüzyıl) . 82a/2

Kemān-ger Aḥmed: Yay ustası, oku 16. yüzyılın ilk yarısı; krş. Kemānger Aḥmed Aġa. 40a/7, 40a/10, 79a/2

Kemān-ger Aḥmed Aġa: Yay ustası, okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 41b/4

kemān-ger ʿArab zāde: bk. ʿArab zāde. 37b/11, 38a/12, 40b/9

Kemān-gereci ʿArab: bk. ʿArab zāde. 20b/12

Kemān-gerḥācı ʿOṣmān: Okçu (17. yüzyıl) . 84a/9

Kemān-ger İçḳoz Usta Aḥmed: Yay ustası (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82b/14

Kemān-ger İskender: bk. Tozḳoparan. 82a/8

Kemān ger Ḳosta Ḥüseyin: Yay ustası, okçu 16 yüzyıl; krş. Ḳosta Ḥüseyin. 39a/4, 39b/10, 40b/4, 41b/8

Kemān-ger Sinobī Ḥācı Muṣṭafā: Yay ustası, 16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın ilk yarısı. 37b/8

Kemḥācı Dīvāne Ḳāsım: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı; krş. Dīvāne Ḳāsım). 40b/14, 41b/9

Kenʿān: Okçu (17. yüzyıl) . 98a/15

Kepenekçi: bk. Kepenekçi Reʾīs. 46a/13

Kepenekçi Reʾīs: Okçu (17. yüzyıl) . 46a/7, 46b/13

Keserci Usta Meḥmed: Okçu (17. yüzyıl) . 92a/5

Ketānī Ḥācı ʿAbdü'l-bāḳī: Okçu (17. yüzyıl) . 91b/9

Ketānī Muṣṭafā Çelebi: Okçu (17. yüzyıl) . 91b/15

Kevşer Ḳaramanlı: Okçu (16. yüzyıl) . 78a/2, 78a/7

Keyvān Beg: Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı 16. yüzyılın başı). 72b/1

Ḳılıç ʿAlī Paşa: Kılıççı Ali Paşa. 39b/2

Ḳılıççı Yūsuf: Okçu 17 yüzyıl. 56b/4, 57a/8

Ḳırḳ Çeşmeli ʿAbdü'l-ʿAlīm Çelebi: Okçu (17. yüzyıl). 87a/4; 92b/12

Kīlārcıbaşı Sinān: bk. Ṣolaḳ Sinān Ṣubaşı. 80a/9

Kiremitci zāde İbrāhīm Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 99a/2

Ḳocaeli: Kocaeli. 72a/15

Ḳoca Meḥmed Paşa: Okçu (17. yüzyıl) . 50b/13

Ḳoca ṭaşı: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 83a/2

Ḳonya: Konya. 80a/8, 80a/10

Ḳosta Ḥüseyin: bk. Kemānger Ḳosta Ḥüseyin. 40b/10, 40b/12

Ḳosṭanṭiniyye: İstanbul. 2a/11, 2a/12, 2a/13, 2a/14, 2b/3, 10a/14, 13a/3, 19a/3

Köle Ḥamza: Okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı 17. yüzyılın birinci yarısı). 80b/6

Köprüli zāde Aḥmed Paşa: Köprülü zade Ahmed Paşa. 54b/15, 97a/1, 98a/6

Köprüli zāde Fāżıl Ahmed Paşa: Köprülü-zade Fazıl Ahmed Paşa. 93b/2, 94b/4

Kör Kemāl: Okçu (16. yüzyıl) . 64b/13, 71b/12, 77b/6

Ḳuburcı Ḫüsrev: Okçu (16. yüzyıl) . 44b/1, 39a/11, 44b/10

Ḳudsī İbrġhīm Aġa: Okçu (17. yüzyıl). 61a/4

Ḳuġu: bk. Ḳuġu Muṣṭafā. 61b/4

Ḳuġu Muṣṭafā: Okçu (17. yüzyıl). 60b/5, 60b/6, 61a/8

Ḳur'ān : Kur'an-ı kerim

ehl-i ḳ. 49b/4, 54b/10

Küçük ʿAlī aġa Taʿlīm ḫāneci başı: bk. Taʿlīmḫānecibaşı Küçük ʿAlī. 50b/12

Küçük Arnavūd: Okçu (17. yüzyıl) . 86b/12

küçükdāvūdpaşa: Kaptan Küçük Davut Paşa. 27a/14

Küçük Deve: Okçu (17. yüzyıl) . 72a/15

Küçük Ḥekīm: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 81b/7

Küçük Meḥmed: Okçu (17. yüzyıl). 92b/6

Küçük Memī: Okçu (16. yüzyıl). 80a/14

Künhü'l-aḫbār: Gelibolulu Mustafa Âlînın okçulukla ilgili kitabı. 19a/10

Kürekçi Ḥācı ʿAlī: Okçu (16. yüzyıl) . 79a/1

L

Lala Bekir Aġa: bk. Lala Ebūbekir Aġa. 74b/1

Lala Ebūbekir Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 73b/14

Lala Şāhīn Paşa: Okçu (17. yüzyıl) . 71a/6

Laʿlī zāde: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 54b/15, 55a/4, 93b/3

Leh: Osmanlı döneminde Lehistan için Leh deniyordu, Lehistan. 70b/12, 91b/5

Lenduhā: bk. Lenduhā Caʿfer. 42b/1, 50a/10, 52a/1, 52b/5, 54a/7

Lenduhā Caʿfer: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 36a/6, 36b/2, 36b/5, 41b/2, 41b/13, 42b/6, 43b/4, 44a/3, 44b/6, 44b/12, 52a/12, 95a/6

Lenduhā depesi: İstanbul'da bir tepe. 54a/5, 52a/5

Lodos Menzili: Lodos menzili; krş. Menzil-i Lodos. 38a/3, 80a/14. 38a/1, 76a/8, 28a/12, 28b/3, 95a/6. 28b/1, 52a/13

Loḳmacı: bk. Loḳmacı ʿAlī Beg. 43a/1

Loḳmacı ʿAlī Beg: Okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Loḳmacı). 43b/1, 43b/13

Loḳmacı Yėri: Lokmacı yeri. 46a/1

M

Maġnisa: Manisa. 22b/7, 70b/10, 80b/13, 80b/14, 80b/15

Maḥmūd Bin Maḥmūd: Okçu (17. yüzyıl) . 80b/13

Maḥmūd Bölükbaşı: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 39b/8

Maḥmūd Efendi: Okçu (16. yüzyıl) . 98b/8

Maḥmūd Hevā-dār: Mahmud Bölükbaşı. 38b/10

Maḥmūd Ketḫüdā: Mahmud Kethüda 94b/4, 91a/1

Maḥmūd Oṭabaşı: Okçu (17. yüzyıl) . 91b/6

Maḥmūd Paşa: Okçu (17. yüzyıl) . 78a/13, 78b/9, 83a/7

Maḥmūd Zihgīrci: Okçu (16. yüzyıl). 80a/12

Maḳām-ı Şiyem Paşa: Şiyem Paşa Makamı. 86a/11

Maḳramacı: Okçu (16. yüzyıl). 77b/5, 89a/6

Mamaḳ Bınarı: Mamak Pınarı. 70a/6

Mamāḳ Pınarı: Mamak pınarı. 72b/6

Marʿaş: Kahramam Maraş. 80a/6

Meḥmed: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 81a/8

Meḥmed Aġa: bk. Ḥammāmī zāde Meḥmed Aġa. 62a/9, 90b/3

Meḥmed Aġa Çorbġcı: Okçu 17. yüzyılın ikinci yarısı 18. yüzyılın başı. 89a/2

Meḥmed Aġa İbn-İ Emīn-i Ġanem Aḥmed Aġa: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı 18. yüzyılın başı) 87a/1

Meḥmed Beg: Okçu (17. yüzyılın ilk yarısı). 46b/3, 63b/14, 95b/13, 86b/10

Meḥmed Bin ʿAbdü'l-bāḳī: Okçu (17. yüzyıl) . 80b/10

Meḥmed Bin Benī Ḫalīfe: Okçu (17. yüzyıl) . 80b/10

Meḥmed Çelebi: bk. Çavuş Zade. 49b/8

Meḥmed Çelebi: kr Naḳḳāş Meḥmed Çelebi, Naḳḳāş Paşazāde, Naḳḳāşzāde Meḥmed Beg, Meḥmed Çelebi. 51a/9, 87a/15, 92b/7

Meḥmed Efendi: Mısırlı Muhammed Efendi, okçu, yay ustası 17 yüzyıl. 6b/7, 54b/9, 55a/7, 56a/3, 85a/5, 89a/6

Meḥmed Efendi İbn-i Eyyūb: Mısırlı Muhammed Efendi, okçu, yay ustası 17 yüzyıl. 85a/1

Meḥmed Efendi zāde: Muhammed Efendi Zade okçu 17 yüzyıl. 89b/5

Meḥmed Kemān-ger: Okçu (15. yüzyıl) . 82a/3

Meḥmed Şücāʿ: Okçu 15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı. 83a/1

Meḥmed Yeŋiçeri: Okçu 16 yüzyıl. 80a/15

Mekke-i Mükerreme: Mekke. 81b/3

Mektūbī Laʿlī zāde: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Laʿlī zāde). 56a/4

Menzil-i Ḳıble: Kıble menzili. 74a/8

Menzil-i ʿAbdullāh Efendi: Abdullah Efendi Menzili. 63a/9

Menzil-i Aġalar: Ağalar Menzili; krş. Aġalar Menzili. 64a/15, 57b/1

Menzil-i Āḫī: Āḫī Menzili, Āḫī Yeri. 36b/7

Menzil-i Batı Pīşrev: Batı Batı Pişrev. 64a/15

Menzil-i Burusa: Bursa Menzili. 75b/12, 77b/5

Menzil-i Caʿfer: Cafer Menzili; krş. Ḥācı İsmaʿīl Menzili, Menzil-i Ḥācı İsmaʿīl. 53b/9

Menzil-i Cedīd: Menzili Cedid. 88a/15, 84b/2

Menzil-i Gün Ṭoġrısı: Gün Doğrusu Menzili. 24a/1, 74b/3

Menzil-i Ḥācı İsmāʿīl: Ḥācı İsmail Menzili; krş. Ḥācı İsmail Menzili, Caʿfer Menzili. 54a/4, 63b/7

Menzil-i Ḫākī Yėri: Haki Menzili; krş. Ḫākī Yeri, Menzili Hākī, Hekī. 61b/7

Menzil-i Ḫüsrev: Ḫüsrev Menzili. 64a/7

Menzil-i İrāncı: İran'cı menzili. 38b/4

Menzil-i Ḳāġadḫāne: Kağıt-hane Menzili. 64b/5

Menzil-i Kütahya: Kütahya Menzili. 81a/2

Menzil-i Ḳarayel: Karayel Menzili. 64b/1

Menzil-i Ḳıble: Kıble Menzili. 81a/8

Menzil-i Lāẕḳiye: Lazkiye Menzili. 81a/12

Menzil-i Lodos: Menzili Lodos. 52a/1, 73b/6

Menzil-i Mekke-i Mükerreme: Mekke Menzili. 81a/15

Menzil-i Merḥūm Ḫaṭṭāṭ Ḥasan Paşa: Merhum Hattat Hasan Paşa Menzili. 64a/1

Menzil-i Muṣṭafā Aġa: Mustafa Ağa Menzili. 64a/7

Menzil-i Mütevellī: Mütevelli Menzili. 72a/8

Menzil-i Naḳḳāş Oṭabaşı: Nakkaş Paşa Zade Menzili. 63b/13

Menzil-i Poyraz: Poyraz menzili; krş. Poyraz Menzili. 59a/12

Menzil-i Poyraz: Poyraz menzili. 75b/13

Menzil-i Sekbānḳulı: Sekban Kulu Menzili; krş. Sekbān Ḳulı Menzili. 52b/8

Menzil-i Sulṭān Murād: Sultan Murat Menzili. 51a/15

Menzil-i Tėmürṭaş: Temürtaş menzili. 74b/9

Menzil-i Tozḳoparan: Tozkoparan Menzili. 35a/13

Menzil-i Uncı Şücāʿ: Uncu Şüca Menzili. 63b/13

Menzil-i Yıldız Poyraz: Yıldız Poyraz Menzili. 64b/4

Merc-i Dābıḳ: Halep'in kuzeyinde bulunan bir ova. 29b/6

Mermer Paşa: Okçu (17. yüzyıl). 12a/6

Mesīḥ Beg: Okçu (17. yüzyıl). 79b/2

Mevḳūfātī Meḥmed Efendi: Okçu 17. yüzyıl. 55a/6, 56a/5

Mevlānā Ḫāce Murād: Okçu 17. yüzyıl. 80a/2

Mevlānā Meḥmed Çelebi: Okçu (17. yüzyıl) .81a/1

Mevlānā Nūru'd-dīn Dervīş: Okçu (17. yüzyıl) . 80a/5

Mevlānā Sinān Ṣubaş: bk. Ṣolaḳ Simān Ṣubaşı. 81a/2

Meydān-ı Muṣallā Paşa: Musalla Paşa Meydanı. 86a/4

Meydān-ı Yūsuf Beg: Yusuf Beg Meydanı. 86a/4

Meydān Mütevellīsi: bkz Meydān mütevellīsi Aḥmed Efendi. 61a/2

Meydān Mütevellīsi Aḥmed Efendi: Okçu 17. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Aḥmed Efendi, Meydān Mütevellīsi. 59b/14

Miftāḥ Aġası Ṣāliḥ: Miftah Ağası Salih. 91b/1

Miʿmār Ḥasan Aġa: Küçük Hasan Ağa, (okçu 18. yüzyılın ilk yarısı). 89b/9

Mīna: Mine; Arabistan'da bir şehir. 81b/3

Mīr-i ʿAlem Aḥmed Aġa: bk. Aḥmed Aġa
23b/3, 37b/14, 39a/8, 47a/10, 72b/9, 78a/14, 81a/4, 49a/13, 3a/9, 78b/10

Mīzānü'l-ḥaḳḳ: Katip Çelebinin oğlu Yunus Çelebinin bir eseridir, Mizanul-hak. 97b/14

Molla Ḫüsrev: Okçu (16. yüzyıl) . 19b/8

Molla ʿOṯmān: Okçu (17. yüzyıl) . 72b/8

Mora: Yunanistan'da bulunan bir yarım ada. Yunanca'da Poleponnesos.93b/14

Muḥarrem Aġa: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 79b/15

Muḥyi'ddīn: Bilgisiyle İbnü'l-arabi'ye benzetilmiş bir kişi. 84a/10

Mūmcı Usta Meḥmed: Okçu 17 yüzyıl. 86b/13

Mumcı Yūnus: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81b/3

Murġdiye Kātibi İbrġhīm Çelebi: Okçu (17. yüzyıl) . 73b/13

Murād Paşa: Murat Paşa. 84a/14, 86b/15

Murād Sipāhī: Okçu (17. yüzyıl) . 80a/5

Murtażā Paşa: Murtaza Paşa. 83b/3, 83b/10

Muṣāhib-i Şehriyārī Bilāl Aġa: Muṣāḥibi Şeheriyārī Bilāl Aġa, okçu 18. yüzyılın başı;krş. Bilāl Aġa Muṣāḥibi Şehriyārī. 59a/4

Muṣāḥib Muṣṭafā Paşa: Musahip Mustafa Paşa. 24a/5

Muṣāḥib Paşa: krş. Muṣāḥib Muṣṭafā Paşa. 17b/5, 17b/8, 17b/11

Muṣlī Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 42b/10, 47a/11

Muṣṭafa Paşa: Okçu (17. yüzyıl) . 90b/13

Muṣṭafā: Okçu (16. yüzyıl). 35b/12

Muṣṭafā: Okçu (18. yüzyılın başı). 80a/7

Muṣṭafā Aġa: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 68a/15, 7a/12

Muṣṭafā Beg: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 57a/2, 57a/3

Muṣṭafā Beg: Asker, okçu (16. yüzyıl). 79a/3

Muṣṭafā Çelebi: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 68b/9, 69a/3, 92b/13

Muṣṭafā Efendi: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 62b/1, 84b/11, 84b/15, 88a/12, 92b/3, 94a/11, 98a/14

Muṣṭafā Paşa: Musahip Mustafa Paşa. 9a/12, 97b/4, 98a/9, 6a/7

Muṣṭafā Seyyāḥ: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 80b/7

Muṣṭafā Usta: Okçu (17. yüzyıl) . 89b/12, 89b/14

Mü'eẕẕin zāde: bk. Mü'eẕẕin zāde Usta Zih-gīrci Sinān. 26b/7, 68b/7

Mü'eẕẕin zāde Usta Sinān: Ok ustası, okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın ilk yarısı). 68b/3

Mü'eẕẕin zāde Usta Zihgīrci Sinān: Okçu, ok ustası (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 34a/8

Mücellid zāde Muṣṭafā Çelebi: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 99a/7

N

Naḳīb Muṣṭafāsı: Okçu, ok ustası (17. yüzyılın ikinci yarısı). 59b/11, 61a/1

Naḳḳāş: Naḳḳāş Menzili krş; Naḳḳāş Menzili. 16b/1

Naḳḳāşbaşı Ṭaşı: Nakkaşbaşı taşı. 59a/13

Naḳḳāş Meḥmed: krş. Naḳḳāş Meḥmed Çelebi, Naḳḳāş Paşazāde, Naḳḳāşzāde Meḥmed Beg, Meḥmed Çelebi. 49a/5, 76a/9

Naḳḳāş Meḥmed Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 39a/14, 39b/11, 48a/11

Naḳḳāş Menzili: Nakkaş Menzili. 47b/15, 36b/9

Naḳḳāş Paşa zāde Meḥmed Beg: krş; Naḳḳāş Meḥmed Çelebi, Naḳḳāş Meḥmed, Naḳḳāş Paşazāde, Naḳḳāş Paşazāde Meḥmed Beg. 61b/12

Naḳḳāş Yėri: Nakkaş yeri. 16a/15

Naḳḳāş zāde İsmā'īl: Okçu (17. yüzyıl) . 99a/11

Naḳḳāş zāde Meḥmed Beg: krş; Naḳḳāş Meḥmed Çelebi, Naḳḳāş Meḥmed, Naḳḳāş Paşazāde, Naḳḳāş Paşazāde Meḥmed Beg. 62b/14

Na'leynī Ḳaragöz: Naleyni Karagöz. 72b/7

Naṣūḥ Ġulām Çubuḳcı: Okçu (16. yüzyıl). 72b/9

Nişāncı Ca'fer Çelebi: Okçu (16 yüz yıl). 69a/6

O

Oġul (II): Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 68b/10

Oġul(II): Ramazanoğlu, Ramazanoğlu boyu. 70b/14

Oḳçı Ḥüseyin: Okçu (15. yüzyılın sonu 15. yüzyılın başı). 43a/10

Oḳçı Sinān: Ok ustası, okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın ilk yarısı). 24b/4, 24b/7, 28a/3

Oḳmeydānı: İstanbul okmeydanı. 2b/8

Oruç: Okçu (17. yüzyıl) . 82a/4, 82a/7

ʿOṣmān Aġa: bkz Abāza Oṣmān Aġa. 8a/13

ʿOṣmān Beg: Okçu (18. yüzyılın başı). 46b/8, 47a/6, 60b/8, 60b/10, 61b/5; 61b/4

ʿOṣmān Çelebi: 17 yüzyılda yaşamış bir kişi. 15a/3

Ö

ʿÖmer Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 73b/7, 85a/8, 92b/9, 98b/2, 98b/5

ʿÖmer Efendi Erdebilī: Okçu (17. yüzyıl) . 64a/15

Özbek: Özbek, Özbek halkından olan kimse. 70b/4

P

Papasoġlı ḳulı: Papasoğlu Kulu. 72a/15

Parlaḳ Ḥasan: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 80a/7

Parpol: Parpol Hüseyin Efendi, okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı). 36b/7, 38a/4, 44a/4, 50a/11, 38b/5, 42a/3, 53b/10

Parpol Ḥüseyin Efendi: Okçu, (16. yüzyılın ikinci yarısı). 38b/1, 42b/7, 43b/4, 46b/12

Parpol Menzili: Parpol Hüseyin Efendi menzili. 83a/12

Pehlevān Şücā: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı; krş. Buruvevī Şücāʿ, Burusalı Şücaʿ).77b/8

Pervāne Kemān-ger: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 82a/7

Peşte: Peşte. 50a/2

Peşte ḳalʿası: Peşte Kalesi. 50a/3

Piyāle Paşa: I. Süleyman döneminde 14 yıl kaptanı-ı derya görevinde bulunmuş ve önemli zaferler kazanmış bir Osmanlı devlet adamı ve denizci askeridir. 14b/5, 14b/8, 96a/1

Piyāle Paşa Cāmiʿi: Piyale Paşa Camii. 14b/15, 15a/8, 53a/15

Piyāle Paşa Çeşmesi: Piyāle Paşa Çeşmesi. 24a/2

Piyāle Paşa Deresi: İstanbul'da bir dere. 63b/1

Piyāle Paşa Maḥallesi: Piyāle Paşa Mahallesi, İstanbul'da bir mahalle. 15a/4

Piyāle Paşa Tekyesi: Piyāle Paşa Tekkesi. 15a/5, 15a/9, 6a/2

Pīr ʿAlī: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82b/15

Poyraz Menzili: Poyraz menzili; krş. Menzili Poyraz. 74a/13, 23a/11, 35a/14

Pulya Ḳalʿa: Pulya Kalesi. 50a/14

Pūta Deresi: İstanbul'da bir dere. 49a/14, 35b/6, 56a/13

R

Raḥīḳī: bk. Raḥīḳī zāde ʿAlī Aġa. 62b/8

Raḥīḳī zāde ʿAlī Aġa: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı krş; ʿAlī Aġa, Raḥīḳī). 63a/7

Ramażān Efendi: Okçu (17 yüzyıl). 89a/14

Receb Aġa: bk. Ḫünkār Bāġçesi Ustası Receb Aġa. 63a/1

Resūlu'llāh: Hz. Muhammed. 51b/12, 70b/3

Reyḥān Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 57b/5, 57b/9, 59a/1

Rıḍvān: bk. Rıḍvān Aġa Ġulām Paşa 82a/11

Rıḍvān Aġa Ġulām Paşa: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82a/9

Rodos: Rodos . 38b/12, 81a/5

Rodos Ḳalʿası: Rodos Kalesi. 22b/13

Rüstem Paşa: Okçu (16. yüzyıl). 95b/3

Rūm: Yunan asıllı. 87b/13

Rūm Ėli: Rumeli. 70b/14

Rūm Yūsuf: Okçu (16. yüzyılın ilk yarısı). 44a/9, 44b/10, 78b/15, 81a/7, 82b/4, 82b/10, 52a/2, 82b/9

S

Saʿd-ı Vaḳḳāṣ: krş. Saʿd İbni Ebī Vaḳḳās. 78a/5

Ṣaḳallı Kesükoġlı: Okçu (16. yüzyıl). 80a/11

Ṣāliḥ Aġa Şāṭırbaşı Şehriyārī: Okçu (17. yüzyıl) . 74b/2

Ṣāliḥ Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 85b/13

Ṣamṣoncıbaşı Süleymān Aġa: Okçu (17. yüzyıl). 97a/15, 60b/4, 88b/11

Sarāy Burnı: İstanbul'da bir semt adı . 29a/15

Sekbān Ḳulı ʿAlī Beg: Okçu (16. yüzyıl). 48a/7, 49a/4

Sekbān Ḳulı Menzili: Sekban Kulu Menzili; krş. Menzili Sekbān Ḳulı. 52b/12

Selanik: Selanik. 96a/14

Selanikī: bk. Selanikī Abruş. 56a/1, 54b/4

Selanikī Abruş: Okçu (16. yüzyıl). 96a/13

Selīm Ḫān: bk. Sulṭān Selīm Ḫān. 49a/10

Semendere: Eskiden bir yer adı . 79b/4

Serrāc Şücāʿ: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81a/10, 81a/12

Seyis Maḥmūd: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 25a/2, 25a/5, 25a/11, 28a/4, 77b/3, 80a/12, 80a/13, 83a/4

Seyrāndepe: Seyrantepe, İstanbul'da bir yer. 83a/8

Seyyid ʿAlī: Seyyid ʿAlī Efendi . 80a/15

Seyyid ʿAlī Efendi: Okçu (17. yüzyılın ikinci yarısı). 84b/9

Seyyidī Ḫalīfe: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 80b/1

Seyyid Meḥmed: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82a/10

Ṣıdḳī: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81b/1

Ṣırḳ Meydānı: Sırk meydanı. 95b/1

Silāḥ-dār İsḥāḳ Beg: Okçu 16. yüzyılın ilk yarısı; krş. İshak Beg. 37b/10, 38a/11

Silāḥ-dār Muṣṭafā Paşa: Okçu (17. yüzyıl) . 93a/12

Silāḥ-dār Paşa: Okçu (18. yüzyılın başı). 9a/14, 90b/11

Sinān: bk. Ṣolaḳ Sinān Ṣubaşı. 65a/2

Sinān Beg: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 79a/14

Sinān Mütevellī: Sinan Mütevelli. 72a/12

Sinān Paşa: Sinan Paşa Camii; krş. Sinān Paşa Cāmiʿi. 14a/5, 50a/14, 14a/3

Sinān Paşa Cāmiʿi: Sinan Paşa Camii; krş. Sinān Paşa. 46a/2, 61b/13

Sinān şubaş: bk. Ṣolaḳ Simān Ṣubaşı. 29b/13, 30a/1, 30a/3, 30a/4; 25a/4, 25a/10, 25a/12, 33a/6, 25a/3, 29b/15

Sinān Yeŋiçeri: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 71b/13

Sinobī Kemān-ger Muṣṭafā: Yay ustası (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın ilk yarısı). 38a/10

Sirkeci zāde: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 77b/11

Sivriḳor Çārṭāḳ: bk. Yusuf Ağa. 9a/4

Siyāvuş Paşa: Okçu (17. yüzyıl) . 97b/7, 60b/7, 93b/10, 94a/1

Ṣofya: Sofya. 78b/13, 79a/1, 76a/5

Ṣofya Menzili: Sofya menzili. 44a/15

Ṣofya menzilleri: bk. Sofya menzili. 78b/11

Ṣoġuḳ Ḳuyı: Soğuk kuyu camii. 96a/8

Ṣolaḳ bālī: bk. Hevāndelen Ṣolaḳ Bālī. 31b/5

Ṣolaḳ Ḥamza: Okçu (17. yüzyıl) . 46a/10, 46b/14

Ṣolaḳ ʿİsā: bk. Ṣolaḳ ʿīsā beg. 46b/1

Ṣolaḳ ʿĪsā Beg: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 47a/2

Ṣolaḳ Ḳara Ḥasan: Okçu (17. yüzyıl) . 46b/5

Ṣolaḳ meḥmed: bk. Ṣolak Meḥmed Beg. 46a/12, 46b/15

Ṣolaḳ meḥmed beg: Okçu (17. yüzyılın başı; krş. Ṣolaḳ Meḥmed). 46a/5

Ṣolaḳ Sinān Ṣubaşı: Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı; krş. Sinān Ṣubaşı, Gürz Sinān Ṣubaşı, Sinān) .24b/15, 25a/14, 28a/5

ṣolaḳvelī: Okçu (17. yüzyıl) . 75b/12

Ṣubaşı: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 82b/15

Ṣūfī zāde: Yaycı (18. yüzyılın başı). 46b/9

Sulṭān Aḥmed: Osmanlı Sultanı üçüncü Ahmed. 51a/3

Sulṭān Bāyezīd: krş. Sulṭān Bāyezīd Ḫān
3a/12, 10a/10, 28b/12, 29a/4, 29b/3, 34b/2, 55a/15, 56a/7, 63b/8, 66b/8, 67b/15, 72b/1, 80b/3, 81a/2, 95a/1, 28b/10, 66b/15, 29a/15, 31a/11, 38b/9, 67b/5

Sulṭān Bāyezīd Ḫān: Osmanlı Sultanı ikinci Bayezit. 3b/9, 13a/4, 19b/4, 20b/4, 25a/13, 25b/4, 34a/12

Sulṭān İbrāhīm: Sultan Selim
s. de 97a/11

Sulṭān Meḥmed: bk. Sulṭān Meḥmed Ḫān. 79a/4, 80b/15, 70b/10

Sulṭān Meḥmed Ḫān: Osmanlı Sultanı ikinci Mehmet; krş. Ebü'lfeṭḥ, Ebü'lfeṭḥ Sulṭān Meḥmed. 13a/3, 19a/6, 20b/8, 20b/12, 24b/7

Sulṭān Murād: Osmanlı Sultanı Murat. 13b/11, 51a/1, 71b/3, 95a/3, 95a/14, 48b/2, 48b/6, 90b/9, 64b/1

Sulṭān Murād Ḫān: Osmanlı Sultanı dördüncü Murat. 3b/15, 43b/6

Sulṭān Murād Ḫān Ġāzī: Osmanlı Sultanı ikinci Murat. 93a/1

Sulṭān Murād-ı Rābiʿ: Osmanlı Sultanı dördüncü Murat. 9a/12, 51b/2, 95a/1

Sulṭān Murād-ı Ṣānī: Osmanlı Sultanı ikinci Murat. 70b/8

Sulṭān Murād Menzili: Sultan Murat Menzili. 13b/10

Sulṭān Selīm: bk. Sulṭān Selīm Ḫān. 90a/6, 76a/3

Sulṭān Selīm Ḫān: Osmanlı Sultanı Birinci Selim. 24b/10, 25b/12, 31b/8, 37a/11, 40b/5, 29b/6

Sulṭān Süleymān: bk. Ṣulṭān Süleymān Ḫān. 22b/6, 22b/12, 38b/12, 44a/14, 48a/1, 49a/10, 50a/5, 78b/15, 81a/4, 3b/12, 81b/10

Sulṭān Süleymān Ḫān: Osmanlı Sultanı Birinci Süleyman. 21a/8

Ṣunḳur Ḥasan Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 97b/5

Ṣunḳur Paşa: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 83a/1, 76b/14; 67b/6

Süleymān: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 83a/3

Süleymān Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 73b/12, 97b/2, 74b/6, 74b/1

Süleymān Ḫān: bk. Sulṭān Süleymān Ḫān. 21b/2

Süleymān Paşa: Süleyman Paşa. 81b/10, 41a/2, 94a/7

Sülük Göli: Sülük gölü. 16a/12, 16b/3, 16b/4, 16b/5, 16b/4

Süveydān Beg: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 81b/8

Ş

Şaʿbān Beg: Okçu (17. yüzyıl) .90b/14

Şāfiʿī: Sünnet ehlinin sâlik bulundukları dört mezhepten birinin imamı olan zat. 12b/9

Şāhīn: Okçu, ok ustası (17. yüzyılın ikinci yarısı). 62a/12, 84a/7

Şāhīn Aġa: Okçu (17. yüzyıl). 84a/3, 84a/6

Şāhīn Oṭabaşı: Okçu, ok ustası (17. yüzyılın ikinci yarısı). 62a/11, 63a/4

Şāʿir Şermī Çelebi: Okçu (17. yüzyıl). 99a/9

Şām: Şam. 93b/9, 31b/9, 82b/2, 82b/4, 94b/10, 44a/13

Şehriyārī ʿAbdü'l-kerīm Aġa: Okçu (17. yüzyıl). 74b/2

Şehriyārī İsḥāḳ Efendi: bk. Silaḥdār İsḥāḳ Beg. 94b/1

Şem İdrīs Köşki: Şem İdris Köşkü. 63b/4

Şemse'd-din: Okçu ustası 16. yüzyılın ilk yarısı. 43b/8, 76a/2, 77b/14

Şemse'd-dīn Ṣūfī Okçı: Okçu (16. yüzyıl). 77b/2

Şeyḫmuḥyi'd-dīn-i ʿArabī: Mutasavvıf, 12. yüzyılın ikinci yarısı 13. yüzyılın ilk yarısı. 31b/10

Şeyḫ zāde ʿAlī Çelebi: Okçu (16. yüzyıl). 79a/8

Şīrmerd: Okçu (15. yüzyılın ikinci yarısı 16. yüzyılın başı; krş. ʿAcemī Şīrmerd). 20a/4, 20a/7, 23a/15, 28b/7, 33a/2, 77b/11, 28b/4, 28a/12

Şücāʿ: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı; krş. Buruvevī Şücāʿ, Burusalı Şücaʿ). 3b/2, 20a/6, 21a/13, 22a/6, 26a/12, 26a/14, 26b/11, 27a/4, 32a/8, 32b/15, 33a/9, 35a/4, 76a/8, 76a/12, 77b/4, 26b/13, 32a/10, 67b/1, 27a/2, 32b/9

Şücāʿ Menzili: Şüca Menzili. 68b/6

T

Taḳyeci: Okçu (16. yüzyıl). 77b/14

Taḳyeci Ḳulı Burusevī Şücāʿ: bk. Şücāʿ, Burusalı Şücaʿ. 21a/4

Taḳyeci Ṣūfī: Okçu (16. yüzyıl). 78b/12

Taʿlīmḫānci Küçük ʿAlī Aġa: bk. Taʿlīmḫānecibaşı Küçük ʿAlī. 51a/11

Taʿlīmḫāneci ʿAlī Aġa: bk. Taʿlīmḫānecibaşı Küçük ʿAlī. 79b/13, 80a/1

Taʿlīmḫānecibaşı (I): Okçu (16. yüzyıl ; krş. Naḳḳāş Meḥmed Çelebi). 48a/10

Taʿlīmḫānecibaşı (II): Taʿlīmḫānecibaşı Küçük ʿAlī. 48b/14

Taʿlīmḫānecibaşı (III): bk. Şāhīn Aġa . 84a/2

Taʿlīmḫānecibaşı ʿAbdü'l-bāḳī Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 97b/15

Taʿlīmḫānecibaşı Küçük ʿAlī: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı; krş. Küçük ʿAlī Aġa Taʿlīmḫānecibaşı, Taʿlīmḫānci Küçük ʿAlī Aġa, Taʿlīmḫāneci Küçük ʿAlī). 48b/10

Taʿlīmḫānecibaşı Ṣıġır Çorbācı: Okçu 18. yüzyılın başı. 85a/14

Taʿlīmḫāneci Ḥüseyin Beg: bk. Arnavūd Ḥüseyin Beg. 89a/4

Taʿlīmḫāneci Küçük ʿAlī: bk. Taʿlīmḫānecibaşı Küçük ʿAlī. 79b/10

Taʿlīmḫāneci Küçük ʿAlī Aġa: bk. Taʿlīmḫānecibaşı Küçük ʿAlī. 79b/5, 79b/8

Taʿlīmḫāneci Zihgīrci Ḳāsım: Okçu (16. yüzyıl). 43a/5

Ṭaş zāde Meḥmed Beg: Okçu (17. yüzyılın ilk yarısı). 88b/1

Tatar: Tatar, Tatarlar. 70a/15, 70b/3

Tebrīz : Tebriz.24b/11

Ṭemeşvar: Romanya'da bulunan bir şehir. 94a/3

Tėmürci Ḳulı Caʿfer: Okçu (16. yüzyıl). 48a/5, 49a/3

Tėmürṭaş: Bir köy adı. 88b/9

Tīrdār Aḥmed Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 59a/10, 60b/2, 61a/7

Tīrdār Berber Ḳadrī Beg: Okçu (17 yüzyıl; krş. Berber Ḳadrī Beg). 60b/15

Tīrdār Ṣāliḥ Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 74a/2

Tīre: Tire, İzmir'de bir yer. 81a/1

Tīreliḫāneci ʿÖmer: Okçu (17. yüzyıl) . 92a/8

Tīrger Aḥmed Çelebi: Ok ustası, Okçu (17. yüzyıl) . 98a/5

Tīrger Ḥasan: Okçu hasan. 44b/8

Tīrgerḥācc Ḥasan: Yay ustası, okçu (17. yüzyıl) . 42b/9

Tīrger Ḥüseyin: Okçu (17. yüzyıl) . 43b/11, 80a/3

Toḳat: Tokat. 44a/14

Toḳat Menzil: Tokat menzili. 81a/14

Ṭopal Yūsuf Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 96b/15

Ṭopçı Ḥüseyin: Okçu (17. yüzyıl) . 73b/14

Ṭop İskender: Okçu (15 yüzyılın başı 16. yüzyılın sonu). 37a/5, 37a/8, 38a/7; 37a/10

Ṭopḳapulı İbrāhīm Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 98b/12

Ṭop yėrleri: Top yerleri, krş. Ḥasan Ṭaşı. 44a/2

Tozḳoparan: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı).

ʿizzet buyurup deve kemāl ve şücāʿ ve t. 3b/2, 20a/6, 21a/10, 22a/10, 22a/11, 22b/3, 26a/8, 26a/13, 26b/9, 26b/11, 26b/13, 27a/7, 27a/11, 27a/13, 27b/2, 27b/6, 27b/10, 27b/13, 28a/8, 28b/12, 28b/13, 32a/5, 32a/6, 32a/9, 32b/6, 33a/11, 33b/8, 34a/4, 35a/1, 47a/11, 54a/6, 67a/15, 67b/3, 67b/7, 69a/4, 69a/5, 72a/2, 72a/6, 73b/3, 76a/10, 76b/13, 77b/10, 78b/9, 81b/9, 82b/5, 82b/7, 82b/8, 82b/10, 82b/14, 95a/5; ehlinden suʾāl buyurduḳlarında t.+a ve ġayrılara 21b/5, 33b/11, 68a/15, 68b/8, 68b/15, 69a/3, 69b/6, 70a/2, 70a/7, 77a/12; lākin ʿaṣr-ı t.+da ol ḳadar degül idi tozḳoparan 22a/11, 69a/11; t.+dan bir yay boy aşurı olmaġla ṭaş 32b/10, 32b/12; sekizinci pehlevān-ı ʿālem t.+dur bāb edrenede 71b/15, 77b/4, 77b/8, 78a/14, 79a/11, 81a/11, 81b/9; ve tozḳoparanuŋ keẕālike merḥūm sulṭān bāyezīde t.+ı 28b/10, 51b/8, 52b/1, 81b/11; ṭāʾifesi t.+nuŋ

hevā-dārlarıdur oḳ işler dėyü ṭaraf-ı devletden 68b/2, 68b/4, 72b/11; tīr-endāz pehlevān dāʾimā baḫtiyār ile oḳ atup ḥattā t.+uŋ 19b/9, 28b/10, 34a/6, 35a/2, 35a/9, 46a/1, 68a/9

Ṭulacı Ḥācı Ḥüseyin: Okçu (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 74a/12

Ṭulacı Ḥüseyin Aġa: Okçu (17. yüzyıl) . 88b/13

Tüfengci zāde: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81a/14

Türkī: Türkçe, Türk dili. 70b/7

U

Uncı Muṣṭafā: Okçu (16. yüzyıl). 43b/2, 43b/13, 45a/11, 45b/10

Uncı Şücāʿ: Okçu, meydan şeyhi (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 45a/6, 45b/7, 56a/13

Uncı Şücāʿ Yėri: Uncu Şüca Menzili, yeri. 44b/15

ʿUryānī: 17 yüzyılda yaşamış bir veli. 12a/12

Usta Aḥmed: Yay ustası (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 69a/6

Usta ʿAlī: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 45b/1, 66a/7, 66a/9, 69a/3

Usta Baḫtiyār: bk. Baḫtiyār. 30a/5, 30a/13, 30a/12

Usta Bāyezīd: Yay ustası (15. yüzyılın ikinci yarısı). 31a/11

Usta İbrāhīm: Yay ustası (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın ilk yarısı). 32b/15, 40a/6

Usta Ḳaraca: bk. Karaca. 64b/16

Usta Meḥmed: Yaycı (17. yüzyılın sonu 18. yüzyılın başı). 46b/9, 86b/14

Usta Receb: bk. Ḫünkār Bāġçesi Ustası Receb Aġa. 55b/2, 55b/3, 57b/14

Usta Sinān: Ok ustası, okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın ilk yarısı). 65a/1

Usturumca: Bugünkü Makedonya güneydoğusunda bir şehir. 79a/12, 79a/14

ʿUşşāḳī (I): Hacı İsmail Menzilinin diğer adı. 54a/4

ʿUşşāḳī (II): Bir tarikat adı. 54a/10

ʿUşşāḳī zāde: bk. ʿUşşāḳī zade Hamza Efendi. 54a/10

ʿUşşāḳī zāde Ḥamza Efendi: Okçu (17. yüzyıl) . 55b/15

Uyvar: Bugünkü Slovakya'da bir şehir, Nove Zamky. 98a/2, 98a/4

Uzun Ḥasan: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 81b/8

Uzun İbrāhīm Aġa: Okçu Uzun İbrāīm Aġa. 60a/8

Ü

Üsküb Menzili: Üsküp Menzili. 65a/6

Üsküdār: Üsküdār. 64a/6, 29b/8, 90a/1, 29a/13

Üsküdār Vālidesi Cāmiʿi: Üsküdār validesi cāmii. 8b/9

Üsküfçi: Okçu (16. yüzyıl). 64b/15

Üsküfī: Okçu (16. yüzyıl). 71b/13

Üsküp Menzili: Üsküp Menzili. 79a/7, 79a/9

Üsküp Menzilleri: bk. Üsküp Menzili. 79a/3

Üstād ʿAlī: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 81b/3

Üveys Beg: Okçu (16. yüzyıl). 95b/10

V

Vālide Sulṭān: Valide Sultan. 2a/2, 7b/8, 73b/15, 91a/12, 94a/10

Vālide Sulṭān cāmiʿi: Valide Sultan Camii. 90a/2

Vardār Yeŋicesi: Vardar Yenicesi, bugün vardar nehri kıyısında olan bir şehir. 79a/11

Vardiyānbaşı zāde ʿAlī Bālī Ḳapudan: bk. ʿAlī Bālī. 42a/13

Velī çelebi: Okçu (17. yüzyıl) . 75a/5

Vezīr ʿAlī Paşa: Semiz Ali Paşa (okçu 16. yüzyıl). 36a/5

Vezīr Defter-dār Aḥmed Paşa: Vezir Defterdar Ahmed Paşa. 93b/7

Vezīr Ferhād Paşa: Vezir Ferhat Paşa 16. yüzyıl . 46a/7

Vezīr-i Aʿẓam Köprüli zāde Çelebi Aḥmed Paşa: Veziri azam Köprülü zade Ahmed Çelebi 11a/10

Vezīr İskender Paşa: bk. Tozḳoparan. 9a/5

Y

Yahūd: Yahudi, İsrâil oğulları. 16b/6, 16b/8, 16b/11, 18b/8, 18b/9, 42a/3

Yaḥyā Aġa: Okçu (16. yüzyılın ikinci yarısı). 50a/7, 50a/8, 50b/4, 51a/11, 79b/4

Yanıḳ: Osmanlılar tarafından Macaristan'ın Györ şerhrine verilen ad. 49b/4, 79b/14

Yanmaz Aġaç oġlı: bk. Yanmaz Aġaçoġlı El-ḥācc ʿAlī. 68b/11, 71b/14, 65a/15

Yanmaz Aġaçoġlı El-ḥācc ʿAlī: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 65a/4

Yanmaz Aġaçoġlı ḫāce ʿAlī:bk. Yanmaz Aġaçoġlı El-ḥācc ʿAlī. 79a/6

Yaşşı Ḳaya: Arap namlı okçunun ana taşına verilmiş olan ad. 20a/2

Yaycı ʿAlī: Okçu (16. yüzyıl). 78a/1

Yaycı Dāvūd: Okçu, yay ustası (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 36a/12

Yaycı Ḥüseyin Menzili: Yaycı Hüseyin Menzili. 73b/11

Yėdi Ḳule: Yedikule, bir yer ve meydan adı. 95b/10

Yek-süvār Menzili: Büyük Yeksüvār Menzili. 86a/2, 95b/1, 88b/14, 55a/12

Yeŋi Bāġçeli İsmāʿīl Ḫalīfe zāde: Okçu (17. yüzyıl). 99a/4

Yeŋiçeri Deli Bacaḳ: Okçu (16. yüzyılın sonu 17. yüzyılın başı). 79b/9, 79b/13

Yeŋişehir: Yenişehir. 84b/3, 94a/7

Yıldız Menzili: Yıldız Menzili. 20b/10, 28b/4, 31b/14, 28a/11, 68b/6, 76a/11, 49b/1, 73b/11

Yıldız Yėri: Yıldız yeri. 49a/12

Yūnus Çelebi: Okçu (17. yüzyıl) . 97b/11, 97b/14

Yūsuf (I): krş. Dārü's-saʿāde Aġası Yūsuf Aġa. 75b/14, 77b/1

Yūsuf (II): Okçu 17 yüzyıl. 88a/6

Yūsuf Aġa: krş. Dārü's-saʿāde Aġası Yūsuf Aġa. 60a/13, 60a/14, 60a/15, 61a/6, 8b/8

Yūsuf Beg: Okçu (17. yüzyıl) . 87a/10, 87a/12

Yūsuf Beşe: Okçu (17. yüzyıl) . 59b/7

Yūsuf Paşa: Okçu (18 yüzılın başı). 17a/8, 60b/14

Yūsuf Yeri: Yusuf yeri. 75b/13

Z

Zaġanos Paşaoġlı Meḥmed Çelebi: Okçu (15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın başı). 80b/3

Zaġarcı: Okçu, bk. Zaġarcı Ḳāsım Paşa 82a/10, 50a/15

Zaġarcı ḳāsım: bk. Zaġarcı Ḳāsım Paşa. 39a/2, 43b/9

Zaġarcı Ḳāsım Paşa: Okçu (16. yüzyıl). 39b/9

Zihgīrci yėri: Zihgirci yeri. 43a/1

Ẕileġūş: Yazarın döneminde bulunan bir köy adı 48b/15

SONUÇ

Eski dünya düzeninde önemli bir silah, günümüzde ise bir spor aleti olan yay ve ok, Osmanlı Devletinde de kendine büyük bir yer bulmuştur. Bu önemli aletin yapımı, kullanımı, kullanım adap ve erkânı üzerine bu dönemde bir hayli eser yazılmıştır. Üzerinde çalışılan eser de bunlardan biridir. 1683 ile 1691 yılları arasında yazıldığı tahmin edilen *Tezkire-i Rumât*, 1453'ten 1689 yılına kadar yaşamış olan okçular, bu dönemde yapılmış yarışmalar, atılan menziller ve ok meydanları hakkında bilgi vermesi bakımından önemlidir. Ayrıca eserde, menzillerin mesafeleri, atan kişiler ile her birinin rekoru, hangi rüzgârda atıldığı da tek tek kaydedilmiştir. Eserde yer alan okçuluk terimleri, ok meydanı adap ve erkânı da, onun değerini artırmaktadır.

17. asır kâtip, meydan şeyhi ve meşhur okçularından Abdullâh El-Kâtib'e ait olan eser, harekesiz olarak kaleme alınmıştır. Metnin yazımında birtakım tutarsızlıklar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır: ṭuruşı طوروشی, duruşda دورشده, ṭoġrıltmaḳ طوغریلتمق, doġrı طوغری. Metinde "tepe" sözcüğü yirmi yedi kez geçip bir kez "tepe" "تپه" biçiminde, bir kez de "tebe" "تبه" biçiminde ve yirmi beş kez ise "depe" "دپه" biçinde yazıldığı görülmektedir. "ç" ünsüzü ön seste genel olarak "چ" ile yazılmış olup bazı sözcüklerde "c" ünsüzü "ج" biçiminde görülmektedir. çıḳarup چقاروب, çullı چوللی, çoḳ جوق, çaġırdup جاغردوب.

Metinde dil benzeşmesi, o dönemdeki metinler ve günümüz Türkçesiyle aynıdır. Türkiye Türkçesinde yuvarlak ünlülü olup küçük ünlü uyumuna giren birçok sözcüğün elimizde olan metinde düz ünlülü olduğu görülmüştür. Bununla ilgili şu örnekler verilebilir: ṭoġrı, köpri, arḳurı. Metinde dudak benzeşmesinde bazı uyumsuzluklar görülmektedir. Bazıları şunlardır: Eski Türkçede genel olarak +ġ ve +g düşerken kendinden önceki ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır. Ancak bazı yerlerde de düz yazılmıştır. *şevketlü, tėmür gėyimlü, yapu, ḳapu.*

Dudak ünsüzleri b, m ve p'nin etkisiyle bazı sözcüklerde yuvarlaklaşma görülmektedir. Metinden şu örnek verilebilir: tėmür.

Eylemden ad yapan -UK ekinin Eski Türkçe döneminde yuvarlak olup sonraki dönemlerde de aynı şekilde devam etmiştir. Bunu elimizdeki metinde açık bir şekilde

görebiliriz, onunla ilgili şu örnekler verilebilir: açuk (13b/11), delükli ḳaya (20a/5), ḳıruḳ (41a/10).

Tezkire-i Rumât'ta, eski metinlerde az kullanılmış, fakat günümüzde kullanımdan düşmüş bazı sözcükler ve ekler bulunmaktadır. Yazar *degülüz* sözcüğü yerine *degüllerüz* (6a/1) sözcüğünü kullanmıştır. Farklı bir yapıda şu sözcük de verilebilir: ṭurmışduḳda (47b/12). Birinci çoğul kişi istek eki, metinde şu biçimde dekarşımıza çıkmıştır: dikdürmezüz (5a/14), dikmezüz (82b/7). Bunların dışında günümüzün Türkçesinde kullanılmayan şu ek karşımıza çıkmıştır: *-mAgIn* ulaç ekidir. Buna dair şu örnekler verilebilir: dikmegin (23b/13), görülmegin (67a/10). *Bolay ki*, Doğu Türkçesinden Batı Türkçesine geçmiş, fakat nadir olarak kullanılmış bir cümle başı bağlacıdır. Eserde iki yerde kullanılmıştır. "atsunlar hevā kimde ḳalur ise anuŋ olsun *bolay ki* hevāya" (96a/10); "*bolay ki* yigirmi dört biŋ tīr-endāze yetişdirelerdi" (71b/5). Hasan Çağrı Ölçücü'nün *Tufet'ül-Hasîb* yüksek lisnas tezinde ve Ünsel Yücel'in *Türk Okçuluğu* kitabında bir okçunun adı *Lokumcı* olarak yzılırken elimizdeki metinde *Lokmacı* olarak yazılmıştır (46a/1).

Metin, Klâsik Osmanlı Türkçesi dil özelliklerini yansıtmaktadır. Arapça kelime oranı %38, Farsça kelime oranı %8, Türkçe kelime oranı ise %50'dir. Tüm oranlar ise şu şekildedir:

Ar dil oranı: % 38

Far dil oranı: % 8

Tr dil oranı: % 50

Arapça ve Farsça sözcük veya eklerin bir araya getirilmesiyle oluşan sözcükler %1

Farsça kökenli sözcükler Türkçe ek getirilmesiyle oluşturulan sözcükler %1,3

Arapça kökenli sözcükler Türkçe ek getirilmesiyle oluşturulan sözcükler %1,2

Batı kökenli sözcükler %0,5

Toplam Kelime Sayısı: 2172

Toplam Madde Başı Sayısı: 3307

Türk ve dünya devletlerinin asırlarca silah ve spor aleti olarak kullandıkları yay ve ok, gelecekte de bir spor aleti olarak varlığını sürdüreceğe benziyor. Osmanlı dönemi okçuluğunu konu edinen eser üzerinde yapılan bu çalışmanın amacı, okçuluk tarihine yeni bilgiler kazandırmak, eserin dil ve imlâ özelliklerini ortaya çıkarmak böylelikle onun değerini ortaya

koymak olmuştur. Bu konuda var olan diğer eserleri üzerinde yapılacak olan çalışmalar eldeki bilgileri artıracaktır.

KAYNAKÇA

AKTEPE, Kürşat, *Okçuluk*, 1. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara 2003.

AYANOĞLU, İsmail Fazıl, *Ok Meydanı ve Okçuluk Tarihi*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, İstanbul 1974.

BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, 8. Baskı, Türk Dili Kurumu Yayınları, Ankara 2007.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 26. Baskı, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara 2010.

DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1983.

GÜLSEVİN, Gürer-Erdoğan Boz, *Eski Anadolu Türkçesi,* Gazi Kitapevi, Ankara 2004.

KÂNÎ, Mustafa, *Okçuluk Kitabı – Telhîs-i Resâilât-ı Rumât*, (haz. Kemal Yavuz, Mehmed Canatar), İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2010.

KUNTER, Halim Baki, "Atıcılar Kanun-nâmesi", *Tarih Vesikaları*, Cilt: II, Sayı: 10, 1942, s. 253 – 274.

Kur'ân-ı Kerim Meâli, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 2007.

ÖLÇÜCÜ, Hasan Çağrı, *Tuhfetü'l-Hasîb (İnceleme – Metin – Dizin)*, (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Çanakkale 2014.

ÖNLER, Zafer, *Müntahab-ı Şifâ II (Sözlük)*, Simurg Yayıncılık, İstanbul 1999.

SAMİ, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî*, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 1998.

UÇAR, İlhan, *Kavâidü'r-Remy, Ok Atıcılığının Kuralları, Abdullah el-Kâtip*, Mucize Yayınları, Sakarya 2013.

ÜNSEL, Kemal Edip, Tezkire-i Rumat (Atıcılar Tezkiresi), *Tarih Vesikaları* Cilt. III. Sayı: 12, 1944, s. 16 - 25.

ÜNSEL, Kemal Edip, Tezkire-i Rumat (Atıcılar Tezkiresi), *Tarih Vesikaları* Cilt. III. Sayı: 13, 1944, s. 90 - 101.

ÜNSEL, Kemal Edip, Tezkire-i Rumat (Atıcılar Tezkiresi), *Tarih Vesikaları* Cilt. III. Sayı: 14, 1944, s. 171 – 182.

YÜCEL, Ünsel, *Türk Oçuluğu*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1999.